

ספר "הערב רב" וכל המסתעף

❁ ספר משנת חסידים ❁

ספר משנת חסידים – מסכת יעקב פרק ב'

א.

משני צדי יעקב יוצאים שני הארות כדרך הארות המטות,
מימינו סוד ערב רב, ומשמאלו עשו אחיו

ג. וארבע מוחין אלו האירו בו בסוד תפילין כי בלטו במצחו בכח
הכאת קוצא דשערי דז"א באחורי נצח והוד דז"א עצמו שמעביר
אורו דרך שם בעורף יעקב שלפניהם ונכנס ומכה במוחין שבגלגלת שלו
ומציא הארתם לחוץ ונתפשטו גם בגופו כדרך שנכנסו ונתפשטו בז"א
ומשני צדי יעקב יוצאים שני הארות כדרך הארות המטות מימינו סוד
ערב רב ומשמאלו עשו אחיו.

ספר משנת חסידים – מסכת סדר ליל פסח
פרק י'

ב.

ויוציאנ"ו ה' ממצרי"ם, מאחר שנתקננו, וגם ערב רב, והם
אותם שהכריח יוסף למול והתחילו להתקן, יצאו עמהם,
אלא שלא היה תיקונם נגמר עדיין, ולפיכך חזרו לסורם
במדבר בעון העגל.

ה. ויוציאנ"ו ה' ממצרי"ם מאחר שנתקננו וגם ערב רב והם אותם
שהכריח יוסף למול והתחילו להתקן יצאו עמהם אלא שלא היה
תקונם נגמר עדיין ולפיכך חזרו לסורם במדבר בעון העגל.

❁ ספר פרדס רמונים ❁

לרבינו הקדוש המקובל האלקי הרמ"ק
רבי משה בהר"ד יעקב קורדואידו זיע"א
מצפת תובב"א [יומא דהילולא שלו כ"ג תמוז]

ספר פרדס רמונים להרמ"ק זצ"ל – שער כ"ג
פרק ט"ז

ג.

יש ערב גדול ויש ערב קטן, מנחה גדולה ומנחה קטנה – ערב
רב הוא משש שעות ולמעלה, ואז כח הדין מתגבר, והוא מצד
הדין הרפה הוד, ומצידיה שולטים קליפות בערב רב קליפות
קשים, ובערב קטן קליפה קשה לא כראשונה

ערב. יש ערב גדול ויש ערב קטן, בסוד מנחה גדולה ומנחה קטנה.

ערב רב הוא משש שעות ולמעלה, ואז כח הדין מתגבר, והוא מצד הדין הרפה הוד. ומצידיה שולטים קליפות בערב רב קליפות קשים. ובערב קמן קליפה קשה לא כראשונה. ובוזו אין תימה אי יש ערב בקדושה וערב בקליפה, כי הכל צודק, ודא בדא אחידן כדפי'. (ע' זהר תשא דף קצ"א. ובקהלת יעקב בע' ערב).

❁ ספר אוצר עדן הגנוז ❁
 להמקובל האלקי מוהר"ד
 אברהם אבולעפיא זיע"א

ספר אוצר עדן הגנוז למהר"א אבולעפיא זצ"ל
 – חלק ב' סימן א'

ד.

ויהיו השמות נגלים ונעלמים על פי האותיות ויתחדש
 מחדושו זה עלית אומה או אומות וירידת אחרת או אחרות
 והן הנגררות והנמשכות אחריהן או דומות להן בעניין "וגם
 ערב רב עלה אתם"

והנה יהיה חידוש העולם על פי המדות בהכרח ותהיינה המדות על פי
 השמות בלא ספק, ויהיו השמות נגלים ונעלמים על פי האותיות
 ויתחדש מחדושו זה עלית אומה או אומות וירידת אחרת או אחרות והן
 הנגררות והנמשכות אחריהן או דומות להן בעניין "וגם ערב רב עלה
 אתם" (שמות יב' לח) ובמשול האומה המיוחדת שהיא הסגולה מכל
 העמים לשם אשר לו כל הארץ כאמרו ית' "והייתם לי סגולה מכל
 העמים כי לי כל הארץ" (שמות יט' ה) יתחייב מממשלתה להשיב כל
 מכתב אל מכתבה להיותו סגולה מכל מכתב להדמות אליה ולהחזיר כל

לשון אל לשונה גם כן ולהיותה עליונה על הכל כאמרו "ונתנך יי אלהיך עליון על כל גויי הארץ" (דברים כח' א').

ספר הפליאה

להמקובל האלקי הרה"ק רבי
אביגדוד קרא מפראג זיע"א

ספר הפליאה – ד"ה גם לרבות גם צאנכם גם בקרכם

ה.

ויאמר משה גם אתה תתן בידינו, כוונתו של משה גם אתה, שסיני נובלת מן חכמה עלאה, הנקרא אתה מלשון אתא, ושמותם שווים, והמדה ההוא הנקרא אתה תתן בידינו שהוא סיני הנקרא י"ד זבחים ועולות מכם וזבחנו לה' אלהינו – וכאן רמז משה שערב רב יעלה עמהם שהם עתידים לעשות זבחים ועולות, והוה שאמר פרעה וברכתם גם אותי

גם לרבות גם צאנכם גם בקרכם קחו שאלו נאמר צאנכם ובקרכם קחו הייתי אומר שלא נתן להם אלא צאנכם ובקרכם לכן כתיב גם לרבות שגם הוא נתן להם דורון משלך ומשל שרו לקיים גם אתה תתן בידינו עולות, ואם היה אומר אף צאנכם א"כ נראה שלא רצו יותר כח אלא מן האף דכתיב אף חובב עמים והיה נראה כענין הלא אלהים זנחתנו ואינו כן האמת שאדרבא מסבה שהיה מרגיש עליו כח היה מרבה בדברים וא"כ איך יאמר אף, וגם אין לומר את צאנכם שא"כ היה נראה שמפקידם לברכה והוא אדרבא היה מפקידם במלת גם, והוא כיון שילכו בחצי גם שהוא מה"ד הרפה ויבא האף בכחו וע"כ יחזרו בידינו, א"ל בני איך חצי

ה"ערב רב" וכל המסתעף

ה

ג"ם הוא מה"ד הרפה, א"ל ר' חצי גם הוא סינ"י מדה"ד הרפה שחצי גם עולה כ"א, נשאר חצי, כ"א עם חצי הרי כאן סינ"י חסר אח"ד, וכיון שלא להניח כח בשרינו.

זמיר בלבל משה מחשבתו במלת גם ואמר לו גם אתה תתן בידינו וכוונתו של משה גם אתה שסיני נובלת מן חכמה עלאה הנקרא אתה מלשון אתא ושמותם שווים והמדה ההוא הנקרא אתה תתן בידינו שהוא סיני הנקרא י"ד זבחים ועולות מכם וזבחנו לה' אלהינו, וכאן רמז משה שערב רב יעלה עמהם שהם עתידים לעשות זבחים ועולות וזהו שאמר פרעה וברכתם גם אותי, ומ"מ קשה נהי שבכאן אומר גם מ"מ ומתו גם שניהם יאמרו ומתו אף שניהם, והפי' הוא אלו לא נאמר גם הייתי אומר שנתחייבה מיתה וממתינים לה עד שתלד ת"ל גם לרבות את הולד למיתה ולומר שאין ממתינין לה עד שתלד והני מילי שלא ישבה על המשבר, אבל ישבה על המשבר ממתינים לה עד שתלד מ"ט כיון דעקר גופא אחרינא הוא, והא הכא שיכול לכתוב אף שניהם ולרבות הולד הזה, זה אין קושיא שאין האמת כן שנראה שאף הוא במיתה שלעולם חי הוא כמשפטו. וגם אין לומר ומתו את שניהם דה"נ, וגם אין לומר שגם בא לרבות מעשה חידודין שגם החידודין ימותו מטעם שנאמר שניהם משמע ששניהם שוין בהנאה יצאו חידודין שזה נהנה וזה אינו נהנה.

ספר הפליאה – ד"ה ונקראים יום ולילה, והנה היום

1.

והיה מן הדין שיהיו ישראל כמלאכי עליון, כשהיו נזהרין ומדקדקים, היו מעולים וחזקים יותר מן המלאכים – אבל בזמן שנמצאים בעלי הגאווה, ומתגאים בתורה, ומשליכים אותה אחרי גאותם, נתרבו גם הפריצים בסבתם

וראה כמה סודות נעלמות בתורתנו הקדושה הטהורה והנקייה והיה מן הדין שיהיו ישראל כמלאכי עליון כשהיו נזהרין ומדקדקים היו מעולים וחזקים יותר מן המלאכים אבל בזמן שנמצאים בעלי הגאווה ומתגאים בתורה ומשליכים אותה אחרי גאותם נתרבו גם הפריצים בסבתם.

2.

כי בעווננו יש לנו לדעת, אחרי שהשם האצילנו ממקום קדוש וטהור, ונתן לנו תורתו הקדושה, ובחר בנו משבעים אומות, ועשאנו עם סגולה, כענין והייתם לי סגולה, אם כן בעלי חטאים, בעלי אשמות, בעלי גזל, דוברי דופי, בעלי עונות, בעלי כשפים, קשי עורף, בעלי רשע, בעלי לשון הרע, עזי פנים, אין פיהם כלבם, מהם בועלי גויות, מהם בעלי עבירות, מהם גנבים, מהם עושים הרבה, מהם עושים מעט, מפני מה נמצאים בישראל?

כי בעווננו יש לנו לדעת אחרי שהשם האצילנו ממקום קדוש וטהור ונתן לנו תורתו הקדושה ובחר בנו משבעים אומות ועשאנו עם סגולה כענין והייתם לי סגולה א"כ בעלי חטאים בעלי אשמות בעלי גזל דוברי דופי בעלי עונות בעלי כשפים קשי עורף בעלי רשע בעלי לש"ה עזי פנים אין פיהם כלבם מהם בועלי גויות מהם בעלי עבירות מהם גנבים מהם עושים הרבה מהם עושים מעט מפני מה נמצאים בישראל.

ח.

דע לך באמת, שבעלי התלמוד הלומדים במשניות ובתלמוד אשר ניתן בסיני ואין שום דבר רק מהם, ואחר שלמדו ונשאו ונתנו בדבר, אינם שבים להשיג אמיתתם, לעשות התורה בדרכיה כמשפטה, אבל הם מתגאים ומתפארים על תוך האתרוג שהוא חמוץ, ואינם יודעים שהחומץ מכה את השינים, והרפואה הוא קליפת האתרוג שהוא מחזיק החומץ, ועמו החומץ ערב, ומניחין אותו, ואז הולכין בדרכי התורה שלא כמשפט, ואינם מדקדקים בגיטין שלהם, אשר השכינה מורדת עליו דמעות, וגם אינם מדקדקים בחליצות, ולא בשום דין מדיני תורה, וכפי הדינים המעוותים, כן באות נפשות מעוותים מדה כנגד מדה, ומתערבין אלו באלו בחייהן, ובמותם לא נפרדו, מתחלפין כדין בני חלוף אלו באלו, עד שיבוא אליהו ז"ל, והוא יטהר את הכל, כי הוא יודע דרכי התורה, מי גרם כל זה? לאו בני תורה המחללים אותה

דע לך באמת שבעלי התלמוד הלומדים במשניות ובתלמוד אשר ניתן בסיני ואין שום דבר רק מהם, ואחר שלמדו ונשאו ונתנו בדבר אינם שבים להשיג אמיתתם לעשות התורה בדרכיה כמשפטה, אבל הם מתגאים ומתפארים על תוך האתרוג שהוא חמוץ ואינם יודעים שהחומץ מכה את השינים והרפואה הוא קליפת האתרוג שהוא מחזיק החומץ ועמו החומץ ערב ומניחין אותו ואז הולכין בדרכי התורה שלא כמשפט ואינם מדקדקים בגיטין שלהם אשר השכינה מורדת עליו דמעות וגם אינם מדקדקים בחליצות ולא בשום דין מדיני תורה, וכפי הדינים המעוותים כן באות נפשות מעוותים מדה כנגד מדה ומתערבין אלו באלו בחייהן ובמותם לא נפרדו, מתחלפין כדין בני חלוף אלו באלו עד שיבוא אליהו ז"ל והוא יטהר את הכל, כי הוא יודע דרכי התורה מי גרם כל זה לאו בני תורה המחללים אותה.

ט.

אבל החוזרים אחרי התלמוד לדעת אותם על דרך אמיתתם, עליהם אמר משה וזאת הברכה אשר ברך אותם, ואין זאת אלא אשה, שנאמר לזאת יקרא אשה, ולשון אשה מלשון א"ש, שאם משתדלין בתורה, ויודעים אורחות הקב"ה, ומקדשים את עצמם בקדושה ובטהרה דקב"ה, ומושכין קדושה בכולם, אז מושכים רוח קדושה מלמעלה, ובניהם כולם זכאין, וטהורין, ונקיים, ונקראים בני המלך, בני הקדוש, בני אתם לה' אלהיכם – ואם לאו שולחים להם נפש מבלי טהרה, כי הוא לא טהור, והם עזי פנים, בעלי מריבה, בעלי רכילות, ומתערבים הטובים והרעים, כי בשכונה אחת נמצאים, ואינם נפרדים אלו מאלו בחייהם ובמותם, כדין בני חלוף, וי להו לרשיעייא, דכולהו חציפין בעובדייהו, ובעבור זה ירית לבנייהו נפשא חציפא מסטרא דמסאבא, הוא שנאמר ונטמתם בם, אתא לאסתאבא מסאבין ליה

אבל החוזרים אחרי התלמוד לדעת אותם על דרך אמיתתם עליהם אמר משה וזאת הברכה אשר ברך אותם, ואין זאת אלא אשה שנאמר לזאת יקרא אשה ולשון אשה מלשון א"ש שאם משתדלין בתורה ויודעים אורחות הקב"ה ומקדשים את עצמם בקדושה ובטהרה דקב"ה ומושכין קדושה בכולם אז מושכים רוח קדושה מלמעלה ובניהם כולם זכאין וטהורין ונקיים ונקראים בני המלך בני הקדוש בני אתם לה' אלהיכם. ואם לאו שולחים להם נפש מבלי טהרה כי הוא לא טהור והם עזי פנים בעלי מריבה בעלי רכילות ומתערבים הטובים והרעים כי בשכונה אחת נמצאים ואינם נפרדים אלו מאלו בחייהם ובמותם כדין בני חלוף, וי להו לרשיעייא דכולהו חציפין בעובדייהו ובעבור זה ירית לבנייהו נפשא חציפא מסטרא דמסאבא הוא שנאמר ונטמתם בם אתא לאסתאבא מסאבין ליה.

❁ ספר עבודת הקודש ❁
 להמקובל האלקי
 מוהר"ר מאיר אבן גבאי זי"ע א

ספר עבודת הקודש – חלק ב' פרק ל"ב

.

אין האדם נקרב כי אם בגלגול, דכתיב "ממזרח אביא", אם זכו שלא לערב – "וממערב אקבצך", שערבו, ואותם שכתוב פעמים שלש עם גבר, גם המתערבים בחוץ, גם בפנים, בערוה, ובעבירה, ובאיסור, כגון פושעים, ועזי פנים, וממזרים, שלא באו ממזרח, ורגלי אבותם לא עמדו בסיני, או מתקע"ד דורות השתולים בכל דור ודור, נצים ונצבים – ולכן פרצופי ישראל כפרצופי הגוים דומים אלה לאלה, ולכן כשמתערבים אלה עם אלה דרך גלגול צריך השם לקבצם מהם, שנאמר ממזרח אביא זרעך, שהוא רמז לנשמות שהיו במתן תורה, וממערב אקבצך, רמז לאותם שנתערבו בתוך גופי הגוים, שעליהם נאמר פעמים שלש עם גבר, כענין הגליות, כי גם כן יש גולים מישראל בישראל עצמם, כגון אלו שבאו על גילוי עריות, שהזרע הוא הם עזי פנים ופושעים וממזרים, שעליהם אמרו חז"ל פנים שלא עמדו בסיני, או הם מאותם תתקע"ד דורות שעמדו להבראות ולא בראם הש"י, אלא ששתלם בכל דור ודור והם הנקראים בתורה נצים ונצבים

והרב בעל התמונה ז"ל כתב בספר הייחוד בזה הלשון, ואין האדם נקרב כי אם בגלגול דכתיב ממזרח אביא אם זכו שלא לערב, וממערב אקבצך שערבו ואותם שכתוב פעמים שלש עם גבר, גם המתערבים בחוץ גם

ה"ערב רב" וכל המסתעף

בפנים בערוה ובעבירה ובאיסור כגון פושעים ועזי פנים וממזרים שלא באו ממזרח ורגלי אבותם לא עמדו בסיני, או מתתקע"ד דורות השתולים בכל דור ודור נצים ונצבים, ופירוש דבריו כפי מה שפירש אחד מחכמי האמת, אמר ולכן פרצופי ישראל כפרצופי הגוים דומים אלה לאלה, ולכן כשמתערבים אלה עם אלה דרך גלגול צריך השם לקבצם מהם, שנאמר ממזרח אביא זרעך שהוא רמז לנשמות שהיו במתן תורה, וממערב אקבצך, רמז לאותם שנתערבו בתוך גופי הגוים שעליהם נאמר פעמים שלש עם גבר, כענין הגלויות כי גם כן יש גולים מישראל בישראל עצמם, כגון אלו שבאו על גלוי עריות שהזרע ההוא הם עזי פנים ופושעים וממזרים, שעליהם אמרו חז"ל פנים שלא עמדו בסיני, או הם מאותם תתקע"ד דורות שעמדו להבראות ולא בראם הש"י, אלא ששתלם בכל דור ודור והם הנקראים בתורה נצים ונצבים.

ספר המפואר

להמקובל האלקי

מוהר"ד שלמה מולכו זיע"א

ספר המפואר – דרוש על פרשת בראשית

יא.

הטעם למה גדול עון ישראל בספרם בגנות המן, ובקשתם המאכלות גסות המטמטמות את הלב והמעבים את השכל, יותר מעון העגל – הטעם הוא, שהעגל שאלו ובקשו אותו הערב רב, כמו שדרשו ז"ל "שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים", אותם שהוצאת אתה והעלית אותם, כי צבאותי בני ישראל אני העליתי אותם, והם לא עשו את העגל, ולא

בקשוהו – ויש לספק איך ערב רב היו מבקשים עגל אישים מנהיג, אחרי שראו המכות אשר עשה ה' במצרים ושפטים באלהיהם, והמופתים והניסים שראו בקריעת ים סוף ובמלחמת עמלק ובירידת המן ובבאר – ועוד איך ישראל לא מחו בידם? כי היה להם להרגם לאבדם מן העולם, ולא היו ימים רבים ששמעו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה, אם כן איך הטו את אזנם, ונתפתו ונסתו אחר עצת החטאים האלה בנפשותם, כי בבשר חמורים ובשקוציהם נפשם חפצה, דבר של תימה שיסכימו ישראל לעצה הרעה הזאת

ודע כי מה שאמרתי שגדול עון ישראל בספרם בנגות המן ובקשתם המאכלות גסות המטמטמות את הלב והמעבים את השכל יותר מעון העגל. הטעם הוא שהעגל שאלו ובקשו אותו הערב רב כמו שדרשו ז"ל "שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים". אותם שהוצאת אתה והעלית אותם. כי צבאותי בני ישראל אני העליתי אותם והם לא עשו את העגל ולא בקשוהו. ויש לספק איך ערב רב היו מבקשים עגל אישים מנהיג, אחרי שראו המכות אשר עשה ה' במצרים ושפטים באלהיהם והמופתים והניסים שראו בקריעת ים סוף ובמלחמת עמלק ובירידת המן ובבאר. ועוד איך ישראל לא מחו בידם כי היה להם להרגם לאבדם מן העולם ולא היו ימים רבים ששמעו אנכי ולא יהיה לך, מפי הגבורה. אם כן איך הטו את אזנם ונתפתו ונסתו אחר עצת החטאים האלה בנפשותם כי בבשר חמורים ובשקוציהם נפשם חפצה דבר של תימה שיסכימו ישראל לעצה הרעה הזאת.

יב.

ונאמר: כי ערב רב גם כן זכו לראות המרכבה בקריעת ים סוף, בזמן שכולם אמרו "זה אלי ואנוהו" – רמז לזה במה שאמרו רבותינו ז"ל "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי", ואמר שפחה, לרמוז גם כן לערב רב

שהשיגו מעשה מרכבה, ובמרכבה ראו פני ד' חיות, והאחד מהם פני שור, וכף רגליהם של ד' חיות ככף רגל עגל, כלשון "ויברך ה' אותך לרגלי" – לכך באו ערב רב אצל ישראל, ודברו באזניהם, ואספו מישראל אגודות ותלונות, ואמרו להם: כבר ידעתם שטלה שרו של מצרים, והוא גדול על כל שרי מעלה, וכשהיינו עובדים אותך, עשינו לו דמות של זהב, ושמנו אותו בארמון גדול, והיינו משתחיים ומקטרים לפניו, והיינו מצליחים במעשינו, והיינו מושלים על ממלכות רבות, ועתה שהשפיל הקב"ה אותך וסדר ממשלתו, וכדי להוציא את ישראל ממצרים, אנחנו הסכמנו לעבוד את אלהי ישראל, ומפני שאין בו תמונה לא ידענו לכוין דעתנו בעבודתו

ונאמר כי ערב רב גם כן זכו לראות המרכבה בקריעת ים סוף בזמן שכולם אמרו "זה אלי ואנוהו". רמז לזה במה שאמרו רבותינו ז"ל "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי". ואמר שפחה לרמוז גם כן לערב רב שהשיגו מעשה מרכבה, ובמרכבה ראו פני ד' חיות. והאחד מהם פני שור וכף רגליהם של ד' חיות ככף רגל עגל כלשון "ויברך ה' אותך לרגלי". לכך באו ערב רב אצל ישראל ודברו באזניהם ואספו מישראל אגודות ותלונות ואמרו להם כבר ידעתם שטלה שרו של מצרי' והוא גדול על כל שרי מעלה. וכשהיינו עובדים אותך עשינו לו דמות של זהב ושמנו אותו בארמון גדול והיינו משתחיים ומקטרים לפניו, והיינו מצליחים במעשנו והיינו מושלים על ממלכות רבות. ועתה שהשפיל הקב"ה אותך וסדר ממשלתו וכדי להוציא את ישראל ממצרים אנחנו הסכמנו לעבוד את אלהי ישראל. ומפני שאין בו תמונה לא ידענו לכוין דעתנו בעבודתו.

יג.

עתה דעו, כי שני לטלה שהיה הבכור הוא שור, לכך נעשה לו צורה, כי עתה הוא הבכור וחשוב לפני הקב"ה, ובאמצעותו

ישפיע עלינו הקב"ה טובה והצלחה, וגם יש לו מעלה אחרת מלבד היותו רגל המרכבה אחד של ארבעה חיות הוא, ויש לו מעלה ויתרון, שכל ד' חיות הן חתומות בחותמו, והוא סבה גדולה מהם, כמו שאמר "ככף רגל עגל", אם כן נבקש מאהרן שיעשה לנו צורת שור מזהב, שהוא חכם, תלמידו של משה, ויודע לכיון השעה, כדי שיצא לפעל שלם כונתינו, זהו שאמר הכתוב: "ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים", צורת שור של מעלה, "אשר ילכו לפנינו", פירוש, כאשר נבקש איזה דבר אשר אנחנו צריכים אותו, ילך לפנינו, לבקש מהקדוש ברוך הוא אותה בקשה שנצטרך לה

עֵתָה דעו כי שני לטלה שהיה הבכור הוא שור. לכך נעשה לו צורה כי עתה הוא הבכור וחשוב לפני הקב"ה ובאמצעותו ישפיע עלינו הקב"ה טובה והצלחה. וגם יש לו מעלה אחרת מלבד היותו רגל המרכבה אחד של ארבעה חיות הוא. ויש לו מעלה ויתרון שכל ד' חיות הן חתומות בחותמו. והוא סבה גדולה מהם כמו שאמר "ככף רגל עגל". אם כן נבקש מאהרן שיעשה לנו צורת שור מזהב, שהוא חכם, תלמידו של משה, ויודע לכיון השעה כדי שיצא לפעל שלם כונתינו. זהו שאמר הכתוב "ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים" צורת שור של מעלה. "אשר ילכו לפנינו", פי' כאשר נבקש איזה דבר אשר אנחנו צריכים אותו, ילך לפנינו, לבקש מהקדוש ברוך הוא אותה בקשה שנצטרך לה.

יד.

ואמרו: "כי זה משה האיש", פירוש, אל ירע בעיניך בקשתנו זאת שאנו מבקשים דמות – "זה אלי ואנוהו", כי לשם ראינו צורת שור וכף רגל עגל, כמו זה אנחנו מבקשים, לכן יש פסק בין "כי זה משה", לומר לא ידענו היכן משה, כי אם היינו יודעים באיזה מקום הוא, ממנו היינו מבקשים

ה"ערב רב" וכל המסתעף

מה שאנו מבקשים ממך, זה שאמר הכתוב: "כי זה משה האיש... לא ידענו מה היה לו"

ואמרו "כי זה משה האיש". פ"י אל ירע בעיניך בקשתנו זאת שאנו מבקשים דמות. זה אלי ואנוהו. כי לשם ראינו צורת שור וכף רגל עגל, כמו זה אנחנו מבקשים. לכן יש פסק בין "כי זה משה". לומר לא ידענו היכן משה. כי אם היינו יודעים באיזה מקום הוא, ממנו היינו מבקשים מה שאנו מבקשים ממך זש"ה "כי זה משה האיש... לא ידענו מה היה לו".

טז.

ובזאת הטענה המזויפת נתפתו ישראל לעצת ערב רב – וזאת היתה תשובתו של אהרן כאשר אמר לו משה רבינו ע"ה "מה עשה לך העם הזה" – והוא השיב "אל יחר" בעיניך – תשובתו, כי אתה ידעת ערב רב כי לבבם רע וקשה – וספר לו טענותם כאשר כתבנו – אז ראה משה את העם ערב רב כי כבר נתפרסם רוע לבבם, כי אהרן גלהו ופרסמו לשמצה בקמיהם על ישראל, לומר אתם עשיתם עגל, כי יש להם תשובה שלא עשאוהו ישראל – זהו שאמר הכתוב: "ידע שור קונהו" וגו', ששאלו לעגל מי עשהו, והשיב שעשאוהו הערב רב

ובזאת הטענה המזויפת נתפתו ישראל לעצת ערב רב וזאת היתה תשובתו של אהרן כאשר אמר לו משה רבינו ע"ה "מה עשה לך העם הזה". והוא השיב "אל יחר" בעיניך. תשובתו כי אתה ידעת ערב רב כי לבבם רע וקשה. וספר לו טענותם כאשר כתבנו. אז ראה משה את העם ערב רב כי כבר נתפרסם רוע לבבם. כי אהרן גלהו ופרסמו לשמצה בקמיהם על ישראל לומר אתם עשיתם עגל. כי יש להם תשובה שלא עשאוהו ישראל. וכבר רמזו ב"ר זהו שאמר הכתוב "ידע שור קונהו" וגו' ששאלו לעגל מי עשהו והשיב שעשאוהו הערב רב.

ספר המפואר – דרוש על פרשת בהעלותך

.ז.ט

ומי הוא זה ואי זה הוא שיחיה באותו הזמן, כמו שאמר "אוי מי יחיה משומו אל" – הכוונה: כשישים השי"ת צרות רבות ורעות על יושבי הארץ, ויכלם, ועמהם פושעי ישראל, אותם שלא ישובו בתשובה, כי עת צרה היא להיות נענה יעקב, ועל זה נאמר "יענך ה' ביום צרה", והענייה תהיה עם משיח בן אפרים בלבד, שעדיין באותה שעה לא הגיע עת ישועת הקב"ה שיעשה על ידי משיח בן דוד, כמו שתמצא בסוף המזמור "ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו"

ומי הוא זה ואי זה הוא שיחיה באותו הזמן כמו שאמר "אוי מי יחיה משומו אל". שהכוונה כשישים השם ית' צרות רבות ורעות על יושבי הארץ ויכלם ועמהם פושעי ישראל אותם שלא ישובו בתשובה. כי עת צרה היא להיות נענה יעקב ועל זה נאמר "יענך ה' ביום צרה" והענייה תהיה עם משיח בן אפרים בלבד. שעדיין באותה שעה לא הגיע עת ישועת הקב"ה שיעשה על ידי משיח בן דוד. כמו שתמצא בסוף המזמור "ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו".

❁ ספר מגיד משרים ❁
 לרבן של כל ישראל
 בעהמ"ח "בית יוסף" ו"שולחן ערוך"
 מזרינו ורבינו דבי יוסף קאדו זיע"א

ספר מגיד משרים – פרשת תרומה

ויקחו לי תרומה, אשר ידבנו לבו, בעא הקב"ה דבהאי נדבה יהיו בני ישראל האזרחים גבאים, ולא מערב רב, והיינו דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, כלומר בני ישראל יקחו התרומה, כלומר הם יגבו אותה, כלומר וממי יגבו אותה, מאת כל איש, אף מערב רב – וקאמר אשר ידבנו לבו, כלומר לא יכפו אפילו בדברים לשום אדם יותר ממה שלבו נדבו – תקחו את תרומתי, הכי קאמר דבר אל בני ישראל אתם בעצמיכם תקחו את תרומתי, כלומר אתם תהיו הגבאים לא הערב רב, ואחר שאתם תקחו אותם תקרא תרומתי

פרשת תרומה מהדורא קמא. איכא למירק בהאי פרשתא קדישתא דא, מאי ויקחו לי תרומה, ויתנו לי תרומה מיבעי ליה, ותו מאי אשר ידבנו לבו. ותו מאי אהדר כמא דכתיב למימר תקחו את תרומתי. ותו מאי הכא לנוכח ולעיל שלא לנוכח, ותו אמאי לעיל קרי ליה תרומתי, וי"ל דבעא הקב"ה דבהאי נדבה יהיו בני ישראל האזרחים גבאים ולא מערב רב, והיינו דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה כלומר בני ישראל יקחו התרומה כלומר הם יגבו אותה, כלומר וממי יגבו אותה מאת כל איש אף מערב רב, וקאמר אשר ידבנו לבו, כלומר לא יכפו אפילו בדברים לשום אדם יותר ממה שלבו נדבו, ולגלות זאת הכוונה אהדר אמר תקחו את תרומתי, והכי קאמר דבר אל בני ישראל אתם בעצמיכם תקחו את

תרומתי, כלומר אתם תהיו הגבאים לא הערב רב ואחר שאתם תקחו אותם תקרא תרומתי.

ספר מגיד משרים – פרשת במדבר

**איכא למידק בענין פדיון בוכריא בליואי, מאי טעמא
אצטריכו לאיתפרקא, הא אי חבו בוכריא בעגלא ואיפסילו
מעבודה ובחר קודשא בריך הוא בליואי, אמאי אצטריכו
לאתפרקא? ותו דהא אמור רבנן דלא חבו ישראל בעגלא
אלא ערב רב? – ותו קשה עוד קשיות וכו' – וסוד הדברים כך
הוא, דמעיקרא בחר הקב"ה בעבודת הבכורים, שהם
מסטרא דחכמה, דהיא רחמים גדולים, וכד אתא חטא העגל
וגבר טומאה בעולם, ולא אתחזיא עלמא דישתמש ברחמים
גדולים, ואתבחר כהניא וליואי וכו'**

אור ליום שבת כ"ט לאייר. ה' עמך וכו' רק כי תדבק בי וכו' והא איכא
למידק בענין פדיון בוכריא בליואי מאי טעמא אצטריכו לאיתפרקא הא
אי חבו בוכריא בעגלא ואיפסילו מעבודה ובחר קודשא בריך הוא בליואי
אמאי אצטריכו לאתפרקא ותו דהא אמור רבנן דלא חבו ישראל בעגלא
אלא ערב רב. ותו דהא פורקנא דההוא בוכריא היכי תיקון לפורקנא
דבוכריא דדריא דעתידין למיתי לעלמא דכיון דפורקנא דהנהו הוה
ליואי ותו דמעיקרא אמאי בחר בוכרייא למיפלח קמיה.

ותו דכיון דבוכרייא אתבחרו לפולחנא כד אתרעי דאתפרקו הכי נמי
הוה חזי דיתפרקון כהניא ולא בליואי. ותו מאי שנא דבההוא זימנא
אתפרקו בוכרייא בליואי ובתר הכי פורקנא דבוכריא לכהניא. אבל רזא
דמילתא דמעיקרא בחר קודש' בריך הוא בבוכריי' לפולחנ' משום דאינון
מסטרא דחכמה דהיא רחמים גדולים וכד אתא חובא דעגלא ותקף
מסאבותא בעלמא ולא אתחזיא עלמא דישתמש ברחמים גדולים
ואתבחר כהניא וליואי ומשום דליואי אתו מסטרא דדינא אצטריכו
דליתו בפורקנא דבוכרייא כי היכי דלשתכח דאתו מכח רחמים גדולי'

ובהכי יתבסם דינא. והרע"ג דערפי אינן רמז דמאתיים רמזי לכוללות עשר ספירות דכל אחד כלולה מעשר הא מאה וכל חד כלולה מרחמי ודינא הא אינן מאתים ושבעי רמזי לז' ספירות הבנין דכל חד כלילא מעשר והשלשה לתלת עלאי ובעא קב"ה דיפרקון גרמייהו בחמש שקלי כסף ויתנון יתהון לליואי משום דכסף איהו רחמי וכיון דיתנון ההוא פורקנא לליואי הא ממשכי עלייהו רחמי וחסדא כי היכי דיתבסם דינא וכיון דליואי דההוא דרא אתמשכו מכת בוכרייא דאתו מכת חכמה דאיהי רחמים גדולים ואתבסם דינא דידהו מתמן ואילך הוי דינא בליואי אתבסם לכל דרייא דאתו ולא אצטריך תו למעבד תקונא. וכהניא לא אצטריכו לאתפרקא בבוכרייא דהא כיון דאינן מסטרא דחסד לא צריכי תקונא ופרקונא דבוכרייא דדרייא דעתידין למיתי הוי לכהניא משום דאינן מסטרייהו דבוכרייא מסטרא דרחמים גדולים וכהניא מסטרי דחסד. והא סמאל ונחש רדפין אבתרך ואליך תשוקתם ואתה תמשול בהם ותאבדם ותכריתם ותוקדינן בקש דקריאת שמע ובהרהורא ומחשבה דילך תדיר בתורת ויראתי ואתה שלום וכו'.

❁ ספר חסד לאברהם ❁
 לדבינו הקדוש המקובל האלקי
 רבי אברהם אזולאי זיע"א

ספר חסד לאברהם – מעין א' – נהר י"ז

ולכן מי ומי הזוכים לזה באותן הימים יראה הרבה צרות, וכל זה לצרף ולזכך את ישראל כפי הראוי והדין, וכל אחד ואחד יצטער כפי חיובו וכל מי שיקשה עורף, ולא ישוב, יאבד – ומי שיתן צוארו בעול התשובה וקבלת הצרות עליו בסבר פנים יפות ויתן את שכמו לסבול, יצטרף ויזכה לקבל הטוב – והענין הוא שהגיע עת ביטול הקליפות מן העולם, וכל עוד שישראל מקצתם הם רשעים, אז הקליפות נאחזים

בהם, ואם כן היאך אפשר שיתבטלו החיצונים והרשעים עדיין ברשתם, והש"ת הוא בעל דין ישר ואמונה אין עול עמו, ולכן יצטרפו בצירוף אחר צירוף, עד שישראל יהיו אז ככסף נקי טהור ומזוקק, והנהגה הזו יהיה בתכלית קושי הדין, כי הקליפות יגבו חלקם כל מה שאפשר להם

ולכן מי ומי הזוכים לזה באותן הימים יראה הרבה צרות, וכל זה לצרף ולזכך את ישראל כפי הראוי והדין, וכל אחד ואחד יצטער כפי חיובו וכל מי שיקשה עורף ולא ישוב יאבד ומי שיתן צוארו בעול התשובה וקבלת הצרות עליו בסבר פנים יפות ויתן את שכמו לסבול (כדי ש)יצטרף ויזכה לקבל הטוב, והענין הוא שהגיע עת ביטול הקליפות מן העולם וכל עוד שישראל מקצתם הם רשעים אז הקליפות נאחזים בהם ואם כן היאך אפשר שיתבטלו החיצונים והרשעים עדיין ברשתם, והש"י הוא בעל דין ישר ואמונה אין עול עמו ולכן יצטרפו בצירוף אחר צירוף עד שישראל יהיו אז ככסף נקי טהור ומזוקק, והנהגה הזו יהיה בתכלית קושי הדין כי הקליפות יגבו חלקם כל מה שאפשר להם.

ספר חסד לאברהם – הקדמה

המעין הששי, סוד הערב רב

המעין הששי קראתיו עין גנים ונמשכו ממנו ט"ו נהרות, לבאר עניני שבעים שרים ושליטתם, והנהגת האומות ושורש נשמתם בכלל ובפרט, וסוד ערב רב, ומעלת האומות בגלות השכינה, ושפלות האומות (ותמצית) [וסוד התמצית], וסוד שליטת והתגברות אומה על אומה, וסוד ע' לשון וכיוצא בו.

ספר חסד לאברהם – מעין ב' – גהר ס"ז

מי שעסקו בין האומות בערכאות שלהם מקום קיבוץ נימוסיהם, או יכנס בבית תפלתם, יתדבק לו חלק רע, ויחשוב האדם שאין לו בזה טומאה, ואינו אלא מטמאים

אותו מעט מעט, ולא ידע כי בנפשו הוא, והטעם כי מקום מושבם שרייא לילית הרשעה, מפני שהיא אימא דערב רב רובצת על בנים, והנכנס לתוכם נכנס לתוך אוירה הטמא, לכך העולה במרום המעלה הרמה הזאת, יתרחק מליהנות מהם, ולא יכנס למסיבתם, ולא לעלות בערכאותיהם רק לצורך גדול, כי בלי ספק יושב בכנפי לילית הטמאה, ומטמאה כנדה במושבה לבד, וגם ישיבת עמי הארץ טמא קצת, כנזכר כל זה בתיקונים

וכן מי שעסקו בין האומות בערכאות שלהם מקום קיבוץ נימוסיהם או יכנס בבית תפלתם יתדבק לו חלק רע ויחשוב האדם שאין לו בזה טומאה, ואינו אלא מטמאים אותו מעט מעט ולא ידע כי בנפשו הוא, והטעם כי מקום מושבם שרייא לילית הרשעה מפני שהיא אימא דערב רב רובצת על בנים, והנכנס לתוכם נכנס לתוך אוירה הטמא, לכך העולה במרום המעלה הרמה הזאת יתרחק מליהנות מהם ולא יכנס למסיבתם ולא לעלות בערכאותיהם רק לצורך גדול, כי בלי ספק יושב בכנפי לילית הטמאה ומטמאה כנדה במושבה לבד, וגם ישיבת עמי הארץ טמא קצת כנזכר כל זה בתיקונים, וזמש"ל.

ספר חסד לאברהם – מעין ד' – נהר ג"ד

אדם הראשון באותו ק"ל שנה שהוליד שידין מטיפת הקרי שהם ניצוצות קדושה ונתלבשה בתוך הקליפה, היה בהכרח לתקנם, וזה צריך כמה גלגולים עד תום חלאתם – ואלו הנשמות, ניצוצי הקרי, היו מגולגלים בדור המבול, ולכן היו כל כך מורדים מרוב הקליפה שהיה בהם, וגם היו משחיתים את דרכם על הארץ בסוד כי השחית כל בשר, וזהו אמחה את האדם אשר בראתי, כי הם בני האדם ממש יציר כפיו יתברך, וזהו אומרו וכל יצר מחשבות לבו רק רע וגו', פירוש כי להיותם מסוד הנגעי בני אדם היו גם הם מרשיעים ממקום שבאו, ואח"כ נתגלגלו פעם שנית באנשי דור הפלגה, וגם הם חטאו פעם שנית, וז"ש אשר בנו בני

האדם ואמרו בזוהר בנוי דאדם קדמאה, בנוי ממש שהוליד באותן ק"ל שנים, ואחר כך נתגלגלו פעם ג' באנשי סדום וגם הם חטאו, וז"ש ואנשי סדום רעים וגו', כמ"ש לא יגרך רע, רצה לומר שבאו מאותו רע

נהר נ"ד – לבאר חטא אדם הראשון ותיקונו: הענין שאדם הראשון באותן ק"ל שנה שהוליד שידין מטיפת הקרי שהם ניצוצות קדושה ונתלבשה בתוך הקליפה, ומה גם שהם עליונות שהטיפות שיוצאות על ידי הזכר לבד הם יותר מעולות. והנה היה בהכרח לתקנם, וזה צריך כמה גלגולים עד תום חלאתם. ודע כי אלו הנשמות ר"ל ניצוצי הקרי היו מגולגלים בדור המבול, ולכן היו כל כך מורדים מרוב הקליפה שהיה בהם, וגם היו משחיתים את דרכם על הארץ בסוד כי השחית כל בשר, וזהו אמחה את האדם אשר בראתי, כי הם בני האדם ממש יציר כפיו יתברך, וזהו אומרו וכל יצר מחשבות לבו רק רע וגו', פירוש כי להיותם מסוד הננעי בני אדם היו גם הם מרשיעים ממקום שבאו, ואח"כ נתגלגלו פעם שנית באנשי דור הפלגה, וגם הם חטאו פעם שנית, וז"ש אשר בנו בני האדם ואמרו בזוהר בנוי דאדם קדמאה, בנוי ממש שהוליד באותן ק"ל שנים, ואחר כך נתגלגלו פעם ג' באנשי סדום וגם הם חטאו, וז"ש ואנשי סדום רעים וגו', כמ"ש לא יגרך רע, רצה לומר שבאו מאותו רע.

אחר שהרעו ג' פעמים בג' גלגולים, וראה שלא הצליחו, אז נטעם פעם ד' במצרים, והן הם ישראל שבמצרים, וזהו טעם לגלות מצרים, כי הלא הם היו דור המבול, ולכן גזר עליהם פרעה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, כנגד העונש שנימוחו בימי מבול, גם גזר עליהם להיותם בעבודה קשה בחומר ובלבנים, כנגד גלגולם בדור הפלגה שהיו עושים לבנים וחומר לבנות המגדל, וגם ערב רב היו מאותו הגלגול, רק שלא נתקנו עדיין, ולזה נקראו עמו של משה, כי שחת עמך וגו', כי כולם היו מסוד הדעת, שמשם יצא משה רבינו ע"ה, כי הנשמות היוצאים על ידי קרי הם יותר עליונות מן הבאות מזכר ונקבה, שהם באות משורש הדעת וכולם היו ניצוצות של משה רבינו ע"ה שנמשכו בקליפות, ואז נתקנו

במצרים על ידי משה, והוצרך להעלותם מן הארץ ההיא ולזכותם על ידו, כי הוא מוכרח לתקן שרשו

ואחר שהרעו ג' פעמים בג' גלגולים, וראה שלא הצליחו אז נטעם פעם ד' במצרים, והן הם ישראל שבמצרים, וזהו טעם לגלות מצרים, כי הלא הם היו דור המבול, ולכן גזר עליהם פרעה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, כנגד העונש שנימוחו בימי מבול, גם גזר עליהם להיותם בעבודה קשה בחומר ובלבנים, כנגד גלגולם בדור הפלגה שהיו עושים לבנים וחומר לבנות המגדל, וגם ערב רב היו מאותו הגלגול רק שלא נתקנו עדיין, ולזה נקראו עמו של משה כי שחת עמך וגו', כי כולם היו מסוד הדעת שמשם יצא משה רבינו ע"ה, כי הנשמות היוצאים על ידי קרי הם יותר עליונות מן הבאות מזכר ונקבה, שהם באות משורש הדעת וכולם היו ניצוצות של משה רבינו ע"ה שנמשכו בקליפות, ואז נתקנו במצרים על ידי משה, והוצרך להעלותם מן הארץ ההיא ולזכותם על ידו, כי הוא מוכרח לתקן שרשו.

ספר חסד לאברהם – מעין ה' – נהר י"ז

וכבר ידעת כי ערב רב הם עשו את העגל, וראשי ערב רב הם יוניס וימבוריס, הם שני בניו של שני בניו של בלעם הרשע, והם אשר לקחו עצה, ואשר השליכו טס של זהב וגו', וצריך לידע מה כוונת בני בלעם בעשותם את העגל הזה ומה הנאה היה להם בזה? אמנם הענין הוא, כי הלא נודע כבר אצלנו כי בלעם הוא פסולת הזוהמא, שיצא מדעת, שהוא שורש משה רבינו ע"ה, וז"ש ויודע דעת עליון, גם ערב רב הם סוד הפסולת של הדעת, כי כן ערב רב בגימטריא דע"ת, אך אינם כל כך זוהמא כמו בלעם – ודע כי לבן ובלעם ובעור ובניו של בלעם כולם משורש אחד, כי לבן הוליד בעור ואח"כ נתגלגל לבן בבלעם, וכולם היו מכשפים גדולים ועובדי ע"ז

וכבר ידעת כי ערב רב הם עשו את העגל, וראשי ערב רב הם יוניס וימבוריס הם שני בניו של בלעם הרשע, והם אשר לקחו עצה ואשר

השליכו טם של זהב וגו', וצריך לידע מה כוונת בני בלעם בעשותם את העגל הזה ומה הנאה היה להם בזה, אמנם הענין הוא כי הלא נודע כבר אצלינו כי בלעם הוא פסולת הזוהמא שיצא מדעת שהוא שורש משה רבינו ע"ה, וז"ש ויודע דעת עליון, גם ערב רב הם סוד הפסולת של הדעת, כי כן ערב רב בנימטריא דע"ת, אך אינם כ"כ זוהמא כמו בלעם. ודע כי לבן ובלעם ובעור ובניו של בלעם כולם משורש אחד, כי לבן הוליד בעור ואח"כ נתגלגל לבן בבלעם, וכולם היו מכשפים גדולים ועובדי ע"ז.

נשמת בעור אביו של בלעם נתגלגל בצומח, והיה תמיד באותו גלגול, ולא היה יכול לצאת משם, ולכן בני בניו שהם יונוס וימברוס רצו להעלותו, וכן כל הערב רב רצו בזה כי קרובים הם אליו, ולכן נמצאו באותו מעשה הרע ההוא, וראו כי אי אפשר להוציאו משם אם לא על ידי שיחטיאו את ישראל, וע"י קטרוג זה תתגבר הקליפה ותוכל להוציא את בעור אביהם משם וגו', ולכן השליכו אותו הטס של זהב שכתוב בו עלי שור, כדי שעל ידו יעלה גם כן נשמת בעור אביהם המגולגל בצומח ויתגלגל בב"ח, שהוא השור ההוא הנעשה ע"י כשפיהם, ויעלה מדריגה גדולה עד שיעשה אלוה עליהם, ואז יצא העגל צוח ואמר אנכי ה' אלהיך, שהיה כח בעור הרשע שם, ושם רשעים ירקב הנתון תוך העגל ההוא ע"י הכשפים, והרשע ההוא היה אומר אלה אלהיך ישראל – וזהו סוד שאמרו רז"ל שהאכילוהו עשבים כמו שכתוב כתבנית שור אוכל עשב, פי' כי כיון שהוא היה מגולגל תוך העשבים שהם צומח, לכן היה אוכל עשבים להעתיק משם נשמתו המגולגלת שם, וע"י אכילתו אותם יחזרו אבר מאברי השור, וענין זה היה בחודש תמוז, כי הוא חודש האחרון מן הד' חדשים שבו נשלמים המגולגלים בצומח להתגלגל בב"ח

ודע כי נשמת בעור אביו של בלעם נתגלגל בצומח, והיה תמיד באותו גלגול ולא היה יכול לצאת משם, ולכן בני בניו שהם יונוס וימברוס רצו

להעלותו, וכן כל הערב רב רצו בזה כי קרובים הם אליו, ולכן נמצאו באותו מעשה הרע ההוא, וראו כי אי אפשר להוציאו משם אם לא על ידי שיחטיאו את ישראל, וע"י קטרוג זה תתגבר הקליפה ותוכל להוציא את בעור אביהם משם וגו', ולכן השליכו אותו הטם של זהב שכתוב בו עלי שור, כדי שעל ידו יעלה ג"כ נשמת בעור אביהם המגולגל בצומח ויתגלגל בב"ה, שהוא השור ההוא הנעשה ע"י כשפיהם, ויעלה מדריגה גדולה עד שיעשה אלוה עליהם, ואז יצא העגל צוח ואמר אנכי ה' אלהיך, שהיה כח בעור הרשע שם, ושם רשעים ירקב הנתון תוך העגל ההוא ע"י הכשפים, והרשע ההוא היה אומר אלה אלהיך ישראל.

וזהו סוד שאמרו רז"ל שהאכילוהו עשבים כמו שכתוב כתבנית שור אוכל עשב, פי' כי כיון שהוא היה מגולגל תוך העשבים שהם צומח לכן היה אוכל עשבים להעתיק משם נשמתו המגולגלת שם, וע"י אכילתו אותם יחזרו אבר מאברי השור, וענין זה היה בחודש תמוז, כי הוא חודש האחרון מן הוד' חרשים שבו נשלמים המגולגלים בצומח להתגלגל בב"ה כנ"ל.

ספר חסד לאברהם – מעין ה' – גהר כ"ה

יוכבד היתה גלגול חוה – ואולי כי גם עמרם גלגולו של אדם הראשון, ולכן פירש מאשתו ק"ל שנה ואח"כ הוליד משה, שהם כנגד ק"ל שנה שנולדו כל אותם הניצוצות, ואחר שנשלמו, נולד משה שהוא שת – ראובן היה גלגול קין ולא נתקן, וביתרו נתגלגלה נשמתו ונתקן – בלעם הוא הרע של הבל, ומשה הוא הטוב של הבל, ולזה כשתסיר כמנין הבל"ל ממש"ה, ישאר קר"ח, כי בהבל לא היו אלא ל"ז ניצוצות טובות, ונתקנו במשה, ואותם הש"ח רעות, היו קר"ח – וכן יתרו הוא הטוב של קין, ובלק הוא הרע של קין – וכן עמלק הוא הרע של קין, וגם כן בישראל היו ב' מינים, כי ישראל היו סוד כללות משה הבא מן הבל, וערב רב שבו הם מן קין – יתרו נשמת קין, ושמואל רוח קין, ונדב ואביהו הם נפש

ורוח, ושניהם נתלבשו בשמואל – סוד אברהם הוא סוד אדם הראשון שעבד ע"ז, ולכן נתגלגל בטיפת תרח העובד ע"ז לכפר עליו – תרח הוא משורש נשמת אברהם בנו, והיה בחינת פסולת של שורש נשמת אברהם, ולכן נתגלגל הדבר להתקן על ידו – גלגול תרח ואשתו שהם אביו ואמו של אברהם נתגלגלו באיוב ואשתו, כי אמו של אברהם אמתלאי בת כרנבו נתגלגלה בדינה בת לאה ונשאת לאיוב

נהר כ"ה – בגלגול קצת תנאים וצדיקים זלה"ה. דע כי יוכבד היתה גלגול חוה, ואולי כי גם עמרם גלגולו של אדם הראשון, ולכן פירש מאשתו ק"ל שנה ואח"כ הוליד משה, שהם כנגד ק"ל שנה שנולדו כל אותם הניצוצות, ואחר שנשלמו נולד משה שהוא שת. ודע כי ראובן היה גלגול קין ולא נתקן, וביתרו נתגלגלה נשמתו ונתקן. ודע כי בלעם הוא הרע של הבל ומשה הוא הטוב של הבל, ולזה כשתסיר כמנין הבל ממש"ה ישאר קר"ח, כי בהבל לא היו אלא ל"ז ניצוצות טובות ונתקנו במשה, ואותם הש"ח רעות [היו קר"ח]. וכן יתרו הוא הטוב של קין ובלק הוא הרע של קין. וכן עמלק הוא הרע של קין. וגם כן בישראל היו ב' מינים, כי ישראל היו סוד כללות משה הבא מן הבל, וערב רב שבו הם מן קין. ודע כי יתרו נשמת קין, ושמואל רוח קין, ונדב ואביהו הם נפש ורוח, ושניהם נתלבשו בשמואל. ודע כי סוד אברהם הוא סוד אדם הראשון שעבד ע"ז, ולכן נתגלגל בטיפת תרח העובד ע"ז לכפר עליו, ותרח הוא משורש נשמת אברהם בנו והיה בחינת פסולת של שורש נשמת אברהם, ולכן נתגלגל הדבר להתקן על ידו. ודע כי גלגול תרח ואשתו שהם אביו ואמו של אברהם נתגלגלו באיוב ואשתו, כי אמו של אברהם אמתלאי בת כרנבו נתגלגלה בדינה בת לאה ונשאת לאיוב.

אליעזר עבד אברהם היה תחילה נשמה קדושה שנתנה תוך קליפת כנען הארור, וכשנולד אליעזר יצאת אותה הנשמה מאותה הקליפה הארורה ונקרא ברוך, ואח"כ הוברר יותר ונתגלגל בכלב בן יפונה, והיה מתענה כל ימיו כדברי רבותינו ז"ל, כדי שיצא לגמרי מכלל ארור הראשון, וכאשר רצו

ישראל לכנוס לארץ ושלחו מרגלים נתעברו הי"ב שבטים
 בי"ב מרגלים כדי שלא יחטאו, ונשמת לוי נתעברה ביהושע
 בן נון ויהודה בכלב, ולא נסתלקו מאלו השנים, לפי שהיו
 כלב גלגול אליעזר עבד אברהם, לזה נשתטח על קבר אברהם
 להתפלל, ואח"כ הוברר יותר, ונתגלגל בבניהו בן יהוידע, גם
 נתגלגל ביהוידע אביו של בניהו, ואח"כ בניהו ויהודע אביו,
 אב ובן נתגלגלו בזכריהו ויהוידע אביו, וזכריהו לפי שחירף
 את ישראל שאמר למה עזבתם את י"י, נענש ונתגלגל רוחו
 ונפשו בשני גרי צדק שמעיה ואבטליון, ואח"כ רוח זכריהו
 נתגלגלה במהה"ר משה קורדווירו זלה"ה, ונפש זכריהו
 במהה"ר אליהו די וידאש זלה"ה, ולכן היו אוהבים זה לזה

ודע כי אליעזר עבד אברהם היה תחילה נשמה קרושה שנתנה תוך
 קליפת כנען הארור, וכשנולד אליעזר יצאת אותה הנשמה מאותה
 הקליפה הארורה ונקרא ברוך, ואח"כ הוברר יותר ונתגלגל בכלב בן
 יפונה, והיה מתענה כל ימיו כדברי רז"ל, כדי שיצא לגמרי מכלל ארור
 הראשון, וכאשר רצו ישראל לכנוס לארץ ושלחו מרגלים נתעברו הי"ב
 שבטים בי"ב מרגלים כדי שלא יחטאו, ונשמת לוי נתעברה ביהושע בן
 נון ויהודה בכלב, ולא נסתלקו מאלו השנים, לפי שהיו כלב גלגול
 אליעזר עבד אברהם לזה נשתטח על [קבר] אברהם [להתפלל], ואח"כ
 הוברר יותר ונתגלגל בבניהו בן יהוידע, גם נתגלגל ביהוידע אביו של
 בניהו, ואח"כ בניהו ויהודע אביו, אב ובן נתגלגלו בזכריהו ויהוידע אביו,
 וזכריהו לפי שחירף את ישראל שאמר למה עזבתם את י"י נענש ונתגלגל
 רוחו ונפשו בשני גרי צדק שמעיה ואבטליון, ואח"כ רוח זכריהו נתגלגלה
 במהה"ר משה קורדווירו זלה"ה, ונפש זכריהו במהה"ר אליהו די וידאש
 זלה"ה, ולכן היו אוהבים זה לזה.

**דע כי בימים האלו בדרא בתראה, יתגלגל משה עצמו עם
 הערב רב, וסוד הגלגול הזה הוא דבר נעלם, ולזה רוב אנשי
 דורינו נשותיהם מושלים עליהם, לפי שהיו בזמן העגל ונתנו
 הנזמים לעגל, והנשים לא רצו לכן הם מושלות עליהם,**

נמצא כי בדורנו זה הוא גלגול דור המדבר וערב רב ג"כ ומשה בתוכם

ודע כי בימים האלו בדרא בתראה יתגלגל משה עצמו עם הערב רב, וסוד הגלגול הזה הוא דבר נעלם, ולזה רוב אנשי דורינו נשותיהם מושלים עליהם לפי שהיו בזמן העגל ונתנו הנזמים לעגל, והנשים לא רצו לכן הם מושלות עליהם, נמצא כי בדורנו זה הוא גלגול דור המדבר וערב רב ג"כ ומשה בתוכם.

רב המנונא סבא גלגול משה, והרשב"י ג"כ דוגמת משה רבינו ע"ה, אך לא בסוד זיהרא עילאה דמשה בפעם ראשונה, רק בבחינת הנשמה שהיתה לו בלוחות שניות, אמנם תחלה היה רשב"י למטה ואח"כ עלה במדרגת משה כנזכר

ודע כי רב המנונא סבא גלגול משה, והרשב"י ג"כ דוגמת משה רבינו ע"ה אך לא בסוד זיהרא עילאה דמשה בפעם ראשונה, רק בבחינת הנשמה שהיתה לו בלוחות שניות, אמנם תחלה היה רשב"י למטה ואח"כ עלה במדרגת משה כנזכר.

הלל, ור' אליעזר הגדול, ורבינו הקדוש, וכן האר"י זלה"ה, וכן הרשב"י זלה"ה, כל אלה הם סוד היסוד או דאבא או דז"א או דיעקב – ר' יוחנן בן זכאי ור' עקיבא היו סוד ב' זרועות ימין ושמאל דמשה מעורבים בקין, ולכן שנותיהם שווין ק"ך שנה, ולכן רצה משה שתנתן התורה ע"י ר' עקיבא

ודע כי הלל, ור' אליעזר הגדול, ורבינו הקדוש, וכן האר"י זלה"ה, וכן הרשב"י זלה"ה, כל אלה הם סוד היסוד או דאבא או דז"א או דיעקב. ודע כי ר' יוחנן בן זכאי ור' עקיבא היו סוד ב' זרועות ימין ושמאל דמשה מעורבים בקין, ולכן שנותיהם שווין ק"ך שנה, ולכן רצה משה שתנתן התורה ע"י ר' עקיבא

משה הכה לעוג מלך הבשן, כי בעוג היה ניצוץ קדושה והוא ניצוץ נשמת ר' שמעון בן נתנאל ר"ת בש"ן ש'מעון ב'ן

נ'תנאל, והנה ניתן ביד משה, כי ר' שמעון בן נתנאל היה תלמידו דר' יוחנן בן זכאי שהוא שורש זרוע ימין דמשה כנזכר, לפי שהיה ירא חטא נאמר אל תירא אותו, וגם הארץ רחב'ת ידים ר"ת ר' ח'נינא ב'ן ת'רדיון, ואפשר שנלקח בתוך קליפת שכם בן חמור, לכך הוצרך ליהרג ולהתלבן

ודע כי משה הכה לעוג מלך הבשן, כי בעוג היה ניצוץ קדושה והוא ניצוץ נשמת ר' שמעון בן נתנאל ר"ת בש"ץ שמעון בן נתנאל, והנה ניתן ביד משה כי ר' שמעון בן נתנאל היה תלמידו דר' יוחנן בן זכאי שהוא שורש זרוע ימין דמשה כנזכר, לפי שהיה ירא חטא נאמר אל תירא אותו, וגם הארץ רחב'ת ידים ר"ת ר' ח'נינא ב'ן ת'רדיון, ואפשר שנלקח בתוך קליפת שכם בן חמור, לכך הוצרך ליהרג ולהתלבן.

נשמה דאדם הראשון נטלה חנוך, ולכן היה מלאך בשמים, ואליהו נטל סוד הרוח דאצילות דאדם הראשון, ונפש דאדם נטלוה קין והבל כדי לתקן אותם שיוכלו לתקן הפגם אחר שנתערבו טוב ורע, ואמנם חלק קין נתגלגלה כל הגלגולים שידעת בקינן ובמהללאל עד נדב ואביהו, כי תרי פלגי גופי נינהו, ומשם נטלם פנחס, והיינו אמרם אנחנו טמאים לנפש אדם, כי הוא ממש נפש אדם הראשון שנתגלגלה בנדב ואביהו

ודע כי נשמה דאדם הראשון נטלה חנוך ולכן היה מלאך בשמים, ואליהו נטל סוד הרוח דאצילות דאדם הראשון, ונפש דאדם נטלוה קין והבל כדי לתקן אותם שיוכלו לתקן הפגם אחר שנתערבו טוב ורע, ואמנם חלק קין נתגלגלה כל הגלגולים שידעת בקינן ובמהללאל עד נדב ואביהו כי תרי פלגי גופי נינהו, ומשם נטלם פנחס, והיינו אמרם אנחנו טמאים לנפש אדם, כי הוא ממש נפש אדם הראשון שנתגלגלה בנדב ואביהו.

חלק מנשמת אדם הראשון נמשכה אחר כך ביוסף הצדיק, ולכן היופי של אדם הראשון בא לו ליוסף מאותו זיהרא עילאה, ויוסף זכה לזו הנשמה באותה הלילה שנגמרה

שיעבודו כדי לעלות למלוכה – סוד נשמת ר' ישמעאל בן אלישע כהן גדול היא נשמת יוסף ואדם, ולכן היה יפה עד מאד דוגמת יוסף, והיה ראוי ליענש ולהתקן פגם עשר ניצוצות של טיפי הזרע של יוסף הצדיק, ולכן הפשיטו את עור פניו, כנגד ויפשיטו את יוסף את כתנתו, וכמו שיוסף נשבה בין המצריים כן ר' ישמעאל נשבה בין הגוים

ודע כי חלק מנשמת אדם הראשון נמשכה אחר כך ביוסף הצדיק, ולכן היופי של אדם הראשון בא לו ליוסף מאותו זיהרא עילאה, ויוסף זכה לזו הנשמה באותה הלילה שנגמרה שיעבודו כדי לעלות למלוכה, ולזה למד ע' לשון לפי שזכה לאותה הנשמה שהיא של מטט"רון הממונה על ע' אומות ויודע לשון כולם. וסוד נשמת ר' ישמעאל בן אלישע כהן גדול היא נשמת יוסף ואדם כנזכר, ולכן היה יפה עד מאד דוגמת יוסף, והיה ראוי ליענש ולהתקן פגם עשר ניצוצות של טיפי הזרע של יוסף הצדיק, ולכן הפשיטו את עור פניו, כנגד ויפשיטו את יוסף את כתנתו, וכמו שיוסף נשבה בין המצריים כן ר' ישמעאל נשבה בין הגוים, כשמצאו ר' יהושע בן חנניא ואמר לו מי נתן למשיסה יעקב וגו'.

רב ששת הוא גלגול בבא בן בוטא הנקרא חסיד בדברי רז"ל, שהיה מקריב כל ימיו אשם ספק – רבא האמורא נמשך משורש נעמה העמונית בת לוט, כי כאשר הקליפות שבו את לוט גם את נשמת רבא שבו עמהם, עד שיצאת נעמה העמונית בת לוט ויצא רבא – בן זומא הוא סוד הבל, והענין כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל נתערב סוד הבוהן הימני של אדם הראשון, ולקחו בן זומא כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל, וכבר ידעת שאין לך אבר ואבר שאין בו ס' ריבוא ניצוצות לפעמים, הנה הוצרך בן זומא להתעבר ולהתגלגל עם כל הס' ריבוא של הבוהן הנזכר כיון שנפלו בחלקו לתקנם – זה סוד שאמר בן זומא "ברוך שברא כל אלה לשמשני" כשראה אוכלוסא בהר הבית, כי כולם תלויים בו, והוא מתעבר בהם כדי לתקנם

ודע כי רב ששת הוא גלגול בבא בן בוטא הנקרא חסיד בדברי רז"ל, שהיה מקריב כל ימיו אשם ספק, כי ששת בא"ת ב"ש בבא. ודע כי רבא האמורא נמשך משורש נעמה העמונית בת לוט, כי כאשר הקליפות שבו את לוט גם את נשמת רבא שבו עמהם, עד שיצאת נעמה העמונית בת לוט ויצא רבא, וז"א ויקחו את לוט זאת רכושו בן אחיו ר"ת ורבא, וכן ר"ת 'בלעדי דק אשר אכלו הנערים הוא ר"ת רבא. ודע כי בן זומא סוד הבל, והענין כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל נתערב סוד הבוהן הימני של אדם הראשון, ולקחו בן זומא כשנתערבו ניצוצות אדם תוך הבל, וכבר ידעת שאין לך אבר ואבר שאין בו ס' ריבוא ניצוצות לפעמים, הנה הוצרך בן זומא להתעבר ולהתגלגל עם כל הס' ריבוא של הבוהן הנזכר כיון שנפלו בחלקו לתקנם, וז"ס שאמר בן זומא ברוך שברא כל אלה לשמשני, כשראה אוכלוסא בהר הבית כי כולם תלויים בו והוא מתעבר בהם כדי לתקנם.

מי שנתגלגל עם איזה נפש כדי לתקנה, הנה נוטל חלקו מן אותם המצות שעושה אותה הנפש, נמצא כי כל אלו הס' רבוא הם משמשים לו כי הם עושים מצות והוא נוטל חלק עמהם בלתי ידיעה – ועוזהו המלך שרצה להקטיר ונצטרע

הוא גילגול עוזה אשר שלח ידו בארון אלהים, והנה נשמתו היודעת כי מתחילה היה כהן נגררה אחר הכהונה ופגם בזה וכבר ידעת כי מי שנתגלגל עם איזה נפש כדי לתקנה הנה נוטל חלקו מן אותם המצות שעושה אותה הנפש, נמצא כי כל אלו הם רבוא הם משמשים לו כי הם עושים מצות והוא נוטל חלק עמהם בלתי ידיעה. ועוזהו המלך שרצה להקטיר ונצטרע הוא גילגול עוזה אשר שלח ידו בארון אלהים, והנה נשמתו היודעת כי מתחילה היה כהן נגררה אחר הכהונה ופגם בזה.

שם, ונח, ומשה, כולם היו שורש א', והם מצד החסד של הבל – הלל הזקן הוא מצד החסד של הבל, ושמאי הזקן הוא מצד הגבורה של הבל, ולכן היה קפדן מסוד הדינים, וכן אביי מסוד קין, ולזה לא היה הלכה כמותו – מצד חטא קפדנותו של שמאי שבאו ליזו כמה גרים ולא קבלום מחמת קפדנותו, לכן נתגלגל בשמעון בן עזאי ולא נשא אשה, ואז היה בורא נפשות הגרים ע"י עסקו בתורה, ובזה סוד הגבורה דשמאי נהפכה לחסד, כי מצד החסד דאברהם הוא אתערותא דנפשי דגיוורין, וכן היה משה עושה כשפירש מן האשה לפי שהיה בסוד החסד כנזכר, וכן אביי החזיק בדרכו של בן עזאי להמשיך נפשות הגרים ע"י התורה, כי נר"נ דאביי היו כלם מסוד קין, וכולם מבחינת נפש שהיא סוד מלכות, ולכך היה יתום שלא ראה אביו ואמו ותיקן נפשות הגרים שאין להם אב ואם, וז"ש אביי כשהיה שמח הריני כבן עזאי בשוקי טבריא, וטעם השמחה שע"י שהיה ממשיך נפש הגרים כבן עזאי בזה היה מתקן עיטרא דגבורה כנזכר, וגם ר' עקיבא היה בורא נפשות הגרים, כי שורש נפשו מקין ולכן היה בורא נפשות הגרים דוגמת אביי ובן עזאי

ודע כי שם ונח ומשה כולם היו שורש א' והם מצד החסד של הבל, וז"ם כי מן המים משיתיהו, וז"ם ואתה אמרת ידעתין בשם וגם מצאת ח"ן בעיני, הוא גלגול משה בשם ונח. וסוד הלל הזקן הוא מצד החסד של הבל, ושמאי הזקן הוא מצד הגבורה של הבל, ולכן היה קפדן מסוד

הדינים, וכן אביו מסוד קין ולזה לא היה הלכה כמותו. ודע כי מצד חטא קפדנותו של שמאי שבאו לידו כמה גרים ולא קבלום מחמת קפדנותו, לכן נתגלגל בשמעון בן עזאי ולא נשא אשה ואז היה בורא נפשות הגרים ע"י עסקו בתורה, ובוה סוד הגבורה דשמאי נהפכה לחסד, כי מצד החסד דאברהם הוא אתערותא דנפשי דגירין, וכן היה משה עושה כשפירש מן האשה לפי שהיה בסוד החסד כנזכר, וכן אביו החזיק בדרכו של בן עזאי להמשיך נפשות הגרים ע"י התורה, כי נר"נ דאביו היו כלם מסוד קין, וכולם מבחינת נפש שהיא סוד מלכות, ולכך היה יתום שלא ראה אביו ואמו ותיקן נפשות הגרים שאין להם אב ואם, וז"ש אביו כשהיה שמח הריני כבן עזאי בשוקי טבריא, וטעם השמחה שע"י שהיה ממשיך נפש הגרים כבן עזאי בזה היה מתקן עיטרא דגבורה כנזכר. וגם ר' עקיבא היה בורא נפשות הגרים, כי שורש נפשו מקין ולכן היה בורא נפשות הגרים דוגמת אביו וכן עזאי.

יואב שר צבא אשר לדוד אשר הרגו בניהו בן יהוידע בימי המלך שלמה, נתגלגל אח"כ והיה יואש המלך שהמליכו יהוידע הכהן, כי רצה יהוידע לתקן מה שהרגו בניהו בנו ליואב, ועם כל זה לא נתקן, כי אח"כ חזר יואש והרגו לזכריה שהוא גלגול בניהו, לפי שהוא הרגו תחילה בימי שלמה, ואע"פ שהרגו בדין, עכ"ז יואב היה כמעט ראש סנהדרין, ואין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידי הצדיקים, והוצרך בניהו לנקות אותו עון והוצרך להתגלגל בזכריה, והרגו יואש המלך שהוא גלגול יואב, ונתחלף אות ב' בש' באתב"ש

ודע כי יואב שר צבא אשר לדוד אשר הרגו בניהו בן יהוידע בימי המלך שלמה, נתגלגל אח"כ והיה יואש המלך שהמליכו יהוידע הכהן, כי רצה יהוידע לתקן מה שהרגו בניהו בנו ליואב, ועכ"ז לא נתקן כי אח"כ חזר יואש והרגו לזכריה שהוא גלגול בניהו לפי שהוא הרגו תחילה בימי שלמה, ואע"פ שהרגו בדין, עכ"ז יואב היה כמעט ראש סנהדרין ואין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידי הצדיקים, והוצרך בניהו לנקות

אותו עון והוצרך להתגלגל בזכריה, והרגו יואש המלך שהוא גלגול יואב, ונתחלף אות ב' בש' באתב"ש.

אהרן הוא גלגול הרן, ולפי שהוא מת תחלה על פני אביו גם נדב ואביו מתו על פני אהרן אביהם – רחב נתגלגלה בחבר הקני, ואח"כ נתגלגלה בחנה – עלי הוא גלגול יעל אשת חבר הקני, וזהו מנשים באהל תבורך, שנתברכה משאר נשים שעלתה למדריגות איש, ושמשה באהל שילה בגלגול עלי הכהן – שמשון גלגול נדב בן אהרן, ולכן נענש בבית האסורים בהיותו טוחן בבית נשי הפלשתים, לפי שנדב לא רצה לישא אשה

ודע כי אהרן הוא גלגול הרן, ולפי שהוא מת תחלה על פני אביו גם נדב ואביו מתו על פני אהרן אביהם. ורחב נתגלגלה בחבר הקני, ואח"כ נתגלגלה בחנה. ועלי הוא גלגול יעל אשת חבר הקני, וזהו מנשים באהל תבורך, שנתברכה משאר נשים שעלתה למדריגות איש, ושמשה באהל שילה בגלגול עלי הכהן. ושמשון גלגול נדב בן אהרן, ולכן נענש בבית האסורים בהיותו טוחן בבית נשי הפלשתים, לפי שנדב לא רצה לישא אשה.

זמרי נתגלגל בר' עקיבא, והכ"ד אלף שמתו במגפה היו הכ"ד אלף תלמידים של ר' עקיבא שמתו בין פסח לעצרת – אשת טורנוסרופס היתה גילגול כזבי עצמה, ונתגירה וזכתה להעמיד את ישיבתו שזהו היתה אחד מהג' דברים שהעשיר את ר' עקיבא – ענין הפרים של אליהו היו דתן ואבירם שנתחלל שם שמים על ידם כנודע, ונתקנו פה, ואבירם היה הפר שבא לחלק נביאי הבעל, לפי שהיה יותר אביר לב בענין המחלוקת, ואלו היו שמעון הפריץ וחביריו שמתו על קידוש השם – אריסטו היה ניצוץ מאבטליון, בשביל שלמד לתלמידים שאינם הגונים שנעשו צדוקים, ולכן אריסטו היה מכחיש התורה, ולבסוף חזר בתשובה אם לא בדברי רז"ל, ואח"כ נתקן באנטונינוס שהיה לומד עם רבינו הקדוש ז"ל – ת'מר, מ'לכת שבא, ור'חב, היו גילגול א', והיינו ר"ת

ה"ערב רב" וכל המסתעף

של תמ"ר, ושלושתן אירע להם דבר א' שהנה תמר ילדה תאומים, גם מלכת שבא ילדה משלמה שנים, ורחב הצילה הב' שלוחים

עוד מצאתי כתוב בין דברי האלהי כמוהר"ר חיים ויטא"ל ולא ידעתי אם הוא ממהרי"א זלה"ה, וז"ל זמרי נתגלגל בר' עקיבא, והכ"ד אלף שמתו במגפה היו הכ"ד אלף תלמידים של ר' עקיבא שמתו בין פסח לעצרת. ואשת טורנוסרופס היתה גילגול כזבי עצמה, ונתגירה וזכתה להעמיד את ישיבתו שזהו היתה אחד מהג' דברים שהעשיר [את] ר' עקיבא. וענין הפרים של אליהו היו דתן ואבירם שנתחלל שם שמים על ידם כנודע, ונתקנו פה, ואבירם היה הפר שבא לחלק נביאי הבעל, לפי שהיה יותר אביר לב בענין המחלוקת, ואלו היו שמעון הפריץ וחביריו שמתו על קידוש השם. ודע כי אריסטו היה ניצוץ מאבטליון, בשביל שלמד לתלמידים שאינם הגונים שנעשו צדוקים, ולכן אריסטו היה מכחיש התורה, ולבסוף חזר בתשובה אם לא בדברי רז"ל, ואח"כ נתקן באנטונינוס שהיה לומד עם רבינו הקדוש ז"ל. וענין תמר ומלכת שבא ורחב היו גילגול א', והיינו ר"ת של תמ"ר, ושלושתן אירע להם דבר א' שהנה תמר ילדה תאומים, גם מלכת שבא ילדה משלמה שנים, ורחב הצילה הב' שלוחים כנודע.

דינה בת יעקב נשאת לז' אלופים, א' שכס בן חמור, ב' שמעון בן יעקב, ג' איוב, ד' נבל, ה' דוד, ו' טורנוסרופוס, ז' רבי עקיבא – הבל נולדו עמו ב' תאומות, ועל זה הרגו קין שהיה לו משפט פי שנים שהיה בכור, והב' תאומות זה סוד צפורה והב' בתיה בת פרעה

עוד מצאתי כתוב שדינה בת יעקב נשאת לז' אלופים, א' שכס בן חמור, ב' שמעון בן יעקב, ג' איוב, ד' נבל, ה' דוד, ו' טורנוסרופוס, ז' רבי עקיבא. עוד מצאתי כתוב, כי הבל נולדו עמו ב' תאומות, ועל זה הרגו קין שהיה לו משפט פי שנים שהיה בכור, והב' תאומות זה סוד צפורה והב' בתיה בת פרעה. עד כאן מצאתי.

ההיא שפחה דרבי, היתה מסוד גלגול אותם השפחות שהיו על הים דאתמר עלייהו ראתה שפחה על הים וגו', ומעלתן גדולה מן החכמים לכן נהגו רבנן נידוי בהווא גברא בשבילה, וכמה דברים שלמדו ממנה כנזכר במדרש

וענין ההיא שפחה דרבי, היתה מסוד גלגול אותם השפחות שהיו על הים דאתמר עלייהו ראתה שפחה על הים וגו', ומעלתן גדולה מן החכמים לכן נהגו רבנן נידוי בהווא גברא בשבילה, וכמה דברים שלמדו ממנה כנזכר במדרש. מהר"א זלה"ה.

ספר חסד לאברהם – מעין ה' – נהר ל"ב

סוד הבדיקה מג' רוחות שהם י"ב בדיקות בסוד י"ב כחות טמאים, שמצדם לישמעאל י"ב נשיאים יוליד, וצריך בדיקה מג' רוחות כדי שיהיה סכין דהיינו חרב נקי וטהור מג' רוחות, ג' אבות שהם מימין מישמעאל, ומשמאל מעשו, ומאמצע מערב רב, ואחרי טהרתו יכשר הבשר

ונודע היות סוד הבדיקה מג' רוחות שהם י"ב בדיקות בסוד י"ב כחות טמאים, שמצדם לישמעאל י"ב נשיאים יוליד, וצריך בדיקה מג' רוחות כדי שיהיה סכין דהיינו חרב נקי וטהור מג' רוחות, ג' אבות שהם מימין מישמעאל, ומשמאל מעשו, ומאמצע מערב רב, ואחרי טהרתו יכשר הבשר.

ספר חסד לאברהם – מעין ו' – נהר א'

סוד לילי"ת נקראת אימא דערב רב, וערב רב נקראים ע' שרים, ערבוביא בישא, שלילי"ת הרשעה הולידה אותם מייחוד סמא"ל, והם בשפל כל המדריגות החיצונות למטה מכל ההיכלות הם ע' ניצוצות, כדרך שהקדושה בת שבע בת שבעים, כן המדרגות החיצוניים בת שבע היכלות חיצוניים בת ע' אומות כנגדם ע' שרים, ואין שום שר כנגד א"י שהרי אין להם חלק בארץ, אמנם בחוץ לארץ ממש ניתן להם

ה"ערב רב" וכל המסתעף

**שליטתם, והם ממש ניצוצות מהחוצה מתפזרין בארץ כל א'
לגבולו בקצהו**

המעין הששי עין גנים. נהר א' – לבאר ענין שבעים שרים מה הם –
ושליטתם. דע כי סוד לילי"ת נקראת אימא דערב רב, וערב רב נקראים
ע' שרים, ערבוביא בישא שלילי"ת הרשעה הולידה אותם מיוחד סמא"ל,
והם בשפל כל המדריונות החיצונות למטה מכל ההיכלות הם ע' ניצוציות,
כדרך שהקדושה בת שבע בת שבעים, כן המדרגות החיצונים בת שבע
היכלות חיצונים בת ע' אומות כנגדם ע' שרים, ואין שום שר כנגד א"
שהרי אין להם חלק בארץ, אמנם בח"ל ממש ניתן להם שליטתם והם
ממש ניצוצות מהחוצה מתפזרין בארץ כל א' לגבולו בקצהו וצורתו כזה.
(ציור).

ספר חסד לאברהם – מעין ו' – נהר ב'

לא רצה הקב"ה שיהיה שליטת החיצונים לבדה בחו"ל,
מפני שימותו ברעב יושבי העולם, שהרי כתיב שהם
משתחווים להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושיע, הרי
שהחיצוני ריק ונעור מכל טובה, אם כן מאין יפרנס לטפול
ערב רב, אלא מאת הקודש יותן שם ברקיעים ע"י ההיכלות
כח מן הקדושה, שכל מזל מקבל מי"ב פנים שבחיות, וכל
כוכב מקבל מהיכל עליון, נמצאו להם לשרים אלו האוצרות
לתת מהם לאומות, ולזה אין בשום גבול וגבול בחו"ל אלא
כפי המבט של אותו הכוכב השולט עליו, אמנם משאר
הכוכבים הצפונים או הדרומיים שאינם עוברים על אותו
גבול לעולם אין להם, מפני שאין השר יכול לכנוס בגבול שר
פלוגי, מפני שנוטה מגבולו צפון או דרום, א"כ לא יכול
להתמזג בכוכב ההוא לעולם, ולכן לא ימצא בגבולו ענין פלוגי
מעשבים, ומתכות, ומיני צמחים, וכיוצא מן המעדנים –
אמנם א"י שהיא נשפעת מן המקור כתיב לא תחסר כל בה,
שהמקור נשפע למזלות – והנה לא יתבטל כח המזל אלא
מידי עברו בחתיכת הרקיע שכנגד חתיכת א"י, דהיינו ת'

**פרסה על ת' פרסה, ובהיותו שם נופל כחו וכאשר יעבור
ויכנוס אל גבול העמים ידלק ויתלהב כחו, וזה הענין קרוב
מאד אל הטבע שיקרא המזל נופל בבור לפעמים לסיבות,
ואין לך סיבה גדולה מזה**

והטעם שלא רצה הקדוש ברוך הוא שיהיה שליטת החיצונים לברה
בח"ל, מפני שימותו ברעב יושבי העולם, שהרי כתיב שהם משתחווים
להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושיע, הרי שהחיצוני ריק ונעור מכל
טובה א"כ מאין יפרנס לטפול ערב רב, אלא מאת הקודש יותן שם
ברקיעים ע"י ההיכלות כח מן הקדושה כנזכר, שכל מזל מקבל מי"ב פנים
שבחיות, וכל כוכב מקבל מהיכל עליון, נמצאו להם לשרים אלו
האוצרות לתת מהם לאומות, ולזה אין בשום גבול וגבול בח"ל אלא כפי
המבט של אותו הכוכב השולט עליו, אמנם משאר הכוכבים הצפונים או
הדרומיים שאינם עוברים על אותו גבול לעולם אין להם, מפני שאין
השר יכול לכנוס בגבול שר פלוני, מפני שנוטה מגבולו צפון או דרום,
א"כ לא יכול להתמוזג בכוכב ההוא לעולם, ולכן לא ימצא בגבולו ענין
פלוני מעשבים, ומתכות, ומיני צמחים, וכיוצא מן המעדנים. אמנם א"י
שהיא נשפעת מן המקור כתיב לא תחסר כל בה, שהמקור נשפע למזלות
כנזכר. והנה לא יתבטל כח המזל אלא מידי עברו בחתיכת הרקיע
שכנגד חתיכת א"י, דהיינו ת' פרסה על ת' פרסה, ובהיותו שם נופל כחו
וכאשר יעבור ויכנוס אל גבול העמים ידלק ויתלהב כחו, וזה הענין קרוב
מאד אל הטבע שיקרא המזל נופל בבור לפעמים לסיבות, ואין לך סיבה
גדולה מזה.

ספר חסד לאברהם – מעין ו' – נהר ה'

**נהר ה' – לבאר סוד נשמות חיצוניות וערב רב. הנשמות
החיצוניות הם ממש נשמות מלילי"ת וסמ"אל, והם סוד
ערב רב, שהם נשמות עיקרם נתנות לשבעים שרים להוליד
בנים זרים, ואלו הם העכו"ס, אמנם אילו לא חטא אדם לא
היו ראויות להתגלגל בבני אדם מפני שאין להם לחיצונים**

חלק בשיעור קומת האדם, אמנם כשחטא אדה"ר הטיל נחש זוהמא בחוה נשמה רעה מכשכשת במעיה, וכשבא אדם הראשון על חוה הגשים וברא גוף לאותה הנשמה הטמאה ונולד קין, אמת שהיו בו ניצוצות טובות מפני אדם וחוה שהולידוהו והם מצד הקדושה, ולזה יצא ממנו צד טוב כדכתיב קניתי איש את י"י, שראה תיקונו בחבר הקני נפרד מקין הטוב ההוא ונתגייר אמנם צד הנשמה הרעה, ולכך משם נטלו חוזה אלו החיצונים להתגשם בגוף ולהיות להם חלק באדם, ואלו הם נשמות בישראל, לפעמים ע"י הזיווג המכוער בני ט' מדות וכיוצא, ואלו הם רובם רעה, והם אחריתם לרעה שעוזבים אביהם ואמם הקדושים, והולכים לאב ואם הטמאים והם משתמדים, ואלו הם הנולדים לריק ולבהלה ונעשים בנים לנכרית לילי"ת הרשעה, ואלו הם בנים זרים כולם לרעה, ועכ"ז יש בהם צד טוב לפעמים, ולזה יתגלגלו ויתגיירו

נהר ה' – לבאר סוד נשמות חיצוניות וערב רב. הנשמות החיצוניות הם ממש נשמות מלילי"ת וסמ"אל, והם סוד ערב רב, שהם נשמות עיקרם נתנות לשבעים שרים להוליד בנים זרים, ואלו הם העכו"ם, אמנם אילו לא חטא אדם לא היו ראויות להתגלגל בבני אדם מפני שאין להם לחיצונים חלק בשיעור קומת האדם, אמנם כשחטא אדה"ר הטיל נחש זוהמא בחוה נשמה רעה מכשכשת במעיה, וכשבא אדם הראשון על חוה הגשים וברא גוף לאותה הנשמה הטמאה ונולד קין, אמת שהיו בו ניצוצות טובות מפני אדם וחוה שהולידוהו והם מצד הקדושה, ולזה יצא ממנו צד טוב כדכתיב קניתי איש את י"י, שראה תיקונו בחבר הקני נפרד מקין הטוב ההוא ונתגייר אמנם צד הנשמה הרעה, ולכך משם נטלו חוזה אלו החיצונים להתגשם בגוף ולהיות להם חלק באדם, ואלו הם נשמות בישראל, לפעמים ע"י הזיווג המכוער בני ט' מדות וכיוצא, ואלו הם רובם רעה, והם אחריתם לרעה שעוזבים אביהם ואמם הקדושים, והולכים לאב ואם הטמאים והם משתמדים, ואלו הם הנולדים לריק

ולבהלה ונעשים בנים לנכרית לילי"ת הרשעה, ואלו הם בנים זרים כולם לרעה, ועב"ז יש בהם צד טוב לפעמים, ולזה יתגלגלו ויתגיירו.

כל הנשמות החולפות הכשרות שנשתלחו בעולם עד דור הפלגה, שהיה אז אוצר הנשמות פתוח לכל הנולדים, עד דור הפלגה שחלק הקדוש ברוך הוא האומות לשרים, ולא נתן עוד נשמה קדושה בבני אדם מפני שהם תחת השרים, אינם שואבים אלא מתחת ידי שריהם מצד החיצוניות השולטות עליהם, כי ע' שרי האומות הם בסוד הקליפה התחתונה, שהם ארבע קליפות מלמטה למעלה שהם רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונוגה לו, היא הד' הקרובה אל הקדושה שבה נאחזים חסידי א"ה, אמנם הג' קליפות האחרות, שהם ג' קליפות האגוז הקשות, הנה הקליפה הג' הנקראת אש מתלקחת יש בה ע' ענפין הנכללים בהם ע' שרים, והם תחתונים למטה שולטים למעלה מגלגלי העולם, והם מחלקים העולם לשבעים חלקים, לשבעים גבולי האומות, כל אחד ואחד ממש מכוון חלק ממשלתו כנגד אומתו, והם שואבים מבחינת שרשם ואחדותם כ"א בקליפת אש מתלקחת האוחזת ע' ענפים ונעשים בה כולם כאחד, ובחינה זו עולה ומסתלקת מבחינה אל בחינה עד הנוגה, והיא מקבלת נשמות מסוד הקליפות ונותנת לע' שרים, וכן השפע, ושופעת לשרים, והשרים לרקיעים המכוונים כנגד כל חלק וחלק שכנגד גבול האומה

דע שכל הנשמות החולפות הכשרות שנשתלחו בעולם עד דור הפלגה, שהיה אז אוצר הנשמות פתוח לכל הנולדים, עד דור הפלגה שחלק הקדוש ברוך הוא האומות לשרים, ולא נתן עוד נשמה קדושה בבני אדם מפני שהם תחת השרים, אינם שואבים אלא מתחת ידי שריהם מצד החיצוניות השולטות עליהם, כי ע' שרי האומות הם בסוד הקליפה התחתונה, שהם ארבע קליפות מלמטה למעלה שהם רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת, ונוגה לו, היא הד' הקרובה אל הקדושה שבה נאחזים חסידי א"ה, אמנם הג' קליפות האחרות, שהם ג' קליפות האגוז

ה"ערב רב" וכל המסתעף

הקשות, הנה הקליפה הג' הנקרא אש מתלקחת יש בה ע' ענפין הנכללים בהם ע' שרים, והם תחתונים למטה שולטים למעלה מגלגלי העולם, והם מחלקים העולם לשבעים חלקים, לשבעים גבולי האומות, כל אחד ואחד ממש מכוון חלק ממשלתו כנגד אומתו כמו שנתבאר לעיל, כאמורו יצב גבולות עמים, וכה"א כי לבני לוט נתתי את ער וגו', והם שואבים מבחינת שרשם ואחדותם כ"א בקליפת אש מתלקחת האוחזת ע' ענפים ונעשים בה כולם כאחד, ובחינה זו עולה ומסתלקת מבחינה אל בחינה עד הנוגה, והיא מקבלת נשמות מסוד הקליפות ונותנת לע' שרים, וכן השפיע, ושופעת לשרים, והשרים לרקיעים המכוונים כנגד כל חלק וחלק שכנגד גבול האומה.

מיום שחלק י"י גבול העמים, אין אותה קליפה שהיא שורש לשריהם נוטלת נשמות קדושות מלמעלה מאוצר הקודש כלל, אלא יש להם נשמות מזיווג לילי"ת וסמ"אל שרי הקליפות הנזכרים, והם מייחודם עושים נשמות לשרים, ונותנים ומשפיעים להם, והם שורצים שרץ נפש חיה טמאה לרוב, ולפעמים יש נוחלים משם נשמות בעם י"י, והיינו סוד ערב רב אשר בין קדושי ישראל ומהם פריצי ישראל, והכל מצדינו, שאלמלא היו הכשרים מזדווגים בכשרות לא היתה החיצוניות נכנסת שם, ולפעמים יש נשמות קדושות תחת יד הקליפה ההיא מהם בסוד גלגול, ומהם בסוד עשוקים וממזרים וכיוצא, וערבוביא זו היא מצד פגם עונותינו וע"י פרצת עם י"י, בחטאם יתערבו הנשמות ערבוביא בישא, כי יצאו עשוקות בעוונם לחוץ כנזכר בסבא – וזה סוד הגלות כדי לברר וללבן סוד גלגול הנשמות, ולזה כמה מתים קטנים בדורות אלו האחרונים יותר משאר דורות בסוד הצירוף והליבון, שיש נשמה שהיא צריכה להתלבן ולהתגלגל ד' פעמים, ויש חמשים, ויש מאה, ויש אלף מיתות, או יסורים קשים, ובזה תלוי ענין הנפלים וענין מיתת הקטנים, מה שלא היה כן מקודם בבית ראשון ושני, שהיו ישראל רבים לאין תכלית, מפני שעמדו על הטהרה ונתקדשו בביאתם

וזיווגם, ולא הוצרכו אל הצירוף, וכל ייחודם היה עושה פירות עד שנתקלקלו ונצטרפו ומתו בחורבן כמה וכמה, והכל לחמלת האב הרחמן יתברך על בנו לבלתי ידח ממנו נדח

והנה מיום שחלק י"י גבול העמים, אין אותה קליפה שהיא שורש לשריהם נוטלת נשמות קדושות מלמעלה מאוצר הקודש כלל, אלא יש להם נשמות מזיווג ליל"ת וסמ"אל שרי הקליפות הנזכרים, והם מייחודם עושים נשמות לשרים, ונותנים ומשפיעים להם, והם שורצים שרץ נפש חיה טמאה לרוב, ולפעמים יש נוחלים משם נשמות בעם י"י, והיינו סוד ערב רב אשר בין קדושי ישראל ומהם פריצי ישראל, והכל מצדינו שאלמלא היו הכשרים מזדווגים בכשרות לא היתה החיצוניות נכנסת שם, ולפעמים יש נשמות קדושות תחת יד הקליפה ההיא מהם בסוד גלגול, ומהם בסוד עשוקים וממזרים וכיוצא, וערבוביא זו היא מצד פגם עונותינו וע"י פרצת עם י"י, בחטאם יתערבו הנשמות ערבוביא בישא, כי יצאו עשוקות בעוונם לחוץ כנזכר בסבא. וז"ם הגלות כדי לברר וללבן סוד גלגול הנשמות, ולזה כמה מתים קטנים בדורות אלו האחרונים יותר משאר דורות בסוד הצירוף והליבון, שיש נשמה שהיא צריכה להתלבן ולהתגלגל ד' פעמים, ויש חמשים, ויש מאה, ויש אלף מיתות, או יסורים קשים, ובזה תלוי ענין הנפלים וענין מיתת הקטנים, מה שלא היה כן מקודם בבית ראשון ושני, שהיו ישראל רבים לאין תכלית, מפני שעמדו על הטהרה ונתקדשו בביאתם וזיווגם, ולא הוצרכו אל הצירוף, וכל ייחודם היה עושה פירות עד שנתקלקלו ונצטרפו ומתו בחורבן כמה וכמה, והכל לחמלת האב הרחמן יתברך על בנו לבלתי ידח ממנו נדח. וזמש"ל.

❁ ספר שערי הלשם ❁
 להמקובל האלקי
 מורינו רבי שלמה אלישיב זיע"א

ספר שערי הלשם חלק א – סימן ט"ו – פרק א'
 – עולמות שעלו במחשבה והתיקון

כל הגופות והכלים, כולם יתחדשו, כי יזדככו ויצרפו ויתלבנו, ויהיו לפנים חדשות לגמרי ממה שהם עתה – אך מחצב הקליפות הנה הוא יתבטל מכל וכל, כי כל הטומאה והרע הנה הוא יתבטל לגמרי, ולא ישאר ממנו שום זכר מאומה – וגם מחצבו ושורשו שהוא האור חשוך ודינין וגבורות תקיפין אשר עי"ז יצא כל מציאותו, הנה יתבסמו כל הגבורות ויאירו בשלהובין דרחימו – ואם כן נמצא כי גם שורשו יתהפך מחושך לאור, והרי יתבטל כל מציאות הרע וכן שורשו גם כן, כי הרי לא יהיה עוד שום שורש לבחינת הרע כלל – ומה שהוא עתה ה' מחצבים, לא יהיה אלא רק ד', וכן הד' יזדככו גם כן, ויתעלו ויעלו מד' לג', ומג' לב', ומב' לאחד, עד שיהיה אז רק ה' אחד ושמו אחד – והרי לנו על כל פנים כי לעתיד הנה יתוקנו כולם

וכן על דרך זה כל הגופות והכלים כולם כי הם ג"כ רק ממחצב העולמות. ולכן יתחדשו כולם כי יזדככו ויצרפו ויתלבנו ויהיו לפנים חדשות לגמרי ממה שהם עתה. אך מחצב הקליפות הנה הוא יתבטל מכל וכל ור"ל כי כל הטומאה והרע הנה הוא יתבטל לגמרי ולא ישאר ממנו שום זכר מאומה וגם מחצבו ושורשו שהוא האור חשוך ודינין וגבורות תקיפין אשר עי"ז יצא כל מציאותו וכנ"ל מדברי הרח"ו. הנה יתבסמו כל הגבורות ויאירו בשלהובין דרחימו. וא"כ נמצא כי גם שורשו יתהפך מחושך לאור והרי יתבטל כל מציאות הרע וכן שורשו ג"כ. כי

הרי לא יהיה עוד שום שורש לבחי' הרע כלל ומה שהוא עתה ה' מחצבים לא יהיה אלא רק ד' וכן הד' יזדככו ג"כ ויתעלו ויעלו מד' לג' ומג' לב' ומב' לאחד עד שיהיה אז רק ה' אחד ושמו אחד וכמו שבארנו בכללי התפ' והסת' כלל ט"ז וכלל י"ז בארוכה. והרי לנו עכ"פ כי לעתיד הנה יתקנו כולם.

היה מוכן לקרב את כל התיקון דלעתיד בזמן משה רבינו ע"ה ובדור המדבר, אך אחר שנעשה גם בהם כל מה שנעשה, הנה נתעכב עוד כל תיקונם ונתאחר עד ביאת המשיח דוקא – אמנם עם כל זה הנה מעת מתן תורה ולהלאה הם מתתקנים ועולים תמיד לאט לאט ואין שעה ולא רגע בלא תיקון – והוא ע"י דין כל בני חילוף אשר עובר על כל המציאית כולם, וכן ע"י כל המאורעות כולם אשר עוברים עליהם בעוה"ז ובעולם הנפשות, כי מתצרפים ומתלבנים בכל האפשרי עד התכלית, ובזה הם מזדככים ועולים תמיד – אך סוף תיקונם וגילויים אשר יתגלה גם בעוה"ז הנה זה יתחיל רק מביאת המשיח ולהלאה

אבל שאר כל המחצבים כולם הנה היה עומד להתחיל תיקונם ולבוא למדרגת האצילות גם הם. בעת בריאת אדם הראשון וע"י מעשיו. וכאשר נתקלקל ע"י החטא הנה נתעכב תיקונם ונתאחר עד מתן תורה. והיה מוכן אז לקרב את כל התיקון דלעתיד בזמן משה רבינו ע"ה ובדור המדבר. אך אחר שנעשה גם בהם כל מה שנעשה. הנה נתעכב עוד כל תיקונם ונתאחר עד ביאת המשיח דוקא. אמנם עכ"ז הנה מעת מתן תורה ולהלאה הם מתתקנים ועולים תמיד לאט לאט ואין שעה ולא רגע בלא תיקון. והוא ע"י דין כל בני חילוף אשר עובר על כל המציאית כולם. וכן ע"י כל המאורעות כולם אשר עוברים עליהם בעוה"ז ובעולם הנפשות וכמו שיתבאר לקמן כ"ז בעה"י כי מתצרפים ומתלבנים בכל האפשרי עד התכלית ובזה הם מזדככים ועולים תמיד. אך סוף תיקונם וגילויים אשר יתגלה גם בעוה"ז הנה זה יתחיל רק מביאת המשיח ולהלאה וכמו שבארנו בכהתוה"ם כלל ט' ויתבאר בעה"י בזה עוד לקמן.

מחצב הנשמות יצא מקודם ובתחלה, כי הוא המחצב הראשון מהד' מחצבים התחתונים, והוציא הוא את כל כחו לפועל מקודם ובתחלה – והנה יצא אז כל התתקע"ד דורות, שעליהם נאמר "אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם", אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שקומטו להיבראות קדם שנברא העולם ולא נבראו עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור, ופירש"י ז"ל נגזר עליהם להיבראות כו', ומלשון זה משמע לכאורה שלא נבראו כלל, אמנם במדרש תהילים בפסוק "זרמתם שנה יהיו", אמרו שם אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שהיו קודם לבריאת עולם ונשטפו כהרף עין בשביל שהיו רעים, והם מרומזים במלת בראשית – והרי לנו כי נבראו ויצאו במציאות ממש

אמנם הנה המציאות הראשונים אשר יצא מהם מקודם ובתחלה. היה הכחות דמחצב הנשמות כי הוא המחצב הראשון מהד' מחצבים התחתונים. והוציא הוא את כל כחו לפועל מקודם ובתחלה. והנה יצא אז כל התתקע"ד דורות. שאמרו בחגיגה י"ג סוף עמוד ב'. שעליהם נאמר אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שקומטו להיבראות קדם שנברא העולם ולא נבראו עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור. ופי' רש"י ז"ל נגזר עליהם להיבראות כו' ע"ש. ומלשון זה משמע לכאורה שלא נבראו כלל. אמנם במדרש תהילים מזמור צ' בפסוק. זרמתם שנה יהיו. אמרו שם אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות שהיו קודם לבריאת עולם ונשטפו כהרף עין בשביל שהיו רעים. והם מרומזים במלת בראשית ע"ש. והרי לנו כי נבראו ויצאו במציאות ממש.

אך הענין הוא, כי לא היו נשמות גמורים אלא רק בבחינת שרשים לבד, וזהו שאמרו בגמרא ולא נבראו, רצה לומר שלא נבראו בשלימות, וכן היה להם גופים גם כן, ולא היו כמו שלנו, אלא גם כן רק בבחינת שרשים לבד – וכן אמר בעמק המלך, כי אלו התתקע"ד דורות היו נשמות מצד הגבורות והיה להם גופים ספיריים שלא היו כל כך חומרניים כמו

שלנו – ואלו התתקע"ד דורות נודע הוא כי הם מחשבון אלף דור שהיו עתידין להיבראות קודם מתן תורה. וכמ"ש בבר"ר: אלף דור עלו במחשבה להיבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד, ועם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה הם אלף דור, שעל זה נאמר "דבר צוה לאלף דור" – וכן במדרש תהילים כי התתקע"ד היו כולם רשעים שלא היה בהם טוב כלל מצד עצמם ולכן נימוחו כולם – אך הכ"ו דורות היו יותר מתוקנים הרבה, ומזה היה כל היחידי סגולה אשר היה בכל דור ודור מאדה"ר עד משרבע"ה – ולכן לא ניתן התורה אלא רק אחר שעברו כל אלו האלף דורות כולם, משום שהיו רובן רשעים, ולא היה אפשר ליתן להם התורה כלל

אך הענין הוא כמו שאמרנו כי לא היו נשמות גמורים אלא רק בבחי' שרשים לבד וזהו שאמרו בגמרא ולא נבראו ר"ל שלא נבראו בשלימות וכן היה להם גופים ג"כ ולא היו כמו שלנו אלא ג"כ רק בבחי' שרשים לבד. וכן אמר בעמק המלך בשער עולם התוהו פ' ל' כי אלו התתקע"ד דורות היו נשמות מצד הגבורות והיה להם גופים ספיריים שלא היו כל כך חומריים כמו שלנו ע"ש. ואלו התתקע"ד דורות נודע הוא כי הם מחשבון אלף דור שהיו עתידין להיבראות קודם מתן תורה. וכמ"ש בבראשית רבה פ' כ"ח סימן ד'. אלף דור עלו במחשבה להיבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד. ועם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה. הם אלף דור שעל זה נאמר דבר צוה לאלף דור. וכן הוא ג"כ במדרש תהילים מזמור ק"ה ובכ"מ במדרש. כי התתקע"ד היו כולם רשעים שלא היה בהם טוב כלל מצד עצמם וכמו שיתבאר ולכן נימוחו כולם. אך הכ"ו דורות היו יותר מתוקנים הרבה ומזה היה כל היחידי סגולה אשר היה בכל דור ודור מאדה"ר עד משרבע"ה. וכמ"ש בפדר"א פ' כ"ב ובאבות דר' נתן ר"פ ל"ב וכן בזה"ק בראשית ל"ח א' ונ"ז א' ובכ"מ. ולכן לא ניתן התורה אלא רק אחר שעברו כל אלו האלף דורות כולם משום שהיו רובן רשעים ולא היה אפשר ליתן להם התורה כלל.

ה"ערב רב" וכל המסתעף

האלף דרין הללו היה כל דור ודור כלול מששים רבוא – כל הנשמות הללו אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם הנה כולם יצאו אז שרשיהם ונקודתם העיקרי ממחצב הנשמות אשר בהשברי כלים אחר שנפלו וירדו למטה, ויצאו הם בראשונה לכל שרשי המציאית כולם, אשר יצאו אח"כ שרשיהם ג"כ מהג' מחצבים התחתונים – אותן האלף דור שהם התתקע"ד עם הכ"ו אשר עד מתן התורה, היה כל דור כלול מס' רבוא, והם כל הנשמות כולם אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם – אמנם דע כי הם היו רק בחינת הגבורות שבהנשמות, כי כל נשמה הוא כלול מחסד וגבורה, ואותן התתקע"ד דורות היו כולם רק מהגבורות לבד – אמנם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד מרבע"ה אשר הם יצאו אחר יציאת השם מ"ה, הרי היו הם כלולים מחסדים גם כן – אך ע"י החטא דעץ הדעת וחזר ונגנז אור המ"ה העיקרי ולא נשאר אלא רק באותן היחידי סגולה שבכל דור, ולכן היה ג"כ רובן רשעים, כי הם היו ג"כ רק מהגבורות תקיפין ומחשבון האלף גבורות אשר בהשמונה מלכים – אותן האלף גבורות הם שרשי כל הנשמות כולם אשר בכל משך ימי עולם, ובאשר שקלקלו את מעשיהם ונתערבו בהטומאה והרע, לכך צריכים כל הנשמות תיקון הרבה, והוא כל הציורף והליבון אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח

והנה האלף דרין הללו היה כל דור ודור כלול מששים רבוא וכמ"ש ברע"מ פ' עקב רע"ג ע"א כי אין דור פחות מששים רבוא וכן הוא ג"כ בקהלת רבה בפסוק דור הולך ודור בא. ואמרו שם אין לך בכל יום ויום שאין נולדין בו ששים רבוא ומתים בו ששים רבוא וזהו דור הולך ודור בא. והנה כל הנשמות הללו אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם הנה כולם יצאו אז שרשיהם ונקודתם העיקרי. ממחצב הנשמות אשר בהשברי כלים אחר שנפלו וירדו למטה. ויצאו הם בראשונה לכל שרשי המציאית כולם. אשר יצאו אח"כ שרשיהם ג"כ. מהג' מחצבים התחתונים. והרי נתבאר כי אותן האלף דור שהם התתקע"ד עם הכ"ו

אשר עד מתן התורה היה כל דור כלול מס' רבוא והם כל הנשמות כולם אשר היו עתידין לצאת בכל משך ימי עולם. אמנם דע כי הם היו רק בחי' הגבורות שבהנשמות כי כל נשמה הוא כלול מחו"ג ואותן התתקע"ד דורות היו כולם רק מהגבורות לבד. אמנם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד מרבע"ה אשר הם יצאו אחר יציאת השם מ"ה. הרי היו הם כלולים מחסדים ג"כ. אך ע"י החטא דעין הדעת וחזר ונגנז אור המ"ה העיקרי ולא נשאר אלא רק באותן היחידי סגולה שבכל דור. ולכן היה ג"כ רובן רשעים כי הם היו ג"כ רק מהגבורות תקיפין ומחשבון האלף גבורות הנז' אשר בהשמונה מלכים. והנה אותן האלף גבורות הם שרשי כל הנשמות כולם אשר בכל משך ימי עולם. ובאשר שקלקלו את מעשיהם ונתערבו בהטומאה והרע כמו שיתבאר לקמן. ולכך צריכים כל הנשמות תיקון הרבה והוא כל הצירוף והליבון אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח.

ה"ערב רב" וכל המסתעף

כל אלו בחי' הנשמות אחר שיצאו ונתהוו, באשר שהיו כולם מגבורות תקיפין, והיו רחוקים ומסולקים מאור האין סוף הרבה מאד, הנה מחמת תוקף גבורתם לא הכניעו את עצמן להקב"ה כלל, וגברו ונתגאו והרבו להרשיע ולפשוע ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו מה שדי כי נעבדנו כו', אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם, שהם התתקע"ד דורות כנז', האומרים לאל סור ממנו ומה יפעל שדי למו, שהיו רעים – ואלו שהיו משתמשים בתוקף גבורתם לשעבד את עצמם להמאציל א"ס ית"ש ולהיות מכלל הנאמר בהם ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו, הנה היה אז מתהפך כל הדינין והגבורות שהיה בהם, לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו, והיו ממשיכים תיכף את כל האורות דהתיקון כולו בכל תוקף ועוז וכמו שיהיה בהתיקון האחרון – אבל עכשיו שהרעו את מעשיהם ונתגאו וגברו להרשיע, הנה נתרחקו עוד ביותר הרבה, וכן גרמו גם כן פגם וקלקול גדול בכל שאר הג' מחצבים כולם שתחתיהם, שנתקלקלו גם הם בעוד יותר

והנה כל אלו בחי' הנשמות אחר שיצאו ונתהוו. הנה באשר שהיו כולם מגבורות תקיפין והיו רחוקים ומסולקים מאור הא"ס הרבה מאד. וכמו שבארנו בח"א דרוש ב' ובכ"מ שם. הנה מחמת תוקף גבורתם לא הכניעו את עצמן להקב"ה כלל. וגברו ונתגאו והרבו להרשיע ולפשוע ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו מה שדי כי נעבדנו כו'. וכמ"ש איוב כ"א. וכן שם כ"ב אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם (שהם התתקע"ד דורות כנז') האומרים לאל סור ממנו ומה יפעל שדי למו. וכנ"ל ממדרש תהלים שהיו רעים. ואלו שהיו משתמשים בתוקף גבורתם לשעבד את עצמם להמאציל א"ס ית"ש ולהיות מכלל הנאמר בהם ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו. הנה היה אז מתהפך כל הדינין והגבורות שהיה בהם. לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו. והיו ממשיכים תיכף את כל האורות דהתיקון כולו בכל תוקף ועוז וכמו שיהיה בהתיקון האחרון. אבל עכשיו שהרעו את מעשיהם ונתגאו וגברו

להרשיע הנה נתרחקו עוד ביותר הרבה. וכן גרמו ג"כ פגם וקלקול גדול בכל שאר הג' מחצבים כולם שתחתיהם. שנתקלקלו גם הם בעוד יותר.

ויצא ממחצב המלאכים כל שרשי המלאכי חבלה

והמקטריגים – וממחצב הקליפות הנה יצא משחיתים הרבים מבהילים ונוראים הרבה מאד, והם עיקר הטומאה והרע של עולם התוהו, וממילא הוא כי נפגם ונתקלקל הרבה כל מחצב העולמות ג"כ, כי כל שרשי המציאית כולם שיצא ממחצב העולמות, הנה שלטו עליהם כל הטומאה והרע, ונתערבו כל שרשי המציאית בתוכם ונטבעו בהם וזהו מיתתם וביטולם – וכל זה היה מגרמת רשעת התקע"ד דורות, כי היו בעלי בחירה, והיה הכח בידם להיטיב ולהרע, ועל ידי רשעתם קלקלו בכל הג' מחצבים כולם, כי הנה היו כולם אז מתוקף הגבורות ורחוקים הרבה מאור קדושת המאציל ית"ש, והיה נקל להם ליפגם ולהתקלקל, ונתקלקלו ע"י רשעת התקע"ד דורות, והוציא כל מחצב ומחצב כל מה שהוציא ממנו, הכל להרע – ובפרט המחצב דהקליפות, הנה הוא הוציא אז את כל תולדתו על צד הטומאה והרע בכל האפשרי, ושם נתערבו ונטבעו כולם

ויצא ממחצב המלאכים כל שרשי המלאכי חבלה והמקטרונים, וממחצב הקליפות הנה יצא משחיתים הרבים מבהילים ונוראים הרבה מאד. וכמו שמבואר בעמק המלך שער קרית ארבע פ' י"א ע"ש. והם עיקר הטומאה והרע של עולם התוהו. וממילא הוא כי נפגם ונתקלקל הרבה כל מחצב העולמות ג"כ כי כל שרשי המציאית כולם שיצא ממחצב העולמות הנה שלטו עליהם כל הטומאה והרע ונתערבו כל שרשי המציאית בתוכם ונטבעו בהם וזהו מיתתם וביטולם. וכ"ז היה מגרמת רשעת התקע"ד דורות כי היו בעלי בחירה והיה הכח בידם להיטיב ולהרע וע"י רשעתם קלקלו בכל הג' מחצבים כולם כי הנה היו כולם אז מתוקף הגבורות ורחוקים הרבה מאור קדושת המאציל ית"ש והיה נקל להם ליפגם ולהתקלקל. ונתקלקלו ע"י רשעת התקע"ד דורות והוציא כל מחצב ומחצב כל מה שהוציא ממנו. הכל להרע ובפרט המחצב דהקליפות הנה

הוא הוציא אז את כל תולדתו על צד הטומאה והרע בכל האפשרי ושם נתערבו ונטבעו כולם.

הרי נתבאר עיקר יציאת הקליפות ממה שהיה, כי הם יצאו ממחצב הקליפות אשר היה כלול בהשברי כלים – ואותו המחצב עצמו הנה הוא אינו טומאה ורע ח"ו, אלא שהוא תוקף הגבורות ודינים, והוא אור חשוך בעצמו, והנה יש בו האפשרית לקבל ביסוס והמתקת אור מלמעלה ולהאירו ולהפכו לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו – אך באשר שכל הד' מחצבים כולם הם תלויים זה בזה, כי כל תחתון נמשך בכח ותכונת העליון שעליו, ומשום שהתקע"ד דורות אשר הם מהמחצב הראשון שבהם, הנה קלקלו הם את מעשיהם בבחירתם והרשיעו מאד, לכן גרמו הם פגם וקילקול גדול בכל הג' מחצבים התחתונים, ובפרט בהמחצב דהקליפות, והוציא הוא את כוחו ותולדתו הכל להרע, ויצא ממנו כל המשחיתים והמזיקים מבהילים ונוראים הרבה מאד, והם כל הטומאה והרע דעולם התוהו

והרי נתבאר עיקר יציאת הקליפות ממה שהיה כי הם יצאו ממחצב הקליפות אשר היה כלול בהשברי כלים. ואותו המחצב עצמו הנה הוא אינו טומאה ורע ח"ו אלא שהוא תוקף הגבורות ודינים והוא אור חשוך בעצמו. והנה יש בו האפשרית לקבל ביסוס והמתקת אור מלמעלה ולהאירו ולהפכו לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו אך באשר שכל הד' מחצבים כולם הם תלויים זה בזה כי כל תחתון נמשך בכח ותכונת העליון שעליו. ומשום שהתקע"ד דורות אשר הם מהמחצב הראשון שבהם הנה קלקלו הם את מעשיהם בבחירתם והרשיעו מאד. לכן גרמו הם פגם וקילקול גדול בכל הג' מחצבים התחתונים ובפרט בהמחצב דהקליפות והוציא הוא את כחו ותולדתו הכל להרע ויצא ממנו כל המשחיתים והמזיקים מבהילים ונוראים הרבה מאד כנז'. והם כל הטומאה והרע דעולם התוהו וכמו שיתבאר עוד בדברינו לקמן בעה"י.

אותן הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שירדו עם השברי כלים במחצב הספי' שבהם, הנה הם היו הנשמה והחיות של כל הד' מחצבים התחתונים להוציא כ"א את כל פרטי כחותיו מהכח אל הפועל, ובכחם וחיותם דאותן הניצוצין ומחצב הספי' אשר הם היו הנשמה הפנימית והחיות והכח לכל הד' מחצבים התחתונים, הנה הוציא עי"ז מחצב הנשמות את כל התתקע"ד דורות – ומחצב המלאכים הוציא עי"ז את כל המלאכי חבלה והמקטרוגים – ומחצב הקליפות הוציא עי"ז את כל הטומאה והרע – ומחצב העולמות הוציא עי"ז את כל שרשי פרטי המציאית כולם

והנה הכח והחיות אשר היה לכל הד' מחצבים הנז' כולם להוציא כ"א את תולדתו ממנו. הנה הוא בכח מחצב הספי' שהם הכלים דאצילות אשר היו כלולים ג"כ בהשברי כלים כנ"ל. והכלים דאצילות הנה הם בבחי' נשמה לבי"ע. וכמ"ש הרב בשער השמות פ"א. והעיקר הוא כי הנה ירדו עמהם כל הש"כ ופ"ר ורפ"ח ניצוצין מהאורות דהנקודות ג"כ אשר נאצלו מא"ק. ולאותן האורות הנה ניתן להם הכח והגבורה מהמאציל ית"ש להוציא תולדות ולכנות ולנטוע ולהוציא כל כחותיהם אשר ניתן בהם מהמאציל ית"ש להוציאם מן הכח אל הפועל.

ואותן הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שירדו עם השברי כלים במחצב הספי' שבהם הנה הם היו הנשמה והחיות של כל הד' מחצבים התחתונים להוציא כ"א את כל פרטי כחותיו מהכח אל הפועל. ובכחם וחיותם דאותן הניצוצין ומחצב הספי' אשר הם היו הנשמה הפנימית והחיות והכח לכל הד' מחצבים התחתונים. הנה הוציא עי"ז מחצב הנשמות את כל התתקע"ד דורות הנז'. ומחצב המלאכים הוציא עי"ז את כל המלאכי חבלה והמקטרוגים. ומחצב הקליפות הוציא עי"ז את כל הטומאה והרע. ומחצב העולמות הוציא עי"ז את כל שרשי פרטי המציאית כולם כנז'.

והנה הטומאה והרע אשר דרכה הוא לגזול ולחמוס ליקח ולחטוף את שאינה שלה, הנה גברה היא על כולם, ולקחה את הכל לעצמה, ושלטה עליהם, ונתערבו ונטבעו כולם בה –

ולא עוד אלא שהתגבר גם על מחצב הספי' ג"כ, ונתערב גם מחצב הספי' עם כל הניצוצין כולם בהטומאה, והרע הרבה מאד רח"ל – והוא ע"י שכל עיקרן היו ג"כ גבורות גדולים, אשר הם השורש לכל הנזכר, ולכן נפגמו גם הם ונתערבו עמהם – והם כל הבירורים אשר מתתקנים ועולים תמיד – וכל זה על ידי שכל עולם הנקודות כולו לא התייחד בו אור אין סוף כלל, ולא היה נופל עליהם שם אלהות כלל, וכן לא היה נקרא עדיין ג"כ בשם אצילות כלל – ובפרט הכלים והשברי כלים אחר שנתרוקנו מהאורות ונתרחקו מהם ולא נשאר בהם אלא רק הש"כ ופ"ר ורפ"ח ניצוצין לבד, שהם רק בבחי' הבלי דגרמי, והיה כל השברי כלים והניצוצין רק מתוקף הגבורות ודינים קשים, והם היו הנשמה והחיות לכל הד' מחצבים התחתונים שנפרד מהם אחר שנפלו למטה – ולכך נעשו בכל אלו הד' מחצבים כל מה שנעשה, ויצא מהם כל מה שיצא

והנה הטומאה והרע אשר דרכה הוא לגזול ולחמום ליקח ולחטוף את שאינה שלה. הנה גברה היא על כולם ולקחה את הכל לעצמה ושלטה עליהם ונתערבו ונטבעו כולם בה. ולא עוד אלא שהתגבר גם על מחצב הספי' ג"כ ונתערב גם מחצב הספי' עם כל הניצוצין כולם בהטומאה והרע הרבה מאד רח"ל. והוא ע"י שכל עיקרן היו ג"כ גבורות גדולים אשר הם השורש לכל הנז' ולכן נפגמו גם הם ונתערבו עמהם. והם כל הבירורים אשר מתתקנים ועולים תמיד כנודע. וכ"ז היה ע"י שכל עולם הנקודות כולו לא התייחד בו אור א"ס כלל ולא היה נופל עליהם שם אלהות כלל וכן לא היה נקרא עדיין ג"כ בשם אצילות כלל וכנ"ל אות ג'. וכמו שבארנו בארוכה בזה בח"א דרוש ה' סי' ז' ושם דרוש ב' ובכ"מ שם. ובפרט הכלים והשברי כלים אחר שנתרוקנו מהאורות ונתרחקו מהם ולא נשאר בהם אלא רק הש"כ ופ"ר ורפ"ח ניצוצין לבד. שהם רק בבחי' הבלי דגרמי וכמ"ש הרב בשער רפ"ח פ"א. והיה כל השברי כלים והניצוצין רק מתוקף הגבורות ודינים קשים והם היו הנשמה והחיות לכל הד' מחצבים התחתונים שנפרד מהם. אחר שנפלו למטה. ולכך נעשו

בכל אלו הד' מחצבים כל מה שנעשה ויצא מהם כל מה שיצא וכנזכר. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ב' ענף א' אותיות א-ח).

**מחמת רשעת כל התתקע"ד דורות וכל הרוחין בישין
והמשחיתים שיצאו על ידי זה, ונטמאו על ידיהם כל שרשי
המציאית כולם שיצאו אז, הנה גזר המאציל ית"ש, והחריב
אותם כולם, ונעקר ונכרת מציאותם לגמרי, ועליהם אמרו
בב"ר שהיה בונה עולמות ומחריבן, והכוונה הוא הן על
מלוכת המלכין קדמאין דהנקודות הנאמר בהם וימלוך,
בבחי' האצילות שבהם, ואח"כ היה בהם המיתה והחורבן
בנפילתם לבי"ע, שיצא האורות מהם ונשברו הכלים ונפלו
וירדו למטה והוא המיתה והחורבן**

(ד) והנה מחמת רשעת כל התתקע"ד דורות וכל הרוחין בישין
והמשחיתים שיצאו עי"ז ונטמאו על ידיהם כל שרשי המציאית כולם
שיצאו אז. הנה גזר המאציל ית"ש והחריב אותם כולם ונעקר ונכרת
מציאותם לגמרי. ועליהם אמרו בב"ר פ"ג סימן ז' שהיה בונה עולמות
ומחריבן והכוונה הוא הן על מלוכת המלכין קדמאין דהנקודות הנאמר
בהם וימלוך. בבחי' האצילות שבהם. ואח"כ היה בהם המיתה והחורבן
בנפילתם לבי"ע. שיצא האורות מהם ונשברו הכלים ונפלו וירדו למטה
והוא המיתה והחורבן כמ"ש הרב שבשער רפ"ח פ"א וכנודע.

וכן קאי גם כן הכוונה דבונה עולמות ומחריבן, על התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והרוחין בישינ ושרשי המציאית דבי"ע שיצא אז, ובניינם היה ע"י מיתת המלכין קדמאין, שהוא בחינת האצילות שבהם – כי ע"י שבירת הכלים ומיתת המלכין קדמאין דהנקודות שהוא בחי' האצילות דעולם התוהו, נעשו ונתהוו כל התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והקליפות, וכן כל שרשי המציאית כולם שהם כל בחי' הבי"ע דעולם התוהו, ואח"כ הנה נעקרו ונתחרבו כולם מחמת גודל הרשעה והטומאה והרע, והרי היה בונה עולמות ומחריבן

וכן קאי ג"כ הכוונה דבונה עולמות ומחריבן על התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והרוחין בישינ ושרשי המציאית דבי"ע שיצא אז ובניינם היה ע"י מיתת המלכין קדמאין שהוא בחי' האצילות שבהם. כי ע"י שבירת הכלים ומיתת המלכין קדמאין דהנקודות שהוא בחי' האצילות דעולם התוהו נעשו ונתהוו כל התתקע"ד דורות והמלאכי חבלה והקליפות. וכן כל שרשי המציאית כולם שהם כל בחי' הבי"ע דעולם התוהו. ואח"כ הנה נעקרו ונתחרבו כולם מחמת גודל הרשעה והטומאה והרע. והרי היה בונה עולמות ומחריבן.

בב"ר: "והארץ היתה תוהו ובוהו אלו מעשיהם של רשעים", והוא על כל התתקע"ד דורות והרוחין בישינ שגברה רשעתם למאד, וכל רשעתם היה מדעתם שהוא בבחירה ורצון, כי היה להם הכח והאפשרות להתגבר ולהיטיב מעשיהם ולהפך כל גבורתם לרשפי אש שלהבת י"ה, ואז היו עולים לקודש הקדשים ולהמשיך עליהם אור קדושה של מעלה בכל תוקף ועוז, והיו נמתקים כל הגבורות הגדולות והנוראות שהיה בהם, להעשות גם הם לשלהובין דרחימו, כי היו ממשיכים את כל האור דהמ"ה והט"ר דב"ן, וכן כל טוב העליונים, הכל במעשיהם עצמן, והיה נעשה התיקון תיכף לכל המציאית כולם ע"י מעשה הנבראים עצמן, אשר זהו עיקר כוונת רצונו ית"ש בתכלית

בריאת עולמו – ואז היה הקב"ה שש ושמח בעולמו בשמחת קדושת עולם

ואמרו עוד בב"ר פ"ב סימן ה' ופ"ג סימן ח'. והארץ היתה תוהו ובוהו אלו מעשיהם של רשעים. והוא על כל התקע"ד דורות והרוחין בישין שנברה רשעתם למאד וכל רשעתם היה מדעתם שהוא בבחירה ורצון כי היה להם הכח והאפשרות להתגבר ולהיטיב מעשיהם ולהפך כל גבורתם לרשפי אש שלהבת י"ה ואז היו עולים לקודש הקדשים ולהמשיך עליהם אור קדושה של מעלה בכל תוקף ועוז. והיו נמתקים כל הגבורות הגדולות והנוראות שהיה בהם. להעשות גם הם לשלהובין דרחימו כי היו ממשיכים את כל האור דהמ"ה והט"ר דב"ן וכן כל טוב העליונים הכל במעשיהם עצמן והיה נעשה התיקון תיכף לכל המציאית כולם ע"י מעשה הנבראים עצמן אשר זהו עיקר כוונת רצונו ית"ש בתכלית בריאת עולמו. ואז היה הקב"ה שש ושמח בעולמו בשמחת קדושת עולם.

ה"ערב רב" וכל המסתעף

אבל מאחר שהרשיעו כל כך, והשתמשו בכל כחות הגבורות שבהם הכל להרע, הנה לא די שלא תיקנו את כל שרשי המציאית שיצא אז, להשלימם ולהביאם לידי גמר, להעשות מכל שורש אילן שלם וקומה שלימה – אלא אדרבה שקלקלו אותם בעכירתם וזוהמתם, עד שנבלעו כולם בהם, ולא היה ניכר מציאותם כלל, כי כן הוא הטבע דכל הטומאה והרע, להשחית ולחבל ולהרוס את הכל – ולכן גזר המאציל ית"ש, להחריב אותם מכל וכל, ונעקרו ונתחרבו ממציאותם, ונבנה אח"כ כל העולמות כולם ע"י האורות דחסדים וגבורות ביחד דוקא, וכמ"ש בתחלה עלה במחשבה לברוא במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין, כי מאחר שע"י שברא מתחלה הכל בתוקף הגבורות לבד, לא עמדו בנסיונם, והרבו לפשוע ולהרשיע עד להשחית, והוצרך להחריבם, חזר וברא אח"כ בשיתוף החו"ג ביחד, ואז נתקיימו – לא היה כל זה ח"ו בדרך חרטה והתחדשות ידיעה אצל המאציל ית"ש, אלא שהיה כל זה הכל בכוונה ורצון ממנו

אבל מאחר שהרשיעו כ"כ והשתמשו בכל כחות הגבורות שבהם הכל להרע הנה לא די שלא תיקנו את כל שרשי המציאית שיצא אז להשלימם ולהביאם לידי גמר להעשות מכל שורש. אילן שלם וקומה שלימה. אלא אדרבה שקלקלו אותם בעכירתם וזוהמתם עד שנבלעו כולם בהם ולא היה ניכר מציאותם כלל. כי כן הוא הטבע דכל הטומאה והרע. להשחית ולחבל ולהרוס את הכל. ולכן גזר המאציל ית"ש להחריב אותם מכל וכל ונעקרו ונתחרבו ממציאותם. ונבנה אח"כ כל העולמות כולם ע"י האורות דחסדים וגבורות ביחד דוקא. וכמ"ש בתחלה עלה במחשבה לברוא במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין. כי מאחר שע"י שברא מתחלה הכל בתוקף הגבורות לבד לא עמדו בנסיונם והרבו לפשוע ולהרשיע עד להשחית והוצרך להחריבם. חזר וברא אח"כ בשיתוף החו"ג ביחד ואז נתקיימו. וכן אמרו בב"ר פ"י סמן ב'. כיון שנעקר תחו ובוהו מן העולם

נראית מלאכת שמים וארץ ויצא לצורף כלי כו'. אמנם פשוט הוא כי הנה לא היה כ"ז ח"ו בדרך חרטה והתחדשות ידיעה אצל המאציל ית"ש אלא שהיה כ"ז הכל בכוונה ורצון ממנו וכמו שיתבאר לקמן.

ענין החורבן אשר אמרנו שגזר עליהם המאציל ית"ש ונעקרו ונתחרבו מן העולם, הענין הוא, כי הנה הפך המאציל ית"ש את כל הרע כולו וכל הטומאה והזוהמא שגרמו במעשיהם לדין קשה ולאש משפט – כי על התתקע"ד דורות הנה נאמר עליהם "הנה סערת ה' חמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול" וכן "נהר יוצק יסודם", ונהפך עליהם כל הרע כולו לאש משפט, כי מאש הגבורות יצאו, ובזה הם נשפטים

והנה ענין החורבן אשר אמרנו שגזר עליהם המאציל ית"ש ונעקרו ונתחרבו מן העולם. הענין הוא כי הנה הפך המאציל ית"ש את כל הרע כולו וכל הטומאה והזוהמא שגרמו במעשיהם לדין קשה ולאש משפט. והוא מ"ש בחגיגה י"ג סע"ב כי על התתקע"ד דורות הנה נאמר עליהם (ירמיה כ"ג) הנה סערת ה' חמה יצאה וסער מתחולל על ראש רשעים יחול וכן (באיוב כ"ב) נהר יוצק יסודם. ונהפך עליהם כל הרע כולו לאש משפט. כי מאש הגבורות יצאו ובזה הם נשפטים.

והיינו שכל הרוחין בישין והמשחיתים והטומאה והרע שנבראו ויצא ממחצב הקליפות וכן כל המלאכי חבלה והמקטרוגים שנבראו ויצא ממחצב המלאכים, הנה הם נתחרבו כולם, ונהפך מציאותם לדין קשה ולאש משפט, ושם נידונין כל התתקע"ד דורות אשר גרמו אותם במעשיהם, והוא החמה וסער מתחולל אשר הם נידונים בו – והנה הוא האור של גיהנם שהוא נברא קודם בריאת העולם, דהאור של גיהנם הנה הוא מהעבירות עצמן, דהא גיהנם לא אתוקד אלא מחמימו דתוקפא דיצה"ר דחייבא, ובהוא חמימו נורא דגיהנם אתוקד יממי ולילי, וכ"ז הוא מפעולת המאציל ית"ש מה שגזר ופעל בעולם התוהו, כי הפך עליהם כל הטומאה והרע אשר יצא מציאותו ע"י רשעתם לאש משפט לייסר אותם בו, כי מאחר שכל מציאותו דהרע הנה

הוא מתוקף הגבורות החזקים אשר נתקלקל ונפגם ע"י רשעת התתקע"ד דורות והרוחין בישין, הנה עי"ז נתהפך אותו הכח דהגבורות למציאות דין קשה ולרוח משפט, לכלות ולהתם כל זוהמא טומאה ורע, ולטהר את המציאות להיות קודש לה'

והיינו שכל הרוחין בישין והמשחיתים והטומאה והרע שנבראו ויצא ממחצב הקליפות וכן כל המלאכי חבלה והמקטרוגים שנבראו ויצא ממחצב המלאכים וכו"ל ענף א'. הנה הם נתחרבו כולם ונהפך מציאותם לדין קשה ולאש משפט. ושם נידונין כל התתקע"ד דורות אשר גרמו אותם במעשיהם. והוא החמה וסער מתחולל אשר הם נידונים בו. והנה הוא האור של גיהנם אשר אמרו בוזה"ק פ' צו ל"ד ע"ב. שהוא נברא קודם בריאת העולם. והוא ע"פ מ"ש בוזה"ק תרומה ק"נ ע"ב. דהאור של גיהנם הנה הוא מהעבירות עצמן. ואמרו שם דהא גיהנם לא אתוקד אלא מחמימו דתוקפא דיצה"ר דחייבא. ובההוא חמימו. נורא דגיהנם אתוקד יממו ולילי בו. וכ"ז הוא מפעולת המאציל ית"ש מה שגזר ופעל בעולם התוהו. כי הפך עליהם כל הטומאה והרע אשר יצא מציאותו ע"י רשעתם. לאש משפט לייסר אותם בו. כי מאחר שכל מציאותו דהרע הנה הוא מתוקף הגבורות החזקים אשר נתקלקל ונפגם ע"י רשעת התתקע"ד דורות והרוחין בישין כנו'. הנה עי"ז נתהפך אותו הכח דהגבורות למציאות דין קשה ולרוח משפט לכלות ולהתם כל זוהמא טומאה ורע. ולטהר את המציאות להיות קודש לה'.

וכן הוא נוהג תמיד בכל משך ימי עולם עד עת תיקון האחרון, כי נתהפך כל עון וכל פשע, לאש בער ולרוח משפט, עד שכלה ונתבטל כל אותו הרע כולו, אשר הן בהעון והן בהעונש – כי כל היצה"ר כולו, וכל העונות כולם, הם כולם רק מהזוהמא והריח אשר נשאר לדראון עולם מהעולם התוהו, כי רק הוא השאור שבעיסה המחמיץ את כל הלבבות לגרום כל חטא וכל פשע – ולכן נתהפך אח"כ כל חטא עצמו ליסורים ולענוש, עד שיכלה כל אותו הרע כולו מכל וכל,

וכמו שהיה בעולם התוהו, וע"ז נאמר: "ערוך מאתמול תפתה גם הוא למלך הוכן", למלך זקן וכסיל וכן בתדא"ר: "העמיק הרחיב מדורתה אש", כי הוא המקום המוכן ומיוסד מאז ומקדם לאש משפט ולרוח בער לכל הרע כולו – הרי נתבאר לנו לענינינו, כי ענין החורבן אשר גזר המאציל ית"ש על העולם התוהו, הנה הוא מה שהפך עליהם את כל רשעתם לדין קשה ונשרפו וכלו מן העולם

וכן הוא נוהג תמיד בכל משך ימי עולם עד עת תיקון האחרון כי נתהפך כל עון וכל פשע לאש בער ולרוח משפט עד שכלה ונתבטל כל אותו הרע כולו. אשר הן בהעון והן בהעונש. כי כל היצה"ר כולו וכל העונות כולם. הם כולם רק מהזוהמא והריח אשר נשאר לדראון עולם מהעולם התוהו כי רק הוא השאור שבעיסה המחמיץ את כל הלכבות לגרום כל חטא וכל פשע. וכמו שיתבאר כ"ז בדברינו לקמן. ולכן נתהפך אח"כ כל חטא עצמו ליסורים ולענוש עד שיכלה כל אותו הרע כולו מכל וכל. וכמו שהיה בעולם התוהו. וע"ז נאמר (ישעיה ל') ערוך מאתמול תפתה גם הוא למלך הוכן (למלך זקן וכסיל. וכן הוא בתדא"ר פ' ל' א) העמיק הרחיב מדורתה אש כו'. כי הוא המקום המוכן ומיוסד מאז ומקדם לאש משפט ולרוח בער לכל הרע כולו. והרי נתבאר לנו לענינינו כי ענין החורבן אשר גזר המאציל ית"ש על העולם התוהו הנה הוא מה שהפך עליהם את כל רשעתם לדין קשה ונשרפו וכלו מן העולם.

בגמ' פסחים: כי הגיהנם אשר נברא קודם שנברא העולם, הוא רק חללה של גיהנם, אבל האור שבו, הוא לא נברא אלא רק ביום שני – במדרש כונן: כי ביום שני נפח הקב"ה באש, והסיק ז' מדורי גיהנם – בזוה"ק בראשית: בשני אתברי גיהנם לחייבי עלמא – בזוה"ק תרומה: וביומא תניינא דאיהי סטר שמאלא, אתברי ביה גיהנם, דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא – הענין הוא, כי מה שאמרנו כי הרע של התקע"ד דורות נהפך להם לאש משפט, והוא החמה וסער מתחולל אשר נידונים בו, אין הכוונה שהי' נידונים בו

**תיכף, והיה מתחיל תיכף הדין שלהם בעת עולם התוהו
עצמו, כי באם שהיה כן, לא היה ח"ו תרופה למכתם**

אמנם הוא כי הנה בגמרא פסחים נ"ד ע"א מסיק שם הגמרא כי הגיהנם
אשר נברא קודם שנברא העולם הוא רק חללה של גיהנם אבל האור
שבו הוא לא נברא אלא רק ביום שני. וכן הוא בפר"א רפ"ד (ע' רד"ל
שם). וכן הוא במדרש כונן כי ביום שני נפח הקב"ה באש והסיק ז' מדורי
גיהנם. וכן אמר ג"כ בזה"ק בראשית מ"ז ע"א בשני אתברי גיהנם לחייבי
עלמא. וכן בזה"ק תרומה קמ"ט ב'. וביומא תניינא דאיהי סטר שמאלא
אתברי ביה גיהנם דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא. אך הענין
הוא כי מה שאמרנו כי הרע של התקע"ד דורות נהפך להם לאש
משפט. והוא החמה וסער מתחולל אשר נידונים בו. הנה אין הכוונה
שהי' נידונים בו תיכף. והיה מתחיל תיכף הדין שלהם בעת עולם התוהו
עצמו. כי באם שהיה כן לא היה ח"ו תרופה למכתם.

**אך באשר שהקב"ה חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח,
וממציא מזור ותרף לכל נפש ורוח, ובפרט לאותן אשר הם
היו השורש לכל הנשמות כולן שהיו עתידין להבראות – ואלו
שהיה מתחיל הדין שלהם תיכף בעת עולם התוהו גופה
קודם יציאת השם מ"ה דהתיקון, היו נכרתים ומתבטלים
ע"י תוקף הדינין מכל וכל, והרי היה כל בריאתם לריק
ולבטלה ח"ו**

אך באשר שהקב"ה חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח וממציא מזור
ותרף לכל נפש ורוח. ובפרט לאותן אשר הם היו השורש לכל הנשמות
כולן שהיו עתידין להבראות וכנ"ל ענף א'. ואלו שהיה מתחיל הדין
שלהם תיכף בעת עולם התוהו גופה קודם יציאת השם מ"ה דהתיקון. היו
נכרתים ומתבטלים ע"י תוקף הדינין מכל וכל. והרי היה כל בריאתם
לריק ולבטלה ח"ו.

**והאמת הוא כי לבסוף הנה יהיה תיקון לכל התקע"ד
דורות ג"כ, וכמ"ש בתז"ח: לאומנא דהוה ליה מאנא דכספא
מעורב במינא אחרא, בעא לבררא ללבנא ליה, מה עבד, הוה**

יוצק ליה במנא כמה זמנין, וארמי ליה בנורא עד דאתברר
 ואתלבן, ורזא דמלה אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם,
 מאי נהר, דא נהר דינור דתמן יוצק נשמתא עד דאתלבנא,
 ומאי אשר קומטו ולא עת, אלן תתקע"ד דרין דאתקמיטו
 בלא עת (שגיזרתם ובריאתם היה קודם הזמן, שהוא קודם
 שנשלמו כל המאורות העליונים כהראוי), ואסתלקו בלא עת
 קדם זמניהו (כי נתחרבו תיכף ולא נתארך עליהם הזמן כלל),
 וזריק לון קוב"ה בגלגולא על כל דרא ודרא, וחזר לון ליסוד,
 ודא איהו נהר יוצק יסודם, דאינון ד' יסודין דד' פרצופין,
 עלייהו אתמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר

והאמת הוא כי לבסוף הנה יהיה תיקון לכל התקע"ד דורות ג"כ וכמ"ש
 בתז"ח דף ט"ל עמוד א' וב'. לאומנא דהוה ליה מאנא דכספא מעורב
 במינא אחרא. בעא לבררא ללבנא ליה. מה עבר. הוה יוצק ליה במנא
 כמה זמנין. וארמי ליה בנורא עד דאתברר ואתלבן. ורזא דמלה אשר
 קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם. מאי נהר דא נהר דינור דתמן יוצק
 נשמתא עד דאתלבנא. ומאי אשר קומטו ולא עת. אלן תתקע"ד דרין
 דאתקמיטו בלא עת (שגיזרתם ובריאתם היה קודם הזמן. שהוא קודם
 שנשלמו כל המאורות העליונים כהראוי. ע' לעיל ח"א דרוש ב'
 ובכתתוה"ם כלל י"ח ענ"ב) ואסתלקו בלא עת קדם זמניהו (כי נתחרבו
 תיכף ולא נתארך עליהם הזמן כלל) וזריק לון קוב"ה בגלגולא על כל
 דרא ודרא וחזר לון ליסוד ודא איהו נהר יוצק יסודם דאינון ד' יסודין דד'
 פרצופין כו' עלייהו אתמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר כו'.
 ע"ש כל הענין ובתיקון ס"ט ד' קי"ט ע"א.

**ברמ"ע מפאנו ז"ל ובעמק המלך: כי עליהם נאמר רחוק
 מרשעים ישועה, מכלל דישועה יש להם, אלא שהיא רחוקה
 ועתידה להתקרב, וכמ"ש שלום שלום לרחוק ולקרוב – עוד
 ברמ"ע מפאנו ז"ל: כי אדם הראשון ביקש רחמים עליהם,
 והשתדל בתיקנתן – הרי לנו עכ"פ שיתוקנו לבסוף – ומה גם
 כי הרי באמת הנה יש להם טענה על מה שברא הקב"ה את
 כל מציאותם מתוקף הגבורות כ"כ, ובסילוק והעלם דאור**

אין סוף, כי אלו שהיה נגזר מציאותם ע"י איזה ביסוס מהחסדים ג"כ, הרי לא הרשיעו כ"כ, וכמ"ש בעמק המלך, שעליהם נאמר "דמעת העשוקים ואין להם מנחם" – ומחמת כ"ז הנה חושב הקב"ה בתיקנתו ג"כ – ואלו שעשה להם האש לידון בו מאותו הרע עצמו דעולם התוהו אשר נעשה מתוקף הגבורות החזקים בלא שום ביסוס כלל, אז היו כלים לגמרי ח"ו, ולכך לא נעשה להם האש לידון בו, אלא רק ביום שני דמעשה בראשית, אשר כבר נתבסמו הגבורות ונתקנו באור דמ"ה והט"ר דב"ן – ועל ידי זה הנה האש של גיהנם אשר נעשה אז, הוא לא לאבד ולכלות את הנפש החוטאת, אלא רק לצרפה וללבנה, ולא עוד אלא משום שגם היום שני הוא מדת גבורה – ולכן עשה הקב"ה עוד חסד יתירה, שלא נשתלם כל מלאכת יום שני באותו היום עצמו, וכדי שלא יתגבר הדין כל כך, ולא נשלם אלא רק ביום שלישי שהוא מדת רחמים, ונעשה בו רחמים גם על יורדי גיהנם, וכמ"ש בזוה"ק – הרי לנו חסדי הקב"ה גם על הרשעים ויורדי גיהנם, ולא כלו רחמיו בכליון – ולכן משום כל זה לא נעשה האש של גיהנם גם להתקע"ד דורות תיכף כשנתחרבו בעולם התוהו, אלא רק ביום שני דמעשה בראשית אחר שנתבסמו הגבורות ע"י האור דמ"ה והט"ר דב"ן, וגם לא נשלם עד יום שלישי, וכדי שלא יהא להם האש של גיהנם לכליה ולאיבוד ח"ו, אלא רק לצירוף ולתיקון ולהמתיק להם הדין ברחמים

וכן כתב הרמ"ע מפאנו ז"ל. באם כל חי ח"ג סי' י"א וכן הוא בעמק המלך בעולם התוהו פ' ל"א. כי עליהם נאמר רחוק מרשעים ישועה. מכלל דישועה יש להם אלא שהיא רחוקה ועתידה להתקרב וכמ"ש שלום שלום לרחוק ולקרוב. וע"ש עוד בחיקור דין ח"ד פ"ג. כי אדם הראשון ביקש רחמים עליהם והשתדל בתיקנתו. והרי לנו עכ"פ שיתוקנו לבסוף. ומה גם כי הרי באמת הנה יש להם טענה על מה שברא הקב"ה את כל מציאותם מתוקף הגבורות כ"כ ובסילוק והעלם דאור א"ם. כי אלו שהיה נגזר מציאותם ע"י איזה ביסוס מהחסדים ג"כ. הרי לא הרשיעו כ"כ.

וכמ"ש בעמק המלך בשער עולם התווה ר"פ ל"ה שעליהם נאמר דמעת העשוקים ואין להם מנחם. ומחמת כ"ז הנה חושב הקב"ה בתיקנתן ג"כ. ואלו שעשה להם האש לידון בו. מאותו הרע עצמו דעולם התווה אשר נעשה מתוקף הגבורות החזקים בלא שום ביסוס כלל. אז היו כלים לגמרי ח"ו. ולכך לא נעשה להם האש לידון בו. אלא רק ביום שני דמעשה בראשית אשר כבר נתבסמו הגבורות ונתקנו באור דמ"ה והט"ר דב"ן. ועי"ז הנה האש של גיהנם אשר נעשה אז הוא לא לאבד ולכלות את הנפש החוטאת אלא רק לצרפה וללבנה ולא עוד אלא משום שגם היום שני הוא מדת גבורה כנודע. ולכן עשה הקב"ה עוד חסד יתירה שלא נשתלם כל מלאכת יום שני באותו היום עצמו. וכדי שלא יתגבר הדין כל כך. ולא נשלם אלא רק ביום שלישי שהוא מדת רחמים. ונעשה בו רחמים גם על יורדי גיהנם. וכמ"ש בזוה"ק בראשית מ"ו ע"א. בשני אתברי ביה גיהנם לחייבי עלמא כו' בשני לא אשתלים ביה עבידתא ובג"כ לא כתיב ביה כי טוב עד דאתא יום תליתאה ואתשלים ביה עבידתא. בג"כ כתיב ביה כי טוב תרי זמני. חד על אשלמות עבידתא דיום שני וחד לגרמיה. ביומא תליתאי אתתקן יום שני. וביה אשתלימו רחמי על חייבי גיהנם. ביומא תליתאה משתכבו שביבי דגיהנם בגיני כך אתכליל ביה יום שני ואתשלים ביה עכ"ל. הרי לנו חסדי הקב"ה גם על הרשעים ויורדי גיהנם ולא כלו רחמיו בכליון. ולכן משום כל זה לא נעשה האש של גיהנם גם להתקע"ד דורות תיכף כשנתחרבו בעולם התווה. אלא רק ביום שני דמעשה בראשית אחר שנתבסמו הגבורות ע"י האור דמ"ה והט"ר דב"ן. וגם לא נשלם עד יום שלישי. וכדי שלא יהא להם האש של גיהנם לכליה ולאיבוד ח"ו אלא רק לצירוף ולתיקון ולהמתיק להם הדין ברחמים.

אבל כל אותו האש של גיהנם, הנה הוא מאותו הטומאה והזוהמא דעולם התווה, כי נתהפך הוא עצמו לאש משפט, וכמ"ש בזוה"ק תרומה: דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא, והוא מ"ש בזוה"ק צו: שהוא נברא קודם בריאת

העולם, ור"ל על האש היסודי שבו שהוא נעשה בעת עולם התוהו, אבל אשו ושריפתו לא התחיל אלא רק ביום שני דמעשי בראשית, ונשלם ביום ג', וכל התתקע"ד דורות שנתחרבו בעת עולם התוהו, הנה לא היו חיים ולא נידונים עד יום שלישי למעשי בראשית, וכדי להמתיק את הדין ברחמים – כי כל הדין והאש משפט שבכולם הוא אינו ע"ד כליון ח"ו, אלא רק לצרפם וללבנם שהוא לתקנם לבסוף

אבל כל אותו האש של גיהנם הנה הוא מאותו הטומאה והזוהמא דעולם התוהו. כי נתהפך הוא עצמו לאש משפט כנ"ל. וכמ"ש בזה"ק תרומה קמ"ט ב' דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא. והוא מ"ש בזה"ק צו ל"ד ע"ב שהוא נברא קודם בריאת העולם ור"ל על האש היסודי שבו שהוא נעשה בעת עולם התוהו אבל אשו ושריפתו לא התחיל אלא רק ביום שני דמע"ב ונשלם ביום ג'. וכל התתקע"ד דורות שנתחרבו בעת עולם התוהו הנה לא היו חיים ולא נידונים עד יום שלישי למע"ב וכדי להמתיק את הדין ברחמים כנז'. וע' דברינו לקמן דרוש ד' ענף י"ח שכתבנו שם שהצירוף והליבון דמחצב המלאכים ומחצב העולמות שהם החיצוניית הנה התחיל צירופם וליבונם מיום ב'. אך הצירוף והליבון דמחצב הנשמות שהוא הפנימית והם התתקע"ד דורות הנה בהם התחיל הדין רק מיום ג' ע"ש. אך עכ"פ הוא כי כל הדין והאש משפט שבכולם הוא אינו ע"ד כליון ח"ו אלא רק לצרפם וללבנם שהוא לתקנם לבסוף.

בגמ' פסחים: כי האש של גיהנם הנברא ביום שני אין לו כביה לעולם – כתב על זה הרמ"ע מפאנו ז"ל: שהכוונה הוא רק על כל הזמן דקיום העולם הזה כל זמן שעומד בזהמא ובמציאת הרע שבו, אז בודאי יש קיום להאש של גיהנם גם כן, כי הוא האש משפט לצרף וללבן את כל המציאות כולו מכל טומאה זוהמא ורע, אבל בהפסק העכירות והזוהמא שהוא בעת תיקון האחרון שיתבטל אז הרע מכל וכל וימחה שמו של עמלק לגמרי וכמ"ש כי מחה אמחה כו' וכן כתוב כי הנה אויבך יאבדו, הנה אז יכבה ויתבטל האש של גיהנם ג"כ, וכמו שאמרנו לעיל כי כל אשו ושריפתו הוא רק העון

בעצמו, וכשיכלה הרע והעון, אז יכלה ממילא האש של גיהנם, כמ"ש רז"ל בגמ' ע"ז: "אין גיהנם לעתיד לבוא", כי יושלם אז התיקון של כל התקע"ד דורות ג"כ, ויתקדשו גם הם בקדושת עולמים

ומ"ש רז"ל בפסחים נ"ד א' כי האש של גיהנם הנברא ביום שני אין לו כביה לעולם. כבר כתב הרמ"ע מפאנו ז"ל בחיקור דין ח"ה פ"ה. שהכוונה הוא רק על כל הזמן רקיום העולם הזה כל זמן שעומד בוזהמא ובמציאת הרע שבו אז בודאי יש קיום להאש של גיהנם ג"כ כי הוא האש משפט לצרף וללבן את כל המציאות כולו מכל טומאה וזהמא ורע אבל בהפסק העכירות והזהמא שהוא בעת תיקון האחרון שיתבטל אז הרע מכל וכל וימחה שמו של עמלק לגמרי וכמ"ש כי מחה אמחה בו' וכן כתוב כי הנה אויבך יאברו. הנה אז יכבה ויתבטל האש של גיהנם ג"כ וכמו שאמרנו לעיל כי כל אשו ושריפתו הוא רק העון בעצמו וכשיכלה הרע והעון אז יכלה ממילא האש של גיהנם. וכמ"ש רז"ל עבו"ז ג' סע"ב אין גיהנם לעתיד לבוא. כי יושלם אז התיקון של כל התקע"ד דורות ג"כ ויתקדשו גם הם בקדושת עולמים (וע' במדרש הנעלם וירא קו' סע"ב).

וכ"ז הוא מטעם שאין להאשימם כ"כ, יען שכל בריאתם היה מתוקף הגבורות לבד, אבל אינם ח"ו מעצם הרע עצמו כמו הרוחין בישינ אשר יצאו ממחצב הקליפות – כי כל מה שהוא מעצם הרע עצמו, וכן משורש האדם בליעל אשר נעשה ע"י החטא, הנה הוא וכל תולדותיו יתבטלו מכל וכל, כי הם מכלל שנאמר בהם יפול מצדך אלף בו' כמ"ש בתיקונים – בדברי הגר"א: ובהנהו אשר קומטו לא כהנך שכתוב יפול

וכ"ז הוא מטעם שאין להאשימם כ"כ יען שכל בריאתם היה מתוקף הגבורות לבד וכנ"ל אבל אינם ח"ו מעצם הרע עצמו כמו הרוחין בישינ אשר יצאו ממחצב הקליפות כי כל מה שהוא מעצם הרע עצמו וכן משורש האדם בליעל אשר נעשה ע"י החטא. הנה הוא וכל תולדותיו יתבטלו מכל וכל כי הם מכלל שנאמר בהם יפול מצדך אלף בו' וכמ"ש

ה"ערב רב" וכל המסתעף

בתיקונים תיקון ס"ט קר"ט ע"א. וע"ש בדברי הגר"א שאמר. ובהנהו אשר קוממו לא כהנך שכתוב יפול וע' עוד בתז"ח ד' ל"ז עמוד ב' ע"ש.

וכשיתבטל אשו של גיהנם שהוא בביטול כל הזוהמא כולו כנ"ל, הנה אז יטהר ויתקדש כל החללה של גיהנם כולו בקדושת הגן עדן, כי כל החללה של גיהנם כולו אשר אמרו רז"ל בפסחים ובכמה מקומות שהוא נברא קודם בריאת העולם, הנה הוא ג"כ רק מגלידת הדינין של הגבורות דב"ן, והנה הוא הארץ אדום שהוא היסוד דבינה של עולם התוהו אשר ממנה יצאו כל הז' מלכין קדמאין, אך מכל הזוהמא והקליפות שנעשה מהם, הנה מזה נעשה האש של גיהנם ושרפתו, וכשיכלה הזוהמא ויתבטל האש ושרפתו, אז יתבסס כל החללה של גיהנם, שהוא היסוד דבינה דעולם התוהו ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן, ויתקדש ויצורף כל החללה של גיהנם עם הגן עדן ויעשה חד עמו, כי הגן עדן הוא ג"כ בחי' אימא עלאה

וכשיתבטל אשו של גיהנם שהוא בביטול כל הזוהמא כולו כנ"ל. הנה אז יטהר ויתקדש כל החללה של גיהנם כולו בקדושת הגן עדן וכמ"ש הרמ"ע מפאנו בפ"ה הנו' ושם פ"ז וע"ש עוד בפ"א וכן בעמק המלך בשער שעשועי המלך פ"א. כי כל החללה של גיהנם כולו אשר אמרו רז"ל בפסחים נ"ד א' ובכ"מ שהוא נברא קודם בריאת העולם הנה הוא ג"כ רק מגלידת הדינין של הגבורות דב"ן. והנה הוא הארץ אדום שהוא היסוד דבינה של עולם התוהו אשר ממנה יצאו כל הז' מלכין קדמאין. אך מכל הזוהמא והקליפות שנעשה מהם הנה מזה נעשה האש של גיהנם ושרפתו כנ"ל. וכשיכלה הזוהמא ויתבטל האש ושרפתו כנ"ז אז יתבסס כל החללה של גיהנם. שהוא היסוד דבינה דעולם התוהו ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן. ויתקדש ויצורף כל החללה של גיהנם עם הגן עדן ויעשה חד עמו. כי הגן עדן הוא ג"כ בחי' אימא עלאה. כמ"ש בהארת המוחין פ"ה וע' אנ"כ ספ"ג ובציור עולמות פ"א. ויתבאר עיקר הדברים בכ"ז למטה בסמוך.

הנה החורבן והשממון אשר אמרנו שנעשה להתקע"ד דורות ולכל הרוחין בישינ, הנה היה זה תועלת גדול ותיקון לכל הניצוצין והשברי כלים דמחצב הספי' וכן לכל שרשי המציאית דהעולמות בי"ע אשר יצא אז ממחצב העולמות שבהם, כי הרי נסתלק מהם עיקר הזוהמא והרע ונטהרו מטומאתם, כי הרי מקודם היו בלועים בהם לגמרי וחשך משחור תארם עד שלא היו ניכרים כלל מחמת גודל הטומאה והזוהמא והרע אשר דרכו הוא להרוס ולחבל – אבל עתה כאשר נעקרו ונתחרבו, הרי היה תיקון גדול להם שנטהרו ויצאו מזוהמא רבה העיקרי וחזרו למציאותם

והנה החורבן והשממון אשר אמרנו שנעשה להתקע"ד דורות ולכל הרוחין בישינ הנזכרים. הנה היה זה תועלת גדול ותיקון לכל הניצוצין והשברי כלים דמחצב הספי' וכן לכל שרשי המציאית דהעולמות בי"ע אשר יצא אז ממחצב העולמות שבהם כנ"ל ענ"א. כי הרי נסתלק מהם עיקר הזוהמא והרע ונטהרו מטומאתם כי הרי מקודם היו בלועים בהם לגמרי וחשך משחור תארם עד שלא היו ניכרים כלל מחמת גודל הטומאה והזוהמא והרע אשר דרכו הוא להרוס ולחבל אבל עתה כאשר נעקרו ונתחרבו. הרי היה תיקון גדול להם שנטהרו ויצאו מזוהמא רבה העיקרי וחזרו למציאותם.

הנה עם כל זה כי מאחר שנתלכלכו ונטנפו כל כך הרבה, הנה צריכים עדיין לטהרה גדולה וכיבוס יתירה להטהר מכל וכל, כי נשאר ונקלט בהם הריח רע הרבה מאד, ויש בהם עדיין זוהמא רבה ג"כ, ובפרט כל אותן הניצוצין והשברי כלים דמחצב הספי' אשר היו הם מתוקף הגבורות הקשים דהז' מלכין קדמאין, הנה הם נשארו פגומים במאד מאד, כי יצאו מקדושתם לגמרי, ונתחללו הרבה ונתהפך הכח הגבורות שבהם למציאות דין קשה ולרוח משפט, והנה נעשו הם עצמן המקום והנושא וכלי בית קיבול ליסר שם את הרשעים, והם עיקר החללה כולו של גיהנם הסובל בתוכו את כל האש שורף והדינים כולם אשר נעשה מהטומאה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

**והרע העיקרי, והרי נמצא כי האש של גיהנם הנה הוא
נעשה מהרע עצמו, והגיהנם עצמו עם כל חללו הנה הוא
נעשה מאותן השברי כלים גופה ע"י שנפגמו בתחילה**

אמנם הוא כי הנה עכ"ז כי מאחר שנתלכלכו ונטנפו כ"כ הרבה הנה צריכים עדיין לטהרה גדולה וכיבוס יתירה להטהר מכל וכל כי נשאר ונקלט בהם הריח רע הרבה מאד ויש בהם עדיין זוהמא רבה ג"כ ובפרט כל אותן הנצוצין והשברי כלים דמחצב הספי" אשר היו הם מתוקף הגבורות הקשים דהו' מלבין קדמאין הנה הם נשאר פגומים במאד מאד כי יצאו מקדושתם לגמרי ונתחללו הרבה ונתהפך הכח הגבורות שבהם למציאות דין קשה ולרוח משפט. והנה נעשו הם עצמן המקום והנושא וכלי בית קיבול ליסר שם את הרשעים והם עיקר החללה כולו של גיהנם הסובל בתוכו את כל האש שורף והדינים כולם אשר נעשה מהטומאה והרע העיקרי כנ"ל והרי נמצא כי האש של גיהנם הנה הוא נעשה מהרע עצמו. והגיהנם עצמו עם כל חללו הנה הוא נעשה מאותן השברי כלים גופה ע"י שנפגמו בתחילה.

האש של גיהנם אשר הוא מהרע עצמו, הנה הוא הולך ומתבטל תמיד, כי כשנגמר הדין והגמול של העון, הנה מתבטל האש שורף וכלה כל היסורים והעונשים – והנה אז חוזר כל מציאת הגיהנם וחללו לטהרתו ולקדושתו הראשונה – וכפי שיעור וערך ביטול היסורים והעונש, כן נטהר ומתקדש בשיעור זה חלק הגיהנם וחללו, ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן, ונעשה הוא לגן עדן עצמו – נמצא כי הגיהנם הוא מתמעט והולך תמיד, והגן עדן הוא מתגדל ומתרבה תמיד, כי כל עיקרו של גן עדן והנועם והשיעשוע והעונג, הוא ג"כ רק מאותן הגבורות דב"ן הראשונים דמחצב הספי', אחר שנתבררו ונתייחדו עם המ"ה והט"ר דב"ן אשר הם מהדעת עלאה, כי אחר שנתייחדו בתוקף הגבורות דהב"ן, הנה אז נעשה מזה כל השלהובין דרחימו וכל השמחה והעונג שאין למעלה מזה

אמנם הוא כי האש של גיהנם אשר הוא מהרע עצמו. הנה הוא הולך ומתבטל תמיד כי כשנגמר הדין והגמול של העון. הנה מתבטל האש שורף וכלה כל היסורים והעונשים והנה אז חוזר כל מציאת הגיהנם וחללו לטהרתו ולקדושתו הראשונה. וכפי שיעור וערך ביטול היסורים והעונש כן נטהר ומתקדש בשיעור זה חלק הגיהנם וחללו. ע"י האור דהמ"ה והט"ר דב"ן ונעשה הוא לגן עדן עצמו ונמצא כי הגיהנם הוא מתמעט והולך תמיד והגן עדן הוא מתגדל ומתרבה תמיד. כי כל עיקרו של גן עדן והנועם והשיעשוע והעונג. הוא ג"כ רק מאותן הגבורות דב"ן הראשונים דמחצב הספי' אחר שנתבררו ונתייחדו עם המ"ה והט"ר דב"ן אשר הם מהדעת עלאה. כי אחר שנתייחדו בתוקף הגבורות דהב"ן. הנה אז נעשה מזה כל השלהובין דרחימו וכל השמחה והעונג שאין למעלה מזה.

זהו שאמר הגר"א בתיקונים: שכל התעוררות והשמחה ושכר העוה"ב וכל טובה, הוא הכל מדינא דקודשא סטרא דגבורות אשר הם בצפון, וכמ"ש מה רב טובך אשר צפנת, והוא שכר הצפון, עין לא ראתה, והנה הוא מהגיהנם עצמו,

ה"ערב רב" וכל המסתעף

והוא בסוד אמלאה החרבה הנאמר ביחזקאל על צור וירושלים – בשמות רבה: כל צור שבמקרא חסר, במלכות הרשעה הכתוב מדבר, וכל צור מלא, בצור המדינה הכתוב מדבר – כי בנין ירושלים הוא מחורבנה של צור שהוא מתוקף הגבורות, המוציא לך מים מצור החלמיש – והוא סוד טהרתו וקדושתו של גיהנם אשר לעתיד לבוא, כי כל הגיהנם כולו ובית חללו הוא יהיה הגן עדן העיקרי – וזהו מה שחשבו הגן עדן ג"כ מהז' דברים שנבראו קודם בריאת העולם, כי התחלתו נעשה מהבירורים הראשונים אשר נבררו ע"י האור דמ"ה אשר יצא בעת התיקון

וזהו שאמר הגר"א בתיקונים תיקון כ"א. מ"ז ע"א. שכל התעוררות והשמחה ושכר העוה"ב וכל טובה הוא הכל מדינא דקודשא סטרא דגבורות אשר הם בצפון. וכמ"ש מה רב טובך אשר צפנ"ת והוא שכר הצפון. עין לא ראתה. והנה הוא מהגיהנם עצמו כמו שאמרנו. והוא בסוד אמלאה החרבה הנאמר ביחזקאל כ"ו על צור וירושלים [ואמרו בשמות רבה ספ"ט. כל צור שבמקרא חסר במלכו' הרשעה הכתוב מדבר וכל צור מלא בצור המדינה הכתוב מדבר] והוא ג"כ ע"פ דברינו הנז' כי בנין ירושלים הוא מחורבנה של צור שהוא מתוקף הגבורות. המוציא לך מים מצור החלמיש. והוא סוד טהרתו וקדושתו של גיהנם אשר לעתיד לבוא. כי כל הגיהנם כולו ובית חללו הוא יהיה הגן עדן העיקרי. וזהו מה שחשבו הגן עדן ג"כ מהז' דברים שנבראו קודם בריאת העולם כי התחלתו נעשה מהבירורים הראשונים אשר נבררו ע"י האור דמ"ה אשר יצא בעת התיקון. ואל תתמה על דברינו מה שהזכירו רז"ל בפסחים נ"ד א' וכן בנדרים ט"ל ב' את הגן עדן קודם להגיהנם כי הרי לפי דברינו צריך לחשוב את הגיהנם קודם כי הרי עיקרו של גן עדן הוא היה נעשה בתחילה רק מהגיהנם עצמו. הנה בפדר"א פ"ג וכן בזוה"ק פ' צו ל"ד ב' וכן בתדא"ר פ' ל"א. חשבו שם באמת את הגיהנם קודם. ומה שחשבו בגמרא את הגן עדן קודם. הוא רק מפני חשיבותו. והרי נתבאר לנו עכ"פ ענין

מציאת האש של גיהנם וענין מציאת הגיהנם גופה. וטהרתו וקדושתו
אשר לעתיד לבוא. ודע זה.

כאשר נעקרו ונתחרבו כל הקליפות דעולם התוהו, הנה
 נשאר עדיין הריח רע וזוהמא רבא בכל תולדות הגבורות
 דב"ן שיצא מהמחצב דהעולמות שהוא כל שרשי המציאית
 דהבי"ע שיצא אז, והיו נצרכים עדיין טהרה גדולה וכיבוס
 יתירה לתקנם, וזהו חורבנם מה שנתחרבו גם הם, כי הרי
 נשארים עדיין מלוכלכים הרבה מכל תמצית הרע שנשאר
 בהם, והיה נשאר בהם הרע בכח – בעמק המלך: כי קודם
 החטא דעץ הדעת היה כל הרע רק בכח לבד ולא בפועל כלל,
 ואילולא החטא לא היה יוצא לפועל – הגם שבאמת הרי כבר
 יצא הרע בעולם התוהו במציאות נורא מאד – אך הכוונה
 הוא כי כל מציאותו שיצא בתחלה הרי הוא נתחרב לגמרי
 ונתהפך לאש משפט שהוא האשו של גיהנם – אך עם כל זה
 הנה נשאר זוהמתו וריחו בכל שרשי המציאית כולם שהיו
 עדיין מלאים בזוהמא רבה, כמ"ש: "והארץ היתה תוהו
 ובוהו וחושך", והוא כל כח הרע שנשאר אז – ובעת התיקון
 דמעשה בראשית כאשר נבררו השרשי דהמציאית ונטהרו
 מזוהמתם לצורך מציאת העולם, הנה לא נתבטל אותו הכח
 לגמרי, אלא הניח אותו הקב"ה לנסות בו בני אדם – וכל
 אותו הכח דהרע שהיה בלוע בהם, והוא הזוהמא הנשאר
 בכל שרשי המציאית הנזכרים, הנה כאשר נברר אותו
 הזוהמא מהם בעת התיקון ויצא לעצמו, הנה עשה הקב"ה
 מזה בחי' הזו"ן דקליפה – וכל אלו הז' נקודות דהקליפה,
 הנה נעשו מאותה הזוהמא אשר נפרד בעת התיקון מבירורי
 דהב"ן ומכל שרשי דהמציאית כולם בעת התיקון דמע"ב,
 ונפרד אז כל הזוהמא מהם ויצא לעצמה, ומזה נעשו כל הז'
 נקודות דהזו"ן דהקליפה – ומה שנעשה בבחי' ז' נקודות
 הוא משום כי הנה הם מתמצית כל הטומאה והרע אשר
 נעשו ברשעת כל התתקע"ד דורות ממחצב הקליפות שהוא
 האור החשוך אשר היה כלול בהשברי כלים דהז' מלכין
 קדמאין

ונחזור להענין כי כאשר נעקרו ונתחרבו כל הקליפות דעולם התוהו הנה
 נשאר עדיין הריח רע וזוהמא רבא בכל תולדות הגבורות דב"ן שיצא

מהמחצב דהעולמות שהוא כל שרשי המציאית דהבי"ע שיצא אז. והיו נצרכים עדיין טהרה גדולה וכיבוס יתירה לתקנם. וזהו חורבנם מה שנתחרבו גם הם כי הרי נשאים עדיין מלוכלכים הרבה מכל תמצית הרע שנשאר בהם והיה נשאר בהם הרע בכח. וזהו הענין מ"ש בעמק המלך בשער עולם התוהו פ' מ"א מ"ב מ"ה וכן בשער קרית ארבע פ"ח. כי קודם החטא דעין הודעת היה כל הרע רק בכח לבד ולא בפועל כלל ואילולא החטא לא היה יוצא לפועל ע"ש. והגם שבאמת הרי כבר יצא הרע בעולם התוהו במציאות נורא מאד וכנ"ל בדברינו אך הכוונה הוא כי כל מציאותו שיצא בתחלה הרי הוא נתחרב לגמרי ונתהפך לאש משפט שהוא האשו של גיהנם כנ"ל אך עכ"ז הנה נשאר זוהמתו וריחו בכל שרשי המציאית כולם שהיו עדיין מלאים בזוהמא רבה וכמ"ש והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך והוא כל כח הרע שנשאר אז. ובעת התיקון דמעשה בראשית כאשר נבררו השרשי דהמציאית ונטהרו מזוהמתם לצורך מציאת העולם הנה לא נתבטל אותו הכח לגמרי אלא הניח אותו הקב"ה לנסות בו בני אדם וכמו שיתבאר בדברינו לקמן. וכל אותו הכח דהרע שהיה בלוע בהם והוא הזוהמא הנשאר בכל שרשי המציאית הנזכרים. הנה עשה הקב"ה מזה בחי' הזו"ן דקליפה אשר אמר ויצא לעצמו. הנה עשה הקב"ה מזה בחי' הזו"ן דקליפה אשר אמר האר"ז"ל בשער הקליפות פ"ג שהיה הז"א דקליפה בבחי' ו' נקודות לבד והנוק' דקליפה בבחי' נקודה אחת ובאותן הז' נקודות היה כלול בהם הכח והאפשרית שיוכלו להתתקן לפרצופים גמורים ג"כ ע"י החטא. וכמו שמבואר בדברי הרב בפ"ג שם איך שנעשו אח"כ לפרצופים גמורים ע"י החטא דעין הודעת. וכל אלו הז' נקודות דהקליפה הנה נעשו מאותה הזוהמא אשר נפרד בעת התיקון מביורוי דהב"ן ומכל שרשי דהמציאית כולם בעת התיקון דמע"ב ונפרד אז כל הזוהמא מהם ויצא לעצמה ומזה נעשו כל הז' נקודות דהזו"ן דהקליפה. ומה שנעשה בבחי' ז' נקודות הוא משום כי הנה הם מתמצית כל הטומאה והרע אשר נעשו ברשעת כל

התתקע"ד דורות ממהצב הקליפות שהוא האור החשוך אשר היה כלול בהשברי כלים דהו' מלכין קדמאין וכנ"ל ענף א'.

אותו אור החשוך עצמו הוא אינו רע ח"ו, אלא שבגרמת התתקע"ד דורות נעשה הוא לכח ושורש הרע, ויצא ממנו אז כל הטומאה והרע כולו במציאות נורא מאד, ואח"כ החריב אותם הקב"ה, ולא נשאר מהם אלא רק תמצית טומאה ורע, והוא לכלוך וזוהמא אשר היו בלועים בזה כל הניצוצין והשברי כלים וכל שרשי המציאית דהבי"ע כולם, ואח"כ בעת התיקון דמע"ב נבררו מכל אותה הזוהמא, ונפרד ויצא אותה הזוהמא בפנ"ע, ונעשה מזה בעת התיקון הז' נקודות דהזו"ן דקליפה, הז"א בו' נקודות, והנוק' בנקודה אחת, והיה כלול באותן הז' נקודות הכח והאפשרית דמציאת כל הרע כולו להמצא ולהעשות ע"י החטא, שהוא כל הרע כולו אשר נעשה ונשלם ע"י החטא דעץ הדעת, וכן הוא מתפשט ומתקיים ע"י עונותינו המרובים בכל משך ימי עולם עד

ביאת המשיח

וכבר אמרנו שם כי אותו אור החשוך עצמו הוא אינו רע ח"ו אלא שבגרמת התתקע"ד דורות נעשה הוא לכח ושורש הרע ויצא ממנו אז כל הטומאה והרע כולו במציאות נורא מאד ואח"כ החריב אותם הקב"ה ולא נשאר מהם אלא רק תמצית טומאה ורע והוא לכלוך וזוהמא אשר היו בלועים בזה כל הניצוצין והשברי כלים וכל שרשי המציאית דהבי"ע כולם ואח"כ בעת התיקון דמע"ב נבררו מכל אותה הזוהמא ונפרד ויצא אותה הזוהמא בפנ"ע ונעשה מזה בעת התיקון הז' נקודות דהזו"ן דקליפה. הז"א בו' נקודות והנוק' בנקודה אחת והיה כלול באותן הז' נקודות הכח והאפשרית דמציאת כל הרע כולו להמצא ולהעשות ע"י החטא שהוא כל הרע כולו אשר נעשה ונשלם ע"י החטא דעץ הדעת וכן הוא מתפשט ומתקיים ע"י עונותינו המרובים בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח.

בעת התיקון דמעשי בראשית היה קצת תיקון להרע גם כן, כי הרי יצא אז מציאותו בבחינת הז' נקודות, כי הוא התחלת היצה"ר אשר נעשה בעת בריאת העולם, וכדי לנסות בני אדם על ידו, כנודע בבר"ר: "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד", טוב זה ייצר טוב מאד זה יצה"ר

והרי נמצא עכ"פ כי בעת התיקון דמע"ב הנה היה קצת תיקון להרע ג"כ כי הרי יצא אז מציאותו בבחי' הז' נקודות הנז' כי הוא התחלת היצה"ר אשר נעשה בעת בריאת העולם וכדי לנסות בני אדם על ידו וכמו שיתבאר לקמן. וכנודע מאמרם ז"ל בב"ר פ' ט' סימן ז' (וכן בקהלת רבה פ"ג בפסוק את הכל עשה יפה בעתו. אות ג) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. טוב זה ייצר טוב מאד זה יצה"ר.

שורש מציאותו דכל הרע, הוא ממחצב הקליפות, שהוא רק מציאות אור חשוך, אשר הוא אינו רע בעצמו כלל, אלא רק תוקף גבורות קשים, והוא בבחי' יסוד כללי, ע"ד כח ההיולי אשר אפשר לעשות ממנו כל מה שרוצה, כי הוא נושא חפשי שאפשר להטותו לכאן ולכאן – וע"י רשעת התתקע"ד דורות שהרשיעו מדעתם ובבחירתם, הנה יצא עי"ז כל התולדות דמחצב הקליפות כולו לרע גמור במציאות נורא מאד, והגם שנעקר ונתחרב אח"כ, עם כל זה הנה נשאר כחו וזוהמתו לדראון כל ימי עולם, והוא אשר מתפשט ומתגדל ע"י החטא – ואי אפשר שיתבטל מעתה, אלא ע"י הקב"ה לבד, כמ"ש "מלחמה לה' בעמלק", וכן כתוב: "פורה דרכתני לבדי", וכמו שיהיה כל זה בעת קץ תיקון האחרון, שאז יתבטל הרע מכל וכל, וכמו שכתוב: "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ושורשו יתהפך אז לדינא דקודשא שהוא כולו טוב

והרי נתבאר לנו ג"כ היטיב שורש מציאותו דכל הרע מהיכן שנתהווה. וסדר יציאתו איך שיצא. כי שורש מציאותו הוא ממחצב הקליפות שהוא רק מציאות אור חשוך אשר הוא אינו רע בעצמו כלל אלא רק תוקף גבורות קשים. והוא בבחי' יסוד כללי. ע"ד כח ההיולי אשר אפשר לעשות ממנו כל מה שרוצה. כי הוא נושא חפשי שאפשר להטותו לכאן

ולכאן. וע"י רשעת התקע"ד דורות שהרשיעו מדעתם ובבחירתם כנ"ל ענ"א. הנה יצא עי"ז כל התולדות דמחצב הקליפות כולו לרע גמור במציאות נורא מאד והגם שנעקר ונתחרב אח"כ עכ"ז הנה נשאר כחו וזוהמתו לדראון כל ימי עולם והוא אשר מתפשט ומתגדל ע"י החטא. ואי אפשר שיתבטל מעתה אלא ע"י הקב"ה לבד וכמ"ש מלחמה לה' בעמלק וכן כתוב (ישעיה ס"ג) פורה דרכתי לברדי. וכמו שיהיה כ"ז בעת קץ תיקון האחרון שאז יתבטל הרע מכל וכל וכמ"ש (זכריה י"ג) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. ושורשו יתחפך אז לדינא דקודשא שהוא כולו טוב כנ"ל בסמוך ולעיל ענף א' ע"ש. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ב' ענף ב.).

בירור הניצוצין ותיקונם הוא נעשה תמיד, משום שגם כל אלו שלא זכו להתברר ע"י תורה ומעשים טובים, הנה הם מתבררים ומתתקנים ג"כ ע"י מה שיסד המאציל ית"ש שהרע יהיה הולך ומתבטל תמיד ע"י כל פעולותיו גופא – הן במה שהוא עושה להרע שהוא בכל פיתויי שמפתה לכל עון וכל חטאת, והן במה שהוא עושה להשחית, שהם כל הדינין והעונשים אשר הן בעולם הזה, והן מה שהוא לאחר מיתה, אשר כולם הם נעשים ע"י הס"א, שהם מהאדם בליעל, שהוא כללות המציאת דטומאה ורע, וע"י תולדותיו וכחותיו נעשים כל הפעולות, אשר הם להרע ולהשחית רח"ל – והנה הוא הולך ומתבטל בכל פעולה ופעולה שעושה – והגם שהרי נודע שאדרבא הוא שע"י חטא ועון מתגבר הרע ומתחזק ומתגדל וכנודע מהחטא דעץ הדעת שעלה עי"ז למעלה ראש, וכן על דרך זה בעונות כל דור – אך האמת כי עכ"ז הנה זה עצמו הוא סיבת ביטולו ג"כ, כי מה שהולך ומתגבר, הוא משום שהרי שורשו ומציאותו הוא מתוקף הדינין קשים שיצאו ונעשו ממיתת המלכים ושבירת הכלים, ונעשה מזה הטומאה ורע ע"י רשעת התקע"ד דורות שהשתמשו בכל תוקף הדינין הללו להרע, ומזה נעשה שורש המציאות דהאדם בליעל וכל תולדותיו, וע"י כל חטא ועון שנעשה

**למטה, הנה מתעורר באותו השורש אשר למעלה, וניתוסף
להאדם בליעל תוספות כח מתוקף הדינין קשים שהם
שורשו הנזכר, ומתגבר ומתגדל רח"ל**

ו) הנה אמרנו כי בירור הניצוצין ותיקונם הוא נעשה תמיד. משום שגם כל אלו שלא זכו להתברר ע"י תורה ומעשים טובים הנה הם מתבררים ומתתקנים ג"כ ע"י מה שיסוד המאציל ית"ש שהרע יהיה הולך ומתבטל תמיד ע"י כל פעולותיו גופא, הן במה שהוא עושה להרע שהוא בכל פיתוייו שמפתה לכל עון וכל חטאת והן במה שהוא עושה להשחית שהם כל הדינין והעונשים אשר הן בעולם הזה והן מה שהוא לאחר מיתה אשר כולם הם נעשים ע"י הס"א שהם מהאדם בליעל שהוא כללות המציאת הטומאה ורע וע"י תולדותיו וכחותיו נעשים כל הפעולות אשר הם להרע ולהשחית רח"ל. והנה הוא הולך ומתבטל בכל פעולה ופעולה שעושה. והגם שהרי נודע שאדרבא הוא שע"י חטא ועון מתגבר הרע ומתחזק ומתגדל וכנודע מהחטא דעין הרעת שעלה עי"ז למעלה ראש וכן עד"ז בעונות כל דור וכנודע. אך האמת כי עכ"ז הנה זה עצמו הוא סיבת ביטולו ג"כ. כי מה שהולך ומתגבר הוא משום שהרי שורשו ומציאותו הוא מתוקף הדינין קשים שיצאו ונעשו ממיתת המלכים ושביה"כ ונעשה מזה הטומאה ורע ע"י רשעת התתקע"ד דורות שהשתמשו בכל תוקף הדינין הללו להרע ומזה נעשה שורש המציאות האדם בליעל וכל תולדותיו. וע"י כל חטא ועון שנעשה למטה הנה מתעורר באותו השורש אשר למעלה וניתוסף להאדם בליעל תוספות כח מתוקף הדינין קשים שהם שורשו הנז' ומתגבר ומתגדל רח"ל.

**אמנם הנה כל אותן תוקף הדינין קשים אשר יצאו ונעשו
ממיתת המלכים ושבירת הכלים, הנה משום שכל עיקרן הם
נעשו בהעלם גדול מאור אין סוף, הנה יש להם שיעור וגבול
למציאותם, כי כל מה שהוא בהעלם מאור אין סוף אין לו
מקור ומעיין נובע בלי הפסק, אלא מוכרח שיופסק על כל
פנים – ובכל עולם הנקודות כולו היה העלמת דאור אין סוף,
ובפרט בעולם התוהו, והרי הו' כל תוקף הדינין קשים**

שנתגלו אז בגבול ומדה ויש להם הפסק, ושיעורם הוא כשיעור כל מציאת כח הזוהמא והטומאה והרע, שהיה בכוונת המאציל ית"ש להוציא מהם בכל משך הזמן אשר מעת עולם התוהו עד ימות המשיח, וא"כ הרי כל מה שמתגבר הרע ומתגדל ע"י כל חטא ועון, והוא מתוספת כח שניתוסף לו עי"ז מתוקף הדינין קשים דעולם התוהו, הרי נתמעט עי"ז ג"כ כל אותן תוקף דינין קשים משיעורן, והם מתמעטים והולכים ע"י כל תוספת כח שניתוסף להרע מהם בכל עת ועת – והרי נמצא שכל התגברות דהרע וחוזקו, הוא עצמו סיבת ביטולו, כי מתמעט ומתייבש מקורו בכל תוספת כח שניתוסף בו, והרי הוא הולך ומתבטל בשורשו תמיד

אמנם הנה כל אותן תוקף הדינין קשים אשר יצאו ונעשו ממיתת המלכים ושביה"כ הנה משום שכל עיקרן הם נעשו בהעלם גדול מאור א"ם הנה יש להם שיעור וגבול למציאותם כי כל מה שהוא בהעלם מאור א"ם אין לו מקור ומעיין נובע בלי הפסק אלא מוכרח שיופסק עכ"פ. ובכל עולם הנקודות כולו היה העלמת דאור א"ם כמו שבארנו לעיל ח"א דרוש ב' ג' ובכ"מ שם ובפרט בעולם התוהו והרי הוו כל תוקף הדינין קשים שנתגלו אז. בגבול ומדה ויש להם הפסק. ושיעורם הוא כשיעור כל מציאת כח הזוהמא והטומאה והרע שהיה בכוונת המאציל ית"ש להוציא מהם בכל משך הזמן אשר מעת עולם התוהו עד ימות המשיח. וא"כ הרי כל מה שמתגבר הרע ומתגדל ע"י כל חטא ועון והוא מתוספת כח שניתוסף לו עי"ז מתוקף הדינין קשים דעולם התוהו וכנ"ל הרי נתמעט עי"ז ג"כ כל אותן תוקף דינין קשים משיעורן והם מתמעטים והולכים ע"י כל תוספת כח שניתוסף להרע מהם בכל עת ועת. והרי נמצא שכל התגברות דהרע וחוזקו הוא עצמו סיבת ביטולו כי מתמעט ומתייבש מקורו בכל תוספת כח שניתוסף בו והרי הוא הולך ומתבטל בשורשו תמיד.

הנה עצמות הרע ומציאותו, הוא העון והעונש, שכל מציאותו וקיומו הוא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש, והעון

והעונש הם אחד, כי אחר שיוצא העון לפועל, הוא עצמו נהפך להעונש, ואחר שנעשה העונש, מתבטל וכלה לגמרי, והעון הוא התחלתו, והעונש הוא הסוף שלו – והנה נתחדש ונעשה מציאותו ברשעת התתקע"ד דורות שבעולם התוהו, ונתחרבו תיכף, ואח"כ חזר ונתחדש בהחטא דעץ הדעת, ונתערב בהבריאה כולו, ועלה עד למעלה ראש

והנה עצמות הרע ומציאותו הוא העון והעונש שכל מציאותו וקיומו הוא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש. והעון והעונש הם אחד כי אחר שיוצא העון לפועל הוא עצמו נהפך להעונש ואחר שנעשה העונש מתבטל וכלה לגמרי. והעון הוא התחלתו והעונש הוא הסוף שלו. והנה נתחדש ונעשה מציאותו ברשעת התתקע"ד דורות שבעולם התוהו ונתחרבו תיכף ואח"כ חזר ונתחדש בהחטא דעץ הדעת ונתערב בהבריאה כולו ועלה עד למעלה ראש.

מתחילה בעת חורבן דעולם התוהו, ירד כל הרע למטה ממקום העיקרי העתיז להעולמות כולם, היה המקום העתיז להם רק עד סוף הו' ראשונות דהיצירה של עתה, וירד אז הרע כולו במקום הד"ת דהיצירה של עתה, ובמקום כל הי' דהעשיה של עתה שהוא למטה לגמרי ממקום העולמות אשר בעת התיקון – אמנם הנה ירדו עמהם הש"כ ופ"ר והרפ"ח ניצוצין שהם השרשים והכחות דכל המציאות כולו הנה ירדו הם ג"כ ונתערבו עמהם ונטבעו בהם – אך בעת התיקון דמעשי בראשית אשר ע"י האור דשם מ"ה נבררו מהם כל הד' עולמות אבי"ע דמעשי בראשית ונתמעט ונתצמצם הרע כולו ונעשה בלי תיקון כלל – אמנם אח"כ ע"י החטא דעץ הדעת נתקן בתיקונו ועלה עד למעלה ראש ונתערב בכל הבריאה כולו – והוא ע"ד שהיה בעת עולם התוהו שירדו אז הניצוצין למטה ונתערבו בו כן היה אח"כ ע"י החטא דעץ הדעת כי עלה הרע למעלה עד ראש הבריאה ונתערב הוא בכל הבריאה כולו – וכן מתגבר במציאותו ומתקיים ע"י עונות כל דור, כי העון עצמו הוא מציאת הרע ובפעולת כל עון מתחדש מציאותו, אמנם הוא נהפך תיכף

ה"ערב רב" וכל המסתעף

לעונש, והם כל התלאות והמאורעות דהריסות כולם הנעשים ומתחלפים בהעולם מעת החטא דעץ הדעת עד ביאת המשיח, וכמו שאמרנו שכל מציאות הרע הוא רק העון והעונש שהם אחד ואין לו מציאות כלל אלא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש, כי רק אלו ב' הפעולות הם מציאותו, ואחר שנעשה העונש אשר על אותו העון הנה מתבטל תיכף אותו החלק דהרע ממציאותו לגמרי, ויתבטל עד"ז? כולו בהצירוף והליבון דהיום הדין הגדול שאז יכלה כל העונשים ואז כל הרשעה כולה כעשן תכלה

כי מתחילה בעת חורבן דעולם התוהו ירד כל הרע למטה ממקום העיקרי העתיד להעולמות כולם. היה המקום העתיד להם רק עד סוף הו' ראשונות דהיצירה של עתה. וירד אז הרע כולו במקום הד"ת דהיצירה של עתה ובמקום כל הו' דהעשיה של עתה שהוא למטה לגמרי ממקום העולמות אשר בעת התיקון. אמנם הנה ירדו עמהם הש"כ ופ"ר והרפ"ח ניצוצין שהם השרשים והכחות דכל המציאות כולו הנה ירדו הם ג"כ ונתערבו עמהם ונטבעו בהם. אך בעת התיקון דמעשי בראשית אשר ע"י האור דשם מ"ה נבררו מהם כל הד' עולמות אבי"ע דמעשי בראשית ונתמעט ונתצמצם הרע כולו ונעשה בלי תיקון כלל. אמנם אח"כ ע"י החטא דעץ הדעת נתקן בתיקונו ועלה עד למעלה ראש ונתערב בכל הבריאה כולו. והוא ע"ד שהיה בעת עולם התוהו שירדו אז הניצוצין למטה ונתערבו בו כן היה אח"כ ע"י החטא דעץ הדעת כי עלה הרע למעלה עד ראש הבריאה ונתערב הוא בכל הבריאה כולו. וכן מתגבר במציאותו ומתקיים ע"י עונות כל דור. כי העון עצמו הוא מציאת הרע ובפעולת כל עון מתחדש מציאותו אמנם הוא נהפך תיכף לעונש והם כל התלאות והמאורעות דהריסות כולם הנעשים ומתחלפים בהעולם מעת החטא דעץ הדעת עד ביאת המשיח. וכמו שאמרנו שכל מציאות הרע הוא רק העון והעונש שהם אחד ואין לו מציאות כלל אלא רק מעת פעולת העון עד סוף פעולת העונש כי רק אלו ב' הפעולות הם מציאותו ואחר שנעשה העונש אשר על אותו העון הנה מתבטל תיכף אותו החלק

דהרע ממציאותו לגמרי ויתבטל עד"ז כולו בהצירוף והליבון דהיום הדין הגדול שאז יכלה כל העונשים ואז כל הרשעה כולה כעשן תכלה.

סוד שורש עולם התווה וכל מציאת רע שנעשה אז, הרי נודע
 הוא שנעשה כ"ז מתוקף הדינין והגבורות דהמלכיות דהב"ן
 אחר נתגלו ויצאו לעצמן כל תוקף הדינין כולם בעת מיתת
 המלכים ושבירת הכלים ונפרדו משרשן – והשברי כלים
 שירדו למטה אחר שנשברו עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח
 שירדו עמהם הם עצמן תוקף הדינין והגבורות שאמרנו
 וכאשר ירדו למטה הרי יצאו לעצמן ונפרדו משרשן – וענין
 היותם במציאת תוקף דינין וגבורות כי הרי הם בחי'
 החיצוניות והעביות דהמלכיות דהב"ן אשר עיקרו דהב"ן
 הוא לעולם מבחי' גבורות ובפרט המלכיות שלו – וגם בעת
 אשר נאצלו במציאת עולם הנקודות היה אצילותם ג"כ
 בבחי' גבורות – וכן אח"כ כאשר שיצאו ומלכו שהוא עצמו
 כל הענין דעולם הנקודות הנה היו אז מרוחקים ג"כ מהגילוי
 דאור א"ס והיה אז אור הא"ס נסתר ונעלם הרבה מאוד גם
 במקום האצילות שהוא מהטבור דא"ק ולמטה, כי הרי
 נסתלק משם האור ועלה למעלה מהפרסא ונשאר למטה
 ריקן מהאור לגמרי כנודע, ושם במקום הזה ירדו כל
 הנקודות והרי היו כל הנקודות בהעלם מאור א"ס ונשארו
 רק בבחי' גבורות גדולים כי הרי היו רק בעצמותם לבד שהם
 המלכיות דב"ן. ובסיבת זה מיתו ונשברו ועלו גם אורות
 הנקודות למעלה, וירדו למטה רק הניצוצין עם השברי כלים
 לבד ונפרדו עוד משרשן שהוא גם מאורות הנקודות ג"כ
 ונעשו עי"ז לתוקף דינין קשים – והנה אותן השברי כלים
 הם היו השרשים דכל העולמות בי"ע ומציאותם אשר בכל
 משך ימי עולם כולו – והניצוצין היו בחי' אצילות שבהם
 והרי ירדו כל שרשי הד' עולמות אבי"ע למטה בבחי' כל
 חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות – והנשמות הם
 היו התתקע"ד דורות שעליהם אמרו כי עלו במחשבה

והענין בבירור הוא כי הנה סוד שורש עולם התווה וכל מציאת רע
 שנעשה אז הרי נודע הוא שנעשה כ"ז מתוקף הדינין והגבורות
 דהמלכיות דהב"ן אחר נתגלו ויצאו לעצמן כל תוקף הדינין כולם בעת

מיתת המלכים ושבירת הכלים ונפרדו משרשן. והשברי כלים שירדו למטה אחר שנשברו עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שירדו עמהם הם עצמן תוקף הדינין והגבורות שאמרנו וכאשר ירדו למטה הרי יצאו לעצמן ונפרדו משרשן. וענין היותם במציאת תוקף דינין וגבורות כי הרי הם בחי' החיצוניות והעביות דהמלכיות דהב"ן אשר עיקרו דהב"ן הוא לעולם מבחי' גבורות ובפרט המלכיות שלו. וגם בעת אשר נאצלו במציאת עולם הנקודות היה אצילותם ג"כ בבחי' גבורות וכמו שבארנו לעיל ח"א דרוש ב' ג' ובפרט בספר הכללים כלל י"ח ענף ב' וכן אח"כ כאשר שיצאו ומלכו שהוא עצמו כל הענין דעולם הנקודות הנה היו אז מרוחקים ג"כ מהגילוי דאור א"ס והיה אז אור הא"ס נסתר ונעלם הרבה מאוד גם במקום האצילות שהוא מהטבור דא"ק ולמטה כי הרי נסתלק משם האור ועלה למעלה מהפרסא ונשאר למטה ריקן מהאור לגמרי כנודע ושם במקום הזה ירדו כל הנקודות והרי היו כל הנקודות בהעלם מאור א"ס ונשארו רק בבחי' גבורות גדולים כי הרי היו רק בעצמותם לבד שהם המלכיות דב"ן. ובסיבת זה מיתו ונשברו ועלו גם אורות הנקודות למעלה וכמו שמתבאר כ"ז לעיל ח"א וירדו למטה רק הניצוצין עם השברי כלים לבד ונפרדו עוד משרשן שהוא גם מאורות הנקודות ג"כ ונעשו עי"ז לתוקף דינין קשים. והנה אותן השברי כלים הם היו השרשים דכל העולמות בי"ע ומציאותם אשר בכל משך ימי עולם כולו. והניצוצין היו בחי' אצילות שבהם והרי ירדו כל שרשי הד' עולמות אבי"ע למטה בבחי' כל חלקי הרצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות. והנשמות הם היו התקע"ד דורות שעליהם אמרו כי עלו במחשבה.

סוד כוונתם ז"ל עלו במחשבה להיבראות – כי הע"ב דהמ"ס הוא סוד המחשבה העליונה ושם עלו למ"ן ומשם יצאו דרך העינים והם הנקודות שיצאו ומלכו ושלטו כרגע והמציאו בשליטתם את כל השרשים דהד' עולמות אבי"ע מכל חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות, אך היו גבורות גדולים משום שהיו רק מהמלכיות דב"ן בהעלם אור א"ס מהם, ועי"י תוקף גבורתם יצאו בלי סדרים ולא היה אפשר

ה"ערב רב" וכל המסתעף

להם להתקיים כלל, ומיתו, ונשברו כליהם, וירדו השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח למטה, והם הגבורות היותר גדולים אשר גם בהנקודות עצמן, וכאשר ירדו למטה לבדן, נעשו לתוקף דינין קשים, ע"י שנתרחקו ממקורן ומאור קדושתם שלמעלה, ועי"ז הרשיעו התתקע"ד דורות, וגברו ברשעתם הרבה מאד, ונעשה מזה כל הטומאה והזוהמא והרע, ובתוכה היו טבועים כל הניצוצין והשברי כלים, שהם השרשים דכל המציאיית כולם שהיה עתיד לצאת בכל הד' עולמות אבי"ע בכל משך ימי עולם אשר עד ביאת המשיח, והם יוצאים ומתבררים משם לאט לאט, והם המציאיית המתחדשים בכל יום בכל חלקי הדצח"מ, כי הם מהבירורים המתבררים תמיד

והוא סוד כוונתם ז"ל עלו במחשבה להיבראות כי הע"ב דהמ"ם הוא סוד המחשבה העליונה ושם עלו למ"ן ומשם יצאו דרך העינים והם הנקודות שיצאו ומלכו ושלטו כרגע והמציאו בשליטתם את כל השרשים דהד' עולמות אבי"ע מכל חלקי הדצח"מ שבהם שהם עולמות ונשמות אך היו גבורות גדולים משום שהיו רק מהמלכיות דב"ן בהעלם אור א"ס מהם כנז' וע"י תוקף גבורתם יצאו בלי סדרים ולא היה אפשר להם להתקיים כלל ומיתו ונשברו כליהם וירדו השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח למטה והם הגבורות היותר גדולים אשר גם בהנקודות עצמן וכאשר ירדו למטה לבדן נעשו לתוקף דינין קשים ע"י שנתרחקו ממקורן ומאור קדושתם שלמעלה ועי"ז הרשיעו התתקע"ד דורות וגברו ברשעתם הרבה מאד ונעשה מזה כל הטומאה והזוהמא והרע ובתוכה היו טבועים כל הניצוצין והשברי כלים שהם השרשים דכל המציאיית כולם שהיה עתיד לצאת בכל הד' עולמות אבי"ע בכל משך ימי עולם אשר עד ביאת המשיח. והם יוצאים ומתבררים משם לאט לאט כנ"ל בכל דברינו והם המציאיית המתחדשים בכל יום בכל חלקי הדצח"מ כי הם מהבירורים המתבררים תמיד.

והנה יצא כל הטומאה והזוהמא והרע בסיבת הנבראים עצמן שהוא ברשעת התתקע"ד דורות – כי ע"י שהיו מהצמצום החזק הנעלם מאור א"ס, ולא היה להם במה להתדבק ולהתקרב לשורשם שהוא כל האורות ב"ן אשר נסתלקו ועלו למעלה, ומכש"כ לשורש שורשם שהוא הא"ק עצמו המיוחד בא"ס ית"ש כי לא היה נשפע להם עדיין שום שפעת אור דתורה ומצוה שהוא החוט הפנימי המקשר ומייחד את כל העולמות כולם זב"ז? וכולם במקור האחדות, ולא היה להם שום מציאת שפע במה להתקשר למעלה, ובאשר שמטבע הגבורות הוא שלא לשקוט ולנוח כלל, השתמשו בכל תוקף גבורתם רק בפעולת הריחוק עצמו, וכמו שהיו מתכונת עצמותם שהיו מהכחות דהצמצום החזק מרוחק מאור א"ס הרבה מאד

והנה יצא כל הטומאה והזוהמא והרע בסיבת הנבראים עצמן שהוא ברשעת התתקע"ד דורות כי ע"י שהיו מהצמצום החזק הנעלם מאור א"ס ולא היה להם במה להתדבק ולהתקרב לשורשם שהוא כל האורות ב"ן אשר נסתלקו ועלו למעלה ומכש"כ לשורש שורשם שהוא הא"ק עצמו המיוחד בא"ס ית"ש כי לא היה נשפע להם עדיין שום שפעת אור דתורה ומצוה שהוא החוט הפנימי המקשר ומייחד את כל העולמות כולם זב"ז וכולם במקור האחדות. ולא היה להם שום מציאת שפע במה להתקשר למעלה. ובאשר שמטבע הגבורות הוא שלא לשקוט ולנוח כלל. השתמשו בכל תוקף גבורתם רק בפעולת הריחוק עצמו. וכמו שהיו מתכונת עצמותם שהיו מהכחות דהצמצום החזק מרוחק מאור א"ס הרבה מאד וכנז.

ובסיבת זה הנה התגברו את עצמם מדעתם מרצונם להתרחק עוד יותר, והרשיעו בכל האפשרי בכל כחם ומציאותם – ותחת אשר היה להם לדחוק ולייגע את עצמם להשתמש בכל תוקף ואומץ גבורתם להתקרב ולהדבק לשורש שורשם הנעלם שהוא א"ס ית"ש, אשר רק ממנו עצמו ית"ש הרי נעשה באמת כל הצמצום החזק בכל תכונותיו ותולדותיו

שהם כל תוקף הדינים קשים ותולדותם שהוא כל עצמותם והתהוותם דהתקע"ד דורות עצמן – והיה להם לקיים בעצמן ע"ד שאמרו בגמ' כל מה שאומר לך בעה"ב עשה חוץ מצא, להתגבר בכל תוקף ועוז להתקרב לשרשם עכ"פ, ואז היה מתקיים עליהם ג"כ הבא לטהר מסייעין אותו, וכן מקרא שכתוב "טוב ה' למעוז ביום צרה" – והיה נפתח להם ג"כ שפעת אור היחוד להתקדש ולהתענג באור קדושה של מעלה כנחל שוטף וכמעייין המתגבר ולפי תוקף גבורתם שהיה בהם – ועי"ז היה נתחדש ונעשו אז כל המציאות דהד' עולמות אבי"ע ג"כ כולם בקדושת נועם זיו העליון ע"פ השלימות דסוף תיקון העתיד, אשר אין לנו עתה בזה שום השגה כלל

ובסיבת זה הנה התגברו את עצמם מדעתם מרצונם להתרחק עוד יותר והרשיעו בכל האפשרי בכל כחם ומציאותם. ותחת אשר היה להם לדחוק ולייגע את עצמם להשתמש בכל תוקף ואומץ גבורתם להתקרב ולהדבק לשורש שורשם הנעלם שהוא א"ס ית"ש אשר רק ממנו עצמו ית"ש הרי נעשה באמת כל הצמצום החזק בכל תכונותיו ותולדותיו שהם כל תוקף הדינים קשים ותולדותם שהוא כל עצמותם והתהוותם דהתקע"ד דורות עצמן. והיה להם לקיים בעצמן ע"ד שאמרו כל מה שאומר לך בעה"ב עשה חוץ מצא (פסחים פ"ו ב) להתגבר בכל תוקף ועוז להתקרב לשרשם עכ"פ ואז היה מתקיים עליהם ג"כ הבא לטהר מסייעין אותו (שבת ק"ד א) וכן מקרא שכתוב (נחום א) טוב ה' למעוז ביום צרה. והיה נפתח להם ג"כ שפעת אור היחוד להתקדש ולהתענג באור קדושה של מעלה כנחל שוטף וכמעייין המתגבר ולפי תוקף גבורתם שהיה בהם. ועי"ז היה נתחדש ונעשו אז כל המציאות דהד' עולמות אבי"ע ג"כ כולם בקדושת נועם זיו העליון ע"פ השלימות דסוף תיקון העתיד אשר אין לנו עתה בזה שום השגה כלל.

אמנם הם לא עשו כן, אלא שעשו בהיפוך, והתרחקו עצמן – בכל תוקף גבורתם מאור היחוד של מעלה, וקצצו בנטיעות –

כי סלקו את עצמן משורש הקדושה להעשות לרשות בפני עצמן, ונעשה על ידיהם כל מציאות הרע, כי יצא על ידיהם מהכח אל הפועל שהוא מתוקף הדינין קשים, מציאת הרע עצום מאד, ונעשה העולם תוהו, והוא מציאת הטומאה והזוהמא והרע שיצא אז, ובהם נתערבו ונטבעו כל הנצוצין והשבירת כלים, שהם השרשים והכחות כל המציאית כולם

אמנם הם לא עשו כן אלא שעשו בהיפך והתרחקו עצמן בכל תוקף גבורתם מאור היחוד של מעלה וקצצו בנטיעות. כי סלקו את עצמן משורש הקדושה להעשות לרשות בפנ"ע. ונעשה על ידיהם כל מציאות הרע. כי יצא על ידיהם מהכח אל הפועל שהוא מתוקף הדינין קשים. מציאת הרע עצום מאד ונעשה העולם תוהו והוא מציאת הטומאה והזוהמא והרע שיצא אז. ובהם נתערבו ונטבעו כל הנצוצין והשב"כ שהם השרשים והכחות כל המציאית כולם. וכמו שיתבאר עוד למטה בכ"ז בעה"י.

כוונת מאמרם ז"ל "אין בן דוד בא עד שיכלו עד הנשמות שבגוף" – רש"י בע"ז: דה"מ עד שיכלו שאמר, שאוצר הנשמות הוא שמו גוף – בתיקונים תיקון ס"ט: אלן תתקע"ד דרין כו' דאסתלקו קדם זמנייהו וזריק לון קב"ה על כל דרא ודרא כו' ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף כו', ור"ל עד שיכלו לצאת כל התתקע"ד דרין – בב"ר ובויק"ר: "אין מלך המשיח בא עד שיבראו כל הנשמות שעלו במחשבה להיבראות" כו' ע"ש, והם התתקע"ד דורות – שם: "אלף דור עלו במחשבה להבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד" – הרי לנו כי התתקע"ד דורות הנה הם הנשמות שבגוף

(א) והנה ע"פ דברינו הנז' הנה יתבאר לנו כוונת מאמרם ז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו עד הנשמות שבגוף וכנ"ל, וע' רש"י עבו"ז ה' א' דה"מ עד שיכלו שאמר, שאוצר הנשמות הוא שמו גוף וכן אמר ג"כ ביבמות ס"ב סע"א. אמנם בתיקונים תיקון ס"ט קי"ט א' אמר שם. אלן תתקע"ד דרין

ה"ערב רב" וכל המסתעף

כו' דאסתלקו קדם זמנייהו וזריק לון קב"ה על כל דרא ודרא כו' ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף כו' ור"ל עד שיכלו לצאת כל התקע"ד דרין וכן הוא ג"כ במדרש ב"ר פ' כ"ד סי' ד' וכן בויק"ר פ' ט"ו סי' א' אין מלך המשיח בא עד שיבראו כל הנשמות שעלו במחשבה להיבראות כו' ע"ש והם התקע"ד דורות וכמ"ש שם פ' כ"ח סי' ד' אלף דור עלו במחשבה להבראות וכמה נימוחו מהם תתקע"ד והרי לנו כי התקע"ד דורות הנה הם הנשמות שבגוף.

בזוה"ק ח"ב בהיכלות פקודי, שהם ההיכלות דזו"ן דבריאה, בהיכל ה' שם, שהוא היכל אהבה, חסד, הנה אמרו שם: דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל רוחין דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא דאתברי עלמא, ועל דא, היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא נהר דנגיד ונפיק (ר"ל יסוד) ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקנייא כו' וכד יסתיימין אלין כו', ר"ל שיכלו כולם לצאת, וכדין ייתי מלכא משיחא כו', ופי' שם הגר"א, שזהו מ"ש אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, כי היכל הזה שהוא בחסד, הנה הוא הגוף, כי הז"ת הם הגוף, וכאשר יסתיימו כל הנשמות הניתנין בהיכל הזה, אז יבוא משיח – אמנם הנה בדברי הרב בשער הצלם: כי כוונת מאמרם ז"ל הוא, על הצלם, שהוא לבוש להנשמה, ועל ידה מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זה בזה, כי היא אמצעי בין הגוף להנשמה, וכל הצלמים כולם, הנה הם מהרפ"ח ניצוצין המתבררים, וכשיוגמרו להתברר כל הצלמים כולם, שהם כלל הלבוש והגוף לכלל כל הנשמות, אז יבא משיח, וזהו עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיושלמו כל הנשמות כולם בהגוף והלבוש הראוי לכל אחד ואחד

ובזוה"ק ח"ב בהיכלות פקודי [שהם ההיכלות דזו"ן דבריאה בהיכל ה' שם, שהוא היכל אהבה, חסד, הנה אמרו שם רנ"ג א', דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל רוחין דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא דאתברי עלמא, ועל דא, היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא נהר

דנגיד ונפיק (ר"ל יסוד) ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקנייא כו' וכד יסתיימין אלין כו', ר"ל שיכלו כולם לצאת, וכדין ייתי מלכא משיחא כו', ופי' שם הגר"א, שזהו מ"ש אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, כי היכל הזה שהוא בחסד, הנה הוא הגוף, כי הז"ת הם הגוף, וכאשר יסתיימו כל הנשמות הניתנין בהיכל הזה, אז יבוא משיח, אמנם הנה בדברי הרב בשער הצלם פ"ב אמר שם, כי כוונת מאמרם ז"ל הוא, על הצלם, שהוא לבוש להנשמה ועל ידה מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זב"ז, כי היא אמצעי בין הגוף להנשמה, וכל הצלמים כולם, הנה הם מהרפ"ח ניצוצין המתבררים, וכשיוגמרו להתברר כל הצלמים כולם, שהם כלל הלבוש והגוף לכלל כל הנשמות, אז יבא משיח, וזהו עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיושלמו כל הנשמות כולם בהגוף והלבוש הראוי לכ"א ואחד.

כל הנשמות כולם דהעוה"ז הנה הם כולם רק מהאימא הכללי דהא"ק, מהמלכי עיגולים ומהתיקוני היושר והמ"ה שבה – האימא שהיא אשת אבא, הנה היא מכונה בשם גוף – בזוה"ק וישב: אשה, דא גופא – בגמ' מנחות: אשתו כגופו דמיא – כי הרי כל אורות דאבא הנה נכנסים ומתכנסים בה ומתגלמים בה – הרב בדרושי אבי"ע: כי בינה היא נקרא גופה, כי היא בבחי' גוף להג"ר, שבה הם מתכנסים, והיא גוף להם, וכן הרי היא אם הבנים, ו"ק ומלכות, שבהם הוא הכלים העיקרים והם נגמרים בה וממנה הם יוצאים, והרי נעשה ונשלם הגוף והכלי, בהבינה, וכן הוא ג"כ כי עולם העקודים שהוא מהס"ג שהוא בינה, הנה שם מתחיל בחי' כלי, וכן אור הנשמה שהוא מבינה הנה הוא מתלבש בכלי הגוף שהוא המוח שבראש, משא"כ החיה ויחידה כנודע, ולכן מכ"ז הנה האימא הכללי שהיא אוצר כל הנשמות כולם דהעוה"ז עד ביאת המשיח, הנה הוא נקרא בשם גוף, וזהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיוגמר להתברר ויושלם לצאת כל הנשמות דהאימא הכללי, שהיא אוצר הגוף לכל הנשמות דהעוה"ז, ואז יבא בן דוד

ה"ערב רב" וכל המסתעף

משיח צדקינו ויתחיל מאז ולהלאה התיקון לחדתא עלמא ולמלקט נשמתין חדתין, שהם כל הנשמות אשר מהניצוצין והאורות דהמלכי יושר ומהתיקוני דאור המ"ה אשר מהאבא הכללי, והנה יתייחדו הם עם כל הנשמות דהעוה"ז שהם מהמלכי העגולים ומהתיקוני דאור היושר והמ"ה אשר מהאימא הכללי, כ"א בבת זוגיה, ויומשך כ"ז עד סוף אלף השביעי יום שכולו שבת שאז יתחדש העולם, ואז יתלבשו בגופין אחרנין קדישין לאתקרי קדישין, ויהויין כלהון בריין חדתיין ואז ישמח ה' במעשיו, הרי נתבאר לנו כי דברי רש"י ז"ל אשר אמר כי אוצר הנשמות הוא שמו גוף, הנה דבריו הם דברי אלקים חיים והוא מובן ע"פ דברינו

והנה כל הדברים הללו הם יתבארו ע"פ דרכינו, כי הרי אמרנו כי כל הנשמות כולם דהעוה"ז הנה הם כולם רק מהאימא הכללי דהא"ק, מהמלכי עיגולים ומהתיקוני היושר והמ"ה שבה וכנ"ל בכל דברינו, והנה האימא שהיא אשת אבא, הנה היא מכונה בשם גוף, וכמ"ש בזוה"ק פ' וישב קפ"א ע"ב, אמרו שם, אשה, דא גופא, וכן אמרו, מנחות צ"ג ב', אשתו כגופו דמיא, כי הרי כל אורות דאבא הנה נכנסים ומתכנסים בה ומתגלמים בה, וכן אמר הרב בדרושי אבי"ע פ"ב סמוך לסופו וכן שם פ"ה כי בינה היא נקרא גופה, כי היא בבחי' גוף להג"ר, שבה הם מתכנסים, והיא גוף להם, וכן הרי היא אם הבנים, ו"ק ומלכות, שבהם הוא הכלים העיקרים והם נגמרים בה וממנה הם יוצאים, והרי נעשה ונשלם הגוף והכלי, בהבינה, וכן הוא ג"כ כי עולם העקודים שהוא מהס"ג (הע"ב דס"ג), שהוא בינה, הנה שם מתחיל בחי' כלי, וכן אור הנשמה שהוא מבינה הנה הוא מתלבש בכלי הגוף שהוא המוח שבראש, משא"כ החיה ויחידה כנודע, ולכן מכ"ז הנה האימא הכללי שהיא אוצר כל הנשמות כולם דהעוה"ז עד ביאת המשיח, הנה הוא נקרא בשם גוף, וזהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיוגמר להתברר ויושלם לצאת כל הנשמות דהאימא הכללי, שהיא אוצר הגוף לכל הנשמות דהעוה"ז, ואז יבא בן דוד משיח צדקינו ויתחיל מאז ולהלאה התיקון

לחדתא עלמא ולמלקט נשמתין חדתינ (כמ"ש פ' וירא קי"ט א') שהם כל הנשמות אשר מהניצוצין והאורות דהמלכי יושר ומהתיקוני דאור המ"ה אשר מהאבא הכללי והנה יתייחדו הם עם כל הנשמות דהעוה"ז שהם מהמלכי העגולים ומהתיקוני דאור היושר והמ"ה אשר מהאימא הכללי, כ"א בבת זוגיה (כמ"ש בבראשית כ"ח א' ב') ויומשך כ"ז עד סוף אלף השביעי יום שכולו שבת שאז יתחדש העולם, כמ"ש סנהדרין צ"ז ב' וע' לעיל כלל י"ז ענ"ד אות ט', ואז יתלבשו בגופין אחרנין קדישין לאתקרי קדישין, (כמ"ש בפ' שמות י' ע"א) ויהויין כלהון בריין חדתיין ואז ישמח ה' במעשיו כמ"ש בפ' וירא שם, והרי נתבאר לנו כי דברי רש"י ז"ל אשר אמר כי אוצר הנשמות הוא שמו גוף, הנה דבריו הם דברי א"ח והוא מובן ע"פ דברינו.

בזוהר חדש שה"ש: על הזיהרא דנשמתא עלאה דפרחת מניה ע"י החטא, כי היא עלה למעלה ונגנז בחד אוצר דאיהו גוף עכ"ל, והוא בהיסוד דהנוק' דאצילות, ששם הוא אוצר כל הנשמות כולן קודם שיורדים בבריאה, ולכן היא נקרא כנסת ישראל, ונמשכים בה מאוצר הכללי שהיא האימא הכללי כנ"ל, והיסוד דהנוק' הוא הגן עדן ששם נגנז אור הגנוז, וכן עלה שם הזיהרא עלאה דפרחא מניה כי היתה ג"כ מאור הגנוז – ועכ"פ הוא כי בענין אוצר הנשמות שהוא גוף הנה אמר הזו"ח ג"כ כלשון רש"י ז"ל

ופלא הוא כי כעין לשון רש"י ז"ל הוא נמצא בזוהר חדש שה"ש דף נ"ד עמוד ד' מדפוס אמשטרדם, שאמרו שם, על הזיהרא דנשמתא עלאה דפרחת מניה ע"י החטא, כי היא עלה למעלה ונגנז בחד אוצר דאיהו גוף עכ"ל, והוא בהיסוד דהנוק' דאצילות, ששם הוא אוצר כל הנשמות כולן קודם שיורדים בבריאה, ולכן היא נקרא כנסת ישראל, כמ"ש בפ' פנחס ר"מ רע"ב, ונמשכים בה מאוצר הכללי שהיא האימא הכללי כנ"ל, והיסוד דהנוק' הוא הגן עדן ששם נגנז אור הגנוז וכן עלה שם הזיהרא עלאה דפרחא מניה כי היתה ג"כ מאור הגנוז ועכ"פ הוא כי בענין אוצר הנשמות שהוא גוף הנה אמר הזו"ח ג"כ כלשון רש"י ז"ל ע"ש.

דברי התיקונים הנ"ל שאמר שהכונה הוא על התתקע"ד דרין, וכן דברי הגר"א הנ"ל שאמר שהכונה הוא על הנשמות כולן שהם בהיכל אהבה דבריאה, כ"ז מתבאר ע"פ דברינו – כבר אמרנו, שכלל כל הנשמות כולן הנה הם אלף דור והם כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח והם כולם מהמלכי עגולים שהם מאימא הכללי, וכן ישנם עוד אלף דור נשמות ג"כ מהמלכי יושר שהם מהאבא הכללי, והם הנשמתין חדתינ שיתוקנו ויצאו לעתיד לבוא, והאלף דור נשמות דהעוה"ז הרי הוא עם התתקע"ד דורות דעולם התוהו, כי הרי הם חוזרים ויוצאים בעוה"ז תמיד, כמ"ש רז"ל בחגיגה: "עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור", לשון "עמד", הוא מלשון המתין והתבונן, ע"ד שכתוב באיוב "עמוד והתבונן נפלאות א"ל" – כי הקב"ה התבונן ונמלך ונתיעץ כביכול מה לעשות עמהם כדי לתקנם, כי גם התתקע"ד דורות יתוקנו לעתיד לבוא גם כן, והנה הם מתתקנים תמיד ע"י ששתלן בכל דור ודור, והגם שאמרו הן הן עזי פנים שבדור, אך ממנו ית"ש הנה לא יפלא כל דבר והם מתתקנים עכ"פ – והיינו כי הנה הם מתגלגלים תמיד ובאים בגלגול אחר גלגול עד שמתתקנים עכ"פ – בקהלת: ראיתי רשעים קבורים ובאו (כי הם קבורים ואח"כ באו מחדש) וממקום קדוש יהלכו כי שרשם הוא בקודש, כי כל האלף דור שרשם הוא מהחו"ג שבדעת מהב' כתפין דא"א – ולכן מטפל הקב"ה בתקנתן עד שיתוקנו כולם עכ"פ הגר"א: ובהנהו אשר קומטו (שהם התתקע"ד דרין אשר עליהם נאמר אשר קומטו ולא עת) לא כהנך שכתוב בהם יפול מצדך אלף שבהם הערב רב שסימנס, נג"ע ר"ע, עם כל אבזרייהו ותולדותיהם, כי הם יכלו לגמרי, אבל התתקע"ד דורות הם יתוקנו עכ"פ

והנה ער"ז יתבאר לנו ע"פ דברינו ג"כ דברי התיקונים הנ"ל שאמר שהכונה הוא על התתקע"ד דרין, וכן דברי הגר"א הנ"ל שאמר שהכונה הוא על הנשמות כולן שהם בהיכל אהבה דבריאה, וכ"ז הוא מתבאר ג"כ

ע"פ דברינו הנז' כי הרי כבר אמרנו בספר הדע"ה בתחילתו בהמאמר כללי שבתחילת הספר אות ג', שכלל כל הנשמות כולן הנה הם אלף דור והם כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח והם כולם מהמלכי עגולים שהם מאימא הכללי, וכן ישנם עוד אלף דור נשמות ג"כ מהמלכי יושר שהם מהאבא הכללי, והם הנשמותין חרותין שיתוקנו ויצאו לעתיד לבוא וכנז', והאלף דור נשמות דהעוה"ז הרי הוא עם התקע"ד דורות דעולם התוהו כמ"ש במדרש ב"ר פ' כ"ח ס' ד' ועוד בכ"מ, כי הרי הם חוזרים ויוצאים בעוה"ז תמיד, וכמ"ש רז"ל בחגיגה י"ג י"ד, עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור, ומ"ש לשון עמד הוא מלשון המתין והתבונן, ע"ד שכתוב איוב ל"ז י"ד, עמוד והתבונן נפלאות א"ל, כי הקב"ה התבונן ונמלך ונתיעץ כביכול מה לעשות עמהם כדי לתקנם, והוא כמו שכתבנו בספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ז, כי גם התקע"ד דורות יתוקנו לע"ל ג"כ, והנה הם מתתקנים תמיד ע"י ששתלן בכל דור ודור, והגם שאמרו הן הן עזי פנים שבדור, אך ממנו ית"ש הנה לא יפלא כל דבר והם מתתקנים עכ"פ. והיינו כי הנה הם מתגלגלים תמיד ובאים בגלגול אחר גלגול עד שמתתקנים עכ"פ, ועל זה נאמר, קהלת ח', ראיתי רשעים קבורים ובאו (כי הם קבורים ואח"כ באו מחדש) וממקום קדוש יהלכו כי שרשם הוא בקודש, כי כל האלף דור שרשם הוא מהחז"ג שבדעת מהב' כתפין דא"א כמו שבארנו בספר הדע"ה שם וע"ש ענף י"ח, ולכן מטפל הקב"ה בתקנתן עד שיתוקנו כולם עכ"פ וע' כ"ז בתז"ח דף ט"ל ובהגר"א שם וכן בתיקון ס"ט קי"ט ע"א בהגר"א שם ע"ב, שאמר שם ובהנהו אשר קומטו (שהם התקע"ד ריין אשר עליהם נאמר אשר קומטו ולא עת) לא כהנך שכתוב בהם יפול מצדך אלף שבהם הערב רב שסימנם, נג"ע ר"ע, עם כל אבזריהו ותולדותיהם, כי הם יכלו לגמרי, אבל התקע"ד דורות הם יתוקנו עכ"פ, וע' עוד בתז"ח דף ל"ז.

בספרא דצניעותא בהגר"א" דה"מ לא הוּו משגיחין אפין באפין, הנה שם מרכיב הגר"א את התקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התקע"ד דורות שהן הערב רב כו'

עיינן שם – אך דע, כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זה בזה, כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימטריא דעת, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול וזה יתברר מהם לעת"ל והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שבהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכ"ז הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו, וכל זה הנה יכלו ויתבטלו לגמרי, ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושרשם שבעולם הנקודות הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע אם ע"י תורה ומצוות או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו ובזה הנה יתוקנו כל התתקע"ד דורות לעת"ל ג"כ עכ"פ והבן

אמנם הנה בספרא דצניעותא פרק א' בהגר"א דה"מ לא הוו משגיחין אפיין באפיין, הנה שם מרכיב הגר"א את התתקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התתקע"ד דורות שהן הערב רב כו' ע"ש אך דע כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זב"ז כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימט' דעת כמ"ש הרב בשער הפסוקים והלקוטים פ' שמות, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול וזה יתברר מהם לעת"ל והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שבהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכ"ז הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו וכ"ז הנה יכלו ויתבטלו לגמרי ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא

עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושרשם שבעולם הנקודות הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע אם ע"י תורה ומצוות או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו ובזה הנה יתקנו כל התתקע"ד דורות לעת"ל ג"כ עכ"פ והבן. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות ט').

התתקע"ד דורות הנה הם הולכים ובאים בגלגול אחר גלגול ומתתקנים תמיד, והם מכלל האלף דור שהם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח, כי אחר שמתתקנים מחלאתם דעולם התוהו הנה הם עולים למ"ן בהיסוד דהנוק' ומעוררים יחוד עליון בהזו"ן ומקבלים עי"ז תוספות אור וברכה ונשלמים ונעשים לנשמות מתוקנים, ונולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק', כי משם הוא כל הנשמות, ומשם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, כמ"ש בזוהר שכל הנשמות ניתנים שם, כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם, וכמ"ש הגר"א ביהל אור שם, שהיכל הזה נקרא גוף, והוא מה שאמרו שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיתקנו כל הנשמות דהתתקע"ד דורות – והכוונה הוא כי הנה הם מכלל האלף דור נשמות דהעוה"ז, שהם כולם רק מהמלכי עגולים והיושר דהאימא הכללי שבא"ק, שהיא הגוף הכללי, והם נמשכים עד היסוד דהנוק' דז"א שהיא הגוף באצילות, כי כל אשה הוא גוף וכלי לבעלה, ושם הם מתתקנים ונשלמים ומשם הם נמשכים בהיכל אהבה דבריאה שהוא הגוף להגר"ר כמ"ש הגר"א וכוז', כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם

יב) ונחזור לעניינינו כי התתקע"ד דורות הנה הם הולכים ובאים בגלגול אחר גלגול ומתתקנים תמיד, והם מכלל האלף דור שהם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח, כי אחר שמתתקנים מחלאתם דעולם התוהו הנה הם עולים למ"ן בהיסוד דהנוק' ומעוררים יחוד עליון בהזו"ן ומקבלים עי"ז תוספות אור וברכה ונשלמים ונעשים לנשמות מתוקנים, ונולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק', כי משם הוא כל הנשמות,

ה"ערב רב" וכל המסתעף

(כמ"ש בזוה"ק ח"א י"ג סע"א וח"ב י"ב א' וח"ג ז' א' קע"ד ב), ומשם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה כמ"ש בפ' פקודי רנ"ג א' שכל הנשמות ניתנים שם כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם, וכמ"ש הגר"א ביהל אור שם, שהיכל הזה נקרא גוף וכנ"ל אות ט', והוא מה שאמרו שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא עד שיתוקנו כל הנשמות דהתקע"ד דורות, כמ"ש בתיקונים קי"ט א', והכוונה הוא כי הנה הם מכלל האלף דור נשמות דהעוה"ז, שהם כולם רק מהמלכי עגולים והיושר דהאימא הכללי שבא"ק, שהיא הגוף הכללי, והם נמשכים עד היסוד דהנוק' דו"א שהיא הגוף באצילות, כי כל אשה הוא גוף וכלי לבעלה, ושם הם מתתקנים ונשלמים ומשם הם נמשכים בהיכל אהבה דבריאה שהוא הגוף להג"ר כמ"ש הגר"א וכנ"ז, כי שם הם מתגלמים ונעשים ראויים להכנס בבני אדם.

כאשר יוגמרו לצאת כל התקע"ד דורות, שהם מהאלף דור דהגוף הכללי העליון, ויתוקנו לצאת בהזווג דהזו"ן ומהיסוד דהנוק', שהיא הגוף באצילות אשר משם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא הגוף דבריאה, וכאשר יוגמרו כל הנשמות הניתנים שם להכנס בגופות בני אדם בעוה"ז, והרי יכלו כל הנשמות שבגוף להתתקן ולצאת בעוה"ז, אז יבוא בן דוד משיח צדקנו, ואז יתחיל התיקון להתתקן ולצאת ג"כ כל האלף דור נשמות דהמלכי יושר אשר מהאבא הכללי דהא"ק עם כל תיקוני דהאור המ"ה שבו ג"כ, שהם הנשמתין חדתין – בתיקונים: אלן תתקע"ד דרין דאתקמטו ואסתלקו כו', ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיתוקנו כל התקע"ד דרין לנשמות מתוקנים ולצאת בעוה"ז כולם, וכדין חדתין עתידין למיתי

והנה כאשר יוגמרו לצאת כל התקע"ד דורות, שהם מהאלף דור דהגוף הכללי העליון ויתוקנו לצאת בהזווג דהזו"ן ומהיסוד דהנוק', שהיא הגוף באצילות אשר משם הם נמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא

ה"ערב רב" וכל המסתעף

צז

הגוף בבריאה וכאשר יוגמרו כל הנשמות הניתנין שם להכנס בגופות בני אדם בעוה"ז, והרי יכלו כל הנשמות שבגוף להתתקן ולצאת בעוה"ז, אז יבוא בן דוד משיח צדקנו ואז יתחיל התיקון להתתקן ולצאת ג"כ כל האלף דור נשמות דהמלכי יושר אשר מהאבא הכללי דהא"ק עם כל תיקוני דהאור המ"ה שבו ג"כ, שהם הנשמותין חדתיין, והוא מ"ש התיקונים שם, אלין תתקע"ד דרין דאתקמטו ואסתלקו כו' ודא הוא רזא דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ור"ל עד שיתוקנו כל התקע"ד דרין לנשמות מתוקנים ולצאת בעוה"ז כולם, וכדין חדתיין עתידין למיתי.

דברי התיקונים שאמר הכוונה על התקע"ד דרין, עם דברי הגר"א שאמר הכוונה על כלל כל הנשמות דהעוה"ז שהם נמשכים ויוצאים מהיכל אהבה דבריאה, הנה הם שניהם דבר אחד – כי כל הנשמות דהעוה"ז שהם אלף דור, הרי הם התקע"ד דורות אשר קומטו ולא עת, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה, ותלוי הכל בתיקון התקע"ד דורות, כי כאשר יתוקנו הם ויתבררו ויעלו למ"ן אז יחזרו לצאת מתוקנים ע"י הזווג בהזו"ן, ומשם יומשכו להכנס בהיכל אהבה דבריאה להיות ראויים לצאת לנשמות בעוה"ז, וכאשר יתבררו ויתוקנו כולם ליכנס בהיכל אהבה דבריאה ולצאת בעוה"ז אז יושלם האלף דור, והרי תלוי תיקון כל העולם כולו בתיקון התקע"ד דורות, כי בתיקונם יושלמו האלף דור דהעוה"ז, אשר בהם הוא כל הנהגת דהעוה"ז עד ביאת המשיח, והוא מה שנאמר דבר צוה לאלף דור ור"ל שהנהגת דהעוה"ז הוא צוה וגזר שיומשך עד סוף אלף דור והוא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שהם אלף דור וכנז', והם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עליהם היתה הכוונה בכל בריאת עולמו, וכל הנהגה שבהם אשר בעוה"ז הוא סיבה להתכלית ובסוד כך עלה במחשבה לפני, והם התקע"ד דורות הקודמים עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה

והרי נתבאר לנו כי דברי התיקונים שאמר הכוונה על התקע"ד דרין, עם דברי הגר"א שאמר הכוונה על כלל כל הנשמות דהעוה"ז שהם נמשכים ויוצאים מהיכל אהבה דבריאה, הנה הם שניהם דבר אחד, כי כל הנשמות דהעוה"ז שהם אלף דור, הרי הם התקע"ד דורות אשר קומטו ולא עת, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה, ותלוי הכל בתיקון התקע"ד דורות, כי כאשר יתוקנו הם ויתבררו ויעלו למ"ן אז יחזרו לצאת מתוקנים ע"י הזווג בהזו"ן, ומשם יומשכו להכנס בהיכל אהבה דבריאה להיות ראויים לצאת לנשמות בעוה"ז, וכאשר יתבררו ויתוקנו כולם ליכנס בהיכל אהבה דבריאה ולצאת בעוה"ז אז יושלם

האלף דור, והרי תלוי תיקון כל העולם כולו בתיקון התתקע"ד דורות, כי בתיקונם יושלמו האלף דור דהעוה"ז, אשר בהם הוא כל הנהגת דהעוה"ז עד ביאת המשיח, והוא מה שנאמר דבר צוה לאלף דור ור"ל שהנהגת דהעוה"ז הוא צוה וגזר שיומשך עד סוף אלף דור והוא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שהם אלף דור וכנו, והם כלל כל הנשמות דהעוה"ז אשר עליהם היתה הכוונה בכל בריאת עולמו, וכל ההנהגה שבהם אשר בעוה"ז הוא סיבה להתכלית ובסוד כך עלה במחשבה לפני וכמו שבארנו ענין האלף דור בספר הדע"ה בהמאמר כללי שבתחילתו וכן שם ח"ב דרוש ד' ענף י"ח ס' א' ע"ש, והם התתקע"ד דורות הקודמים עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה וכנו.

דברי הרב בשער הצלם הכוונה במאמרם ז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, שהכוונה הוא על הצלם שהוא לבוש הנשמה והגוף שלה – כי הנה נודע הוא כי הנשמה והרוח דהאדם הנה מצד עצמן לא היו הם צריכין תיקון כלל – בענין הצורה והחומר דהאדם כי הצורה הנה היא אין צריך תיקון כלל, וכל תיקונה הנה הוא רק בהחיצונית שבה שהוא אותו החלק ממנה המשתתף בהחומר, אשר עי"ז היא מתלבש בו ונעשית עמו לאחד, והוא חלק היותר חיצונית שבה, ואותו החלק הנה הגם שהוא ממנה גופה, כי הוא כח החומר אשר בהצורה, כי הנה ישנם בכל עליון הכח להתהוות דהתחתון, אלא שהוא בטל אצלו ואינו עולה בו בשם, ועכ"פ הוא כי כח החומר הוא בהצורה והוא ממנו גופה, אמנם כי הנה בעת מיתת המלכים בעולם הנקודות הנה יצא מכ"א כל אותו הכח לעצמו, והנה הם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר ירדו עם השברי כלים ונפלו ונתלכלכו בחלאת עולם התוהו, והם אשר צריכין תיקון הרבה, להטהר ולחזור ולהתקדש בקדושה של מעלה, משא"כ האורות עצמן שהם לא נפלו כלל ונשארו הם בקדושתם לעולם

והנה עד"ז יתבאר לנו ג"כ דברי הרב בשער הצלם פ"ב שאמר הכוונה במאמרם ז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שהכוונה הוא על הצלם שהוא לבוש הנשמה והגוף שלה וכנ"ל אות ט' ע"ש, והנה הוא ג"כ ע"פ דברינו הנ"ל, והיינו כי הנה נודע הוא כי הנשמה והרוח דהאדם הנה מצד עצמן לא היו הם צריכין תיקון כלל, וכמ"ש הרב בזוהר הרקיע דף מ"ב ע"א, וכן אמר ג"כ בשער הצלם פ"א בענין הצורה והחומר דהאדם כי הצורה הנה היא אין צריך תיקון כלל, וכל תיקונה הנה הוא רק בהחיצונית שבה שהוא אותו החלק ממנה המשתתף בהחומר, אשר עי"ז היא מתלבש בו ונעשית עמו לאחד, והוא חלק היותר חיצונית שבה, ואותו החלק הנה הגם שהוא ממנה גופה, כי הוא כח החומר אשר בהצורה, כי הנה ישנם בכל עליון הכח להתהוות דהתחתון, אלא שהוא

בטל אצלו ואינו עולה בו בשם (ע' חסדי דוד סוף אות פ"א ומה שכתבתי שם בהגהות וביאורים אות ד') ועכ"פ הוא כי כח החומר הוא בהצורה והוא ממנו גופה, אמנם כי הנה בעת מיתת המלכים בעולם הנקודות הנה יצא מב"א כל אותו הכח לעצמו, והנה הם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר ירדו עם השברי כלים ונפלו ונתלכלכו בחלאת עולם התוהו, והם אשר צריכין תיקון הרבה, להטהר ולחזור ולהתקדש בקדושה של מעלה, משא"כ האורות עצמן שהם לא נפלו כלל ונשארו הם בקדושתם לעולם,

והנה אותן הניצוצין הנה הם לבושי הנשמה אשר על ידם מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זב"ז כי הגופות הם נעשים מהשברי כלים, והנשמות הם מהאורות שנסתלקו למעלה. והלבושים הם מהניצוצין, וישנם ג' לבושין אחד לנפש ואחד לרוח ואחד לנשמה – ונראה כי הם מהג' מיני ניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, שהם מחב"ד, כי מהש"כ שהם מחכמה הנה מהם נמשך לבושי הנשמה, ומהפ"ר שהם מבינה הנה מהם נמשך לבושי דהרוח, ומהרפ"ח שהם מהדעת הנה מהם נמשך לבושי דהנפש – והנה הם מתבררים ע"י עובדא ומלולא ורעותא דליבא שהוא הכוונה, כי ע"י עובדא מתברר ונתקן לבושי דהנפש, וע"י מלולא שהוא הדיבור מתברר ונתקן לבושי דהרוח, וע"י הרעותא דליבא שהוא הכוונה מתברר ונתקן לבושי דהנשמה – ואלו הלבושים הנה הם החלוקא דרבנן אשר על ידה עולה הנשמה ליהנות מזוהר אור דאספקלריא המאירה, ובלתי זה אי אפשר לה לעלות וליהנות כלל

והנה אותן הניצוצין הנה הם לבושי הנשמה אשר על ידם מתלבש הנשמה בהגוף ומתקשרים זב"ז כי הגופות הם נעשים מהשברי כלים, והנשמות הם מהאורות שנסתלקו למעלה. והלבושים הם מהניצוצין, וישנם ג' לבושין אחד לנפש ואחד לרוח ואחד לנשמה כמ"ש בזוה"ק פ' ויחי רב"ד ע"ב, ונראה כי הם מהג' מיני ניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, שהם מחב"ד כנודע בדברינו, כי מהש"כ שהם מחכמה הנה מהם נמשך לבושי דהנשמה, ומהפ"ר שהם מבינה הנה מהם נמשך לבושי דהרוח, ומהרפ"ח

שהם מהדעת הנה מהם נמשך לבושי דהנפש (כי הלבוש הוא לעולם ממדרגה יותר גבוה ובסוד כנשר יעיר קנו כו' יפרוש כנפיו כו' כמ"ש בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ח'), והנה הם מתבררים ע"י עובדא ומלולא ורעותא דליבא שהוא הכוונה, כי ע"י עובדא מתברר ונתקן לבושי דהנפש וע"י מלולא שהוא הדיבור מתברר ונתקן לבושי דהרוח, וע"י הרעותא דליבא שהוא הכוונה מתברר ונתקן לבושי דהנשמה, כן נראה לי וה"י יכפר, וע' פ' ויחי רכ"ז ב' ופ' ויקהל ר"י ריש ע"ב, ואלו הלבושים הנה הם החלוקא דרבנן אשר על ידה עולה הנשמה ליהנות מזוהר אור דאספקלריא המאירה, ובלתי זה אי אפשר לה לעלות וליהנות כלל, וכמ"ש בפ' נח ס"ו ע"א, וע' פ' תרומה קמ"א ב' וקמ"ב ב' וקנ"ג ע"א ועוד בכ"מ.

בזוהר תזריע אמרו שם על אלו הלבושים שהם הצלמים דהנר"ג, ובהוא צלם אשתתפו יומין דבר נש ותליין ביה, ועל זה נאמר אך בצלם יתהלך איש, ובזוהר אמור: כי באותו הצלם הנה נברא כ"א ומתגדל בו ומתקיים בו והוא נמשך עמו מעת ריקומו בטיפת הזווג דמ"ד ומ"ן דאביו ואימו, ובו הוא יוצא לעולם, ובו הוא מתקיים עד סוף כל ימי חייו – ובזוהר שמות: כי באותו הצלם הנה בו נמשך עיקר כל מציאותו דכ"א, ולישראל הנה הוא נמשך מאתר קדישא, וצלם קדישא, ולהיפך הוא מסטרא דמסאבותא רח"ל, כי גם את זה לעומת זה עשה האלהים

וע' עוד בפ' תזריע מ"ג רע"ב שאמרו שם על אלו הלבושים שהם הצלמים דהנר"ג, ובהוא צלם אשתתפו יומין דבר נש ותליין ביה, ועל זה נאמר, תהלים ט"ל, אך בצלם יתהלך איש, ובפ' אמור ק"ד רע"ב, אמרו שם עוד, כי באותו הצלם הנה נברא כ"א ומתגדל בו ומתקיים בו והוא נמשך עמו מעת ריקומו בטיפת הזווג דמ"ד ומ"ן דאביו ואימו, ובו הוא יוצא לעולם, ובו הוא מתקיים עד סוף כל ימי חייו, ע"ש ובפ' ויחי רכ"ז א' ושם רי"ז ב' ובפ' שמות י"ג ב' כי באותו הצלם הנה בו נמשך עיקר כל מציאותו דכ"א,

ול ישראל הנה הוא נמשך מאתר קדישא, וצלם קדישא, ולהיפך הוא מסטרא דמסאבותא רח"ל, כי גם את זה לעומת זה עשה האלהים.

אותו הצלם הנה הוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח המתבררים בכל יום, ונמשך בירורם ע"י הי"ב צרופי הוי"ה, השולטים בכל יום י"ב צרופי פנים בהי"ב שעות דהיום וי"ב צרופי אחור בהי"ב שעות דהלילה, ומתחלק ומתגלה כ"א לתתר"ף צרופים, שהם תתר"ף רגעי השעה וכן גם כל אותן הצרופי הוי"ה, הנה הם בכל יום ויום בגילוי מיוחד, שאינו דומה אור הצרופים דיום אחד לחבירו – מזה הוא שינוי ההנהגה והמאורעות שבכל יום, והוא לפי חלוקי איכות הניצוצין המתבררים בכל יום, שמשונים בכל יום מזולתו – ונעשה בירורם בכח אור הצרופים דהשם הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ ומתגלים ומתחלפים בכל יום

והנה אותו הצלם הנה הוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח המתבררים בכל יום, ונמשך בירורם ע"י הי"ב צרופי הוי"ה, השולטים בכל יום י"ב צרופי פנים בהי"ב שעות דהיום וי"ב צרופי אחור בהי"ב שעות דהלילה, ומתחלק ומתגלה כ"א לתתר"ף צרופים, שהם תתר"ף רגעי השעה וכן גם כל אותן הצרופי הוי"ה, הנה הם בכל יום ויום בגילוי מיוחד, שאינו דומה אור הצרופים דיום אחד לחבירו, ע' פרדס שער פרטי השמות פ"ב ובהגר"א בליקוטים סוף ספר יצירה דף כ"ג ע"ד מדפוס וואשא תרמ"ד ע"ש ותמצא כ"ז, והנה מזה הוא שינוי ההנהגה והמאורעות שבכל יום, והוא לפי חלוקי איכות הניצוצין המתבררים בכל יום, שמשונים בכל יום מזולתו, כמ"ש בפע"ח שער התפילה פ"ו כן בשעה"כ ג"ט סע"א ונעשה בירורם בכח אור הצרופים דהשם הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ ומתגלים ומתחלפים בכל יום כנזכר.

ומאותן הניצוצין המתבררים ומתחדשים בכל יום, ע"י הי"ב צרופי הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ בכל יום, הנה מחדש הקב"ה בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית והוא במה שנודע כי הניצוצים הנה הם כלולים מספי' ונשמות

ועולמות, ור"ל כי מהם הנה הוא הצלם הן להספי' והן להנשמות והן להעולמות, והרי אמרנו כי מהצלם הנה נמשך כל המציאות דכ"א כי בו הוא נברא ובו הוא מתרקם ובו הוא גדל ובו הוא מתקיים כנ"ל, והרי נעשה בחידוש הניצוצין שבכל יום חידוש כל מעשה בראשית שבכל יום:

ומאותן הניצוצין המתבררים ומתחדשים בכל יום, ע"י הי"ב צרופי הוי"ה ב"ה המתחדשים ג"כ בכל יום, הנה מחדש הקב"ה בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית והוא במה שנודע כי הניצוצים הנה הם כלולים מספי' ונשמות ועולמות, ור"ל כי מהם הנה הוא הצלם הן להספי' והן להנשמות והן להעולמות, והרי אמרנו כי מהצלם הנה נמשך כל המציאות דכ"א כי בו הוא נברא ובו הוא מתרקם ובו הוא גדל ובו הוא מתקיים כנ"ל, והרי נעשה בחידוש הניצוצין שבכל יום חידוש כל מעשה בראשית שבכל יום:

הצלם הוא לבוש הנשמה אשר בו הוא מציאותה, ובו ועל ידו היא עולה לצרור החיים להתענג בנועם זיו אור דאספקלריא המאירה, הנה ראוי לדעת כי הנה נעשה שלימות כל הצלם לזכות על ידו לכל נועם זיו העתיד רק ממספר כל ימי חייו של האדם, כי הרי הוא נעשה ונארג לכ"א כהראוי לפי מדתו רק מהניצוצין המתבררים על ידו בכל יום, והוא בכח גילויי אור דצירופי הוי"ה המתחדשים בכל יום, והרי מתאחדים הניצוצין המתבררים בכל יום בהאור דצרופי הוי"ה שבכל יום, ומתלבש הנשמה בהם והוה מספר הימים דכ"א, רק לפי מדת לבושו הראוי אליו שהוא הצלם לזכות על ידה לטוב העתיד והרי נעשה שלימות הלבוש שהוא הצלם מכל המספר דימי חייו דוקא

ובענינינו שאנו מדברים עתה בענין הנשמות, שהצלם הנה הוא לבוש הנשמה אשר בו הוא מציאותה, ובו ועל ידו היא עולה לצרור החיים להתענג בנועם זיו אור דאספקלריא המאירה כנ"ל, הנה ראוי לדעת כי הנה נעשה שלימות כל הצלם לזכות על ידו לכל נועם זיו העתיד רק ממספר כל ימי חייו של האדם, כי הרי הוא נעשה ונארג לכ"א כהראוי

לפי מדתו רק מהניצוצין המתבררים על ידו בכל יום, והוא בכח גילויי אור דצירופי הוי"ה המתחדשים בכל יום, והרי מתאחדים הניצוצין המתבררים בכל יום בהאור דצירופי הוי"ה שבכל יום, ומתלבש הנשמה בהם והוא מספר הימים דכ"א, רק לפי מדת לבושו הראוי אליו שהוא הצלם ליזכות על ידה לטוב העתיד והרי נעשה שלימות הלבוש שהוא הצלם מכל המספר דימי חייו דוקא.

זהו סוד הכתוב "ומדת ימי", כי מספר הימים דכל אחד הוא לפי מדת הצלם הראוי אליו – לכן מתאר את סכום מספר הימים בשם מדה, כי הם לפי מדת הצלם הראוי לנשמתו, ונקרא הצלם בשם מדה, כי הוא לכ"א רק במדה וקצבה. לפי מדרגתו ותכונתו – ע"ד שאמרו בגמ' ב"ב: שכל אחד נכוה מחופתו של חברו – ובגמ' שבת: שכל צדיק וצדיק נותנין לו מדור לפי כבודו – ובמדרש תהלים: כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפנ"ע וגן עדן בפנ"ע, ולמדו זה ממקרא בקהלת: "כי הולך האדם אל בית עולמו", שישנו לכ"א רק עולם המיוחד אליו דוקא, והנה הוא מוכן אליו מימי קדם שהוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח השייך לנשמתו דכל אחד ואחד לפי ערך נפילתם בעולם התווה ולפי ערך בירורם ותיקונם אשר מעת התיקון דמעשה בראשית והלאה עד ביאת המשיח

וזהו סוד הכתוב תהלים ט"ל ומדת ימי, כי מספר הימים דכ"א הוא לפי מדת הצלם הראוי אליו, ועי' זוה"ק ויחי רל"ג ב', ולכן מתאר את סכום מספר הימים בשם מדה, כי הם לפי מדת הצלם הראוי לנשמתו, ונקרא הצלם בשם מדה, כי הוא לכ"א רק במדה וקצבה. לפי מדרגתו ותכונתו, ע"ד שאמרו, ב"ב ע"ה א', שכל אחד נכוה מחופתו של חברו, ובשבת קנ"ב א' שכל צדיק וצדיק נותנין לו מדור לפי כבודו, ובמדרש תהלים ל"ד בסופו, כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפנ"ע וגן עדן בפנ"ע, ולמדו זה ממקרא שכתוב קהלת י"ב, כי הולך האדם אל בית עולמו, שישנו לכ"א רק עולם המיוחד אליו דוקא, והנה הוא מוכן אליו מימי קדם שהוא מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח השייך לנשמתו דכל אחד ואחד לפי ערך

נפילתם בעולם התוהו ולפי ערך בירורם ותיקונם אשר מעת התיקון דמעשה בראשית והלאה עד ביאת המשיח.

כאשר יתוקנו כל הצלמים כולם, ר"ל כאשר יושלם התיקון דכל הצלמים אשר לכל הנשמות כולם דהאלף דור שבעוה"ז, אז יבוא משיח צדקינו, ויתחיל משם ולהלאה התיקון דנשמתין חדתין שהם ג"כ אלף דור – אמנם סדר תיקונם דהאלף דור שבעוה"ז, הנה הוא אם ע"י תורה ומעשים טובים אם ע"י צירוף וליבון שהם התלאות והעונשים אשר בעוה"ז ובעולם הנפשות – אך הם הולכים ומתתקנים עכ"פ

כי כאשר יתוקנו כל הצלמים כולם ר"ל כאשר יושלם התיקון דכל הצלמים אשר לכל הנשמות כולם דהאלף דור שבעוה"ז כנ"ל אות י' אז יבוא משיח צדקינו ויתחיל משם ולהלאה התיקון דנשמתין חדתין שהם ג"כ אלף דור כמו שבארנו בספר הדע"ה בהמאמר כללי שבתחילתו אות ג', וסדר תיקונם הנה בארנו שם ח"ב דרוש ג' ענף י"ח י"ט כ', וע"ש עוד דרוש ד' ענף כ"ג ס' ב', אמנם סדר תיקונם דהאלף דור שבעוה"ז, הנה הוא אם ע"י תורה ומעשים טובים אם ע"י צירוף וליבון שהם התלאות והעונשים אשר בעוה"ז ובעולם הנפשות, כנודע בדבריני, אך הם הולכים ומתתקנים עכ"פ.

זהו שאמרו: אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ר"ל עד שיושלם להתתקן כל הצלמים כולם לכל האלף דור דהנשמות שבעוה"ז, שהוא הלבוש והגוף הראוי לכ"א, אשר על ידו היא עולה ליראות את פני ה' ליהנות מזיו אור דאספקלריא המאירה – וכבר אמרנו כי עיקר התיקון להתתקן מצחנת וזוהמת דעולם התוהו הנה עיקרו הוא רק על הצלמים כי הם נעשו מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, אשר הם נפלו ונבלעו בחלאת הזוהמא ובהם הוא הבירור כנודע – אבל הנשמות עצמן הנה הם מהאורות דהנקודות אשר הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים ולא נתלכלכו הם בזוהמת דעולם התוהו כלל – אומנם כאשר נתקן ונתברר איזה ניצוץ הראוי לצלם, ועולה למ"ן, הנה נעשה עי"ז זווג עליון ונמשך

עי"ז מלמעלה את אור הנשמה הראויה לאותו הצלם, והנה היא נמשך ממקורה העליון הוא האמא הכללי שבא"ק הכולל ישסו"ת, כי שם הוא השורש דכל הנקודות שיצאו מהעינים כנודע וכן שם הנה היה עליית האורות שלהם ג"כ בעת מיתת המלכים, והיה אז עלייתם ג"כ בבחי' מ"ן ויצא ונתגלה עי"ז אור המ"ה דהמצח – ולכן כאשר נתברר איזה הניצוץ הראוי לצלם ועולה למ"ן ונעשה עי"ז זווג עליון, הנה נמשך עי"ז את אור הנשמה הראויה אליו ע"י הזווגי דפב"פ בכל הפרצופים כולם ובכל התיקוני דאור המ"ה שבהם ומתלבש באותו הצלם ויורדת בעוה"ז, והרי תלוי יציאת הנשמות דכל האלף דור שבהעוה"ז בבירורו הצלמים דוקא, כי אינו נמשך שום נשמה ממקורה העליון לירד מלמעלה למטה, עד שנתברר הצלם שלה ועולה מלמטה למעלה

וזהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבנוף, ור"ל עד שיושלם להתתקן כל הצלמים כולם לכל האלף דור דהנשמות שבהעוה"ז, שהוא הלבוש והנוף הראוי לכ"א, אשר על ידו היא עולה ליראות את פני ה' ליהנות מזיו אור דאספקלריא המאירה וכנ"ל וכבר אמרנו כי עיקר התיקון להתתקן מצחנת וזוהמת דעולם התוהו הנה עיקרו הוא רק על הצלמים כי הם נעשו מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ה, אשר הם נפלו ונבלעו בחלאת הזוהמא ובהם הוא הבירור כנודע אבל הנשמות עצמן הנה הם מהאורות דהנקודות אשר הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים ולא נתלכלכו הם בזוהמת דעולם התוהו כלל, אומנם כאשר נתקן ונתברר איזה ניצוץ הראוי לצלם, ועולה למ"ן, הנה נעשה עי"ז זווג עליון ונמשך עי"ז מלמעלה את אור הנשמה הראויה לאותו הצלם, והנה היא נמשך ממקורה העליון הוא האמא הכללי שבא"ק הכולל ישסו"ת, כי שם הוא השורש דכל הנקודות שיצאו מהעינים כנודע וכן שם הנה היה עליית האורות שלהם ג"כ בעת מיתת המלכים, והיה אז עלייתם ג"כ בבחי' מ"ן ויצא ונתגלה עי"ז אור המ"ה דהמצח כנ"ל אות ג' ד', ולכן כאשר נתברר איזה הניצוץ הראוי לצלם ועולה למ"ן ונעשה עי"ז

זווג עליון, הנה נמשך ע"ז את אור הנשמה הראויה אליו ע"י הזווגי דפב"פ בכל הפרצופים כולם ובכל התיקוני דאור המ"ה שבהם ומתלבש באותו הצלם ויורדת בעוה"ז, והרי תלוי יציאת הנשמות דכל האלף דור שבהעוה"ז בבירורו הצלמים דוקא, כי אינו נמשך שום נשמה ממקורה העליון לירד מלמעלה למטה, עד שנתברר הצלם שלה ועולה מלמטה למעלה.

כבר אמרנו שכל הנשמות כולם דהאלף דור הצריכים לצאת בהעוה"ז, הנה הם התתקע"ד דורות אשר קומטו להבראות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, והם מתתקנים תמיד ויוצאים כולם בעוה"ז עד ביאת המשיח – כי בלתי זה אי אפשר – כי כן גזרה רצונו ית"ש – ועל דבר זה נכרת ברית, כמ"ש דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם – כי הנה כ"ז הוא עומק סוד כריתת ברית בין הבתרים, שיתוקנו ויצאו ממנו ועל ידו כל האלף דור כולם, כי יתבררו ויתלבנו ויצרפו כולם כאש מצרף בצירוף אחר צירוף ובליבון אחר ליבון עד שיצרפו כולם עכ"פ כצרף כסף – והוא מה שהראה לו הקב"ה, השמש באה, ועלטה היה, והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים, ר"ל על אותן שנגזרו להיבראות, שהם התתקע"ד דורות – כי בהם תלוי תיקון כל העולם כולו

וכבר אמרנו שכל הנשמות כולם דהאלף דור הצריכים לצאת בהעוה"ז, הנה הם התתקע"ד דורות אשר קומטו להבראות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, והם מתתקנים תמיד ויוצאים כולם בעוה"ז עד ביאת המשיח כי בלתי זה אי אפשר, כי כן גזרה רצונו ית"ש ועל דבר זה נכרת ברית, וכמ"ש דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם, כי הנה כ"ז הוא עומק סוד כריתת ברית בין הבתרים, שיתוקנו ויצאו ממנו ועל ידו כל האלף דור כולם כי יתבררו ויתלבנו ויצרפו כולם כאש מצרף בצירוף אחר צירוף ובליבון אחר ליבון עד שיצרפו כולם עכ"פ כצרף כסף, והוא מה שהראה לו הקב"ה, השמש באה, ועלטה היה, והנה תנור

עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים, ר"ל על אותן שנגזרו להיבראות, שהם התתקע"ד דורות, כמ"ש רש"י בחגיגה י"ג סע"ב כי בהם תלוי תיקון כל העולם כולו כנ"ל אות י'.

והוא סוד מ"ש בין הגזרים האל"ה, כי הפגם דהתתקע"ד דורות הנה הוא בסוד האותיות אל"ה מאלהי"ם, שנפרדו אל"ה ממ"י, שהוא קיצוץ בנטיעות רח"ל, כזוה"ק משפטים, דהשתא בגלותא אסתלק מ"י לעילא כביכול והוה מ"י ואל"ה בפרודא אבל לזמנא דאתי יתחברון כחדא ושמא דאלהי"ם יהא שלים על תיקוניה כו', וזה סוד הכתוב מי אלה כעב תעופנה כו' ע"ש – וכן היה בהתתקע"ד דורות, כי אז היה הפגם בהאותיות אלה שלא נתייחדו במ"י – וזהו שאמר בין הגזרים האל"ה, כי עובר תנור עשן ולפיד אש, שהם הצירופים והליבוניס כולם אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח בשביל אותן שנגזרו להיבראות שהם התתקע"ד דורות, על הפגם דאותיות אל"ה אשר בכל משך ימי הגלות – והנה תלוי כל תיקונם בתיקון כל הצלמים – כי כאשר יתבררו הם, אז יתוקנו כל האלף דור נשמות, לצאת בעוה"ז מתוקנים בהתיקון דאור המ"ה, ע"י הזווגי דפב"פ כהראוי

והוא ג"כ סוד מ"ש בין הגזרים, האל"ה, כי הפגם דהתתקע"ד דורות הנה הוא בסוד האותיות אל"ה מאלהי"ם שנפרדו אל"ה ממ"י שהוא קיצוץ בנטיעות רחמ"ל כנודע מזוה"ק ח"א דף ב' ע"א וכן הוא בזוה"ק משפטים ק"ה ע"א דהשתא בגלותא אסתלק מ"י לעילא כביכול והוה מ"י ואל"ה בפרודא אבל לזמנא דאתי יתחברון כחדא ושמא דאלהי"ם יהא שלים על תיקוניה כו', וזה סוד הכתוב מי אלה כעב תעופנה כו' ע"ש, וכן היה בהתתקע"ד דורות כי אז היה הפגם בהאותיות אלה שלא נתייחדו במ"י וזהו שאמר בין הגזרים האל"ה, כי עובר תנור עשן ולפיד אש, שהם הצירופים והליבוניס כולם אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח בשביל אותן שנגזרו להיבראות שהם התתקע"ד דורות, על הפגם דאותיות אל"ה אשר בכל משך ימי הגלות וכנז' והנה תלוי כל תיקונם,

בתיקון כל הצלמים כנז', כי כאשר יתבררו הם אז יתוקנו כל האלף דור נשמות הנז' לצאת בעוה"ז מתוקנים בהתיקון דאור המ"ה, ע"י הזווגי דפכ"פ כהראוי.

כל אותן האלף דור נשמות הרי הם מהאמא הכללי שבא"ק שהיא בחי' הגוף שבו, וכאשר מתתקנים לצאת ממנה בכל תיקוני דאור המ"ה שבה אז הנה הם נמשכים ויורדים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא ג"כ הגוף בהבריאה – ומשם הנה הם יוצאים ומתלבשים כל נשמה ונשמה בהצלם שלה שהוא הלבוש והגוף שבה, ויוצאת בעוה"ז – זהו שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף – הכוונה הוא, עד שיתוקנו ויצאו כל האלף דור נשמות מהאימא הכללי שבא"ק שהיא הגוף שבו, ויתוקנו ויצאו ממנה בהתיקוני דאור המ"ה שבה, והנה נמשכים ממנה בדרך תוספות אור ומוחין בכל פרצופי האצילות כולם עד הנוק' דז"א, שהיא הגוף באצילות ובהיסוד שבה, ומשם הם יוצאים ונמשכים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא הגוף בבריאה, אמנם כל סדר יציאתם ממקורם ותיקונם והמשכתם עד היכל אהבה דבריאה שהוא יציאתם וירידתם מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי בתיקון הצלמים, בבירורם ועלייתם מלמטה למעלה, כי הצלם הוא הלבוש והגוף דהנשמה אשר בו היא מתלבשת ועל ידו היא מתתקנת בכל תיקוניה הנז' ויוצאת ויורדת בעוה"ז, והרי נעשה ונשלם יציאת כל הנשמות שבגוף, ע"י תיקון הצלמים דוקא שהם הגוף דהנשמה, כי בתיקון דהצלמים שהם הגוף דהנשמה יכלו לצאת כל האלף דור דהנשמות כולם אשר נגזר עליהם לצאת בעוה"ז ויכלו וייצאו כולם מכל בחי' גוף אשר בא"ק ואצילות ודבריאה

והנה כל אותן האלף דור נשמות הרי הם מהאמא הכללי שבא"ק שהיא בחי' הגוף שבו, וכאשר מתתקנים לצאת ממנה בכל תיקוני דאור המ"ה שבה אז הנה הם נמשכים ויורדים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא ג"כ הגוף בהבריאה וכנ"ל כ"ז באות ט' י' ע"ש ומשם הנה הם יוצאים ומתלבשים כל נשמה ונשמה בהצלם שלה שהוא הלבוש והגוף שבה, ויוצאת בעוה"ז,

וזהו מה שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והכוונה הוא, עד שיתוקנו ויצאו כל האלף דור נשמות מהאימא הכללי שבא"ק שהיא הגוף שבו, ויתוקנו ויצאו ממנה בהתיקוני דאור המ"ה שבה, והנה נמשכים ממנה בדרך תוספות אור ומוחין בכל פרצופי האצילות כולם עד הנוק' דז"א, שהיא הגוף באצילות ובהיסוד שבה, ומשם הם יוצאים ונמשכים בהיכל אהבה דבריאה, שהוא הגוף דבריאה, אמנם כל סדר יציאתם ממקורם ותיקונם והמשכתם עד היכל אהבה דבריאה שהוא יציאתם וירידתם מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי בתיקון הצלמים, בבירורם ועלייתם מלמטה למעלה, כי הצלם הוא הלבוש והגוף דהנשמה אשר בו היא מתלבשת ועל ידו היא מתתקנת בכל תיקוניה הנו' ויוצאת ויורדת בעוה"ז, והרי נעשה ונשלם יציאת כל הנשמות שבגוף, ע"י תיקון הצלמים דוקא שהם הגוף דהנשמה, כי בתיקון דהצלמים שהם הגוף דהנשמה יכלו לצאת כל האלף דור דהנשמות כולם אשר נגזר עליהם לצאת בעוה"ז ויכלו וייצאו כולם מכל בחי' גוף אשר בא"ק ואצילות ודבריאה.

כל הכוונות כולם אשר נמצא בזה במאמרם ז"ל, היינו התיקונים שאמר שהכוונה הוא על התתקע"ד דרין, עד שיושלמו ויתוקנו הם כולם לצאת מתוקנים בהתיקון הראוי לצאת בעוה"ז, והגר"א שאמר שהכוונה הוא על הנשמות כולם אחר שנשלמו ונתקנו לצאת בעוה"ז שהם בהיכל אהבה דבריאה, והרב שאמר שהכוונה הוא על תיקון הצלמים כולם, הנה אלו הג' כוונות הם עולים כולם בקנה אחד, כי התתקע"ד דרין הרי הם מהאלף דור נשמות הנגזר לצאת בכל משך ימי עולם דהעוה"ז, וכאשר מתקנים לצאת בהתיקון הראוי להעוה"ז, והיינו כאשר מתתקנים לצאת ע"י הזווג דפב"פ דהזו"ן הנה אז הם יוצאים מהיסוד דהנוק' דאצילות ונמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, כי שם הוא החדר דכל הנשמות כולם קודם שיוצאים בעוה"ז – אמנם תיקון כ"ז, שהוא יציאתם ממקורם וכל תיקונם והמשכתם הנו' אשר מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי ונעשה

ע"י תיקון הצלמים שהם לבושי דהנשמות אשר הם מתתקנים ונעשים מבירורי הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מתבררים ועולים מלמטה למעלה ותיקונם הוא אם ע"י תורה ומצות אם ע"י מאורעות שהם הצירוף והליבון ועי"ז או עי"ז? הנה הם מתבררים ומתתקנים ועולים למ"ן עד הנוק' דאצילות ועי"ז? הנה נסבב ונעשה כל תיקוני דהנשמות יציאתם והמשכתם אשר מלמעלה למטה, והם מתתקנים והולכים תמיד עד"ז? ע"י תיקוני דהצלמים, עד שיכלו לצאת בעוה"ז? כל הנשמות שבגוף, שהוא מבחי' כל גוף, והוא יציאת כל האלף דור נשמות הנגזר עליהם לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז, ואז יבוא בן דוד משיח צדקינו ויתחיל מאז ולהלאה התיקון דנשמתין חדתין, ואז ישמח ה' במעשיו

בב"א

והרי לנו מכ"ז כי כל הכוונות כולם אשר נמצא בזה במאמרם ז"ל היינו התיקונים שאמר שהכוונה הוא על התקע"ד דרין, עד שיושלמו ויתקנו הם כולם לצאת מתקנים בהתיקון הראוי לצאת בעוה"ז, והגר"א שאמר שהכוונה הוא על הנשמות כולם אחר שנשלמו ונתקנו לצאת בעוה"ז שהם בהיכל אהבה דבריאה, והרב שאמר שהכוונה הוא על תיקון הצלמים כולם, הנה אלו הג' כוונות הם עולים כולם בקנה אחד, כי התקע"ד דרין הרי הם מהאלף דור נשמות הנגזר לצאת בכל משך ימי עולם דהעוה"ז, וכאשר מתקנים לצאת בהתיקון הראוי להעוה"ז, והיינו כאשר מתתקנים לצאת ע"י הזווג דפכ"פ דהזו"ן הנה אז הם יוצאים מהיסוד דהנוק' דאצילות ונמשכים ונכנסים בהיכל אהבה דבריאה, כי שם הוא החדר דכל הנשמות כולם קודם שיוצאים בעוה"ז כמ"ש בזה"ק פקודי רנ"ג ע"א, אמנם תיקון כ"ז, שהוא יציאתם ממקורם וכל תיקונם והמשכתם הנז' אשר מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי ונעשה ע"י תיקון הצלמים שהם לבושי דהנשמות אשר הם מתתקנים ונעשים מבירורי הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מתבררים ועולים מלמטה למעלה ותיקונם הוא אם ע"י תורה ומצות אם ע"י מאורעות שהם הצירוף והליבון

ועי"ז או עי"ז הנה הם מתבררים ומתתקנים ועולים למ"ן עד הנוק'
 דאצילות ועי"ז הנה נסבב ונעשה כל תיקוני דהנשמות יציאתם
 והמשכתם אשר מלמעלה למטה, והם מתתקנים והולכים תמיד עד"ז עי"
 תיקוני דהצלמים, עד שיכלו לצאת בעוה"ז כל הנשמות שבנוף, שהוא
 מבחי' כל גוף הנו', והוא יציאת כל האלף דור נשמות הנגזר עליהם
 לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז, ואז יבוא בן דוד משיח צדקינו ויתחיל
 מאז ולהלאה התיקון דנשמתין חרתין, ואז ישמח ה' במעשיו בב"א. (ספר
 הכללים כלל ח"י ענף ח' אותיות י"א).

אמרנו לעיל שכל הנשמות כולם שהיו כלולים באדה"ר,
 שהם כל הנשמות העומדים לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז
 עד ביאת המשיח, הנה הם כללות כל הנשמות שבגוף שהם
 אלף דור, אשר עליהם נאמר שומר הברית והחסד וגו' לאלף
 דור, והם כל הנשמות דהעוה"ז, וכן אמרנו ג"כ כי ענין האלף
 דור הנה הם בחשבון התתקע"ד דורות אשר קומטו
 להבראות קודם שנברא העולם עם הכ"ו דורות אשר
 מאדה"ר עד משה רבע"ה, אשר עליהם נאמר דבר צוה לאלף
 דור – וצריך על זה ביאור גדול, כי א"כ הרי נמצא לפ"ז שגם
 התתקע"ד דורות הנה הם בכלל האלף דור נשמות דכל משך
 זמן דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח אשר היו כולם כלולים
 בנשמת אדה"ר, והרי יהיה נמצא שגם כל התתקע"ד דורות
 היו ג"כ כלולים בנשמת אדה"ר, והוא באמת דבר שאי
 אפשר להאמר, כי הרי בפירוש אמרו רז"ל עליהם בחגיגה
 שקומטו להיבראות קודם שנברא העולם, ולא נבראו, עמד
 הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור, והרי
 לא היו הם כלולים בנשמת אדה"ר כלל וכלל ח"ו, ועוד כי
 הרי כל אותן הנשמות שנכללו באדה"ר הנה הם נתקנו כולם
 בעת התיקון דמעשה בראשית בהתיקוני דאור המ"ה
 ובהיחודי דפב"ב, אלא שע"י החטא הנה חזרו וירדו כנודע,
 אבל מתחילה הנה נתקנו הם בכל תיקונם הראוי, משא"כ
 התתקע"ד דורות הנה הם לא נתקנו אז כלל, וכל תיקונם
 הוא רק אח"כ ע"י גלגולים וע"י צירופים וליבונים אשר בכל

משך ימי עולם, והנה היה מתחיל צירופם ע"י אשו של גיהנם אשר התחיל שרפתו ביום ב' דמעשי בראשית, אך עכ"פ הוא כי הם לא נתקנו אז כלל, אלא שנמשך תיקונם לאט לאט והוא רק בכל משך ימי עולם כולו, והרי ע"כ הוא כי האלף דור נשמות אשר נתקנו ונכללו באדה"ר הם זולת התתקע"ד דורות – ולעיל בכל דברינו הרי מבואר ההיפך שכל ענין דאלף דור הם רק בחשבון התתקע"ד דורות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, והרי היו כולם כלולים באדה"ר, והוא היפך מהנ"ל, והרי צריך הדבר ביאור גדול להתאימם יחד

(ג) אמנם הנה צריכים אנו לבאר עוד בזה, כי הנה אמרנו לעיל מאות ט' והלאה שכל הנשמות כולם שהיו כלולים באדה"ר. שהם כל הנשמות העומדים לצאת בכל משך זמן דהעוה"ז עד ביאת המשיח, הנה הם כללות כל הנשמות שבגוף שהם אלף דור, אשר עליהם נאמר סוף פרשה ואתחנן שומר הברית והחסד וגו' לאלף דור, והם כל הנשמות דהעוה"ז, וכן אמרנו שם ג"כ כי ענין האלף דור הנה הם בחשבון התתקע"ד דורות אשר קומטו להבראות קודם שנברא העולם עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבע"ה, אשר עליהם נאמר דבר צוה לאלף דור, וכנ"ל בדברינו וכן בספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ח ס' א' ובכ"מ, ועל זה הרי צריך ביאור גדול, כי א"כ הרי נמצא לפ"ז שגם התתקע"ד דורות הנה הם בכלל האלף דור נשמות דכל משך זמן דהעוה"ז אשר עד ביאת המשיח אשר היו כולם כלולים בנשמת אדה"ר, והרי יהיה נמצא שגם כל התתקע"ד דורות היו ג"כ כלולים בנשמת אדה"ר, והוא באמת דבר שאי אפשר להאמר. כי הרי בפירוש אמרו רז"ל עליהם, חגיגה י"ג סע"ב, שקומטו להיבראות קודם שנברא העולם, ולא נבראו, עמד הקב"ה ושתלן בכל דור ודור והן הן עזי פנים שבדור, וע' לעיל אות ט' ואות י"א, והרי לא היו הם כלולים בנשמת אדה"ר כלל וכלל ח"ו, ועוד כי הרי כל אותן הנשמות שנכללו באדה"ר הנה הם נתקנו כולם בעת התיקון דמעשה בראשית בהתיקוני דאור המ"ה ובהיחודי דפכ"ב וכנ"ל אות ה', אלא שע"י

החטא הנה חזרו וירדו כנודע, אבל מתחילה הנה נתקנו הם בכל תיקונם הראוי, משא"כ התתקע"ד דורות הנה הם לא נתקנו אז כלל, וכל תיקונם הוא רק אח"כ ע"י גלגולים וע"י צירופים וליבונים אשר בכל משך ימי עולם וכנ"ל אות ט' ו"א. והנה היה מתחיל צירופם ע"י אשו של גיהנם אשר התחיל שרפתו ביום ב' דמע"ב. ע' ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ח סי' ח' ע"ש. אך עכ"פ הוא כי הם לא נתקנו אז כלל. אלא שנמשך תיקונם לאט לאט והוא רק בכל משך ימי עולם כולו. והרי ע"כ הוא כי האלף דור נשמות אשר נתקנו ונכללו באדה"ר הם זולת התתקע"ד דורות. ולעיל בכל דברינו הרי מבואר ההיפך שכל ענין דאלף דור הם רק בחשבון התתקע"ד דורות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה. וכמ"ש במדרש ב"ר פ' כ"ח סי' ד' ובכ"מ וכנודע. והרי היו כולם כלולים באדה"ר והוא היפך מהנ"ל והרי צריך הדבר ביאור גדול להתאימם יחד.

אך הענין בזה הוא – כי הנה מציאות כל התקע"ד דורות הנה הם רק מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר נפלו בעולם התוהו, ור"ל הניצוצין שנפלו מאורות הנשמות העיקרים שבהם – והענין הוא כי נודע הוא שהנקודות כולם הנה היה כל נקודה כלול מה' מחצבים – מחצב הספירות, מחצב הנשמות, מחצב המלאכים, מחצב גלידת הדינין (אשר מזה נעשה אח"כ כל הזוהמא כולה), מחצב העולמות – וכאשר מיתו המלכים, שיצאו האורות מהכלים, ועלו האורות למעלה, והשברי כלים עם הניצוצין הם ירדו למטה, ויצא ונעשה אז עי"ז למטה כל שרשי המציאית בבחי' כקרני חגבים, מכל הד' מחצבים התחתונים, נשמות, מלאכים, קליפות, עולמות, והם יצאו ונעשו מהשברי כלים ע"י הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שבהם, כי הניצוצין השתמשו להם אז במקום אורות ונשמות, ונעשה ע"י הניצוצין השרשים דכל מחצב, בבחי' שרשים קטנים וכקרני חגבים

אך הענין בזה הוא כי הנה מציאות כל התקע"ד דורות. הנה הם רק, מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר נפלו בעולם התוהו, ור"ל הניצוצין שנפלו מאורות הנשמות העיקרים שבהם, והענין הוא כי נודע הוא שהנקודות כולם הנה היה כל נקודה כלול מה' מחצבים. מחצב הספי". מחצב הנשמות. מחצב המלאכים. מחצב גלידת הדינין (אשר מזה נעשה אח"כ כל הזוהמא כולה). מחצב העולמות. ע' ספר הדע"ה ח"ב דרוש ב' ענ"א. וכאשר מיתו המלכים. שיצאו האורות מהכלים ועלו האורות למעלה והשברי כלים עם הניצוצין הם ירדו למטה. ויצא ונעשה אז עי"ז למטה. כל שרשי המציאית. בבחי' כקרני חגבים, מכל הד' מחצבים התחתונים, נשמות, מלאכים, קליפות, עולמות, והם יצאו ונעשו מהשברי כלים. ע"י הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שבהם. כי הניצוצין השתמשו להם אז במקום אורות ונשמות. ונעשה ע"י הניצוצין השרשים דכל מחצב. בבחי' שרשים קטנים וכקרני חגבים. וכמו שמתבאר כ"ז בדברינו בארוכה בספר הדע"ה שם.

אחר שמיתו המלכים ויצאו האורות מהכלים ועלו האורות למעלה, ולא ירדו למטה אלא רק השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח, ויצאו אז מהניצוצין דמחצב הנשמות ומהשברי כלים שלהם כל המציאות דהתתקע"ד דורות – והרי לא נעשו הם כולם רק אלא מהניצוצין לבד, אבל עיקר האורות השייך להם שהם הנשמות העיקריים, הרי הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים, ולא נתגלו ולא יצאו הם אז כלל, והם הנשמות העיקריים השייך להתתקע"ד דורות עצמן, אלא שהם לא יצאו אז בעולם התוהו ולא נפגמו הם כלל, וכנודע שעיקר האורות עלו למעלה, וכל התתקע"ד דורות שיצאו, והפגם והקלקול הנעשה בהם, הנה הוא רק בהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מהם, אבל האורות עצמן שהם הנשמות העיקרים גופה, הרי הם לא יצאו אז ולא נפגמו הם כלל, ונשארו הם כמו שהיו בעולם הנקודות, והנה הם אשר נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית בתיקוני דאור המ"ה ובהיחוד דפב"פ, והם אשר נכללו באדם הראשון

אך מה שנוגע לענינינו בענין הנשמות. כי הנה אחר שמיתו המלכים. ויצאו האורות מהכלים ועלו האורות למעלה. והנה לא ירדו למטה אלא רק השברי כלים עם הניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח. והנה יצאו אז מהניצוצין דמחצב הנשמות ומהשברי כלים שלהם. כל המציאות דהתתקע"ד דורות. והרי לא נעשו הם כולם רק, אלא מהניצוצין לבד. אבל עיקר האורות השייך להם. שהם הנשמות העיקריים. הרי הם עלו למעלה בעת מיתת המלכים. ולא נתגלו ולא יצאו הם אז כלל, והם הנשמות העיקריים השייך להתתקע"ד דורות עצמן. אלא שהם לא יצאו אז בעולם התוהו ולא נפגמו הם כלל. וכנודע שעיקר האורות עלו למעלה. וכל התתקע"ד דורות שיצאו. והפגם והקלקול הנעשה בהם. הנה הוא רק בהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח אשר מהם. אבל האורות עצמן שהם הנשמות העיקרים גופה, הרי הם לא יצאו אז ולא נפגמו הם כלל. ונשארו הם כמו שהיו בעולם הנקודות. והנה הם אשר נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית בתיקוני דאור המ"ה ובהיחוד דפב"פ. והם אשר נכללו באדם הראשון.

ונמצא כי הנה הם באמת מחשבון התתקע"ד דורות כי הם הנשמות העיקרים שלהם השייך להם, כי התתקע"ד דורות הם כולם רק מהניצוצין שלהם, ולא יצאו בעולם התוהו אלא רק בחי' הנשמות אשר מהניצוצין לבד, והם התתקע"ד דורות הנזכר בכל מקום – אבל בעת התיקון דמעשה בראשית הנה אז יצאו האורות העיקרים ג"כ שהם הנשמות העיקרים שלהם עצמן והם אשר היו כולם כלולים באדה"ר – והרי נמצא כי האלף דור נשמות אשר אמרנו שהם בחשבון התתקע"ד דורות, עם האלף דור נשמות אשר אמרנו שהיו כלולים באדה"ר, הנה הם באמת דבר אחד, כי התתקע"ד דורות הם מהניצוצין שבהם, אלא שבעולם התוהו הנה לא יצא אז אלא רק הניצוצין לבד, ובעת התיקון דמע"ב הנה אז יצאו העקרים שבהם ג"כ והם אשר נכללו באדה"ר

ונמצא כי הנה הם באמת מחשבון התתקע"ד דורות כי הם הנשמות העיקרים שלהם. השייך להם. כי התתקע"ד דורות הם כולם רק מהניצוצין שלהם כנז' ולא יצאו בעולם התוהו אלא רק בחי' הנשמות אשר מהניצוצין לבד. והם התתקע"ד דורות הנזכר בכל מקום. אבל בעת התיקון דמעשה בראשית הנה אז יצאו האורות העיקרים ג"כ שהם הנשמות העיקרים שלהם עצמן והם אשר היו כולם כלולים באדה"ר. והרי נמצא כי האלף דור נשמות אשר אמרנו שהם בחשבון התתקע"ד דורות, עם האלף דור נשמות אשר אמרנו שהיו כלולים באדה"ר. הנה הם באמת דבר אחד. כי התתקע"ד דורות הם מהניצוצין שבהם. אלא שבעולם התוהו הנה לא יצא אז אלא רק הניצוצין לבד. ובעת התיקון דמע"ב הנה אז יצאו העקרים שבהם ג"כ והם אשר נכללו באדה"ר.

וכבר אמרנו כי התתקע"ד דורות הנה נמשך תיקונם רק לאט לאט שהוא בכל משך ימי עולם כולו, א"כ הרי נמצא כי בהנשמות הנה נפרדו הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמעשה בראשית, כי הרי האורות הם נתקנו אז היטיב בתיקוני דאור המ"ה וביחוד דפב"פ, כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר, אבל הניצוצין אשר מהם הוא התתקע"ד דורות

הנודעים, הנה תולה תיקונם בהצירופים והליבוניס דכל משך ימי עולם, והרי נפרדו בהנשמות הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמעשי בראשית

וכבר אמרנו כי התקע"ד דורות הנה נמשך תיקונם רק לאט לאט שהוא ככל משך ימי עולם כולו כנ"ל. וא"כ הרי נמצא כי בהנשמות, הנה נפרדו הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמעשה בראשית. כי הרי האורות הם נתקנו אז היטיב בתיקוני דאור המ"ה וביחוד דפכ"פ. כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר כנז'. אבל הניצוצין אשר מהם הוא התקע"ד דורות הנודעים. הנה תולה תיקונם בהצירופים והליבוניס דכל משך ימי עולם. והרי נפרדו בהנשמות הניצוצין מהאורות גם בעת התיקון דמע"ב.

האמת הוא שכל תיקון נשמת אדה"ר עם כל הנשמות שנכללו בו הנה היה רק בבחי' נס ובחסד המאציל ית"ש, כי היה לידת נשמת אדה"ר בלתי עליית מ"ן דהמלכות, אלא שעלו הזו"ן למעלה בחיק או"א והשתמשו בהמ"ן דאימא, אך עכ"פ הוא כי בהנשמות הנה נפרדו האורות מהניצוצין גם בעת התיקון דמע"ב כי הנשמות נתקנו אז אבל הניצוצין הנה הם נשארו עדיין בלא תיקון

ואין להקשות בזה כי איך אפשר שיתוקנו האורות בלתי תיקון דעליית המ"ן דהניצוצין. ומה גם כי הרי אמרנו לעיל אות ג' ד' שכל תיקוני דאור המ"ה הפנימי הוא נעשה רק ע"י עליית הניצוצין ע"ש. וא"כ הרי כאן בהנשמות אשר כל הניצוצין שהם התקע"ד דורות הנה הם לא נתקנו אז עדיין כלל. א"כ איך נתקנו האורות שהם הנשמות בלתי עליית מ"ן דהניצוצין, אך דע כי האמת הוא שכל תיקון נשמת אדה"ר עם כל הנשמות שנכללו בו הנה היה רק בבחי' נס ובחסד המאציל ית"ש, והוא מ"ש הרב בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש א' כי היה לידת נשמת אדה"ר בלתי עליית מ"ן דהמלכות, אלא שעלו הזו"ן למעלה בחיק או"א והשתמשו בהמ"ן דאימא וכנודע, אך עכ"פ הוא כי בהנשמות, הנה נפרדו האורות

מהניצוצין גם בעת התיקון דמע"ב כי הנשמות נתקנו אז אבל הניצוצין הנה הם נשארו עדיין בלא תיקון.

הצלמים הם לבושין דהנשמות אשר על ידם עולה הנשמה להאיר באור דאספקלריא המאירה, והנה אותן הלבושין הנה הם באמת מהנשמה עצמה, וכהדין קמצא דלבושיה מינה, כי הנה הם מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שהם הניצוצין שירדו מהאורות עצמן, ובהם הוא כל התיקונים, וכאשר מתתקנים הם, הנה מתלבש בהם הנשמה לעלות ולקבל אור פני מלך חיים – אמנם בעולם התוהו הנה השתמשו אז אותן הניצוצין לאורות ונשמות, והוא ע"ד הקטנות וגדלות כי המוחין דקטנות נעשין לקרומין שהם לבושי המוחין דהגדלות

וסוד הדברים בזה הוא, ע"פ עומק הדברים שאמרנו לעיל אות י"א בסוד הצלמים, שהם לבושין דהנשמות אשר על ידם עולה הנשמה להאיר באור דאספקלריא המאירה, והנה אותן הלבושין הנה הם באמת מהנשמה עצמה, וכהדין קמצא דלבושיה מינה (ב"ר פ' כ"א ס"ה), כי הנה הם מהניצוצין דש"כ ופ"ר ורפ"ח שהם הניצוצין שירדו מהאורות עצמן, ובהם הוא כל התיקונים כנ"ל אות י"א, וכאשר מתתקנים הם, הנה מתלבש בהם הנשמה לעלות ולקבל אור פני מלך חיים, אמנם בעולם התוהו הנה השתמשו אז אותן הניצוצין לאורות ונשמות

בקטנות הנה אז משמשים הניצוצין למוחין, ובגדלות הנה הם נעשין לקרומין ולבושין – כן בעניינינו בענין האורות דהנשמות, כי בעולם התוהו שהוא אחר מיתת המלכים, שעלו האורות למעלה וירדו הניצוצין עם השב"כ למטה, הנה שימשו אז הניצוצין, לאורות ונשמות, והם התתקע"ד דורות, ובאשר שהניצוצין הנה הם מהסיגים ומתוקף דינים קשים, לכן יצאו הם אז כולם סורם רע, וכמ"ש במדרש תהלים שהיו כולם רעים, והנה הם מתגלגלים ומתצרפים ומתלבנים תמיד בכל משך ימי עולם בצירוף אחר צירוף עד שלבסוף יתוקנו כולם, וכאשר הם מתתקנים הנה נעשו הם לצלמים,

שהוא לבושים, להאורות והנשמות העיקריים אשר הם נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית והם כל הנשמות שנכללו באדה"ר והם מהאורות העיקרים שעלו למעלה בעת מיתת המלכים, והם האורות העיקרים דאותן הניצוצין עצמן שירדו למטה שהם התתקע"ד דורות, וכאשר מתצרפים התתקע"ד דורות ומתתקנים, הנה נעשו הם לצלמים ולבושים על הנשמות העיקריים, וזהו תיקונם התכליתית שהוא תיקונם האחרון, שיתוקנו להעשות לצלמים עליהם

והוא ע"ד הקטנות וגדלות כי המוחין דקטנות נעשין לקרומין שהם לבושי המוחין דהגדלות, ע' מבו"ש שער ה' ח"א פ' י"ג וכן הוא בשער הצלם פ"ב ואמר שם כי מוחין דעיבור נעשים קרום החיצון להמוחין דגדלות ומוחין דיניקה נעשין קרום הפנימי להמוחין דגדלות ע"ש, והקרומין הנה הם מהניצוצין, ע' מוחין פ"א ושעה"ק דף כ"ט ע"א וכן הוא בכ"מ, והרי לנו כי בקטנות הנה אז משמשים הניצוצין למוחין, ובגדלות הנה הם נעשין לקרומין ולבושין, והנה כן הוא כ"ז ג"כ בענינינו בענין האורות והנשמות, כי בעולם התוהו שהוא אחר מיתת המלכים, שעלו האורות למעלה וירדו הניצוצין עם השב"כ למטה, הנה שימשו אז הניצוצין, לאורות ונשמות, והם התתקע"ד דורות הנזכר בכל מקום, ובאשר שהניצוצין הנה הם מהסיגים ומתוקף דינים קשים, לכן יצאו הם אז כולם סורם רע, וכמ"ש במדרש תהלים מזמור צ' ס' י"ג שהיו כולם רעים, והנה הם מתגלגלים ומתצרפים ומתלבנים תמיד בכל משך ימי עולם בצירוף אחר צירוף עד שלבסוף יתוקנו כולם, וכאשר הם מתתקנים הנה נעשו הם לצלמים, שהוא לבושים, להאורות והנשמות העיקריים אשר הם נתקנו בעת התיקון דמעשה בראשית והם כל הנשמות שנכללו באדה"ר והם מהאורות העיקרים שעלו למעלה בעת מיתת המלכים, והם האורות העיקרים דאותן הניצוצין עצמן שירדו למטה שהם התתקע"ד דורות כנו', וכאשר מתצרפים התתקע"ד דורות ומתתקנים, הנה נעשו הם לצלמים ולבושים על הנשמות העיקריים, וזהו

תיקונם התכליתית שהוא תיקונם האחרון, שיתקנו להעשות לצלמים עליהם.

חסרון התיקון דאותן הצלמים מה שלא נתקנו הם בהתיקון דמע"ב אלא שנשאר תיקונם לכל הזמן דמשך ימי עולם, הנה זה גרם ג"כ חסרון גדול גם בתיקון האורות והנשמות העיקריים עצמן, והיינו כי הנה הגם שהם נתקנו בתיקוני דאור המ"ה ובכל היחודי דפב"פ, כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר, אמנם כבר אמרנו כי מציאותם נעשה רק ע"י בחי' נס, והוא ע"י עליית הזו"ן למעלה בהיכלין דאו"א, אבל במקומם היו הזו"ן רק אב"א, ושם היה לידת דאותן הנשמות ג"כ, במקום הזו"ן עצמן בהיותם אב"א ובבחי' שליטת הדינין, והיה כ"ז בסיבת חסרון התיקון בהניצוצין שלהם שהם הצלמים

והנה חסרון התיקון דאותן הצלמים מה שלא נתקנו הם בהתיקון דמע"ב אלא שנשאר תיקונם לכל הזמן דמשך ימי עולם כנז', הנה זה גרם ג"כ חסרון גדול גם בתיקון האורות והנשמות העיקריים עצמן, והיינו כי הנה הגם שהם נתקנו בתיקוני דאור המ"ה ובכל היחודי דפב"פ, כי הם הנשמות שנכללו באדה"ר וכנ"ל, אמנם כבר אמרנו כי מציאותם נעשה רק ע"י בחי' נס, והוא ע"י עליית הזו"ן למעלה בהיכלין דאו"א, אבל במקומם היו הזו"ן רק אב"א, ושם היה לידת דאותן הנשמות ג"כ, במקום הזו"ן עצמן בהיותם אב"א ובבחי' שליטת הדינין וכנ"ל אות ו' ז', והיה כ"ז בסיבת חסרון התיקון בהניצוצין שלהם שהם הצלמים כנ"ל.

אמרנו לעיל שענין לידת הנשמות בהיותן אב"א הנה זה היה שורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת – הרי נמצא כי הענין דהתתקע"ד דורות שהוא מהחסרון דתיקון הניצוצין והצלמים, הנה זה היה ג"כ משורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת – זהו שאמרנו לעיל כי תיקון העולם כולו הוא תלוי בתיקון התתקע"ד דורות, כי כל זמן שלא נשלם תיקונם הרי לא נשלם עדיין התיקון דהמ"ן דהמלכות ועומדים עי"ז? הזו"ן אב"א כי ישנם עדיין מקום לאחיזת החיצונים, וכן

הרי חסר עדיין התיקון דהצלמים שהם לבושי דהנשמות שאין להם במה להתלבש ואי אפשר להם לצאת בעוה"ז, והרי לא נשלמו עדיין האלף דור שהם כל הנשמות שבגוף, מחמת שישנו עדיין מציאות הרע בעולם ע"י יניקתו ואחיזתו בהצלמים, שהוא שורש החטא דעץ הדעת ושורש כל חטא ופשע אשר בכל דורות עולם, כי כל זמן שלא נתקנו הזו"ן בהיחוד דפב"פ כהראוי, והוא ע"י חסרון דתיקון הצלמים, הנה נעשה לידת כל הנשמות בשליטת הדינין, ועי"ז נתקיים מה שנאמר לפתח חטאת רובץ, והוא שורש כל שאור שבעיסה הגורם כל חטאת

והנה אמרנו לעיל אות ו' ז' שענין לידת הנשמות בהיותן אב"א הנה זה היה שורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת, והרי נמצא כי הענין דהתתקע"ד דורות שהוא מהחסרון דתיקון הניצוצין והצלמים וכנו. הנה זה היה ג"כ משורש הסיבה דהחטא דעץ הדעת וזהו ג"כ מה שאמרנו לעיל אות י"א כי תיקון העולם כולו הוא תלוי בתיקון התתקע"ד דורות, כי כל זמן שלא נשלם תיקונם הרי לא נשלם עדיין התיקון דהמ"ן דהמלכות ועומדים עי"ז הזו"ן אב"א כי ישנם עדיין מקום לאחיזת החיצונים, וכן הרי חסר עדיין התיקון דהצלמים שהם לבושי דהנשמות שאין להם במה להתלבש ואי אפשר להם לצאת בעוה"ז, והרי לא נשלמו עדיין האלף דור שהם כל הנשמות שבגוף, כנ"ל אות י"א מחמת שישנו עדיין מציאות הרע בעולם, ע"י יניקתו ואחיזתו בהצלמים הנו, שהוא שורש החטא דעץ הדעת ושורש כל חטא ופשע אשר בכל דורות עולם, כי כל זמן שלא נתקנו הזו"ן בהיחוד דפב"פ כהראוי, והוא ע"י חסרון דתיקון הצלמים כנו, הנה נעשה לידת כל הנשמות בשליטת הדינין, ועי"ז נתקיים מה שנאמר לפתח חטאת רובץ, כמ"ש בזוה"ק ויקהל רי"ט ב', וכנ"ל אות ו', והוא שורש כל שאור שבעיסה הגורם כל חטאת.

הכל תלוי בתיקון התתקע"ד דורות שהוא עצמו תשלום תיקון כל הצלמים, ואז יכלו כל הנשמות שבגוף לצאת

בעוה"ז שהם כלל כל הנשמות והם האלף דור נשמות שהיו כלולים באדה"ר, ואז יבא בן דוד משיח צדקנו בב"א

והרי עכ"פ הוא כי הכל תלוי בתיקון התתקע"ד דורות שהוא עצמו תשלום תיקון כל הצלמים, ואז יכלו כל הנשמות שבנוף לצאת בעוה"ז שהם כלל כל הנשמות והם האלף דור נשמות שהיו כלולים באדה"ר, ואז יבא בן דוד משיח צדקנו בב"א.

ענין מה שהם אלף דור, כבר אמרנו בענין הניצוצין שהוא בחשבון התתקע"ד דורות אשר הם יצאו זה מזה, זה אחר זה, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה – אמנם בענין האורות העיקריים עצמן שהם שרשי דהתתקע"ד, והם אשר נכללו באדה"ר, מה שהם אלף, כי כל הנשמות כולם הנה שרשם הוא מהב' כתפין דא"א שכל כתף הוא גימט' תק' והם מתלבשים באו"א וכן מהנצח הוד דא"א שהם מתלבשים בהזו"ן ובנצח הוד הוא שם צבאות בכ"א מהם ושם צבאות עם הכולל הוא גימט' תק' והרי הם אלף ומשם הוא השורש דכל הנשמות ולכן הם אלף דור, ואותן האורות כולם הנה הם יצאו אחד לאחד ונולדו ג"כ רק זה מזה, והרי הם אלף דור, והנה הם כל הנשמות הפרטיים אשר בכל אישים הפרטיים שבכל דור ודור אשר בכל משך זמן דהעוה"ז והם כולם רק מאותן האלף דור, העקריות עם הניצוצין, כי מהניצוצין נעשה הלבושים שהם הצלמים שעליהם, והם מתתקנים ע"י האדם בכל מספר ימי חייו, ויש בהם הרבה שהם מהתתקע"ד דורות ג"כ וכמ"ש ושתלן בכל דור, והם אשר קשה תיקונם מאד, אמנם הם מתתקנים עכ"פ, וכאשר יושלם תיקונם ג"כ, הנה אז יתוקן העולם במלכות שד"י ית"ש, ואז ישמח ה' במעשיו והיה ה' למלך על כל הארץ בב"א

וענין מה שהם אלף דור, הנה בענין הניצוצין, כבר אמרנו שהוא בחשבון התתקע"ד דורות, אשר הם יצאו זה מזה. זה אחר זה, עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, אמנם בענין האורות העיקריים עצמן

שהם שרשי דהתקע"ד, והם אשר נכללו באדה"ר כנ"ל. מה שהם אלף, הנה הוא ע"פ מ"ש הרב שער רוח הקודש ביחוד הזכירה בדף ל' ע"ב שמבואר שם כי כל הנשמות כולם הנה שרשם הוא מהב' כתפין דא"א שכל כתף הוא גימט' תק' והם מתלבשים באו"א וכן מהנצח הוד דא"א שהם מתלבשים בהזו"ן ובנצח הוד הוא שם צבאות בכ"א מהם ושם צבאות עם הכולל הוא גימט' תק' והרי הם אלף ומשם הוא השורש דכל הנשמות ולכן הם אלף דור וע' עוד במבו"ש שער א"א פ' י"ז ובשערוה"ק דף ס"ט ע"ב, והובא בספר חסדי דוד אות קי"ט, ע' שם ושם תמצא. ואותן האורות כולם הנה הם יצאו אחד לאחד ונולדו ג"כ רק זה מזה, והרי הם אלף דור, והנה הם כל הנשמות הפרטיים אשר בכל אישים הפרטיים שבכל דור ודור אשר בכל משך זמן דהעוה"ז והם כולם רק מאותן האלף דור, העקריים עם הניצוצין, כי מהניצוצין נעשה הלבושים שהם הצלמים שעליהם, והם מתתקנים ע"י האדם בכל מספר ימי חייו כמ"ש בשער הצלם, וכנ"ל אות ט' י' י"א, ויש בהם הרבה שהם מהתקע"ד דורות ג"כ וכמ"ש ושתלן בכל דור, והם אשר קשה תיקונם מאד, אמנם הם מתתקנים עכ"פ וכנ"ל, וכאשר יושלם תיקונם ג"כ, הנה אז יתוקן העולם במלכות שד"י ית"ש, ואז ישמח ה' במעשיו והיה ה' למלך על כל הארץ בב"א. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות י"ד).

וכל קבלת הנרנח"י וכל גילוי שמתעלה האדם אח"כ הוא לפי ערך מעלת הלבוש הזה דהבלי דגרמי הנמשך בו מאביו ובאותו הלבוש הנה מושרש שם כל תכונותיו ומדותיו של הולד בכל הנהגתו ומעשיו וטבעו ועליו הוא כל התורה והמצוה כולו לתקנו ולטהרו ולקדשו ולהעלותו שיהא כולו קודש לה' ובו תלוי כל התורה כולה הכל רק לצורך התיקון

דהלבוש הזה וכן באותו הלבוש הנה בו תלוי כל תהלוכות האדם וכל עניניו מכל מה שעובר עליו בהעוה"ז מהעוני והעושר היגון והשמחה הדאגה והרצון וכל התמורות כולם ובו הוא סוד צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכן רשע וטוב לו רשע ורע לו אשר כ"ז תלוי במחשבתו הנעלמה ית"ש בכל הסדרים שסידר בה קודם הבריאה איך שיתנהג בה כל הבריאה כולה בכללות ופרטות ופרטי פרטות בכל הנמצאיים כולם בכלל ובפרט ובפרטי פרטים והוא מרומז בתיבת בראשית כי ראשית הוא חכמה שהוא המחשבה והוא סוד מאמרם ז"ל כך עלה במחשבה לפני

וכל קבלת הנרנח"י וכל גילויי שמתעלה האדם אח"כ הוא לפי ערך מעלת הלבוש הזה דהבלי דגרמי הנמשך בו מאביו ובאותו הלבוש הנה מושרש שם כל תכונותיו ומדותיו של הולד בכל הנהגתו ומעשיו וטבעו ועליו הוא כל התורה והמצוה כולו לתקנו ולטהרו ולקדשו ולהעלותו שיהא כולו קודש לה' ובו תלוי כל התורה כולה הכל רק לצורך התיקון דהלבוש הזה וכן באותו הלבוש הנה בו תלוי כל תהלוכות האדם וכל עניניו מכל מה שעובר עליו בהעוה"ז מהעוני והעושר היגון והשמחה הדאגה והרצון וכל התמורות כולם ובו הוא סוד צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכן רשע וטוב לו רשע ורע לו אשר כ"ז תלוי במחשבתו הנעלמה ית"ש בכל הסדרים שסידר בה קודם הבריאה איך שיתנהג בה כל הבריאה כולה בכללות ופרטות ופרטי פרטות בכל הנמצאיים כולם בכלל ובפרט ובפרטי פרטים והוא מרומז בתיבת בראשית כי ראשית הוא חכמה שהוא המחשבה והוא סוד מאמרם ז"ל כך עלה במחשבה לפני.

כל מצב האדם בעוה"ז בכל מה שעובר עליו מטוב ועד רע הנה הוא ג"כ רק ע"פ שורשו בהניצוצין דעולם התוהו כי הנה נידון האדם בכל מעשיו ומתנהג עמו ההנהגה העליונה אשר ממנו ית"ש תמיד הכל לפי ערך נפילת וירידת כל ניצוץ בעולם התוהו באיזה מקום שירד ונטבע בעת שבירת הכלים לפי חלאתו וצחנתו אשר נטבע שם הנה ע"פ ערך זה מתנהג עמו ההנהגה העליונה בכל תהלוכותיו ועניניו דהאדם

בהעוה"ז מהעוני והעושר ובהיגון והשמחה וכן בכל התמורות כולם כי הוא הכל רק ע"פ מה שראוי לו בשורשו שהוא לפי ערך ירידת ונפילת כל ניצוץ וניצוץ אשר הוא שורש כל אדם וכאן הוא סוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו אשר אי אפשר לשום בריה לעמוד על זה וכן על זה ניתן כל התורה והמצוה לתקן את אותו הניצוץ והשורש ולטהרו ולקדשו להעליהו למקורו בהמקום אשר חוצב בעולם הנקודות ולייחדו באור הגנוז אשר מרזא דאור א"ס שהוא אור המ"ה דהתיקון וככל מה שראוי לכל ניצוץ וניצוץ ולכוללם כולם יחד בסוד האחדות באור א"ס כדי להאירם באור פני מלך חיים בעולם הנצחי

ועד"ז הנה הוא ג"כ כל מצב האדם בעוה"ז בכל מה שעובר עליו מטוב ועד רע הנה הוא ג"כ רק ע"פ שורשו בהניצוצין דעולם התוהו כי הנה נידון האדם בכל מעשיו ומתנהג עמו ההנהגה העליונה אשר ממנו ית"ש תמיד הכל לפי ערך נפילת וירידת כל ניצוץ בעולם התוהו באיזה מקום שירד ונטבע בעת שבירת הכלים לפי חלאתו וצחנתו אשר נטבע שם הנה ע"פ ערך זה מתנהג עמו ההנהגה העליונה בכל תהלוכותיו ועניניו דהאדם בהעוה"ז מהעוני והעושר ובהיגון והשמחה וכן בכל התמורות כולם כי הוא הכל רק ע"פ מה שראוי לו בשורשו שהוא לפי ערך ירידת ונפילת כל ניצוץ וניצוץ אשר הוא שורש כל אדם וכאן הוא סוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו אשר אי אפשר לשום בריה לעמוד על זה וכן על זה ניתן כל התורה והמצוה לתקן את אותו הניצוץ והשורש ולטהרו ולקדשו להעליהו למקורו בהמקום אשר חוצב בעולם הנקודות ולייחדו באור הגנוז אשר מרזא דאור א"ס שהוא אור המ"ה דהתיקון וככל מה שראוי לכל ניצוץ וניצוץ ולכוללם כולם יחד בסוד האחדות באור א"ס כדי להאירם באור פני מלך חיים בעולם הנצחי.

נפילתם וירידתם דהשברי כלים וכל ניצוץ וניצוץ עד היכן שתהיה ירידת וטביעת כל אחד ואחד וכל צורך תיקוניו שיהא נצרך אליו לפי"ז והוא כל תהלוכותיו וגלגוליו ועניניו

בכל מה שיעבור עליו בזה ובבא עד עת קץ תיקון האחרון הנה הכל נסדר אז מהמאציל עליון ית"ש בסוד המחשבה העליונה שהוא בהחכמ"ה מ"ס דא"ק בפרטות ופרטי פרטות על כל הפרטים ופרטי פרטים והוא מרומז בתיבת בראשית שהוא חכמה כנודע בתרגום ירושלמי ונאמר שם והארץ היתה תהו כו' שהוא סדרן דכל עולם התהו ואח"כ ויאמר אלהי"ם יהי אור שהוא הסדר דכל עולם התיקון ונסדר הכל במחשבה העליונה ית"ש המרומז בתיבת בראשית והוא החכמה דא"ק וזה סוד מאמרם ז"ל מנחות כ"ט ב' כך עלה במחשבה לפני והוא בהחכמה מ"ס דא"ק שהוא לפני האצ"י ושם הוא סוד סדר כל ההנהגה כולה בטעם וכוונה על כל פרט ופרט ולכן אי אפשר לעמוד על זה לשום נברא

נפילתם וירידתם דהשברי כלים וכל ניצוץ וניצוץ עד היכן שתהיה ירידת וטביעת כל אחד ואחד וכל צורך תיקונו שיהא נצרך אליו לפי"ז והוא כל תהלוכותיו וגלגוליו ועניניו בכל מה שיעבור עליו בזה ובבא עד עת קץ תיקון האחרון הנה הכל נסדר אז מהמאציל עליון ית"ש בסוד המחשבה העליונה שהוא בהחכמ"ה מ"ס דא"ק בפרטות ופרטי פרטות על כל הפרטים ופרטי פרטים והוא מרומז בתיבת בראשית שהוא חכמה כנודע בתרגום ירושלמי ונאמר שם והארץ היתה תהו כו' שהוא סדרן דכל עולם התהו ואח"כ ויאמר אלהי"ם יהי אור שהוא הסדר דכל עולם התיקון ונסדר הכל במחשבה העליונה ית"ש המרומז בתיבת בראשית והוא החכמה דא"ק וזה סוד מאמרם ז"ל מנחות כ"ט ב' כך עלה במחשבה לפני והוא בהחכמה מ"ס דא"ק שהוא לפני האצ"י ושם הוא סוד סדר כל ההנהגה כולה בטעם וכוונה על כל פרט ופרט ולכן אי אפשר לעמוד על זה לשום נברא.

הצורה אשר נמשך מהאבא בהטפה הזרעית שבו הנה הוא השורש דכל האדם כולו ומכל מה שיעבור עליו בזה ובבא ולכן לא נפרד הוא מגוף האדם לעולם גם בשכבו בקבר ומתקיים על ידו עד זמן התחיה ועל ידו יחזור ויחיה בתחיית

המתים ולפי הכנת האדם ותיקונו שתיקן באותו השורש בעודו בעוה"ז? כן יהיה חלקו וגורלו בעולם הבא כי אותו השורש הוא הלבוש והכלי להצמיח ולהשיג על ידו את כל טוב העתיד ועל זה נאמר אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו

הצורה אשר נמשך מהאבא בהטפה הזרעית שבו הנה הוא השורש דכל האדם כולו ומכל מה שיעבור עליו בזה ובבא ולכן לא נפרד הוא מגוף האדם לעולם גם בשכבו בקבר ומתקיים על ידו עד זמן התחיה ועל ידו יחזור ויחיה בתחיית המתים ולפי הכנת האדם ותיקונו שתיקן באותו השורש בעודו בעוה"ז? כן יהיה חלקו וגורלו בעולם הבא כי אותו השורש הוא הלבוש והכלי להצמיח ולהשיג על ידו את כל טוב העתיד ועל זה נאמר (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו. (חלק הביאורים שער טנת"א פ"ה אות מ"ו).

ספר שערי הלשם חלק א' – סימן י"ט – הנהגת הקב"ה בסוד "גורא עלילה"

ענייני תהלוכות ההנהגה של כל דור המדבר – בגאולתן ממצרים ובקריעת ים סוף ובענני כבוד ומן ובאר ובפרט אח"כ במתן תורה הנה העלה אותם הקב"ה על גפי מרומי קרת והגביה אותם למעלה מהטבע לגמרי – ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי – במתן תורה נעשה כל גופם מצוחצחין כצחצחא דמלאכין עלאין – בפדר"א שנעשו כמלאכי השרת – נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי והיה בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע – ופגריכם אתם יפלו במדבר, הוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם, והיה עומד כל היצה"ר שלהם רק מבחוץ

והנה עד"ז היה ג"כ כל ענייני תהלוכות ההנהגה של כל דור המדבר כי בגאולתן ממצרים ובקריעת ים סוף ובענני כבוד ומן ובאר ובפרט אח"כ במתן תורה הנה העלה אותם הקב"ה על גפי מרומי קרת והגביה אותם

למעלה מהטבע לגמרי וכמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי כי במתן תורה נעשה כל גופם מצוחצחין כצחצחא דמלאכין עלאין וכמ"ש בסוף פ' יתרו. וכן אמרו בפרד"א ס"פ מ"א כי נעשו כמלאכי השרת ע"ש. והנה נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי והיה בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע. וע' בפ' שלח קס"ב רע"ב בסוד הכתוב ופגריכם אתם יפלו במדבר. שהוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם. והיה עומד כל היצה"ר שלהם רק מבחוץ וזהו שכתוב אני אמרתי אלהים אתם.

אלו זכו להלוחות הראשונות היה חוזר להם האור הראשון דמעשה בראשית כמו קודם החטא והיה הולך ומתבטל עי"ז הזוהמא והרע כולו בביטול אחר ביטול והיה הולך ומתתקן העולם כולו בתיקון אחר תיקון תיכף מאז, ע"ד שיהיה בימות המשיח ולחיי העוה"ב – אך ע"י גודל הרע אשר היה במציאותו בכל תוקפו, והוא ע"י שכל גדולתן ומעלתן הרי לא היה בזכות ומעשים טובים אלא רק מסוד ברית אבות, לכן היה אז עדיין ג"כ מציאת כל הזוהמא והרע בכל תוקפו אלא שהיה עומד עליהם מבחוץ נפרד מהם – והיה אורב עליהם הרבה מאד עד שהכשילם ע"י הערב רב בחטא העגל ואבדו עי"ז הלוחות הראשונות

ואלו שזכו להלוחות הראשונות היה חוזר להם האור הראשון דמעשה בראשית כמו קודם החטא והיה הולך ומתבטל עי"ז הזוהמא והרע כולו בביטול אחר ביטול והיה הולך ומתתקן העולם כולו בתיקון אחר תיקון תיכף מאז. ע"ד שיהיה בימות המשיח ולחיי העוה"ב. אך ע"י גודל הרע אשר היה במציאותו בכל תוקפו. והוא ע"י שכל גדולתן ומעלתן הרי לא היה בזכות ומעשים טובים אלא רק מסוד ברית אבות וכמו שיתבאר לקמן בעה"י. ולכן היה אז עדיין ג"כ מציאת כל הזוהמא והרע בכל תוקפו אלא שהיה עומד עליהם מבחוץ נפרד מהם. כנ"ל. והיה אורב עליהם הרבה מאד עד שהכשילם ע"י הערב רב בחטא העגל ואבדו עי"ז הלוחות הראשונות.

כל זמן שמשה רבינו ע"ה היה קיים היה עדיין האפשרית להחזיר אז העולם על תיקונו והיה העת מוכשר לכ"ז עד המאורע דמי מריבה – אך מאחר שלא זכו גם אז הנה ננעל השער לגמרי והיה עומד מוכן לכל הסיבובים והמאורעות אשר מאז עד ביאת המשיח דוקא, והרי אירע לכלל ישראל במעלתן שבתחילה ובירידתן לבסוף ע"ד כל המאורע דאדם הראשון

וע"כ הנה כל זמן שמשה רבינו ע"ה היה קיים היה עדיין האפשרית להחזיר אז העולם על תיקונו והיה העת מוכשר לכ"ז עד המאורע דמי מריבה אך מאחר שלא זכו גם אז הנה ננעל השער לגמרי והיה עומד מוכן לכל הסיבובים והמאורעות אשר מאז עד ביאת המשיח דוקא. והרי אירע לכלל ישראל במעלתן שבתחילה ובירידתן לבסוף ע"ד כל המאורע דאדם הראשון. וכן אמרו במדרש איכה בפתחתא סי' ד'. והמה כאדם עברו ברית, זה אדם הראשון. אמר הקב"ה, אדם הראשון הכנסתי אותן לגן עדן וצויתיו ועבר על צווי ודנתי אותו בגירושין ובשילוחין וקוננתי עליו כו' אף בניו כו'.

הן כל המאורע דאדה"ר והן כל המאורעות דישראל, הם כולם בעצה העמוקה מגדול העצה ורב העלילה ית"ש מאת אשר עלה במחשבתו הנעלמה מעיני כל חי, והכל גזור מלפניו ית"ש מאז ומקדם – והגם כי רובם נראים שבאו ע"י סיבות, אך גם הסיבות עצמן הם כולם בגזירת נורא עלילה על בני אדם", והוא מה שאנו רואין שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה בברית בין הבתרים ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם כו', והגם שהרי עדיין לא נבראו ולא חטאו כלל, והרי גילה לו הקב"ה שהכל גזור מלפניו מאז ומקדם והכל הוא בהשגחתו והנהגתו ית"ש – הראה לו הקב"ה בברית בין הבתרים כל הגליות עד ביאת המשיח – וכן הראה הקב"ה ג"כ למשה רבינו ע"ה קודם פטירתו כל פרטי המאורעות כולם עד יום שיחיו המתים – הרי לנו מכ"ז כי הכל גזור מלפניו ית"ש, כי כולם הם מסוד

עולם הנקודות – בקהלת: "ואשר להיות (כל מה שעתיד להיות) כבר היה", כמ"ש בזה"ק וכן בתיקונים, ואשר להיות כבר היה, ואשר איהו למהוי בהאי עלמא, כבר הוא מחויב למיהוי קדם דייתי לעלמא – כי הכל הוא מסוד עולם הנקודות שהוא קודם זה העולם, ועליו אמר כך עלה במחשבה לפני

אמנם כבר אמרנו כי הן כל המאורע דאדה"ר והן כל המאורעות דישראל. הם כולם בעצה העמוקה מגדול העצה ורב העלילה ית"ש. מאת אשר עלה במחשבתו הנעלמה מעיני כל חי. והכל גזור מלפניו ית"ש מאז ומקדם. והגם כי רובם נראים שבאו ע"י סיבות. אך גם הסיבות עצמן הם כולם בגזירת נורא עלילה על בני אדם וכנ"ל ענף י"ח. והוא מה שאנו רואין שאמר הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה בברית בין הבתרים ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם כו'. והגם שהרי עדיין לא נבראו ולא חטאו כלל. והרי גילה לו הקב"ה שהכל גזור מלפניו מאז ומקדם והכל הוא בהשגחתו והנהגתו ית"ש. וע' פרדר"א פ' כ"ח והובא ברש"י בחומש. שהראה לו הקב"ה בברית בין הבתרים כל הגליות עד ביאת המשיח. וכן הראה הקב"ה ג"כ למשה רבינו ע"ה קודם פטירתו כל פרטי המאורעות כולם עד יום שיחיו המתים כמ"ש רש"י בחומש בסוף וזאת הברכה והוא מספרי שם ע"ש. והרי לנו מכ"ז כי הכל גזור מלפניו ית"ש. כי כולם הם מסוד עולם הנקודות וכנ"ל ענף י"ח ועל זה נאמר קהלת ג' ט"ז. ואשר להיות (כל מה שעתיד להיות) כבר היה. וכמ"ש בזה"ק פ' אחרי מות דף ס"א סע"א. וכן הוא בתיקונים תי' ס"ט קי"ח א'. ואשר להיות כבר היה ואשר איהו למהוי בהאי עלמא. כבר הוא מחויב למיהוי קדם דייתי לעלמא. כי הכל הוא מסוד עולם הנקודות שהוא קודם זה העולם. ועליו אמר כך עלה במחשבה לפני וכנ"ל בדברינו שם.

הנהגתו ית"ש עם ישראל בעת שנשלמו ונעשו לחלקו ונחלתו כמ"ש כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ואמר ימצאהו בארץ מדבר כו', כל מעלתו וגדולתו של אז כמ"ש יסבבנהו יבוננהו

יצרנהו כו', הנה היה כ"ז ג"כ ע"ד שאמרנו באדה"ר, כי הראה להם הקב"ה בכ"ז את כוונת תכליתן לאיזה תכלית שמכוון בהם כי כוונתו בהם הוא להוציאם מחוקי הטבע לגמרי להגביהם למעלה למעלה, ולתקן על ידיהם את כל העולם כולו ג"כ להוציאה ג"כ מכל חוקי הגבוליים והטבעיים של עתה, אשר הם נעשה בה רק ע"י עביית וחומרית הגוף והגשם אשר בסיבת הזוהמא שע"י החטא, כי מהזוהמא נעשה עכירת החומר והסיגים כולם וניתן עי"ז גבולים וחוקים נוספים הרבה לכל כחות הבריאה כולה, כי עומדים הסיגים למסך בפניהם מלהוציא כחם לפועל – לכן ככלות הסיגים שהוא בביטול הזוהמא אמרו בגמ' שבת: "עתידה אשה שתלד בכל יום", "עתידים אילנות שמוציאין פירות בכל יום", "עתידה א"י שתוציא גלוסקאות וכלי מילת" – וכ"ז הרי הוא כוונת תכלית ישראל לבטל הזוהמא כולה על ידם ולתקן את העולם כולו – וכן היה אם היה זוכים להלוחות הראשונות, הרי היה נתעלה העולם כולו למדרגתה שקודם החטא אשר היה אז כל המציאות כולו למעלה למעלה

והנה היה הנהגתו ית"ש עם ישראל בעת שנשלמו ונעשו לחלקו ונחלתו וכמ"ש כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ואמר ימצאחו בארץ מדבר כו'. כל מעלתן וגדולתן של אז וכמ"ש יסבבנהו יבוננהו יצרנהו כו' כו'. הנה היה כ"ז ג"כ ע"ד שאמרנו באדה"ר. כי הראה להם הקב"ה בכ"ז את כוונת תכליתן לאיזה תכלית שמכוון בהם כי כוונתו בהם הוא להוציאם מחוקי הטבע לגמרי להגביהם למעלה למעלה. ולתקן על ידיהם את כל העולם כולו ג"כ להוציאה ג"כ מכל חוקי הגבוליים והטבעיים של עתה. אשר הם נעשה בה רק ע"י עביית וחומרית הגוף והגשם אשר בסיבת הזוהמא שע"י החטא. כי מהזוהמא נעשה עכירת החומר והסיגים כולם וניתן עי"ז גבולים וחוקים נוספים הרבה לכל כחות הבריאה כולה. כי עומדים הסיגים למסך בפניהם מלהוציא כחם לפועל. ולכן ככלות הסיגים שהוא בביטול הזוהמא הנה אמרו. שבת ל' סע"ב. עתידה אשה שתלד בכל יום

עתידים אילנות שמוציאין פירות בכל יום עתידה א"י שתוציא גלוסקאות וכלי מילת. וכ"ז הרי הוא כוונת תכלית ישראל לבטל הזוהמא כולה על ידם ולתקן את העולם כולו. וכן היה אם שזכו להלוחות הראשונות הרי היה נתעלה העולם כולו למדרגתה שקודם החטא אשר היה אז כל המציאות כולו למעלה למעלה.

הראה הקב"ה לישראל את כ"ז במעלתן וגדולתן שבתחילה את כוונת תכליתן מה שמכוון בהם, ולכן היה הנהגתם אז בשלילות הטבע לגמרי אלא הכל בנסים גלויים וכן בגילוי שכינה הרבה מאד אשר כ"ז הוא מהנהגת דאור הראשון דמעשה בראשית שהוא סוד העה"ח ואח"כ כאשר נאבד מהם כ"ז בהסתלקות משרבע"ה הנה נגנז מהם האור ונשארו בסוד עץ הדעת ע"ד שאירע לאדה"ר

והנה הראה הקב"ה לישראל את כ"ז במעלתן וגדולתן שבתחילה את כוונת תכליתן מה שמכוון בהם ולכן היה הנהגתם אז בשלילות הטבע לגמרי אלא הכל בנסים גלויים וכן בגילוי שכינה הרבה מאד אשר כ"ז הוא מהנהגת דאור הראשון דמעשה בראשית שהוא סוד העה"ח ואח"כ כאשר נאבד מהם כ"ז בהסתלקות משרבע"ה הנה נגנז מהם האור ונשארו בסוד עץ הדעת ע"ד שאירע לאדה"ר ולזאת הנה נדבר ג"כ קצת בענין הנהגת דדור המדבר ויתבאר לנו כמה עמוקות נשגבות בעה"י בכמה ענינים. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ"ו סימן ב.).

הלכו בנסיון פעם אחר פעם עד עשר פעמים והגיע החטא עד הכתר שהוא מחשבה סתימאה מוחא סתימאה שהוא א"א – משה רבינו ע"ה היה מסוד הזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא ואלו שלא חטאו ישראל והיה נכנס משה לארץ היה עומד מוכן שיחזור מאז העולם לתיקונו כמו קודם החטא אבל ע"י העשרה נסיונות שניסו להקב"ה הגיע הפגם עד המחשבה מ"ס כמו החטא דאדה"ר – המאורע דאדה"ר והמאורע דמשרבע"ה עם דור המדבר הם באמת שניהם ענין אחד, אלא שזה בכלל וזהו בפרט, כי

אדה"ר הרי הוא כלל כל הנשמות כולם, והיה תחילת בריאתו ומדרגתו ברום גבוהים, ע"ש סוף מעשה במחשבה תחילה, וכן היה אח"כ בפרט, בעת שנעשו ישראל לחלק ה' עמו הנה העלה אותם על גפי מרומי קרת כמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים וכן ירכיבהו על במתי ארץ והוא ג"כ בסוד סוף מעשה במחשבה תחילה, וכן ע"ש יסודם ותכליתם, כי יסוד כל הבריאה כולה ויסוד ישראל הנה הם בהאור הגנוז, אשר משם הוא הזיהרא עלאה דאדה"ר ומשרבע"ה, שהוא שורש ישראל וסיבתם, וכן שם הוא תכליתם אשר לעתיד לבוא, ולכן נתגלה להם בתחילה, כדי שיידעו מה שהם ומה שהוכן להם, אך לא שמחו בו הרבה ונסתלק מהם תיכף, כי בזה הודיעם ונתברר להם שרצונו ית"ש הוא, שיסובב את גילוי עליהם ובהם, רק ע"י מעשיהם ומאורעותיהם

(ז) והנה הלכו בנסיון פעם אחר פעם עד עשר פעמים והגיע החטא עד הכתר שהוא מחשבה סתימאה מוחא סתימאה שהוא א"א וע"ד החטא דאדם הראשון. וכמ"ש בתיקונים תיקון ס"ט ק"ח ב'. ובמחשבה איהו י עליה אתמר וינסו אותי זה עשר פעמים. ושם בתיקון ס"ד ק"י סע"ב. דהוו ישראל עבדין מעשה אבותיהם בידיהם. ואמרו בווה"ק בראשית כ"ח א'. אמר ר' אלעזר והא מאן יהיב עובדא דאדם בישראל ובמשה [כי משה רבינו ע"ה היה מסוד הזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא ואלו שלא חטאו ישראל והיה נכנס משה לארץ היה עומד מוכן שיחזור מאז העולם לתיקונו כמו קודם החטא אבל ע"י העשרה נסיונות שניסו להקב"ה הגיע הפגם עד המחשבה מ"ם. וכמו החטא דאדה"ר כמבואר בתיקונים שם. ונאבד מהם משרבע"ה שהוא הזיהרא עלאה וכמו המאורע דאדה"ר]. והשיב לו ר' שמעון. כי הוא בסוד מגיד מראשית אחרית. כי המאורע דאדה"ר והמאורע דמשרבע"ה עם דור המדבר הם באמת שניהם ענין אחד. אלא שזהו בכלל וזהו בפרט כי אדה"ר הרי הוא כלל כל הנשמות כולם. והיה תחילת בריאתו

ומדרגתו ברום גבוהים. ע"ש סוף מעשה במחשבה תחילה. וכן היה אח"כ בפרט. בעת שנעשו ישראל לחלק ה' עמו הנה העלה אותם על גפי מרומי קרת וכמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים וכן ירכיבוהו על במתי ארץ והוא ג"כ בסוד סוף מעשה במחשבה תחילה. וכן ע"ש יסודם ותכליתם. כי יסוד כל הבריאה כולה ויסוד ישראל הנה הם בהאור הגנוז. אשר משם הוא הזיהרא עלאה דאדה"ר ומשרבע"ה. שהוא שורש ישראל וסיבתם. וכן שם הוא תכליתם אשר לעתיד לבוא. ולכן נתגלה להם בתחילה. כדי שיידעו מה שהם ומה שהוכן להם. אך לא שמחו בו הרבה ונסתלק מהם תיכף. כי בזה הודיעם ונתברר להם שרצונו ית"ש הוא. שיסובב את גילוי עליהם ובהם. רק ע"י מעשיהם ומאורעותיהם.

כל מה שאירע לאדה"ר ולישראל הנה הוא הכל מסוד עומק מחשבתו ית"ש העמוקה והנעלמה והם הכל מסוד מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם, כי הכל הוא באמת רק בגזרה ממנו ית"ש כמו שאנו רואין שכבר נגזר על כל זה מאז ומקדם וגם נכרת ברית על כ"ז והוא ברית בין הבתרים ששם הראה הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה כל הד' גליות מהד' מלכיות – הרי לנו שהוא גזירה כבושה מאז ומקדם והוא מכבשי דרחמנא ובסוד כך עלה במחשבה לפני – בב"ר בפסוק ויגע בכף ירכו, נגע בצדיקים ובצדיקות בנביאים ובנביאות כו', ואיזה זה, זה דורו של שמד – וכן עד"ז במשה רבינו ע"ה בעת מראה הסנה הנה גילה לו הקב"ה כל הגזירה דשעבוד מלכיות כמ"ש בגמ' ברכות, אהיה אשר אהיה וכו'

וכל מה שאירע לאדה"ר ולישראל הנה הוא הכל מסוד עומק מחשבתו ית"ש העמוקה והנעלמה והם הכל מסוד מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם. כמ"ש במדרש תנחומא פ' וישב פסוק ויוסף הורד מצרימה. ע' לעיל דרוש ד' ענין י"ז י"ח. בארוכה. ושם ענף כ"ו ס"י ב'. כי הכל הוא באמת רק בגזרה ממנו ית"ש. וכמו שאנו רואין שכבר נגזר על כל זה מאז ומקדם. וגם נכרת ברית על כ"ז. והוא ברית בין הבתרים. ששם הראה

הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה כל הד' גליות מהד' מלכיות. וכמבואר
בבראשית רבה פ' מ"ד סי' ט"ז וסי' י"ז (והד' מלכיות הם בפרטות שמונה
והם. בבל כשדים. מדי פרס. יון מוקדון. ישמעאל אדום. כמ"ש במדרש
תהלים מזמור ו' סי' ב' ע"ש) וכן נרמזו אלו הד' גליות גם ביום ראשון
דמעשה בראשית והוא בפסוק והארץ היתה תוהו וכמ"ש בב"ר פ"ב סי' ד'.
והרי לנו שהוא גזירה כבושה מאז ומקדם והוא מכבשי דרחמנא ובסוד
כך עלה במחשבה לפני. וכן אמרו בב"ר ס"פ ע"ז בפסוק ויגע בכף ירכו.
נגע בצדיקים ובצדיקות בנביאים ובנביאות כו' ואיזה זה. זה דורו של
שמד. וכן עד"ז במשה רבינו ע"ה בעת מראה הסנה. הנה גילה לו הקב"ה
כל הגזירה דשעבוד מלכיות. וכמ"ש ברכות ט' ע"ב. אהיה אשר אהיה.
א"ל הקב"ה למשה. לך אמור להם לישראל. אני הייתי עמכם בשעבוד
זה. ואני אהיה עמכם בשעבוד מלכיות.

**הרי מבואר מכ"ז? כי כל הגליות כולם וכל המאורעות כולם
אשר עברו על אבותינו ועלינו עד ביאת המשיח הנה הם כולם
בגזרה מאז ומקדם, ומה שנעשה ונתהווה כל מאורע רעה וכל
צער ותלאה ע"י איזה חטא ועון רח"ל – בגמ' שבת: "אין
מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון" – הנה הוא הכל בסוד
נורא עלילה על בני אדם, והם כולם מנפלאות תמים דעים
ית"ש אשר לו נתכנו עלילות, ועל כל זה נאמר מאד עמקו
מחשבותיך, נפלאותיך ומחשבותיך אלינו, כי אנכי ידעתי את
המחשבות אשר אנכי חושב עליהם כו', ואין לידע ערכה ואין
להבין דרכה, וצדיק באמונתו יחיה**

והרי מבואר מכ"ז כי כל הגליות כולם וכל המאורעות כולם אשר עברו
על אבותינו ועלינו עד ביאת המשיח הנה הם כולם בגזרה מאז ומקדם.
ומה שנעשה ונתהווה כל מאורע רעה וכל צער ותלאה ע"י איזה חטא ועון
רח"ל. ואמרו שבת נ"ה ע"א אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון. ע'
לעיל דרוש ד' ענף י' סי' ג'. הנה הוא הכל בסוד נורא עלילה על בני
אדם. וכמ"ש במדרש תנחומא פ' וישב הנז'. והם כולם מנפלאות תמים
דעים ית"ש אשר לו נתכנו עלילות ועל כל זה נאמר. מאד עמקו

מחשבותיך. ושם מ'. נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. וכן ירמיה כ"ט. כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליהם כו' וכנ"ל. ואין לידע ערכה ואין להבין דרכה. וצדיק באמונתו יחיה.

כל המאורעות כולם אשר בעוה"ז וכל העונשים כולם אשר בעולם הנפשות שהוא לאחר מיתה, הם כולם להוציא את כל תוקף הדינין מן הכח אל הפועל, וע"י העונשים הנה הם מתצרפים כולם ומתלבנים מכל הזוהמא חלאה וצחנה, ויעשו הם עצמם לרשפי אש שלהבת יה שלהובין דרחימו דינין דקודשא, ויהיו הם עצמן סיבת כל טוב הצפון יין המשומר בענביו ושכר כל עוה"ב – אך אלו שזכינו שיעשה כ"ז ע"י תורה ומעשים טובים וע"י כפיית הייצ"ר מגיבורי כח עושי דברו, וכן בענינינו בדור המדבר, אלו שעמדו בכל העשרה נסיונות, להיות לבם ונפשם בהאמונה והביטחון לה' תמיד, הנה אז היו מתמתקים כל הדינין אשר נולדו ונתחדשו בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף היו מתמתקים ומתבסמים מאז, להעשות לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו, והיה עומד ומתקיים עליהם הגילוי דאור הגנוז שהוא הנהירו דעתיקא ע"י משרבע"ה, אשר כבר זכו אליו בברית אבות מעת הגאולה, ואח"כ במתן תורה אם שהיו זוכים להלחות הראשונות היה נקנה בהם אותו האור לקנין עולם והיה נעשה עצמותם זך ומצוחצח בדיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא, כי היה נעשה גופם מאז כמו לאחר התחייה דלעתיד, וכן היה מתתקן על ידיהם העולם כולו מתיקון לתיקון ומעילוי לעילוי וכמו התיקון דלעתיד

וסוד הדברים הוא. ע"פ מה שאמרנו לעיל דרוש ד' מענף י"ז והלאה כי כל המאורעות כולם אשר בעוה"ז וכל העונשים כולם אשר בעולם הנפשות שהוא לאחר מיתה. הנה הם כולם להוציא את כל תוקף הדינין מן הכח אל הפועל. וע"י העונשים הנה הם מתצרפים כולם ומתלבנים מכל הזוהמא חלאה וצחנה. ויעשו הם עצמם לרשפי אש שלהבת יה שלהובין דרחימו דינין דקודשא. ויהיו הם עצמן סיבת כל טוב הצפון יין

המשומר בענביו ושכר כל עוה"ב. אך אלו שזכינו שיעשה כ"ז ע"י תורה ומעשים טובים וע"י כפיית הייצ"ר מניבורי כח עושי דברו. וכן בענינינו בדור המדבר אלו שעמדו בכל העשרה נסיונות. להיות לבם ונפשם בהאמונה והביטחון לה' תמיד וכנ"ל ענף ד'. הנה אז היו מתמתקים כל הדינין אשר נולדו ונתחדשו בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף היו מתמתקים ומתבסמים מאז. להעשות לדינין דקודשא ולשלהובין דרחימו. והיה עומד ומתקיים עליהם הגילוי דאור הגנוז שהוא הנהירו דעתיקא. ע"י משרבע"ה. אשר כבר זכו אליו בברית אבות מעת הגאולה. ואח"כ במתן תורה אם שהיו זוכים להלוחות הראשונות היה נקנה בהם אותו האור לקנין עולם והיה נעשה עצמותם זך ומצוחצח בדיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא. וכמ"ש בזה"ק משפטים קיד רע"א. כי היה נעשה גופם מאז כמו לאחר התחייה דלעתיד. וכן היה מתתקן על ידיהם העולם כולו מתיקון לתיקון ומעילוי לעילוי וכמו התיקון דלעתיד.

אבל מאחר שלא זכו לכ"ז ולא עמדו בנסיונם וניסו להקב"ה פעם אחר פעם עד עשרה פעמים והגיע הפגם עד המחשבה שהיא י', כי כל חטא האדם הוא מגיע לפי מדרגתו ושורשו ולכן לפי מדרגתם הגיע החטא עד המ"ס וכמו החטא דאדה"ר, ועי"ז נסתלק ונסתם מהם האור דאי"ן, שנתמעט ונתצמצם והיה עומד עליהם מאז ולהלאה רק בהעלם גדול – וכל הג' מתנות דמן ובאר וענני כבוד שהיה נשאר להם כבתחילה, הרי היו רק בזכות משה אהרן ומרים – אך עכ"ז הנה אילולא החטא דמי מריבה והיה נכנס משה לארץ היה עדיין האפשרית להחזיר התיקון כמקדם והיה מתתקן העולם מתיקון לתיקון מעת ביאת הארץ ולהלאה – אבל מאחר שנאבד מהם גם את זה ונסתלק מהם משה רבינו ג"כ, הנה אי אפשר עוד להשיב את העולם לתיקונו, אלא רק בצירוף כל המאורעות כולם אשר מאז ולהלאה עד ביאת המשיח – וכל הנסים גלויים אשר נעשה אח"כ בביאת הארץ ובבנין בית המקדש היה ג"כ רק באור המצומצם – ולכך לא ניתן להם אלא רק ארץ ז' אומות, ולא עשרה אומות

כהבטחתו ית"ש בברית בין הבתרים, והם קיני קניזי
 וקדמוני שהם אדום עמון ומואב, שלא ניתן להם עד לעתיד
 לבוא, כי לא היה זה עדיין ירושה שלימה ולא גאולה
 שלימה, משום שנסתם מהם הגילוי דאור הגנוז מעת פטירת
 משרבע"ה ולא יוחזר לנו מעתה אלא רק בביאת המשיח –
 והוא ג"כ רק ע"י סוד ברית אבות וישראל שהוא בתר"ך
 עמודי אור אשר ברישא חוורתא רישא דאי"ן

אבל מאחר שלא זכו לכ"ז ולא עמדו בנסיונם וניסו להקב"ה פעם אחר
 פעם עד עשרה פעמים והגיע הפגם עד המחשבה שהיא י'. כי כל חטא
 האדם הוא מגיע לפי מדרגתו ושורשו ולכן לפי מדרגתם הגיע החטא עד
 המ"ם וכמו החטא דאדה"ר. ועי"ז הנה נסתלק ונסתם מהם האור דאי"ן.
 ור"ל שנתמעט ונתצמצם והיה עומד עליהם מאז ולהלאה רק בהעלם
 גדול. ע' פ' תשא קצ"ג סע"ב קצ"ד ע"א. וכל הג' מתנות דמן ובאר וענני
 כבוד שהיה נשאר להם כבתחילה. הרי היו רק בזכות משה אהרן ומרים.
 אך עכ"ז הנה אילולא החטא דמי מריבה והיה נכנס משה לארץ היה
 עדיין האפשרות להחזיר התיקון כמקדם והיה מתקן העולם מתיקון
 לתיקון מעת ביאת הארץ ולהלאה. אבל מאחר שנאבד מהם גם את זה
 ונסתלק מהם משה רבינו ג"כ. הנה אי אפשר עוד להשיב את העולם
 לתיקונו אלא רק בצירוף כל המאורעות כולם אשר מאז ולהלאה עד
 ביאת המשיח. וכל הנסים גלויים אשר נעשה אח"כ בביאת הארץ ובבנין
 בית המקדש היה ג"כ רק באור המצומצם ולכך לא ניתן להם אלא רק
 ארץ ז' אומות. ולא עשרה אומות כהבטחתו ית"ש בברית בין הבתרים. ע'
 רש"י שם פסוק י"ט והוא במדרש ב"ר פ' מ"ד סי' כ"ז. והם קיני קניזי
 וקדמוני שהם אדום עמון ומואב. שלא ניתן להם עד לעתיד לבוא. כי לא
 היה זה עדיין ירושה שלימה ולא גאולה שלימה משום שנסתם מהם
 הגילוי דאור הגנוז מעת פטירת משרבע"ה ולא יוחזר לנו מעתה אלא רק
 בביאת המשיח. והוא ג"כ רק ע"י סוד ברית אבות וישראל שהוא בתר"ך
 עמודי אור אשר ברישא חוורתא רישא דאי"ן. והוא מה שנאמר יחזקאל

מ"ז ס' וזכרתי אני את בריתי אותך כו' והקימותי לך ברית עולם. ובוזה נשלם דברינו בדרוש זה. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ה' ענף ה' סימן ב').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ב' – פרק ב'
– הטאו ותיקונו

אחר שנתפתה חוה מהנחש ובא עליה ג"כ, כמ"ש בגמ' שבת שבא נחש על חוה וכן הכשילה לאדם באכילת העץ וגם בא אדם עליה אח"כ בעוד שזוהמת הנחש עליה, הנה נכנס ונתלבש אז זוהמת הס"מ ונחש באדם וחוה עצמן, ונתערב ונכלל מעתה הרע בתוכם והוא השאור שבעיסה והיצר הרע אשר כלול תמיד בהאדם עצמו ויצא מעתה מאדם וחוה כל התולדות שהיה ראוי לצאת מהנחש שהם כל או"ה כולם וכן מתערבים בישראל תמיד ע"ד שנתערבו באדם וחוה והוא המשכא דחויאה שנתלבש בו האדם

אך אחר שנתפתה חוה מהנחש ובא עליה ג"כ וכמ"ש בשבת קמ"ז רע"א ובכ"מ שבא נחש על חוה וכן הכשילה לאדם באכילת העץ וגם בא אדם עליה אח"כ בעוד שזוהמת הנחש עליה הנה נכנס ונתלבש אז זוהמת הס"מ ונחש באדם וחוה עצמן ונתערב ונכלל מעתה הרע בתוכם והוא השאור שבעיסה והיצר הרע אשר כלול תמיד בהאדם עצמו ויצא מעתה מאדם וחוה כל התולדות שהיה ראוי לצאת מהנחש שהם כל או"ה כולם וכן מתערבים בישראל תמיד ע"ד שנתערבו באדם וחוה והוא המשכא דחויאה שנתלבש בו האדם. כמ"ש בתיקונים תיקון כ"א נ"ד ע"א ובסוף תיקון נ"ח ק"ח ע"א וכן בתיקון ג' מ"א תיקונים אחרונים ובכ"מ.

כל או"ה פלחי כוכביא הם כולם רק מעצם הרע עצמו כי הם מכוחות ותולדות הס"מ אל אחר ומזוהמת הנחש הקדמוני, וא"כ הרי הם לא יתוקנו כלל לעתיד לבוא, אלא שיתבטלו בביטול הרע בביטול גמור, כי הרע גופה לא יתוקן כלל, שהזוהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון – בזוה"ק פ' שלח שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל

לגמרי, וכן בענין מחיית עמלק שיתמחו לגמרי – זהו כוונת הפייטן בפ' זכור "ומח שמו וזכרו ונמח זכורו מלהזכירו בזכרון קדוש", כי כאשר יזכר ויפקד עתה גילוי דאור קדושתו ית"ש שיאר ויתגלה בכל העולם כולו, אז ממילא הוא שימחה שמו וזכרו של עמלק אל אחר לגמרי, משום שהוא היפך דכל אור הקדושה

והרי לנו עכ"פ מכל הנז' כי כל או"ה פלחי כוכביא הם כולם רק מעצם הרע עצמו כי הם מכחות ותולדות הס"מ אל אחר ומזוהמת הנחש הקדמוני וא"כ הרי הם לא יתוקנו כלל לעתיד לבוא אלא שיתבטלו בביטול הרע בביטול גמור כי הרע גופה לא יתוקן כלל וכנ"ל שהזוהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון. וכן הוא בזוה"ק פ' שלח קס"ב סוף עמוד א' שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל לגמרי וכן הוא נודע בענין מחיית עמלק שיתמחו לגמרי. וזהו כוונת הפייטן בפ' זכור. ומח שמו וזכרו ונמח זכורו מלהזכירו בזכרון קדוש כי כאשר יזכר ויפקד עתה גילוי דאור קדושתו ית"ש שיאר ויתגלה בכל העולם כולו אז ממילא הוא שימחה שמו וזכרו של עמלק אל אחר (בגימט') לגמרי משום שהוא היפך דכל אור הקדושה. (ספר הרע"ה חלק ב' דרוש ד' ענף ד').

**ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ב' – פרק ג' –
חטא אדה"ר ותיקונו במהלך הדורות**

הליכת ישראל במדבר היה, שהכניסם הקב"ה בהנסיון הנורא הזה שהכניס אותם בתוך משכן הס"מ וחיילותיו וכל הרשעה כולה ונתנסו בכל פיתוייו ותחבולותיו וראו אותו וידעו אותו מכל וכל, ועכ"ז הנה שם גופה קבלו את כל התורה כולו ונעשו לחלק ה' עמו כמ"ש ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו יליל ישימון, וכן כתוב לכתך אחרי במדבר כו' קודש ישראל לה' כו', ולא נכשלו אלא רק בהעשרה נסיונות, כי המקום היה גורם להם – וחטא העגל שהוא החטא הקשה יותר מכולם, הנה בזה, ישראל עצמן לא חטאו בזה מאומה

אלא רק הערב רב, וכל חטא ישראל בזה היה רק על שלא מיחו בהם – בדרך כלל הנה נשארו כל אותו הדור קיים באמונתו של הקב"ה ונשארו קודש לה' גם אחר הנסיון העצום והנורא הזה

ונחזור להענין כי הליכת ישראל במדבר הנה היה. שהכניסם הקב"ה בהנסיון הנורא הזה שהכניס אותם בתוך משכן הס"מ וחילולתיו וכל הרשעה כולה ונתנסו בכל פיתוייו ותחבולותיו וראו אותו וידעו אותו מכל וכל ועב"ז הנה שם גופה קבלו את כל התורה כולו ונעשו לחלק ה' עמו וכמ"ש 'מצאהו בארץ מדבר ובתוהו ליל ישימון. וכן כתוב עוד. ירמיה ב'. לכתך אחרי במדבר כו' קודש ישראל לה' כו'. ולא נכשלו אלא רק בהעשרה נסיונות. כי המקום היה גורם להם כנ"ל. וחטא העגל שהוא החטא הקשה יותר מכולם הנה בזה. ישראל עצמן לא חטאו בזה מאומה אלא רק הערב רב וכל חטא ישראל בזה היה רק על שלא מיחו בהם וכמו שיתבאר כ"ז לפנינו לקמן בארוכה בעה"י ע"ש ותמצא נחת. ועב"פ הוא כי בדרך כלל הנה נשארו כל אותו הדור קיים באמונתו של הקב"ה ונשארו קודש לה' גם אחר הנסיון העצום והנורא הזה.

סוד הענין דאלף נשים שנשא שלמה, הם היו מקליפת נוגה שהוא בסוד אלף, ת"ק חסדים ות"ק גבורות, והם אלף יומין דחול, ובסוד האלף לך שלמה שהוא חול – והיה כוונת שלמה לתקן את קליפת נוגה להחזירה לקדושה ולכך נשא אותן האלף נשים כדי לכלול אותן בקדושה, והיה כוונתו ע"ד האשת זנונים דהושע – אבל באמת שגה בזה כי האשת זנונים דהושע הרי היתה ישראלית ובשלמה היו כולן נכריות, ואפי' למ"ד שגירון, הנה לא נתגיירו בלב שלם והטעו אותו, וכ"ז היה כי רצה לכבוש את כל הקליפה כולה ולתקנה כולה כי לכך נשא אלף, שהוא כנגד הקליפה כולה שהיא אלף יומין דחול – ומשום שרצה לתקן את כל הקליפה כולה לכן לא עלתה בידו כי זה אי אפשר רק בביאת המשיח – והוא ג"כ הענין דערב רב אשר לקחם משה רבינו ע"ה ומשה רצה לתקן את הזכר דנוגה ושלמה הנוק' – כי שלמה

המלך ע"ה העמיק בזה הרבה מאד, ונכנס בזה גם מה שהוא נגד התורה כמ"ש בזה"ק נח ירב חכמתא עילאה לשלמה מלכא לבתר מה כתיב ביה כו' נאום הגבר לאיתנאל לאיתנאל ואוכל אמר שלמה אתי אל ואוכל למעבד רעותי והיה מתחכם על דברי תורה ובזה שגה ונכשל

וזהו ג"כ סוד הענין דאלף נשים שנשא שלמה ואמר האריז"ל בשער הפסוקים וכן בלק"ת מלכים א' י"א כי הם היו מקליפת נוגה שהוא בסוד אלף. ת"ק חסדים ות"ק גבורות. והם אלף יומין דחול שאמרו בזה"ק פקודי רכ"ז ובסוד האלף לך שלמה שהוא חול. והיה כוונת שלמה לתקן את קליפת נוגה להחזירה לקדושה ולכך נשא אותן האלף נשים כדי לכלול אותן בקדושה והיה כוונתו ע"ד האשת זנונים דהושע כנ"ל ענף כ' סימן ג' ע"ש. אבל באמת שגה בזה כי האשת זנונים דהושע הרי היתה ישראלית ובשלמה היו כולן נכריות ואפי' למ"ד שגיירן (ע' במדבר רבה פ' י' סימן ד' ובשה"ש רבה פ"א פסוק א' סימן י'). וע' עוד שבת נ"ז ב' ויבמות ע"ו א' ב') הנה לא נתגיירו בלב שלם והטעו אותו. וכ"ז היה כי רצה לכבוש את כל הקליפה כולה ולתקנה כולה כי לכך נשא אלף. שהוא כנגד הקליפה כולה שהיא אלף יומין דחול כנו'. ע' שער קיצור אבי"ע ספ"ג. ומשום שרצה לתקן את כל הקליפה כולה לכן לא עלתה בידו כי זה אי אפשר רק בביאת המשיח. והוא ג"כ הענין דערב רב אשר לקחם משה רבינו ע"ה ומשה רצה לתקן את הזכר דנוגה ושלמה הנוק' וכמ"ש הרב בשער קליפת נוגה ספ"ג. וע' עוד בענין אלף נשים שנשא שלמה ברקאנטי פ' שופטים בפסוק ולא ירבה לו נשים. ועכ"פ הוא כי שלמה המלך ע"ה העמיק בזה הרבה מאד ונכנס בזה גם מה שהוא נגד התורה וכמ"ש בזה"ק פ' נח ע"ו א' ירב חכמתא עילאה לשלמה מלכא לבתר מה כתיב ביה כו' נאום הגבר לאיתנאל לאיתנאל ואוכל אמר שלמה אתי אל ואוכל למעבד רעותי והיה מתחכם על דברי תורה ובזה שגה ונכשל. וע' בשמו"ר ר"פ וארא ובירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ו ובכ"מ.

השלמת התיקון הרי הוא מוכרח להיות תיקון כללי דוקא – הגם שמשה רבינו ע"ה הוא היה שורש נשמת כלל ישראל כולם, שכולם היו ענפיו והוא היה שורשם ופנימיותם, וזהו שאמר העם אשר אנכי בקרב, ועכ"ז הרי לא נתקן על ידו – אך שם היה הסיבה במה שקיבל משרע"ה את הערב רב ועל ידיהם נכשלו ישראל בכל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה, וזה היה הסיבה למניעת התיקון אז, כי אלולא זה היו נתקן באמת כל העולמות כולם כמו קודם החטא – כי מניעת התיקון אשר היה בהד' שנכנסו לפרדס, משום שלא היו בבחי' מרכבה להחגת"מ הכלליים אלא רק להפרטים שבהם לבד, אמנם עכ"ז? הנה באם שהיה אפשר לכ"א מהם לתקן את כל הד' פרטים כולן היו יוצאים כולם לשלום כמו ר' עקיבא והיו גורמים תיקון הרבה – אך מאחר שלקח כ"א רק התיקון דפרט אחד והרי נשאר לכ"א שאר הג' פרטים בכח הקליפה שבהם הנה התגבר הקליפה בכח זה להכשיל את כ"א גם במה שנכנס, ואטבעו כלהו ביסודא דיליה כמה דעאלו בר ההוא שלימא חסידא דאתיא בסטרא דימינא

וכן אלו הד' שנכנסו לפרדס הגם שהיו מבחי' חגת"מ כנ"ל ענף כ"ב עכ"ז הנה לא היו מחגת"מ הכלליים כמו האבות ודוד אלא רק מהפרטים שבהם ולכן לא היה אפשר שיושלם התיקון ע"י ארבעתן מאחר שהם רק פרטיים לבד. והשלמת התיקון הרי הוא מוכרח להיות תיקון כללי דוקא. והגם שמשה רבינו ע"ה הוא היה שורש נשמת כלל ישראל כולם. שכולם היו ענפיו והוא היה שורשם ופנימיותם. וזהו שאמר העם אשר אנכי בקרב, וכמ"ש הרב בשער הארת המוחין פ"א וכן בשער הפסוקים פ' שמות דף נ"ו. ועכ"ז הרי לא נתקן על ידו. אך שם היה הסיבה במה שקיבל משרע"ה את הערב רב ועל ידיהם נכשלו ישראל בכל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה וזה היה הסיבה למניעת התיקון אז. כי אלולא זה היו נתקן באמת כל העולמות כולם כמו קודם החטא וע' בווהר בראשית כ"ח ב' ובכ"מ וכנודע. ועכ"פ הוא כי מניעת התיקון אשר היה בהד' שנכנסו לפרדס. משום שלא היו בבחי' מרכבה להחגת"מ

הכלליים אלא רק להפרטים שבהם לבר. אמנם עכ"ז הנה באם שהיה אפשר לכ"א מהם לתקן את כל הד' פרטים כולן היו יוצאים כולם לשלום כמו ר' עקיבא והיו גורמים תיקון הרבה אך מאחר שלקח כ"א רק התיקון דפרט אחד והרי נשאר לכ"א שאר הג' פרטים בכח הקליפה שבהם הנה התגבר הקליפה בכח זה להכשיל את כ"א גם במה שנכנס. ואטבעו כלהו ביסודא דיליה כמה דעאלו בר ההוא שלימא חסידא דאתיא בסטרא דימינא וכנ"ל ענף כ"ב סי' ב' ע"ש.

(ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ"ד סימן ב').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ד' – מצרים
[שיעבוד, גאולה, יציאת מצרים]

כל ענין הליכת ישראל דרך הים והנס שנעשה בו היה הענין למעלה ולמטה – זה סוד מה שכתוב ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף, כי נודע הוא כי כל מקום שנאמר העם הוא לשון גנאי, וכל מקום שנאמר ישראל הוא לשון שבח – כי היו ישראל אז בבחי' קטנות בלא זכות ומעשים טובים ולא היו ראויים כלל מצד מעשיהם לכל הנסים הגדולים שנעשו אז ולכל מעלתם הגדולה שזכו אז – אך בעת הגאולה נתעלו ונתגדלו והוא ביום א' של פסח ולכן כתיב וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, והוא מסטרא דאילנא דחיי דאינון נ' שנין דיובלא, ולכן נזכרו שם בשם בני ישראל – אבל אח"כ הנה חזרו לקטנותן ונזכרו רק בשם העם, והעיקר הוא ע"י הערב רב, כי עי"ז נתקטנו ונתחשכו ביותר וביותר, ולכן נקראו אז בשם העם, וכן היה ג"כ בז"א למעלה, כי חזר להקטנות דיניקה הנקרא רק בשם אלהים, וזהו שנאמר ויסב אלהים את העם

(ה) והנה נתבאר מדברינו כי כל ענין הליכת ישראל דרך הים והנס שנעשה בו היה הענין למעלה ולמטה. וזה סוד מ"ש ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף. כי נודע הוא כי כל מקום שנאמר העם הוא

לשון גנאי וכל מקום שנאמר ישראל הוא לשון שבח כמ"ש ברמב"ן שם סוף פסוק י'. כי היו ישראל אז בבחי' קטנות בלא זכות ומעשים טובים ולא היו ראויים כלל מצד מעשיהם לכל הנסים הגדולים שנעשו אז ולכל מעלתם הגדולה שזכו אז אך בעת הגאולה נתעלו ונתגדלו והוא ביום א' של פסח ולכן כתיב וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים. והוא מסטרא דאילנא דחיי דאינון נ' שנין דיובלא כמ"ש בזה"ק פ' נשא קכ"ה ע"א ולכן נזכרו שם בשם בני ישראל. אבל אח"כ הנה חזרו לקטנותן ונזכרו רק בשם העם. והעיקר הוא ע"י הערב רב וכמ"ש בפ' בשלח מ"ה ע"ב כי עי"ז נתקטנו ונתחשכו ביותר וביותר ולכן נקראו אז בשם העם. וכן היה ג"כ בז"א למעלה כי חזר להקטנות דיניקה הנקרא רק בשם אלהים וזהו שנאמר ויסב אלהים את העם (ע' שער החשמל ספ"א. וע' עוד במב"ש שער ה' ח"א פ' ט"ו שהמוחין דקטנות דאלהים הם לא יחסר לעולם וכן היה ג"כ בגלות מצרים. אלא שהאותיות יה דאלהים היו דוממין בו בסוד נאלמתי דומיה דום יה).

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ה' – מדבר
סיני (דור המדבר וגסיונותיו)

על דרך זה מתנהג ג"כ בכל האישים כולם וכן גם בצדיקים, כי ע"י התערבות רע בטוב הרי יש סיגים בכלם, והנה נעשה בהסיגים כל מה שנעשה, והם העונשים והתלאות אשר בעוה"ז וכן בעולם הנפשות, וכן כ"ז הרי הוא כל ענין המיתה והקבורה שהוא כדי לעכל את הזוהמא, והוא ג"כ הענין מה שמצינו בדור המדבר כי גם אחר כל רוממות מעלתם הנאמר עליהם כי חלק ה' עמו גו' יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו, ישאהו על אברתו, ה' בדד ינחנו, ואמרו בפדר"א כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה בהר סיני זכו להיות כמלאכי השרת ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא ועליהם הכתוב אומר אשרי העם שככה לו – ועכ"ז הנה גם אחר כל השבח

הזה הרי נאמר עליהם ג"כ בפ' שלח, במדבר הזה יפלו פגריכם כו' ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה, והרי נאמר עליהם לשון קשה ולשון גנאי כזה אחר גודל רוממות מעלתם הנז' (כי פגר הוא לשון פיגול, רש"י בפ' לך)

ב) ודע כי כ"ז הנה הוא מתנהג עד"ז ג"כ בכל האישים כולם וכן גם בצדיקים כי ע"י התערבות רע בטוב הרי יש סיגים בכלם, והנה נעשה בהסיגים כל מה שנעשה, והם העונשים והתלאות אשר בעוה"ז וכן בעולם הנפשות, וכן כ"ז הרי הוא כל ענין המיתה והקבורה שהוא כרי לעכל את הזוהמא, והוא ג"כ הענין מה שמצינו בדור המדבר כי גם אחר כל רוממות מעלתם הנאמר עליהם כי חלק ה' עמו גו' יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו, ישאחו על אברתו, ה' בדר ינחנו, ואמרו בפדר"א ס"פ מ', כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה בהר סיני זכו להיות כמלאכי השרת ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא ועליהם הכתוב אומר אשרי העם שככה לו, ועכ"ז הנה גם אחר כל השבח הזה הרי נאמר עליהם ג"כ בפ' שלח, במדבר הזה יפלו פגריכם כו' ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה, והרי נאמר עליהם לשון קשה ולשון גנאי כזה אחר גודל רוממות מעלתם הנז' (כי פגר הוא לשון פיגול כמ"ש רש"י בפ' לך ט"ז י"א).

וגם יד ה' היתה בהם להומם מקרב המחנה עד תומם, הוא לשון קשה מאד, וכן קורא אותם שם בשם אנשי המלחמה, הכוונה בזה על הערב רב – אך הלשון יפלו פגריכם שהוא ודאי על הדור המדבר עצמו כמבואר שם, הוא ודאי קשה – אך הכוונה הוא על הסיגים והפסולת והרע שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים ואח"כ מחטא העגל – על זה מבטיח להם הקב"ה שזה יפרש מהם ולא ישאר בהם ח"ו – והוא מה שאמר במדבר הזה יפלו פגריכם, וכן עד תם פגריכם במדבר, ור"ל על הרע שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים, שהוא פגר מובס, הנה זה יתברר מהם, והוא יפול וישאר במדבר, ועי"ז ישארו הם כסולת נקיה קודש ישראל לה' בטח בדרך עין יעקב – בזוה"ק פ' שלח, כי זהו מה שכתוב

יפלו. ולא כתיב תפלו ח"ו, ועל דא במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו, בגין דרעותא דקב"ה לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם

אמנם מה שנאמר בפ' דברים, וגם יד' ה' היתה בהם להמם מקרב המחנה עד תומם, והוא ג"כ לשון קשה מאד, וכן קורא אותם שם בשם אנשי המלחמה. הנה שם הוא הכוונה בזה על הערב רב. אך הלשון יפלו פגריכם שהוא ודאי על הדור המדבר עצמו כמבואר שם בהענין. הוא ודאי קשה. אך הכוונה הוא. על הסינים והפסולת והרע שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים ואח"כ מחטא העגל. הנה על זה מבטיח להם הקב"ה שזה יפרש מהם ולא ישאר בהם ח"ו. והוא מה שאמר. במדבר הזה יפלו פגריכם. וכן שם. עד תם פגריכם במדבר. ור"ל על הרע. שהיה מעורב בהם מחלאת מצרים. שהוא פגר מובס. הנה זה יתברר מהם. והוא יפול וישאר במדבר. ועי"ז ישארו הם כסולת נקיה קודש ישראל לה' בטח בדרך עין יעקב. וכמ"ש כ"ז בזוה"ק פ' שלח קס"ב רע"ב. ואמרו שם כי זהו מה שכתוב יפלו. ולא כתיב תפלו ח"ו. ועל דא. במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו. בגין דרעותא דקב"ה. לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות ט')

משה רבינו ע"ה היה מוכן ומזומן לקיים מצידו כל ציוויו של הקב"ה, וזהו שנאמר ויקח משה את המטה מלפני ה' כאשר צוהו, שלקח את המטה בכוונת מחשבה, שיהא קשור ומיוחד בהאור דעד"א בשמא קדישא גליפא קדישא – וזהו שנאמר כאשר צוהו – אמנם הנה תיכף באותו המעמד נעשה שינוי גדול בקהל ישראל – כי הס"מ הצורר היה אורב עליהם תמיד להכשילם בכל רגע – וכן היה כאן – כי הרי הקב"ה אמר ודברתם אל הסלע – שהוא הסלע הידוע – והוא אותו הסלע דבאר של מרים אשר ממנו הסתפקו כל הארבעים שנה – והוליך אותם משרבע"ה להקהילם אל פני הסלע הזה – אבל היה נמצא בהם כתות שהתחילו להתרעם ולהתלונן בדברי נרגן כמתלהמים והם ירדו חדרי בטן – ואמרו כי מה שמוליך אותם לסלע ידוע הוא מסתמא שיודע

ה"ערב רב" וכל המסתעף

אותו הסלע שיש מעיין תחתיו ויוצא משם מים, ואמרו לו הרי הקב"ה הוא בכל מקום, א"כ הרי אפשר להעשות הנס מאיזה סלע שהוא

והנה משה רבינו ע"ה היה מוכן ומזומן לקיים מצידו כל ציווי של הקב"ה. וזהו שנאמר ויקח משה את המטה מלפני ה' כאשר צוהו. שלקח את המטה בכוונת מחשבה. שיהא קשור ומיוחד בהאור דעד"א בשמא קדישא גליפא קדישא וכו'. וזהו שנאמר. כאשר צוהו. אמנם הנה תיכף באותו המעמד נעשה שינוי גדול בקהל ישראל. כי הס"מ הצורר היה אורב עליהם תמיד (בנ"ל ענף ב') להכשילם בכל רגע. וכן היה כאן כי הרי הקב"ה אמר ודברתם אל הסלע שהוא הסלע הידוע והוא אותו הסלע דבאר של מרים אשר ממנו הסתפקו כל הארבעים שנה. והוליד אותם משרבע"ה להקהילם אל פני הסלע הזה. אבל היה נמצא בהם כתות שהתחילו להתרעם ולהתלונן. בדברי נרגן כמתלהמים והם ירדו חדרי בטן. ואמרו כי מה שמוליד אותם לסלע ידוע. הוא מסתמא שידוע אותו הסלע שיש מעיין תחתיו ויוצא משם מים. ואמרו לו הרי הקב"ה הוא בכל מקום א"כ הרי אפשר להעשות הנס מאיזה סלע שהוא.

ובאמת הנה כן היה למשה רבינו ע"ה לעשות – ולכן נאמר על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני ישראל, ר"ל להוציא להם מים מאיזה סלע שהיו מבקשים – הגם שהקב"ה הרי אמר לו אל הסלע, שמשמעותו הוא הסלע הידוע – אמנם משמעותו הוא ג"כ אל הסלע שיבקשו ממנו – ובאמת הנה לא היה נעלם כ"ז ממשה רבינו ע"ה ג"כ – אך כאן היה ענין אחר אשר עי"ז שגה בזה משרבע"ה – ויצא מזה כל מה שיצא ע"ד שגגה היוצא מלפני השליט – והיה כ"ז באמת בגזירת נורא עלילה על בני אדם שהוא מנפלאות תמים דעים ית"ש, כמ"ש בתנחומא וישב בפסוק ויוסף הורד מצרימה וכן במדרש חוקת על אותה המאורע, כי הקב"ה לוכד חכמים בערמם, ומסבב סיבות שונות כדי לקיים גזרתו ית"ש

ובאמת הנה כן היה למשה רבינו ע"ה לעשות ולכן נאמר (בסוף פ' האזינו) על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני ישראל. ור"ל להוציא להם מים מאיזה סלע שהיו מבקשים. וכמבואר כ"ז בילקוט פ' חוקת ע"ש. והגם שהקב"ה הרי אמר לו אל הסלע. שמשמעותו הוא. הסלע הידוע. אמנם משמעותו הוא ג"כ. אל הסלע שיבקשו ממנו. ובאמת הנה לא היה נעלם כ"ז ממשה רבינו ע"ה ג"כ. אך כאן היה ענין אחר אשר עי"ז שגה בזה משרבע"ה. ויצא מזה כל מה שיצא ע"ד שגגה היוצא מלפני השליט. והיה כ"ז באמת בגזירת נורא עלילה על בני אדם שהוא מנפלאות תמים דעים ית"ש. כמ"ש בתנחומא פ' וישב. פסוק ויוסף הורד מצרימה ע"ש. וכן הוא ג"כ במדרש פ' חוקת על אותה המאורע. כי הקב"ה לוכד חכמים בערמם. ומסבב סיבות שונות כדי לקיים גזרתו ית"ש.

עיקר הסיבה מה שגגה בזה משרבע"ה, הנה הוא ע"פ מה שאמר רבינו יהודה חסיד כי ראה משרבע"ה שנסתלק כבוד השכינה מהסלע, כי בתחילה היה השכינה שורה שם, כמ"ש בתיקונים דשכינתא הוא נח על טירנא. וראה מרחוק את כבוד השכינה על הסלע ולכן הקהיל את העדה שם – אבל כשהגיע קרוב להעשות הנס, לא ראה עוד שם כבוד השכינה – והנה נבהל ונשתומם על המראה ולא ידע מה

לעשות – ובאמת הנה אפשר הוא כי לכך נסתלק אור השכינה משם, כי היה רצונו ית"ש שיוציא להם מים מאיזה סלע שמבקשים הם, ואם היה מחליט משרבע"ה בדעתו להוציא מאיזה סלע אחר, היה מתגלה אור השכינה על אותו הסלע אחר, כמ"ש התיקונים דבכל אתר דבעי קב"ה למעבד נס שכינתא אקדימת לה הוא אתר, ולאיזה סלע שהיה מדבר, היה מתגלה שם אור שכינתו ית"ש והיה נותן מימיו – ולכך נסתלק משם אור הכבוד, כי היה ממתין על דיבורו של משה, והרי לא נסתלק באמת אלא שהיה עומד מוכן עכ"פ

והנה עיקר הסיבה מה ששגה בזה משרבע"ה. הנה הוא ע"פ מה שאמר רבינו יהודה חסיד. הובא בספר הציוני פ' חוקת. כי ראה משרבע"ה שנסתלק כבוד השכינה מהסלע. כי בתחילה היה השכינה שורה שם. וכמ"ש בתיקונים הנ"ל דשכינתא הוא נח על טירנא. וראה מרחוק את כבוד השכינה על הסלע ולכן הקהיל את העדה שם. אבל כשהגיע קרוב להעשות הנס. לא ראה עוד שם כבוד השכינה. והנה נבהל ונשתומם על המראה ולא ידע מה לעשות. ובאמת הנה אפשר הוא כי לכך נסתלק אור השכינה משם. כי היה רצונו ית"ש שיוציא להם מים מאיזה סלע שמבקשים הם. ואם היה מחליט משרבע"ה בדעתו. להוציא מאיזה סלע אחר. היה מתגלה אור השכינה על אותו הסלע אחר. וכמ"ש התיקונים הנ"ל דבכל אתר דבעי קב"ה למעבד נס שכינתא אקדימת לה הוא אתר. ולאיזה סלע שהיה מדבר. היה מתגלה שם אור שכינתו ית"ש והיה נותן מימיו. ולכך נסתלק משם אור הכבוד כי היה ממתין על דיבורו של משה. והרי לא נסתלק באמת אלא שהיה עומד מוכן עכ"פ.

אמנם משרבע"ה ע"י שלא ראה את אור הכבוד על הסלע
 כבתחילה, היה סבור כי נסתלקה לגמרי ח"ו ע"י החטא
 מדברי נרגן הנז' – וזהו שאמר שמעו נא המורים המן הסלע
 הזה נוציא לכם מים, ור"ל וכי אפשר לנו להוציא מים מן
 הסלע בלתי אור שכינתו ית"ש – וזהו שאמר המן הסלע
 הזה, ר"ל כמו שהוא עתה בלתי אור שכינתו ית"ש

אמנם משרבע"ה ע"י שלא ראה את אור הכבוד. על הסלע כבתחילה.
 היה סבור כי נסתלקה לגמרי ח"ו ע"י החטא מדברי נרגן הנז'. וזהו שאמר
 שמעו נא המורים המן הסלע הזה נוציא לכם מים. ור"ל וכי אפשר לנו
 להוציא מים מן הסלע בלתי אור שכינתו ית"ש. וזהו שאמר. המן הסלע
 הזה. ר"ל כמו שהוא עתה בלתי אור שכינתו ית"ש.

הנה זהו ג"כ ענין מה שנאמר ויקהילו משה ואהרן את הקהל
 אל פני הסלע, והנה נמצא שינוי כאן, כי מקודם נאמר הקהל
 את העדה וקורא אותם בשם עדה, ואמרו רז"ל במדרש אין
 עדה אלא סנהדרין, כי היו אז כולם גדולים וצדיקים – אבל
 אח"כ עירב השטן ונעשו כיתות כיתות בדברי נרגן
 כמתהלמים – ולכן שינה הכתוב וקורא אותם תיכף בשם
 קהל, שהוא ירידת מדריגה משם עדה – וזהו שנאמר כאן
 ויקהילו משה ואהרן את הקהל"ל אל פני הסלע, ולא ראה שם
 אז את אור הכבוד כבתחילה, ולכך ויאמר להם שמעו נא
 המורים כו' – ור"ל ראו נא מה שגרמתם, המן הסלע הזה
 נוציא לכם מים, וכי אפשר לנו להוציא לכם מים מן הסלע
 בלתי אורו ושפעו ית"ש

והנה זהו ג"כ ענין מה שנאמר ויקהילו משה ואהרן את הקהל אל פני
 הסלע. והנה נמצא שינוי כאן. כי מקודם נאמר הקהל את העדה. וקורא
 אותם בשם עדה. ואמרו רז"ל במדרש פ' בהעלותך סי' כ"ד. אין עדה אלא
 סנהדרין. כי היו אז כולם גדולים וצדיקים אבל אח"כ עירב השטן ונעשו
 כיתות כיתות בדברי נרגן כמתהלמים כנ"ל ולכן שינה הכתוב וקורא
 אותם תיכף בשם קהל. שהוא ירידת מדריגה משם עדה. ע' רמ"ל מלבים
 בתו"כ פ' ויקרא סי' רמ"א. וזהו שנאמר כאן ויקהילו משה ואהרן את

הקה"ל אל פני הסלע. ולא ראה שם אז את אור הכבוד כבתחילה. ולכך ויאמר להם שמעו נא המורים כו'. ור"ל ראו נא מה שגרמתם. המן הסלע הזה נוציא לכם מים. וכי אפשר לנו להוציא לכם מים מן הסלע בלתי אורו ושפעו ית"ש וכנז'.

הלשון הזה מורה כי עלה בדעת משה רבינו ע"ה ע"י הסתלקות אור השכינה אשר לפי סברתו, שימנע מעתה הנס מכל וכל ח"ו – אמנם הנה הגם שכן עלה בדעתו לכאורה – אך מאחר שראה ענין נס אחד גדול מאד שהיה עומד לפניו באותו המעמד עצמו ג"כ, והוא במה שכתוב ויקהילו כו' את הקהל אל פני הסלע. ואמרו ע"ז במדרש כמלא פי כברה קטנה היתה בה וכל ישראל עומדין בה אלא מכאן שהחזיק מועט את המרובה – והוא נס נפלא מאד – וכאשר ראה משה את הנס הגדול הזה הנעשה באותו מעמד הרי ידע היטיב ששכינתו של הקב"ה הוא בתוכם, והרי ידע והבין שיעשה הנס מ"מ, אך באשר שלא ראה את אור הכבוד על הסלע, הנה עלה בדעתו כי בודאי נשתנה הענין עכ"פ ע"י החטא אשר מדברי נרגן הנז', ונתחלף הסלע ונשתנה מהאור דהעה"ח סיהרא קדישא מעין גנים דלית לה פסק, וירד למדרגת האור דעץ הדעת שהוא סלע דמטט' קשה כאבן מסטרא דעבד אשר הרע כרוך סביבו ונעשה מהסלע צור וכמו הצור שבחורב – ולכן חשב כי חלילה הוא להתנהג בו עתה בדיבור כהראוי ופיוסא כהראוי לברתא דמלכא חלילה וחלילה, כי הרי צריך להבדיל בין הקודש ובין החול, ואין חולקין כבוד למי שאינו ראוי – ומה גם כי הרי בדברים לא יוסר עבד, והרי לא יועיל הדיבור כלל ויתחלל שם שמים ח"ו, אלא שראוי הוא לעשות כמו בהצור שבחורב

והנה הלשון הזה הוא מורה כי עלה בדעת משה רבינו ע"ה. ע"י הסתלקות אור השכינה אשר לפי סברתו. שימנע מעתה הנס מכל וכל ח"ו. אמנם הנה הגם שכן עלה בדעתו לכאורה. אך מאחר שראה ענין נס אחד גדול מאד שהיה עומד לפניו באותו המעמד עצמו ג"כ. והוא במה

שכתוב ויקהילו בו את הקהל אל פני הסלע. ואמרו על זה במדרש כאן פ' חוקת סי' ט' ובב"ר פ"ה סי' ז'. כמלא פי כברה קטנה היתה בה וכל ישראל עומדין בה אלא מכאן שהחזיק מועט את המרובה. והוא נם נפלא מאד וכאשר ראה משה את הנם הגדול הזה הנעשה באותו מעמד הרי ידע היטיב ששכינתו של הקב"ה הוא בתוכם וכמ"ש בב"ר שם ע"ש. והרי ידע והבין שיעשה הנם מ"מ אך באשר שלא ראה את אור הכבוד על הסלע הנה עלה בדעתו כי בודאי נשתנה הענין עכ"פ. ע"י החטא אשר מדברי נרגן הנז'. ונתחלף הסלע ונשתנה מהאור דהעה"ח. סיהרא קדישא מעין גנים דלית לה פסק. וירד למדרגת האור דעין הדעת שהוא סלע דמטט' קשה כאבן מסטרא דעבד אשר הרע כרוך סביבו ונעשה מהסלע צור וכמו הצור שבחורב. ולכן חשב כי חלילה הוא להתנהג בו עתה כדיבור כהראוי ופיוסא כהראוי לברתא דמלכא חלילה וחלילה. כי הרי צריך להבדיל בין הקודש ובין החול ואין חולקין כבוד למי שאינו ראוי. ומה גם כי הרי בדברים לא יוסר עבד וכנ"ל סי' ב' ג'. והרי לא יועיל הדיבור כלל ויתחלל שם שמים ח"ו. אלא שראוי הוא לעשות כמו בהצור שבחורב.

ולכן וירם משה את ידו ויך את הסלע – ואמר וירם משה את ידו, ור"ל כי כוון בזה להמשיך האור ממקור העליון שהוא חכמה י' של שם, כמ"ש בתיקונים למי נושאין כפים לרום השמים, שהוא י' של שם, עשר אתוון דשמא מפרש – והיה כוונתו בזה להסיר ולהעביר את המסך ע"י ההכאה ולהמשיך שם השפע מהאור דהעה"ח – כי אחר שיוסר ממנו המסך המבדיל סטרא דעבד שהוא בחי' דעץ הדעת ע"י ההכאה, אז יחזור להאיר בו אור הכבוד שהיא סיהרא קדישא דעץ החיים אשר היא מעין גנים דלית ליה פסק, טפה דאתמשכא מן מוחא שהוא חכמה, והיא ברתא דמלכא, אבא יסד ברתא, ויתוקן להעשות כ"ז ע"י כוונתו ומחשבתו בהרמת ידו כנז', וכמ"ש בזה"ק כי כל הרמת יד אשר לשם שמים הוא תיקון גדול לנטלא מאינון ברכאן דלעילא ולארקא

לתתא כו', וכן בתיקונים בסוד והיה כאשר ירים משה ידו כו', לסלקא ליה לגבי חכמה כו' – וכן היה כוונת משרבע"ה כאן – וזהו שאמר וירם משה את ידו ויך את הסלע, להסיר את קליפתו ולהעביר את כל המסכים שבו וכדי שיומשך שם השפע דאור עה"ח – והרי כזאת וכזאת התחבט וטרח הרעיא מהימנא משה רבינו ע"ה על תקנתן של ישראל והיה כל כוונתו וכל מעשיו לשם שמים ולטובה

ולכן וירם משה את ידו ויך את הסלע. ואמר וירם משה את ידו. ור"ל כי כוון בזה להמשיך האור ממקור העליון שהוא חכמה י' של שם. וכמ"ש בתיקונים תיקון י"ט ט"ל ע"א. למי נושאיין כפים לרום השמים. שהוא י' של שם. עשר אתוון דשמא מפרש. ע"ש בהגר"א. והיה כוונתו בזה להסיר ולהעביר את המסך ע"י ההכאה ולהמשיך שם השפע מהאור דהעה"ח כי אחר שיוסר ממנו המסך המבריל סטרא דעבד שהוא בחי' דעץ הדעת ע"י ההכאה אז יחזור להאיר בו אור הכבוד שהיא סיהרא קדישא דעץ החיים אשר היא מעין גנים דלית ליה פסק. טפה דאתמשכא מן מוחא שהוא חכמה. כמ"ש בתיקונים מ"ו סע"ב. והיא ברתא דמלכא. אבא יסד ברתא. ויתוקן להעשות כ"ז ע"י כוונתו ומחשבתו בהרמת ידו כנו'. וכמ"ש בזוה"ק ריש פ' יתרו כי כל הרמת יד אשר לשם שמים הוא תיקון גדול לנטלא מאינון ברכאן דלעילא ולארכא לתתא כו' ע"ש וכן בתיקונים תיקון כ"ב ע"ו א' בסוד והיה כאשר ירים משה ידו כו'. לסלקא ליה לגבי חכמה כו'. וכן היה כוונת משרבע"ה כאן וזהו שאמר וירם משה את ידו. ויך את הסלע. להסיר את קליפתו ולהעביר את כל המסכים שבו וכדי שיומשך שם השפע דאור עה"ח. והרי כזאת וכזאת התחבט וטרח הרעיא מהימנא משה רבינו ע"ה על תקנתן של ישראל והיה כל כוונתו וכל מעשיו לשם שמים ולטובה.

אמנם כבר אמרו במדרש כי בזה נתקיים במשרבע"ה שהקב"ה לוכד חכמים בערמם – כי באמת הנה שגה בסברתו בזה במה שחשב שנתהפך הסלע מעה"ח לעץ הדעת, וכן היא שגגה גדולה בידו במה שהכה את הסלע, כי

גם לפי סברתו אשר חשב שנתהפך הסלע לעץ הדעת, עכ"ז מאחר שאמר לו הקב"ה ודברתם, לא היה לו להתחכם ולחשוב מחשבות כלל, אלא היה לו לעשות ציוויו של הקב"ה עכ"פ בלי התחכמות כלל – וזהו שאמר לו הקב"ה אח"כ יען לא האמנתם בי, כמ"ש רז"ל (בילקוט) ארבע חטאות כתובין כאן, לא האמנתם בי, לא קדשתם, מעלתם, מריתם, לא האמנתם, שלא אמרתי לכם להכות והכית אותו, לא קדשתם להוציא להם מים מכל סלע שרוצים – והרי לנו כי מה שאמר לא האמנתם בי הוא על ההכאה, כי גם לפי סברתו של משרבע"ה שנשתנה הסלע למדרגת עץ הדעת, היה לו ג"כ לקיים מאמרו של הקב"ה בלי התחכמות כלל – ומה גם כי הרי באמת לא היה נשתנה הסלע ח"ו ולא היה נסתלק אור השכינה משם אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה – וזהו שאמרו בתיקונים וכיון דשכינתא הות תמן לא הוה ליה למחאה בסלע דקלנא הות כו' – וכן הוא בילקוט, מעלתם, אמרת המן הסלע הזה, ור"ל הרי עשית קודש חול, מריתם, ודברתם אל הסלע, שנה עליו פרק אחד ועברתם על דברי – ור"ל כי הרי לכאורה היה צ"ל וצוית אל הסלע ונתן מימיו, ואמר ודברתם, הכוונה הוא על איזה דיבור שהוא, כי גם אם שנה עליו פרק אחד היה נותן מימיו, וכ"ז משום ששכינתו ית"ש היה שורה שם, אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה באיזה דברי תורה, ואז היתה נתגלה והיה נותן מימיו

אמנם כבר אמרו במדרש פ' חוקת סי' ט' כי בזה נתקיים במשרבע"ה שהקב"ה לוכד חכמים בערמם. כי באמת הנה שנה בסברתו בזה במה שחשב שנתהפך הסלע מעה"ח לעץ הדעת. וכן היא שגגה גדולה בידו במה שהכה את הסלע. כי גם לפי סברתו אשר חשב שנתהפך הסלע לעץ הדעת. עכ"ז מאחר שאמר לו הקב"ה ודברתם. לא היה לו להתחכם ולחשוב מחשבות כלל. אלא היה לו לעשות ציוויו של הקב"ה עכ"פ בלי התחכמות כלל. וזהו שאמר לו הקב"ה אח"כ. יען לא האמנתם בי. וכמ"ש רז"ל (בילקוט חוקת רמז תשס"ד) ארבע חטאות כתובין כאן. לא האמנתם בי. לא קדשתם. מעלתם. מריתם. לא האמנתם. שלא אמרתי

לכם להכות. והכית אותו. לא קדשתם. להוציא להם מים מכל סלע שרוצים. כו' ע' ילקוט שם (ויש שם ט"ם וכצ"ל שם. לא האמנת היה לו לומר ואמר לא האמנתם. אהרן מה חטא כו') והרי לנו כי מה שאמר. לא האמנתם בי. הוא על ההכאה. כי גם לפי סברתו של משרבע"ה שנשתנה הסלע למדרגת עין הדעת היה לו ג"כ לקיים מאמרו של הקב"ה בלי התחכמות כלל וכנו'. ומה גם כי הרי באמת לא היה נשתנה הסלע ח"ו ולא היה נסתלק אור השכינה משם אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה וכנ"ל. וזהו שאמרו בתיקונים הנ"ל מ"ו ב' וכיון דשכינתא הות תמן לא הוה ליה למחאה בסלע דקלנא הות כו'. וכן הוא בילקוט הנז'. מעלתם. אמרת המן הסלע הזה ור"ל הרי עשית קודש חול. מריתם. ודברתם אל הסלע שנה עליו פרק אחד ועברתם על דברי. ור"ל כי הרי לכאורה היה צ"ל וצוית אל הסלע ונתן מימיו. ואמר ודברתם. הכוונה הוא על איזה דיבור שהוא. כי גם אם שנה עליו פרק אחד היה נותן מימיו. וכ"ז משום ששכינתו ית"ש היה שורה שם אלא שהיה ממתין על דיבורו של משה באיזה דברי תורה ואז היתה נתגלה והיה נותן מימיו.

אמנם ע"י ההכאה הנה נשתנה באמת הענין הרבה, כי הרי מקודם היה הן המטה והן הסלע שניהם בהאור דהעץ החיים, והיו הזו"ן שניהם בהמוחין דגדלות והיה מוכן שיתייחדו שניהם בהזווג דפב"פ העיקרי ע"י משה ואהרן, שושבינן דמלכא ומטרוניתא, וע"י עיני כל ישראל שהיה עומד מוכן שיתקדשו הם ג"כ כולם בקדושת האור דעה"ח, ואז היה גורם הסתכלותם בשכינה, יחוד דפב"פ העיקרי ובסוד וראיתיה לזכור ברית עולם, כי היה נעשה יחודם אז לאור עולם בהתחלת הגילוי דתיקון הנצחי – אמנם ע"י כי בא שטן וערבב העולם שהכשיל אותם ונתקלקלו בדברי נרגן כמתלהמים, ונסבב עי"ז הכאת הסלע וכנז', הנה נשתנו עי"ז הן המטה והן הסלע לסוד העץ הדעת, כמ"ש ברע"מ בענין המטה זה לשונו, וההוא רע שותפא דעבד גרם לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר בידך (ר"ל כי ע"י ההכאה נעשה בידו) הוה (ר"ל נעשה) דאילנא דטוב ורע

מטט' טוב ס"מ רע, ר"ל שהרע כרוך סביבו – וכן בענין הסלע אמר ברע"מ כי ע"י ההכאה נעשה הסלע, ר"ל שנתחלף ונשתנה לשפחה נוקבא דעבד אשר עליה נאמר בדברים לא יוסר עבד – וכן בתיקונים ובגין דא (ר"ל ע"י ההכאה) אסתלק שכינתא מן הסלע דאיהי י' מן מיטט' ואשתאר מטט' יבשה כו'

אמנם ע"י ההכאה הנה נשתנה באמת הענין הרבה. כי הרי מקודם היה הן המטה והן הסלע שניהם בהאור דהעץ החיים. והיו הזו"ן שניהם בהמוחין הגדלות והיה מוכן שיתייחדו שניהם בהזווג דפב"פ העיקרי ע"י משה ואהרן. שושבינין דמלכא ומטרוניתא. וע"י עיני כל ישראל שהיה עומד מוכן שיתקדשו הם ג"כ כולם בקדושת האור דעה"ח ואז היה גורם הסתכלותם בשכינה. יחוד דפב"פ העיקרי ובסוד וראיתיה לזכור ברית עולם. כי היה נעשה יחודם אז לאור עולם בהתחלת הגילוי דתיקון הנצחי וכנ"ל. אמנם ע"י כי בא שטן וערבב העולם שהכשיל אותם ונתקלקלו בדברי נרגן כמתלהמים. ונסבב ע"ז הכאת הסלע וכנז' הנה נשתנו ע"ז הן המטה והן הסלע לסוד העץ הדעת. וכמ"ש ברע"מ משפטים בענין המטה אמר שם זה לשונו. והוא רע שותפא דעבד גרם לך למחטי במלע. בגין דמטה דאתמסר בידך (ר"ל כי ע"י ההכאה נעשה בידו) הוה (ר"ל נעשה) דאילנא דטוב ורע. מטט' טוב ס"מ רע. ר"ל שהרע כרוך סביבו. וכן בענין הסלע אמר ברע"מ תצא רע"ט וב'. כי ע"י ההכאה נעשה הסלע. ר"ל שנתחלף ונשתנה. לשפחה נוקבא דעבד. אשר עליה נאמר בדברים לא יוסר עבד ע"ש. וכן אמרו בתיקונים מ"ז ב'. ובגין דא (ר"ל ע"י ההכאה) אסתלק שכינתא מן הסלע דאיהי י' מן מיטט' ואשתאר מטט' יבשה כו' ע"ש.

והיה כאן ענין הב' נשיכין כמבואר בזוה"ק זמנא קדמאה
 נפיק דמא ואיהו לחיד, זמנא תניינא נפיק מייא כו'
 ואתפתחת ואולידת, ונעשה כ"ז ע"י ב' הנשיכין, כמ"ש שם
 ונשיך לה בההוא אתר תרי זמני, וסימנך ויך את הסלע
 במטהו פעמים, ויצא בפעם ראשונה דם ובפעם ב' מים

והרי לנו עכ"פ כי ע"י ההכאה נשתנו הן המטה והן הסלע למדרגת עין
 הדעת. וזהו הענין מה ששינה הכתוב כאן ואמר. ויך את הסלע במטהו
 ולא כתיב במטה. סתם. אלא במטהו. כי מטה סתם הוא מטה ה' מסטרא
 דעד"א עה"ח אבל מטה משה הוא דינא בדינא נחש עלי צור וכמ"ש
 בזוה"ק ח"ב מ"ח א' ושם בסופו רע"א ב' ורע"ב א' ע' שם ושם וכנ"ל סי' ב'
 ג'. וכן אמרו בזוה"ק ח"א דף ו' סע"ב ומטה האלהים בידי כו' וחקוק ביה
 שמא קדישא כו' ובהאי חב בסלע כד"א ויך את הסלע במטהו פעמים.
 אמר ליה קב"ה. משה לא יהבית לך מטה דילי להאי. חייך לא יהא בידך
 מכאן ולהלאה. מיד וירד אליו בשבט בדינא קשיא כו' ע"ש כל הענין.
 והנה חזרו אז הזו"ן תיכף לקטנותן וזהו שנאמר ויך את הסלע במטהו
 פעמים ואמר האריז"ל בלק"ת וכן בספר הליקוטין פ' חוקת כי בהכאת
 המטה בהסלע נעשה אז הזווג דקטנות כי המטה כאשר שהוא בדרגא
 דעין הדעת אז עומד בו הארת היסוד דקטנות הנקרא נחש והוא בבחי'
 דינין והנוק' נקרא אז בשם צור שהוא דינא תקיפא וזהו שאמרו במדרש
 שמות רבה פ"ד סי' י"ג כי בהכאה ראשונה יצא דם. וכן הוא במדרש
 תהלים ע"ח סי' ב' וק"ה סי' י"ב. והוא מצד הדינין שבהם והגם שהם דינין
 טהורים אך כשמתפשטים למטה יש מהם יניקה לחיצונים רח"ל והרי
 נעשה כאן הזווג בסוד דרך נחש עלי צור והיה כאן ענין הב' נשיכין
 וכמבואר כ"ז בזוה"ק פנחס רמ"ט ב' ואמר שם זמנא קדמאה נפיק דמא
 ואיהו לחיד. זמנא תניינא נפיק מייא כו' ואתפתחת ואולידת. ונעשה כ"ז
 ע"י ב' הנשיכין. וכמ"ש שם ונשיך לה בההוא אתר תרי זמני. וסימנך ויך
 את הסלע במטהו פעמים. ויצא בפעם ראשונה דם ובפעם ב' מים.

ע"י אלו ב' הנשיכין נעשה כאן פגם גדול בהמים – ז"ש המה מי מריבה כו' – כי בפעם ראשונה שהוא בהצור שבחורב הנה נאמר שם ויקרא שם המקום מסה ומריבה והרי נאמר שם הפגם רק על המקום אבל כאן נאמר הפגם על המים גופה כמ"ש בזוה"ק נח המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל כו' וכי באתר אחרא לא רבו כו' מ"ש הכא דקאמר המה מי מריבה ולא אחרנין, אלא הני מי מריבה הוו ודאי דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא בגין דאית מיין מתוקין ואית מיין מרירן אית מיין צלילן ואית מיין עכירן אית מיין שלם ואית מיין קטטו וע"ד המה מי מריבה כו' ע"ש – ונעשה כ"ז ע"י ב' הנשיכין – כי ע"י החטא דדברי נרגן הנ"ל נכללו החיצונים בשרשם שהוא בהק"כ צירופי אלהים דקדושה, וכשמזדווגים הזו"ן אז בסוד דרך נחש עלי צור שהוא הזווג דקטנות, הנה ע"י כלילותם למטה כנז' אטעמת טעם מרירא למעלה, והוא סוד ביאת נחש על חוה, והוא סוד הנשיכין, ועי"ז הנה יש להם אחיזה ויניקה באותה השפע אחר שמתפשט למטה, וזהו ענין דמי מריבה כי נעשה פגם גם בהמים עצמן

והנה ע"י אלו ב' הנשיכין נעשה כאן פגם גדול בהמים ג"כ. וז"ש המה מי מריבה כו' כי בפעם ראשונה שהוא בהצור שבחורב הנה נאמר שם ויקרא שם המקום מסה ומריבה והרי נאמר שם הפגם רק על המקום אבל כאן נאמר הפגם על המים גופה. וכמ"ש בזוה"ק פ' נח ס"ו א'. המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל כו' וכי באתר אחרא לא רבו כו' מ"ש הכא דקאמר המה מי מריבה ולא אחרנין. אלא הני מי מריבה הוו ודאי דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא בגין דאית מיין מתוקין ואית מיין מרירן אית מיין צלילן ואית מיין עכירן אית מיין שלם ואית מיין קטטו וע"ד המה מי מריבה כו' ע"ש. ופ' לך דף פ' ע"א ופ' ויקרא י"ב א'. ונעשה כ"ז ע"י ב' הנשיכין. וכמו שכתבנו לעיל ענף ב' בארוכה ע"ש מס' ז' עד סוף ס' י'. כי ע"י החטא דדברי נרגן הנ"ל נכללו החיצונים בשרשם שהוא בהק"כ צירופי אלהים דקדושה. וכשמזדווגים הזו"ן אז.

בסוד דרך נחש עלי צור שהוא הזווג דקטנות. הנה ע"י כלילותם למטה כנז' אטעמת טעם מרירא למעלה כמ"ש בפ' אחרי מות ע"ד א'. והוא סוד ביאת נחש על חוה. והוא סוד הנשיכין. ע' מאמרי רשב"י דף מ' מדרפוח"ח ושעה"ק דף ל"ו. ועי"ז הנה יש להם אחיזה ויניקה באותה השפע אחר שמתפשט למטה. וזהו ענין דמי מריבה כי נעשה פגם גם בהמים עצמן.

ענין הפגם שנעשה כאן היה באמת ג"כ ע"ד פגם הנשיכין שהיה בליל ז' של פסח – כי באותו העת גופה והוא כל זמן שמשה רבינו ע"ה היה קיים לא היה כח להחיצונים להאחז באותן המים כלל וכלל ח"ו, והוא משום כי הנה הגם שמתחילה שהוא בעת ההכאה נסתלקה השכינה מהסלע ונסתם פתחה וחזרו הזו"ן לקטנותן ונעשה כל ענין הנשיכין, אבל אח"כ הנה חזרה תיכף אור השכינה על הסלע ונתעלו הזו"ן לגדלותן – וזהו מה שאמרו, עלי באר ענו לה, ואמרו בזוה"ק עלי באר כלומר סק לאתריך לאתאחדא בבעליך, וחזרו פב"פ בהזווג דגדלות, ואז הרי מסתלקים כל החיצונים משם גם מהאחוריים, כי נכוו מגחלתן דרשפי אש שלהבת יה, והוא ענין הבאר שניתן עתה בזכות משרבע"ה שנעשה ג"כ לבאר מים חיים מים מתיקין מים צלילן בלי שום נגיעה ופגם מהחיצונים ח"ו

אמנם הוא כי הנה ענין הפגם שנעשה כאן הנה היה באמת ג"כ ע"ד פגם הנשיכין שהיה בליל ז' של פסח אשר אמרנו לעיל ענף ב'. והיינו כי הנה באותו העת גופה והוא כל זמן שמשה רבינו ע"ה היה קיים לא היה כח להחיצונים להאחז באותן המים כלל וכלל ח"ו. והוא משום כי הנה הגם שמתחילה שהוא בעת ההכאה נסתלקה השכינה מהסלע ונסתם פתחה וחזרו הזו"ן לקטנותן ונעשה כל ענין הנשיכין וכנז' אבל אח"כ הנה חזרה תיכף אור השכינה על הסלע ונתעלו הזו"ן לגדלותן. וזהו מה שאמרו. עלי באר ענו לה ואמרו בזוה"ק ס"פ וילך עלי באר כלומר סק לאתריך לאתאחדא בבעליך. וחזרו פב"פ בהזווג דגדלות. ואז הרי מסתלקים כל החיצונים משם גם מהאחוריים כי נכוו מגחלתן דרשפי אש שלהבת יה

ובכנודע. והוא ענין הבאר שניתן עתה בזכות משרבע"ה שנעשה ג"כ לבאר מים חיים מים מתקין מים צלילין בלי שום נגיעה ופגם מהחיצונים ח"ו.

אך ענין הנשיכין שהוא אחיזת החיצונים הנה היה רק בתחילה שהוא בעת ההכאה אשר נעשו אז זוגם בסוד דרך נחש עלי צור, ועי"ז ר"ל ע"י כלילותם אז, נעשה להם אחיזה להיות להם יניקה מאותה השפע מרחוק – והגם שבהשפע המגיע לישראל עצמן לא נגעו בה והיה כולו קודש – אך ע"י הנשיכין היה להם ג"כ יניקה ממנו עכ"פ מרחוק, והרי נתחדש להם כח ג"כ עכ"פ, ועי"ז הנה נתבטל כל ההכנה שהיה עומד מתחילה להעשות זה לראשית ולהתחלת לכל תקות חמדת ישראל ולתיקון נצחי, הנה נתבטל מעתה כל ההכנה הזו ע"י הכח חדש שנתחדש להם ג"כ – כי אלולא הנשיכין, הרי היה כל השפע והגילוי אור דהבאר של עתה לרוח משפט ולרוח בער לכל הרע כולו והיה כל הרשעה כולה כעשן תכלה – אך עתה ע"י הנשיכין הרי אדרבא הוא כי נתחדש להם ג"כ איזה שפע וכח ונתבטל כל ההכנה נז', והיה להם כל הבאר של עתה אשר ניתן להם בזכות משה ואהרן ג"כ רק לצורך שעה בלבד – ומשום אותו הכח חדש והיניקה אשר נתחדש להם ג"כ מזה לכך נקראו מי מריבה כי הרי הוא פגם גדול להמים עכ"פ מה שיונקים מהם מרחוק, כמ"ש בזה"ק נח דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא כו' – הגם שבאמת כי השפע והמים אשר הגיעו אז לישראל עצמן היה כולו קודש

אך ענין הנשיכין שהוא אחיזת החיצונים הנה היה רק בתחילה שהוא בעת ההכאה אשר נעשו אז זוגם בסוד דרך נחש עלי צור ועי"ז, ר"ל ע"י כלילותם אז, נעשה להם אחיזה להיות להם יניקה מאותה השפע מרחוק. והגם שבהשפע המגיע לישראל עצמן לא נגעו בה והיה כולו קודש אך ע"י הנשיכין היה להם ג"כ יניקה ממנו עכ"פ מרחוק. והרי נתחדש להם כח ג"כ עכ"פ ע"ד שאמרנו לעיל ענף ב' בליל ז' של פסח. ועי"ז הנה נתבטל כל ההכנה שהיה עומד מתחילה להעשות זה לראשית ולהתחלת

לכל תקות חמדת ישראל ולתיקון נצחי כנ"ל הנה נתבטל מעתה כל ההכנה הזוה. ע"י הכח חדש שנתחדש להם ג"כ. כי אלולא הנשיכין. הרי היה כל השפע והגילוי אור דהבאר של עתה לרוח משפט ולרוח בער לכל הרע כולו והיה כל הרשעה כולה כעשן תכלה אך עתה ע"י הנשיכין הרי אדרבא הוא כי נתחדש להם ג"כ איזה שפע וכח ונתבטל כל ההכנה נזו. והיה להם כל הבאר של עתה אשר ניתן להם בזכות משה ואהרן. ג"כ רק לצורך שעה בלבד. ומשום אותו הכח חדש והיניקה אשר נתחדש להם ג"כ מזה לכך נקראו מי מריבה כי הרי הוא פגם גדול להמים עכ"פ מה שיונקים מהם מרחוק. וכמ"ש בזה"ק פ' נח ס"ו א' הנו' דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לאתתקפא כו' כו' עש"מ. הגם שבאמת כי השפע והמים אשר הגיעו אז לישראל עצמן היה כולו קודש.

כי היה כאן תהלוכות ענין הנשיכין והשפע, על דרך ענין הנשיכין וקדושת השפע אשר בליל ז' של פסח – אמנם עכ"ז? הנה היה באמת חילוק גדול ביניהם, כי שם היה הנשיכין בכוונה ורצון ממנו ית"ש כדי שלא תתבטל הבחירה שלא בעונתה ע"י גילוי אורו הגדול שהיה אז רק בחסד ובחנם – ומשום שקב"ה לא עביד דינא בלא דינא, היה הצורך וההכרח להמציא אז את הנשיכין ג"כ כמו שבארנו שם, והרי היה שם כמעט מציאת הנשיכין הסיבה והאפשרית לכל גילוי אורו וטובו ית"ש שנתגלה אז, כי אלולא הנשיכין הרי לא היה אפשר לגלות אורו וטובו כ"כ, דהרי לא עביד דינא בלא דינא – אבל כאן הנה הגיע באמת עת דודים לבער את רוח הטומאה מן הארץ ולתקן עולם במלכות שדי בגילוי האור דתיקון הנצחי – וא"כ הרי כאשר נתהפך הדבר ע"י החטא דדברי נרגן כמתלהמים כנ"ל, ונסבב עי"ז? שהיה כל גילוי קדושת אותה השפע רק לצורך שעה לבד, והוא ע"י שנעשית כל גילויה רק במציאת הב' נשיכין דוקא, א"כ הרי היה כאן הנשיכין לקלקול ופגם גדול

והרי לנו כי היה כאן תהלוכות ענין הנשיכין והשפע. ע"ד ענין הנשיכין וקדושת השפע אשר בליל ז' של פסח וכנ"ל ענ"ב ע"ש. אמנם עכ"ז הנה

היה באמת חילוק גדול ביניהם כי שם היה הנשיכין בכוונה ורצון ממנו ית"ש כדי שלא תתבטל הבחירה שלא בעונתה. ע"י גילוי אורו הגדול. שהיה אז רק בחסד ובחנם. ומשום שקב"ה לא עביר דינא בלא דינא היה הצורך וההכרח להמציא אז את הנשיכין ג"כ כמו שבארנו שם. והרי היה שם כמעט מציאת הנשיכין. הסיבה והאפשרות לכל גילוי אורו וטובו ית"ש שנתגלה אז. כי אלול הנשיכין הרי לא היה אפשר לגלות אורו וטובו כ"כ דהרי לא עביר דינא בלא דינא כנ"ל. אבל כאן הנה הגיע באמת עת דודים לבער את רוח הטומאה מן הארץ ולתקן עולם במלכות שדי בגילוי האור דתיקון הנצחי וכנ"ל בכל דברינו וא"כ הרי כאשר נתהפך הדבר ע"י החטא דדברי נרגן כמתלהמים כנ"ל ונסבב עי"ז שהיה כל גילוי קדושת אותה השפע רק לצורך שעה לבד והוא ע"י שנעשית כל גילוייה רק במציאת הב' נשיכין דוקא א"כ הרי היה כאן הנשיכין לקלקול ופגם גדול.

הענין מה שלא השתתף משה רבינו ע"ה בשירת הבאר וכן גם ישראל לא אמרו אותה השירה אלא רק בסוף המ' שנה ואחר המעשה דנחלי ארנון – משום שידעו והבינו היטיב מפגם הנשיכין שנעשה בה עתה, וכן גם בהצור שבחורב, ולכן לא אמרו שירה על הבאר ביחוד אלא רק אחר המעשה דנחלי ארנון אשר נתגלה להם אותו הנס ע"י הבאר, אז אמרו שירה על הבאר ג"כ בשיתוף הנס דנחלי ארנון, אבל מקודם לזה הנה לא אמרו שירה על הבאר ביחוד, משום פגם הנשיכין – אך משרבע"ה הוא לא השתתף באותה השירה כלל, משום שהרי הנשיכין נעשו ע"י ההכאה – זהו מה שנמצא במדרש תהלים שדרשו בפסוקי השירה, ממתנה נחליאל, שנחלו עבו"ז, ומנחליאל במות, משנחלו עבו"ז בא להם מלאך המות, ומבמות הגיא, שגרמו לאותו צדיק שיקבר בגיא כו' – ולכאורה יפלא מה ראו לדרוש פסוקי השירה לגנאי – אך דבריהם ז"ל הנה הוא על סוד הנשיכין שהיה כאן, כי עי"ז נעשה אח"כ כל הקלקולים כולם, ואין לנו עתה

אלא לייחל ולצפות לרחמי שמים ולהחיש ביאת משיחנו למען שמו יתברך ויתעלה לעד בב"א

וזהו הענין מה שלא השתתף משה רבינו ע"ה בשירת הבאר וכן גם ישראל לא אמרו אותה השירה אלא רק בסוף המ' שנה ואחר המעשה דנחלי ארנון. כמ"ש בברכות נ"ד סע"א. והוא משום שידעו והבינו היטיב מפנים הנשיכין שנעשה בה עתה. וכן גם בהצור שבחורב כנ"ל סי' ד'. ולכן לא אמרו שירה על הבאר ביחוד אלא רק אחר המעשה דנחלי ארנון אשר נתגלה להם אותו הנם ע"י הבאר אז אמרו שירה על הבאר ג"כ בשיתוף הנם דנחלי ארנון אבל מקודם לזה הנה לא אמרו שירה על הבאר ביחוד. משום פגם הנשיכין כנז'. אך משרבע"ה הוא לא השתתף באותה השירה כלל משום שהרי הנשיכין נעשו ע"י ההכאה. וזהו ג"כ מה שנמצא בדברי רז"ל במדרש תהלים ריש מזמור ה' שדרשו בפסוקי השירה. ממתנה נחליאל. שנחלו עבו"ז. ומנחליאל במות. משנחלו עבו"ז בא להם מלאך המות. ומבמות הגיא. שגרמו לאותו צדיק שיקבר בגיא כו' ע"ש. ולכאורה יפלא מה ראו לדרוש פסוקי השירה לגנאי אך דבריהם ז"ל הנה הוא על סוד הנשיכין שהיה כאן כי עי"ז נעשה אח"כ כל הקלקולים כולם ואין לנו עתה אלא לייחל ולצפות לרחמי שמים ולהחיש ביאת משיחנו למען שמו יתברך ויתעלה לעד בב"א. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ה' ענף ג' סימן ח').

כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן, הרי הוא לשון שאינו הגון כלל, כי הרי ודאי הוא שהשם הויה ב"ה אשר כל גילויי הוא בז"א, הוא עמהם לעולם כי אין עוד מלבדו, ולא נמשך השפע למטה רק ממנו לעולם, ולא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שממשיך, אבל לעולם הוא רק ממנו, וא"כ הרי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן, הוא לשון שאינו הגון כלל. זהו שאמרו בזוה"ק דעבידו פרודא כו' אי האי נשאל בגוונא חד ואי האי נשאל בגוונא אחרא – וכ"ז הוא קלקול ופגם גדול רח"ל לחלק זה מזה, כי הרי גם התפילה אשר בקול ודיבור הנה אמרו בהקדמת תיקונים, בין בק"ש

בין בצלותא בין בשירות ותשבחות והודאות בכל אזכרה דיפוק מפומוי בכל אתר ובכל ממלל צריך לכוונא דבור באדני קול בהויה ולייחדא לון כחדא ביחודא דאיהו יחיד נעלם דמחבר לון ומייחד לון כחדא וביה צריך הכוונה דלא תלייא למימר ביה קול ודבור אלא מחשבתא – והרי לנו דגם בתפילה שהוא בקול ודיבור ובזו"ן צריך לעלות בכוונתו למעלה למעלה עד רום המעלות כי אין לזו"ן אלא מה שנמשך להם מלמעלה כי הם כולם אחד

ג) וא"כ כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם א"ן. הרי הוא לשון שאינו הגון כלל. כי הרי ודאי הוא שהשם הויה ב"ה אשר כל גילוייו הוא בז"א. הוא עמהם לעולם כי אין עוד מלבדו. ולא נמשך השפע למטה רק ממנו לעולם ולא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שממשיך אבל לעולם הוא רק ממנו. וא"כ הרי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם א"ן הוא לשון שאינו הגון כלל. וזהו שאמרו שם בזוה"ק ס"ד ב' דעבירו פרודא כו' אי האי נשאל בגוונא חד ואי האי נשאל בגוונא אחרא. וכ"ז הוא קלקול ופגם גדול רח"ל לחלק זה מזה כי הרי גם התפילה אשר בקול ודיבור הנה אמרו בהקדמת תיקונים דף ד' א'. בין בק"ש בין בצלותא בין בשירות ותשבחות והודאות בכל אזכרה דיפוק מפומוי בכל אתר ובכל ממלל צריך לכוונא דבור באדני קול בהויה ולייחדא לון כחדא ביחודא דאיהו יחיד נעלם דמחבר לון ומייחד לון כחדא וביה צריך הכוונה דלא תלייא למימר ביה קול ודבור אלא מחשבתא. והרי לנו דגם בתפילה שהוא בקול ודיבור ובזו"ן צריך לעלות בכוונתו למעלה למעלה עד רום המעלות כי אין לזו"ן אלא מה שנמשך להם מלמעלה כי הם כולם אחד.

ועכ"פ הוא כי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן הוא לשון שאינו הגון כלל כי הוא מורה שהם שני ענינים – וזהו שאמרו דעבידו פרודא – כי לא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שמתגלה להם – אבל ב' המדרגות הם שניהם מהשם הויה ב"ה כי אפס זולתו

ועכ"פ הוא כי כאשר אמרו היש ה' בקרבנו אם אי"ן הוא לשון שאינו הגון כלל כי הוא מורה שהם שני ענינים. וזהו שאמרו דעבידו פרודא. כי לא שייך להסתפק אלא רק באיזה מדרגה שמתגלה להם אבל ב' המדרגות הם שניהם מהשם הויה ב"ה כי אפס זולתו.

והגם כי הרי ראו את כל הנסים נגלים לעיניהם – אך הספק היה אם שזה ישאר עמהם לעולם או לא – וזהו שאמרו בקרבנו, שהוא בתוכם ממש ומיוחד עמהם – וכן הוא כוונת הכתוב בפ' תשא ילך נא אדני בקרבנו, וניתן לו בקשתו, וכמ"ש בפ' שלח אתה ה' בקרב העם הזה – ועל זה היה ספיקותם אם הנהירו דעתיקא אשר אורו הוא למעלה מן הטבע ולמעלה מן המדה הוא בתוכם ממש, בעיקר מציאותם ועצמותם גופה, והרי ישאר עמהם לעולם כי הם תלויים רק עליו – וכן היה באמת, כמ"ש בפ' יתרו ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי כו' והייתם לי סגולה – אך ישראל היו תמיד מסופקים בזה

והגם כי הרי ראו את כל הנסים נגלים לעיניהם אך הספק היה אם שזה ישאר עמהם לעולם או לא וזהו שאמרו. בקרבנו. שהוא בתוכם ממש ומיוחד עמהם. [וכן הוא כוונת הכתוב. בפ' תשא. ילך נא אדני בקרבנו. וניתן לו בקשתו. ע' הגר"א באר"א שם. וכמ"ש בפ' שלח אתה ה' בקרב העם הזה]. ועל זה היה ספיקותם אם הנהירו דעתיקא אשר אורו הוא למעלה מן הטבע ולמעלה מן המדה הוא בתוכם ממש. בעיקר מציאותם ועצמותם גופה והרי ישאר עמהם לעולם כי הם תלויים רק עליו. וכן היה באמת וכמ"ש בפ' יתרו ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי

כו' והייתם לי סגולה. אך ישראל היו תמיד מסופקים בזה וכמו שיתבאר עוד למטה בעה"י.

אמנם מה שנאמר על זה לשון נסיון כמ"ש ועל נסותם את ה', ובזוה"ק ועבדו בנסיונא – וכן כל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה כמ"ש וינסו אותי זה עשר פעמים, ופירש"י וינסו כמשמעו, כי כן הוא בתהלים וינסו אל בלבבם כו' היוכל אל לערוך שולחן כו' הגם לחם יוכל תת כו', וכן אשר נסוני אבותיכם בחנוני כו' – ומכ"ז מוכח שהיו בגדר נסיון ממש – והרי קשה מאד איך אפשר להעלות זאת על הדעת שהיו מסופקים על יכולתו של הקב"ה אחר שראו כל הנסים – ועוד כי התורה העידה ויאמינו בה' ובמשה עבדו, וכן משבחם הכתוב לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה – ועוד כי הרי כל העשרה נסיונות, הנה כמעט כולם הם חטאים ממש ולא נופל עליהם לשון נסיון כלל אלא לשון חטא או תלונה – ולא עוד כי הנה אמרו בפדר"א וכן במכילתא בפסוק ותקח מרים כו' ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות, ומנין היה להם תופים במדבר, אלא לעולם הצדיקים יודעים ומובטחים שהמקום עושה להם נסים וגבורות, וביציאתן ממצרים התקינו להם תופים ומחולות, והרי לנו כי היו מצפים ובטוחים על הנסים, ואיך שייך לומר עליהם שניסו להקב"ה

אמנם מה שנאמר על זה לשון נסיון וכמ"ש ועל נסותם את ה'. ובלשון זוה"ק הנז' ועבדו בנסיונא. וכן כל העשרה נסיונות שניסו אבותינו להקב"ה וכמ"ש וינסו אותי זה עשר פעמים. ופי' רש"י בחומש שם. וינסו כמשמעו. כי כן הוא בתהלים ע"ח וינסו אל בלבבם כו' היוכל אל לערוך שולחן כו' הגם לחם יוכל תת כו' וכן שם צ"ח אשר נסוני אבותיכם בחנוני כו' ומכ"ז מוכח שהיו בגדר נסיון ממש. והרי קשה מאד איך אפשר להעלות זאת על הדעת שהיו מסופקים על יכולתו של הקב"ה אחר שראו כל הנסים. וכנ"ל בלשון הזוה"ק בשלח ס"ד ב' ע"ש. ועוד כי התורה העידה ויאמינו בה' ובמשה עבדו וכן משבחם הכתוב ירמיה ב' לכתך

אחרי במדבר בארץ לא זרועה. ועוד כי הרי כל העשרה נסיונות שחושב הגמרא ערכין ט"ו הנה כמעט כולם הם חטאים ממש ולא נופל עליהם לשון נסיון כלל אלא לשון חטא או תלונה וכמו שהעירו גם המפרשים בזה באבות פ"ה ע' עליהם. ולא עוד כי הנה אמרו בפדר"א פ' מ"ב וכן הוא במכילתא בשלח בפסוק ותקח מרים כו' ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות. ומנין היה להם תופים במדבר אלא לעולם הצדיקים יודעים ומובטחים שהמקום עושה להם נסים וגבורות וביציאתן ממצרים התקינו להם תופים ומחולות. והרי לנו כי היו מצפים ובטוחים על הנסים ואיך שייך לומר עליהם שניסו להקב"ה.

הענין בזה הוא, כי הנה הגם שבכל אלו העשרה נסיונות היה בכולם חטא ממש, עכ"ז הנה החטא ממש אשר היה בהם לא נכשלו בזה רק המיעוט שבהם, כמו שמצינו על הים שנאמר שם ויצעקו בני ישראל אל ה', ואח"כ נאמר ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים כו' הלא זה הדבר אשר דברנו אליך כו' ואמרו במכילתא שהוא מה שנאמר ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם כו' ויאמרו עליהם ירא ה' עליכם וישפוט. ואמרו בגמ' נדרים כי הם דתן ואבירם – והרי לנו כי אותן שאמרו המבלי אין קברים במצרים היו רק דתן ואבירם, וכן במן ויותירו אנשים ממנו עד בוקר היו ג"כ רק דתן ואבירם, ואמרו בשמות רבה הם שהותירו מן המן, הם היו שאמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה, הם שהמרו על ים סוף – וכ"ז הוא מהעשרה נסיונות שחשבו בגמ' ערכין – ולא היו אלא רק דתן ואבירם לבד – אבל שאר כל ישראל הרי נאמר על הים ויצעקו בני ישראל אל ה' ולא המרו ח"ו וכן לא הותירו את המן – וכן אח"כ ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט, הרי כתוב בפירוש, מן העם, שהוא רק מקצת מהעם – וכן התלונות כולם אשר היה, במן. ובמים, במרה, וברפידים, הנה הגם שהתלונה הוא באמת חטא ממש, עכ"ז הנה אין להאשימם על זה ג"כ, ע"ד שאמרו בגמ' ב"ב שאין אדם נתפס בשעת צערו, וכאשר נדקדק בכל העשרה נסיונות שחשבו בגמ' ערכין, הנה נמצא כי ח' מהם

ה"ערב רב" וכל המסתעף

קעא

הגם שהיו ג"כ חטא או תלונה, עכ"ז הרי אין להאשימם, כי או שלא נכשלו בזה רק מקצת מן העם לבד, או שהיה מחמת לחץ ודוחק גדול אשר אין אדם נתפס על זה, ולא נשאר מכל העשרה כולם רק חטא העגל וחטא המרגלים, וא"כ הרי קשה מה שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים וכן מה שאמר לשון נסיון על זה

אך הענין בזה הוא כי הנה הגם שבכל אלו העשרה נסיונות היה בכלם חטא ממש עכ"ז הנה החטא ממש אשר היה בהם. לא נכשלו בזה רק המיעוט שבהם. וכמו שמצינו על הים שנאמר שם ויצעקו בני ישראל אל ה' ואח"כ נאמר ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים כו' הלא זה הדבר אשר דברנו אליך כו' ואמרו במכילתא שם שהוא מה שנאמר שמות ה' כ' ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם כו' ויאמרו עליהם ירא ה' עליכם וישפוט. ואמרו נדרים ס"ד ב' כי הם דתן ואבירם. והרי לנו כי אותן שאמרו המבלי אין קברים במצרים היו רק דתן ואבירם. וכן במן ויותירו אנשים ממנו עד בוקר. היו ג"כ רק דתן ואבירם כמ"ש בשמות רבה פ' כ"ה ס"י י'. ואמרו שם פ"א ס"י כ"ט. הם שהותירו מן המן. הם היו שאמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה. הם שהמרו על ים סוף. וכ"ז הוא מהעשרה נסיונות שחשבו בערכין ט"ו. ולא היו אלא רק דתן ואבירם לבד. אבל שאר כל ישראל הרי נאמר על הים ויצעקו בני ישראל אל ה' ולא המרו ח"ו וכן לא הותירו את המן. וכן אח"כ יהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט. הרי כתוב בפירוש. מן העם. שהוא רק מקצת מהעם. ע' תרגום יונתן שם. וכן התלונות כולם אשר היה. במן. ובמים במרה וברפידים. הנה הגם שהתלונה הוא באמת חטא ממש עכ"ז הנה אין להאשימם על זה ג"כ וע"ד שאמרו ב"ב ט"ז ב' שאין אדם נתפס בשעת צער. וכאשר נדקדק בכל העשרה נסיונות שחשבו בערכין ט"ו הנה נמצא כי ח' מהם הגם שהיו ג"כ חטא או תלונה עכ"ז הרי אין להאשימם כי או שלא נכשלו בזה רק מקצת מן העם לבד או שהיה מחמת לחץ ודוחק גדול אשר אין אדם נתפס על זה. ולא נשאר מכל

העשרה כולם רק חטא העגל וחטא המרגלים. וא"כ הרי קשה מה שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים וכן מה שאמר לשון נסיון על זה וכנז'.

ובאמת כי גם בחטא העגל הנה אמרו בילקוט, דכל חטא העגל היו רק הערב רב לבד, וכן בזוה"ק פנחס, ואמרו שם כי מה שנאמר ויפול מן העם כו' כשלושת אלפי איש, היו כולם מן הערב רב – אמנם בזוה"ק תשא אמרו סגיאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא, ועליהם נאמר שם וישק את בני ישראל, ואמרו בזוה"ק תשא כי על זה נאמר שם פסוק חג לה' מחר, דאשקי לון משה למחר וביתו בההוא ליליא ולמחר אשתכחו נפיחין, ואינון מיין הוו מכשכשין במעיהון כל ליליא ובצפרא אשתכחו מתין, ועל דא חג לה' מחר, כמ"ש בגמ' ע"ז כי משה רבינו ע"ה בדק אותן כסוטות, וכ"ז היה לאותן דאשתתפו בהדייהו בלבא, כמ"ש בגמ' יומא, שמח בלבבו, בהדרוקן – ועכ"פ הוא, כי גם בעיקר חטא העגל היו רק הערב רב, ולא נכשלו בזה מישראל רק מקצת לבד ובמחשבה לבד, וגם הם הרי קבלו עונשם ומיתו ע"י השקאת המים, והרי נשארו שאר כל ישראל נקיים מזה, וא"כ הרי מהו שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים

ובאמת כי גם בחטא העגל הנה אמרו בילקוט פ' עקב רמז תתנ"ב דכל חטא העגל היו רק הערב רב לבד וכן הוא בזוה"ק פנחס רל"ז א' ב' ע"ש ואמרו שם כי מה שנאמר. בפ' תשא ל"ב כ"ח. ויפול מן העם כו' כשלושת אלפי איש. היו כולם מן הערב רב (ע' יומא ס"ו ב') אמנם בזוה"ק פ' תשא קצ"ח סע"ב אמרו סגיאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא. ועליהם נאמר שם פסוק כ' וישק את בני ישראל ואמרו בזוה"ק פ' תשא קצ"ג א' כי על זה נאמר שם פסוק ה'. חג לה' מחר. דאשקי לון משה למחר וביתו בההוא ליליא ולמחר אשתכחו נפיחין. ואינון מיין הוו מכשכשין במעיהון כל ליליא ובצפרא אשתכחו מתין וע"ד חג לה' מחר. וכמ"ש בעבו"ז מ"ד רע"א כי משה רבינו ע"ה בדק אותן כסוטות. וכ"ז היה לאותן דאשתתפו בהדייהו בלבא. וכמ"ש ביומא ס"ו ב'. שמח בלבבו. בהדרוקן. ועכ"פ הוא

כי גם בעיקר חטא העגל היו רק הערב רב ולא נכשלו בזה מישראל רק מקצת לבד ובמחשבה לבד וגם הם הרי קבלו עונשם ומיתו ע"י השקאת המים והרי נשאר שאר כל ישראל נקיים מזה וא"כ הרי מהו שאמר הקב"ה וינסו אותי זה עשר פעמים.

עומק הענין בכ"ז, כי הנה נעשה אז ההכנה שיהא כל הנהגת ישראל בנהירו דעתיקא קדישא שהוא אור התיקון דלעתיד, וכדי לתקן את העולם כולו מאז ולהלאה בהתיקון הנצחי, והיה צריך לזה אתערותא דלתתא, והוא האמונה והביטחון – אך ישראל היו תמיד בספק על זה אם שיתקיים האור הזה אצלם מחמת שלא מצאו את עצמם כדאי לזה – והספק הזה היה גורם להם פגם גדול – כי הגם שרובם היו צדיקים ולא נכשלו בהחטאים דעשרה נסיונות רק המיעוט שבהם – עם כל זה הנה בזה נכשלו כמעט כולם במה שלא מיחו בעוברי עבירה והעלימו עין מהם, ועשו זה בכוונה ובדרך נסיון, והיינו כי עי"ז יתברר אצלם אם שיעמוד עליהם האור הגדול הזה גם בעת חטא ופגם ח"ו, ואז יתברר להם שיתקיים עליהם האור הזה לעולם, והיה להם העלמת עין מלמחות בעוברי עבירה בכוונה ובדרך נסיון, והתנהגו בכ"ז פעם אחר פעם עד עשרה פעמים, ועל זה מתרעם הכתוב ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים, ונמצא כי אין הכתוב מתרעם על החוטאים עצמם, כי החוטאים ממש היו רק קצתם, ואין לענוש בסיבתם את הכלל כולו, כי העולם נידון אחר רובו, אלא שנחתם גזר דינם משום שניסו את הקב"ה, ובזה נכשלו רובם

אך עומק הענין בכ"ז הוא ע"פ דברינו לעיל כי הנה נעשה אז ההכנה שיהא כל הנהגת ישראל בנהירו דעתיקא קדישא שהוא אור התיקון דלעתיד וכדי לתקן את העולם כולו מאז ולהלאה בהתיקון הנצחי והיה צריך לזה אתערותא דלתתא והוא האמונה והביטחון וכנ"ל. אך ישראל היו תמיד בספק על זה אם שיתקיים האור הזה אצלם מחמת שלא מצאו את עצמם כדאי לזה. והנה הספק הזה היה גורם להם פגם גדול. והיינו

כי הגם שרובם היו צדיקים ולא נכשלו בהחטאים דעשרה נסיונות הנז' רק המיעוט שבהם. עכ"ז הנה בזה נכשלו כמעט כולם במה שלא מיתחו בעוברי עבירה והעלימו עין מהם ועשו זה בכוונה ובדרך נסיון והיינו כי עי"ז יתברר אצלם אם שיעמוד עליהם האור הגדול הזה גם בעת חטא ופגם ח"ו ואז יתברר להם שיתקיים עליהם האור הזה לעולם. והיה להם העלמות עין מלמחות בעוברי עבירה בכוונה ובדרך נסיון. והתנהגו בכ"ז פעם אחר פעם עד עשרה פעמים ועל זה מתרעם הכתוב ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים. ונמצא כי אין הכתוב מתרעם על החוטאים עצמם כי החוטאים ממש היו רק קצתם. ואין לענוש בסיבתם את הכלל כולו כי העולם נידון אחר רובו. כמ"ש בקידושין מ' ע"ב. אלא שנחתם גזר דינם משום שניסו את הקב"ה ובוזה נכשלו רובם כנזכר.

**במשנה אבות פ"ה עשרה נסיונות ניסו אבותינו להקב"ה,
והם אלו העשרה שחשבו בערכין, והם כולם עד חטא
המרגלים, וקשה מאד, כי הלא יש עוד חטאים גדולים אשר
אחר חטא המרגלים והם מעשה קרח, והחטא דמי מריבה,
והחטא דפעור ובנות מואב ומדין, ולמה לא חשבו גם את אלו
– והכתוב אשר אמר וינסו אותי זה עשר פעמים הרי לא
נאמר זה אלא בחטא המרגלים אבל כל אלו הנזכר הם היו
אחר חטא המרגלים ולמה אמר המשנה רק עשרה נסיונות**

ובדברינו הללו יהיה ניחא לנו קושיא עצומה אשר יש להקשות במשנה אבות פ"ה עשרה נסיונות ניסו אבותינו להקב"ה. והם אלו העשרה שחשבו בערכין ט"ו. והם כולם עד חטא המרגלים והרי קשה מאד כי הלא יש עוד חטאים גדולים אשר אחר חטא המרגלים והם מעשה קרח. וכמבואר בסדר עולם פ"ח ו' ב"ב קי"ט. ברשב"ם וכן שם י"ז ו'. אתם המיתם את עם ה'. והחטא דמי מריבה והחטא דפעור ובנות מואב ומדין. ולמה לא חשבו גם את אלו. והכתוב אשר אמר וינסו אותי זה עשר פעמים הרי לא נאמר זה אלא בחטא המרגלים אבל כל אלו הנזכר הם היו אחר חטא המרגלים ולמה אמר המשנה רק עשרה נסיונות.

כי הרי בכל אלו החטאים אשר היו אחר חטא המרגלים הרי
 לא נמצא בתורה עליהם לשון נסיון כלל, כי מאחר חטא
 המרגלים אשר נגזר הגזרה על כל אותו הדור כולו שלא
 יכנסו לארץ הנה לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה, כי
 הרי נתברר להם מעתה שלא יתקיים עליהם האור הגדול
 הזה דנהירו דעתיקא, כי כבר אבדו אותו ע"י העשרה
 נסיונות אשר עד חטא המרגלים ואין להם מה לנסות עוד כי
 הרי נאבד ונסתלק מהם – וכן אמר להם משה רבינו ע"ה
 למה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלח אל תעלו כי
 אין ה' בקרבכם, והרי לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה,
 כי מקודם היה עומד מוכן שע"י האתערותא דלתתא
 בהאמונה והביטחון יסבבו עליהם הקיום דאור הגדול
 דנהירו דעתיקא שיתגלה ויאר להם מעילוי לעילוי ויתוקנו
 מתיקון לתיקון ע"ד התיקון הנצחי דלעתיד – אך מאחר שלא
 עמדו בזה והיו תמיד מסופקים והלכו בנסיון עד עשרה
 פעמים – הנה אבדו מעתה הקיום דאור הזה עליהם עד
 לעתיד לבוא – ולכן לא נזכר עוד בתורה לשון נסיון מהם, כי
 לא ניסו עוד, כי הרי לא היה להם מעתה מה לנסות – וזהו
 מה שלא חשב המשנה רק עשרה נסיונות לבד, והם כולם עד
 החטא דמרגלים – כי כל החטאים אשר אחר החטא
 דמרגלים לא היה בהם החטא דנסיון כלל, כי אותן שנכשלו
 בהם הרי הוא חטא ממש ולא נופל עליהם שם נסיון כלל,
 ואותן שלא נכשלו הרי היו צדיקים גמורים – וגם אותן
 שנכשלו הרי היו ג"כ רק קצתם וגם נענשו תיכף, ולכן לא
 חשב המשנה רק העשרה נסיונות לבד אשר עליהם נאמר
 וינסו אותי זה עשר פעמים, והם כולם רק עד חטא המרגלים
 – ואין הכוונה על החטאים עצמן, כי הם היו רק קצתם או
 מחמת לחץ ודוחק אשר אין אדם נתפס על זה, אלא הקלקול
 והפגם אשר מזכיר הכתוב הוא רק את הנסיון לבד אשר היה
 בזה, והיה הנסיון מרובם ככולם, וכמו שהעידה התורה
 ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים, וכן הרי נגזרה הגזרה
 בשביל זה על כולם

אך ע"פ דברינו הוא ניהא כי הרי בכל אלו החטאים אשר היו אחר חטא המרגלים הרי לא נמצא בתורה עליהם לשון נסיון כלל כי מאחר חטא המרגלים אשר נגזר הגזרה על כל אותו הדור כולו שלא יכנסו לארץ הנה לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה כי הרי נתברר להם מעתה שלא יתקיים עליהם האור הגדול הזה דנהירו דעתיקא כי כבר אברו אותו ע"י העשרה נסיונות אשר עד חטא המרגלים ואין להם מה לנסות עוד כי הרי נאבד ונסתלק מהם. וכן אמר להם משה רבינו ע"ה. ב'פ' שלח י"ד מ"א מ"ב. לממה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלח אל תעלו כי אין ה' בקרבכם. והרי לא היה להם מה לנסות עוד להקב"ה. כי מקודם היה עומד מוכן שע"י האתערותא דלתתא בהאמונה והביטחון יסבבו עליהם הקיום דאור הגדול דנהירו דעתיקא. שיתגלה ויאר להם מעילוי לעילוי ויתוקנו מתיקון לתיקון ע"ד התיקון הנצחי דלעתיד. אך מאחר שלא עמדו בזה והיו תמיד מסופקים והלכו בנסיון עד עשרה פעמים. הנה אברו מעתה הקיום דאור הזה עליהם עד לעתיד לבוא. ולכן לא נזכר עוד בתורה לשון נסיון מהם. כי לא ניסו עוד כי הרי לא היה להם מעתה מה לנסות. וזהו מה שלא חשב המשנה רק עשרה נסיונות לבד והם כולם עד החטא דמרגלים. כי כל החטאים אשר אחר החטא דמרגלים לא היה בהם החטא דנסיון כלל כי אותן שנכשלו בהם הרי הוא חטא ממש ולא נופל עליהם שם נסיון כלל. ואותן שלא נכשלו הרי היו צדיקים גמורים. וגם אותן שנכשלו הרי היו ג"כ רק קצתם וגם נענשו תיכף ולכן לא חשב המשנה רק העשרה נסיונות לבד. אשר עליהם נאמר וינסו אותי זה עשר פעמים והם כולם רק עד חטא המרגלים. ואין הכוונה על החטאים עצמן כי הם היו רק קצתם או מחמת לחץ ודוחק אשר אין אדם נתפס על זה. אלא הקלקול והפגם אשר מזכיר הכתוב הוא רק את הנסיון לבד אשר היה בזה. והיה הנסיון מרובם ככולם וכמו שהעידה התורה ואמר וינסו אותי זה עשר פעמים וכן הרי נגזרה הגזרה בשביל זה על כולם. ודי בזה.

גם בחטא המרגלים לא נכשלו בעיקר החטא אלא רק קצתם לבד, אבל רובם היה כל החטא בזה רק במה שלא מיחו ושתקו והיה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון – זהו מה שאמר הכתוב וינסו אותי זה עשר פעמים, ולא הזכיר את עיקר החטא גופא, משום דבזה לא נכשלו גם בחטא דמרגלים אלא רק קצתם, ולכך לא הזכיר אלא את החטא דנסיון, כי בזה נכשלו כולם, שהרי נגזרה הגזרה בשביל זה על כולם, כמ"ש וינסו אותי כו' אם יראו את הארץ כו' – אבל בעיקר החטא גופא הנה לא נכשלו גם בזה רק קצתם לבד – הגם שכתוב שם ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו כו' וילונו על משה ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו כו' – אך הוא ע"פ מה שאמרו בגמ' ע"ז כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו – ואמרו בגמ' שבת פרתו של ראב"ע היתה יוצאה ברצועה כו' לא שלו היתה אלא של שכינתו היתה ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו – בפרט כאן אשר היה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון, לכן מייחס את החטא על כולם וכן נענשו כולם

והנה ע"פ דרכינו למדנו שגם בחטא המרגלים. הנה לא נכשלו בעיקר החטא אלא ג"כ רק קצתם לבד. אבל רובם היה כל החטא בזה ג"כ רק במה שלא מיחו ושתקו והיה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון וכנ"ל. וזהו מה שאמר הכתוב וינסו אותי זה עשר פעמים. ולא הזכיר את עיקר החטא גופא. משום דבזה. לא נכשלו גם בחטא דמרגלים אלא רק קצתם ולכך לא הזכיר אלא את החטא דנסיון כי בזה נכשלו כולם. שהרי נגזרה הנזרה בשביל זה על כולם וכמ"ש וינסו אותי כו' אם יראו את הארץ כו' אבל בעיקר החטא גופא הנה לא נכשלו גם בזה רק קצתם לבד. והגם שכתוב שם. "ד א' ב'. ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו כו' וילונו על משה ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו כו'. אך הוא ע"פ מה שאמרו עבר"ז י"ח א'. כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו. ואמרו בשבת נ"ד ב' פרתו של ראב"ע היתה יוצאה ברצועה כו' לא שלו היתה אלא של שכינתו היתה ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו. וע"ש עוד

נ"ה א'. ובפרט כאן אשר היה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון כנו' לבן מייחס את החטא על כולם וכן נענשו כולם.

**באמת הנה עיקר החטא גופא לא היה אלא רק מקצתם לבד
גם בחטא המרגלים – לכך לא נזכר כולם אלא רק הנסיון –
ועל זה נגזרה הגזרה על כולם משום שלא מיחו, והיה
שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון**

אבל באמת הנה עיקר החטא גופא לא היה אלא רק מקצתם לבד גם בחטא המרגלים ולכך לא נזכר כולם אלא רק הנסיון ועל זה נגזרה הגזרה על כולם משום שלא מיחו והיה שתיקתם בכוונה ובדרך נסיון וכנ"ל בכל דברינו.

כבר כתבנו כי כל מה שניסו להקב"ה בכל העשרה נסיונות, היה זה משום שלא האמינו בעצמם שהם כדאי לזה, והיה ע"ד היראה שמא יגרום החטא, וע"ד שאמר אברהם אבינו ע"ה במה אדע כי אירשנה ואמרו בגמ' תענית אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע שמא ישראל חוטאין לפניך ואתה עושה להם כו', וכן ע"ד יעקב אבינו ע"ה שהיה ירא מפני עשו מטעם שמא יגרום החטא, וע"ד סרבנותו של משה רבע"ה שהיה מסרב ללכת בשליחותו של הקב"ה והיה סרבנותו ג"כ מחמת יראת החטא, והבין וידע שאינו עדיין גאולה שלימה – אמנם בכל אלו הקדושים הרי היה כ"ז רק קודם שראו חסדו וטובו של הקב"ה בכל אלו הענינים והיה יראתם שמא החטא מעכב – אבל דור המדבר הרי כבר ראו חסדו וטובו ית"ש בהמכות דמצרים ובכל עיקר הגאולה הגם שהיו ערום ועריה, וכן הניסים דקריעת ים סוף – ולכן בהם הנה היה קלקול גדול על נסותם את ה' פעם אחר פעם עד עשרה פעמים, ולא עוד אלא שנסיונם גופה הרי היה ע"י חטא, והוא במה שלא מיחו בעוברי עבירה, ולכן היה נסיונם חטא גדול, ונסתלק ונאבד מהם עי"ז כל טוב שהיה מוכן להם

והנה כבר כתבנו כי כל מה שניסו להקב"ה בכל העשרה נסיונות הנ"ל היה זה משום שלא האמינו בעצמם שהם כדאי לזה והרי היה כ"ז ע"ד היראה שמא יגרום החטא וע"ד שאמר אברהם אבינו ע"ה במה אדע כי אירשנה ואמרו רז"ל תענית כ"ז ב' אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע שמא ישראל חוטאין לפניך ואתה עושה להם כו' וכן ע"ד יעקב אבינו ע"ה שהיה ירא מפני עשו מטעם שמא יגרום החטא. וע"ד סרבנותו של משה רבע"ה שהיה מסרב ללכת בשליחותו של הקב"ה והיה סרבנותו ג"כ מחמת יראת החטא והבין וידע שאינו עדיין גאולה שלימה וכנ"ל ענף ד' סי' ד' ה' בארוכה ע"ש. אמנם בכל אלו הקדושים הרי היה כ"ז רק קודם שראו חסדו וטובו של הקב"ה בכל אלו הענינים והיה יראתם שמא החטא מעכב. אבל דור המדבר הרי כבר ראו חסדו וטובו ית"ש בהמכות

דמצרים ובכל עיקר הנאולה הגם שהיו ערם ועריה וכן הניסים דקריעת ים סוף. ולכן בהם הנה היה קלקול גדול על נסותם את ה' פעם אחר פעם עד עשרה פעמים ולא עוד אלא שנסיונם גופה הרי היה ע"י חטא והוא במה שלא מיתחו בעוברי עבירה וכנ"ל ולכן היה נסיונם חטא גדול ונסתלק ונאבד מהם עי"ז כל טוב שהיה מוכן להם.

אחר כל זה יש באמת זכות גדול על ישראל מב' טעמים העולים שניהם בקנה אחד – טעם הא', כי המקום היה גורם להם ע"ד שאמרו בגמ' סנהדרין וישב ישראל בשטים, שנתעסקו בדברי שטות, עוד שם, מאי לשון רפידיים שריפו עצמן מדברי תורה – וע"ד שנאמר ויקרא שם המקום מסה ומריבה וכן ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאווה, כי בכל חטא וחטא היה המקום גורם להם, כי הזוהמא והטומאה והרע שהיה שוכן באותן המקומות זהו אשר גרם להם התגברות היצ"ר רח"ל, נגד דעתם ורצונם, כמ"ש בזוה"ק בשלח אמר ר' שמעון עד דהו אזלי במדברא אתגלי עלייהו רשותא אחרא דשאר עמין ההוא דשליט במדברא, ואערעו בהו תמן כו', הה"ד ויבואו מרתה כו' כי מרים הם – והוא כמ"ש בזוה"ק תצוה דלכך הוליתם הקב"ה במדבר דאיהו אתר ושלטנו דס"מ חייבא דאיהו דיליה בגין לתברא תוקפיה וחיליה ולכתתא רישיה כו' ע"ש – ולכן בכמה מקומות אשר היה שם שריית הס"מ גדול מאד הנה נכשלו על ידו – וכן הוא הוראת שמותם כמו מרה רפידיים שטים, כי נקראו בשמות הללו ע"ש הטומאה והזוהמא והרע שהיה שורה שם, וזהו אשר גרם להם בכל מה שנכשלו

אמנם הוא כי הנה גם אחר כ"ז הנה יש באמת זכות גדול על ישראל ג"כ מטעם ב' דברים העולים שניהם בקנה אחד. א' הוא כי המקום היה גורם להם. והוא ע"ד שאמרו סנהדרין ק"ו א'. וישב ישראל בשטים. שנתעסקו בדברי שטות. עוד שם מאי לשון רפידיים שריפו עצמן מדברי תורה. וכן הוא ע"ד מה שנאמר ויקרא שם המקום מסה ומריבה וכן ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאווה. כי בכל חטא וחטא היה המקום גורם להם

כי הזוהמא והטומאה והרע שהיה שוכן באותן המקומות זהו אשר גרם להם התגברות היצ"ר רח"ל. נגד דעתם ורצונם. והוא כמ"ש בזוה"ק בשלח דף ס' ע"א. אמר ר' שמעון עד דהוו אזלי במדברא אתגלי עלייהו רשותא אחרא דשאר עמין ההוא דשליט במדברא. ואערעו בהו תמן כו'. הה"ד ויבואו מרתה כו' כי מרים הם. והוא כמ"ש בפ' תצוה קפ"ד א' דלכך הולכים הקב"ה במדבר דאיהו אתר ושלטנו דס"מ חייבא דאיהו דיליה בנין לתברא תוקפיה וחיליה ולכתתא רישיה כו' ע"ש ולכן בכמה מקומות אשר היה שם שריית הס"מ גדול מאד הנה נכשלו על ידו. וכן הוא הוראת שמותם כמו מרה רפידים שטים וכנז כי נקראו בשמות הללו ע"ש הטומאה והזוהמא והרע שהיה שורה שם וזהו אשר גרם להם בכל מה שנכשלו.

טעם השני הוא, כי הנה ידעו ישראל היטיב את הסוד דקריעת ים סוף וב' הנשיכין, והרי ידעו את סוד לידת הדינין אשר נתחדשו אז ג"כ, ועל זה היו ישראל בפחד ובדאגה תמיד, מאחר שידעו שנתחדש בשבילם דינין חדשים ג"כ – ולכן בכל עת שקרה להם עת לחץ ודוחק, הנה באו בתלונה תמיד, וכמו במרה וילונו העם, וכן ברפידים וירב העם, וכן קודם שניתן להם המן וילונו כל עדת בני ישראל, וכן בעת שחזרו המרגלים והוציאו דבה על הארץ וילונו על משה ועל אהרן – ונאמר אנא אנחנו עולים אחינו המסו את לבבנו, כי כאשר היה קרה להם עת לחץ ודוחק, היו סבורים שימוגו בזה, כי הוא מהדינין דנשיכין שיתגבר עליהם עד כליה רחמנא ליצלן

ענין השני הוא כי הנה ידעו ישראל היטיב את הסוד דקריעת ים סוף וב' הנשיכין אשר כתבנו לעיל ענף ב' ג' ע"ש בארוכה והרי ידעו את סוד לידת הדינין אשר נתחדשו אז ג"כ ועל זה היו ישראל בפחד ובדאגה תמיד מאחר שידעו שנתחדש בשבילם דינין חדשים ג"כ ולכן בכל עת שקרה להם עת לחץ ודוחק הנה באו בתלונה תמיד. וכמו במרה וילונו העם וכן ברפידים וירב העם וכן קודם שניתן להם המן וילונו כל עדת

בני ישראל וכן בעת שחזרו המרגלים והוציאו דבה על הארץ וילונו על משה ועל אהרן. ונאמר דברים א' כ"ח. אנא אנחנו עולים אחינו המסו את לבבנו. כי כאשר היה קרה להם עת לחץ ודוחק היו סבורים שימונו בזה כי הוא מהדינין הנשיכין שיתגבר עליהם עד כליה רחמנא ליצלן.

והגם שהרי ראו את כל הגילויים הגדולים דשפעת החסדים ג"כ מכל הזיו והנועם דטוב הצפון שנולדו ונתחדשו בשבילם בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף, כי נולדו ונתגלו אז כל טוב הצפון דתקות חמדת ישראל כולו – אך מאחר שידעו את הענין דב' הנשיכין שהוא לידת דדינין חדשים ג"כ – וכדי לחדש עי"ז את כח הבחירה אשר בזה תלוי כל השכר והעונש, הנה היו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא וימכו בעונם רח"ל – ולכן בכל עת צער ודוחק היו באים במריבה ותלונה למה זה הוציאנו ממצרים

והגם שהרי ראו את כל הגילויים הגדולים דשפעת החסדים ג"כ מכל הזיו והנועם דטוב הצפון שנולדו ונתחדשו בשבילם בליל ז' של פסח בסוד קריעת ים סוף וכנ"ל ענף ב' סי' י"א כי נולדו ונתגלו אז כל טוב הצפון דתקות חמדת ישראל כולו. אך מאחר שידעו את הענין דב' הנשיכין שהוא לידת דדינין חדשים ג"כ. וכדי לחדש עי"ז את כח הבחירה אשר בזה תלוי כל השכר והעונש. וכמו שבארנו כ"ז לעיל ענף ב' סי' בג"ד ע"ש. הנה היו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא וימכו בעונם רח"ל. ולכן בכל עת צער ודוחק היו באים במריבה ותלונה למה זה הוציאנו ממצרים.

אמנם על זה אמר הכתוב בישעיה כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' כי גבהו כו', ובירמיה כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליהם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה, (ר"ל שגם לידת הדינין שנתחדש אז הם באמת ג"כ לא לרעה, רק) לתת לכם אחרית ותקוה – והעיקר הוא כי כל הדינין כולם הם עצמן יתהפכו לעתיד לשלהובין דרחימו ועל ידיהם גופא יתגלה אז כל טוב הצפון, והרי היה

כל לידת הדינין ג"כ רק לאחרית ותקוה – והנה על כ"ז מתרעם הכתוב בתהלים "אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך", כי לא השכילו לדעת על כל סוד לידת הדינין שהוא רק לטובתם, והיו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא, והיו באים בתלונה, וגם הצדיקים שבהם אשר לא באו בתלונה, הנה נכשלו הם ג"כ מה שבאו בנסיון, ועי"ז לא מיחו בעוברי עבירה, והוא מה שנודע כי גם במעשה העגל הנה לא מיחה אלא חור בלבד כמ"ש בגמ' סנהדרין, וכן בשמו"ר ובויק"ר – אמנם במדרש בהעלותך מבואר שגם הע' זקנים מיחו בהם ג"כ – ומשמע כי מדרשים חלוקים הם – אבל עכ"פ הוא, כי שאר כל ישראל הנה לא מיחו בהם, והוא מטעם נסיון

אמנם הנה על זה אמר הכתוב. ישעיה נ"ה. כי לא מחשבתי מחשבותיכם כו' כי גבהו כו'. ובירמיה כ"ט. י"א. כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליהם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה (ר"ל שגם לידת הדינין שנתחדש אז. הם באמת ג"כ לא לרעה. רק) לתת לכם אחרית ותקוה. והיא ע"פ מה שבארנו לעיל ענ"ג סי' ב' ע"ש ותבין. והעיקר הוא כי כל הדינין כולם. הם עצמן יתהפכו לעתיד לשלהובין דרחימו ועל ידיהם גופא יתגלה אז כל טוב הצפון. וכמו שמתבאר סוד הדברים בזה לעיל דרוש ד' וכן בספר הקדו"ש שער ו'. והרי היה כל לידת הדינין ג"כ רק לאחרית ותקוה. והנה על כ"ז מתרעם הכתוב תהלים ק"ו ואמר אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך כי לא השכילו לדעת על כל סוד לידת הדינין שהוא רק לטובתם והיו ביראה ופחד תמיד שמא יגרום החטא והיו באים בתלונה וגם הצדיקים שבהם אשר לא באו בתלונה הנה נכשלו הם ג"כ מה שבאו בנסיון ועי"ז לא מיחו בעוברי עבירה וכנ"ל סי' א' (והוא מה שנודע כי גם במעשה העגל הנה לא מיחה אלא חור בלבד וכמ"ש סנהדרין ז' א'. וכן הוא בשמו"ר פ' מ"א סי' ז' ויק"ר פ"י סי' ג' ובכ"מ. אמנם במדרש בהעלותך סי' כ"א מבואר שגם הע' זקנים מיחו בהם ג"כ.

ומשמע כי מדרשים חלוקים הם וע"ש סי' כ"ד. אבל עכ"פ הוא כי שאר כל ישראל הנה לא מיחו בהם. והוא מטעם נסיון וכנ"ל סי' א').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ו' – ישראל, אומות העולם, ערב רב

דע, כי גם בישראל עצמן הנה לא כל מי שאנו רואין בעינינו שהוא מזרע ישראל הוא ראיה שהוא מבני אברהם יצחק ויעקב ושבטי יה ומע' נפש דבית יעקב ומס' רבוא שיצאו מהם שהם צבאות ה' המיוחדים לשמו, אשר רק עליהם נאמר כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, ורק עליהם נקרא ה' אלהי ישראל, ורק עליהם נאמר בניס אתם לה' אלהיכם, ורק עליהם אמרנו שהם בטוחים כולם על השארה הנצחית שהוא לתחה"מ ולחיי העוה"ב, וככל מה שאמרנו – ואלולא החטא דעץ הדעת, לא היה המציאות דעובדי אלילים בעולם כלל, ולא היה יוצא מאדה"ר רק ישראל לבד – אך ע"י החטא דעץ הדעת, הנה לבד מה שיצאו המציאות דעובדי אלילים בעולם, אלא נתערב הרבה מהם בישראל ג"כ – ואמרו בתיקונים כי נתערב בישראל ה' מינים אשר סימנם הוא נגע רע והם נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים וכל אלו הה' מינים בכלל נקראו בשם ערב רב והוא סוד הכתוב וגם ערב רב עלה אתם, והם נתערבו בישראל וישנם בינינו הרבה מהם וכמ"ש בגמרא ביצה ל"ב עמוד ב', "הני מערב רב קא אתו"

ו) אמנם דע כי גם בישראל עצמן הנה לא כל מי שאנו רואין בעינינו שהוא מזרע ישראל הוא ראיה שהוא מבני אברהם יצחק ויעקב. ושבטי יה. ומע' נפש דבית יעקב. ומס' רבוא שיצאו מהם שהם צבאות ה' המיוחדים לשמו. אשר רק עליהם נאמר כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו ורק עליהם נקרא ה' אלהי ישראל ורק עליהם נאמר בניס אתם לה' אלהיכם. ורק עליהם אמרנו שהם בטוחים כולם על השארה הנצחית שהוא לתחה"מ ולחיי העוה"ב וככל מה שאמרנו. ואלולא החטא דעץ

הדעת לא היה המציאות דעובדי אלילים בעולם כלל ולא היה יוצא מאדה"ר רק ישראל לבר אך ע"י החטא דעין הדעת הנה לבר מה שיצאו המציאות דעובדי אלילים בהעולם אלא נתערב הרבה מהם בישראל ג"כ ואמרו בתיקונים תיקון נ' כי נתערב בישראל ה' מינים אשר סימנם הוא נגע רע והם נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים וכל אלו הה' מינים בכלל נקראו בשם ערב רב והוא סוד הכתוב וגם ערב רב עלה אתם (וע' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א. משפטים ק"ב ע"ב. פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב. בהעלותך קנ"ג רע"ב. תשא קצ"א וכל הענין שם. ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה) והם נתערבו בישראל וישנם בינינו הרבה מהם וכמ"ש בגמרא. ביצה ל"ב ב'. הני מערב רב קא אתו.

והגם שאמרו בקידושין דף ע"א עמוד א' שמשפחה שנטמעה נטמעה והם כשרים לעתיד לבא – עם כל זה הנה כל אלו שהם מנשמתין דילהון שהן גלגול דילהון יש בהם חילוק גדול לבין ישראל גמורים – והוא כמ"ש שם דף ע' ע"א, מעלה יתירה יש בין ישראל לגרים, דאילו בישראל כתיב בהו והייתי להם לאלהים, [ואח"כ] והמה יהיו לי לעם, שהוא ית"ש מקרב אותם בתחילה, ואילו בגרים כתיב מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאום ה' והייתם לי לעם, [ואח"כ] ואנכי אהיה לכם לאלהים, כי אין מקרבין אותן מן השמים אלא אם כן הן מקרבין עצמן תחילה להיות טובים

והגם שאמרו בקידושין דף ע"א א' שמשפחה שנטמעה נטמעה והם כשרים לעתיד לבא. עכ"ז הנה כל אלו שהם מנשמתין דילהון שהן גלגול דילהון יש בהם חילוק גדול לבין ישראל גמורים. והוא כמ"ש שם דף ע' ע"א. מעלה יתירה יש בין ישראל לגרים דאילו בישראל כתיב בהו והייתי להם לאלהים [ואח"כ] והמה יהיו לי לעם. שהוא ית"ש מקרב אותם בתחילה. ואילו בגרים כתיב מי הוא זה ערב את לבו לגשת אלי נאום ה' והייתם לי לעם [ואח"כ] ואנכי אהיה לכם לאלהים. כי אין מקרבין אותן

מן השמים אלא אם כן הן מקרבין עצמן תחילה להיות טובים (כן פי' רש"י שם).

וכן הוא, כי בכל אלו שנשמתינ שלהם הם מערב רב, הגם שנולדו מישראל, הנה הם לא יזכו לכל יעודים העתידיים אשר לימות המשיח ולחיי העוה"ב, אלא רק אם יהיו ראויים לכך מצד המעשים טובים שבהם – אבל בלא זה, הנה יכלו גם הם בכלייה גמורה, וככל רשעי אומות העולם, ונאמר עליהם ג"כ ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו, כמ"ש בזוה"ק בראשית ופ' תצא – ואמרו בפ' בראשית שם על הערב רב, דנשמתייהו הוא מסטרא דאלין דאתמר בהון כי שמים כעשן נמלחו כו', ואלין אינון דלא בעא נח רחמי עלייהו ואתמר בהון וימחו מן הארץ, בגין דהוא מאלין דאתמר בהון תמחה את זכר עמלק, ומשה לא אסתמר מנייהו כו' כו', ביומא דיתמחון אלין כו', ויתחדש עלמא, הה"ד כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה כו' – ועכ"פ הוא, כי הם מעורבים בישראל הרבה מאד, והרשעים שבהם יתבטלו בביטול גמור עם ביטול הרע והזוהמא כולה – אבל כל מי שהוא מכלל ישראל ממש, יתוקנו כולם, ויזכו כולם לתחיית המתים ולחיי העולם הבא בלי חיסור אחד מהם

וכן הוא, כי בכל אלו שנשמתינ שלהם הם מערב רב הגם שנולדו מישראל הנה הם לא יזכו לכל יעודים העתידיים אשר לימות המשיח ולחיי העוה"ב אלא רק אם יהיו ראויים לכך מצד המעשים טובים שבהם אבל בלא זה הנה יכלו גם הם בכלייה גמורה וככל רשעי או"ה ונאמר עליהם ג"כ ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו כמ"ש בזוה"ק בראשית כ"ה רע"ב ופ' תצא רע"ז ב'. ואמרו בפ' בראשית שם כ"ה א' על הערב רב. דנשמתייהו הוא מסטרא דאלין דאתמר בהון כי שמים כעשן נמלחו כו' ואלין אינון דלא בעא נח רחמי עלייהו ואתמר בהון וימחו מן הארץ בגין דהוא מאלין דאתמר בהון תמחה את זכר עמלק. ומשה לא אסתמר מנייהו כו' כו' ביומא דיתמחון אלין כו' ויתחדש עלמא הה"ד כי כאשר

השמים החדשים והארץ החדשה כו'. וע' בהגר"א בתיקונים תיקון נ' בארוכה. ועכ"פ הוא כי הם מעורבים בישראל הרבה מאד. והרשעים שבהם יתבטלו בביטול גמור עם ביטול הרע והזוהמא כולה. אבל כל מי שהוא מכלל ישראל ממש. יתקנו כולם ויזכו כולם לתה"מ ולחיי העולם הבא בלי חיסור אחד מהם וע"פ מה שאמרנו. (ספר הקדו"ש שער ר' פרק ה').

יש להעיר ממה שאנו רואין שיש גם באומות העולם פלחי כוכביא כמה תכונות טובות ג"כ, והרי אנו אומרים שהם כולם מהרע הגמור שהוא היפך הטוב לגמרי, וא"כ איך אפשר שימצא בהם איזה מדה טובה – אך לכאורה נראה פשוט שהוא ע"י התערובות – כי ע"י שבסיבת החטא נתלבש הרע עם זוהמת הנחש באדם וחווה, ויוצאים כל או"ה ג"כ רק מאדם ותולדותיו, והרי נתערבו בו עם שורש נשמת ישראל שבו יחד, ונתערב הרע בהטוב, והטוב בהרע, ועי"ז נמצא כמה תכונות ומדות טובות באומות העולם ג"כ, וכן כמה תכונות ומדות רעות בישראל ג"כ – אמנם נודע הוא שכל ענין אשר סיבתו הוא התערובות, הוא אינו בעצם אלא רק במקרה, כי הרי הוא מתחדש ונעשה בו רק ע"י שנעשה מורכב מזולתו, וא"כ נמצא שכל התכונות טובות הנמצא באו"ה, הוא רק במקרה, כי העצם שלהם הוא רע לגמרי, ובישראל הוא להיפך, שכל התכונות רעות הנמצא לפעמים בהם ג"כ, הוא רק במקרה, אבל העצם שלהם הוא טוב גמור, כי הרי כל שורשם הוא רק בקודש לבד, כמ"ש בישעיה הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם, וע' בזוה"ק חיי שרה "ובגין דאברהם ושרה לא אתדבקו ביה" כו'

(ז) אמנם מה שיש להעיר ממה שאנו רואין שיש גם באו"ה פלחי כוכביא כמה תכונות טובות ג"כ והרי אנו אומרים שהם כולם מהרע הגמור שהוא היפך הטוב לגמרי וא"כ איך אפשר שימצא בהם איזה מדה טובה אך לכאורה נראה פשוט שהוא ע"י התערובות כי ע"י שבסיבת החטא נתלבש הרע עם זוהמת הנחש באדם וחווה ויוצאים כל או"ה ג"כ רק מאדם

ותולדותיו והרי נתערבו בו עם שורש נשמת ישראל שבו יחד ונתערב הרע בהטוב והטוב בהרע וע"ז נמצא כמה תכונות ומדות טובות באו"ה פ"כ ג"כ וכן כמה תכונות ומדות רעות בישראל ג"כ. אמנם נודע הוא שכל ענין אשר סיבתו הוא התערובות הוא אינו בעצם אלא רק במקרה כי הרי הוא מתחדש ונעשה בו רק ע"י שנעשה מורכב מזולתו וא"כ נמצא שכל התכונות טובות הנמצא באו"ה פ"כ הוא רק במקרה כי העצם שלהם הוא רע לגמרי. ובישראל הוא להיפך שכל התכונות רעות הנמצא לפעמים בהם ג"כ הוא רק במקרה אבל העצם שלהם הוא טוב גמור כי הרי כל שורשם הוא רק בקודש לבד וכמ"ש ישעיה נ"א הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם וע' בזוה"ק ח"י שרה קכ"ב ב' ובגין דאברהם ושרה לא אתדבקו ביה כו' ע"ש.

אמנם הוא, הגם שכל מה שנמצא בישראל איזה תכונות רעות ג"כ הנה הוא רק בסיבת השאור שבעיסה הנמשך בהם ע"י התערובות רע בטוב שנתערב באדה"ר בסיבת החטא – אך מה שנמצא לפעמים איזה תכונות טובות באו"ה ג"כ, הוא אינו רק בסבת התערובות הנז' לבד, אלא שהוא משרשם ג"כ, והגם שכל מציאותם הוא מתולדות הס"א וזוהמת הנחש הקדמוני שהוא כולו רע גמור ממש – אך באשר שנודע הוא שכל מציאת הרע גופה הנה כל התהוותו וקיומו הוא ע"י שיש לו איזה שורש בקודש אשר משם הוא נמשך ונתהווה למטה ומשם נמשך חיותו ומתקיים כל זמן קיומו ובסוד הכתוב ואתה מחיה את כולם, והנה הוא הנהירו דקיק שאמרו בזוה"ק יתרו דבכל סטרא אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה והנה הוא נמשך מהגבורות דהאחוריים דהנוק' ואותו הנהירו דקיק הוא קודש והוא שורש להרע ולכן עומד הוא בבחי' עץ הדעת טו"ר, והנה ע"י אותו אור הנהירו דקיק שמאיר להם מסביב ונכנס הארתו בתוכם הנה מזה נמצא בהם איזה תכונות טובות ג"כ, והוא הטוב שבהם, כי בלתי זה לא היה אפשר להם להתקיים כלל, והנה זהו סוד שחיטת היצר הרע לעתיד לבוא שאמרו בגמ' סוכה –

והכוונה הוא שיכרת אותו משורשו, שהוא מאותו הנהירו דקיק שמאיר עליו ויופסק חיותו ממנו ויכלה ויתבטל – והבן ודע כל זה

אמנם הוא הנה הגם שכל מה שנמצא בישראל איזה תכונות רעות ג"כ הנה הוא רק בסיבת השאור שבעיסה הנמשך בהם ע"י התערובות רע בטוב שנתערב באדה"ר בסיבת החטא וכנז' אך מה שנמצא לפעמים איזה תכונות טובות באו"ה פ"כ ג"כ הוא אינו רק בסבת התערובות הנז' לבד אלא שהוא משרשם ג"כ והגם שכל מציאותם הוא מתולדות הס"א וזוהמת הנחש הקדמוני שהוא כולו רע גמור ממש וכנ"ל אך באשר שנודע הוא שכל מציאת הרע גופה הנה כל התהוותו וקיומו הוא ע"י שיש לו איזה שורש בקודש אשר משם הוא נמשך ונתהווה למטה ומשם נמשך חיותו ומתקיים כל זמן קיומו ובסוד הכתוב ואתה מחיה את כולם והנה הוא הנהירו דקיק שאמרו בווה"ק יתרו ס"ט א' דבכל סטרא אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרניה והנה הוא נמשך מהגבורות דהאחוריים דהנוק' ואותו הנהירו דקיק הוא קודש והוא שורש להרע ולכן עומד הוא בבחי' עץ הדעת טו"ר וכנ"ל והנה ע"י אותו אור הנהירו דקיק שמאיר להם מסביב ונכנס הארתו בתוכם הנה מזה נמצא בהם איזה תכונות טובות ג"כ והוא הטוב שבהם כי בלתי זה לא היה אפשר להם להתקיים כלל. והנה זהו סוד שחיטת היצר הרע לעתיד לבוא שאמרו רז"ל בסוכה ג"ב א' והכוונה הוא שיכרת אותו משורשו שהוא מאותו הנהירו דקיק שמאיר עליו ויופסק חיותו ממנו ויכלה ויתבטל וע' בדברי הגר"א בתיקונים סוף תיקון ל"ב דף פ"ה ריש ע"ב ע"ש. והבן ודע כ"ז. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף ד').

ע"י החטא דעץ הדעת נעשה פירוד בין הדבקים שהוא בין העטרין דהחו"ג שבדעת, ויונקין החיצונים מהגבורות, ולכן אוה"ע הם עכשו בגדולה ובטובה מאד, כי הוא תמצית עונג מעין טוב העתיד, הגם שהוא רק מהגבורות לבד והוא בלתי מתוק כלל, אך הוא תמצית ומעין עכ"פ

ח) והוא כי ע"י החטא דעץ הדעת נעשה פירוד בין הדבקים שהוא בין העטרין דהחו"ג שבדעת ויונקין החיצונים מהגבורות ולכן אוה"ע הם עכשו בגדולה ובטובה מאד כי הוא תמצית עונג מעין טוב העתיד הגם שהוא רק מהגבורות לבד והוא בלתי מתוק כלל אך הוא תמצית ומעין עכ"פ. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ג' ענף כ' אות ג').

הגר"א בספרא דצניעותא, דה"מ לא הוּו משגיחין אפין באפין, שם מרכיב הגר"א את התתקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התתקע"ד דורות שהן הערב רב כו' ע"ש – אך דע כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זה בזה – כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימטריא דעת, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול, וזה יתברר מהם לעתיד לבוא, והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכל זה הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו – וכל זה הנה יכלו ויתבטלו לגמרי ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושורשם שבעולם הנקודות, הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע, אם ע"י תורה ומצוות, או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו, ובזה הנה יתוקנו כל התתקע"ד דורות לעתיד לבוא ג"כ עכ"פ, והבן

(ט) אמנם הנה בספר"צ פ"א בהגר"א דה"מ לא הוּו משגיחין אפין באפין, הנה שם מרכיב הגר"א את התתקע"ד דורות עם הערב רב יחד, ואמר שם, התתקע"ד דורות שהן הערב רב כו' ע"ש אך דע כי משרשם הנה יש להם באמת שייכות זב"ז כי הערב רב הנה הם ג"כ מסוד הדעת, וכן ערב רב גימט' דעת כמ"ש הרב בשער הפסוקים והלקוטים פ' שמות, אלא שהטוב שבהם שהוא מסוד הדעת דז"א הנה הוא בהם במיעוט גדול וזה יתברר מהם לעת"ל והוא מאותו העצמות גופא שהוא השורש ג"כ דהתתקע"ד דורות, וכן הרע שהם הנה הוא נמשך ג"כ מאותו הרע עצמו דהתתקע"ד דורות, ומזה הם כל הרשעים גמורים וכל המזיקים והקליפות שעליהם נאמר יפול מצדך אלף, וכ"ז הנה הוא הולך ומתברר תמיד, כל

הרע דהתתקע"ד דורות בהרע דהערב רב, שסימנם נג"ע ר"ע והם מתערבים ומתייחדים עם כל תולדות האדם בליעל כולו וכ"ז הנה יכלו ויתבטלו לגמרי ועליהם נאמר יפול מצדך אלף כו', והטוב שבהם שהוא עצמות העיקרי דהתתקע"ד דורות ושורשם שבעולם הנקודות הנה הוא הולך ומתברר תמיד בפנ"ע אם ע"י תורה ומצוות או ע"י צירוף וליבון כנודע בדברינו ובזה הנה יתקנו כל התתקע"ד דורות לעת"ל ג"כ עכ"פ והבן. (ספר הכללים כלל ח"י ענף ח' אות ט').

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן ז' – משה רבינו ע"ה

ענין מה שנאמר בשלמה ויחכם מכל האדם כו', ואמרו והימן זה משה – איך אפשר לומר שהתחכם שלמה יותר ממשרבע"ה מאחר אשר ידעו ה' פנים אל פנים והשתמש כל ימיו באור הגנוז וכו' – גם אם נאמר שהיה ידיעתו כידיעת משרבע"ה, עכ"ז הנה כל מה שהשיג היה למטה במדרגה הרבה – אמרו בזוה"ק פינחס ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני, שלמה אמר הא בינה איהי דמשה, אשאל בחכמה עלאה דאיהי לעיל מדרגיה, מה כתיב אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, והא כתיב וה' נתן חכמה לשלמה, חכמה זעירא, ובעא לסלקא מתתא לעילא ואתרחקית מניה, בגין דאפי' לבינה לית בר נש בעלמא דיכיל לסלקא בר ממשה, כש"כ לעילא מניה דאיהו חכמה עלאה כו' ע"ש, ומ"ש דמשה זכה לבינה, ר"ל לבינה דהמלכות, אבל החכמה שלה היא בת מלך פנימאה שהוא אבא, אבא יסד ברתא, והיא עץ החיים, והיא סתימא בסלע שהוא הקרקפתא בינה דידה, ונתעכב ממשרבע"ה בגין הערב רב ובחטא הסלע, והיא נקודה פנימאה דסיהרא, והיתה מקודם דרגא דמשה, ואח"כ נסתתרת ממנו – ברע"מ פינחס ובזוהר חדש בסתרי אותיות שזהו שכתוב וקראתי בשם ה' לפניך בגין דהוה מקדמת דרגא דיליה דהוה נציצא

קדמאה, כתיב לפניך – ועכ"פ הוא, כי הבינה אשר זכה משה הוא הבינה דהמלכות, אבל החכמה זעירא אשר זכה שלמה הוא רק בהיסוד דהמלכות, והרי היה השגת שלמה בכל חכמתו שהשיג בכמה דרגין למטה מהשגת משרבע"ה, וכ"ז הוא לבד כל התורה הנעלמה שהוא כל דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים מה שהיה עתיד להתחדש ולהתברר בכל דור ודור מחכמי כל דור אשר ישנו לכ"א עתו וזמנו אימתי שתתגלה, הנה כ"ז ניתנו למשה לבד ולא לזולתו כלל – כי ניתנו למשה משום שהוא הצינור לכל חכמה והמדע ועל ידו מתגלה כל חידוש כשמגיע עתו, הנה כ"ז פשוט הוא שלא זכה לזה רק משה לבד, וכן ענין אור הגנוז שהיה משתמש בו משרבע"ה כל ימיו – והרי אין ערך לידיעת משרבע"ה לידיעת שלמה, והיה ידיעת משרבע"ה מרומם ונעלה על ידיעת שלמה, הן באיכות (שהיה ממדרגה יותר גבוה), והן בכמות לאין חקר

ונחזור לענינינו אשר בס"ד בענין מה שנאמר בשלמה ויחכם מכל האדם כו' ואמרו והימן זה משה ופשטות הדברים הם תמוהים מאד כי איך אפשר לומר שהתחכם שלמה יותר ממשרבע"ה מאחר אשר ידעו ה' פנים אל פנים והשתמש כל ימיו באור הגנוז וכנ"ל בכל דברינו סי' ד' ה' ולא עוד כי הרי השי"ת הבטיח לו ואמר לו אני אעביר כל טובי על פניך והרי לא היה נשאר שום דבר שיהא חסר לו וכן כאשר ביקש ואמר הראני נא את כבודך היתה התשובה ממנו ית"ש כי לא יראני האדם וחי הרי מבואר מזה כי עד אותו הגבול שאפשר להשיג ולקבל לחק גדר אנושי בעוה"ז לא האציל ממנו שום דבר ואיך אפשר לומר שהתחכם שלמה יותר ממנו. ובפירוש אמרו בפסיקתא רבתי ור"כ פיסקא פרה שאמר הקב"ה למשה לך אני מגלה טעמי תורה אבל לאחרים חוקה. ואפי' למ"ד בראש השנה כ"א סע"ב ולא קם נביא כו' בנביאים לא קם אבל במלכים קם הרי לא אמר ג"כ אלא רק כמשה אבל לא יותר ממשה ח"ו ח"ו. והעיקר הוא כי גם אם נאמר שהיה ידיעתו כידיעת משרבע"ה עכ"ז הנה כל מה שהשיג היה למטה במדרגה הרבה וע"ד שאמרנו לעיל

סי' ה' בר' עקיבא וחביריו. ואמרו בזוה"ק פינחס רב"ג א'. ה' לא גבה לבי
 ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני. שלמה אמר הא בינה
 איהו דמשה. אשאל בחכמה עלאה דאיהו לעיל מדרגיה. מה כתיב
 אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. והא כתיב וה' נתן חכמה לשלמה.
 חכמה זעירא. ובעא לסלקא מתתא לעילא ואתרחקית מניה. בגין דאפי'
 לבינה לית בר נש בעלמא דיכיל לסלקא בר ממשה כש"כ לעילא מניה
 דאיהו חכמה עלאה כו' ע"ש. ומ"ש דמשה זכה לבינה. ר"ל לבינה
 דהמלכות אבל החכמה שלה היא בת מלך פנימאה שהוא אבא. אבא
 יסד ברתא. והיא עין החיים. והיא סתימא בסלע שהוא הקרקפתא בינה
 דידה. ונתעבב ממשרבע"ה בגין הערב רב ובחטא הסלע. והיא נקודה
 פנימאה דסיהרא והיתה מקודם דרגא דמשה ואח"כ נסתרת ממנו. ע'
 כ"ז ברע"מ פינחס רמ"ח ב' ובזו"ח בסתרי אותיות בתחילתו. שזהו שכתוב
 וקראתי בשם ה' לפניך בגין דהוה מקדמת דרגא דיליה דההוא נציצא
 קדמאה. כתיב לפניך. וכמ"ש כ"ז הגר"א בתיקונים ריש תיקון ג"ו ובתיקון
 כ"א בארוכה ע"ש מרפ מ"ד עד דף מ"ז ובריש תיקון י"ט. וע' עוד בתיקון
 ס"ט בדף קי"ט ע"ג. ועכ"פ הוא כי הבינה אשר זכה משה הוא הבינה
 דהמלכות אבל החכמה זעירא אשר זכה שלמה הוא רק בהיסוד
 דהמלכות וכנ"ל סי' ב' ע"ש והרי היה השגת שלמה בכל חכמתו שהשיג
 בכמה דרגין למטה מהשגת משרבע"ה. וכ"ז הוא לבד כל התורה
 הנעלמה שהוא כל דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים מה שהיה עתיד
 להתחדש ולהתברר בכל דור ודור מחכמי כל דור אשר ישנו לכ"א עתו
 וזמנו אימתי שתתגלה וכנ"ל סי' ד' ה'. הנה כ"ז ניתנו למשה לבד ולא
 לזולתו כלל. כי ניתנו למשה משום שהוא הצינור לכל חכמה והמדע
 ועל ידו מתגלה כל חידוש כשמגיע עתו וכנ"ל בכל דברינו הנה כ"ז פשוט
 הוא שלא זכה לזה רק משה לבד. וכן ענין אור הגנוז שהיה משתמש בו
 משרבע"ה כל ימיו כמ"ש בפ' בראשית ל"א ע"ב וכנ"ל. והרי אין ערך
 לידיעת משרבע"ה לידיעת שלמה והיה ידיעת משרבע"ה מרומם ונעלה

על ידיעת שלמה הן באיכות (שהיה ממדרגה יותר גבוה כנז) והן בכמות
לאין חקר. (ספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כ"א סימנים ד'ו')

ספר שערי הלשם חלק ב' – סימן י"ג – פרק ד' – עולם הבא וסדר העליות

העיקר הוא, כי גם התורה בכל משפטה ועונשה אינו נותן
יאוש כלל לשום רשע ופושע מהשארית הנצחי, כמ"ש בתורת
כהנים אמור בפסוק והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה,
והאבדתי מה ת"ל לפי שהוא אמר כרת בכל מקום ואיני
יודע מהו כשהוא אמר והאבדתי לימד על הכרת שאינו אלא
אבדון. וכתב שם המלבי"ם ז"ל, כי יש הבדל בין כריתה ובין
אבדון, כי הכורת כורת את העצם משרשו וקוצץ הדבר עצמו,
והמאביד הוא רק שינוי מקומות שלא תעלה הנפש אל צרור
החיים רק יורדת לגיהנם, ובכ"ז אינה נכרתת רק נאבדת
לזמן מוגבל, כמ"ש משפט רשעים בגיהנם י"ב חודש, וכל
אובד מתבקש, כמ"ש ובאו האובדים בארץ אשור, וזהו
שאמר לימד על הכרת שאינו אלא אבדון, ר"ל שאינו כריתה
נצחית, רק אבדון בשאול, ואבדון לשעתו, עד יקבל עונשו, כי
ה' ברחמיו חושב מחשבות בל תכרת הנפש בהחלט עכ"ל –
כמ"ש בגמ' סנהדרין ויאבדו מתוך הקהל ר' יהודה בן
בתיירה אמר הרי הן כאבידה המתבקשת שנאמר תעיתי
כשה אובד בקש עבדך – וכן אמרו במכות על הפסוק ואבדתם
בגוים, שאין זה הכרח כלל לאבדון מוחלט ח"ו אלא רק
כאבידה המתבקשת

והעיקר הוא כי גם התורה בכל משפטה ועונשה אינו נותן יאוש כלל
לשום רשע ופושע מהשארית הנצחי וכמ"ש בתורת כהנים פ' אמור כ"ג
בפסוק והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. והאבדתי מה ת"ל לפי
שהוא אמר כרת בכל מקום ואיני יודע מהו כשהוא אמר והאבדתי
לימד על הכרת שאינו אלא אבדון. וכתב שם הר"מ מלבים ז"ל כי יש
הבדל בין כריתה ובין אבדון כי הכורת כורת את העצם משרשו וקוצץ

הדבר עצמו. והמאביד הוא רק שינוי מקומות שלא תעלה הנפש אל צרור החיים רק יורדת לגיהנם ובכ"ז אינה נכרתת רק נאבדת לזמן מוגבל כמ"ש משפט רשעים בגיהנם י"ב חודש. וכל אובר מתבקש וכמ"ש ובאו האובדים בארץ אשור וזהו שאמר לימד על הכרת שאינו אלא אברן ר"ל שאינו בריתה נצחיית רק אברן בשאול ואברן לשעתו עד יקבל עונשו כי ה' ברחמיו חושב מחשבות בל תכרת הנפש בהחלט עכ"ל. והוא כמ"ש בסנהדרין ק"ט ע"ב ויאברו מתוך הקהל ר' יהודה בן בתירה אומר הרי הן כאבידה המתבקשת שנאמר תעיתי כשה אובר בקש עבדך. וכן אמרו במכות כ"ד א' על הפסוק ואבדתם בגוים שאין זה הכרח כלל לאברון מוחלט ח"ו אלא רק כאבידה המתבקשת.

הרי לנו מכ"ז שגם במשפטי התורה ודיניה ועונשה אין בה כלל אבדון החלטי ח"ו לשום רשע ופושע – ועוד כי האמת הוא שכל עונשה בכל הקללות שבתורת כהנים ושבמשנה תורה הנה הוא ג"כ אלא רק בגילוייה ולבושה שהיא עתה לפנינו אבל בפנימיותה ובהעלם הנה אמרו בזוהר חדש כי תבא בשם אליהו זל"ט כי כל הבטחות ונחמות דישראל בהני קללות כתיבית ואמרו שם כי בפסוק והיו חייך תלויים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייך הנה שם מרומז קץ הגאולה – והרי נרמז בהתורה גופה בכל משפטה ועונשה כל היעודים העתידיים שהם לכל ישראל כולם, גם מי שעומד תחת שבט כל הקללות שבה בלי חיסור אחד מהם – והוא כמו שאמרנו שכל תקוה העתידה הנה הוא תלוי בברית ולא בזכות, וכל ברית לא תופר, ואי אפשר שישתנה, וכמ"ש בירמיה ויש תקוה לאחריתך נאום ה'

והרי לנו מכ"ז שגם במשפטי התורה ודיניה ועונשה אין בה כלל אבדון החלטי ח"ו לשום רשע ופושע. ועוד כי האמת הוא שכל עונשה בכל הקללות שבתורת כהנים ושבמשנה תורה הנה הוא ג"כ אלא רק בגילוייה ולבושה שהיא עתה לפנינו אבל בפנימיותה ובהעלם הנה אמרו בזוהר חדש פ' כי תבא בשם אליהו זל"ט כי כל הבטחות ונחמות דישראל בהני

קללות כתיבית ואמרו שם כי בפסוק והיו חייך תלויים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחייך הנה שם מרומז קץ הנאולה. והרי נרמז בהתורה גופה בכל משפטה ועונשה כל היעודים העתידים שהם לכל ישראל כולם גם מי שעומד תחת שבט כל הקללות שבה. בלי חיסור אחד מהם. והוא כמו שאמרנו שכל תקוה העתידה הנה הוא תלוי בברית ולא בזכות, וכל ברית לא תופר, ואי אפשר שישתנה, וכמ"ש ג"כ ירמיה ל"א ויש תקוה לאחריתך נאום ה'.

**עוד בירמיי', כה אמר ה' נותן שמש לאור יומם חקות ירח
וכוכבים לאור לילה כו' אם ימושו החוקים האלה כו' גם זרע
ישראל ישבתו מהיות גוי לפני כל הימים, כה אמר ה' אם
ימדו שמים מלמעלה ויחקרו מוסדי ארץ למטה גם אני
אמאס בכל זרע ישראל על כל אשר עשו נאום ה', וכן שם כי
אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליכם נאום ה'
מחשבות שלום ולא לרעה לתת לכם אחרית ותקוה – ומ"ש
שלום ולא לרעה הכוונה מבואר שגם כל העונשים כולם הם
אינם לנקמה ולהשמיד ולהשחית ח"ו אלא רק כדי לתת
אחרית ותקוה וכן יש כמה כתובים בתנ"כ המורים על זה
שלא יעכב שום חטא ועון לתקוה העתידה**

עוד שם. כה אמר ה' נותן שמש לאור יומם חקות ירח וכוכבים לאור לילה כו' אם ימושו החוקים האלה כו' גם זרע ישראל ישבתו מהיות גוי לפני כל הימים. כה אמר ה' אם ימדו שמים מלמעלה ויחקרו מוסדי ארץ למטה גם אני אמאס בכל זרע ישראל על כל אשר עשו נאום ה'. וכן שם כ"ט. כי אנכי ידעתי את המחשבות אשר אנכי חושב עליכם נאום ה' מחשבות שלום ולא לרעה לתת לכם אחרית ותקוה. ומ"ש שלום ולא לרעה הכוונה מבואר שגם כל העונשים כולם הם אינם לנקמה ולהשמיד ולהשחית ח"ו אלא רק כדי לתת אחרית ותקוה וכן יש כמה כתובים בתנ"כ המורים על זה שלא יעכב שום חטא ועון לתקוה העתידה.

**מה שכתוב ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו, הנה הוא רק
ברשעי עובדי אלילים כמ"ש במדרש תהלים, וכן בערב רב**

כמ"ש בזוה"ק בראשית כ"ה ב' וכן בפ' תצא רע"ו ב', אבל בישראל אינו מתנהג הקב"ה במדה זו כלל – וכמ"ש בספרי ברכה בפסוק יחי ראובן ואל ימות, כי לעולם אין מחליפים לא זכות בחובה ולא חובה בזכות, אלא נותנים מתן שכר על המצות ועונשים על העבירות, וכל עבירה ועונש אינם נצחיים ח"ו, והם נפסקים ומתבטלים, אבל המצות ושכרן אין להם הפסק לישראל, והם נצחיים בהם.

ומ"ש ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו. הנה הוא רק ברשעי עובדי אלילים וכמ"ש במדרש תהלים מזמור ז'. וכן בערב רב כנ"ל פ"ה וכמ"ש בזוה"ק בראשית כ"ה ב' וכן בפ' תצא רע"ו ב'. אבל בישראל אינו מתנהג הקב"ה במדה זו כלל. וכמ"ש בספרי ברכה בפסוק יחי ראובן ואל ימות. כי לעולם אין מחליפים לא זכות בחובה ולא חובה בזכות אלא נותנים מתן שכר על המצות ועונשים על העבירות. וכל עבירה ועונש אינם נצחיים ח"ו והם נפסקים ומתבטלים וכנ"ל בכל דברינו אבל המצות ושכרן אין להם הפסק לישראל והם נצחיים בהם.

והסיבה בזה הוא, כי בישראל אשר עליהם נאמר בנים אתם לה' אלהיכם, הוה כל מצוה עצם בו, כי אורייתא וישראל חד הוא, אבל העבירה הוא רק מקרה בו, כי הוא מהתערבות רע בטוב אשר ע"י החטא דעץ הדעת, ולכן מתבטל העבירה ע"י העונש, ונשאר עצמותו קודש לה' – אבל בעובדי אלילים הוא להיפוך, כי עצמותם הוא מעצם הס"מ אל אחר, עצם הרע, שהוא שורש האבדון וההפסד – וכל מצוה ודבר טוב שעושים, הוא אינו מעצמותם, אלא מהתערבות הטוב ברע, אשר ע"י החטא דהעץ הדעת, ומשורש סוד הנוגה המאיר עליהם מסביב, והרי הוא אינו שלהם כלל, כי הרע והטוב הרי הם שני הפכים

והסיבה בזה הוא כי בישראל אשר עליהם נאמר בנים אתם לה' אלהיכם הוה כל מצוה עצם בו. כי אורייתא וישראל חד הוא. אבל העבירה הוא רק מקרה בו כי הוא מהתערבות רע בטוב אשר ע"י החטא דעץ הדעת ולכן מתבטל העבירה ע"י העונש ונשאר עצמותו קודש לה'. אבל בעובדי

אלילים הוא להיפך כי עצמותם הוא מעצם הסמ' אל אחר. עצם הרע. שהוא שורש האבדון וההפסד וכנ"ל פ"ז. וכל מצוה ודבר טוב שעושים הוא אינו מעצמותם אלא מהתערבות הטוב ברע אשר ע"י החטא דהעד"ע ומשורש סוד הנוגה המאיר עליהם מסביב כנ"ל פ"ז. והרי הוא אינו שלהם כלל כי הרע והטוב הרי הם שני הפכים.

ולכן לעתיד כשיוברר הטוב מהרע ויתבטל הרע מכל וכל, הנה יתבטלו הם בביטולו, כי הם תולדותיו וממנו – וכל מצוה ודבר טוב שנעשה על ידם בעוה"ז ע"י התערבות טוב ברע הנז', הנה משלם להם הקב"ה בעוה"ז ג"כ, כי הוא ית"ש אינו מקפח שכר כל בריה, והרי נעשה על ידם עכ"פ – ומשום כל זה הנה מתנהג הקב"ה עמהם במדת ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו – מה שאין כן בישראל ח"ו – ולכן נאמר עליהם ועמך כולם צדיקים וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא

ולכן לעתיד כשיוברר הטוב מהרע ויתבטל הרע מכל וכל הנה יתבטלו הם בביטולו כי הם תולדותיו וממנו. וכל מצוה ודבר טוב שנעשה על ידם בעוה"ז ע"י התערבות טוב ברע הנז' הנה משלם להם הקב"ה בעוה"ז ג"כ כי הוא ית"ש אינו מקפח שכר כל בריה והרי נעשה על ידם עכ"פ. ומשום כ"ז הנה מתנהג הקב"ה עמהם במדת ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו. משא"כ בישראל ח"ו וכנ"ל ולכן נאמר עליהם ועמך כולם צדיקים וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא.

אמנם כל אלו שחשבו רז"ל ואמרו שאין להם חלק לעוה"ב – הנה כתב הרקאנטי פ' תשא בפסוק אני אעביר כל טובי בשם רבינו עזרא כי מה שנמצא במקומות רבים מדברי רז"ל אין לו חלק לעוה"ב, ר"ל אין לו בית בפני עצמו, אוצר שהוא ברשותו, והוא מושל עליו, וזהו עושין לו מדור לפי כבודו, ומי שאינו לו זכות, הוא עומד במקום שעומדים רבים עכ"ל – וכן כתב רבינו בחיי סוף פ' אחרי – ולפ"ז הרי אפשר לומר כי דורשי רשומות שאמרו בסנהדרין ק"ד סע"ב כולן באין לעוה"ב, הנה לא פליגי על המשנה שם צ' ע"א במה שאמרו

ה"ערב רב" וכל המסתעף

ואלו שאין להם חלק לעוה"ב – כי הרי גם הדורשי רשומות לא אמרו אלא לשון באין לעוה"ב – אבל לא אמרו שיש להם חלק שהוא מקום מיוחד השייך להם – אלא שהם ישתמשו באורן של הזוכים שהוא האור הכללי הכולל כולם, והוא כעין מקום מעבר לרבים – ויהיה לפי"ז הבדל גדול בין עובד אלהים לאשר לא עבדו כגבוה שמים על הארץ וכרחוק מזרח ממערב – והוא ע"ד שאנו רואין בעוה"ז, כי הגם שכל מי אשר יחובר לחיים יש לו מקום ומזון בעוה"ז – עם כל זה הרי כמה ההבדל גדול בין מי שמכלכל את נפשו בלחם לאכול ובגד ללבוש לבין מי שמתענג את עצמו ומתעדרן כל ימיו בסגולת מלכים – וגם בהזוכים גופה הרי יהיה בהם ג"כ כמה וכמה חלוקי מדריגות

אמנם כל אלו שחשבו רז"ל ואמרו שאין להם חלק לעוה"ב הנה כתב הרקאנטי פ' תשא בפסוק אני אעביר כל טובי בשם רבינו עזרא כי מה שנמצא במקומות רבים מדברי רז"ל אין לו חלק לעוה"ב ר"ל אין לו בית בפני עצמו אוצר שהוא ברשותו והוא מושל עליו וזהו עושין לו מדור לפי כבודו ומי שאינו לו זכות הוא עומד במקום שעומדים רבים עכ"ל וכן כתב רבינו בחיי סוף פ' אחרי (ע"ש בארוכה ותמצא כדברינו) ולפ"ז הרי אפשר לומר כי דורשי רשומות שאמרו בסנהדרין ק"ד סע"ב כולן באין לעוה"ב וכנ"ל הנה לא פליגי על המשנה שם צ' ע"א במה שאמרו ואלו שאין להם חלק לעוה"ב כי הרי גם הדורשי רשומות לא אמרו אלא לשון באין לעוה"ב אבל לא אמרו שיש להם חלק שהוא מקום מיוחד השייך להם אלא שהם ישתמשו באורן של הזוכים שהוא האור הכללי הכולל כולם והוא כעין מקום מעבר לרבים. ויהיה לפי"ז הבדל גדול בין עובד אלהים לאשר לא עבדו כגבוה שמים על הארץ וכרחוק מזרח ממערב והוא ע"ד שאנו רואין בעוה"ז כי הגם שכל מי אשר יחובר לחיים יש לו מקום ומזון בעוה"ז עכ"ז הרי כמה ההבדל גדול בין מי שמכלכל את נפשו בלחם לאכול ובגד ללבוש לבין מי שמתענג את עצמו ומתעדרן כל ימיו בסגולת מלכים. וגם בהזוכים גופה הרי יהיה ב

ואמרו בתענית ספ"ק לא הכל לאורה ולא הכל לשמחה, צדיקים לאורה וישרים לשמחה – ובמדרש תהלים חושב שם ז' חלוקי מדריגות בין כתות הצדיקים לעתיד לבוא – ובגמ' ב"ב עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק, ולכל אחד ואחד חופה לפי כבודו, וכל אחד ואחד נכוח מחופתו של חברו – עוד שם בענין סוכת עורו של לויתן, זכה עושין לו סוכה, לא זכה עושין לו צל, לא זכה עושין לו ענק, לא זכה עושין לו קמיע – ועל דרך זה בכמה אגדות חז"ל בענין חלוקות שונות בין מדריגות הצדיקים לעתיד לבוא

הם ג"כ כמה וכמה חלוקי מדרגות וכמבואר בכמה מקומות מדברי חז"ל ואמרו בתענית ספ"ק לא הכל לאורה ולא הכל לשמחה צדיקים לאורה וישרים לשמחה. ובמדרש תהלים מזמור י"א ס"ו ו' חושב שם ז' חלוקי מדרגות בין כתות הצדיקים לעתיד לבוא ע"ש ובויקרא רבא פ"ל סימן ב'. ובגמרא ב"ב ע"ה א' עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק. ולכל אחד ואחד חופה לפי כבודו. וכל אחד ואחד נכוח מחופתו של חברו. עוד שם בענין סוכת עורו של לויתן. זכה עושין לו סוכה לא זכה עושין לו צל לא זכה עושין לו ענק לא זכה עושין לו קמיע. ועד"ז בכמה אגדות חז"ל בענין חלוקות שונות בין מדרגות הצדיקים לעתיד לבא וכנודע.

הנה יהיו כל חלוקת המדרגות הנמצא בדברי רז"ל לפי ערך חלוקת שורש הנשמות דכל אחד, כי אין נשמה דומה לחברתה, וכל אחד ואחד יש לו שורש בפני עצמו, כמו שדרשו רז"ל בפסוק איפה היית ביסדי ארץ בשמו"ר – וכל התורה ומעשים טובים, וכן להיפוך כל החטאים ועונות, הנה נוגע כל אחד לפי שורש נשמתו, וכן על דרך זה בשכרן ועונשן, כי אין שום אדם דומה לחבירו בכל הדורות כולם, ובכל משך ימי עולם כולו, וכן אינם דומים בכל תהלוכותיהם ומאורעותיהם בעוה"ז, ועד"ז? בשכרן ועונשן אשר לאחר מיתה בגן עדן וגיהנם, וכן הם חלוקים במדריגותיהם לעולם הבא – והגם שהרי בתיקון האחרון יוכלו כל הנשמות כולם

**זה בזה ע"ד שהיו כלולים כולם באדם הראשון, אך גם
בפרצוף אחד ואדם אחד הרי אינו דומה אבר אחד לחבירו,
ובזה יהיו כל חלוקת המדריגות לעתיד לבוא**

אמנם ע"פ עומק הדברים שאמרנו לעיל הנה יהיו כל חלוקת המדרגות הנמצא בדברי רז"ל לפי ערך חלוקת שורש הנשמות דכ"א כי אין נשמה דומה לחברתה וכל אחד ואחד יש לו שורש בפנ"ע וכמו שדרשו רז"ל בפסוק איפה היית ביסדי ארץ. בשמות רבא פרשה מ' סימן ג' ובכ"מ. וכל התורה ומעשים טובים וכן להיפך כל החטאים ועונות הנה נוגע כ"א לפי שורש נשמתו וכן עד"ז בשכרן ועונשן כי אין שום אדם דומה לחבירו בכל הדורות כולם ובכל משך ימי עולם כולו וכן אינם דומים בכל תהלוכותיהם ומאורעותיהם בעוה"ז ועד"ז בשכרן ועונשן אשר לאחר מיתה בגן עדן וגינהם וכן הם חלוקים במדרגותיהם לעולם הבא. והגם שהרי בתיקון האחרון יוכללו כל הנשמות כולם זב"ז ע"ד שהיו כלולים כולם באדם הראשון אך גם בפרצוף אחד ואדם אחד הרי אינו דומה אבר אחד לחבירו ובה יהיו כל חלוקת המדרגות לעתיד לבא והבן כ"ז.

* ספר מבוא לחכמת הקבלה *
 להמקובל האלקי
 מורינו רבי שמואל טולידאנו זיע"א

ספר מבוא לחכמת הקבלה – חלק א' שער ז'
 פרק ז'

בהאיר "אור יסוד עליון", גימטריא "הקל קול יעקב", אז הקליפות בטלין במהרה בימינו אמן – כי "הקל קול יעקב" גימטריא "יום השביעי" של אלף השביעי – אשר לפני יבוא "מלך המשיח" גימטריא בביטול הג' קליפות הידועות של ישמעאל עשו וערב רב, אשר כנגדן נכתב ג' פעמים כי אמילם

(עה) שם אהו"ה במילוי אלפין, כזה, אלף הא ואו הא, גימ' קול, והוא בבחי' דעת, משה, פנימיות יעקב. ויוצא מבין חו"ב אשר שם ב' שמות ע"ב ס"ג גימ' הקל. לכן נאמר הקל קול יעקב בגימ' הוד, במילוי כזה, הא ואו דלת, כי בינה בבחי' אתפשטותא דילה, סוד הדעת, עד הוד כנודע. ואז ידי עשו בגימ' שק בטלים, כי כל יניקתם מהוד בסוד ויגע בכף ירך יעקב ובסוד כל היום דוה אותיות הוד. ואז התורה, דרגא דת"ת, יעקב, חוגרת שק ח"ו.

לכן בהאיר "אור יסוד עליון", גימטריא "הקל קול יעקב", אז הקליפות בטלין במהרה בימינו אמן. כי הקל קול יעקב גימטריא יום השביעי של אלף השביעי. אשר לפני יבוא "מלך המשיח" גימטריא בביטול הג' קליפות הידועות של "ישמעאל", עשו, וערב רב, (כל הנ"ל בגימטריא תנ"ג – "ישמעאל" בגימטריא תנ"א, ועם השני קליפות שהם עשו וערב רב הוא גם כן תנ"ג), אשר כנגדן נכתב ג' פעמים כי אמילם גי' כי יאירו מוחי חו"ב במלכות, לכן במספר קדמי.

**ספר מבוא לחכמת הקבלה – חלק ב' שער ו'
פרק ז'**

טעם לגלות מצרים רד"ו שנה, כדי להעלות משם הניצוצות שירדו עם הכלים בזמן שבירתם, ובעלייתם ממצרים התחיל התיקון, כמו שכתוב וגם ערב רב עלה אתם וכו' – ובתורה כתיב נקדים חסר ו' גימ' ר"ד בסוד לך רד, בד' גלויות, והכוונה שבעבור עולם הנקודים צריך אתה גם כן לרדת בד' גלויות לגמור כל הברורין של ניצוצות הנזכרים למעלה

והנה עולם הנקודים היה כלול מד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וכולם דב"ן, כמו שית' א"ה, לכן ד"פ ב"ן בנימ' ר"ח בנימ' יצחק ועם ב' אותיות הרי רד"ו כמספר נקודים גימ' ביצחק כנוצר למעלה. לכן כאן טעם לגלות מצרים רד"ו שנה כדי להעלות משם הניצוצות שירדו עם הכלים בזמן שבירתם. ובעלייתם ממצרים התחיל התיקון, כמו שכתוב וגם ערב רב עלה אתם וכו'. ובתורה כתיב נקדים חסר ו' גימ' ר"ד בסוד לך רד, בד' גלויות, והכוונה שבעבור עולם הנקודים צריך אתה גם כן לרדת בד' גלויות לגמור כל הברורין של ניצוצות הנזכרים למעלה. לכן בכל מדי יון אדום גימ' נקדים.

**ספר מבוא לחכמת הקבלה – חלק ב' מאמר א'
על דבר הנובה**

כמו יעקב בקדושה כולל כל הג' מדות דג' אבות והן חסד דין רחמים, כמו כן להבדיל בין זה לזה בקליפת יון הכוללת כל ג' אבות הטומאה בסוד "חשך", ראשי תיבות ח'מור ש'ור כ'לב, חמור קליפת אברהם בסוד ישמעאל, שור קליפת יצחק בסוד עשו, וכלב קליפת יעקב בסוד עמלק, ערב רב

וידוע יון קליפה שלישית הנק' חושך המתנגדת לקדושה שלישית דאור אמת דיעקב בסוד תהו, בהו, חשך, כדרשת חז"ל, תהו קליפת בכל, בהו קליפת מדי ופרס, חשך קליפת יון. וכמו יעקב בקדושה כולל כל הג'

מדות דג' אבות והן חסד דין רחמים, כמו"כ להבדיל בין זל"ז בקליפת יון הכוללת כל ג' אבות הטומאה בסוד חשך ראשי תיבות, חמור שור כלב, חמור קליפת אברהם בסוד ישמעאל, שור קליפת יצחק בסוד עשו, וכלב קליפת יעקב בסוד עמלק, ערב רב. אשר לכן כל"ב גימטריא אותיות אמצעיות של שור חמור, ו' מ"ו גימטריא.

"חכמה יונית" גימטריא "אמת ואמונה" של יחוד אור וחשך המתבטל ח"ו, חושבן סוד הדעת הנעדר ח"ו, הוא העדר האמת, כי "דעת" גימטריא "כח האמת", לכן חכמה זו החשיכה לגמרי את עיני זרע יעקב, כי רצו לשכחם מתורתם דייקא אשר כל עצמותה אור בהיר בשחקים. והיינו הטעם שלא נשאר רק פך אחד של שמן חתום בחותמו של כהן גדול, כי ירדו ישראל פלאים, ורק האמונה יען כולם מאמינים בני מאמינים נשארה קיימת בעומק לבם ובה נחתמו בחותמו של מלך מלכי המלכים ית"ש המכונה כהן גדול כביכול, ו"כהן גדול" גימטריא חושבן "א-ל אחד א-ל גדול", והאמונה כלי ותכלית צמצום לראית האמת דחכמה, כטעם בא חבקוק והעמידן על אחת, אשר משום זה לא היה בו כדי להדליק רק יום אחד, כי אמונה בחינת דיום אחד – והנס הנפלא הוא שמכח אמונתם זו הטהורה נתקנה ראות עיניהם, והיינו השבעה ימים הנוספים שהאירה המנורה, היות כל גילוי דעולם הזה בחי' ז' ימים דמעשי בראשית

לכן "חכמה יונית" גימטריא "אמת ואמונה" של יחוד אור וחשך המתבטל ח"ו, חושבן סוד הדעת הנעדר ח"ו, הוא העדר האמת כי "דעת" גימטריא "כח האמת". לכן חכמה זו החשיכה לגמרי את עיני זרע יעקב, כי רצו לשכחם מתורתם דייקא אשר כל עצמותה אור בהיר בשחקים. והיינו הטעם שלא נשאר רק פך אחד של שמן חתום בחותמו של כהן גדול, כי ירדו ישראל פלאים ורק האמונה, יען כולם מאמינים בני מאמינים, נשארה קיימת בעומק לבם ובה נחתמו בחותמו של מלך מלכי המלכים ית"ש המכונה כהן גדול כביכול כנודע, ו"כהן גדול" גימטריא חושבן "א-ל אחד א-ל גדול". והאמונה כלי ותכלית צמצום לראית האמת דחכמה,

כמעט בא חבקוק והעמידן על אחת, אשר משום זה לא היה בו כדי להדליק רק יום אחד, כי אמונה בחינת דיום אחד, והנם הנפלא הוא שמכת אמונתם זו הטהורה, נתקנה ראות עיניהם, והיינו השבעה ימים הנוספים שהאירה המנורה, היות כל גילוי דעולם הזה בחי' ז' ימים דמעשי בראשית כנודע.

❁ **ספר מעולפת ספירים** ❁
להמקובל האלקי הגאון הגדול
מורינו רבי גיסים שלמה אלגאזי זיע"א
 מראשוני גדולי הלוחמים נגד כת ט"ף ימ"ש

: ספר מעולפת ספירים – יום תשעה עשר אות י"ג :

מזוהמת הנחש שהטיל בחוה, יצא קין שהרג הבל שהיה בכור אדם הראשון – זהו בשגם הוא משה – לכן משה לכסות ערות אביו לקח בת יתרו לאשה שכתוב בו ובני קני חותן משה – ולמה נקרא קני, שנפרד מקין – וגם רצה לכסות עליהם להחזיר ערב רב לקבלם בתשובה, ואמר לו הקב"ה, לא תקבלם שהם גזע רע, ועליהם אמר לו הקב"ה אמחנו מספרי, לפי שהם מגזע עמלק שכתוב בהם תמחה את זכר עמלק

וכתב בספר בראשית דף כ"ח ע"ב, כי מזוהמת הנחש שהטיל בחוה, יצא קין שהרג הבל שהיה בכור אדם הראשון, וזהו (בראשית ו, ג) בשגם, הוא משה, ולכן משה לכסות ערות אביו לקח בת יתרו לאשה שכתוב בו (שופטים א, טז) ובני קני חותן משה, ולמה נקרא קני, שנפרד מקין וגם רצה לכסות עליהם להחזיר ערב רב לקבלם בתשובה, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, לא תקבלם שהם גזע רע, ועליהם אמר לו הקדוש ברוך הוא (שמות לב, לג) אמחנו מספרי, לפי שהם מגזע עמלק שכתוב בהם, (דברים כה, יט) תמחה את זכר עמלק.

ספר מעולפת ספירים – יום תשעה עשר אות ט"ו

ה' מיני ערב רב הם, עמלקים גבורים רפאים נפילים ענקים – בלעם ובלק הם מצד עמלק, טול ע"ם מן בלעם ב"ק מן בלק ונשאר בלל, כי שם בלל ה'

וכתב בספר בראשית דף כ"ה ע"א, ה' מיני ערב רב הם, עמלקים גבורים רפאים נפילים ענקים. בלעם ובלק הם מצד עמלק, טול ע"ם מן בלעם ב"ק מן בלק ונשאר בלל (בראשית יא, ט) כי שם בלל ה'.

ספר מעולפת ספירים – יום עשרים ואחד אות

ל"ב

למה נקראו המצריים ערב רב, וכי אומות הרבה יצאו עם ישראל ממצרים, והרי לא היו אלא מצריים – כי אלו שיצאו ממצרים היו מכשפים, ובראשם יונוס ויומברוס המכשפים הגדולים, ובשעות היום היו עושים הכישוף מעת נטיית השמש מראש שבע שעות עד ראש תשע שעות, ובאלו הכישופים היו עושים מה שרוצים – ולזה נקראו ערב רב – ויש כישופים אחרים, ונקראו ערב קטן, לפי שהם שולטים מתחלת תשיעית עד חצי הלילה, ושני ערב הן, אבל זה נקרא ערב רב

וכתב בספר שמות בענין הכשוף, דף קצ"א ע"א, טעם, למה נקראו המצריים ערב רב, וכי אומות הרבה יצאו עם ישראל ממצרים, והרי לא היו אלא מצריים. והשיב, כי אלו שיצאו ממצרים היו מכשפים, ובראשם יונוס ויומברוס המכשפים הגדולים, ובשעות היום היו עושים הכשוף מעת נטיית השמש מראש שבע שעות עד ראש תשע שעות, ובאלו הכשופים היו עושים מה שרוצים, ולזה נקראו ערב רב. ויש כשופים אחרים, ונקראו ערב קטן, לפי שהם שולטים מתחלת תשיעית עד חצי הלילה, ושני ערב הן, אבל זה נקרא ערב רב.

❁ ספר עשרה מאמרות ❁

לרבינו המקובל האלקי

ר'בי מ'נחם ע'זריה מפאנו זיע"א

ספר עשרה מאמרות – מאמר חקור דין – חלק
ג' פרק כ"ב

בצאת ישראל ממצרים מכור הברזל, מיד נעשינו ממלכת כהנים – וזכינו לדגלים שהם דוגמא ממש למחנה שכינה – וראוי היה שלא לקבל עוד ביציאת מצרים, לקיים ה' בדד ינחנו, ואם המה מתגיירים מאליהם דאסיקנן במסכת יבמות דבדיעבד אפילו טבלה לנדתה או טבל לקריו למי שאינו מחוסר אלא טבילה מהני אף על גב דלכתחלה בעינן טבילה באפי תלתא אנן נעביד להו תקנתא למיסב בר מינייהו בת הנתנינים ועבדי שלמה דהא בימי דוד ושלמה נמי לא היו מקבלים גרים ואיגיוור מאה וחמשים אלף מאליהם וגזרו עליהם שלא יבאו בקהל לנו – וכן יהיה לימות משיחנו אם רבים מעמי הארץ יהיו מתיהדים – אך בקש משה להפסיק הזוהמא מערב רב עלה אתנו, לפיכך קבלם ומל אותם, ורובם נספחו על שבט שמעון, ויחשבה לו צדקה, כיון שעדיין לא ניתנה תורה – אף הוא החיה את מיכה – ולפי שהעביר בים צרה, וכביכול קצר המצע מהשתרר עליו שני רעים, היו משה ובני ישראל כבדי שפה בסוף שירת הים באמרם ה' ימלוך לעולם ועד, ולא אמרו ה' מלך, כי מתנאי המלוכה האמתית הוא אבדן כל מערער ומקטרג כמו שיהיה באחרית הימים, והשתא מיהת לא אסתייעא מלתא, אדרבא נספחו אלה בערבוביא עלינו עד שהחטיאו אותנו וגברה הקטיגוריא, כי שבו האלילים כהתר ונגזרה המדה כנגד

מדה להביאנו אל המקום הזה נוטרים כרמים בטהרה עד ירחמנו עושנו

בצאת ישראל ממצרים מכור הברזל כאמור מיד נעשינו ממלכת כהנים וזכינו לדגלים שהם דוגמא ממש למחנה שכינה וכתוב כן חנו לדגליהם וכן נסעו כי היו המסעות מ"ב שכנגדן למעלה תוצאות חיים לבאי הארץ העליונה ירושלים הבנויה במרום. ועל זה נאמר ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' אמר כי הכתיבה בעצם וראשונה היתה לפירוש שהם סבה אמתית למסעיהם בכון מופלא ואלה מסעיהם למוצאייהם שגם המה כוונו המסעות מול המוצאות ודוגמתן ושב הכתוב הזה יפה אף נעים בכפל ובהפוך. וההקש לנו בו לכל התורה שמדברת בעצם בעליונים ורומזות בשניות בתחתונים אף על פי שהרמב"ן בפרשת בראשית לא כתב כן כי נמשך אחר המאמר המפורסם דברה תורה כלשון בני אדם אף אנו נאמר דברו בני אדם כלשון התורה והכל אמת על און שומעת. וראוי היה שלא לקבל עוד ביציאת מצרים לקיים ה' בדד ינחנו ואם המה מתגיירים מאליהם דאסיקנן במסכת יבמות דבריעבד אפילו טבילה לנדתה או טבל לקריו למי שאינו מחוסר אלא טבילה מהני אף על גב דלכתחלה בעינן טבילה באפי תלתא אנן נעביד להו תקנתא למיסב בר מינייהו בת הנתינים ועבדי שלמה דהא בימי דוד ושלמה נמי לא היו מקבלים גרים ואינייור מאה וחמשים אלף מאליהם וגזרו עליהם שלא יבאו בקהל לנו וכן יהיה לימות משיחנו אם רבים מעמי הארץ יהיו מתיהדים אך בקש משה להפסיק הזוהמא מערב רב עלה אתנו לפיכך קבלם ומל אותם ורובם נספחו על שבט שמעון ויחשבה לו צדקה כיון שעדיין לא ניתנה תורה אף הוא החיה את מיכה כמו שנזכר בסמוך ולפי שהעביר בים צרה וכביכול קצר המצע מהשתרר עליו שני רעים היו משה ובני ישראל כבדי שפה בסוף שירת הים באמרם ה' ימלוך לעולם ועד ולא אמרו ה' מלך כי מתנאי המלוכה האמתית הוא אברן כל מערער ומקטרנ כמו שיהיה באחרית הימים והשתא מיהת לא אסתייעא מלתא אדרבא נספחו אלה בערבוביא עלינו עד שהחטיאו אותנו וגברה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

הקטיגוריא כי שבו האלילים כהתר ונגזרה המדה כנגד מדה להביאנו אל המקום הזה נוטרים כרמים בטהרה עד ירחמנו עושנו.

בא וראה כמה העון גורם, שאלמלא חטאנו בעגל, לא נחלקה מלכות בית דוד, ולא תעינו אחרי חטאות ירבעם, שבשבילם גלינו מארצנו ונוטל כבוד מבית חיינו

בא וראה כמה העון גורם שאלמלא חטאנו בעגל לא נחלקה מלכות בית דוד ולא תעינו אחרי חטאות ירבעם שבשבילם גלינו מארצנו ונוטל כבוד מבית חיינו. וכאן הבן שואל אלמלא אירע כך במה היתה מתקיימת מראה בין הבתרים דכתיב בה אימה חשכה גדולה נופלת עליו ודרשו חכמים ארבע מלכיות מד' תיבות אלה ואל תשיבני מהיותו יתברך נורא עלילה כי אין זה מספיק למביני מדע אלא ודאי הכל נאמר על גלות מצרים אימה בצרוף דור אנוש כי בימיו הציף אוקיינוס שליש העולם חשכה בדור המבול שלא שמשו בו המאורות גדולה זו הפלגה שגדל המרד בבנין המגדל נופלת זו מהפכת סדום עליו בנבול נחלתו שהוא מלך גדול מארץ ישראל ואנחנו עונותיהם סבלנו כי הדורות הראשונים גרמו לנו גזרת היאורה תשליכוהו שנתקיימה במשה כל הבן הילוד שהוא שקול ככל ישראל ועלמה היה לו מאסר התיבה כאילו שמש ירח קדרו וכאילו הוכה בסנורים כאנשי סדום ותחמרה אמו בחמר ובזפת לטהר את החמר שהיה להם לחומר לבוני המגדל והזפת מבעיר כבשונות לשרפת הלבנה לאבן ותחת בלבול לשונם הוצרך משה רבינו ע"ה להיות כבד פה וכבד לשון וידוע ממעוט פורענות של דור הפלגה בערך לגודל עונם כי המה פשטו ידיהם בזבול העליון אלא שהיו שפה אחת חבור עצבים על כן לא שלח ידו בגופותם ועוד כי קרוב עונם שהיה בשנת מ"ח לאברהם אבינו ע"ה ואז הושלמה הכרתו את בוראו אף על פי שהתחיל לחקור בה בעיונו והוא בן ג' שנים. ולפיכך כבד עלינו ענשם והוצרכנו לסבול בשבילם עבודת פרך בחומר ובלבנים ולהתמעך קצתו בדימוסי בנין ומיכה שניצול במצרים מדין הפלגה לשכים בעינינו ולצנינים בצדנו פלגה עשה במלכות שמים ובמלכות בית דוד.

ה"ערב רב" וכל המסתעף

דיא

תנא הוא מיכה הוא נבט הוא שבע בן בכרי וגרם לנו ולבנינו הנפוץ ובמצרים כתיב ויפץ העם ומשה שהצילו נענש להיות בן בנו תועה אצלו והיה עשנו מתערב עם עשן שיל"ה בגימטריא משה, והוא בגימטריא אלהים אחרים, לאכפייה לן, והיינו חרו"ן א"ף כמספר מש"ה, שכן קברו של משה משקיע את פעו"ר, בגימטריא מש"ה

כי הא דאמור רבנן תנא הוא מיכה הוא נבט הוא שבע בן בכרי וגרם לנו ולבנינו הנפוץ ובמצרים כתיב ויפץ העם ומשה שהצילו נענש להיות בן בנו תועה אצלו והיה עשנו מתערב עם עשן שיל"ה בגימטריא משה והוא בגימטריא אלהים אחרים לאכפייה לן והיינו חרו"ן א"ף כמספר מש"ה שכן קברו של משה משקיע את פעור בגימטריא משה ועשתי עשרה קלפין שזכרנו במאמר הנפש והוא משקיע גם כן אף וחימה הנלוים אליו כדברי רבותינו. והלוי הזה כהן למיכה היה בן גרשום ששעברו אביו בתנאי כתובה לעבודה שהיא זרה לו כדפתר לה דוד לשבואל כי צפה היות יתרו עתיד להתגייר תחלה ולא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים מיהו ברית כרותה לשפתים וסביביו נשערה מאד והיה גרשום ממראה מתניו ולמעלה י לפיכך כשנמה לחוץ פגע באלהים אחרים וכשחזר ונתקן שרתה עליו שכינה ואליעזר ממראה מתניו ולמטה. וכבר רמזנו מזה בשניהם בחלק הראשון פרק כ"ג ובחלק השני פרק ט"ו.

אנשי סדום לקרבת זמנם והיותם מגבול ארצנו, כבדה ידם עלינו, ומתו מנין רב ממושעי ישראל בשלשת ימי אפלה, הדא הוא דכתיב נופלת עליו דווקא, והכי דייק תנא דאבות דקתני וקבל עליו שכר כלם, עליו דוקא כאמור, ומי שלא הבין את זאת שבש את הגרסא

הדרן לצרוף אבותינו במצרים כי אנשי סדום לקרבת זמנם והיותם מגבול ארצנו כבדה ידם עלינו ומתו מנין רב ממושעי ישראל בשלשת ימי אפלה הדא הוא דכתיב נופלת עליו דווקא והכי דייק תנא דאבות דקתני וקבל עליו שכר כלם עליו דוקא כאמור ומי שלא הבין את זאת שבש את הגרסא והאמת מה שבארנוהו.

ספר עשרה מאמרות – מאמר אם כל חי – חלק
א' סימן ג'

ואיש נבוב ילבב בפקודי משה ואהרן במדבר סיני, שלא
נאמר פקודיו במספר שמות אלא בשבט שמעון לבדו – שרוח
הקדש דואג עליהם: "אשר טפחתי ורביתי אויבי כולם",
לפי שנספחו עליהם רבים מערב רב, ונשאו אחר כך נשים
מבנות שמעון וילדו להם, מעין מה שאירע לדינה בת יעקב
שהטיל בה החויה זוהמא קודם שנשאת לשמעון, וילדה לו
זמרי בן סלוא הוא שאול בן הכנענית, אלא איפה חטאו
והחטואו, וגם יד ה' היתה בס ויהי המתים במגפה כמספר
הרוגי שכם, אחרי שנכנסו בברית המילה שלא לשמה –
והדבר ידוע בפקודי משה ואלעזר בערבות מואב, שהיה
שבטו של שמעון ירוד מאד באותו מנין, ויש במשמע פקודיו
האמור שם המנין, לדאבון נפש, בשביל החסרון שהיה עתיד
וצפוי אליהם – ואולם היתה שרה אמנו בפקידה, ודעת חנה
בה נכנסת במספר צבאות מעלה ומטה, על דרך המוציא
במספר צבאם

ואיש נבוב ילבב בפקודי משה ואהרן במדבר סיני שלא נאמר פקודיו
במספר שמות אלא בשבט שמעון לבדו שרוח הקדש דואג עליהם אשר
טפחתי ורביתי אויבי כלם לפי שנספחו עליהם רבים מערב רב ונשאו
אחר כך נשים מבנות שמעון וילדו להם מעין מה שאירע לדינה בת יעקב
שהטיל בה החויה זוהמא קודם שנשאת לשמעון וילדה לו זמרי בן סלוא
הוא שאול בן הכנענית אלא איפה חטאו והחטואו וגם יד ה' היתה בס
ויהי המתים במגפה כמספר הרוגי שכם אחרי שנכנסו בברית המילה
שלא לשמה. והדבר ידוע בפקודי משה ואלעזר בערבות מואב שהיה
שבטו של שמעון ירוד מאד באותו מנין ויש במשמע פקודיו האמור שם
המנין לדאבון נפש בשביל החסרון שהיה עתיד וצפוי אליהם. ואולם
היתה שרה אמנו בפקידה ודעת חנה בה נכנסת במספר צבאות מעלה
ומטה על דרך המוציא במספר צבאם.

ספר עשרה מאמרות – מאמר אם כל חי – חלק
א' סימן כ"ב

ממה שידענו שאין בשר המת מרחיב את העור ורשעים בחייהם קרוים מתים, לפיכך בהתחבר אברם ללוט כתיב ולא נשא אותם הארץ – כתיב אין שלום לרשעים, שאין שנאת חנם ושלילת השלום מצויה אלא בנשמות פגומות, וכל שכן אם בשכבר כשלו איש באחיו – לא מתו בני שמעון אלא מזרעו של ערב רב שנשאו נשים באותו השבט

ממה שידענו שאין בשר המת מרחיב את העור ורשעים בחייהם קרוים מתים לפיכך בהתחבר אברם ללוט כתיב ולא נשא אותם הארץ ואין זה מקרא קצר כדברי המפרשים אלא אותם פירושו האות שלהם כמעם אות אמת ואות חוט השני שדרשו חכמים בדברי רחב וכן ויתנכלו אותו לא יצדק ההתפעל בפשט הכתוב המורגל למפרשים אלא במה שבארנוהו שדמו בעצמם אחי יוסף היותם מספיקים להשלים האות שלו בדגלים ובצבאות ה' ואחר כך יוכלו להמיתו ולא ימשך מזה גרעון במחנה שכינה לפי דעתם והיה זה במדת השלום שהחזיקו בו בינותם בלב שלם ובכחו זה שתפו שכינה עמהם כי הוא לבדו מספיק להמשיך בעולם חסד אל מתליסר מכילין דרחמי שכן י"ג פעמים חסד בגימטריא שלום במספר אותיות גדולות של מנצפ"ך וכתיב אין שלום לרשעים שאין שנאת חנם ושלילת השלום מצויה אלא בנשמות פגומות וכל שכן אם בשכבר כשלו איש באחיו צא ולמד מתלמידי רבי עקיבא שלא חלקו כבוד זה לזה בזכרם עון שטים שלא הטהרו ממנו עד אשר יחדו יכליון דמיתו מותא תניינא באותו פרק ודוק סמיכות הכתובים בפרשת פנחס ובני קרח לא מתו כתיב בתריה בני שמעון כריך ותני לא מתו בני שמעון אלא מזרעו של ערב רב שנשאו נשים באותו השבט וכבר זכרנו מזה למעלה.

כתבי הרמ"ע מפאנו – ספר יונת אלם – פרק

פ"ד

כל דור המדבר היה מבחינת לאה זו שתחלת נבואתו של משה לא היתה אלא להם וזהו חשיבותו של אותו הדור שזעיר מסתכל בהם תמיד – "דעת" בגימטריא "זה דור המדבר" עם הכולל, וכן "ערב רב" בגימטריא הכי הוה, אלא שהראשונים מן הקדושה ממדתו של משה, ואלה מן הקליפה ממדתו של בלעם הרשע שהיה מושל בכתרין תתאים כלן

וכל דור המדבר היה מבחינת לאה זו שתחלת נבואתו של משה לא היתה אלא להם וזהו חשיבותו של אותו הדור שזעיר מסתכל בהם תמיד והנה דעת בגי' זה דור המדבר עם הכולל וכן ערב רב בגי' הכי הוה אלא שהראשונים מן הקדושה ממדתו של משה. ואלה מן הקליפה ממדתו של בלעם הרשע שהיה מושל בכתרין תתאים כלן.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר הנפש – חלק ב'

פרק ד'

וא"ת מהיכן ידעו מלאכי השרת שעתידין בניו של ישמעאל להמית גלות ישראל בצמא, ומהיכן ידע השטן שהיה מתדיין עם מיכאל בשעת העקידה כדלקמן שעתידין ערב רב להטעות את ישראל העגל, י"ל כי דברים ודומיהן ידועים לחיל שמיא בסוד כל פעל ה' למעניהו וגם רשע ליום רעה, לרעה לא נאמר לפי שהללו יודעים הזמנת הדבר בלבד אבל הרשות נתונה לבחור בטוב, לפיכך נאמר ליום רעה שתלוי ועומד – לו חכמה ישכילו זאת להחזירו למוטב ורעה לא תמצא בו, כי יש לכל יום מעין ברכותיו ואין בחיל שמיא ודיירי ארעא ממה שנבחר בלתי ה' לבדו, ואם גלה סוד לנאמן ביתו והראהו בסיני דור דור ופרנסיו ולא נעלם ממנו מה ששנינו ג' מלכים וד' הדיוטות אין להם חלק לעוה"ב,

ואף מה שבקשו למנות מלך אחד להרבות בכפרותו ומן השמים נרמז להם שאין צורך, וכיוצא בדברים הללו שאין לפנינו משניות סדורות, נאמן בית שאני דכתיב ביה ותמונת ה' יביט על דרך המפורש לנו במקומו, ובכל כגון אלו אמרו בספרי, דברים צוה אותי לאומרם ביני לבין עצמי כי נוסף על סודות התורה שהותרו לו לאמרם דוקא לשנותם ולסדרם בפיו הנה האלה העתידות הבחירות יובן מלת לאמרם כמו אמרתי אני בלבי

ויש אמנם למחשבות אדם חלוקים רבים, אדברה וירוח לי בפתח להם שער אשר גבלו ראשונים, ומקום הניחו לי להתגדר בו, ומה גם עתה ישמע חכם ויחכם עוד. הנה המחשבות בכלל יש מהן טובות ורעות והכל צפוי בסקירה אחת אל היוצר יחד לבם ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא, וכתיב און אם ראיתי בלבי, פי' אין דבר נעלם מהאל יתברך, העונש הוא לא ישמע ה', פירוש את תפילתי שזכר תחלה בפסוק שלמעלה, אליו פי קראתי ורומם תחת לשוני, מה כתיב בתריה אכן שמע אלקים, לא מיבעיא ה' שהוא רחמים כי גם אלקים שאינו אלא דין ואעפ"כ הסכים במידת הדין לאותה שמועה, והוא ראיה גמורה שלא הביט און לא ראה עמל, זה פשט נכון אמיתי בעצמו.

ולמדרשו שאין אדם נתפס על הרהורי לבו אם לא בהבלי נכר יאמר, אם און ראיתי בלבי בשאר עבירות לא ישמע ה' שום קטרוג כי אין להם רשות על זה, אבל הוא יתברך רואה כליות ולב ודין על הכל ברחמים. ואולם המחשבות הרעות כולן אף אם תהיינה טמונות וגנוזות במעמקי לבו של אדם מ"מ הן ידועות אל המסית הרובין על מפתח הלב כדאיתא בפרק הרואה לפי שהוא הגורם אל האדם לחטוא בהנה והוא השליח כמו דכתיב תפוס את בני ישראל בלבם כי הוא המתעה והדר הולך רכיל ותופס ברשות גבוה. והשגתו בהן מעיקרא איננה מעלה אליו כי אם פחותות וגרעון גדול דליסטאה בלוסטיותיה ידע גם זה ורעה רבה שאין ידיעתו בהן אלא בשעתן בתחילת צמיחתן כי הוא משתתף מוטפל במ

ה"ערב רב" וכל המסתעף

בעצם מתחיל בנגותם ומסיים במפלת בעליהון, ונוסיף לקח בזה בפ"ה, אבל הקב"ה יודע מחשבות אדם לפי זמנן כטעם כי המה הבל משפטו כאשר יפרושו בזמן שאין בהם ממש לא יום אחד ולא יומים אלא מן העולם ועד העולם, וכבר ביארנו במקום אחר כי ידיעתו יתברך הוא התורה עצמה תוכה ופנימיותה מצפונית סתריה דאתמר בה אין מוקדם ומאוחר בתורה פי' אעפ"י שלגבי דידן הוא תורה קדומה וידיעה מוקדמת לכל דבר הנה לגבי דידיה אין מוקדם ומאוחר לא הידיעה מוקדמת ולא הבחירה מאוחרת כי הכל הנה לפניו צפוי ממש אין הזמן מוגבל בשלימותו מאומה ואין שם עבר ועתיד. הוא הדבר שאמרו הרמב"ם כי אין ידיעתו כידעתנו, ולא פירש, ואני כאן מגלה סודו להרבות כבוד שמים, ואין מקום עם זה להשגת הראב"ד, אך הבאים להשכלה זו מכח קושיא טועים בהתחלות, כי אין הידיעה העליונה טענה לפטור הרשעים מן העונש, ולא למעט שכרן של צדיקים, כי מאז ידע בחירת הרשעים הזמין תשלום גמולם לחול עליהם בעד הראוי, וכן משצפה צדקת הצדיק הוכן בחד שתקובל שועתו וכל דבר לא יחד מן המלך העליון שאין כמוהו.

וא"ת מהיכן ידעו מלאכי השרת שעתידין בניו של ישמעאל להמית גלות ישראל בצמא, ומהיכן ידע השטן שהיה מתדיין עם מיכאל בשעת העקידה כדלקמן שעתידין ערב רב להטעות את ישראל העגל, י"ל כי דברים ודומיהן ידועים לחיל שמיא בסוד כל פעל ה' למעניהו וגם רשע ליום רעה, לרעה לא נאמר לפי שהללו יודעים הזמנת הדבר בלבד אבל הרשות נתונה לבחור בטוב, לפיכך נאמר ליום רעה שתלוי ועומד. לו חכמה ישכילו זאת להחזירו למוטב ורעה לא תמצא בו, כי יש לכל יום מעין ברכתיו ואין בחיל שמיא ודיירי ארעא ממה שנבחר בלתי ה' לבדו, ואם גלה סוד לנאמן ביתו והראהו בסני דור דור ופרנסיו ולא נעלם ממנו מה ששנינו ג' מלכים וד' הדיוטות אין להם חלק לעוה"ב, ואף מה שבקשו למנות מלך אחד להרבות בכפרתו ומן השמים נרמז להם שאין צורך, וכיוצא בדברים הללו שאין לפנינו משניות סדורות, נאמן בית

שאני דכתיב ביה ותמונת ה' יביט על דרך המפורש לנו במקומו, ובכל כגון אלו אמרו בספרי, דברים צוה אותי לאומרם ביני לבין עצמי כי נוסף על סודות התורה שהותרו לו לאמרם דוקא לשנותם ולסדרם בפיו הנה האלה העתידות הבחיריות יובן מלת לאמרם כמו אמרתי אני בלבי.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר הנפש – חלק ה'

פרק י'

מצאנו ראינו לג' הפרצופים הגרועים, אשר אמרנו כי טוב הוא להרחיקם בברכותינו מעל גבול ישראל אשר יש להם ייחס ודמיון קצת עם הג' דיוקנין קדושים לבושין ראשונים לנשמה העצמית כמו שבארנו שכנגדם שפחה ועבד ואמה בעולמות הפירוד ממטה למעלה, ויובן עם זה מארז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, חלילה לכבוד העליון שתהא שפחה בישה מערב רב זוכה להסתכל ולהורות באצבע זה אלי ואנוהו, ועדיין לא ניתנה תורה שיהא דין אמה העבריה נוהג, ועוד אמה כתיב בה, ואמתהון שמשמעותא מרבונתא, או נערה ראויה להיות אם בישראל ע"י יעוד בסוד מה נאמר ומה נספר, אבל לא תקרא שפחה בשום פנים לפי הפשט זולתי הכנענית שגופה קנוי קנין עולם להתנחל אותה לדורות מבנותיו של ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו והנוטים עקלקלות כמותו

מצאנו ראינו לג' הפרצופים הגרועים, אשר אמרנו כי טוב הוא להרחיקם בברכותינו מעל גבול ישראל אשר יש להם ייחס ודמיון קצת עם הג' דיוקנין קדושים לבושין ראשונים לנשמה העצמית כמו שבארנו שכנגדם שפחה ועבד ואמה בעולמות הפירוד ממטה למעלה, ויובן עם זה מארז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, חלילה לכבוד העליון שתהא שפחה בישה מערב רב זוכה להסתכל ולהורות באצבע זה אלי ואנוהו ועדיין לא ניתנה תורה שיהא דין אמה העבריה נוהג, ועוד אמה כתיב בה, ואמתהון שמשמעותא מרבונתא, או נערה ראויה להיות

ה"ערב רב" וכל המסתתף

אם בישראל ע"י יעוד בסוד מה נאמר ומה נספר, אבל לא תקרא שפחה בשום פנים לפי הפשט זולתי הכנענית שגופה קנזי קנין עולם להתנחל אותה לדורות מבנותיו של ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו והנוטים עקלקלות כמותו.

אמנם לא אמרו חכמים ראתה שפחה אלא כלפי פרצוף אחר תחתון מכלל לבושי הנפש דעשיה שהוא זכתה לכל אותו הדור אנשים גדולים וקטנים אפי' עוברים במעי אמן, במה שלא זכה יחזקאל במדריגות הרוח, אע"פ שהיה צפייתו במרכבה ע"י מדריגת היצירה כנודע, לא שנגרע יחזקאל הנביא מערכם של עוברים הללו, אך המה היו באותה שעה יוצאים ביד רמה דרך לעבור גאולים והוא על נהרות בבל הלך ילך ובכה לחורבות ירושלים על כן דימהו לבן כפר וישעיהו בן מלכים בשעתה ובן כרך שהעיר על תלה, ובזוהר סוף פ' יתרו אמרו כי בשעת מתן תורה זכו עוברין אשר במעי אמן לכך, והנה ראת"ה שפח"ה הוא בנימטריא מטטרו"ן ש"ר הפני"ם כי נפשם תתעלה למדריגת הרוח בהתעוררות הגאולה, וראתה בבירור מה שלא ראה יחזקאל בסבת הגלות אלא מתוך כמה מראות, וכבר נתעורר בזה הרשב"א הלוי נאה דורש ונאה מקיים כי גדול כבודם של בנות ישראל באותה שעה שהיה כרים כספירים בלתי חוצץ ולא מנעו לעוברים שבמעיהם לחזות בנועם ה' וכל יקר ראתה עינם, והיה זה כעין תפוח עקבו של אדה"ר שהיה מכהה גלגל חמה, ואפשר נמי שכל אחד מנשי ישראל תקרא שפחה כמו שנאמר על האנשים השלמים לשבח כל בני עבדים, ואמתיה דרבי דמשתבחי בה רבנן היתה מניצוץ הדור ההוא, ואף נשים צדקניות שבאותו הדור זכו לתחת התפוח עוררתיך בהשתדלותן, כי ע"כ נתקבלו מהם מראות הצובאות בנדבת המשכן לעשות את הכיור לקידוש ידים ורגלים ועוד שהן מניחות שלימות על עצמן לגדל את בנינו, יעויין מה שאמרנו במאמר ח"ד חלק ד', בתוארים האלה בנים ועבדים והנלוים עליהם, לפיכך זכו לראות את הכבוד העליון ולהורות עליו באצבע, וקדמה שירתן למלאכי השרת כדכתיב בתוך עלמות תופפות שהיו באמצע בין

השרים אלו משה ובני ישראל, ובין הנוגנים שהם המלאכים דכתיב בהו ואשמע את קול כנפיהם קול המולה כקול מחנה רבה, כעין ניגון בכלי, ומזה ידוקדק הכתוב שאמר ותען להם מרים שהרי להן מיבעי ליה, אם לנשים אמרה כך, ועוד למה לא זכר הכתוב מה שהן עונות אחריה כמו שסיפר זכות האנשים שנלוו למשה בשירה הזאת, אלא ודאי אל הנוגנים אמרה מרים שירו לה' לזרום על זה, והוצרכו לכך ממה שדרשו חכמים על פסוק ולא קרב זה אל זה כל הלילה לפיכך אמרה להם השיר יהיה לכם לא על טביעת המצרים אלא על שנכפלה גאותה של מלכות שמים ועל בטול כחו של מזל טלה שהוא הסוס של מצרים הרוכב עליו, כי זה וזה נתעלה במרום עד אפס מקום לממשלתם, ודי בזה.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר הנפש – חלק ה' פרק י"ב

בבראשית רבה אמרו על חנוך בן ירד שהיה חנוף וסלקו הקב"ה בבחרותו קודם שיחטיא חלילה לחכמי האמת והצדק לספר בגנות היחיד בכל הדורות מאדם ועד נח שעלה בגוף ונפש לכהן פאר בשמי מרום, והוא שביעי קודש לאדם הראשון וזכה לתקן בחייו את אשר עוותו בעיניו רואות, לא חנוך מט"ט עבד ה' עבד עברי ודאי עבד נאמן מצד הטוב שביצירה, אף מדת שעתו גרמה לו חן מימין אף משמאל דהיינו טוב ורע – והפלא ממה שאמרו חכמים שסלקו הקב"ה קודם שיחטיא כיוונו בזה להבל שאין בו חטא והוא מיוחס לתינוקות של בית רבן שמט"ט וסנדלפון ראשים עליהם, והם שנים כרובים אשר יחדיו ימתיקו סוד, ואם תשאל בשלמא מטטרו"ן נער הוא שנסתלק חנוך לפני זמנו, אבל סנד"ל הנקרא יהוא"ל בסוד אליהו מאי מינקותיה, י"ל שגם הוא שאל את נפשו למות קודם זמנו ואז נסתלק, והנה מלת תנוקת עם שנים כרובים ממש בגי' תתקע"ד דורות אשר קומטו קודם חטאם, למה שהיה גלוי וידוע לפניו כי רחוק מרשעים ישועה, והם שוברי הלוחות שחטא ערב רב

גרם להם בשביל מה שהיה צפוי כי עתידים היו ישראל להבטל כמותם בימי ירבעם ותקון הקלקול שקדם לחטוא מסור להבל שאין בו חטא אם לדורות שקומטו ותקונם ע"י שנים כרובים שזכרנו, ואם ללוחות שנשברו ותקונם מיועדת בזכות תינוקת שלנו

בבראשית רבה אמרו על חנוך בן ירד שהיה חנוף וסלקו הקב"ה בבחרותו קודם שיחטיא חלילה לחכמי האמת והצדק לספר בגנות היחיד בכל הדורות מאדם ועד נח שעלה בגוף ונפש לכהן פאר בשמי מרום, והוא שביעי קודש לאדם הראשון וזכה לתקן בחייו את אשר עוותו בעיניו רואות, לא חנוך מט"ט עבד ה' עבד עברי ודאי עבד נאמן מצד הטוב שביצירה, אף מדת שעתו גרמה לו חן מימין אף משמאל דהיינו טוב ורע, והנה החנוף הוא ערום כוסה קלון ככה עשה צדיק זה כסה גנו והעמיד על גלדו הרע שבו והגביר החן אל האף עד ששב אצלו אוהב ורע הרי נתקדש בשתי המדות, על החן נאמר בו יתהלך חנוך את האלקים, ועל האף כתיב ואיננו, כי בטל המבטל לרצונו בטובתו, וגופו שהיה מצד הרע בסוד כתנות עור נהפך ללפיד אש כנזכר במקומו. וידוע מה שאמרו חכמים כי מהארץ ועד לרקיע ת"ק שנים ומהלך אדם בינוני מ' מילין בכל יום שהם שמונים אף אמה בת ששה טפחים, תן לכל אמה עשרה טפחים שהן שיעורה של אמת השחי במס' תמיד, יספיקו בקרוב שס"ה שנה לעלות לרקיע בשנותיו של חנוך והן בגי' יוסף הצדיק דמסטרית קאתי, וא"ת למה נמדוד לו פ' אלף אמה שחי בכל יום, י"ל עליית חנוך לרקיע היתה בסוד גדלות זעיר שהוא תחלה בן שש קצות ונעשה גדול בן עשר מדות שלימות ודי בזה.

והפלא ממה שאמרו חכמים שסלקו הקב"ה קודם שיחטיא כיוונו בזה להבל שאין בו חטא והוא מיוחס לתינוקת של בית רבן שמט"ט וסנדלפון ראשים עליהם, והם שנים כרובים אשר יחדיו ימתיקו סוד, ואם תשאל בשלמא מטטרו"ן נער הוא שנסתלק חנוך לפני זמנו, אבל סנד"ל הנקרא יהוא"ל בסוד אליהו מאי מינקותיה, י"ל שגם הוא שאל את

נפשו למות קודם זמנו ואז נסתלק, והנה מלת תנוקת עם שנים כרובים ממש בגי' תתקע"ד דורות אשר קומטו קודם חטאם, למה שהיה גלוי וידוע לפניו כי רחוק מרשעים ישועה, והם שוברי הלוחות שחטא ערב רב גרם להם בשביל מה שהיה צפוי כי עתידים היו ישראל להבטל כמותם בימי ירבעם ותקון הקלקול שקדם לחטוא מסור להבל שאין בו חטא אם לדורות שקומטו ותקונם ע"י שנים כרובים שזכרנו, ואם ללוחות שנשברו ותקונם מיוערת בזכות תינוקת שלנו, עיין בזה חלק שני פרק חמישי.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר הנפש – חלק ז'

פרק י"ד

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר מאה קשיטה –

סימן כ"ז

בפרשת יתרו כתיב שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים, כלם בלא וא"ו החבור, חוץ משרי עשרות – אבל במשנה תורה באו כלם בוא"ו, בסוד אות אמת מדתו של משה, כי פיו המדבר באזני כל ישראל – וכן בפ' ויקהל בנדבת המשכן באו ווין רבים שאינם בפ' תרומה, וכלם בנדבת הנשיאים, שמן ובשמים ואבני האפוד, כי הנה משה קבל ערב רב מדעתו, ועכ"ז לכבודו אמר רחמנא מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, אך ערב רב סרחו בעגל, וכבר היו בישראל מי שהעלה לבם טינא, כדכתיב יעשו עגל בחורב, שבקשו לעשות ולא עשו.

והנה דקדקנו בסמוך כי בפרשת יתרו כתיב שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים כלם בלא וא"ו החבור חוץ משרי עשרות אבל במשנה תורה באו כלם בוא"ו בסוד אות אמת מדתו של משה כי פיו המדבר באזני כל ישראל. וכן בפ' ויקהל בנדבת המשכן באו ווין רבים שאינם בפ' תרומה וכלם בנדבת הנשיאים שמן ובשמים ואבני האפוד כי הנה משה קבל ערב רב מדעתו ועכ"ז לכבודו אמר רחמנא מאת כל איש אשר ידבנו לבו

תקחו את תרומתי אך ערב רב סרחו בעגל וכבר היו בישראל מי שהעלה לבם מינא כדכתיב יעשו עגל בחורב שבקשו לעשות ולא עשו.

ואעפ"י שבגמ' דחו הדרשה דאז יבנה שלמה בקש לבנות וכו' והעלו שהואיל ולא מיחה בנשיו כתיב אז יבנה והרי בנה היינו משום דדרשי ג"ש של אז יבנה יהושע הא כ"מ שאין שם ג"ש שפיר מצינן למדרש בקשו לעשות ולא עשו – אבל ערב רב פרצו ופגמו במדתו של משה סוד הדעת דכתיב ביה גבי פרעה לא ידעתי את ה', וה"נ לא ידענו מה הי' לו בגימ' בער אביו של בלעם, וכתיב איש בער לא ידע, ואלה בניו כחשו בשם מ"ה ובשם א"ד מספר מה הי', ושני פרצופין אלה הן הם ה' אלקים, שרבו ע שניהם בער כנודע, וגם קראו תגר על המילה שמל אותם משה כשהעלה ממצרים ר"ת לימהל כלומר ולא הועיל, שאעפ"כ לא היה הענן חופף עליהם ומשה עצמו מסתתר מהם, לפי סברתם של אותה שעה, לפיכך בקשו להם אלקים אחרים אשר ילכו לפניו – ועוד כיונו להפוך החסד שבדעת שמלאכו מיכאל בגי' מה היה לו שתשתנה הכרעתו למה"ד דכתיב עשה לנו אלקים במספר שוה לכפול מדתו, והוא היה עוונם של דור הפלגה שבקשו להגביר הדין דכתיב ונעשה לנו שם בגימ' עם המלות י"פ אלקים, אז היה ערב רב נראה ונדחה אינו חוזר

ואעפ"י שבגמ' דחו הדרשה דאז יבנה שלמה בקש לבנות וכו' והעלו שהואיל ולא מיחה בנשיו כתיב אז יבנה והרי בנה היינו משום דדרשי ג"ש של אז יבנה יהושע הא כ"מ שאין שם ג"ש שפיר מצינן למדרש בקשו לעשות ולא עשו. אבל ערב רב פרצו ופגמו במדתו של משה סוד הדעת דכתיב ביה גבי פרעה לא ידעתי את ה' וה"נ לא ידענו מה הי' לו בגימ' בער אביו של בלעם וכתיב איש בער לא ידע ואלה בניו כחשו בשם מ"ה ובשם א"ד מספר מה הי' ושני פרצופין אלה הן הם ה' אלקי שרבו ע שניהם בער כנודע וגם קראו תגר על המילה שמל אותם משה כשהעלה ממצרים ר"ת לימהל כלומר ולא הועיל שאעפ"כ לא היה הענן חופף עליהם ומשה עצמו מסתתר מהם לפי סברתם של אותה שעה לפיכך

בקשו להם אלקים אחרים אשר ילכו לפניהם. ועוד כיונו להפוך החסד שבדעת שמלאכו מיכאל בני' מה היה לו שתשתנה הכרעתו למה"ד דכתיב עשה לנו אלקים במספר שוה לכפול מדתו והוא היה עוונם של דור הפלגה שבקשו להגביר הדין דכתיב ונעשה לנו שם בנימי' עם המלות י"פ אלקים אז היה ערב רב נראה ונרחח אינו חוזר.

ונראה שהמספר שוה בהסיר כל הווין של שמוש שאינם מעיקר הכונה, לפיכך הקהיל משה את ישראל בלבד לנדבת המשכן ותקן באות וא"ו שלו במבחר הנדבה כאמור, אבל הכל צפוי, ומעקרא נמי נאמרו הדברים נפרדים בלא וא"ו החבור, שאם היו ערב רב משותפים בס, לא היה המשכן עולה יפה בצרוף חלקיו, הוא הדבר המפורש בספר עזרא – וגם מתני' היא במספר שקלים, שנאמר לכותיים לא לכם ולנו לבנות בית לאלקיננו, וכך א"ל רחמנא למשה מאת כל איש אשר ידבנו לבו בנימי' תורה, ששכר מצוה מצוה בני' מאת כל איש, כאלו אמר מאת כל איש תורה זו מצוה ראשונה, תקחו את תרומתי זו מצוה שניה, לאפוקיה ערב רב דלאו בני תורה ולבם לא נכון

ונראה שהמספר שוה בהסיר כל הווין של שמוש שאינם מעיקר הכונה לפיכך הקהיל משה את ישראל בלבד לנדבת המשכן ותקן באות וא"ו שלו במבחר הנדבה כאמור אבל הכל צפוי ומעקרא נמי נאמרו הדברים נפרדים בלא וא"ו החבור שאם היו ערב רב משותפים בס לא היה המשכן עולה יפה בצרוף חלקיו הוא הדבר המפורש בספר עזרא וגם מתני' היא במספר שקלים שנאמר לכותיים לא לכם ולנו לבנות בית לאלקיננו וכך א"ל רחמנא למשה מאת כל איש אשר ידבנו לבו בנימי' תורה ששכר מצוה מצוה בני' מאת כל איש כאלו אמר מאת כל איש תורה זו מצוה ראשונה תקחו את תרומתי זו מצוה שניה לאפוקיה ערב רב דלאו בני תורה ולבם לא נכון.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר מאה קשיטה –
סימן נ"ג

נקטינן כי השפע הראוי למלכות לצרכה ממש איננו נעצר לעולם אא"כ היא מונעת עצמה ממקצתו כטעם ותקצר נפשו בעמל ישראל – וממה שהיה מזומן לתת לה לצורך העולם, הנה חלק הרשעים ראויה היא ליטול ואין לה עד שיבא צדיק זוכה בחלקו ובחלק חברו ויטול לו ולה, בסוד תוספת כח בגבורה של מעלה, וחלק הצדיקים הנמנע מהם לפי שאין הדור כדאי, הלא הוא כמוס בתוכה בסוד עצרת חתום באוצרותיה, עד יערה עלינו רוח ממרום, הוא הרוח של תחיית המתים שיחול על הרושם הנשאר ממנו בנפש דבי קברי עלינו דוקא, וכתוב תמים תהיה עם ה' אלקיך, והתהלכתי בתוככם, ואולך אתכם קוממיות, בסוד שתי קומות ושתי מרדעות שאין קורים בהם לאור הנר בשבת, כי לילה כיום יאיר – ושתי קומות הללו הם דו פרצופין עלאין כוללים ז' ענני כבוד שהיו קולטים את ישראל ולא ערב רב – ושני מרדעות אני שונה בהם שני מרי דעות, בעלים ממש, וידוע כי ענני הכבוד היו בזכות אהרן בגי' רנ"ו כנפי החיות, אי בעית אימא בחולם או בשורק, דרוש וקבל שכר, דהשתא מיהת כתיב בצל כנפיך אחסה, ולעתיד כתיב ולא יכנף עוד מוריך, וזכור תקראי אישי בסוד יהי אור ובת אצל האם בארנוהו למעלה ולא תקראי לי עוד בעלי, שיכלו נשמות שבגוף

ומה שיפורש בזה על יסוד לדברי הכל הוא הדבר שאנו נאשרהו ונקיימהו המלכות ג"כ נקטינן כי השפע הראוי למלכות לצרכה ממש איננו נעצר לעולם אא"כ היא מונעת עצמה ממקצתו כטעם ותקצר נפשו בעמל ישראל וממה שהיה מזומן לתת לה לצורך העולם הנה חלק הרשעים ראויה היא ליטול ואין לה עד שיבא צדיק זוכה בחלקו ובחלק חברו ויטול לו ולה בסוד תוספת כח בגבורה של מעלה וחלק הצדיקים הנמנע מהם לפי שאין הדור כדאי הלא הוא כמוס בתוכה בסוד עצרת

ה"ערב רב" וכל המסתעף

רכה

חתום באוצרותיה עד יערה עלינו רוח ממרום הוא הרוח של תחיית המתים שיחול על הרושם הנשאר ממנו בנפש דבי קברי עלינו דוקא וכתוב תמים תהיה עם ה' אלקיך והתהלכתי בתוכם ואולך אתכם קוממיות בסוד שתי קומות ושתי מרדעות שאין קורים בהם לאור הנר בשבת כי לילה כיום יאיר ושתי קומות הללו הם דו פרצופין עלאין כוללים ז' ענני כבוד שהיו קולטים את ישראל ולא ערב רב. ושני מרדעות אני שונה בהם שני מרי דעות בעלים ממש וידוע כי ענני הכבוד היו בזכות אהרן בני רנ"ו כנפי החיות אי בעית אימא בחולם או בשורק דרוש וקבל שכר דהשתא מיהת כתיב בצל כנפיך אחסה ולעתיד כתיב ולא יכנף עוד מוריך וזכור תקראי אישי בסוד יהי אור ובת אצל האם בארנוהו למעלה ולא תקראי לי עוד בעלי שיכלו נשמות שבגוף.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר שבתות ה' מכ"י

– חלק ג'

ולפי מה שבארנו כי לא היה המן יורד לשבטים האחרונים שבכל דגל ודגל אלא פנימה להם, על זה נאמר והממעית לא החסיר, כי לא המטיר ה' אלקים מן חוץ למחנה כלל, והרצועות הללו כל אויר שבין שבט לשבט, הן מקום שכבת הטל דאתמר בה סביב למחנה, וכלם לא היו רשאים לצאת בשבת אפילו אמה אחת מגבול הקדושה אל מקום שאין המן יורד בו בחול, ויבא כפשוטו אל יצא איש ממקומו, שכל מחנה ישראל מקומו הוא אע"פ שאסור הוצאת הכלים ללקוט המן מתחיל איש איש לפתח אהלו, שכלם פתוחים לרשות הרבים באותו האויר שבין שבט לשבט – אבל חוצה לו למחנה ישראל מקום הפקר היה לערב רב, שהם בגי' לילת חסר יו"ד שניה כשנוסיף במספרה ארבע אותיות שמה, כי המה בניה, וכן עמלק במלוי אותיותיו יהיה המספר מכון

ולפי מה שבארנו כי לא היה המן יורד לשבטים האחרונים שבכל דגל ודגל אלא פנימה להם על זה נאמר והממעית לא החסיר כי לא המטיר ה' אלקים מן חוץ למחנה כלל והרצועות הללו כל אויר שבין שבט לשבט הן מקום שכבת הטל דאתמר בה סביב למחנה וכלם לא היו רשאים לצאת בשבת אפילו אמה אחת מגבול הקדושה אל מקום שאין המן יורד בו בחול ויבא כפשוטו אל יצא איש ממקומו שכל מחנה ישראל מקומו הוא אע"פ שאסור הוצאת הכלים ללקוט המן מתחיל איש איש לפתח אהלו שכלם פתוחים לרשות הרבים באותו האויר שבין שבט לשבט אבל חוצה לו למחנה ישראל מקום הפקר היה לערב רב שהם בגי' לילת חסר יו"ד שניה כשנוסיף במספרה ארבע אותיות שמה כי המה בניה וכן עמלק במלוי אותיותיו יהיה המספר מכון.

כתבי הרמ"ע מפאנו – מאמר צבאות ה' – חלק

שני

סוד יהו"ה שומ"ר א"ת גר"ם בטעם ואביו שמר את הדבר – וראשי התיבות האלה ישאג דכתיב ה' כאריה ישא"ג שאוג ישאג על נוהו, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, והוא מצפה מתי וישלם לאלה הברור והצרוף, שהוא המעמיד המקדש על מכונו בטעם אין מקבלים גרים לימות המשיח, ולא קבלום ג"כ בימי דוד ושלמה, ועל הדבקים בה' ההולכים בדרכיו כתיב אחרי ה' ילכו כאריה ישאג – עוד שומ"ר את גר"ם בגימט' אלף יומין דחול בצירוף רבוע אלקים שהוא מקורן, שהן עתידין להתקדש על ידם בכח אל שם של רחמים המקרבין, ויש לו י"ב צירופין שכל אחד מהם כלול עשר פעמים עשר במספר שוה, ואם החפץ העליון דרכם יחפוץ משם יזכו אחר כך לשכר פרי הבטן, דכתיב ביה ותחת הסרפד יעלה הדס וכתיב והוא עומד בין ההדסים – והדברים עתיקין

(ו) ויש כאן סוד יהו"ה שומ"ר א"ת גר"ם בטעם ואביו שמר את הדבר וראשי התיבות האלה ישאג דכתיב ה' כאריה ישא"ג שאוג ישאג על נוהו כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים והוא מצפה מתי וישלם לאלה הברור והצרוף שהוא המעמיד המקדש על מכונו בטעם אין מקבלים גרים לימות המשיח ולא קבלום ג"כ בימי דוד ושלמה ועל הדבקים בה' ההולכים בדרכיו כתיב אחרי ה' ילכו כאריה ישאג. עוד שומ"ר את גר"ם בגימט' אלף יומין דחול בצירוף רבוע אלקים שהוא מקורן שהן עתידין להתקדש על ידם בכח אל שם של רחמים המקרבין ויש לו י"ב צירופין שכל אחד מהם כלול עשר פעמים עשר במספר שוה ואם החפץ העליון דרכם יחפוץ משם יזכו אחר כך לשכר פרי הבטן דכתיב ביה ותחת הסרפד יעלה הדס וכתיב והוא עומד בין ההדסים והדברים עתיקין.

דרש רבי תנחומא בפרשת וירא אמר הקב"ה למלאכי השרת באו ונבקר את העולם אמרו לפניו מה אדם ותדעוהו אתה

הולך במקום הטנופת וכו', אמר להם חייכם אלך לי אל הר המור שהוא ערב עלי ממור ולבונה – וכבר יקשה שכבר ידעו מלאכי השרת כמה חבתו של אברהם אבינו, אבל הם הבינו שלא אמר הקב"ה נלך ונבקר את אוהבי, אלא את העולם, שזה תחלת תקונו לקרב רחוקים, והם לא אמרו אלא גבעת הערלות של ילידי ביתו ומקנת כספו שנמולו אתו – פירוש, להיות צוות לו לא לשם שמים אלא לשמוע בקול אברהם, והקב"ה השיבם כי אעפ"כ למה שהם הנפש אשר עשו אברהם ושרה, חביבים הם לפניו, והוא לבדו נשתבח בזה, לא כן יוסף במצרים, ומשה בערב רב, כי אחד היה אברהם ורוצה לזכות את הרבים, אבל יוסף ומשה היו להם צבאות ה' לזכות עמהם, ולמה זה בילדי נכרים יספיקו

ומזה יובן מה שדרש רבי תנחומא בפרשת וירא אמר הקב"ה למלאכי השרת באו ונבקר את העולם אמרו לפניו מה אדם ותדעוהו אתה הולך במקום הטנופת וכו' אמר להם חייכם אלך לי אל הר המור שהוא ערב עלי ממור ולבונה וכבר יקשה שכבר ידעו מלאכי השרת כמה חבתו של אברהם אבינו. אבל הם הבינו שלא אמר הקב"ה נלך ונבקר את אוהבי אלא את העולם שזה תחלת תקונו לקרב רחוקים והם לא אמרו אלא גבעת הערלות של ילידי ביתו ומקנת כספו שנמולו אתו פי' להיות צוות לו לא לשם שמים אלא לשמוע בקול אברהם. והקב"ה השיבם כי אעפ"כ למה שהם הנפש אשר עשו אברהם ושרה חביבים הם לפניו והוא לבדו נשתבח בזה לא כן יוסף במצרים ומשה בערב רב כי אחד היה אברהם ורוצה לזכות את הרבים אבל יוסף ומשה היו להם צבאות ה' לזכות עמהם ולמה זה בילדי נכרים יספיקו.

הא למה זה דומה לקדושת ארץ ישראל שהוא עתידה לקדש את כל סביבותיה כדכתיב צבי הוא לכל הארצות אך צריך לכבוש תחלה כל הנכלל בדי' גבוליה המפורשים בתורה מים סוף ועד ים פלשתים וממדבר עד הנהר. והוא הטעם שסוריא כבוש יחיד הוא ולא חלה עליה קדושת הארץ. והא דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר אין גר תושב נוהג אלא

בזמן שהיובל נהג. לא שנו אלא אחר שנתנה תורה ונתחדשה הלכה לנו על אודותם דאלו הם עצמם כתיב בהו ראה ויתר עד שיקבלו עליהם מעתה מצות בני נח בכ"ד שלנו אבל קודם לכן כל העולם כולו היו חייבים לשמור שבע מצות בני נח ופירשו מקצתן ג"כ בדרכי ישראל שהרי אברהם שמר תרי"ג מצות והיובל בכללם ובביתו היה נהוג דינו של נר תושב כמו שהוא נהוג בישראל לאחר מתן תורה.

גם הערב רב היה ששים רבוא, שבלעם הרשע שקול ככולם, והיה מרע"ה מחזיר לקיים בו ופקדתי על כל בבבל והוצאתי את בלועו מפיו, כטעם וימלוך בלע וימת בלע, ומה בלועו זה העם, לא היה בכלל ישראל אלא ערב רב לבדו, דכתיב ביה כי בר"ע הוא, אותיות ער"ב, אשר הלך חשכים במעשה העגל, ואין נוגה לו, כי לא זכו להתקבל בתשובה, ונזדמנו אליה, ומתו כלם, כטעם ויגף ה' את העם אלו ערב רב, ולא נותר מהם איש

(ח) גם הערב רב היה ששים רבוא שבלעם הרשע שקול ככולם והיה מרע"ה מחזיר לקיים בו ופקדתי על כל בבבל והוצאתי את בלועו מפיו (ירמ' נא, מד). כטעם וימלוך בלע וימת בלע ומה בלועו זה העם לא היה בכלל ישראל אלא ערב רב לבדו דכתיב ביה כי בר"ע הוא אותיות ער"ב אשר הלך חשכים במעשה העגל ואין נוגה לו כי לא זכו להתקבל בתשובה ונזדמנו אליה ומתו כלם כטעם ויגף ה' את העם אלו ערב רב ולא נותר מהם איש.

כתיב ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש, לימא שלשת אלף איש, אלא כ"ף שבמלת כשלשת ויו"ד שבמלת אלפי לא נכתבו כי אם לדרשה, דנימא הכי כ"ף פעמים שלשת ויו"ד פעמים אלף, הרי ששים רבוא, והיו שקולים כבלעם לבדו, וככה ג"כ היו שקולים כשני בניס לחצאין, שהם שלשת אלופיהם, ואלה השנים בחוץ כקוף בפני נדב ואביהו שנקנסה מיתה עליהם בעון אביהם להשמידו זה כילוי בניס, והועילה תפלת משה לאלעזר ואיתמר – והנה

**בלעם היה בליע"ל במספר שוה, ושני בניו בני"י בליע"ל
בגימ' ר"ד כי שחת עמד**

והשתא דייק קרא דכתיב ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש לימא שלשת אלף איש אלא כ"ף שבמלת כשלשת ויו"ד שבמלת אלפי לא נכתבו כי אם לדרשה דנימא הכי כ"ף פעמים שלשת ויו"ד פעמים אלף הרי ששים רבוא והיו שקולים כבלעם לבדו וככה ג"כ היו שקולים כשני בניים לחצאין שהם שלשת אלופיהם ואלה השנים בחוץ כקוף בפני נרב ואביהו שנקנסה מיתה עליהם בעון אביהם להשמידו זה כילוי בניים והועילה תפלת משה לאלעזר ואיתמר והנה בלעם היה בליע"ל במספר שוה ושני בניו בני"י בליע"ל בגימ' ר"ד כי שחת עמד.

**ואם תקשה מן האספסוף שנאמר אח"כ, אלמא לא מתו
כולם – תשובתך, כי הם מן הטף של ערב רב שלא היו בני
עונשין בעגל, וסימנך אספו עם האמור ביואל, וכתוב ביה
אספו עוללים ויונקי שדים, נמצאו כל יוצאי מצרים הגברים
בהחשב אלה ואלה, ע"י צירף א' מחמש מאות בעולם,
ומניינא דוקא בכל גוונא וראשון עקר דלא אתא קרא לעקורו
ערב רב כלל**

ואם תקשה מן האספסוף שנאמר אח"כ אלמא לא מתו כולם תשובתך כי הם מן הטף של ערב רב שלא היו בני עונשין בעגל וסימנך אספו עם האמור ביואל וכתוב ביה אספו עוללים ויונקי שדים נמצאו כל יוצאי מצרים הגברים (כהחשב) [בכ"י – בהחשב] אלה ואלה ע"י צירף א' מחמש מאות בעולם ומניינא דוקא בכל גוונא וראשון עקר דלא אתא קרא לעקורו ערב רב כלל.

**א' מחמשת אלפים הוא כלל השמשות האמצעיות, חוץ מן
הברכים אשר לא כרעו לבעל, סוד האלף השביעי מן המנויין
בחורב, כי הברכים הם הנחשלים שבכלל הקומה – וסימנך
ותקע כ"ף ירך יעקב, אלא שהיה כחו יפה ויזרח לו השמש
דוקא, שהוציא הקב"ה לצרכו מנרתיקה שמש צדקה ומרפא
בכנפיה שכנגדה בחוץ, בביטול האנדרטי של נבוכדנצר, אין**

הדבר נגמר עד כי התגזרת אבן די לא בידין ומחת לצלמא על רגלוהי – אלמא בשמירת הברכים של קדושה והתרחקם מן העבירה הוא תכלית התיקון שפתח בו המלך החסיד אשר לא הלך בעצת רשעים – וכל הפה אשר לא נשק לו הוא סוד האלף הראשון, מהם שהיו בסוד נשיקין למי שזכה אליו, כי לא הוגלם כמו האחרים, ויש כאן תיקון גמור מכף רגל ועד ראש בביטול ההיזק שן ורגל בסוד תתחדש כנשר נעורייכי ובסוד החלב לתנוק שמועיל להלוך הרגלים ולדבר השפתים, כי מי שאין לו שינים, אפילו גדול, בלעגי שפה ידבר, ובפרט באותיות זסצר"ש הם שבעת אלפים – לפיכך יציאת מצרים טפילה לקיבוץ גליות, כי היא היתה כוללת בסוד ה' מדות מגבורה עד קץ חי עלמין שהגינו עלינו בשעתן אימה חשיכה גדולה נופלת עליו בהבחן הגלות הרביעית ימין ושמאל נופלת השמאל עליו הוא הימין, הרי שתים שהיה כח אברהם אבינו מעורב בהם – אמנם הגאולה העתידה כוללת ז' מדות בתוס' גוג ומגוג

(ט) והנה א' מחמשת אלפים הוא כלל השמשות האמצעיות חוץ מן הברכים אשר לא כרעו לבעל סוד האלף השביעי מן המנויין בחורב כי הברכים הם הנחשלים שבכלל הקומה וסימנך ותקע כ"ף ירך יעקב אלא שהיה כחו יפה ויזרח לו השמש דוקא שהוציא הקב"ה לצרכו מנרתיקה שמש צדקה ומרפא בכנפיה שכנגדה בחוץ בביטול האנדרטי של נבוכדנצר אין הדבר נגמר עד די [בכ"י – כי] התגזרת אבן די לא בידין ומחת לצלמא על רגלוהי אלמא בשמירת הברכים של קדושה והתרחקם מן העבירה הוא תכלית התיקון שפתח בו המלך החסיד אשר לא הלך בעצת רשעים ויבא עוד מזה בסמוך וכל הפה אשר לא נשק לו הוא סוד האלף הראשון מהם שהיו בסוד נשיקין למי שזכה אליו כי לא הוגלם כמו האחרים ויש כאן תיקון גמור מכף רגל ועד ראש בביטול ההיזק שן ורגל בסוד תתחדש כנשר נעורייכי ובסוד החלב לתנוק שמועיל להלוך הרגלים ולדבר השפתים כי מי שאין לו שינים אפילו גדול בלעגי שפה ידבר ובפרט באותיות זסצר"ש הם שבעת אלפים לפיכך יציאת מצרים

טפילה לקיבוץ גליות כי היא היתה כוללת בסוד ה' מדות מגבורה עד קץ חי עלמין שהגיניו עלינו בשעתן איימה חשיכה גדולה נופלת עליו בהבחן הגלות הרביעית ימין ושמאל נופלת השמאל עליו הוא הימין הרי שנים שהיה כח אברהם אבינו מעורב בהם אמנם הגאולה העתידה כוללת ז' מדות בתום' גוג ומגוג.

❁ ספר ש'ני ל'וחות ה'ברית ❁
 לרבינו המקובל האלקי רבי ישעיה
 בהר"ד אברהם הלוי הורוויץ זי"ע"א

ספר השל"ה הקדוש – שער האותיות – עמק
 ברכה אות ו'

כמו שיעקב ועשו היו בגוף אחד, כן תמצא בגוף האדם שנקרא עולם קטן שני עניינים עיקרים שחיותו תלוי בהם, שהם נגד יעקב ועשו, וזהו הקנה והוושט – הקנה סוד הדבור הנאצל מהנשמה שמשכנה בעולם הבא, נגד יעקב – הוושט שהוא ענין אכילה ושתייה הוא סוד עשו – וגם הוושט כשנתפשט הוא ו' מושט נעשה שטן שהוא סמא"ל שרו של עשו – ולבתר דשט ו' מן ושט בריבוי אכילה דגזיל, אתאריך ואתעביד 'שטן', ומאן גרים דא, שטו העם ולקטו, שטותא דלהון דאתערבו ערב רב שטן דתאווה דלהון אכילה ושתייה וכו' – ודא גרים דאתפשט שטן באכילה ושתייה, ואתגבר על כל איברין וערקין בשס"ה לא תעשה, כחושבן השט"ן חסר חד, דא יום הכפורים דלית בה אכילה ושתייה, ואיהו כגוונא דקנה

ובמו שיעקב ועשו היו בגוף אחד, שרומז להשתלשלות העולמות כדפירשתי לעיל, כן תמצא בגוף האדם שנקרא עולם קטן שני עניינים עיקרים שחיותו תלוי בהם, שהם נגד יעקב ועשו, וזהו הקנה והוושט.

הקנה שהוא סוד הדבור הנאצל מהנשמה שמשכנה בעולם הבא נגד יעקב, והוושט שהוא ענין אכילה ושתייה הוא סוד עשו, וגם הוושט כשנתפשט הוא ז' מושט נעשה שטן שהוא סמא"ל שרו של עשו. וזה הדבר מבואר ברעיא מהימנא בפקודא לשרוף הקדשים (זח"ג רלב, א) וזה לשונו, אמר רעיא מהימנא, ודאי בתר דאיברין וערקין דליבא אינון בעקא, דדמיין לישראל, צריכין לאתערא בקנה דאיהו שופר, ודא קנה דריאה. בתר דכנפי ריאה לא יכלין לשככא רוגזא דמרה דאתגברת על ערקין דליבא ועל כל ערקין דכל איברין דנופא, ההוא רוחא דנשיב בהון סליק בקנה איהו שופר. ושט דוגמא לעלמא דין, וביה אכילה ושתייה. ולבתר דשט ז' מן ושט בריבוי אכילה דגזיל, אתאריך ואתעביד שטן ומאן גרים דא, שטו העם ולקטו, שטותא דלהון דאתערבו ערב רב שטן דתאוה דלהון אכילה ושתייה וכו'. עד ודא גרים דאתפשט שטן באכילה ושתייה, ואתגבר על כל איברין וערקין בשם"ה לא תעשה, כחושבן השטן חסר חד, דא יום הכפורים דלית בה אכילה ושתייה, ואיהו כנונא דקנה, עד כאן לשונו. סוד סעיף ב' מששת מעלות שכתב אדוני אבי, שאל ימלא אדם גרונו כבהמה כי מביאו לידי ביזה ושמה.

ספר השל"ה הקדוש – מסכת שבועות – פרק תורה אור אות מ"ו

"אנכי ה' אלהיך" – הלא בכל התורה כולה כתוב אני ה' אלהיכם, למה אמר כאן לשון אנכי – התירוץ, אנכי הוא לשון מצרי אינו מספיק אלא לערב רב שקבל משה ונתגייירו, אבל ישראל אמרו רבותינו ז"ל בויק"ר שנגאלו בזכות שלא שינו את שמם, אם כן הוה ליה למימר לשון אני

עוד אפרש בענין אחר טעם כל הדברות נאמרו בדבור אחד, שכולם הם ביאור על אנכי ה' אלהיך. בפסוק אנכי יש להקשות, הלא בכל התורה כולה כתוב אני ה' אלהיכם, למה אמר כאן לשון אנכי. והתירוץ אנכי הוא לשון מצרי אינו מספיק אלא לערב רב שקבל משה ונתגייירו, אבל

ישראל אמרו רבותינו ז"ל (ויק"ר לב, ה) שנגאלו בזכות שלא שינו את שמם, אם כן הוה ליה למימר לשון אני.

**ספר השל"ה הקדוש – מסכת תענית – דרוש
מטות מסעי אות כ"ד**

"על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון, על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו", על הערבים ערב רב, תלינו כנורותינו – רצה לומר כשהיינו טובים אז היה נשכח פקודת העגל, כי תליית כנור של דוד היה תיקון לזה

והואיל והמזמור (על נהרות בבל תהלים קלז) אתא לידן, ומצוה מוטל על כל לעורר על החורבן והגליות, אפרש אותו... אי נמי על הערבים ערב רב, תלינו כנורותינו רצה לומר כשהיינו טובים אז היה נשכח פקודת העגל, כי תליית כנור של דוד היה תיקון לזה כאשר הארכתי בהג"ה בעמק ברכה.

**ספר השל"ה הקדוש – מסכת יומא – הלכות
תשובה אות ס"ב**

בראשית חכמה שער התשובה פ"א: ראוי שיתעורר לשוב בתשובה כשיחשוב שהשכינה גולה בסבתינו, כדכתיב ובפשעכם שולחה אמכם, והתרתה מהגלות תלויה על ידי תשובתינו, למה לא יתעורר כל אחד ואחד בתשובה להקל מעליה עול הגלות, ולהאיר מה שפגם בה – ובחינה זו ביארו בתקונים: ווי לון לבני נשא דקודשא בריך הוא אסיר עמהון בגלותא, ושכינתא אסירת עמהון, ואתמר בה אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין, ופורקנא דילה דאיהי תשובה אימא עילאה, איהי תלויה בידיהון, דחמשין תרעין דחירו עמה לקבל חמשין זמנין דאידכר יציאת מצרים באורייתא, דא הוא ויפן כ"ה וכ"ה, באילין חמשין אתוון דמייחדין בכל יומא פעמים שמע ישראל, דאית בהו כה וכה אתוון. וירא כי

אין איש דאתער לה בגינייהו, ואיהו משגיח מן החלונות דאתמר בהון חלו נא פני אל ויחוננו, להווא דאתמר ביה אל נא רפא נא לה דאסוותא בידיה דאיהו ידו פשוטה לקבל שבים, וירא כי אין איש, והיא בעד החלון נשקפה ותייבב בתרועה דאיהו יבבא, דאתמר בה ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה, ודא יום הכפורים, דתיבת נח איהי אימא עילאה, חלון דילה איהו עמודא דאמצעיתא, דביה אור ותורה אור ואיהו אור הגנוז, ויפן כה וכה מציץ מן החרכים, אלו עשרת ימי תשובה, וירא כי אין איש – ועוד משגיח מן החלונות אילין חלונות דבי כנישתא, דאבא ובנוי אינון בבית הכנסת אסירן, ואיהי בכל יומא אשגחותא עלייהו ויהיב לון מזונא, ויפן כה וכה אם אית מאן דאתער בתיובתא לתברא בית איסורין דלהון, הדא הוא דכתיב לאמור לאסורים צאו ולאשר בחושך הגלו – ויפן כה וכה וירא כי אין איש, אלא איש לדרכו פנו בעסקין דלהון, באורחין דלהון איש לבצעו מקצהו בבצעה דהאי עלמא, לירתא האי עלמא – ולא אינון מסיטרא דאלין דאתמר בהון אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע, אלא וירא כי אין איש, אלא כלהו צווחין בצלותין ביומא דכפורי ככלבים הב הב לנא מזונא וסליחה וכפרה וחי, כתבינו לחיים, ואינון ע"פ ככלבים דאינון אומין דעלמא עובדי עבודה זרה דצווחין לגביה ולית לון בושת אנפין, דלא אית מאן דקרא לו בתיובתא דיחזיר שכינה לקודשא בריך הוא, כגוונא דיחזיר לגבייהו, ואידמיין לכלבים דאתמר בהו ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, ואינון ערב רב דכל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין – הרי בפירוש כמה ראוי שנתעורר בתשובה לאהבת השכינה להקימה מהגלות ולא על מנת לקבל פרס, ולא נדמה לערב רב או לגויים

וזה לשון ספר ראשית חכמה פרק ראשון משער התשובה, ראוי שיתעורר לשוב בתשובה כשיחשוב שהשכינה גולה בסבתינו, כדכתיב (ישעיה נ, א), ובפשעכם שולחה אמכם, והתרתה מהגלות תלויה על ידי תשובתינו,

למה לא יתעורר כל אחד ואחד בתשובה להקל מעליה עול הגלות, ולהאיר מה שפגם בה, כמו שהארכנו בשער היראה היאך אנו פוגמין בה ואנו מאריכין הגלות. ובחינה זו ביארו בתקונים (תקון לט, עט, ב) זה לשונם, ווי לון לבני נשא דקודשא בריך הוא אסיר עמהון בגלותא, ושכינתא אסירת עמהון, ואתמר בה אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין. ופורקנא דילה דאיהי תשובה אימא עילאה, איהי תלויה בדיהון. דחמשין תרעין דחירו עמה לקבל חמשין זמנין דאידיכר יציאת מצרים באורייתא, דא הוא ויפן כ"ה וכ"ה, באילין חמשין אתוון דמייחדין בכל יומא פעמים שמע ישראל, דאית בהו כה וכה אתוון. וירא כי אין איש דאתער לה בניייהו, ואיהו משגיח מן החלונות דאתמר בהון חלו נא פני אל ויחוננו, לההוא דאתמר ביה אל נא רפא נא לה דאסוותא בדיה דאיהו ידו פשוטה לקבל שבים, וירא כי אין איש, והיא בעד החלון נשקפה ותייבב בתרועה דאיהו יבבא, דאתמר בה ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה, ודא יום הכפורים, דתיבת נח איהי אימא עילאה, חלון דילה איהו עמודא דאמצעיתא, דביה אור ותורה אור ואיהו אור הגנוז. ויפן כה וכה מציין מן החרכים, אלו עשרת ימי תשובה, וירא כי אין איש. ועוד משגיח מן החלונות אילין חלונות דבי כנישתא, דאבא ובני אינון בבית הכנסת אסירן, ואיהי בכל יומא אשגחותא עלייהו ויהיב לון מזונא. ויפן כה וכה אם אית מאן דאתער בתיובתא לתברא בית אסורין דלהון, הדא הוא דכתיב לאמור לאסורים צאו ולאשר בחושך הגלו. ויפן כה וכה וירא כי אין איש, אלא איש לדרכו פנו בעסקין דלהון, באורחין דלהון איש לבצעו מקצתו בבצעא דהאי עלמא, לירתא האי עלמא. ולאן אינון מסיטרא דאלין דאתמר בהון אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע, אלא וירא כי אין איש, אלא כלהו צווחין בצלותין ביומא דכפורי ככלבים הב הב לנא מזונא וסליחה וכפרה וחיי, כתבינו לחיים. ואינון ע"פ ככלבים דאינון אומין דעלמא עובדי עבודה זרה דצווחין לגביה ולית לון בושת אנפין, דלא אית מאן דקרא לו בתיובתא דיחזיר שכינה לקודשא בריך הוא, כגוונא דיחזיר לגבייהו, ואידמיין לכלבים דאתמר בהו

ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, ואינן ערב רב דכל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין, עד כאן לשונו. הרי בפירוש כמה ראוי שנתעורר בתשובה לאהבת השכינה להקימה מהגלות ולא על מנת לקבל פרס, ולא נדמה לערב רב או לגויים כנזכר במאמר, עד כאן לשונו.

**ספר השל"ה הקדוש – ספר שמות – פרשת בא
תורה אור אות ג'**

"לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו", אותם ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היו להביא להציל אותם ניצוצות של קרי של אדם הראשון, ולכן נדונו בעבודה קשה לצרפם וללבנם – ניצוצות אלו באו תחילה בדור המבול ובדור הפלגה, גם הם חטאו וכו' כענין אדם והיו משחיתים זרעם – אותם ניצוצות שהיו בני בניהם של אדם ואותם אשר יצאו בדור המבול, הנה אלה הם סוד אלו המצריים שמל יוסף והחזירם אל הקדושה בסוד ברית עליון, לפי שיצאו משם בסוד קרי – וזהו ואת העם העביר אותם לערים מקצה גבול מצרים וכו', כי אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל, וטלטלם לצרפם וללבנם ואלו הם הערב רב.

ועתה באתי להודיע מה שכתב מזה האר"י ז"ל, כפי מה שמצאתי כתוב בקונטרס שלו. ואנב אודיע כמה מילי מעליותא אשר ביאר הרב, ומזה יתבארו כמה פסוקים בזאת הפרשה. וזה לשון הקונטרס, לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו כו'. כבר הודעתוך מרז"ל כי יוסף מהל אותם. וסוד הדבר, דע כי הודעתוך שאותם ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היו להביא להציל אותם ניצוצות של קרי של אדם הראשון, ולכן נדונו בעבודה קשה לצרפם וללבנם. וגם הודעתוך כי ניצוצות אלו באו תחילה בדור המבול ובדור הפלגה, גם הם חטאו וכו' כענין אדם והיו משחיתים זרעם כנודע. והנה אותם ניצוצות שהיו בני בניהם של אדם. והנה אותם אשר יצאו בדור המבול, הנה אלה הם סוד אלו המצריים שמל יוסף והחזירם אל הקדושה בסוד ברית

עליון, לפי שיצאו משם בסוד קרי. וזהו ואת העם העביר אותם לערים מקצה גבול מצרים וכו' (בראשית מז, כא), כי אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל, וטלטלם לצרפם וללבנם ואלו הם הערב רב.

"ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל", תחילה אמר הנה עם בני ישראל, ואח"כ אמר ויקוצו מפני בני ישראל – סוד הענין, כי הלא עברים היו אותם שנימולו והיו נוהגים בעריהם מנהג ישראל, ואמנם ראה פרעה אלו הנקראים עם בני ישראל ואינם ישראל ממש עצמם – זהו הנה עם בני ישראל וכו', וזהו ויאמר אל עמו הנה, פירוש כי הנה גם אלו היו מצריים, רק שלא היו עמו של פרעה רק עם בני ישראל, ולכן ויאמר אל עמו, אלו המצריים שלו היו עם בני ישראל, ואחר כך ויקוצו מפני בני ישראל שהם ישראל ממש – ובזה תבין קצת טעם למה גלו ישראל במצרים, בשביל ניצוצות אלו שלקטם ערות מצרים והבן – וזהו סוד וגם ערב רב עלה אתם, כי אלו היו סוד הערב, שנתערבו ניצוצות הקדושים אלו במצרים, ולפיכך רצה משה להעלותם – אך הקב"ה ראה שהנה עדיין לא היו מתוקנים וראוים, ולא היה רוצה להוציאם עדיין – ואמנם שני מינים היו ואלו נקראו ערב רב, ויש שנקראים ערב קטן, כזוהר תצא, דאית ערב רב ואית ערב זעירא, כי בסוד בין הערבים, ואלו הם ערב רב שיצאו מסוד הדעת העליון הנקרא רב, לא מצד היסוד הנקרא קטן, ולכן ערב רב בגימטריא דעת, ואלו שחטאו וקצצו למעלה בסוד עם קשה עורף בפרשת עקב

וזהו סוד ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל (שמות א, ט), כי תחילה אמר הנה עם בני ישראל, ואח"כ אמר ויקוצו מפני בני ישראל (שם, יב). וסוד הענין, כי הלא עברים היו אותם שנימולו והיו נוהגים בעריהם מנהג ישראל, ואמנם ראה פרעה אלו הנקראים עם בני ישראל ואינם ישראל ממש עצמם. וזהו הנה עם בני ישראל וכו', וזהו ויאמר אל עמו הנה, פירוש כי הנה גם אלו היו מצריים, רק שלא היו עמו של פרעה רק עם בני ישראל. ולכן ויאמר אל עמו, אלו המצריים שלו היו עם בני ישראל.

ואחר כך ויקוצו מפני בני ישראל שהם ישראל ממש. ובזה תבין קצת טעם למה גלו ישראל במצרים, בשביל ניצוצות אלו שלקטם ערות מצרים והבן. וזהו סוד וגם ערב רב עלה אתם (שמות יב, לח), כי אלו היו סוד הערב, שנתערבו ניצוצות הקדושים אלו במצרים, ולפיכך רצה משה להעלותם. אך הקב"ה ראה שהנה עדיין לא היו מתוקנים וראויים, ולא היה רוצה להוציאם עדיין. ואמנם שני מינים היו ואלו נקראו ערב רב, ויש שנקראים ערב קטן. כנזכר בזהר פרשת כי תצא, דאית ערב רב ואית ערב זעירא, כי בסוד בין הערבים, ואלו הם ערב רב שיצאו מסוד הדעת העליון הנקרא רב, לא מצד היסוד הנקרא קטן, ולכן ערב רב בנימטריא דעת, ואלו שחטאו וקצצו למעלה בסוד עם קשה עורף בפרשת עקב, וע"ש בסוד ד' דאחד.

"קדש לי כל בכור" – תחלה אמר השי"ת קדש לי כל בכור, ומשה לא עשה כן רק ויאמר משה אל העם זכור וכו', ואח"כ בפרשה שניה אז ציום מצות השי"ת והעברת פטר רחם וכו', וזהו תימא גדול – אך הענין כי הלא כבר בארנו כי משה רבינו ע"ה היה רוצה להכניסם תחת כנפי השכינה, ולא כן השי"ת לפי שלא היו ראויים, אמר קדש לי כל בכור בבני ישראל, ולא בעם שהוא הערב רב, לפי שעדיין לא היו מתוקנים, ולכן אין ראוי לקדש את בכורותיהם, ובפרט כמו שידעת כי סוד עון הקרי עולה עד הדעת העליון הנקרא בכור, ואמנם משה רבינו ע"ה ראה שאם עתה מצוה שהיתה ראשונה בצאתם ממצרים, והיה נותנה לישראל ולא להם, היו חוזרין למצרים בראותם שאינם נכנסים בסוג אחד. כמו שעשו אח"כ בעגל, שראו הארון נוסע לפני בני ישראל ולא לפניהם, ולזה אמרו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו – מפחד זה התחיל משה לומר מצוה זו השוה לשניהם להם ולישראל, שהיא מצות החמץ, ובכלל דבריו הודיעם שאין להם חלק במצות קדושת בכורות – והענין, הלא תחלה נאמר בלשון רבים אשר יצאתם, היום אתם יוצאים וכו', וכל שאר הפרשה נאמר בלשון יחיד, כי יביאך וגו' – והוא כי בתחלה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

דבר עם ערב רב, אמר זכור וכו', ואמר מבית עבדים, פירוש שמצרים נקראים בית עבדים שנשתעבדו שם ישראל, ואין הכוונה שהם נשתעבדו שם – וזהו ויאמר משה אל העם שהם הערב רב, ואומר כי בחוזק יד וכו', ופירש כי לבני ישראל לא היה צריך כל כך חוזק, כי בטענה גדולה בא משה אל פרעה, שלח את בני ישראל ויעבדוני, אך אלו שהיו מצרים כמותם, לולי חוזק יד והנסים והמופתים לא היה משלחם פרעה, וזהו כי בחוזק יד כו', ולכן גם אתם ולא יאכל חמץ

וזהו קדש לי כל בכור וגו'. כי יש קושיא אחת גדולה בכתובים אלו, כי תחלה אמר השי"ת קדש לי כל בכור, ומשה לא עשה כן רק ויאמר משה אל העם זכור וכו', ואח"כ בפרשה שניה אז ציום מצות השי"ת והעברת פטר רחם וכו', וזהו תימא גדול. אך הענין כי הלא כבר בארנו כי משה רבינו ע"ה היה רוצה להכניסם תחת כנפי השכינה, ולא כן השי"ת לפי שלא היו ראויים. והנה אמר קדש לי כל בכור בבני ישראל, ולא בעם שהוא הערב רב, לפי שעדיין לא היו מתוקנים, ולכן אין ראוי לקדש את בכורותיהם. ובפרט כמו שידעת כי סוד עון הקרי עולה עד הדעת העליון הנקרא בכור. ואמנם משה רבינו ע"ה ראה שאם עתה מצוה שהיתה ראשונה בצאתם ממצרים, והיה נותנה לישראל ולא (להם), היו חוזרין למצרים בראותם שאינם נכנסים בסוג אחד. כמו שעשו אח"כ בעגל, שראו הארון נוסע לפני בני ישראל ולא לפניהם, ולזה אמרו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו (שמות לב, א). מפחד זה התחיל משה לומר מצוה זו השווה לשניהם להם ולישראל, שהיא מצות החמץ. ובכלל דבריו הודיעם שאין להם חלק במצות קדושת בכורות. והענין, הלא תחלה נאמר בלשון רבים אשר יצאתם, היום אתם יוצאים וכו', וכל שאר הפרשה נאמר בלשון יחיד, כי יביאך וגו'. והוא כי בתחלה דבר עם ערב רב, אמר זכור וכו', ואמר מבית עבדים, פירוש שמצרים נקראים בית עבדים שנשתעבדו שם ישראל. ואין הכוונה שהם נשתעבדו שם, וזהו ויאמר משה אל העם שהם הערב רב, ואומר כי בחוזק יד וכו', ופירש כי

לבני ישראל לא היה צריך כל כך חוזק, כי במענה גדולה בא משה אל פרעה, שלח את בני ישראל ויעברוני (שמות ז, טז), אך אלו שהיו מצרים כמותם, לולי חוזק יד והנמים והמופתים לא היה משלחם פרעה, וזהו כי בחוזק יד כו', ולכן גם אתם ולא יאכל חמץ.

**כי כבר הודעתוך שערב רב הם בסוד הדעת העליון ד'בינה',
וסוד מלכות של הבינה, והוא סוד המצה השמורה העליונה,
והיא ד' דאחד רבתי, ולכן נצטוו ישראל במצה – וגם שם
הוא סוד דעתן של נשים קלה, כי מצה בגימטריא 'קלה' –
והנה אמר היום אתם יוצאים, הציע להם הקדמה זו, לומר
כי תשמעון שאני מצווה מצוה זו אחת לישראל ולא לכם, אל
תתמהו על זה, כי אין אתם צריכין לה, לא לפי שאין הקב"ה
חפץ בכם, כי הלא מצות מצה הנוגעת לכם כבר נתתיה לכם
גם כן, אבל זו האחרת אתם פטורים בה, והטעם כי הלא
אתם יוצאים היום וכו', פירושו כי ישראל נצטוו על פטר
רחם לפי שניצולו בכורי ישראל ולכן נצטוו עליהם, ואמנם
זה היה בלילה אחר חצות בעבור מכת בכורות, ולכן שלחם
פרעה ולכן מחויבים במצוה זו, אבל היום אתם יוצאים ולא
בלילה, ואתם פטורים ממצות קדושת בכורות**

והענין כי כבר הודעתוך שערב רב הם בסוד הדעת העליון ד'בינה, וסוד מלכות של הבינה, והוא סוד המצה השמורה העליונה, והיא ד' דאחד רבתי, כמו שבארתי בסודי המצה וע"ש, ולכן נצטוו ישראל במצה. והנה גם שם הוא סוד דעתן של נשים קלה, כי מצה בגימטריא 'קלה'. והנה אמר היום אתם יוצאים, הציע להם הקדמה זו, לומר כי תשמעון שאני מצווה מצוה זו אחת לישראל ולא לכם, אל תתמהו על זה, כי אין אתם צריכין לה, (לא) לפי שאין הקב"ה חפץ בכם, כי הלא מצות מצה הנוגעת לכם כבר נתתיה לכם גם כן, אבל זו האחרת אתם פטורים בה. והטעם כי הלא אתם יוצאים היום וכו', פירושו כי ישראל נצטוו על פטר רחם לפי שניצולו בכורי ישראל ולכן נצטוו עליהם, ואמנם זה היה בלילה אחר חצות בעבור מכת בכורות, ולכן שלחם פרעה ולכן מחויבים במצוה זו.

אבל היום אתם יוצאים ולא בלילה, ואתם פטורים ממצות קדושת בכורות.

ואחר שפייסם הפך פניו נגד ישראל ודבר עמהם בלשון יחיד, ולפי שמצות ישראל בענין החמץ היא טעם משונה מטעם ערב רב, בעבור זה עשה ה' לי ולא בעבור הערב רב, ולכן חזר ואמר להם מצות החמץ בדרך אחרת, ולהשוותם עם ערב רב במצוה זו – ואחר כך אמר עיקר הכוונה שהיא מצות קדושת הבכורות, וזהו והעברת כל פטר רחם וכו', עד כאן לשון הקונטרס

ואחר שפייסם הפך פניו נגד ישראל ודבר עמהם בלשון יחיד, ולפי שמצות ישראל בענין החמץ היא טעם משונה מטעם ערב רב, בעבור זה עשה ה' לי ולא בעבור הערב רב, ולכן חזר ואמר להם מצות החמץ בדרך אחרת, ולהשוותם עם ערב רב במצוה זו. ואחר כך אמר עיקר הכוונה שהיא מצות קדושת הבכורות, וזהו והעברת כל פטר רחם וכו', עד כאן לשון הקונטרס.

**ספר השל"ה הקדוש – ספר שמות – פרשת כי
תשא תורה אור אות ג'**

חביבין ישראל למקום שהוא לנו לאלהים ואנחנו לו לעם, בחר בנו מכל העמים ואין אמצעי בינינו, על כן כשחוטאים אינם נקראים עם ה' – מתחילה אמר הקב"ה למשה ועתה לך ואשלחך אל פרעה והוציא את עמי בני ישראל, וכיון שעשו אותו מעשה מה כתיב תמו, לך רד כי שחת עמך – אמר משה לפני הקב"ה, רבונו של עולם, כד אינון חטאי דידי, וכד אינון זכאין דידך, בין חטאי בין זכאי דידך אינון, והם עמך ונחלתך, למה ה' יחרה אפך בעמך – אמר ר' סימון, לא זז מחבבן עד שקראן עמו, שנאמר וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו

חביבין ישראל למקום שהוא לנו לאלהים ואנחנו לו לעם, בחר בנו מכל העמים ואין אמצעי בינינו, על כן כשחוטאים אינם נקראים עם ה'. ובמדרש (קה"ר ו, יא), ר' ברכיה בשם ר' לוי, משל למלך שהיה לו כרם ומסרו לארים, כד הוה עביד חמר טב אמר מה חמרי דכרמי, וכד הוה עביד ביש אמר מה ביש חמרא דארים. אמר ליה הארים, אדוני המלך, כי הוה עביד חמר טב הוא דידך, וכד הוה עביד חמר ביש הוא דידי, בין טב בין ביש דידך הוא. כך מתחילה אמר הקב"ה למשה ועתה לך ואשלחך אל פרעה והוציא את עמי בני ישראל, וכיון שעשו אותו מעשה מה כתיב תמו, לך רד כי שחת עמך. אמר משה לפני הקב"ה, רבונו של עולם, כד אינון חטאי דידי, וכד אינון זכאין דידך, בין חטאי בין זכאי דידך אינון, והם עמך ונחלתך, למה ה' יחרה אפך בעמך. אמר ר' סימון, לא זז מחבבן עד שקראן עמו, שנאמר (שמות לב, יד), וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו, עד כאן.

ישראל לא חטאו רק על ידי הערב רב, ואמר הקב"ה למשה, לך רד כי שחת עמך ערב רב אשר קבלת – וכשאמר ואכלה אותם, עמד בתפלה ויחל וגו' למה ה' יחרה אפך בעמך דהיינו ישראל, בשלמא עמי ערב רב ניחא, אכן בעמך למה ה'

יחרה אפך – והודה לו הקב"ה, וזהו שאמר וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו ישראל, הרי ישראל עם ה', ולא זו שהם עם ה', אלא חתומים בחותם אל, כמו יעקב ויקרא לו אל אלהי ישראל, ופירשו אלהי ישראל קראו אל – ומשה נקרא אלהים – וכל זה הדביקות באמצעות התורה, שפסקה זוהמת הנחש כשעמדו בהר סיני, ובעשיית העגל חזר הזוהמא.

וקרוב לזה נראה לפרש בענין אחר, כי ידוע ישראל לא חטאו רק על ידי הערב רב (תנחומא תשא כא), ואמר הקב"ה למשה (שמות לב, ז), לך רד כי שחת עמך ערב רב אשר קבלת. וכשאמר ואכלה אותם, עמד בתפלה ויחל וגו' למה ה' יחרה אפך בעמך דהיינו ישראל, בשלמא עמי ערב רב נחא, אכן בעמך למה ה' יחרה אפך. והודה לו הקב"ה, וזהו שאמר וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו ישראל. הרי ישראל עם ה'. ולא זו שהם עם ה' אלא חתומים בחותם אל. כמו יעקב ויקרא לו אל אלהי ישראל, ופירשו אלהי ישראל קראו אל (מגילה יח, א). ומשה נקרא אלהים. וכל זה הדביקות באמצעות התורה, שפסקה זוהמת הנחש כשעמדו בהר סיני, ובעשיית העגל חזר הזוהמא.

כל מה שתמצא בנחש תמצא בעגל – חטא העגל בכלל ובפרט – בכלל ענין העגל עבודה זרה – בפרט כיצד, רז"ל אמרו העולם חוטאין מיעוטן בעריות ורובן בגזל וכולן באבק לשון הרע כו' – כן בכאן, ויקומו לצחק פרש"י עריות – לשון הרע שאמרו במדרש שהוציאו לשון הרע, שאמרו אלה אלהיך ישראל – חטאו בגזל, במסכת ברכות אצל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית, אביו הקב"ה אמו כנסת ישראל, מאי חבר הוא לאיש משחית, חבר לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים, רצה לומר בעגלים אשר עשה – הרי מעשה עגל גזילת השפעה, וכביכול התשת כח שלמעלה – רמז לדבר, אין פשע אין שפע – וכך הנהנה בלא ברכה גוזל – הרי שלושת אלו בפרט היו בחטא עגל, עריות, גזל, לשון

הרע – וכן עג"ל ראשי תיבות שלושת אלה – וזהו רמזו רבותינו ז"ל אין לך כל חטא וחטא שאין בו מפקודת עגל, כי כל החוטא הוא מהרוב או מהמיעוט או מהכל

וכל מה שתמצא בנחש תמצא בעגל. חטא העגל בכלל ובפרט, בכלל ענין העגל עבודה זרה. בפרט כיצד, רז"ל אמרו (ב"ב קסה, א) העולם חוטאין מיעוטן בעריות ורובן בגזל וכולן באבק לשון הרע כו'. כן בכאן, ויקומו לצחק פרש"י עריות. לשון הרע שאמרו במדרש (ילקוט ריש תשא) שהוציאו לשון הרע, שאמרו אלה אלהיך ישראל. חטאו בגזל, במסכת ברכות (לה, ב) אצל הנהגה מן העולם הזה בלא ברכה, גזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית, אביו הקב"ה אמו כנסת ישראל, מאי חבר הוא לאיש משחית, חבר לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים, רצה לומר בעגלים אשר עשה. הרי מעשה עגל גזילת השפעה, וכביכול התשת כח שלמעלה. רמז לדבר, אין פשע אין שפע. וכך הנהגה בלא ברכה גזל. על כן רמז להם משה הרגו וכו' ולתת עליהם 'ברכה'. הרי שלושת אלו בפרט היו בחטא עגל עריות ג זל ל שון הרע, וכן עג"ל ראשי תיבות שלושת אלה. וזהו רמזו רבותינו ז"ל (סנהדרין קב, א) אין לך כל חטא וחטא שאין בו מפקודת עגל, כי כל החוטא הוא מהרוב או מהמיעוט או מהכל.

ספר השל"ה הקדוש – ספר שמות – פרשת ויקהל ופקודי תורה אור אות ב'

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" – הכא כתיב "בני ישראל", ובציווי מלאכת המשכן כתיב "מאת כל איש", ומה זה "קחו מאתכם" – וכתב הזוהר שציווי מלאכת המשכן מפי הקב"ה למשה, דהיינו ויקחו לי תרומה, זה היה קודם שעשו העגל, ואז אמר הקב"ה מאת כל איש תקחו תרומה אפילו מערב רב – אבל ציווי משה לישראל היה לאחר מעשה העגל במחרת של יום כיפור, וקלקול העגל היה על ידי הערב

רב, על כן ויקהל משה עדת בני ישראל דוקא, ואמר קחו מאתכם דוקא ולא מערב רב

דרוש ויקהל. ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' (שמות לה, א). קשה, מאי שנא הכא כתיב בני ישראל, ובציווי מלאכת המשכן כתיב שמות כה, ב), מאת כל איש. הזוהר (ח"ב קצח, א) הקשה קושיא זו. ועוד מזה זה קחו מאתכם (שמות לה, ה). וכתב שציווי מלאכת המשכן מפי הקב"ה למשה, דהיינו ויקחו לי תרומה, זה היה קודם שעשו העגל, ואז אמר הקב"ה מאת כל איש תקחו תרומה אפילו מערב רב. אבל ציווי משה לישראל היה לאחר מעשה העגל במחרת של יום כיפור, וקלקול העגל היה על ידי הערב רב, על כן ויקהל משה עדת בני ישראל דוקא, ואמר קחו מאתכם דוקא ולא מערב רב, עיין שם. אבל רש"י מנגד דבריו בפרשת כי תשא בפסוק (שמות לא, יח) ויתן אל משה ככלותו עיין שם, וכן הוא בתנחומא בפרשת תרומה (פ"ח). ובאמת תמיהה גדולה על רש"י במה שרוצה שם להוכיח דאין מוקדם ומאוחר בו, ומוכיח דהא לא צוה משה רק ממחרת יום כיפור זהו אמת, אבל מנא ליה דציווי הקב"ה למשה לא היה קודם העגל, וכן הוא דעת הזוהר.

ספר השל"ה הקדוש – ספר במדבר דברים – במדבר נשא בהעלותך תורה אור אות י"ג

ישראל סמכו את ידיהם על הלויים, והם היו מכפרים על עון העגל שעשו ישראל – נמצא קדושת הלויים היא גורמת להיות ישראל קדושים – הלויים הם שלוחים של ישראל, ושליח של אדם כמותו – הרי יתבאר בכאן מחנה ישראל, ישראל קדושים הם ונטהרו מעון העגל, ונסמך אחר כך לטהרת העגל פרשת פסח שני – הנה ישראל כשעשו העגל המירו את כבודו בתבנית שור, מכח ערב רב שהסיתו אותם, שעבדו מתחלה מזל טלה, וכשראו שנלקה בחרו במזל של אחריו, על כן בא מצות פסח שני באייר, שהוא על סדר חדשים במזל שור, כי הפסח מורה על בטול כחות המזלות,

ומורה בפרטות על ביטול מזל טלה, שהוא הראשון היותר גבוה, והך הכפתור וירעשו הסיפים – ואלה הרשעים הערב רב שוטים היו, ולא היו מבינים אם הראשון נלקה מכל שכן הבא אחריו

היא נגד מחנה ישראל. כי רמז הכתוב קח את הלוי מתוך בני ישראל, כי הלוי נתנו כפרה תחתיהם, על כן סמכו ישראל את ידיהם על הלויים. והם היו מכפרים על עון העגל שעשו ישראל, כמו שהביא רש"י בשם רבי משה הדרשן. נמצא קדושת הלויים היא גורמת להיות ישראל קדושים. על כן הוזכרו ישראל בפסוק ואתנה את הלויים נתונים וגו' (במדבר ח, יט) חמש פעמים, נגד חמשה חומשי תורה כמו שפירש רש"י. ומהם נמשך חמש מדריגות הנשמה שזכרתי בפרשת נשא, נפש רוח נשמה חיה יחידה. והלויים הם שלוחים של ישראל, ושליח של אדם כמותו. הרי יתבאר בכאן מחנה ישראל, ישראל קדושים הם ונטהרו מעון העגל, ונסמך אחר כך לטהרת העגל פרשת פסח שני. הנה ישראל כשעשו העגל המירו את כבודו בתבנית שור, מכח ערב רב שהסיתו אותם, שעבדו מתחלה מזל טלה, וכשראו שנלקה בחרו במזל של אחריו, על כן בא מצות פסח שני באייר, שהוא על סדר חדשים במזל שור. כי הפסח מורה על בטול כחות המזלות כמבואר במקומו, ומורה בפרטות על ביטול מזל טלה, שהוא הראשון היותר גבוה, והך הכפתור וירעשו הסיפים (עמוס ט, ח), ואלה הרשעים הערב רב שוטים היו, ולא היו מבינים אם הראשון נלקה מכל שכן הבא אחריו.

ספר השל"ה הקדוש – ספר במדבר דברים –

פרשת חוקת תורה אור אות ב'

**תורת יהו"ה, תורת אלהים, תורת אמת, תורת האדם – ד'
כתות ולהם ד' שמות – א' עם, ב' קהל, ג' עדה, ד' קהל ה' –
עם, השיווי במושכלות והם ערב רב, עם שיש תוספת
קדושה מה – קהל, למעלה מזה, אמרו רז"ל קהל גרים אקרי**

קהל, והם נכנסים למצות התורה וטעמיה – עדה, למעלה מהם עדה הקדושה השלימה יודעים שמו יתברך – קהל ה', סוד נשמה לנשמה חזרת הנשמה למקומה

נחזור לענין ד' אלה, תורת יהו"ה, תורת אלהים, תורת אמת, תורת האדם. ד' כתות ולהם ד' שמות. א' עם, ב' קהל, ג' עדה, ד' קהל ה'. עם, השיווי במושכלות והם ערב רב, עם שיש תוספת קדושה מה. קהל, למעלה מזה, אמרו רז"ל (יבמות נו, א), קהל גרים אקרי קהל, והם נכנסים למצות התורה וטעמיה. עדה, למעלה מהם עדה הקדושה השלימה יודעים שמו יתברך. קהל ה', סוד נשמה לנשמה חזרת הנשמה למקומה.

**ספר השל"ה הקדוש – ספר במדבר דברים –
פרשת ואתחנן תורה אור אות א'**

**הזמזומים הם מבירור חכמה לשון מחשבה, כמה דאת אמר
כאשר זמם, ומאלו היה הערב רב, וכל מי שיש לו הרהור
ומחשבות רעות הוא מהם**

ובקונטרסי האר"י ז"ל מצאתי, יש לדעת למה בשבעה עממין ציוה הש"י לא תחיה כל נשמה, ובשעיר ועמון ומואב ציוה שלא להלחם. והענין כי שבעה עממין הם שבע קליפות, השבעה כלים שנשברו, ואז כבר יצא מהם כל הקדושה. אבל של שלוש ראשונות עדיין היה בהם קדושה, והם קני קניזי קדמוני, שהוא מה שנתברר מג' ראשונות. ולעתיד יגמור לצאת כל הקדושה מהם, ואז גם מהם לא נחיה כל נשמה. ואלו הג' הם שעיר ועמון ומואב. שעיר רמז לראשונה, כמה דאת אמר משעיר מלכין, מו א ב לשון אב' חכמה, עמון נועם בינה. ושעיר הוא אדום, והשבעה מלכים שמלכו שם אינם ממנו רק מלכו בארצו, לכן כתיב בכל אחד מהם שם ארצו כי לא היו מאדום. והזמזומים הם מבירור חכמה לשון מחשבה, כמה דאת אמר כאשר זמם, ומאלו היה הערב רב, וכל מי שיש לו הרהור ומחשבות רעות הוא מהם. סיחון לשון סייחים ועגלים, והוא קליפת

חמור, והוא הערלה שעל הברית. ועוג הוא עור הפריעה המקיף הברית, וזהו עג עוגה (תענית יט, א), והיא קליפה קשה במאוד, גם כי דקה היא יותר קרובה לקדושה.

ואלו הם שני מלכי האמורי שהוא היסוד, כמה דאת אמר שנים שלשה נגרגים בראש עמיר (ישעיה יז, ו). אשר בעבר הירדן, הירדן הוא יסוד הנוקבא, ולכן לא היה אפשר להלחם במ ולנצחם אלא משה רבינו ע"ה, שהוא עמודא דאמציעתא ומשתלשל בברית קודש, והוא שוברם ולקח הקדושה מהם. ולכן שני מלכי האמורי ראשי תיבות 'משה'. והשם יתברך אמר לו (דברים ב, לא), ראה החילותי 'תת' לפניך, שכפת השר שלו לפניו. וארץ ישראל היא הנוקבא, והירדן יסוד, וזהו שאמר (תהלים ג, ב), מציון מכלל יופי, פירוש שבה נכלל היופי שהוא יסוד הזכר הנקרא יופי, בסוד יפה תואר ויפה מראה. יוסף בנימטריא ציון. וזהו שאמר (דברים לא, יא), בבוא כל ישראל לשון ביאה ממש בו, עיין שם שהאריך. הרי ארץ ישראל מפנימיות הקדושה, ושבעה עממין אשר השרים אלהיהם וכל אלהי העמים אלילים כל שבעים אומות, על כן אסור להתחתן בהם כי הם מזוהמת הנחש טיפה סרוחה, וזו האומות שהם שורש פורה ראש, אסור להתחתן בהם אפילו בנרותן. ובא הציווי בכלל האומות לא תחנם, שלא לחון ולחמול על אחד מהם, כי הם אינם משורש החמלה והחנינה, רק מצד הקליפה הקשה אכזרים הם.

ספר השל"ה הקדוש – ספר במדבר דברים – פרשת ואתחנן תורה אור אות ג'

סוד גדול בפסוק "ויתעבר ה' בי למענכם" בשם המקובל מהר"ר חיים תלמיד מובהק של האר"י ז"ל, ויתעבר ה' בי וגו', בכל דור בא משה בסוד עיבור, לפי שהקב"ה לא היה רוצה לקבל הערב רב, ובזה לא היה מיתה ולא גלות לעולם, שנאמר "חרות על הלוחות" – והוא קבלם בחשבו כי טוב להכניסם בקדושה, ובפרט שהיו נוגעים לו קצת, כמו

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שנאמר "העם אשר אנכי בקרבו", וכתוב "וכל העם אשר ברגליך", ולזה רצה לתקנם – ואדרבה הם קלקלו לישראל – וזהו שאמר "לך רד כי שחת עמך", נשחת לא נאמר אלא שחת, שחת לישראל – ועתה רוב הדור מהם – ולזה הוצרך לבוא משה בעיבור אחד לחמשים שנה, למי שהוא השורש ישראל לתקנו שלא יטעוהו ערב רב

גם יש סוד גדול רמוז בפסוק ויתעבר ה' בי למענכם, הנוגע גם כן לפרשה של מתנה טובה של תורה. וזהו הלשון אשר מצאתי כתוב בשם המקובל מהר"ר חיים תלמיד מובהק של האר"י ז"ל, ויתעבר ה' בי וגו', בכל דור בא משה בסוד עיבור, לפי שהקב"ה לא היה רוצה לקבל הערב רב, ובזה לא היה מיתה ולא גלות לעולם, שנאמר (שמות לב, טז), חרות על הלוחות. והוא קבלם בחשבו כי טוב להכניסם בקדושה, ובפרט שהיו נוגעים לו קצת, כמו שנאמר (במדבר יא, כא), העם אשר אנכי בקרבו, וכתוב (שמות יא, ח), וכל העם אשר ברגליך, ולזה רצה לתקנם. ואדרבה הם קלקלו לישראל, וזהו שאמר (שמות לב, ז), לך רד כי שחת עמך, נשחת לא נאמר אלא שחת, שחת לישראל. ועתה רוב הדור מהם, ולזה הוצרך לבא משה בעיבור אחד לחמשים שנה, למי שהוא השורש ישראל לתקנו שלא יטעוהו ערב רב.

וקודם שחטאו ישראל היה משה בתכלית השלימות והיה משיג שער החמשים של נ' שערי בינה הגדול מכלם, וכשחטאו ישראל נעלם ממנו, וזהו שאמר לך רד, רצה לומר רד ממנין לך. וזה שאמרו רז"ל (ר"ה כא, ב), נ' שערי בינה נבראו בעולם, ונתנו למשה חסר אחד. פירוש, מעיקרא כלם נתנו לו, ואח"כ חסרהו אחד, וזהו שאמר (תהלים ח, ו), ותחסרהו מעט מאלהים, כי מעיקרא שלם היה, אלא שאחר כך חסרתו היותר מעט מאלהים שהוא אות א'. או פירושו שחסרתו הרבה ולא נשאר לו אלא מ"ט, כמו שכתוב בילקוט אל תקרי מעט אלא מ"ט, והמ"ט הם מעט מזעיר בערך שער החמשים שהוא גדול ונפלא מכלם. והנה להיות שכוונת משה היתה טובה, הש"י לא ימנע טוב להולכים בתמים, ובעת

תוסף רוחם יגועון לא יגרע מצדיק עינו, וזהו שאמר (דברים לד, א), ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו, 'נבו' נ' בו, ונכנס ה'נ' בשמו ונעשה נשמה, וידוע כי נשמה בבינה.

כמה תפילות התפלל משה שלא יבא בעיבור בכל דור ולא נענה, זהו שאמר משה "ויתעבר ה' בי למענכם", שאני בא בעיבור בכל דור בשבילכם, כי אתם גרמתם לי, והיה מדבר עם ערב רב – או ידבר עם ישראל ופירוש למענכם כדי לתקן אתכם

והנה כמה תפילות התפלל משה שלא יבא בעיבור בכל דור ולא נענה, וזהו שאמר משה (דברים ג, כו), ויתעבר ה' בי למענכם, שאני בא בעיבור בכל דור בשבילכם, כי אתם גרמתם לי, והיה מדבר עם ערב רב. או ידבר עם ישראל ופירוש למענכם כדי לתקן אתכם, ומלת 'בי' רומז ל"ב חדשים, שיש עיבור ל"ב חדשים, כענין רבה תוספאה (יבמות פ, ב). ולא שמע אלי, שלא קבל תפילתי בזה.

ויאמר ה' אלי רב לך, כי בתחלה היה רבן של נביאים, אך אח"כ בכל דור יצטרך לרב שיבא אליהו ז"ל וילמדוהו, ויתנוצץ בו הדור, ובתחלה יהיה כאלם לא יפתח פיו. ומצינו שאף באותו הזמן נתקיים בו קצת מזה, כמו שאמרו רז"ל לא אוכל עוד לצאת ולבוא בדברי תורה, מלמד שנסתמו ממנו מעיינות חכמה (סוטה יג, ב), והיה צריך ללמוד מיהושע. וזהו גם כן רב לך, כבר יש לך רב והוא יהושע. וזה נרמז בפסוק (דברים יח, יח), נביא א קים ל הם מ קרב אחיהם, ראשי תיבות אלם, ואח"כ ונתתי דברי בפיו שיהיו נובעים דברי מקרבו, ואח"כ יעלה יותר שאצונו ואדבר עמו בגלוי. וזהו שנאמר (תהלים לט, ג), נאלמתי דומיה, דום י"ה, פירוש יה גזר עלי להיות אלם, החשתי מטוב, ואין טוב אלא תורה, וכאבי נעכר, הם היסורין שבאים עליו, וכמו שאמרו בספר הזוהר כי בתחלה משה יהיה שמ"ה ושממה.

"ויתן את רשעים קברו", פירוש שנכנסת ונקברת נפשו בסוד עיבור בגופות של הדורות הללו שהם כרשעים לגבי

דידיה – לכן "אחלק לו ברבים", רצה לומר שיקח שכר כנגד כולם, כיון שזיכה לכל הדורות – ובודאי שקול משה כנגד כל ישראל, כמו שאמרו רז"ל משה זכה וכו' זכות הרבים תלוי בו – "ואת עצומים יחלק", פירוש הוא יקבל חלקו מהקב"ה ממש, ושאר הצדיקים יקבלו על ידו, תחת אשר הערה למות נפשו בכל דור – ולזה כתיב "משה משה" בלי הפסק, לרמוז שבכל דור הוא בא – "ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא", שעל ידו נגמר לימחל חטא הדורות, וחטא אדם וחיה שהם רבים פירוש גדולים

וזהו שאמר הנה ישכיל עבדי (ישעיה נב, יג), הוא משה והוא משיח, כי שילה בנימטריא משה. ואמרו רז"ל (במ"ר יא, ג) כגואל ראשון כך גואל אחרון, וכן הדור שהולך הוא הדור שבא, וזהו שנאמר (מיכה ז, טו), כימי צאתך מארץ מצרים וגו', היה לו לומר אראך, או כימי צאתו, אלא רמז שאתה עצמך יצאת ממצרים, ואמר אראנו לומר שאתה הוא אותו הדור. ואמר הנה ישכיל וגו', כי המעלות יהיו בהדרגה, בתחלה ישכיל, ואחר כך ירום, ואח"כ ונשא, ואחר כך וגבה, ואח"כ מאד אותיות אדם, כי יהיה כמו אדם קודם חטאו, ואז יתוקן הכל וסוף המעשה בתחילת המחשבה, וזוהי היותר עליונה. והולך הפסוק ומגלה מה שיעבור עליו באלו הדורות, עד שבשכיל כך ראוי לעלות לכל אותה מעלה. ואמר (ישעיה נב, יד), כאשר שממו עליך רבים בן משחת מאיש מראהו, מאיש זה משה, מראהו ותארו זה קירון אור פניו שקרן אז, אך באלו הדורות בא באחד העם, ועליו מדברת כל הפרשה. ואמר מי האמין וכו' וזרוע ה' על מי נגלתה, פירושו אפשר שזהו שנגלה עליו זרוע ה', כמו שנאמר (דברים לד, יב), ולכל היר החזקה כו', ואמר ויתן את רשעים קברו, פירוש שנכנסת ונקברת נפשו בסוד עיבור בנפשות של הדורות הללו שהם כרשעים לגבי דידיה. לכן אחלק לו ברבים, רצה לומר שיקח שכר כנגד כולם כיון שזיכה לכל הדורות. ובודאי שקול משה כנגד כל ישראל, וכמו שאמרו רז"ל (אבות ה, יח), משה זכה וכו' זכות הרבים תלוי בו. ואת עצומים יחלק, פירוש הוא יקבל חלקו מהקדוש ברוך הוא ממש, ושאר הצדיקים

יקבלו על ידו, תחת אשר הערה למות נפשו בכל דור. ולזה כתיב (שמות ג, ד) משה משה בלי הפסק, לרמוז שבכל דור הוא בא. ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא, שעל ידו נגמר לימחל חטא הדורות, וחטא אדם וחווה שהם רבים פירוש גדולים, עד כאן מצאתי.

"ויתעבר ה' בי למענכם", היו לאחר שחטאו ישראל, אז ומשה עלה אל האלהים שהיא הבינה, והשיג אף שער החמשים – ואף שכל ישראל היו במעלה גדולה, היה משה עולה עליהם – ואז היה משה באספקלריא המאירה, אור בהיר מאור הגנוז, מאחר שהשיג גם כן שער החמשים – על שזכה בקבלת תורה לכל נ' שערי בינה נתקיים שם הבל, כי משה גלגול הבל, וכבר לקח ה'ה' לשמו דהיינו משה, עתה עלה בהר הבוער באש עד ל"ב השמים, שהם ל"ב נתיבות חכמה מצד השפעתם לבינה – כי כשזכה לכל נ' שערי בינה ממילא קיבל השפעתו ל"ב נתיבות חכמה, הרי נשלם שם ה'הבל', וגם ב'ה' הוסיף הארה בה' חומשי תורה – בהאר"י ז"ל, ב'עלותי ה'הרה ל'קחת ראשי תיבות ה'ב"ל – והנה משה רבינו ע"ה עניו מכל אדם, לפי גדולתו ענותנותו – וכן היה הילל נשיא בישראל והיה עניו גדול, כי היה ענף ממשה רבינו ע"ה, לכך חי ק"ך שנה כמו משה רבינו ע"ה

והנה ויתעבר ה' בי למענכם היו לאחר שחטאו ישראל, אז ומשה עלה אל האלהים שהיא הבינה, והשיג אף שער החמשים. ואף שכל ישראל היו במעלה גדולה, היה משה עולה עליהם. וזהו סוד אנכי עומד בין ה' וביניכם, וכבר ידוע כי סוד אנכי בבינה, וכמו שאמר אנכי אגאל (רות ד, ד), והבינה היא היובל הדרור. ואז היה משה באספקלריא המאירה, אור בהיר מאור הגנוז, מאחר שהשיג גם כן שער החמשים. וכזה יובן מה שנאמר (דברים ה, ד), פנים בפנים דיבר ה' עמכם, משמע שלא היה הפסק ביניהם, ואיך אמר אנכי עומד בין ה' וביניכם. אלא משה רבינו ע"ה לא הוה הפסק, כי הוא לא היה מחיצה רק אור בהיר וזהיר. ועל שזכה בקבלת תורה לכל נ' שערי בינה נתקיים שם הבל, כי משה גלגול

הבל כנודע. וכבר לקח ה'ה' לשמו דהיינו משה, עתה עלה בהר הבוער באש עד ל"ב השמים, שהם ל"ב נתיבות חכמה מצד השפעתם לבינה. כי כשזכה לכל נ' שערי בינה ממילא קיבל השפעתו ל"ב נתיבות חכמה, הרי נשלם שם 'הבל'. וגם ביה' הוסיף הארה בה' חומשי תורה. ומצאתי בקונטרסי האר"י ז"ל, ב עלותי ה הרה ל קחת ראשי תיבות הבל. והנה משה רבינו ע"ה עניו מכל אדם, לפי גדולתו ענותנותו. וכן היה הילל נשיא בישראל והיה עניו גדול, כי היה ענף ממשה רבינו ע"ה, לכך חי ק"ך שנה כמו משה רבינו ע"ה. ותמצא בע"ב שמות של ויסע ויבא ויט, שני שמות סמוכין מה"ש לל"ה הם אותיות מש"ה הל"ל. וכן בכאן נרמז ה הרה ל קחת ל וחות ראשי תיבות הל"ל. וכן ל קחת ל חות ה אבנים גם כן ראשי תיבות הל"ל. ושניהם לפי גדולתן ענותנותן. וזהו רמז על הארץ הראך את אשו הגדולה, במי נתקיים התורה שנתנה באש, במי שמשפיל את עצמו כארץ. וההר בוער באש עד לב השמים, ומשה עלה לשם וזכה ללב, ול"ב עם ה' חומשי תורה נשלם הבל הנתגלגל במשה.

"את הקול מתוך החושך וההר בוער באש", כמעט החושך והאש הם שני הפוכים – יש בזה סוד, כי האש שהוא שלהבת, 'שלהבת' אותיות 'הבל' 'שת' שהם מגולגלים במשה רבינו ע"ה, והחושך ירמוז על קין שהלך חשיכים – על פי הסוד של האר"י ז"ל, ענין אדם וחוה וקין והבל – אדם הוא מחכמה, ופירש 'חכמה' 'כח' 'מה', פירוש הנשמה וכח דזעיר הנקרא 'מה' בגימטריא 'אדם' – חוה היא מבינה אם כל חי – קין והבל הם מהדעת – הבל מצד החסדים, ה' ב"ל ל"ב נתיבות חכמה – וקין ה' גבורות שבו מצד הבינה, הנקרא קן ובית לחכמה ויש בה בחינת חכמה גם כן – ולזה ה"י' שהיא מהחכמה היא בין שתי אותיות קן, וזהו סוד ודרור קן לה – וקין היה מצד חוה – קין בגימטריא ק"ס, אהי"ה דיודי"ן, לכן יש בקין 'ן' ארוכה רמז לנ' שערי בינה – 'הבל' ה' פעמים ל"ב בגימטריא 'קין', רק שקין מגולה והבל סתום, והם כלולים זה בזה – ('קרח' 'הבל' בגימטריא

מש"ה) – אך בקין גובר בחינת בינה ובהבל חכמה, ושניהם בסוד הדעת

והנה כתיב את הקול מתוך החשך וההר בוער באש (דברים ה, ט). וכמעט החשך והאש הם שני הפוכים. אבל נראה דיש בזה סוד, כי האש שהוא שלהבת, 'שלהבת' אותיות 'הבל' 'שת' שהם מגולגלים במשה רבינו ע"ה, והחושך ירמוז על קין שהלך חשיכים. ויתבאר זה על פי הסוד שמצאתי בקונטרס האר"י ז"ל, וזה לשונו, ענין אדם וחווה וקין והבל. אדם הוא מחכמה, ופירש 'חכמה' 'כח' 'מה', פירוש הנשמה וכח דזעיר הנקרא 'מה' בגימטריא 'אדם'. חווה היא מבינה אם כל חי. קין והבל הם מהדעת. הבל מצד החסדים, ה' ב"ל ל"ב נתיבות חכמה. וקין ה' גבורות שבו מצד הבינה, הנקרא קן ובית לחכמה ויש בה בחינת חכמה גם כן, ולזה ה"י שהיא מהחכמה היא בין שתי אותיות קן. וזהו סוד ודרור קן לה, ונה'ק' דקן רבתין פירוש דרור שהיא הבינה, יובל חרות קן לה שהיא קן לחכמה. וקין היה מצד חווה, וזה סוד (בראשית ד, א), ותאמר קנתי איש את ה', כלומר אני קנתי ולא אדם. ולזה היה בכור, משל לשפופרת שפיה צר וכו', טפת אדם שהוא הבל נכנס תחילה, ואח"כ הזריעה היא את קין, וכשיצאו יצא קין הראשון. קין בגימטריא ק"ס, אה"ה דיודי"ן, ולכן יש בקין י' ארוכה רמז לנ' שערי בינה. 'הבל' ה' פעמים ל"ב בגימטריא 'קין', רק שקין מגולה והבל סתום, והם כלולים זה בזה. והגהה, לעיל בפרשת קרח כתבתי, 'קרח' 'הבל' בגימטריא משה]. אך בקין גובר בחינת בינה ובהבל חכמה, ושניהם בסוד הדעת.

ספר השל"ה הקדוש – הגהות לספר בראשית – וישב מקץ ויגש

האר"י כתב "לכו אל יוסף כל אשר יאמר אליכם תעשו", אמרו רז"ל כי יוסף מל אותם – סוד הדבר, אותם ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היו להביא להציל אותם ניצוצות של קרי של אדם הראשון, לכן

נידונו בעבודה לצרפם וללבנם. – ניצוצות אלו באו תחלה בדור המבול ובדור הפלגה, גם הם חטאו כו' כענין אדם והיו משחיתים זרעם – אותם ניצוצות שהיו בני בניהם ואותם אשר יצאו בדור המבול, הנה אלה היו סוד אלו מצריים שמל יוסף והחזירם אל הקדושה בסוד ברית העליון, לפי שיצאו משם בסוד קרי – וזהו "את העם העביר אותם לערים מקצה גבול מצרים" – כי אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל וטלטלם לצרפם וללבנם, ואלו הם הערב רב

ומצאתי בקונטרס האר"י שכתב וזה לשונו, לכו אל יוסף כל אשר יאמר אליכם תעשו וכו'. כבר הודעתך מה שאמרו רבותינו ז"ל (בר צא, ה) כי יוסף מל אותם. וסוד הדבר, דע כי הודעתך שאותם ק"ל שנה שהיו ישראל במצרים קודם לידת משה רבינו ע"ה, היו להביא להציל אותם ניצוצות של קרי של אדם הראשון. ולכן נידונו בעבודה לצרפם וללבנם. וגם הודעתך כי ניצוצות אלו באו תחלה בדור המבול ובדור הפלגה, גם הם חטאו כו' כענין אדם והיו משחיתים זרעם כנודע. והנה אותם ניצוצות שהיו בני בניהם והנה אותם אשר יצאו בדור המבול, הנה אלה היו סוד אלו מצריים שמל יוסף והחזירם אל הקדושה בסוד ברית העליון, לפי שיצאו משם בסוד קרי. וזהו את העם העביר אותם לערים מקצה גבול מצרים כו', כי אלו שהעביר יוסף הם אותם שמל וטלטלם לצרפם וללבנם, ואלו הם הערב רב, עכ"ל.

ספר השל"ה הקדוש – וזו העמודים – פרק ו'

מי הוא הגורם לזה – מה כתיב באהרן תורת אמת היתה בפיהו – תעלה על דעתך שאהרן עבד אלילים, והלא עיכב עד שיבוא משה – יש אומרים כדרך שנתכוון יעקב אבינו ויתנו אל יעקב כל אלהי נכר קיים יעקב התורה קודם שנתנה לבניו כך נתכוון אהרן – ואעפ"כ העלה עליו הכתוב כאלו עבד ע"ז – אם כן הרי לך לפניך שאהרן עשה מה שיעקב עשה – ועדיין לא שבנו מטעותינו מאחר שהגרים עשו העגל ואם כן חס ושלום להתרעם על מה שקבלו הגרים וכענין שפירש

רש"י גבי שחת עמך שחת העם לא נאמר אלא עמך ערב רב שקבלת מעצמך וגיירתם ולא נמלכת בי ואמרת שידבקו גרים אם כן לא יפה עשו שקבלו הגרים – שור בזכות אברהם כי למדו מאברהם לקבל גרים כמאמר רז"ל על נאספו עם אלקי אברהם ולא אלקי יצחק ויעקב, אלא אברהם שהיה ראש לכל הגרים והיה מגייר גרים כענין ואת הנפש אשר עשו בחרן, וזכות זה בא להם מאברהם, ומשום הכי קאמר שור בזכות אברהם – "אברהם ראש לגרים" – יצחק ראש לנמולים לח' ימים

והשתא שפיר דורש מאחר שראה הפסוק שפתח בשור שנעשה מתועבה והוקשה לו והא אין קטיגור נעשה סניגור על כן אמר מי הוא הגורם לזה, עז זה יעקב כמבואר בתנא דבי אליהו וילקוט הביאו פרשת כי תשא (רמז שצא פסוק וישב העם), מה כתיב באהרן תורת אמת היתה בפיהו, וכי תעלה על דעתך שאהרן עבד אלילים והלא עיכב עד שיבוא משה, ויש אומרים כדרך שנתכוון יעקב אבינו ויתנו אל יעקב כל אלהי נבר קיים יעקב התורה קודם שנתנה לבניו כך נתכוון אהרן, ואף על פי כן העלה עליו הכתוב כאלו עבד עבודה זרה וכו', ואם כן הרי לך לפניך שאהרן עשה מה שיעקב עשה, ולזה הטעם דורש המדרש עז בזכות יעקב הוא שעמדה לו שלא נחשב לו לעבירה ולכן מקריבין ממנו, ועדיין לא שבנו מטעותינו מאחר שהגרים עשו העגל ואם כן חס ושלום להתרעם על מה שקבלו הגרים וכענין שפירש רש"י גבי שחת עמך שחת העם לא נאמר אלא עמך ערב רב שקבלת מעצמך וגיירתם ולא נמלכת בי ואמרת שידבקו גרים אם כן לא יפה עשו שקבלו הגרים, ולכן מסיק שור בזכות אברהם כי למדו מאברהם לקבל גרים כמאמר רז"ל (סוכה מט, ב) על נאספו עם אלקי אברהם ולא אלקי יצחק ויעקב, אלא אברהם שהיה ראש לכל הגרים והיה מגייר גרים כענין ואת הנפש אשר עשו בחרן, וזכות זה בא להם מאברהם, ומשום הכי קאמר שור בזכות אברהם. ומה שדורש כשב בזכות יצחק כוונתו לפי דרשת רבי יצחק משפט אדם ומשפט בהמה שוין, אדם נמול לשמונה ימים, וזה היה זכותו של יצחק שנתן זמן

לקרבן כזמן שיש במילה ח' ימים, וידוע המדרש (חגיגה ג:) אברהם ראש לגרים, יצחק ראש לנמולים לח' ימים, אם כן זכותו גרם שזמן הקרבת הקרבן כזמן המילה.

❁ ספר דרך עץ חיים ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'שה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ספר דרך עץ חיים להרמח"ל זיע"א

בהבל פיהם של תינוקות העולם מתקיים, וזה כי התורה מתחלשת לפעמים, ולפעמים מתחזקת מתחלשת על בני האדם מפני החטאים, ובפרט הערב רב שבישראל, כמו שאמרו בתיקונים, והקדוש ברוך הוא עושה בסיס לתורה מזה ההבל שאין בו חטא ובו התורה מתחזקת, כי כבר הוא מוכן לזה להמשיך כח התורה – "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", והוא ממש "יסדת" – וזהו "למען צורריך", שהם הערב רב – "להשבית אויב", שהוא הסיטרא אחרא, "להשבית" ממש – ואמר "ומתנקם" והוא סוד הנחש שהוא נוקם ונוטר – וזהו סוד לנחש קצצו רגליו, שנאמר בו "על גחונך תלך", ולנקום זה הוא רודף אחר הרגלים שהוא ענין "ברכי דרבנן דשילהי", והן סוד הרגלים של מעלה התומכות לגוף, ובהן תלוי כח תמיכות התורה לחזיק אותה שלא תמוט, בסוד "ותומכיה מאושר"

ותדע בודאי בהבל פיהם של תינוקות העולם מתקיים, וזה כי התורה מתחלשת לפעמים, ולפעמים מתחזקת. מתחלשת על בני האדם מפני החטאים, ובפרט הערב רב שבישראל, כמו שאמרו בתיקונים, והקדוש ברוך הוא עושה בסיס לתורה מזה ההבל שאין בו חטא ובו התורה מתחזקת, כי כבר הוא מוכן לזה להמשיך כח התורה כנאמר למעלה.

וזהו "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז" – והוא ממש "יסדת", וזהו "למען צורריך" – שהם הערב רב, "להשבית אויב" – שהוא הסיטרא אחרא, "להשבית" ממש. ואמר "ומתנקם" – והוא סוד הנחש שהוא נוקם ונוטר, וזהו סוד לנחש קצצו רגליו, שנאמר בו (בראשית ג יד): "על גחונך תלך", ולנקום זה הוא רודף אחר הרגלים שהוא ענין (ברכות ו) "ברכי דרבנן דשילהי", והן סוד הרגלים של מעלה התומכות לגוף, ובהן תלוי כח תמיכות התורה לחזיק אותה שלא תמוט, בסוד (משלי ג יח): "ותומכיה מאושר".

נמצא שהנחש רודף אחר ענין זה שלא להניח סמך לתורה חס וחלילה, כי הנחש הוא שיקרא דלא קאי – אך התורה היא קושטא קאי, והוא היה רוצה להנקם מזה ולגרוע לתורה חס וחלילה, שלא יהיה לה סמך בישראל, ותסתלק ותשכח מהם חס וחלילה – והבל פה התינוקות מתקן ממש תיקון זה, כי הם תלויים ממש באלו הרגלים העליונות הנקראות "תינוקות של בית רבן", והם סמכי קשוט בסוד קושטא קאי, וזהו "להשבית אויב ומתנקם"

נמצא, שהנחש רודף אחר ענין זה, שלא להניח סמך לתורה, חס וחלילה, כי הנחש הוא – שקרא דלא קאי, אך התורה היא – קושטא קאי, והוא היה רוצה להנקם מזה ולגרוע לתורה חס וחלילה, שלא יהיה לה סמך בישראל, ותסתלק ותשכח מהם, חס וחלילה. והבל פה התינוקות מתקן ממש תיקון זה, כי הם תלויים ממש באלו הרגלים העליונות הנקראות "תינוקות של בית רבן", כמפורש ב זוהר, והם סמכי קשוט בסוד קושטא קאי, וזהו "להשבית אויב ומתנקם".

❁ ספר אדיר במרום ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'שה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ספר אדיר במרום ח"א – תניא אמר רבי
 שמעון

כמו שהיו"ד כוללת תלת קוצין, שהם סוד התלת גוונין של הקש"ת, כנגד זה יש ג' כסויים, שלהעבירם צריך מילה ופריעה ואטיפו דדמא – וסודם "עשו" ו"ישמעאל" ו"ערב רב", והם ממש מקבילות לג' אבות – עשו וישמעאל באים מיצחק ואברהם, וערב רב נתערב בזרעו של יעקב, כי כל זה תלוי במצות המילה – זהו סוד "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם"

ואפרש לך עתה ענין הכסויים האלה. כי הנה כמו שהיו"ד כוללת תלת קוצין, שהם סוד התלת גוונין של הקש"ת, כנגד זה יש ג' כסויים, שלהעבירם צריך מילה ופריעה ואטיפו דדמא. וסודם עשו וישמעאל וערב רב, והם ממש מקבילות לג' אבות. כי עשו וישמעאל באים מיצחק ואברהם, וערב רב נתערב בזרעו של יעקב, כי כל זה תלוי במצות המילה. וזהו סוד, ולכל בני ישראל היה אור במושבותם (שמות י, כג).

ענין המילה – כשאין ערלה מכסה, אז החסדים מתפשטים מן החזה ולמטה, והם ע' בסוד ע' נפש – וזהו ממש מקום הישוב, שהוא המקום שרחל מצויה שם – וזהו במושבותם – בהיות האור הזה מתפשט שם, אזי ישראל הם בגדולה – אך בשלוט הערלה נאמר, השיב אחור ימינו מפני אויב, ואז נשאר החושך והגלות – עד מתי אלהים יחרף צר, כנגד הערלה – ינאץ אויב שמך לנצח, כנגד הפריעה – למה תשיב ירך כו', כנגד אטיפו דדמא

וכבר נתבאר ענין המילה במקומו, כי כשאין ערלה מכסה, אז החסדים מתפשטים מן החזה ולמטה, והם ע' בסוד ע' נפש. וזהו ממש מקום הישוב, שהוא המקום שרחל מצויה שם, וזהו, במושבותם. ובהיות האור הזה מתפשט שם, אזי ישראל הם בגדולה. אך בשלוט הערלה נאמר, השיב אחור ימינו מפני אויב (איכה ב, ג), ואז נשאר החושך והגלות. וז"ש, עד מתי אלהים יחרף צר (תהלים עד, י), כנגד הערלה. ינאץ אויב שמך לנצח, כנגד הפריעה. למה תשיב ירך כו', כנגד אטיפו דדמא.

הספירות בסוד ש"ד דשד"י הם שמות של אלהים – ע"ז נאמר עד מתי אלהים יחרף צר – אלו הה' אותיות עצמן המה אותיות מנצפ"ך שסודם צ"ר – זה סוד ונחש עפ"ר לחמו ר"ל ע', נקודות אלהים – פ"ר מנצפ"ך – והערלה עצמה נקראת חרפ"ה, בסוד גלותי את חרפת מצרים מעליכם, וכן וחרפת עמו יסיר – נמצא שהצר מחרף

וזה כי כבר שמעת, היאך הספירות בסוד ש"ד דשד"י הם שמות של אלהים. ועל זה נאמר, עד מתי אלהים יחרף צר. כי אלו הה' אותיות עצמן המה אותיות מנצפ"ך שסודם צ"ר. וזה סוד, ונחש עפ"ר לחמו (ישעיה סה, כה), ר"ל, ע' – נקודות אלהים, פ"ר – מנצפ"ך. והערלה עצמה נקראת חרפ"ה, בסוד, גלותי את חרפת מצרים מעליכם (יהושע ה, ט), וכן, וחרפת עמו יסיר וכו' (ישעיה כה, ח). ונמצא שהצר מחרף.

יש עוד בחינת ישמעאל, שיש לו מילה ולא פריעה – נמצא שהוא מנאץ את השם שהוא סוד הי' הזאת, שנאמר בה אני

ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן – ועד שלא נפרעת היה נקרא שהאויב מנאץ השם, כי תראה כי פר"ע הוא בגי' שמ"י, והוא סוד פריעה, פרע י"ה – בהיות ישמעאל (נ"א ישראל) בסוד נצח, ועשו בסוד הוד, אמר ינאץ אויב שמך לנצ"ח

ויש עוד בחינת ישמעאל, שיש לו מילה ולא פריעה. ונמצא שהוא מנאץ את השם שהוא סוד ה' הזאת, שנאמר בה, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן (ישעיה מב, ח). ועד שלא נפרעת היה נקרא שהאויב מנאץ השם, כי תראה כי פר"ע הוא בגי' שמ"י, והוא סוד פריעה – פרע י"ה. ובהיות ישמעאל [נ"א, ישראל] בסוד נצח, ועשו בסוד הוד, אמר, ינאץ אויב שמך לנצ"ח.

אך הנה עוד יש הערב רב שבעבורם גם כן אין החסדים האלו מאירים לישראל, ועליהם אמר למה תשיב ידך וימינך מקרב חיקך כלה – והוא גם כן מה שכתוב השיב אחור ימינו, כי הם החסדים החוזרים לאחור, וחוזרים ממש אל החיק שהוא המקום שמשם היו מתגלים – בזרוע יש ב' בחינות, בחינת יד ובחינת יד ימין – כי היד הוא סוד הי"ד פרקים שהם שייך לימין ולשמאל – ויש בחינת ה' אצבעות, שהם סוד הה' חסדים – י"ד הוא סוד כל השבטים, כי י"ב שבטים הם, ולוי מתחלק לב' כהן ולוי, הרי י"ד – ובסוד הה' חסדים נעשים ע', דהיינו ה' פעמים י"ד, והוא סוד הע' חסדים שאמרנו שמתגלים – וכל זה צריך להיות שב אחור מפני הערב רב

אך הנה עוד יש הערב רב שבעבורם גם כן אין החסדים האלו מאירים לישראל, ועליהם אמר, למה תשיב ידך וימינך מקרב חיקך כלה (תהלים עד, יא). והוא גם כן מ"ש, השיב אחור ימינו, כי הם החסדים החוזרים לאחור, וחוזרים ממש אל החיק שהוא המקום שמשם היו מתגלים. והנה בזרוע יש ב' בחינות, בחינת יד ובחינת יד ימין. פירוש – כי היד הוא סוד הי"ד פרקים שהם שייך לימין ולשמאל. ויש בחינת הה' אצבעות, שהם

סוד הה' חסדים. והנה י"ד הוא סוד כל השבטים. כי הלא י"ב שבטים הם, ולוי מתחלק לב' כהן ולוי, הרי י"ד. ובסוד הה' חסדים נעשים ע', והיינו ה' פעמים י"ד, והוא סוד הע' חסדים שאמרנו שמתגלים. וכל זה צריך להיות שב אחור מפני הערב רב.

בשוב אלה החסדים לאחור, נאמר בז"א כביכול תשש כחו כנקבה שהוא ממש סוד אחור, בסוד אחור וקדם צרתני – שלא נשאר רק בחינת הנוקבא שזה סוד אחור באחור – אך כשחוזרים החסדים להאיר, הנה אפילו הגבורות מאירות בבחינת זכר וגורמות הישועה, כי הם הישועות, בסוד כו"ס ישועות – וזהו סוד ואלהי"ם מלכי מקדם פועל ישועות בקרב הארץ

ותדע גם כן שבשוב אלה החסדים לאחור, נאמר בז"א כביכול תשש כחו כנקבה (ברכות לב א) שהוא ממש סוד אחור, בסוד, אחור וקדם צרתני (תהלים קלט, ה). והיינו שלא נשאר רק בחינת הנוקבא שזה סוד אחור באחור. וכבר נתפרש דבר זה במקום אחר ואין פה מקום להאריך בזה. אך כשחוזרים החסדים להאיר, הנה אפילו הגבורות מאירות בבחינת זכר וגורמות הישועה, כי הם הישועות, בסוד, כו"ס ישועות (תהלים קטז יג), וזהו סוד, ואלהי"ם מלכי מקדם פועל ישועות בקרב הארץ (תהלים עד, יב).

ספר אדיר במרום ח"א – ומחצדי הקלא זעירין אינון

מפני החטאים אשר חטאו ישראל, ומה שגרמו למשה לחטוא בסלע, ועניני הערב רב וכל שאר קלקולים שהיו בעולם, הם גורמים סיתום הס"א – ונשמותיהם של צדיקים מתקנות בעד ישראל הרבה, כי הם סובלים חטאיהם, בסוד והוא מחולל מפשעינו – והם צריכים להיות במלחמה הזאת הנראית לפנינו ביניהם – ובאמת אינו אלא כנגד הס"א – ועל כן הנה רעיא מהימנא המשיך ההארה הזאת להם, והיתה

הולכת להעביר סיתום הרעה הנמשך, מאחר שאין תלמידי חכמים למטה לומדים לשם שמים כראוי, והם בתחלה היתה הארתם חזקה בסוד המגן, ולכן נצולו מן האבן, כי לא הוצרכו למחץ, ואז היה ממשיך המשך יותר גדול בסוד שית אבנין, שלבחינתם לא היה להם זה הכח

והנה כל אלה הדברים נראים כדברי קנטורים, אך הוא הדבר אשר דברתי לך, כי כח הארות הנמשכות בגבורה הם מעבירים סיתום הס"א. והוא סוד, הוכח לחכם ויאהבך (משלי ט, ח), והאמת כי מפני החטאים אשר חטאו ישראל, ומה שגרמו למשה לחטוא בסלע, ועניני הערב רב וכל שאר קלקולים שהיו בעולם, הם גורמים סיתום הס"א. ונשמותיהם של צדיקים מתקנות בעד ישראל הרבה, כי הם סובלים חטאיהם, בסוד, והוא מחולל מפשעינו (ישעיה נג, ה). והם צריכים להיות במלחמה הזאת הנראית לפנינו – ביניהם, ובאמת אינו אלא כנגד הס"א. ועל כן הנה רעיא מהימנא המשיך ההארה הזאת להם, והיתה הולכת להעביר סיתום הרעה הנמשך, מאחר שאין תלמידי חכמים למטה לומדים לשם שמים כראוי. והם בתחלה היתה הארתם חזקה בסוד המגן, ולכן נצולו מן האבן, כי לא הוצרכו למחץ. ואז היה ממשיך המשך יותר גדול בסוד שית אבנין, שלבחינתם לא היה להם זה הכח, וכל זה תבין עוד כאשר אפרש לך ענין הקירטא בס"ד.

ועוד החזירו ההמשכה אליו, להעביר הרע מה שמתאחז מפני חטאו בסלע ובסוד הערב רב – והבן היטב, כי כל אלה הם תיקונים גדולים שנתקנים תמיד למעלה על ידי הס' רבוא נשמתין דמתיבתא עילאה ומתיבתא דרקיע, וסודם שורש כל נשמות ישראל – כי כבר נתבאר במקומות רבים איך הנשמות הם כפולות – שיש חלק אחד עליון והוא עומד למעלה, וחלק אחד עומד למטה בתוך הגוף וסביבו, בסוד נר"ן ונשמה לנשמה – לכל משריין דנשמתין דמקננין עמד בדיוקנא דילך – בסוד הדיוקנא של הנשמה מתלבשות הנשמות האחרות לעשות התיקונים הצריכים להעשות עמהם – בסוד השרשים האלה עומדות כל הנשמות של

ישראל בסוד ס' רבוא – אע"פ שלמטה נתפשטו הנשמות לפרטות הרבה, אך בשרשם הם רק ס' רבוא – וכל נשמה כשחוזרת למקומה, הולכת תחת השורש שלה ונכללת שם – ואלה הס' רבוא הם נשרשים במתיבתא עילאה ובמתיבתא תתאה – ובמתיבתא תתאה הם הקושיות והמלחמות, ובמתיבתא עילאה אינו כן

ועוד החזירו ההמשכה אליו, להעביר הרע מה שמתאחז מפני הטאו בסלע ובסוד הערב רב. והבן היטב, כי כל אלה הם תיקונים גדולים שנתקנים תמיד למעלה על ידי הס"ר נשמתין דמתיבתא עילאה ומתיבתא דרקיע, וסודם שורש כל נשמות ישראל. והיינו כי כבר נתבאר במקומות רבים איך הנשמות הם כפולות, והיינו שיש חלק אחד עליון והוא עומד למעלה, וחלק אחד עומד למטה בתוך הגוף וסביבו, בסוד נר"ן ונשמה לנשמה. וכן נאמר במאמר לקמן, לכל משריין דנשמתין דמקננין עמך בדיוקנא דילך, ע"ש. כי בסוד הדיוקנא של הנשמה, מתלבשות הנשמות האחרות לעשות התיקונים הצריכים להעשות עמהם. והנה בסוד השרשים האלה עומדות כל הנשמות של ישראל בסוד ס"ר, אע"פ שלמטה נתפשטו הנשמות לפרטות הרבה, אך בשרשם הם רק ס"ר. וכל נשמה כשחוזרת למקומה, הולכת תחת השרש שלה ונכללת שם. ואלה הס"ר הם נשרשים במתיבתא עילאה ובמתיבתא תתאה. ובמתיבתא תתאה הם הקושיות והמלחמות. ובמתיבתא עילאה אינו כן, כמ"ש בז"ח בפרשת יתרו.

ספר אדיר במרום ח"א – למגזר מלין דקשוט

אודיעך כאן סוד גדול – כי הנה ודאי כל אחד נוטל חלקו בתורה, ונמצא שסיני אינו נשלם אלא כשכל אחד בא לעולם וגילה את חלקו – וא"כ מי שבא לעולם ולא נשתדל בתורה לגלות חלקו, איך התורה נשלמת – אך האמת הוא, שעל זה אמרו, שמשה הוא כבד פה וכבד לשון בגלות – והענין, כי סיני הוא הפה – והיה ראוי שיהיה פתוח ברווחה, להוציא

התורה בכל חלקיה – ומפני שבאו הערב רב וגרמו סיתום לתורה, גורמים במאסם אותה, למשה שלא יכול להוציא כל מה שהיה ראוי – ובאמת אינו מוציא אלא מעט – והוא סוד עתידה תורה שתשתכח מישראל – והנה כלל החלקים האלה נאמר בהם, הכל יהא מונח עד שיבא אליהו, כי ישלים הוא בעד הכל, ואז מיד משה יפתח פיו ברווחה, ויצאו כל האורות לאכול לשבעה

ואודיעך בכאן סוד גדול. כי הנה ודאי כל אחד נוטל חלקו בתורה, ונמצא שסיני אינו נשלם אלא כשכל אחד בא לעולם וגילה את חלקו. וא"כ מי שבא לעולם ולא נשתדל בתורה לגלות חלקו, איך התורה נשלמת. אך האמת הוא, שעל זה אמרו, שמשה הוא כבר פה וכבר לשון בגלות. והענין, כי סיני הוא הפה כנ"ל. והיה ראוי שיהיה פתוח ברווחה, להוציא התורה בכל חלקיה, ומפני שבאו הערב רב וגרמו סיתום לתורה, גורמים במאסם אותה, למשה שלא יכול להוציא כל מה שהיה ראוי. ובאמת אינו מוציא אלא מעט, והוא סוד, עתידה תורה שתשתכח מישראל (שבת קלח ב). והנה כלל החלקים האלה נאמר בהם, הכל יהא מונח עד שיבא אליהו (ב"מ לו א), כי ישלים הוא בעד הכל. ואז מיד משה יפתח פיו ברווחה, ויצאו כל האורות לאכול לשבעה.

ספר אדיר במדום ח"ב – מאמר ביאור ז'

מלכין

כיון ששלטו החושים, הלכו בני האדם אחר החומריות, שהוא מה שרואים בעיניהם – לכן לא חששו על דברי העוה"ב ועל עניני הקדושה, שאין טובה מורגש ונראה – ואז נאמר "היו צריה לראש", שהם הערב רב, שנאמר בהם "הם הגבורים אשר מעולם", כי הם מושלים בכח, שהם בעלי זרוע, מפני העושר שיש להם – ואז נאמר "ואיש זרוע לו הארץ" – וכל זה הוא מפני החושך השולט בעוה"ז – זה סוד "סערות תימן", שבעבורם אין אדם רואה אלא הדברים

החומרניים כנ"ל – "וחתו גיבוריך תימן", ואלה הם הגבורים שעתידים להיות חיתים לעתיד לבוא, בסוד עליונים למטה ותחתונים למעלה – והנה המלכות היא נתנה להם מקום כל זמן המצאם – זה סוד משגיא לגוים – וזהו רשע שהשעה משחקת לו – וזהו "מארץ התימני" – מלכות הנותנת שליטה לזה התימן, שאז הוא זמן שנאמר בו בושו והכלמו וחפו ראשם

והנה אמר כאן, מארץ התימני, וה"ם גדול. כי הנה כתוב (עובדיה ט) וחתו גיבוריך תימן, וכן (זכריה ט, יד) ה' אלקים בשופר יתקע והלך בסערות תימן. הנה כיון ששלטו החושים, הלכו בני האדם אחר החומריות, שהוא מה שרואים בעיניהם. ולכן לא חששו על דברי העה"ב, ועל עניני הקדושה, שאין טובה מורגש ונראה. ואז נאמר (איכה א, ה) היו צריה לראש, שהם הערב רב, שנאמר בהם (בראשית ו, ד) הם הגבורים אשר מעולם, כי הם מושלים בכח, שהם בעלי זרוע, מפני העושר שיש להם. ואז נאמר (איוב כב, ח) ואיש זרוע לו הארץ. וכל זה הוא מפני החשך השולט בעה"ז. וז"ס סערות תימן, שבעבורם אין אדם רואה אלא הדברים החומרניים כנ"ל. ואלה הם הגבורים שעתידים להיות חיתים לע"ל, בסוד (ב"ב י ע"ב) עליונים למטה ותחתונים למעלה. והנה המלכות היא נתנה להם מקום כל זמן המצאם, וזה סוד (איוב יב, כג) משגיא לגוים, וזהו (ברכות ז ע"ב) רשע שהשעה משחקת לו, כמבואר במקומו. וזהו מארץ התימני – מלכות הנותנת שליטה לזה התימן, שאז הוא זמן שנאמר בו (ירמיה יד, ג) בושו והכלמו וחפו ראשם.

אבל אח"כ נאמר "וארץ רפאים תפיל", כי איננה עוד משחקת לו, אלא אדרבא, משיבה גמולו בראשו – והנה באותו הזמן נתחברו אי' ונוק' ביחד, ואז לא תצטרך עוד נוק' להראות פנים לרשע, אלא תתעורר הדיקנא העליונה, ומיד יעביר חושך זה – ואז נאמר ונגלה כבוד ה' וכו' – ולכן לא ירדפו עוד בני האדם אחר הבלי העולם, אלא אחר אמת – וזהו ה' אלקים בשופר יתקע והלך בסערות תימן", "אדני

יקוק", נוק' ואי', בשופר יתקע, בדיקנא עילאה, ומיד, והלך
 בסערות תימן, להעבירם מן העולם – וישאר הכל אור בלא
 חושך בגילוי, ויתדבקו בני האדם בחכמה ובקדושה, ולא
 בחושים ובחמריותם – ועל כן ונבאו בניכם ובנותיכם

אבל אח"כ נאמר (ישעיה כו, יט) וארץ רפאים תפיל, כי איננה עוד
 משחקת לו, אלא אדרבא, משיבה גמולו בראשו. והנה באותו הזמן
 נתחברו אי' ונוק' ביחד. ואז לא תצטרך עוד נוק' להראות פנים לרשע,
 אלא תתעורר הדיקנא העליונה, ומיד יעביר חשך זה. ואז נאמר (ישעיה
 מ, ה) ונגלה כבוד ה' וכו'. ולכן לא ירדפו עוד בני האדם אחר הבלי
 העולם, אלא אחר אמת. וזהו (זכריה ט, יד) אדני יקוק – נוק' ואי', בשופר
 יתקע – בדיקנא עילאה. ומיד, והלך בסערות תימן – להעבירם מן
 העולם. וישאר הכל אור בלא חושך בגילוי, ויתדבקו בני האדם בחכמה
 ובקדושה, ולא בחושים ובחמריותם. ועל כן (יואל ג, א) ונבאו בניכם
 ובנותיכם וכו'.

❁ ספר תיקונים חדשים ❁
 לרבינו המקובל האלקי הדמח"ל
 ר' בני מ' שיה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ספר תיקונים חדשים – הקדמה

כמה אלקים אינון דמתפרשאן דרגא בתר דרגא, ומתמן
 מתאחדין זינין מסאבין לתתא, אבל בזמנא דסליק שרשא
 לעילא לגבי ההוא מקורא דכלא דמתמן נפקין, כדין כלהו
 מסאבין מתברן משלשליהון – ורזא דא רומה על השמים
 אלקים, על השמים ודאי, דא בינה אלקים חיים – ורזא ה'
 רמה ידך, יד שמאלא, כדין בל יחזיון – בההוא זמנא וארץ
 רפאים תפיל – ורזא דא ערב רב אמרו אלה אלהיך ישראל,
 לאפרשא אל"ה ממ"י – וכדין מתמן מתתקפן אלקים

**אחרים, מגו אלקים דקדושה – ורזא דא קום עשה לנו
אלקים אשר ילכו לפנינו, לפנינו דייקא ולא דיסתלקון לעילא
לגבי אי', דאי' איהי מארא דדינא – ובזמנא דאלקים דלתתא
סליק לגבה, אתקשר כלא בקדושה עלאה, ואלקים אחרים
מתברן כמה דאתמר**

הכא תלת ממי"ן ואינון ק"כ, בהו אתכלילו י"ב שבטין ארבע לחד. ורזא
דמלה [אצ"ל – דכלא] תלת הוי"ן עלאין דנחתן מלעילא, והכי אתפרשו
בי"ב אתוון. ובאלין ק"כ יתבסמון ק"כ צירופין דאלקים. וכמה אלקים
אחרין יתברון בההוא זמנא. ורזא דא (תהלים נז ו) רומה על השמים
אלקים על כל הארץ כבודו הכא רזא סתים, דכמה אלקים אינון
דמתפרשאן דרגא בתר דרגא, ומתמון מתאחדין זינין מסאבין לתתא, אבל
בזמנא דסליק שרשא לעילא לגבי ההוא מקורא דכלא דמתמון נפקין,
כדין כלהו מסאבין מתברן משלשליהון. ורזא דא רומה על השמים
אלקים, על השמים ודאי, דא בינה אלקים חיים. ורזא ה' רמה ירך
(ישעיה כו יא) יד שמאלא, כדין בל יחזיון. בההוא זמנא וארץ רפאים
תפיל (שם שם יט). ורזא דא ערב רב אמרו אלהיך ישראל (שמות
לב ד) לאפרשא אל"ה ממ". וכדין מתמון מתתקפן אלקים אחרים מגו
אלקים דקדושה. ורזא דא קום עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו (שם
שם א) לפנינו דייקא ולא דיסתלקון לעילא לגבי אי'. דאי' איהי מארא
דדינא, ובזמנא דאלקים דלתתא סליק לגבה, אתקשר כלא בקדושה
עלאה, ואלקים אחרים מתברן כמה דאתמר.

**כדין על כל הארץ כבודך, בגין דארץ רפאים תפיל דאינון ערב
רב, דכדין יתעברון מעלמא ויפלו בגיהנם – ורזא דמלה
תהומות יכסיומו, לאתמשכא זינא בתר זיניה – לבתר, רע
יתעבר מעלמא, וטוב אשתאר – כדין על כל הארץ כבודך –
דבזמנא אחרא כי קללת אלקים תלוי – ועשו באלקים אלן
אתתקף ודאי – וד' אלקים ואתוון דלהון איהו השט"ן ודא
עשו – ולקבליה משיח דאיהו נחש, דאתמר ביה ועם עקש
תתפתל, דנחש איהו עקלתון, ומשיח לקבליה אצטריך**

**למיהך אבתריה, לאעקרא ליה מכלא – וכד דא יתעבר
מעלמא, כדין על כל הארץ כבודך**

כדין על כל הארץ כבודך, בנין דארץ רפאים תפיל דאינון ערב רב, דכדין יתעברון מעלמא ויפלון בניהנב. ורזא דמלה תהומות יכסיומו (שם טו ה) לאתמשכא זינא בטר זיניה. לבתר רע יתעבר מעלמא וטוב אשתאר, כדין על כל הארץ כבודך. דבזמנא אחרא כי קללת אלקים תלוי (דברים כא כג). ועשו באלקים אלין אתתקף ודאי. וד' אלקים ואתוון דלהון איהו השט"ן ודא עשו. ולקבליה משיח דאיהו נחש, דאתמר ביה ועם עקש תתפתל (תהלים יח כז) דנחש איהו עקלתון, ומשיח לקבליה אצטריך למיהך אבתריה לאעקרא ליה מכלא. וכד דא יתעבר מעלמא, כדין על כל הארץ כבודך.

ספר תיקונים חדשים – תיקונא תמינאה

תרין משיחין לאתקנא תרין דרגין עץ החיים ועץ הדעת,
 דאתמר בהו ויצמח ה' אלקים וכו' ועץ החיים בתוך הגן, דא
 מב"ד – ועץ הדעת ט"ו דא מב"י, דקיימין בנו גנתא, כללא
 דכל ישראל – ובגין דלא אתתקנו מילין כדקא יאות, אתמר
 במב"י ומעץ הדעת ט"ו לא תאכל ממנו – דלית לאתערא
 ליה, אלא עד דיתתקן כדקא חזי – ואימתי הוה מתתקן, אלא
 ביומא דשבתא – אי הוה אוריך אדם, דכדין הוה ההוא רע
 תב ואתהדר לטוב, ומב"י אשתזיב ממותא – דכדין אתמר
 ביה וירא אלקים את כל אשר עשה וכו' והנה טוב מאד, דא
 מות דאתהדר לטוב – אבל בגין דחב אדם אצטריך לאורכא
 עד יומא דקבילו ישראל אוריתא על טורא דסיני – בגין כך
 ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, דהא כדין אתהדר רע למיהוי
 טוב – עד לא אתתקן עץ הדעת לאתחברא בחיבורא חד בהדי
 עץ החיים, עץ החיים לא אשתכח ולא אתגליא בעלמא,
 דכתיב לשמור את דרך עץ החיים – אבל כיון דעץ הדעת
 אתתקן, תב עץ החיים לאתפשטא

ועוד תרין משיחין לאתקנא תרין דרגין עץ החיים ועץ הדעת. דאתמר
 בהו ויצמח ה' אלקים וכו' ועץ החיים בתוך הגן (בראשית ב ט) דא מב"ד.
 ועץ הדעת ט"ו דא מב"י. דקיימין בנו גנתא, כללא דכל ישראל. ובגין דלא
 אתתקנו מילין כדקא יאות, אתמר במב"י ומעץ הדעת ט"ו לא תאכל
 ממנו (שם שם יז) דלית לאתערא ליה, אלא עד דיתתקן כדקא חזי.
 ואימתי הוה מתתקן. אלא ביומא דשבתא. אי הוה אוריך אדם, דכדין
 הוה ההוא רע תב ואתהדר לטוב, ומב"י אשתזיב ממותא. דכדין אתמר
 ביה וירא אלקים את כל אשר עשה וכו' והנה טוב מאד (שם א לא) דא
 מות דאתהדר לטוב. אבל בגין דחב אדם אצטריך לאורכא עד יומא
 דקבילו ישראל אוריתא על טורא דסיני. בג"כ ויהי ערב ויהי בקר יום
 הששי, דהא כדין אתהדר רע למיהוי טוב. הה"ד היטיבו כל אשר דברו
 (דברים ה כה) היטיבו לאחרינא, אלא היטיבו דאהדרו רע לטוב. וכדין

אתיהיבת לון לוחות מסטרא דעין החיים. דערד לא אתתקן עין הדעת לאתחברא בחיבורא חד בהדי עין החיים, עין החיים לא אשתכח ולא אתגליא בעלמא, דכתיב לשמור את דרך עין החיים. אבל כיון דעין הדעת אתתקן, תב עין החיים לאתפשטא.

לבתר תבו ערב רב לקלקלא מילין ואהדרו פגימו דעץ הדעת לאתריה – אימתי? אלא בשעתא דכתיב וירא העם כי בשש משה, באה שש – ודא זמנא דאתפגים על ידוי דאד"ק נמי – בגין כך מאי דהוי להו חרות, חירות אתנטיל מנייהו – ואתמר בהו אכן כאדם תמותון דא אד"ק – וכאחד השרים תפולו דא מב"י, חד מאינון תרין שרים – דבגין האי אצטריך ליה מותא, לאתקנא ההוא עץ הדעת דאתפגים – וכמה דצריך איהו מותא לאתקנא פגימו דא, הכי אינון אתמר בהו לבתר, במדבר הזה יתמו ושם ימותו – ומב"י נמי ביומא שתיתאה בתר פלגו דיומא אתחזיאת ליה מותא, לאתקנא תיקונא שלים – ומתמן ולהלאה יתחברון תרין אילנין כחדא למיהוי בשלימו חד

לבתר תבו ערב רב לקלקלא מילין ואהדרו פגימו דעין הדעת לאתריה. אימתי. אלא בשעתא דכתיב וירא העם כי בשש משה (שמות לב א) באה שש. ודא זמנא דאתפגים על ידוי דאד"ק נמי. בג"כ מאי דהוי להו חרות, חירות, אתנטיל מנייהו. ואתמר בהו (תהלים כב ז) אכן כאדם תמותון דא אד"ק. וכאחד השרים תפולו דא מב"י, חד מאינון תרין שרים. דבגין האי אצטריך ליה מותא לאתקנא ההוא עין הדעת דאתפגים. וכמה דצריך איהו מותא לאתקנא פגימו דא, הכי אינון אתמר בהו לבתר, במדבר הזה יתמו ושם ימותו (במדבר יד, לה). ומב"י נמי ביומא שתיתאה בתר פלגו דיומא אתחזיאת ליה מותא, לאתקנא תיקונא שלים. ומתמן ולהלאה יתחברון תרין אילנין כחדא למיהוי בשלימו חד:

ועכ"ד אריכו דגלותא, ותיקונין דאתתקנו ביה, משיזבין ליה ממותא – וזכותא דמארי קבלה מתקפין ליה להווא טוב לאתפרשא מגו רע בלא האי מותא – בגין כך והמשכילים

יזהירו כזוהר הרקיע וכו' בזמנא דאתמר ביה והיתה עת צרה וכו', כדין והמשכילים יזהירו לאתקפא בנהירו דילהון למיהב ליה חיין ודאי – כדין ותרא אותו כי טוב הוא ותחמול עליו ודאי – דבההיא שעתא אתמר ביה ותשם בסוף, בסוף יומיא – על שפת היאור, בזמנא דאתהדר חזיר מיער, חזיר מיאור – ותתצב אחותו מרחוק דא שכנתא – לדעת מה יעשה לו ודאי, כדין ותחמול עליו

ועב"ד אריכו דגלותא, ותיקונין דאתתקנו ביה, משיזבין ליה ממותא. וזכותא דמארי קבלה מתקפין ליה לההוא טוב לאתפרשא מגו רע בלא האי מותא. בג"כ והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע וכו' בזמנא דאתמר ביה והיתה עת צרה וכו' (דניאל יב א) כדין והמשכילים יזהירו לאתקפא בנהירו דילהון למיהב ליה חיין ודאי. כדין ותרא אותו כי טוב הוא ותחמול עליו ודאי. דבההיא שעתא אתמר ביה ותשם בסוף, בסוף יומיא. על שפת היאור, בזמנא דאתהדר חזיר מיער (תהלים פ יד) חזיר מיאור. ותתצב אחותו מרחוק דא שכנתא. לדעת מה יעשה לו ודאי, כדין ותחמול עליו.

בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתיהיבת להון לוחין מסטרא דעץ החיים, וכדין הות אורייתא בלא מחלוקת, ולבתר אתיהיב להו מסטרא דעץ הדעת ט"ו – וכדין אשתכח תמן ימינא ושמאלא, היתר ואיסור, כשר ופסול, טהור וטמא – דעץ החיים איהו כלל, תמן מתחברן ימינא ושמאלא בחיבורא חד – אבל עץ הדעת ט"ו איהו פרט, תמן אשתמודען מילין כל חד לסטריה – בגין כך דא מכשיר ודא פוסל, דא מטמא ודא מטהר, וכלא מההוא יובילא נפיק, דאתמר ביה אלו ואלו דברי אלקים חיים – ואע"ג דמתפרשן לתתא, לעילא כלא איהו חד – וכלא אוקמוה רבנן אל אחד נתנן פרנס אחד אמרן, מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דביה ומשה היה רועה לדברא עלמין, ושכינתא מסטרא דא, כי רועה היא – וקב"ה איהו כללא דכלהו נהורין עלאין, דאתמר ביה גדול ה' ומהולל מאד – גדול מסטרא דימינא, ומהולל

מאד מסטרא דשמאלא, דתמן ניגונא דליואי, וכלא באן אתר אפקיד, אלא בעיר אלקינו דא שכינתא, בעיר אלקינו מסטרא דעד"א, בג"כ הר קדשו, דהא כמה דרגין מתפרשן בשכינתא, אבל חד נקודה טמירתא איהי דלא אתמשכת אלא למלכא, הר קדשו ודאי, ותמן יהיב כלא בחיבורא חדא, כמה דאיהו כליל כלא הכי

ועוד בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתיהיבת להון לוחין מסטרא דעץ החיים. וכדין הות אוריתא בלא מחלוקת. ולבתר אתיהיב להו מסטרא דעץ הדעת ט"ו. וכדין אשתכח תמן ימינא ושמאלא היתר ואיסור כשר ופסול טהור וטמא. דעץ החיים איהו כלל, תמן מתחברן ימינא ושמאלא בחיבורא חד. אבל עץ הדעת ט"ו איהו פרט, תמן אשתמודען מילין כל חד לסטריה. בג"כ דא מכשיר ודא פוסל דא מטמא ודא מטהר. וכלא מההוא יובילא נפיק, דאתמר ביה אלו ואלו דברי אלקים חיים (עירובין יג ע"ב). ואע"ג דמתפרשן לתתא, לעילא כלא איהו חד. וכלא אוקמוה רבנן (חגיגה ג ע"ב) אל אחד נתנן פרנס אחד אמרן. מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דביה ומשה היה רועה (שמותג א) לדברא עלמין. ושכינתא מסטרא דא, כי רועה היא (בראשית כט ט). וקב"ה איהו כללא דכלהו נהורין עלאין, דאתמר ביה גדול ה' ומהולל מאד (תהלים מח ב). גדול מסטרא דימינא. ומהולל מאד מסטרא דשמאלא, דתמן ניגונא דליואי. וכלא באן אתר אפקיד. אלא בעיר אלקינו דא שכינתא, בעיר אלקינו מסטרא דעד"א. בג"כ הר קדשו. דהא כמה דרגין מתפרשן בשכינתא, אבל חד נקודה טמירתא איהי דלא אתמשכת אלא למלכא, הר קדשו ודאי. ותמן יהיב כלא בחיבורא חדא, כמה דאיהו כליל כלא הכי.

לבתר מתמן אתפרשן מילין בפרט, כל חד לסטריה – על רזא
דא כתיב תדשא הארץ וכו' למינו – דהא תמן כל אינון חילין
דאזדרעו בכללא חד, תבין ומתפרשן לזינייהו, כל חד
באתריה כדקא יאות – דשא עשב וכו', אלין נשמתין
דצדיקיא, וכלהו בריין נמי

לבתר מתמן אתפרשן מילין בפרט, כל חד לסטריה. על רזא דא כתיב
תדשא הארץ וכו' למינו (בראשית א יא) דהא תמן כל אינון חילין
דאזדרעו בכללא חד, תבין ומתפרשן לזינייהו, כל חד באתריה כדקא
יאות. דשא עשב וכו' אלין נשמתין דצדיקיא, וכלהו בריין נמי.

לבתר תוצא הארץ נפש חיה וכו' (שם שם כד) אלין מלאכיא ממנן
דאתמניאו על כל מילין דעלמא. וכלא לזיניה אתחזי ונפיק. ורבנן
אוקמוה כל דבור שיוצא מפי הקב"ה נעשה ממנו מלאך (חגיגה יד.).
ורזא דמלה בשעתא דנפיק דבור, מיד מלאך חד ודאי נפיק ואזדמן
לקבלא ליה, ואתמני עליה כדקא חזי. ומאן אתר נפק. אלא מההוא דבור
ודאי. דאית קול ואית דבור. קול לגו דלא אשתמע, ודיבור לבר
דאשתמע, ומניה נפקין מלאכין אלין דאתמר בהו גבורי כח עושי דברו
לשמוע בקול דברו (תהלים קג ב) ולא בקולו. דהא מהאי דבור נפקין
ומיניה נטלין. אבל ישראל, לשמוע בקולו ודאי, דמחיצתן לפניו ממלאכי
השרת (דברים רבה א י). דכתיב כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל
(במדבר כג כג).

לזמנא דאתי כלא יתתקן, בזמנא דיתחברון תרין אלנין אלין
למהוי חד, דאתמר בהו והיו לאחדים ביחד – וכיון דאלנין
אתחברו, כלהו ענפין הכי נמי מתחברן – בההוא זמנא כתיב
אפרים לא יקנא את יהודה וכו' – דהא ענפין בתר שרשין
אזלן, וכיון דאתחברו שרשין לעילא ותתא, מתחברן ענפין
נמי, דלית ס"א דאפרישת לון, דאתמר בה ונרגן מפריד אלוף
– מאי נרגן, אלא כד"א דברי נרגן כמתלהמים, וירגנו וכו' –
דהא ס"א לא אפרישת דרגין אלא מגו קטרוגא דילה,
דסלקת מאתרה מתתא לעילא – כדין מפריד אלוף דא אל"ף

**ו, דו' דא קב"ה, וא' דא שכּינתא, ורזא דמלה ו"א הא ז',
פּירודא בין שית לשבע, מפּריד אלוף ודאי**

ולזמנא דאתי כלא יתקון, בזמנא דיתחברון תרין אלנין אלנין למהוי חד, דאתמר בהו והיו לאחדים בידך (יחזקאל לו יז). וכיון דאלנין אתחברו כלהו ענפין הכי נמי מתחברן. בההוא זמנא כתיב אפרים לא יקנא את יהודה וכו' (ישעיה יא יג) דהא ענפין בתר שרשין אזלן, וכיון דאתחברו שרשין לעילא ותתא, מתחברן ענפין נמי. דלית ס"א דאפרישת לון, דאתמר בה ונרגן מפּריד אלוף (משליטזכא). מאי נרגן. אלא כד"א (שם יח ח) דברי נרגן כמתלהמים, וירגנו וכו' (דברים א כז) דהא ס"א לא אפרישת דרגין אלא מגו קטרוונא דילה, דסלקת מאתרה מתתא לעילא. כדן מפּריד אלוף דא אל"ף ו. דו' דא קב"ה וא' דא שכּינתא. ורזא דמלה ו"א הא ז', פּירודא בין שית לשבע, מפּריד אלוף ודאי.

**ולזמנא דתתעבר ס"א מעלמא אתמר הלא מעתה קראת לי
אבי אלוף נעורי אתה – קראת לי אבי, דקב"ה קרי לשכּינתא
ברתיה בקדמיתא, בזמנא דאתבניאת מיניה כדן אתמר בה
לו לבת – לבתר אלוף נעורי אתה, בזמנא דאתחבר בה, לו
לבית – כדן חטאת נעורי ופשעי אל תזכור, מאי נעורי. אלא
הכא רזא כד"א כי נשאתי חרפת נעורי, דישראל בזמנא דהוו
שראן לאתתקפא בגזעא קדישא לעלמא באבהן ותריסר
שבטין, מיד אתתקפת ס"א לקבלייהו וגלו למצרים, וזמנא
דא איקרי נעורים להו ודאי**

ולזמנא דתתעבר ס"א מעלמא אתמר הלא מעתה קראת לי אבי אלוף נעורי אתה (ירמיה ג ד). קראת לי אבי, דקב"ה קרי לשכּינתא ברתיה בקדמיתא, בזמנא דאתבניאת מיניה. כדן אתמר בה לו לבת (אסתר ב ז). לבתר אלוף נעורי אתה, בזמנא דאתחבר בה, לו לבית. כדן חטאת נעורי ופשעי אל תזכור (תהלים כה ז). מאי נעורי. אלא הכא רזא כד"א כי נשאתי חרפת נעורי (ירמיה לא יח). דישראל בזמנא דהוו שראן לאתתקפא בגזעא קדישא לעלמא באבהן ותריסר שבטין, מיד אתתקפת ס"א לקבלייהו וגלו למצרים. וזמנא דא איקרי נעורים להו ודאי.

אלמלא סבלו ישראל גלותא שלים, פורקנא נמי שלים הוה,
דלא הוה אבתריה גלותא – אבל כיון דלא יכילו למסבל
גלותא, ואצטריך לאתקצרא, לא נטלו כלהו קליפין כל דלהון
– ולבתר שלטו כל חד באתריה בד' מלכויות – ובשעתא דחבו
במדברא תבו ואתמסרו לאינון ד', במ' שנין דמדברא

ות"ח דבההוא זמנא אתקשר במצרים קיטרא דמסאבותא, דכלהו ד'
קליפין אתקטרו תמן לשלטאה על ישראל. ולקבלייהו ת' שנין אתגזרו
עלייהו למיהוי בפולחנא. ולקבל דא ד' לשונות של גאולה, למפרק להו
מכלהו ד', פורקנא שלים. ואלמלא סבלו ישראל גלותא שלים, פורקנא
נמי שלים הוה, דלא הוה אבתריה גלותא. אבל כיון דלא יכילו למסבל
גלותא, ואצטריך לאתקצרא, לא נטלו כלהו קליפין כל דלהון. ולבתר
שלטו כל חד באתריה בד' מלכויות. ובשעתא דחבו במדברא תבו
ואתמסרו לאינון ד', במ' שנין דמדברא.

**מאן גרים לון דלא יכלו למסבל, אלא בגין דלא אתגזרו –
ואתמר בהו בה' בגדו כי בנים זרים ילדו, מסטרא דערלה
דאתמר בה לא יהיה בך אל זר, בך ממש דא ערלה – וכדין
מצרים דאיהי ערות הארץ שלטת עלייהו, ואשתעבידו
תחותה ותחות כלהו מסאבין דהוו מתקטרין בה**

אבל ת"ח מאן גרים לון דלא יכלו למסבל. אלא בגין דלא אתגזרו.
ואתמר בהו בה' בגדו כי בנים זרים ילדו (הושע ה ז) מסטרא דערלה.
דאתמר בה לא יהיה בך אל זר (תהלים פא י) בך ממש דא ערלה. וכדין
מצרים דאיהי ערות הארץ שלטת עלייהו, ואשתעבידו תחותה ותחות
כלהו מסאבין דהוו מתקטרין בה.

**כד בעא קב"ה לאפקא לון, יהיב להו דם פסח ודם מילה –
דם מילה לאשתיזבא מההיא ערלה קליפה קשיא – ודם
פסח לאתחברא בגו קדושתא דמאריהון – כדין כתיב גם את
בדם בריתך, לשכינתא אתמר, דאתפרקת בחילא דא –
שלחתי אסיריך, אלין ישראל – בג"כ משכו וקחו לכם –
משכו ידיכם מע"ז דא ערלה, לא יהיה בך אל זר – וקחו לכם**

**צאן של מצוה דם פסח ודאי – ועכ"ד כיון דלא אשתלים
גלותא, לא אתפרשת ס"א לגמרי – וכד תבו למחטי בעגל
ובמרגלים, תבו לאתמסרא בידייהו**

וכד בעא קב"ה לאפקא לון, יהיב להו דם פסח ודם מילה. דם מילה
לאשתויבא מההיא ערלה קליפה קשיא. ודם פסח לאתחברא בנו
קדושתא דמאריהון. כדין כתיב (זכריה ט יא) גם את בדם בריתך,
לשכינתא אתמר, דאתפרקת בחילא דא. שלחתי אסיריך, אלון ישראל.
בג"כ משכו וקחו לכם (שמות יב כא ומכילתא) משכו ידיכם מע"ז דא
ערלה, לא יהיה בך אל זר (תהלים פא י). וקחו לכם צאן של מצוה דם
פסח ודאי. ועכ"ד כיון דלא אשתלים גלותא, לא אתפרשת ס"א לגמרי.
וכד תבו למחטי בעגל ובמרגלים, תבו לאתמסרא בידייהו כמה דאתמר.

**כל מלכיות אלון, חילא משכין לגבייהו מההוא חילא דנטלו
בקדמיתא – ובג"כ למען תזכור את יום צאתך וכו', לאדכרא
תבירו קדמאה, דלא יתגאון לחרבא עלמא – ולזמנא דאתי,
כאשר שמע למצרים וכו', וכתוב כימי צאתך וכו', וכתוב הנה
ה' רוכב על עב קל ובא מצרים, לתברא שרשא, ויתברון ענפין
אבתריה**

אבל ת"ח כל מלכיות אלון, חילא משכין לגבייהו מההוא חילא דנטלו
בקדמיתא. ובג"כ למען תזכור את יום צאתך וכו' (דברים טז ג) לאדכרא
תבירו קדמאה, דלא יתגאון לחרבא עלמא. ולזמנא דאתי, כאשר שמע
למצרים וכו' (ישעיה כג ה) וכתוב כימי צאתך וכו' (מיכה ז טו). וכתוב
הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים (ישעיה יט א) לתברא שרשא,
ויתברון ענפין אבתריה.

**במדברא ודאי משיכו ממצרים אתמשך אבתרייהו, והוה
אסחר להו – בג"כ אמרו תדיר נתנה ראש ונשובה מצרימה,
זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים – והכי כלא, דלא
אתפרשו מיניה לגמרי – וכיון דלא אתגזרו במדברא נמי,
כ"ש דאתתקפת עלייהו ס"א בחילא דמצרים ודאי – וכד
אתגזרו בידא דיהושע, אתמר היום גלותי את חרפת מצרים**

ה"ערב רב" וכל המסתעף

רעט

מעליכם ודאי, ודא חרפת נעורי, דחילא נטלו מאינן נעורים
כלהו מסאבין, ומתמן משכין חילא לשלטאה בזמנייהו –
ולזמנא דאתי וחרפת נעוריך לא תזכרי עוד, דכדין תתחדש
כנשר נעורכי, בזמנא דיסתלק כל פגימו, וכל חילא יתנטיל
ממסאבותא, וכלא יתתקן, כדין חטאת נעורי, ופשעי דלבתר,
אל תזכור, אלא אלוף נעורי אתה

אבל במדברא ודאי משיכו ממצרים אתמשך אבתרייהו, והוה אסחר להו.
בג"כ אמרו תדיר נתנה ראש ונשובה מצרימה (במדבר יד ד). זכרנו את
הדגה אשר נאכל במצרים (שם יא ה). והכי כלא. דלא אתפרשו מיניה
לגמרי. וכיון דלא אתגזרו במדברא נמי, כ"ש דאתתקפת עלייהו ס"א
בחילא דמצרים ודאי. וכד אתגזרו בידא דיהושע אתמר היום גלותי את
חרפת מצרים מעליכם (יהושע ה ט) ודאי, ודא חרפת נעורי. דחילא נטלו
מאינן נעורים כלהו מסאבין, ומתמן משכין חילא לשלטאה בזמנייהו.
ולזמנא דאתי וחרפת נעוריך לא תזכרי עוד דכדין תתחדש כנשר נעורכי
(תהלים קג ה) בזמנא דיסתלק כל פגימו, וכל חילא יתנטיל ממסאבותא,
וכלא יתתקן. כדין חטאת נעורי, ופשעי דלבתר, אל תזכור. אלא אלוף
נעורי אתה.

לזמנא דאתי כלא ודאי יתתקן, דכתיב ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך ה' ישמור וכו' – וכלא באינן תרין ידין דאתחברו למהוי חד, ורזא דמלה ה' צלך על יד ימינך, על ימינך לא כתיב, אלא על יד ימינך, דשמאלא אתחבר בימינא ואתעביד כלא חד – ודא מב"ד דכליל ביה מב"י בחיבורא חדא – וכדין כחדא יפקון מן גלותא, וכל ישראל אבתרייהו, וקב"ה על רישייהו, ה' צלך ודאי – כדין ה' ישמור צאתך, דלא יעכבון חייביא על ידייהו – ובואך דלא יעלון בהדייהו כזמנא אחרא, דכתיב וגם ערב רב עלה אתם – מעתה ועד עולם, דדא תיקונא שלים, דלאו כבקדמיתא דייתי גוג לקטרגא, אלא מעתה ועד עולם ודאי

ר' ה' לזמנא דאתי כלא ודאי יתתקן, דכתיב ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך ה' ישמור וכו' (תהלים קבא ה) וכלא באינן תרין ידין דאתחברו למהוי חד, ורזא דמלה ה' צלך על יד ימינך, על ימינך לא כתיב, אלא על יד ימינך, דשמאלא אתחבר בימינא ואתעביד כלא חד. ודא מב"ד דכליל ביה מב"י בחיבורא חדא. וכדין כחדא יפקון מן גלותא, וכל ישראל אבתרייהו, וקב"ה על רישייהו, ה' צלך ודאי. כדין ה' ישמור צאתך, דלא יעכבון חייביא על ידייהו. ובואך דלא יעלון בהדייהו כזמנא אחרא, דכתיב וגם ערב רב עלה אתם (שמות יב לח). מעתה ועד עולם, דדא תיקונא שלים, דלאו כבקדמיתא דייתי גוג לקטרגא, אלא מעתה ועד עולם ודאי.

ספר תיקונים חדשים – תיקונא תמניסר

ה', אלין ה' חומשי תורה מסטרא דבינה – ואית בינה ואית תבונה ודא ה"ה, ודא תורה ומשנה תורה – ועכ"ד לא מתפרשן דהא כלא חד – ו' אלין שית סדרי משנה, והכא לית אפרשותא דכלא גופא חד – ה' דא גמרא, ואית גמרא ירושלמית מסטרא דלאה, מסטרא דה' עלאה, וגמרא בבלית מסטרא דרחל, ה' תתא, ורזא דמלה ה"ה – וגמרא, גמר סוף פסוק, בה יתפסקון עמלקים מעלמא, דהשתא כתיב ויעבידו

מצרים את בני ישראל בפרך, אליו ערב רב דנפקו ממצרים, דגרמין להו לישראל לאשתעבדא בפולחנא קשיא, בחומר בק"ו ובכל פלפולא דגמרא ודאי, אבל כד אליו יתפסקון מעלמא, כלא בנייחא יהא

ה', אליו ה' חומשי תורה מסטרא דבינה. ואית בינה ואית תבונה ודא ה"ה, ודא תורה ומשנה תורה. ועב"ד לא מתפרשן דהא כלא חד. ו' אליו שית סדרי משנה, והכא לית אפרשותא דכלא גופא חד. ה' דא גמרא. ואית גמרא ירושלמית מסטרא דלאה, מסטרא דה' עלאה. וגמרא בבליית מסטרא דרחל, ה' תתאה. ורזא דמלה ה"ה. וגמרא, גמר סוף פסוק. בה יתפסקון עמלקים מעלמא דהשתא כתיב ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך (שמות א יג) אליו ערב רב דנפקו ממצרים, דגרמין להו לישראל לאשתעבדא בפולחנא קשיא, בחומר בק"ו ובכל פלפולא דגמרא ודאי. אבל כד אליו יתפסקון מעלמא כלא בנייחא יהא.

ספר תיקונים חדשים – תיקונא תמניא ועשרין

ולכל היד החזקה וכו', אליו תיקונין דאתקין להו משה לישראל – ולכל היד החזקה מסטרא דנשמתא מסטרא דלגו, ואתמר בה נר ה' נשמת אדם, נר יאקקו"ק"ק יאקלוקי"ס יאקדונק"י, חופש כל חדרי בטן מסטרא דלגו ולגו קיימת – עלה כתיב נעשה אדם בצלמנו, דא נשמתא דאתעבידת בצולמא דלעילא ממש – אבל גופא כדמותינו ולא בדמותינו – דלעילא לית צורה דגופא, אלא כדמותינו דיוקנא לפום רזין עלאין – ונשמתא מסטרא דילה בניס אתם לה' אלקיכם, אליו בנין דשלטין בנכסי אבוהון, אליו דעיילין בלא בר, דכמה נטורין ממנן קיימין על תרעין, וכד נשמתא סלקת צריכין למסגד קמה, ואיהי אעלת לגו בכל אתר ולית דימחי בידה, ורזא דא ולכל היד החזקה

ולכל היד החזקה וכו' אליו תיקונין דאתקין להו משה לישראל. ולכל היד החזקה מסטרא דנשמתא מסטרא דלגו. ואתמר בה (משלי כ כז) נר

ה' נשמת אדם. נר יאקקויק"ק יאקלוקקי"ם יאקדונק"י. חופש כל חדרי בטן מסטרא דלגו ולגו קיימת. עלה כתיב (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו דא נשמתא דאתעבידת בצולמא דלעילא ממש. אבל גופא כדמותינו ולא בדמותינו. דלעילא לית צורה דגופא, אלא כדמותינו דיוקנא לפום רזין עלאין. ונשמתא מסטרא דילה בנים אתם לה' אלקיכם (דברים יד א) אלין בנין דשלטין בנכסי אבוהון. אלין דעיילין בלא בר. דכמה נטורין ממנן קיימין על תרעין, וכד נשמתא סלקת צריכין למסגד קמה, ואיהי אעלת לגו בכל אתר ולית דימחי בידה. ורזא דא ולכל היד החזקה.

במתן תורה אתתקנת נשמתא בישראל, אבל גופא נמי אתתקן בהדה, דהא במצרים אתבר מאינון גופין כל רע, ובמתן תורה אתפרש מינייהו – ואתמר בהו ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן – כדין חרות על הלוחות, חירות – ואי לא חאבו בעגל חירות הוה להו ממש – כיון דחאבו תבת זוהמא, ועב"ד לאו כבקדמיתא – במדבר הזה יתמו ושם ימותו, דהא תמן אצטריך לאתעברא זוהמא דלהון, בג"כ יתמו, אבל בג"כ ושם ימותו, עד דאסתלק זוהמא דא – ועל רזא דא כתיב וגם יד ה' היתה וכו' עד תומם, עד דאתהדר מת תם – ובהווא זמנא יתמו חטאים מן הארץ, כדין ורשעים עוד אינם

אבל בזמנא דגופא אתבר קמי נשמתא, אתמר בה להחיות רוח שפלים וכו' (ישעיה נז טו). ובמ"ת אתתקנת נשמתא בישראל, אבל גופא נמי אתתקן בהדה. דהא במצרים אתבר מאינון גופין כל רע. ובמ"ת אתפרש מינייהו ואתמר בהו ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן (שבת קמו). כדין חרות על הלוחות (שמות לב, טז) חירות (תיקו"ז תי"ג דף צא.). ואי לא חאבו בעגל חירות הוה להו ממש. כיון דחאבו תבת זוהמא, ועב"ד לאו כבקדמיתא. ובשעתא דב"נ מית, נשמתא אסתלקת מגופא וס"א אתיין ושריין עליה ומסאבין ליה, עד דאתעכלת גו עפרא ואתרכי.

כדין יקומו לזמנא דאתי גופא ונשמטא כלא בקדושה בתיקונא שלים כדקא יאות.

והא אליהו נביאה מהימנא אתי פתח ואמר, ר' ר' כתיב יתמו חטאים מן הארץ (תהלים קדלה) לזמנא דאתי דאתמר ביה בלע המות לנצח (ישעיה כה ח) ודא מת דאתהדר תם. דעד דס"א אתפשט בעלמא מותא אשתכחת בעלמא. כיון דהאי אתעבר ואסתלק, כדין מותא לא אשתכחת. בג"כ בלע המות מסטרא דמות ודאי דאתהדר תם. כגונא דא במדבר הזה יתמו ושם ימותו (במדבר יד לה). דהא תמן אצטריך לאתעברא זוהמא דלהון, בג"כ יתמו. אבל בג"כ ושם ימותו, עד דאסתלק זוהמא דא. ועל רזא [דא] כתיב וגם יד ה' היתה וכו' עד תמם (דברים ב טו) עד דאתהדר מת תם. ובההוא זמנא יתמו חטאים מן הארץ, כדין ורשעים עוד אינם.

"יתמו חטאים" אלן ערב רב, דבכל דרא אשתכחן מינייהו, ומתעברן מגו עמא קדישא – דהא בקדמיתא לא יכילו ישראל לאתדכאה מינייהו כלא בזמנא חדא, ואתדכיין הכי זעיר בכל דרא – עלייהו כתיב וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם – דערב רב אינון דגרמו לישראל למעבד עגלא, ואינון נטלין עונשא דלהון בכל דרא, ואתעברן מגו עמא קדישא

ועוד, יתמו חטאים אלן ערב רב, דבכל דרא אשתכחן מינייהו, ומתעברן מגו עמא קדישא. דהא בקדמיתא לא יכילו ישראל לאתדכאה מינייהו כלא בזמנא חדא, ואתדכיין הכי זעיר בכל דרא. עלייהו כתיב וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם (שמות לב לד). דערב רב אינון דגרמו לישראל למעבד עגלא, ואינון נטלין עונשא. דלהון בכל דרא, ואתעברן מגו עמא קדישא.

מאי ביום פקדי? כל דרא אזדמן קמי מלכא עד לא ייתי לעלמא – והיינו דאוקמוה דור דור וחכמינו דור דור ודורשיו – כיון דאשתלים דרא, תב קב"ה וקביל ליה בחושבנא ודאי – בההוא זמנא אעבר מההוא דרא אינון ערב רב דאתעריבו ביה – בגין כך ביום פקדי ופקדתי וכו' – דהא הכי בדר לון קב"ה בכל דרא לאעברא לון – ועל רזא דא כתיב ויניעם במדבר וכו'

עד תום כל הדור – ומלה סלקת לזמנה, וסלקת לזמנא דאתי – דהא במדברא דא ס"א בגלותא אנע לון לישראל עד דישתלים דרא דערב רב, דאתמר בהו קשים גרים לישראל כספחת, אלין גרים דגייר לון משה וגרמו כל האי בישא לישראל – ולזמנא דאתי יתמו חטאים אלין ערב רב – בההוא זמנא אין מקבלין גרים לימות המשיח, אלא גרים גרורים הם לקבלא עלייהו מרותא עלאה, ולאן לאתערבא בגו כללא קדישא

ואי תימא מאי ביום פקדי. אלא ת"ח כל דרא אודמן קמי מלכא עד לא ייתי לעלמא. והיינו דאוקמוה (סנהדרין לח ע"ב) דור דור וחכמיו דור דור ודורשיו. כיון דאשתלים דרא, תב קב"ה וקביל ליה בחושבנא ודאי. בההוא זמנא אעבר מההוא דרא אינון ערב רב דאתעריבו ביה. בג"כ ביום פקדי ופקדתי וכו'. דהא הכי בדר לון קב"ה בכל דרא לאעברא לון. ועל רזא דא כתיב ויניעם במדבר וכו' עד תום כל הדור (במדבר לב יג). ומלה סלקת לזמנה, וסלקת לזמנא דאתי. דהא במדברא דא ס"א בגלותא אנע לון לישראל עד דישתלים דרא דערב רב, דאתמר בהו קשים גרים לישראל כספחת (יבמות מז ע"ב) אלין גרים דגייר לון משה וגרמו כל האי בישא לישראל. ולזמנא דאתי יתמו חטאים אלין ערב רב. בההוא זמנא אין מקבלין גרים לימות המשיח (יבמות כד ע"ב), אלא גרים גרורים הם לקבלא עלייהו מרותא עלאה, ולאן לאתערבא בגו כללא קדישא.

ערב רב בגינייהו בשרא לא אתתקן בגלותא, דאינון אמרו מי יאכילנו בשר, בשרא סומקא מסטרא דדינא דתמן תוקפא דמסאבותא, ואינון תאיבו ליה – ובשרא דא אלקים, דבגינייהו אמרו קום עשה לנו אלקים – דחולקא דישראל הוי"ה קדישא, דכתיב כי חלק ה' עמו – ואינון קום עשה לנו אלקים, ודא עגל – אלקים וט"ו אתוון כגונא דא א' א"ל אל"ק אלק"י אלקי"ם – ותרין רזין דלהון, דא עגל ודאי – ובגינייהו אתמר בישראל "חשך משחור תארם" – דבגין דבההוא בשרא אתתקף ס"א, אצטריך לאתגרעא – ואלין אינון דאזלין בתר הנאין דעלמא, סטרא דבשר, ושבקין לה

לאורייתא – ולזמנא דאתי יתמו חטאים מן הארץ, כדין וראו כל בשר יחדיו – דהא בההוא זמנא והיה אור הלבנה כאור החמה, ואיהו לעילא ואיהו לתתא – והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע, בהאי זוהר קדישא דבשרא יתוב לאתקדשא בקדושתא עלאה ולאנהרא כגונא דנשמתא ודאי

וערב רב בנינייהו בשרא לא אתתקן בגלותא. דאינון אמרו מי יאכילנו בשר (שם יא ד) בשרא סומקא מסטרא דדינא דתמן תוקפא דמסאבותא, ואינון תאיבו ליה. ובשרא דא אלקים, דבניניה אמרו קום עשה לנו אלקים (שמות לב א). דחולקא דישראל הוי"ה קדישא, דכתיב כי חלק ה' עמו (דברים לב ט). ואינון קום עשה לנו אלקים. ודא עגל, אלקים ומ"ו אתוון כגונא דא א' א"ל אל"ק אלק"י אלקי"ם ותרין רוין דלהון, דא עגל ודאי. ובנינייהו אתמר בישראל חשך משחור תארם (איכה ד ח). דבגין דבההוא בשרא אתתקף ס"א, אצטריך לאתגרעא. ואלין אינון דאזלין בתר הנאין דעלמא, סטרא דבשר, ושבקין לה לאוריתא. ולזמנא דאתי יתמו חטאים מן הארץ. כדין וראו כל בשר יחדיו (ישעיה מ ה). דהא בההוא זמנא והיה אור הלבנה כאור החמה (שם ל, כו), ואיהו לעילא ואיהו לתתא. והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע, בהאי זוהר קדישא דבשרא יתוב לאתקדשא בקדושתא עלאה ולאנהרא כגונא דנשמתא ודאי.

ספר תיקונים חדשים – תיקונא חמשין וחמש

ולכל היד החזקה דא תיקונא דחובא דקין – ולכל המורא הגדול תיקונא דחובא דאדם – בשעתא דחב אדם גרים לס"א לאתפשטא – כיון דחב קין גרים לה לשלטאה על סטר קדישא – לזמנא דאתי כלא יתתקן – ודא ולכל היד החזקה, לאהדרא סטר קדישא על תוקפיה, דלאו לאשתעבדא תחות סטר מסאבא – ולכל המורא הגדול, לאהדרא מילין לאתרייהו בתיקונא שלים

ולכל היד החזקה דא תיקונא דחובא דקין. ולכל המורא הגדול תיקונא דחובא דאדם. ת"ח בשעתא דחב אדם גרים לס"א לאתפשטא. כיון דחב קין גרים לה לשלטאה על סטר קדישא לזמנא דאתי כלא יתתקן. ודא ולכל היד החזקה, לאהדרא סטר קדישא על תוקפיה דלאו לאשתעבדא תחות סטר מסאבא. ולכל המורא הגדול, לאהדרא מילין לאתרייהו בתיקונא שלים.

עם זו יצרתי לי אליו ישראל, ורזא דא גוי אחד בארץ ודא "זו", ז' דא שכונתא, ו' דא צדיק – מגו יחודא דלהון נפקין ישראל – בגין כך תהלתי יספרו, לאתקנא לה לשכונתא – דהא בגין כך תיקונא דא להו אתמסר ולא לאחרא – וערב רב בזמנא דעבדו עגל, הא אתמר דאפרידו בין שש לשבע – כלא בגין למיהב תוקפא לאמהון חייבתא דא לילית שפחה בישא – ורזא דא אמלאה החרבה – ועגל דא ק"ב, כגונא דא מ"ו ל"ז י"ט – מסכה אליו ק"כ צירופין דאלקים וה' אתון דיליה, בגין דבכלא אתאחידו בהוי"ה ובאלקים

והא מטט' שרא רבא אתי פתח ואמר, ר' ר' (שם מג כא) עם זו יצרתי לי אליו ישראל. ורזא דא גוי אחד בארץ (שמואל-ב ז כג) ודא זו. ז' דא שכונתא, ו' דא צדיק. מגו יחודא דלהון נפקין ישראל בג"כ תהלתי יספרו, לאתקנא לה לשכונתא. דהא בג"כ תיקונא דא להו אתמסר ולא לאחרא. וערב רב בזמנא דעבדו עגל, הא אתמר דאפרידו בין שש לשבע (ת"ז תי"ג כח ע"ב). כלא בגין למיהב תוקפא לאמהון חייבתא דא לילית שפחה

בישא. ורזא דא אמלאה החרבה (יחזקאל כו ב). ועגל דא ק"ב כגונא דא מ"ז ל"ז י"ט. מסכה אלין ק"כ צירופין דאלקים ויה' אתוון דיליה. בגין דבכלא אתאחידו בהו"ה ובאלקים.

רזא עלאה ודאי לוחות אבן מסטרא דשכינתא ודא אלקים – אבל אבן דא ב"ן דאזדמן לקבל תלת דשריין עליה, ואינון עס"מ, ואלין אתוון דחקיקין בלוחיא – כיון דחאבו ערב רב אעברו האי ב"ן מאתריה – במאי, אלא אינון באלקים אתאחידו ודאי, ומתמן אתתקפו לאעברא האי ב"ן מאתריה, ומאינון עס"מ נפק לבר ההוא ק"ב דאיהו קב חרובין, ודא עגל – כדין אתוון פרחו מאינון לוחות, ולוחות אתברו – כדין אתהדר חובא דאדם לאתריה, וגרמו לס"א לאתפשטא בעלמא – כדין מותא דאתעברת, תבת, הה"ד אכן כאדם תמותון

אבל ת"ח רזא עלאה ודאי לוחות אבן מסטרא דשכינתא ודא אלקים. אבל אבן דא ב"ן דאזדמן לקבל תלת דשריין עליה, ואינון עס"מ. ואלין אתוון דחקיקין בלוחיא. כיון דחאבו ערב רב אעברו האי ב"ן מאתריה. במאי. אלא אינון באלקים אתאחידו ודאי, ומתמן אתתקפו לאעברא האי ב"ן מאתריה. ומאינון עס"מ נפק לבר ההוא ק"ב דאיהו קב חרובין (תענית י). ודא עגל. כדין אתוון פרחו מאינון לוחות, ולוחות אתברו. כדין אתהדר חובא דאדם לאתריה, וגרמו לס"א לאתפשטא בעלמא. כדין מותא דאתעברת, תבת, הה"ד אכן כאדם תמותון (תהלים פב ז).

לבתר במרגלים תבו לאתקפא ס"א יתיר, וכדין חובא דקין אתהדר לאתריה, ואתר אתיהיב לס"א לשלטאה על קודשא – בההוא זמנא אתגזרת גזירה לאתחרבא בי מקדשא, והא אתמר ואינון במדברא מיתו, בגין דתמן יתדכון ממסאבותא דאתתקף עלייהו, ורזא דא במדבר הזה יתמו, תמים ודאי, אבל בגין כך ושם ימותו, דהא מותא תמן אצטריכת להו בגין לאתדכאה – ולזמנא דאתי כל אלין חובין יתתקנון כחדא – ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול ודאי – ועוד ולכל היד החזקה דא רזא דקרבא

לבתר במרגלים תבו לאתקפא ס"א יתיר וכדין חובא דקין אתהדר לאתריה, ואתר אתיהיב לס"א לשלטאה על קודשא. בההוא זמנא אתגזרת גזירה לאתחרבא בי מקדשא והא אתמר (תענית כט.). ואינון במדברא מיתו, בגין דתמן יתדכון ממסאבותא דאתתקף עלייהו. ורזא דא (במדבר יד לה) במדבר הזה יתמו, תמים ודאי. אבל בג"כ ושם ימותו, דהא מותא תמן אצטריכת להו בגין לאתדכאה. ולזמנא דאתי כל אלין חובין יתתקנון כחדא. ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול ודאי. ועוד ולכל היד החזקה דא רזא דקרבא.

ספר תיקונים חדשים – תיקונא שבעין

בזמנא דנשמתא חדא מישראל נפקת למיתי לעלמא, בחיבורא דדו"ן נפקת ודאי – כגונא דא בשעתא דתבת לאסתלקא מעלמא, תבת לאתקשרא במקורא עלאה דילה, כדין תבין דו"ן לאתחברא בגינה, לכנשא לה לגבייהו – בגין כך ברוך אתה בבואך, למיתי לעלמא, וברוך אתה בצאתך, לנפקא מעלמא לאתהדרא לאתרה – ואומין דעלמא אתמר בהו ילדי (זנונים) [פשע] זרע שקר, דהא מס"מ ובת זוגיה נפקין, ואלין עמלקים ערב רב

ובזמנא דנשמתא חדא מישראל נפקת למיתי לעלמא בחיבורא דדו"ן נפקת ודאי. כגונא דא בשעתא דתבת לאסתלקא מעלמא, תבת

ה"ערב רב" וכל המסתעף

רפט

לאתקשרא במקורא עלאה דילה. כדין תבין דו"ן לאתחברא בנינה,
לכנשא לה לגבייהו. בג"כ ברוך אתה בבואך, למיתי לעלמא. וברוך אתה
בצאתך, לנפקא מעלמא לאתהדרא לאתרה. ואומין דעלמא אתמר בהו
ילדי (זנונים) [פשע] זרע שקר (שם נו ד) דהא מס"מ ובת זוגיה נפקין,
ואלין עמלקים ערב רב.

222דהא קו"ש מתחברן כחדא בכמה חיבורין עלאין. ורזא דא חופה וקידושין. מאי אינון. אלא ת"ח קדושין עזקא באצבעא, דא עטרה בראש צדיק, ודא ז' ואתמר (ת"ז תי' י' כה ע"ב). ואי תימא שכינתא ודאי איהי עזקא, אצבעא דא צדיק, אי הכי אתחזי דנוק' אצטריך לה למיהב קדושין לדכורא עזקא באצבעאב אבל ת"ח כלא רזא עלאה, דאוקמוה הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל. משה דא מקורא סתים. וישראל דא ישראל זוטא. שכינתא דת דלהון איהי ודאי. ורזא דא ה' בחכמה יסד ארץ (משלי ג יט) דמסטרא דיליה איהי עזקא. ומינה אתיהיבת ליה לישראל, דכתיב וגם אמנה אחותי בת אבי וכו' ותהי לי לאשה (בראשית כ יב) והא אוקמוה (זוהר ח"ג ק ע"ב). חיבורא לא אשתכח אלא בסטרא דחכמה. אבל כלא בגין דקו"ש אינון מין במינו, דהכי הוו מחוברין לעילא מן קדמת דנא. ורזא דא בחכמה יו"ד, ו"ד דא קו"ש בחיבורא חדא, וכלא איהי י' סתימא. ודא טבעת עזקא. דהא בגין חיבורא דא דאתחברו הכי לעילא, הכי מתחברן לתתא. ודא אתיהיב לה לשכינתא, לסימנא דחיבור קדמאה, דמיניה מתחברן השתא תנינות. ודא קדושין, קדש ודאי מסטרא דחכמה (ת"ז תי' י"ב כז.). וחופה מסטרא דאי', דאיהי חופה על רישיהו ואוקמוה. כדין מתחברן קו"ש בחיבורא חדא ברזא דיחודא ודאי, למהוי כלא חד ביחודא חד. וישראל מתמן נפקן, מגו יחודא קדישא עלאה. אבל סטרין אחרנין אתמר בהו אין אישות לגוי (עי' סנהדרין פב.). דלא קיימין ברזא דחיבורא, אלא ברזא דפירודא. ואומין דעלמא, בנין דלהון ילדי זנונים אינון, זרע שקר לקבל זרע אמת:

דהא קו"ש מתחברן כחדא בכמה חיבורין עלאין. ורזא דא חופה וקידושין. מאי אינון. אלא ת"ח קדושין עזקא באצבעא, דא עטרה בראש צדיק, ודא ז' ואתמר (ת"ז תי' י' כה ע"ב). ואי תימא שכינתא ודאי איהי עזקא, אצבעא דא צדיק, אי הכי אתחזי דנוק' אצטריך לה למיהב קדושין לדכורא עזקא באצבעאב אבל ת"ח כלא רזא עלאה, דאוקמוה הרי את

ה"ערב רב" וכל המסתעף

רצא

מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל. משה דא מקורא סתים. וישראל דא ישראל זוטא. שכינתא דת דלהון איהי ודאי. ורזא דא ה' בחכמה יסד ארץ (משלי ג יט) דמסטרא דיליה איהי עזקא. ומינה אתיהיבת ליה לישראל, דכתיב וגם אמנה אחותי בת אבי וכו' ותהי לי לאשה (בראשית כ יב) והא אוקמוה (זוהר ח"ג ק ע"ב). חיבורא לא אשתכח אלא בסטרא דחכמה. אבל כלא בנין דקו"ש אינון מין במינו, דהכי הוו מחוברין לעילא מן קדמת דנא. ורזא דא בחכמה יו"ד, ו"ד דא קו"ש בחיבורא חדא, וכלא איהי י' סתימא. ודא טבעת עזקא. דהא בנין חיבורא דא דאתחברו הכי לעילא, הכי מתחברן לתתא. ודא אתיהיב לה לשכינתא, לסימנא דחיבור קדמאה, דמיניה מתחברן השתא תנינות. ודא קדושין, קדש ודאי מסטרא דחכמה (ת"ז ת' י"ב כז.). וחופה מסטרא דא", דאיהי חופה על רישיהו ואוקמוה. כדן מתחברן קו"ש בחיבורא חדא ברזא דיחודא ודאי, למהוי כלא חד ביחודא חד. וישראל מתמן נפקן, מגו יחודא קדישא עלאה. אבל סטרין אחרנין אתמר בהו אין אישות לגוי (עי' סנהדרין פב.). דלא קיימין ברזא דחיבורא, אלא ברזא דפירודא. ואומין דעלמא, בנין דלהון ילדי זנונים אינון, זרע שקר לקבל זרע אמת:

ואוריתא כגונא דא ברזא דא נפקת ודאי. בג"כ אוריתא וישראל כלהו ברזא דא אינון, ודא אתחזי לדא דוקא. ואוריתא אתקריאת ראשית, וישראל כגונא דא אקרן ראשית, האי אתחזי להאי ודאי. וחכמות אחרנין קיימין לבר. דאתמר בהו ובילדי נכרים ישפיקו (ישעיה ב ו). דהא מילין דאוריתא כגונא דנשמתין הכי אינון מההוא מקורא עלאה נפקין ודאי. ומילין דלבר כגונא דא מגו חיבורא דס"מ ונוק' נפקין. דהא אלין מילין אתיהיבו להו לאתפרנסא בהון, ולאן לישראל. דישראל אתמר בהו כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים (דברים ד ו). דהא אוריתא כללא דכלא איהי מסטרא דלגו. ואומין אחרנין לא נטלין אלא מילין דלבר ומינייהו אתזנון. ובנין דישראל אתמשכו אבתרייהו, כמה ביש גרמו לגרמייהו. דהא כדן אתמשכו לבר ואוריתא אתנשיאת מינייהו. ורזא דא ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וכו' (בראשית ג כב). דאוריתא

איהי עץ החיים, ומילין דלבר עץ הדעת טוב ורע. ומאן דאתמשך אבתריהו אתפתי בתר ההוא רע ואשתקע ביה, ושביק ליה לאוריתא. ואוריתא אתנמילת מיניה, דלא אתחזיאת ליה יתיר. וכמה מלאכיא קיימין לשמשא לכל את ואת מאוריתא וכלהו נשמתין עלאין דאתמרו, דכלהו תליין באינון אתוון דאוריתא. בזמנא דשבקו ישראל אוריתא בגין אינון חכמות דלבר, כלהו אתקלקלו מסידוריהו ונפקו לבר בגלותא, וכלהו אתחלשו בלא חילא ודאי. ואית מאן דאשתדל בהו דאתמר ביה לא תלמד לעשות (דברים יח ט) אבל אתה למד וכו' (שבת עה.). דדא מאן דאשתדל בהו לתפסא בהו ס"מ ונוק' ככלבין דמתפסן בשלשלאה דעל צואריהון. ודא מאן דלא נטיל רגלוי מאוריתא, אלא קביע בה ודאי, ותב ותפס באלין כלבין. אבל מאן דאתפתי אבתריהו ושביק אוריתא, אשתביק מסטר קדישא לגמרי:

ולזמנא דאתי כלא לאתתקנא אצטריך. במאי. אלא בנהירו דאוריתא דאתגליא בעלמא, דאתמר ביה (בראשיתא ג-ה) ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, דא זוהר נהירו דאוריתא ודאי. כדן ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, לאשתכחא כל חד בסטריה. דעד דחשוכא שליט ואתמר ביה ושפחה כי תירש גבירתה. (משלי ל כג) דא גרים לנהירו דאוריתא דלא יתגלי, דחשוכא אחשיך עליה. בההוא זמנא ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, ותהדר אוריתא לישראל בנהירו שלים. אימתי. אלא בזמנא דכתיב ויקרא אלקים לאור יום, למאיר ובא (פסחים ב.) דא זוהר נהירו דאוריתא מסטרא דימינא. דאתמר ביה הולך ואור עד נכון היום (שם דיה). כדן ולכל הירד התזקה ולכל המורא הגדול, בזמנא דיתהדרון ענפין לאתקשרא במקוריהון בקב"ה ושכינתיה, דלאו כדקדמיתא. אלא כלא באתריה יתתקן כדקא יאות בתיקונא שלים. זכאה חולקהון.

✿ ספר קנאת ה' צבאות ✿
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר' בני מ' שה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ספר קנאת ה' צבאות – חלק שני

המשיח יושב על פתחי רומי >.

והנה נגד זה יש המשיח, והיא היחידה המוכנת לעטר בה שני המשיחים, שהיא גם כן לפעמים בסוד מטה. ואז נא' (תהלים קי, ב), "מטה עוזך ישלח ה' מציון", ואז (תהלים שם), "רדה בקרב אויביך". והוא סוד (במדבר כד, יט), "יורד מיעקב", כי במקומו עומד המשיח, ובכח שליטתו רודה האומות, ומעלה כל הברורים הצריכים, אך כשהמטה נהפך, הנה משיח גם כן הוא כמנין נח"ש, ונמסר לו תקון בדרך אחר – שילך ויתלבש בקליפות, וישב שם אסור בבית הסוהר בחסרון אור והשפעה, והוא סבילת החולאים. ואומר לך שזהו ענין מה שאמרו (סנהדרין צח). שהוא יושב אפתחא דרומי, והוא ענין ממש "ויתן את רשעים קברו", כי משה הוא צריך לתקן ישראל במה שיהיו מנוקים מן הערב רב, וזהו הברור המגיע לו, לכן הוא קבור שם עמהם. וכבר פירש רשב"י בפ' תצא ענין קבורת משה, שהוא בצולמא דלאו איהי הגון ליה, כמו שנפרש בס"ד המאמר ההוא. אך המשיחים צריכים להיות אפתחא דרומי, וזה נקרא להם קבורה, בהיותם צריכים להיות מלובשים בתוך הקליפה, והיא קליפת עשו וישמעאל, שהם האומות השולטות על ישראל, והם צריכים להשתעבד תחתיהם ע"י המשיחים האלה. אך יש רומי רבתא, ויש רומי זעירתא, ושם יושבים המשיחים אחד מבחינת רומי רבתא, ואחד מבחינת זעירתא. ומשם מבררים הניצוצות הצריכים לישראל. ובסבלם הצער מקילים מעל ישראל.

<עשרה הרוגי מלכות>.

ועתה אודיעך ענין הטפות האלה. כי יוסף הוא עצמו סוד היסוד, ומעשיו בסוד תקוני מב"י היו. ובחטאו במחשבה הזאת – נפגם היסוד, ויצאו משם עשר טפות האלה. וכבר ידעת מה הם אלה הנצוצות היוצאים מן הדעת. ואלה הוצרכו לבוא בעולם, ולהמסר למיתה בכמה גלויות, כדי לתקן מה שנפגם בצאתם הם לם"א. והנה אלה העשר הם עשרה הרוגי מלכות. אף כל ההרוגים שהיו בכל הדורות כלם הם מסוד זה. וסוד הענין, כי בחינת מב"י הוא שנפגם, והוא עצמו היה צריך למות בסוף הכל. כי אין מיתת ההריגה בידי נכרים אלא תקון למה שנמסר ביד הם"א, להעלות הקדושה ממנה. וכל האחרים שנהרגו, נקראים כלם ענפים ממנו, כי כלם לבחינת תקון זה של מב"י הם הולכים. אך העשרה עקרים, שהם כמו שרשים לכל האחרים, הם העשרה ההרוגים הנזכרים שהם בחינת העשר טפות עצמם, שכל השאר הם כמו ענפים. והעיקר בעשרה עצמם הוא ר"ע בן יוסף, שהוא היה בחינת מב"י עצמו. וע"כ הוא הנזכר במדרש, שראה אותו משה ואמר "זו תורה" כו', והאחרים לא נזכרו, כי הוא העיקר בזה התקון. והנה צריך שתדע כי ע"י גלות מצרים וגאולתו עד מתן תורה נתקנו הקלקולים הראשונים, עד שבמ"ת נמצאו בני חורין, בסוד (שמות לב, טז) "חרות על הלוחות". אך כאשר חטאו ישראל בעגל, חזר הקלקול הראשון למקומו. והעגל הוא ממש בבחינה זו, שהוא בסוד "פני השור מהשמאל" שהוא מב"י. והערב רב היה שעשוהו, כי הם היוצאים ממצרים. והנה הקלקול הראשון גרם קלקול אחר, שאח"כ בא ירבעם שהוא עצמו היה מב"י, וחטא בסוד זה שעשה העגלים.

❁ מאמר ויהי מקץ ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'שה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

מאמר ויהי מקץ לרמח"ל ז"ל

ות"ח, מזמנא דעברו ערב רב רב ההוא עגל, אתערב ערבוביא בישא דמסאבותא בנו ישראל, ובניניה לית נהורא נהיר לישראל, דלא אשתכח לגביה קטרוגא. אבל קב"ה מאי עביד, גו טמירו דקטרא מסתדרן מילין. בין כך ובין כך לבר מסתחרן גלגולין משניין, דהא ס"א קאים בקטרוגא תקיפא לערבבא מילין, אבל בטמירו דלגו אתוקמן מילין באתרייהו. בסופא דכלא אתגליין כל אינון גלגולין עמיקין וטמירין דאטמרו לגו, וישתמודע דכלא מגו ההוא רזא נפיק, אע"ג דאתחזו באורח אחרא.

❁ פירוש על התורה ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'שה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

פירוש הרמח"ל על התורה – ספר בראשית

אח"כ אומר, "וירא ישראל" וגו', ואמרו רז"ל, בשביל שראה רשעים שהיו צריכים לצאת מזרעו לכך לא היה חפץ לברכם. סוד זה הענין שנתערב זה הרע בזרעו של יוסף, אפרים ומנשה נולדו במצרים מקום שליטת הס"א הרבה, בסוד הערלה, ומבחי' זה המקום שנולדו שם, נתערב זה הרע בזרעו של יוסף, וכיון שהיה זה הרע לא היה רוצה יעקב לברך.

אבל עוד יש כאן סוד שאמר זה הלשון של "מי אלה". ירבעם היה עתיד לצאת משם, והוא פגם בשם אלהים, שהפריד מי מאלה, בעשותו העגלים החזיק פגם העגל שהפרידו מי מאלה כידוע, באמרם "אלה אלהיך". וכן עשה ירבעם באמרו "הנה אלהיך ישראל", החזיק פגם הראשון בשם של אלהים. וכיון שהיה עתיד ירבעם לצאת משם, אמר – וכי אני אברך מי שעתיד לפגום בזה השם הקדוש, להפריד מי מאלה. אבל יוסף השיב לו, "בני הם", והיינו מה לך לחשוב אם יצאו מהם בנים שיפגמו בשם אלהים ויפרידו מי מאלה, הלא הם עצמם יוצאים מבחינת אלהים מתוקן, ומחזיקים זה השם באותיותיו כולו, שלם ביחד. ולכך השיב לו בזה השם של אלהים דוקא, הפך הקלקול שהוא הזכיר, ואמר לו "אשר נתן לי אלהים", אלהים דייקא, הבנים שלו יצאו מבחינת אימא שהיא אלהים. והסוד הוא, אפרים הוא סוד אפר מי, שהם הם גבורות העומדות באימא. ועוד – שניהם יוצאים מאימא. והסוד הוא, אסנת כבר ידוע ששרשה הוא באי, ומנשה ואפרים שיצאו ממנה הרי שהיו יוצאים מבחינת אימא, ולכך אמר יוסף – אעפ"י שיצאו מהם בנים שיפרידו מי מאלה, הם – אדרבא מבחינת אלהים מתוקן, ולכך הם ראויים לברכה. ואז אמר לו יעקב "קחם נא אלי ואברכם", כאן אמרו חכמים, "ואנכי תרגלתי לאפרים", אנכי נתתי רוח הקדש ליעקב כדי שיתברך אפרים, זה ממש מכוון למה שאמרנו, שאנכי שהיא אי, נתגלתה בסוד רוח הקדש כדי שיתברך אפרים, שהשרש נתגלה כדי שיתברך הענף, אפרים הוא באי נתגלה שרשו כדי שיתברך. [א].

פירוש הרמח"ל על התורה – ספר שמות

ויאמר ה' אל משה נטה וגו' ויהי חושך וגו'. (י, כא-כג). הקדושה היא אור והקליפה היא חשך, וס"ז, "ויבדל אלהים בין האור ובין החשך". ובזמן הגלות כמה בחינות של אור הלכו בתוך הקליפות, ועכשיו שהיו מתבררים נשארה הקליפה בחשך גמור, ומזה נמשך החשך למטה במצרים, כמ"ש, "והיה ביום ההוא יפקוף ה' על צבא המרום במרום" וגו'.

וס"ז מ"ש רז"ל, שהחשך היה כדי שיחפשו בכליהם וישאלו אח"כ הממון, ואם היו אומרים שלא היה להם, היו אומרים בזה המקום הם. וענין "ושאלה אשה משכנתה", הוא סוד בירור אוכל מתוך פסולת, ומכת חשך היה הכנה לזה כמ"ש. ועוד אמרו רז"ל, שמכת חשך היתה בשביל מיתת הרשעים. והענין הוא, ששני קלקולים נעשים בזמן הגלות, עירוב חול בקדש ועירוב קדש בחול. ואלו הב' דברים נתקנו במכת חשך, במיתת הרשעים נברר החול שנתערב בקדש ונרחח לגמרי. וזה היה, לפי שעד שהחול נתערב בקדש מקבל איזה הארה וקיום בעודנו שם, אבל כשנרחח נשאר בחשך לגמרי. וזה היה בירור פסולת מתוך אוכל. ובענין חיפוש בכלי מצרים, היה הכנה לברר אוכל מתוך פסולת. ואמר הקב"ה למשה שיטה ידו לשמים, שמים הוא ת"ת דז"א, ומשה נשרש שם נידוע, ובהרים ידו לשמים היה מורה קבלת כח משרשו לעשות הפעולה הזאת.

אבל לבאר הענין בפרטות, הסוד הוא – שמים הוא בת"ת שהוא חיבור חסד וגבורה ביחד, וס"ז שמים – אש ומים. ועכשיו היה צריך לעשות פעולה אחת שתהיה חסד ודין בזמן אחד, דין לאומות העולם בסוד חשך, וחסד לישראל להמשיך להם אור, ולכך – "על השמים" דוקא. ואמר, "ויהי חשך על ארץ מצרים", אינו אומר על מצרים לבד, אלא – "על ארץ". ידוע שבקדושה הזכר גובר על הנקבה, וס"ד, "כי הוא אדוניך והשתחוי לו", אבל בקליפה להפך, בסוד יותרת הכבד – הנקבה גוברת. ולכך עכשיו שהיה הזמן להכניע קליפת מצרים, העיקר היה להכניע חלק הנקבה שבה, וממילא נכנע גם חלק הזכר, ולכך "על ארץ", ארץ דוקא – הכנעת הנוק". "וימש חשך", כבר פירשוהו מלשון ממשש בצהרים, דהיינו שהיה חשך עב, שכיון שניטלו כל הרוחניות שהיה בה, בסוד אורות הפנימים שניטלו ממנה, נשאר בחינה גסה ועבה.

ואומר אח"כ, "ויט משה את ידו על השמים" – שקבל כח מן שרשו לעשות הפעולה הזאת, כמ"ש. "ויהי חשך אפלה", והענין הוא שנתפשט זה החשך בכל חלקי הקליפה להוציא ממנה האור והטוב, ולכך – "בכל"

דוקא. "זיהי חשך", כבר נתפרש שג' ימים ראשונים היה חשך ולא כל כך גדול, ובג' ימים האחרונים היה חשך כפול ומכופל, שהדברים צריכים לילך בהדרגה, ובג' ימים הראשונים שעדיין לא נכנעו הכנעה גדולה למעלה, גם למטה לא היה חשך גמור, ובג' ימים אחרונים שהיו הולכים ונכנעים הרבה למעלה, גם למטה הגיע חשך כפול.

ואומר אח"כ, "לא ראו איש את אחיו", סוד הראיה הוא ענין ההשגחה כידוע, "וגם את זה לעומת זה עשה האלהים", וכמו שבפרצופי הקדושה, העליון משגיח על התחתון להעמידו בסדר ראוי ונכון, כך בקליפה, הפרצופים העליונים משגיחים על התחתונים להעמידם גם כן באותו סדר הראוי להם. ובאותו הזמן ניטל זה הכח מהם ולא היו משגיחים עוד זה לזה. ולכך — "לא ראו איש את אחיו" — למעלה בקליפות, "ולא קמו איש מתחתיו" — למטה במצרים. שמי שהיה עומד לא היה כח בידו אפילו לישב, ולהפך גם כן, מי שהיה יושב לא היה יכול לעמוד, שכך הוא הסדר — כיון שנכנע השרש למעלה נכנע גם הענף למטה הכנעה גמורה. וס"ו, "יפקוד ה' על צבא המרום" — בתחלה, ואחר — "על מלכי האדמה" למטה, כמו שנאמר. ולכך — "לא ראו איש את אחיו" למעלה, "ולא קמו איש מתחתיו" למטה. "ולכל בני ישראל היה אור במושבותם", להורות שזהו כח הקדושה בתוך החשך עצמו להוציא האור, ולכך — "במושבותם" דייקא, אעפ"י שהיו יושבים במקום טומאה — במצרים, משם יצא להם אור. [א].

דבר נא באזני העם וגו' (יא, ב). אלו השאלות הם סוד הברורים שהיה צריך לברר משם. והטעם שהפסוק הקפיד לומר, "וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה", שהיה יכול לומר, וישאלו ממצרים כלי כסף. אבל הם"א מתחלקת בסוד זכר ונקבה כמו הקדושה, כי "גם את זה לעומת זה עשה האלהים". והניצוצות היו משוקעים בתוך הקליפות, חלקים מהם בזכר וחלקים מהם בנקבה. ולעשות הברור של שניהם, הוצרך דווקא "איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה".

ואמרו רז"ל, "נא", אין נא אלא לשון בקשה וגו', שהעבודה והעינוי של ישראל במצרים היתה לברר הברורים, ולכך אמר אח"כ, "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" שאלו הם הברורים שעלו עמם על ידי שכר השעבוד והעינוי. ואם לא היו מוציאים עמם הכלים שהם סוד הברורים, היה יכול לומר אברהם "ועבדום וענו אותם קיים בהם" – הם עשו את שלהם, ולא עלה בידם התיקון של הוצאת הברורים, ולכך הקב"ה צוה לקיים "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", לרמוז שזכו להוצאת הברורים בשכר העבודה והקושי שלהם. ולפי שהנשמות מתחלקות לב', מצד הימין ומצד השמאל, לכך אומר, "כלי כסף" – מצד הימין, "וכלי זהב" – מצד השמאל. "ושמלות" זהו בסוד הלבושים של הנשמות, שיעלו הם ולבושיהם, להעלות התיקון כראוי. [א].

התאנה חנטה פניה וכו' (שיר השירים ב, יג). התאנה פורחת כמה פעמים, וזה ענין הגאולה שנמצאת כמה פעמים בעולם, הכל ממקור אחד, והיינו גאולת מצרים וגאולה העתידה, ששניהם ממקור אחד, כמו שכתוב, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". ואמר, "התאנה חנטה פניה", שהם תרין משיחין, וכמו שהפנים הם מתוקים, כך המשיחים עומדים למתק מידת הדין בכמה תיקונים שהם מתקנים, וכשנמתקת אז באה הגאולה. והנה קודם שיהיה נשלם המיתוק אין נראה הפרי של התיקונים, ונחשבים כאילו הם ח"ו לבטלה. אבל בתשלום הענין – הגפנים סמדר נתנו ריח" ועשו פעולתם. ואז – "קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך". ולפי שהיתה בשפל בגלות, נאמר בה, "קומי". ואחר כך מן הגלות הולכת אל מקום הקודש, דהיינו בית המקדש. [ו ח].

קול דודי הנה זה בא (שיר השירים ב, ח). מדבר על משיח בן דוד, שבא מדוד, והוא דודי. על ידי מה מתגלה, על ידי הז' כורתי ברית, וזהו, "הנה זה בא" – ז' אותיות לז' האלה. עם כל זה – באיזה כח יוכל להתחזק, אלא בכח התורה על ידי משה. שכמו שהקדימו נעשה לנשמע, כן תוכל הגאולה להיות ממהרת לבא, כענין, "אני ה' בעתה אחישנה", וזהו, "מדלג

ה"ערב רב" וכל המסתתף

על ההרים", מדלג למהר בכח ההר, שבו ניתנה התורה, "מקפץ על הגבעות". [ו ח] ליל שימורים הוא לה' להוציאם וכו' (שמות יב, מב). "שמורים" הם התרין משיחין, ובסודם הוא משה ואהרן במצרים, וזהו, "ליל שימורים הוא לה' להוציאם" וכו'. אבל עוד בכל דור ודור נמצאים התרין משיחין לצורך הגאולה האחרונה, וזהו, "שימורים לכל בני ישראל לדורותם", כי בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל. [ו ח].

ועוד, ליל שמורים הוא לה' וכו'. יש ליל, ויש לילה. ליל – חצי הלילה הראשונה, לילה – חציה האחרונה. בשעה שבא הלילה, כמה מיני מזיקים מתפשטים בעולם, ויש להם רשות להזיק. אבל בזה הלילה, בשעה שיוצאות הקליפות בשאר הלילות, מתעורר הכח של יציאת מצרים, שהיתה בחצי הלילה, ואז אין להם רשות עוד להזיק. ולכן אמר, "ליל שימורים הוא לה'" – אפילו הליל הוא שמור. למה, אלא "להוציאם מארץ מצרים", שכבר היתה הלילה מוכנת ומזומנת, ועל כן ניטל מיד כח הקליפות, שלא ישלטו. וכן בכל דור ודור כח הלילה הזה גורם שאפילו הליל יהיה שמור, וזהו, "הוא הלילה הזה לה' שמורים". [ו ח].

ועוד, "ליל שמורים הוא לה'", זה שאמר הכתוב, "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב וכו'". מי הוא זה הכלב, אלא זה ס"מ. בכל שעה שהקב"ה עושה טובות לישראל הוא מתעורר ונובח ככלב לקטרג. אבל באותה השעה – "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו", שלא יהיה קטרוג לטובה שלהם. וזהו, "ליל שמורים הוא לה'" – שמורים מן הקטרוג. בסוף הגלות גם כן – "הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדורותם". בכח מה, אלא בכח מה שאנו מזכירים יציאת מצרים, ורואים עצמנו כאילו אנחנו יצאנו משם. כך הכלב הזה נכנע מפניו, ולא יכול לקטרג כלל. [ו ח].

קול דודי הנה זה בא וכו' (שיר השירים ב, ח). מדבר על ישראל שהם מעלים כמה קולות לפני הקב"ה בזמן הגלות, ומבקשים ממנו את מלך המשיח. בשעה שיהיו מתחברים כלם ביחוד אחד, נחשבים כאיש אחד,

כמו שהיה במתן תורה, שנאמר שם, "ויחן שם ישראל נגד החר". וכן מה שישראל נקראים דודים, אז נקראים דודי. והקב"ה אומר, "קול דודי" – מה שישראל היו מבקשים בקולם, עתה – "הנה זה בא". והוא מתחזק בכח האבות שהם מתחברים בת"ח הנמצאים בדורות האחרונים, ונמצאים האבות על גביהם, כמו ההרים, והת"ח שתחתיהם הם נקראים לגביהם גבעות, וזהו, "מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות". [ו ת:].

ויאפו את הבצק וגו' (יב, לט). בצק זה היא ס"א שהיה צריך לבטל אותה לגמרי, אבל לא נתבטלה לגמרי, אלא נעשית לה אפיה, ולא נשרפה לגמרי. וזה יען הערב רב נתערב בהם, ואז לא בטלה הס"א. אך עם כל זה לא היתה שולטת כמו מתחלה, כי הערב רב עצמם. . . [קל] להם תיקון, וזהו, "עוגות מצות כי לא חמץ", כי אינם חמץ גמור. וא"ת למה היה כך, אלא – "כי גורשו ממצרים" וגו', כי לא היה להם כח להתעכב הרבה – שלא היה להם זכות. ואם היו יושבים יותר, היתה הס"א מתאחזת בהם, לכן הוצרכו לצאת בחפזון, ואז נתערב בהם הערב רב, כי היו הדברים בלא שלימות תיקון, וזהו, "ולא יכלו להתמהמה". ואמר, "וגם צידה לא עשו להם" וגו' – לא יכלו להזמין להם תיקונים מתחלה, כי קושי השעבוד לא הניחם, וזה גרם זה הקלקול האחר שיתערב הערב רב כנ"ל, ולא תוכל הס"א להתאבד לגמרי, אלא להתחיל ליבטל. אבל לע"ל – "כי לא בחפזון תצאו", כי הכל יהיה בשלימות, ואז תבטל הס"א מן העולם לגמרי. [ו ת:]

התאנה חנטה פניה וגו' (שיר השירים ב, יג). בשעה שתתפשט החכמה בעולם, התאנה הזאת מפרחת עליה מתחלה, ואח"כ גומרת פירותיה, כך אין החכמה מתגלית באדם מיד, אלא מתחלה האדם נולד ומתגדל, ואח"כ עושה פירות בחכמה. וכשמוציאה תולדותיה, נאמר, "חנטה פניה והגפנים סמדר נתנו ריח", אפילו הקטנים מתחילים לעשות פרי. אז, "קומי לך" וגו', שא"א לגאולה לבא אלא בהתגלות החכמה. ובהגלותה אפילו לקטנים, אז מיד, "קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך", שכיון שיש גילוי

החכמה אין עוד פחד, דכתיב, "לא ירעו וכו' כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". [ו ח] קול דודי וגו' (שיר השירים ב, ח). הקב"ה מכריז לישראל, "שובו בנים שובבים ארפא" וגו', וכשישראל מתעוררים אל הקב"ה ונמשכים לכרוז הזה, קוראים לו בשם דודי, שכבר נעשו לו אוהבים, והוא אוהב להם. ואז, "הנה זה בא", כי זה הקול עצמו הוא הבא לגאול. ותשלום הענין הוא מראש אמנה ששם נאמרת השירה. ואז, "ומשתי את עון הארץ ההיא ביום אחד". ולכן, "מדלג על ההרים", משם – "מקפץ על הגבעות" שהם תרין משיחין לגאול בהם. [ו ח] ועוד, "קול דודי" וגו'. הוא קול השופר, שנאמר בו, "ביום ההוא יתקע בשופר גדול" וגו', כי בכח קול השופר הזה מתקבצים האומות עשו וישמעאל לבא לעבודת הקדושה. וזהו, "מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות". [ו ח] בבית אחד יאכל לא תוציא וגו' (יב, מז). הענין, כי הקב"ה רוצה שבפסח יהיה הכל בתיקון בפנים לישראל, שהם"א לא יהיה לה חלק כלל. ולכן "בבית אחד יאכל", בתוך הבית שהיא החיצוניות. והנה יש לפעמים, שצריך להמשיך האורות הפנימיים לתקן החיצוניות. וכיבם נאמר, "אשר לא יבנה את בית אחיו". אבל לפנימיים צריך ב' דרכים לתקן בפנים. וזהו הפסח, ולכן "לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה", וגם "עצם לא תשברו בו", כי כמו שאין לבשר לצאת מן הבית, כך אין למוח לצאת מן העצם. [ו ח] משכני אחריו וגו' (שיר השירים א, ד). ישראל אומרים לקב"ה "משכני" – תן לנו התעוררות לשוב אליך. ובהתעוררות שתתן לצד א' – כל הצדדין ימשכו אחריו, לפיכך, "משכני אחריו נרוצה". וכל זה בתיקון שכבר הוכן בזמן מתן תורה. אלא שבעבור החטאים לא יכלה התורה להתגלות כראוי, וכשישובו – "נגילה" וגו' בכ"ב אותיות, ואז, "נוכרה" וגו' "יין" – ע' אומות, וכל זה בעבור האהבה שאהבוך ישראל – "מישרים אהבוך". [ו ח]:

ויקרא משה לכל זקני ישראל, ויאמר אליהם משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח (יב, כא-כב). ודאי הגאולה אינה יכולה לבא לישראל, כי אם כשקליפת נוגה תהיה נתקנת. וכך בגאולת מצרים

כשרצו בגאולה, נצרכו לתקן קליפת נוגה, ואח"כ נגאלו. זה מה שמושה ציוה לזקני ישראל, שהם הע' סנהדרין שהיו באותו הזמן, שלהם מגיע לתקנה, ולעשות שגם ישראל יתקנו החלק שמגיע להם. ואמר להם, "משכו וקחו לכם".

כאן יש לדקדק, מפני מה אומר, "משכו וקחו לכם", היה לו לומר בתחילה, "קחו לכם צאן וכו' ומשכו אותו" וכו', מפני שבתחילה צריך ליקח אותו, ואח"כ לעשות לו מה שרוצים. אבל קליפת נוגה, כדי שתהיה נתקנת, שתהיה משתעבדת לקדושה, בתחילה צריך למשוך אותה אליהם. ואח"כ לקחת אותה בקדושה, וזה שכתב בתחילה, "משכו", אח"כ, "קחו לכם". וצאן היא קליפת נוגה, שכמו שבקדושה צאן היא מלכות, שהיא השכינה הקדושה, כך בס"א צאן היא קליפת נוגה, שהיא חציה טוב וחציה רע. ולתקנה צריך לעשות שיהיה כולה טוב. והמצרים כשהיו רואים שהיו ממשיכים אותו לכרעי המטה, אז היה בא להם כעס גדול.

צריך לדעת מפני מה היו ממשיכים אותו לכרעי המטה. המטה היא השכינה, לכך הם היו ממשיכים אותה לכרעי המטה, שהיו משעבדים אותה תחת הקדושה, וזה מה שהיה עושה לס"א כעס גדול, מפני שכבר היא יודעת שכל כוחה הוא בקדושה. והכח היה לה מצד קליפת נוגה, שהיא קרובה אל הקדושה. וזה שהיא היתה חציה טוב וחציה רע, מפני שמה שהיה נותן הכח לס"א זה היה הקדושה, ומה שהיה מצד הס"א זה היה החצי הרע. וגם מה שהיה עושה להם יותר כעס, היה מה שנצטוו מפי הקב"ה כששחטו אותו, והיו אוכלים אותו – שהעצם לא ישרו, והם היו עוברים בדרך, והיו רואים, הכלבים, שהיו אוכלים אותם, והקב"ה היה עושה שלא יאכלו אותם – כי אם הכלבים, שהם הס"א עצמה, בסוד "זהכלבים עזי נפש". וזה סוד, "וסכסכתי מצרים במצרים", שהס"א עצמו יאכל את שלה בעל כרחו. ואח"כ אומר, "ושחטו הפסח", כדי שנוגה יהיה מתוקנת לגמרי, צריך לשחטה ולהוציא ממנה כל דמה, שהוא הדין, שהיא הס"א שיש בתוכה. "ושחטו הפסח" ודאי. ואח"כ, "ולקחתם אגודת

ה"ערב רב" וכל המסתעף

אזוב", שהם הג' קליפות אחרות. וזה מה שאמרו חכמים, אין אגודה אלא שלש.

"ומטלתם בדם אשר בסף", שהוא זה הדם של קליפת נוגה, כדי שכל הס"א יהיה ביחד, שאף על פי שנאמר, "יתפרדו כל פועלי און", אבל בזמן שצריך להעבירה מן העולם, צריך שיהיה כולם ביחד, שלא יהיה צריך ליתן המכה אחת אחת. "והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות", ואם תאמר והלא נאמר, "ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם", ואם כן גם בזמן שהיה ביהמ"ק קיים היה צריך ליגע הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ומפני מה היו זורקים אותו על [קיר] המזבח. אבל צריך לידע שיש הפרש בין כשהיו במצרים או בארץ ישראל. שבמצרים היה המכה בכל בית, כמו שכתוב, "כי אין בית אשר אין שם מת", ומפני זה הוצרך שיגיעו בזה הדם על כל בית, מפני "שכיון שניתנה רשות למשחית לחבל אינו מבחין בין טוב לרע", ושיראו שבהם לא יש שום ס"א. אבל בארץ ישראל לא היה צריך ליגע הדם בכל בית, מפני שאז לא היה המכה בכל בית שבאומות העולם, ויהיו צריכים להראות שבהם לא יש ס"א, ולא היה אלא לתקן קליפת נוגה, ולהוציא את דמה, כנ"ל. ומפני זה לא הוצרכו לזרוק אלא על המזבח, והוא יותר טוב [שיחד] היו זורקים כל דם הפסחים של ישראל, ונאמר, "ויחן שם ישראל" ביחוד ודאי.

אבל צריך לדעת מפני מה היו נוגעים בזה הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ואע"פ שנאמר, "וראיתי את הדם ופסחתי עליכם", וכי הקב"ה לא היה יודע הבתים של ישראל והבתים של מצרים, שהוצרך ליגע בזה הדם על המשקוף וכו', אלא ודאי צ"ל שהגיעה בזה הדם על המשקוף היה מפני שאז היו מתקנים קליפת נוגה, והיו מבערים הג' קליפות אחרות, ואז לא היה עוד בחירה של בני אדם, והקב"ה רצה שיהיה הבחירה, מפני שהיה רוצה ליתן להם התורה, והיה רוצה שהם יזכו במעשיהם, כדי שיקבלו בדין, ולא בצדקה, ושיהיו אומרים "נעשה ונשמע" בבחירה שלהם. ומפני זה רצה שיגיעו בזה הדם, שהוא הס"א, על

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שה

המשקוף ועל שתי המזוזות, כדי שיהיה נשאר הבחירה לבני אדם. ואם לא כן, לא היה עוד בחירה.

ומפני מה על המשקוף ועל שתי המזוזות – היו יכולים ליתנו בתוך בתיכם. אבל משקוף הוא יסוד שנקרא משקוף, שכל האורות מביטים שם, ורצה שיהיו נוגעים שם, כדי שיוציא אורותיו להם. ועל שתי המזוזות, שהם נצח הוד, שנקראים עדים, תרין סהדי, ו"על פי שנים עדים יקום דבר", שכדי שהם יעידו שהוציאו הם"א מבתיכם, שהיא שקר, ונשארו אמת – ישראל זרע אמת ודאי. ואעפ"כ נשאר מה שצריך לבחירה, והם ראויים ליתן להם התורה. ומפני זה היו נוגעים בדם על המשקוף ועל שתי המזוזות. ואומר, "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר", וכאן יש לדקדק – והלא ישראל יצאו ממצרים בחצי הלילה, ונאמר, "ויקם פרעה לילה וכו' ויאמר קומו צאו מתוך עמי" וכו'. ומה זה שאומר הכתוב, "ואתם לא תצאו וכו' עד בוקר". אבל זהו מתורץ עם מה שנאמר בזוהר בר"מ, שפסח שיצאו ישראל ממצרים בלילה היה מאיר כתקופת תמוז, והוא כי הלבנה באותו הלילה היה מאירה להם כשמש ביום, כש"ה, "והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים" וכו'. ואז נתקיים חצי מזה, שהוא שהלבנה יהיה מאירה כשמש, וזה סוד, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". וזה, "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר", כי אף על פי שאתם תיקנתם את הכל, ואין עוד לכם מזרא מכל קטרוג כלל, אם כל זה לא תצאו עד בוקר, שלא תלכו כמי שבורח מאדון שלו, אלא בכל הכבוד שיוכל לימצא. ושכולם יראו שאתם בנים למקום, ושום רע לא יכול לשלוט בכם, כי אם (כ)שהקב"ה מתרצה (כדי) לטהר אתכם מכל טומאה. וכן בגאולה העתידה נאמר, "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו, כי הולך לפניכם ה' ומאספכם אלקי ישראל". [1].

ויקרא משה לכל זקני ישראל וגו' (יב, כא). קרא לזקנים להזמין להם הגאולה. אבל רצה לעורר הזקני ישראל העליונים שהם או"א – זקני

ה"ערב רב" וכל המסתעף

ישראל" דווקא, שימשיכו מוחין, שבזה היתה תלויה הגאולה. וידוע שבאותו הזמן באו המן חין שלא כסדר, בתחלה מוחין גדולות ואח"כ מוחין דקטנות. וז"ש, "ויאמר אליהם", "ויאמר" אלו מוחין גדולות שהם בסוד חסד – אמירה דווקא. "אליהם" הוא אלקים, שהם המוחין דקטנות שהם בסוד דין. אבל – "משכו", משכו מעבודה זרה כמ"ש חז"ל, ובוה תגרמו שתתרחק הס"א מן הז"א, ובוה יהיה בסוד מוחין. אבל צריך לעשות דבר אחר – והוא לתקן הנוק' ג"כ ולהתפשט בה מוחין ג"כ, ולכך – "וקחו לכם צאן" שהיא השכינה, כמ"ש, "רחל מבכה על בניה". וצאן ג"כ הוא ק"ם, שהוא התפשטות הד' מוחין בנוק' שהיא ק' ברכאן.

ובזה – "למשפחותיכם", ז"ש, משפחת אב קרויה משפחה ומשפחת אם אינה קרויה משפחה, וסוד הוא ודאי. בזמן הגלות צריך לומר כך, לפי שהשכינה היא בתוך הקליפות, ואם היינו רוצים לומר שמשפחת אם היא משפחה ושישראל הם הבנים שלה, באותו הזמן היה פתחון פה לאומות העולם ח"ו ג"כ לומר שהם הבנים שלה, שהיא מלובשת שם, ולכך באותו הזמן יותר טוב לומר שמשפחת אם אינה קרויה משפחה, משום אומות העולם. אבל מצד המלך שהוא יושב למעלה באצילות, ואינו מלובש בתוך הקליפות כמו המלכות, מצד שלו נאמר, שישראל הם בני משפחה שלו – משפחת אב קרויה משפחה. אבל בזמן התיקון שהשכינה היא בחוץ, אז לא יש עוד יראה שיאמרו שגם הם בנים שלה, ואז נוכל לומר ג"כ משפחת אם (ג"כ) קרויה משפחה. ולכך אומר, "למשפחותיכם", שצריך לתקן זה – שהשכינה תצא בחוץ, ושנוכל לומר שישראל לבד הם בני משפחה שלה. אבל זה בשחיטת הפסח, שבזה היו גורמים הכנעת הס"א. אבל זה יהיה כשיתפשטו ה' חסדים במלכות, וזה, "הפסח" – ה' פסח, שהיא המלכות שהיא פה סח, שהשכינה היא פה ס"ח כשמדברת ומגלה אורותיה, אבל סח – אקיק הויה אקיק שהם ס"ח, והם השלשה מוחין המתפשטים בה. [ב].

ויקרא משה לכל זקני ישראל וכו', עד, ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר (יב, כא-כב). זה שאמר הכתוב, "משכני" וכו'. דע כי בזמן גאולת מצרים, בכח הע' הזקנים נכנעו ע' שרי האומות. ועל כן משה לקח אותם עמו לעשות התקון שלם, ונתחזקו בשני בחינות השכינה – לאה ורחל. כי על כן אומר, "משכו וקחו לכם צאן", כי כבר ידוע שכינתא תתאה מכנעת האומות, ושכינתא עילאה מכנעת השרים. ועל כן אומר, "משכו" – להמשיך כח משכינתא עילאה – לאה. "וקחו לכם צאן" – להמשיך מרחל, שכינתא תתאה, צאן ודאי. ואומר, "למשפחותיכם", אלו הם הע' הנ"ל, ככתוב, "בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה". כי ירידת ישראל למצרים היה בעבור הע' נפש האלה, להתחזקם בקדושה, ולהכניענם] הם"א. על כן, "ושחטו הפסח" – זהו ס"מ, שהוא פסח. אבל כשהוא רוצה להיות עולה מדרגה לעלות למעלה לקטרג על ישראל, ולהעשות פסח, בסוד פה סת, צריך מיד לחתוך הסימנים שלו, כדי שהקול לא יגיע למעלה. על כן "ושחטו הפסח" – כי בכח השחיטה הזאת נסתם פיו, והקול נפסק באמצעות מהלכו:

וזה נעשה בכח ישראל שנמשלו לאזוב השפל, ועמם שורה השכינה, ככתוב, "ואת דכא ושפל רוח", כשהם אגודה אחת בכח החיבור, אז השכינה שורה עליהם, ויש להם כח להכניע את כל האומות. על כן, "ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם" – דם פסח ממש. כי הנה כתוב, כי הדם הוא הנפש, בהיות שהחיות של ס"מ הוא דם. אבל בתיקון כשהוא נשחט, הדם הזה הוא מוסר מנמנן ונכלל בתיקון, והוא נשאר פגר מת. על כן, "וטבלתם בדם אשר בסף", כי זהו מה שנתקן מהפה סת. כי סף נשאר למטה בסוד סף הבית – אפר תחת כפות רגלי הצדיקים. וי"ג הנשארים מפה סת, זהו אחר הנתקן, ככתוב, "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו' ולעבדו שכם אחד", כי זה הנתקן מהם, והוא הטוב שלהם, החיות שלהם – הדם שאמרנו, וזה, "מן הדם אשר בסף". והנה זהו זמן בירור להכניס בפנים ולא להוציא בחוץ, ועל כן, "ואתם לא תצאו" וגו', כלומר לא תוציאו אלא הכל ישאר בפנימיות בתיקון.

וכל זה בכח מה נעשה, אלא בכח ג' אבות – משקוף שהוא לשון השקפה "הביטו אל צור חוצבתם" וגו'. ובזכות עצמם ג"כ, שהם ב' מצות שנמסרו בנאות מצרים, שתי המזוזות – דם פסח ודם מילה. על כן, "והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות", והגעתם ממש, שר"ל התחזקו בכח זה. זש"ה, "משכני אחרוך נרוצה", כי בתחילה השכינה מעוררת את ישראל בבחינתה התחתונה – "משכני אחרוך". אבל כשהם מתעוררים, אח"כ משיגים גם בחי' לאה עלמא עילאה, ועל כן אומר "נרוצה" – לאה ורחל. ואז, "הביאני המלך חדריו" בסוד הזיווג, ביאה ממש, ושם יש הגילה והשמחה, "נגילה ונשמחה בך", כי הכל נחשב לכח ולהתעוררות ישראל, "בך" – בכוחך. "נוכירה דודך מיין" כי בכח זה הקב"ה מזכיר הדודים שהם הע' זקנים של ישראל – יותר מן הע' אומות, והם שולטים עליהם – "ויקרא משה לכל זקני ישראל" ממש. ואז, "מישרים אהבוך" – קב"ה ושכינתיה, בזמן שנכנע הנחש העקלתון ה"מישרים" שולטים בתיקון שלם. [1].

ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים, הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדרתם (יב, מב). הגלות נקרא בשם לילה. והלילה עצמה מתחלקת לשתי בחינות, אחת הוא תחילת הלילה והיא נקראת בשם ליל, והב' היא סוף הלילה שנקרא לילה. וכן הגלות עצמו – תחילת הגלות הוא ליל, וסוף הגלות הוא לילה. והטעם – מפני שכשהגאולה באה בתחילת הגלות, אז השכינה אין לה עדיין כל כך כח לגלות אורותיה כראוי, מפני שישראל לא סבלו עדיין די סיפוקם. ואז השכינה היא נסתמת, מפני שאין לה כל כך כח. וזה הה' שחסרה מלילה, שהיא השכינה, שהיא בסוד ה' של השם הקדוש יק"ק ב"ה. ובאותו הזמן נאמר, "אחד מעיר ושנים ממשפחה", מפני שלא סבלו כל צרכם. ואז השימור מן החבלים אינם כי אם לה' – למי שהם טובים, והוא בסוד ז"א, שהוא דין, שמי שהם טובים שיחיו והרשעים שימותו. וכן היה בנאות מצרים, שיצאו קודם זמנם, שהיה ארבע מאות שנה, ולא עמדו בגלותם אלא כמנין רד"ו, שאז הוצרך שהקב"ה ישלח החושך, כמו שאמרו רז"ל

— כדי להמית הרשעים שבישראל, ושהמצרים לא ידעו מאומה. אבל ודאי שכל העשר מכות היו כדי להיטיב לישראל, ואם כן איך אפשר שזה היה להרע לישראל, אם לא לזה הטעם. אבל ודאי גם החושך היה להיטיב לכל ישראל.

והטעם שהוצרך החושך היה זה, מפני שכל העשר מכות שהקב"ה הביא על המצרים במצרים, היה כדי להכניע כל העשר מדרגות טמאות שלהם כנ"ל. והחושך היא המכה ה', שהיא כנגד היסוד של קליפה, ויסוד כבר ידוע שיש לו מן הטבע לגלות האורות. והקב"ה רצה שכנגדו יהיה החושך, כדי להפך הסדר שלהם. ומה שביסוד יש גילוי גדול — כנגדו יהיה החושך, שהוא סיתום גדול. ואחר כך אמר, "להוציאם מארץ מצרים", שהם מי שמצרים לישראל בזמן גלותם. אבל כשהגאולה באה בסוף הגלות, אז אין עוד מורא ורעדה כלל, ואז גם הרשעים הם מתוקנים מרוב קושי והצרות שלהם, והשכינה יכולה לגלות אורות הגאולה כראוי. וזה "הלילה" שהיא השכינה, היא בגילוי. ואז הגאולה היא גם לרשעים שבישראל, וזה, "לכל בני ישראל" — לכל דייקא. וכן במצרים, כל הנשמות שהיו משוקעות בגלות, ולא היו יכולות לצאת אלא אחר שנכנע השר שלהם למעלה, בלילה הזאת ניתן כח להם שיצאו. וכן כל הנשמות שיוצאות עכשיו בזמן הגלות, יוצאות כולם בכח הלילה הזאת, עד שיוכלו כולם לצאת וזה מה שארז"ל, אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף. וזהו, "הוא הלילה הזה וגו' לה' לדרתם", שהוא לדור תם, עד שיכלו כולם מן הגוף. ואז אין עוד מורא כלל, "שמורים לכל בני ישראל לדרתם". ודאי. [ו].

ליל שמורים כו' (יב, מב). זה נאמר בא"א, בראשו יש תלת רישין, ושם יש י"ב היות וחד דכליל לון, וזה "ליל". אלה האורות למעלה שומרים לכל הקדושה למטה, והם י"ב פרצופים, והם ה' ג"כ, בסוד שם יקו"ק, ולכך אומר, "הוא" שהיא י"ב, "ליקו"ק" שהם בסוד ה'. ואומר, "שמורים", שכמה מיני שמירות צריך, שמירה מן הס"א, שמירה שלא ירד השפע בריוח

ה"ערב רב" וכל המסתעף

גדול (או) [אלא] במעט, ולכך אומר, "שמורים" בלשון רבים, שכל אלו השמירות נעשים בא"א בסוד הדיקנא. "להוציאם מארץ מצרים", הוצרך שיתגלה דווקא א"א לצורך הגאולה, כמ"ש בזהר, בעתיקא תליא מלתא. והטעם הוא, לפי ששם יש שרש האחדות, והוצרך שיתגלה זה השרש ליחד כל הספירות באחדות, ולהפריד הם"א. וכמ"ש לעתיד לבא "יהיה ה' אחד", אחדות יהיה לע"ל כשיתגלה זה היק"ק, שהוא ל', שהם התלת רישין, ששם יש שרש האחדות כמ"ש. ובבחי' שרש הוא בסוד "ליל", ובבחינת מה שמוציא כל הה' פרצופים הוא "לילה", שהה' הם ה' פרצופים היוצאים ממנו, וז"ש, "הוא הלילה". ובודאי שלימות התיקון הוא שהז"א יקבל הארה מא"א ויתעלה במדרגתו, והנוק' גם היא בסוד כתר מלכות, וזה, "לדרתם" – לדר תם, דור היא השכינה, תם הוא הז"א שנאמר בו, "ויעקב איש תם", שיתעלה גם הוא במדרגת א"א שהוא ליל כמ"ש. [ב].

ליל שמורים הוא לה' – באבא. השכינה בגלות היא "ליל", ואפילו באותו הזמן היא נשמרת מאבא, שנאמר בו, "ואביו שמר את הדבר". ושני מיני שמירות צריכות לה, יש חלק א' ממנה שנשארת שם עם המלך, ובסוד "אני ה' לא שנית", וצריך שמירה שהס"א לא תרגיש בזה ח"ו. ויש חלק אחר ממנה שהולכת בתוך הקליפות, וצריך לה שמירה גדולה. וידוע שאבא מתחלק לב' – אבא וי"ס, מאבא שהוא מקום גבוה, מקבלת כח – זה החלק שנשאר באצילות, שהיא במדרגה גדולה, ומיש"ס מקבלת כח – זה החלק התחתון ההולך בתוך הקליפות. ולכך אומר, "שמורים" בלשון רבים, ששני מיני שמירות צריך לה. וכל זה מאבא ודאי, שנאמר בו, "ואביו שמר", כמ"ש, וזאת השמירה היא גם כן לצורך הז"א, וז"ש, "הוא לה", לפי שהחלק העליון צריך שמירה כדי שהז"א יזדווג בה. והחלק התחתון צריך ג"כ שמירה לצרכו, שאם היו אווזים בה היו עולים למעלה במלך ח"ו, ולכך – "לה" דווקא. ואחר כך מתחברת עם הזכר, בתחלה "בזה" שהוא היסוד, ואחר כך "ביקו"ק" שהוא בת"ת. ואז נתקנת בסוד הה' חסדים שנותן לה הזכר, ואז היא לילה.

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שיא

ואז, "שמורים לכל בני ישראל", שבזמן הגלות יש נשמות שנשארות למעלה ואין הם"א שולטת בהם, ויש נשמות שהולכות בתוך הקליפות, והשכינה אינה יכולה לשמור אותם כתיקון, אבל באותו הזמן – "שמורים לכל בני ישראל", כל הנשמות נשמרים. וזה הכל הוא לפי שנתקן השרש שהיא המלכות, והמלכות מתחלקת לב' בסוד לאה ורחל, ואלו הם שני דורות – "לדרתם". והכל נעשה בסוד אבא ודאי, שהוא המתקן השכינה, בסוד, "ה' בחכמה יסד ארץ". [ב].

ליל – באימא. אי' יש בה ע' ניצוצין דאלקים כידוע, וזה ליל, ובכח אלו הגבורות היא שומרת הקדושה. וכתוב, "ושמרת את החקה הזאת למועדה", חק הוא באי', והיא שומרת השכינה שהיא "זאת". ואימתי השכינה נשמרת, כשנתחברה באי' בסוד "מועד". לפי שא' הגבורות שלה הם בסוד יין המשמח, אבל כשהדברים בקלקול ח"ו הם בסוד יין המשכר, וצריך שתתחבר השכינה בה, ואז הכל בסוד מועד, הכל בסוד שמחה. ואז, "מימים ימימה", יש ים בא" בסוד נ' שערי בינה, ויש ים במלכות, בסוד, "כל הנחלים הולכים אל הים", ואז השני ימים מתחברים כאחד ונעשה ק'. ואז השכינה היא בסוד ק' ברכאן, שהיא מקבלת השפע מכל קומת הקדושה שהיא בסוד ק'. ואז "ליל שמורים" – הע' ניצוצין ששומרים. ואז נשמרים ג"כ הענפים, וזה "הוא" שהם הי"ב שבטים, הכל הוא לפי שכבר נשמר השרש, שהם ד' אותיות של שם יקו"ק – "לה".

"להוציאם מארץ מצרים" – מצר ים, שהם"א רודפת הקדושה בזאת הבחינה של ים שהיא רוצה לקבל השפע, אבל כשנתקן הים דקדושה אז הים אחר הלך לאבדון. אבל בגבורה (ח"ו) הם"א אוחזת איזה דבר ח"ו, וצריך שתהיה גבורה נמתקת בחסד, ואז הוא לילה, ואז נאמר, "הזה לה", שהכל הוא בקדושה ולא יש כלום לס"א, כמו כשהיה בסוד ליל שמורים. "לכל בני ישראל", אי' היא שומרת זו"ן, וזעיר בבחי' ישראל אין לו צורך בשמירה, שהוא במדרגה גדולה, והשמירה הוא במדריגת יעקב ששם צריך שמירה, שנאמר בו, "מי יקום יעקב כי קטן הוא". ובאותה הבחינה

נמי, עיקר השמירה היא בנה"י, שבתג"ת הס"א אינה אוחזת כל כך, כי הם במדריגה גדולה, ולכך אומר, "שמורים", השמירה היא ליסוד שהוא "כל", ול"בני ישראל" שהם נ"ה, שישראל הוא תפארת והבנים הם נ"ה. "לדרתם" – לדור תם, דור היא השכינה, תם הכל דווקא בבחי' יעקב, שנאמר בו, "ויעקב איש תם". [ב].

ליל שמורים – בז"א. הז"א יש לו ב' מיני מוחין, מוחין דגדלות ומוחין דקטנות. המוחין דקטנות הם בסוד "ליל", שהם בסוד דין. ואלו צריכים בזמן הגלות, שאם לא היו מוחין כלל, הם"א היתה אוחזת ח"ו, ולכך אלו המוחין שומרים אותו שלא תשלוט הם"א כל כך, ולכך אומר, "ליל שמורים הוא לה". וכשבאים המוחין דגדלות, לא בשביל זה הולכים המוחין דקטנות, אלא גם אלו נשארים. ואלו דווקא שהם בסוד דין מצילים באותו הזמן ישראל מן הקליפות, וזהו, "להוציאם מארץ מצרים". והמוחין דגדלות שהם בסוד לילה, אלו הם להגדיל ישראל, וזהו, "לכל בני ישראל". וזה מ"ש, "שומר מה מלילה שומר מה מליל", הז"א שהוא מ"ה, הוא שומר השכינה לעולם, בין כשהוא בסוד לילה בין כשהוא בסוד ליל. וזה סדר תיקון המוחין – בתחלה הולכים במלכות ובונים אותה, ואח"כ מסתלקים ממנה והולכים במלך, וזה, "לדרתם", לדור שהיא השכינה בתחלה, ואח"כ בתם שהוא הז"א. [ב].

ליל שמורים הוא לה' – במלכות. סוף התיקון הוא לחבר זכור בשמור. זכור – בזכר, שמור – בנקבה. זכור בזכר, כמ"ש, "זכור את יום", שמור בנקבה כמ"ש, "ושמרתם את הדבר הזה", וכתוב, "שמור את יום השבת", שהוא התיקון לחבר שמור ביום. ואז באותו הזמן כך היה, "שמורים הוא לה", נתחברו שניהם ביחד. ואז כל הע' שרים נכפו תחת השכינה, וזה – "ליל" שהוא ע'. ואז ישראל למטה יצאו ממצרים, כמ"ש, "והיה ביום ההוא יפקוד ה' על צבא המרום במרום" – בתחלה, ואח"כ, "על מלכי האדמה". וזה "להוציאם מארץ מצרים". וזה היה לפי שהאירה אי' על המלכות, וזה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שיג

"הוא הלילה". והע' שרים הם "ליל", והמלכות שהיא בורא אותם, "לילה" נקראת, כמ"ש, בה' בראם.

ועוד, ידוע שבידים אוחזת הס"א בסוד עשו וישמעאל, אבל בתפארת לא. וכן בכל הב' קוים ימין ושמאל הס"א יש לה איזה אחיזה ח"ו, אבל בקו האמצעי לא יש לה אחיזה. ובזמן הגלות לא היה כל כך בחיבור כל קו האמצעי, ולכך הס"א היתה מגעת גם שם, אבל באותו הזמן הוצרך שיתחבר כל הקו האמצעי ביחד. וזה "הלילה", הוא הדעת, "ליל" בסוד הגבורות שיש בו, והה' בסוד הה' חסדים. ואז נתחבר – "הלילה" ו"הזה" שהוא היסוד, וה"יק"ק" שהוא התפארת, נתחברו שלשתם ביחד, ולכך באה הגאולה. ואז נשמרו גם נה"י – "לכל בני ישראל". והכל לתיקון השכינה שתהא תמה, שהס"א לא תאחזו בה כלל, וזה, "לדרתם" – לדר תם. [ב].

והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך וכו' (יג, טז). זש"ח, "כי אשא אל שמים ידי" וכו'. הנה ידוע ששלימות האדם למטה אינו אלא בנוק, וכן שלימות הז"א אינו תלוי אלא בנוק' שלו. כי כפי מה שהיא נקשרת בו ומוכנת לקבל ההשפעות העליונות, כך הם בחי' המוחין הבאים לו לעטרו ולתקנו. ונראה ההפרש בחול ושבת, שבחול שהנוק' היא למטה נקשרת ביסוד לברר תוך הס"א, מוחין הבאים בז"א אינם אלא מתבונה ראשונה. ובשבת שנקשרת בתפארת, בסוד שבת – ש' בת, והיא מוכנת לקבל ההשפעות, המוחין שבאים בז"א – מא"י ממש, והמקיפים נעשים פנימים כידוע. וזהו, "כי אשא אל שמים ידי" וכו' כלומר שבזמן שנוק' נקשרת בשמים שהוא תפארת, אז "ואמרת חי אנכי לעולם", שהחיות הוא מא"י ממש, "אנכי" דייקא. וזהו הטעם שבזמן שצוה הקב"ה מצות התפילין לישראל צוה להניח בתחלה תפילין של יד, שהוא לקשר הנוק' בזרוע שמאל דז"א, כמ"ש, נוק' בשמאל אתקשרת, ולהניחה נגד הלב שהיא נגד התפארת. ואח"כ התפילין של ראש, שהוא סוד המוחין של ז"א הבוקעים המצח ויוצאים, לפי המקום שנוק' נקשרת בו. וזהו, "והיה לאות

על ידכה וכו' כי בחזק יד", שהיא נוק' נקשרת במקום החוזק שהיא בחג"ת, "הוציאנו ה' ממצרים", שהוא ז"א, בזמן שבאו לו כל בחי' המוחין עד הגדלות ב', כלם בפעם אחת, (ו)מיד נגאלו ממצרים. [1]. בשלח.

ואתה הרם את מטך וגו' (יד, טז). ידוע שאין היסוד דו"א נתקן בשלימות אלא בגילוי א"א, ולכך באותו זמן שהיו מתגלים אורות א"א כמ"ש בזהר, היה נתקן היסוד בשלימותו. וזהו אומר, "מה תצעק אלי" – בעתיקא תליא מילתא. והענין הוא, שבו"א ששם יש הנהגת המשפט צריך זכות להגאל, וכשלא יש זכות צריך גילוי של א"א, ולכך בעתיקא תליא, כיון שלא היה זכות, כמ"ש רז"ל, ששרו של מצרים קטרג באמרו הללו עע"ז והללו עע"ז. וזהו שאומר אח"כ, "ויסעו" – במזלא, והיינו לפי שישראל מדרגתם הפשוטה היא בז"א, ובאותו הזמן היו צריכים ליסע ממקומם ולעלות למזל ונקה שהוא בדיקנא דא"א, לקבל כח להגאל, שבו תלויה הגאולה כידוע, בסוד, "והיה יום אחד הוא יודע לה". ולכך כיון שהיה גילוי של א"א, הגיע תיקון היסוד, וזהו שאמר למשה "ואתה הרם את מטך", המטה הוא ביסוד כידוע, בסוד, "ואת המטה הזה". ובזמן הגלות נאמר בו, "כי שבע יפול צדיק", אבל באותו הזמן "וקם" – הגיע זמן הרמתו, בכח גילוי של א"א. ודוקא בבחי' מטה היה צריך להרימו, כדי להכניע ולהכות הס"א לגמרי.

ואומר אח"כ, "ונטה את ירך על הים ובקעהו", מלכות נקראת ים, בסוד "כל הנחלים הולכים אל הים", שכל נחלי ההשפעה מתקבצים בה, והיא המשפעת אח"כ לכל העולמות, והיא סוף, סופא דכל דרגין, שהיא הספירה התחתונה שבכולם. ובזאת הבחינה שהיא "ים", דהיינו שמשפעת לכל העולמות, היתה בחינה ג"כ שמשפעת למצרים, ובזאת הבחינה של "סוף" דווקא היתה יונקת קליפת מצרים, לפי שהס"א אין לה אחיזה אלא בסוף המדרגות, ולכך באותו הזמן נעשה קריעת ים סוף, דהיינו אותו

החלק של המלכות שהיתה משפעת למצרים – שלא תשפיע עוד להם, אלא תבא כל ההשפעה לישראל.

עוד, סוד קריעת ים סוף, המלכות בבחי' מה שהיא סוף, סוף כל המדרגות הולכת בתוך הקליפות, והחיצונים נדבקים בה, וכשהלכו בגלות מצרים היה זה הענין. והוצרך עתה ליקרע ים סוף לשני חצאים, דהיינו ליקרע ולהבדיל בין הקדש והחול שנתערב בה. וזה היה בכח יד החזקה של משה להכניע הס"א, וז"ש, "ונטה ירך".

ואומר אח"כ, "ויבואו בני ישראל", לפי שכבר ידוע בסוד "אמלאה החרבה", שכשהקליפות שולטים גורם גלות לישראל, אבל כשהקליפות נכנעים – אדרבא ישראל נכנסים בקדושה כניסה גמורה. וז"ש, "בתוך הים" ולא אמר, "בים". והענין הוא, הקליפות אפילו בזמן היניקה שלהם אינם יונקים אלא בחיצוניות המלכות, אבל ישראל כשנכנסים בקדושה נכנסים בעובי הקורה ובפנימיות, וז"ש, "בתוך הים", בתוך דייקא – בפנימיות המלכות. וענין ה"יבשה" שאומר אח"כ, רומז שהיה מתיבש המקור שהיה משפיע למצרים, ושלא תבא ההשפעה כי אם לישראל. [א]

ויושע ה' ביום ההוא וגו' (יד, ל). באותו הזמן נתגלה א"א, כמ"ש, בעתיקא תליא מלתא, וזה, "ויושע" אלו הם הש"ע נהורין שיש בפנים דא"א, שנתגלו באותו הזמן. והטעם שנתגלו הוא, לפי שאלו הפנים נקראים פנים שוחקות לפי שיש לעולם שמחה שם. ובזמן הגלות שהם נסתרים אסור בשחוק, ולע"ל שיתגלו, נאמר, "אז ימלא שחוק פיננו". והטעם שיש ש"ע נהורין, לפי שאלו הפנים גורמים שישבו בשמחה כל הפנים של ה' פרצופים, ולכך – ש' כנגד א"א ואו"א, והע' – כנגד הז"ת, להתרחק הע' שרים משם. ולכך "ויושע", אלו הש"ע נהורין שנתגלו. ולכך נתגלה כל השם יקו"ק וגרמו שכל הפנים של ה' פרצופים ישבו בשמחה, ונתרחקה העצבות משם, וזה, "ויושע ה'". ובאותו הזמן כל ה"ב פרצופין היו בסוד יום, וזה, "ביום ההוא", "הוא" שהוא י"ב, היו בסוד יום. ואז נושעו ישראל

ה"ערב רב" וכל המסתעף

מיד מצרים שהיא לילית שהיא יד רשעים, והיא מצרים שהיא מצרנית לא".

ובאותו הזמן – "וירא ישראל את מצרים מת", זה שאמרו, מת מתוך שחוק סימן יפה לו, כשמתגלה זה השחוק כל כך שהם"א היא מת, סימן יפה לו ר"ל לשחוק, אז הוא סימן שנראה שזה הגילוי עשה פעולה גדולה. ובאותו הזמן נתגלה זה השחוק, ולכך – "וירא ישראל את מצרים מת". ובאותו הזמן נשתקעו כולם בנוק' דתהומא רבא, וזה, "על שפת הים", "על" כמו עם. אבל "בשפת" הים ולא בים, לפי שנשתקעו בחיצוניות הגמור – "בשפת". ושפת היא לילית שהיא פת, והיא רוצה להתחבר בחג"ת שהם ש', כמו השכינה בקדושה. אבל באותו הזמן נכרת שרו של מצרים, כמו שאמרו, "וירא ישראל את מצרים מת" זה שרו של מצרים, ובאותו הזמן נכרתה גם היא, והלכו שניהם לאבדון. [ב].

אז ישיר משה ובני ישראל (טו, א). סוד קריעת ים סוף, ים סוף היא מלכות סופא דכל דרגין. וכשהיו ישראל בגלות במצרים, המלכות היתה בתוך הקליפות, ונעשה עירוב גדול חול בקדש. והוצרך עתה ליקרע המלכות לשני חצאים ולהפריד בין הקדש והחול. וביציאתם ממצרים התחיל זה התיקון, אבל לא נשלם עד אחר כך, ואז נעשה היחוד הגמור ואמרו שירה. וז"ס, "אז ישיר משה" וגו', "אז" הוא סוד היחוד:

ואז הלכו הפרצופים התחתונים להודות אל הפרצופים העליונים שבכחם נעשה הקריעת ים סוף, וז"ס מ"ש, "מה תצעק אלי", לאו בדידי תליא מלתא אלא בעתיקא, שבז"א נאמר בו, אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים, והוצרך שיתגלה א"א. ובתחלה הלכה המלכות להודות לז"א, שהיא מקבלת כל כחה ממנו, וז"ס, "ישיר משה", שהלכה המלכות שהיא שיר להודות לז"א דווקא בבחינת "שירה" שהוא משה. ובאיזה כח עשתה זה, מכח שנתפשטו בה המוחין, שבלאו הכי לא היה לה כח לעשות זה, וז"ש, "ובני ישראל את", דישאל הוא ת"ת, "ובני ישראל" הם נ"ה, ובכח שנתפשטו הנ"ה בסוד מוחין, הלכה ה"את" שהיא מלכות להודות "לה"

שהוא ז"א. ואז "ויאמרו לאמר", ז"ס מה שאמרו, לאמר – לאחרים, הלכו זו"ן להודות לא"א ולאז"א, שבכחם נעשתה הנאולה כמ"ש. בתחילה הולכים לא"י שהיא הסמוכה להם, וזהו, "אשירה" שהיא א"י. ואחר כך "לה" שהם אריך ואבא, שהכל דבר אחד, בסוד היוד של הוי"ה שא"א הוא הקוץ ואבא. למה, "כי גאה גאה", כי אז נתגלתה הדיקנא שהראתה גאותה וממשלתה על כל העולם.

ואומר ב' פעמים "כי גאה גאה", לפי שהתיקון הראשון של הדיקנא הוא אל, ויש ב' אל כידוע, לכך אומר ב' פעמים "כי גאה גאה". ועוד, כי אז נתגלה מזל ונקמה כמו שיהיה לע"ל, בסוד, "זהוה יום אחד הוא יודע לה", והמזל ונקמה הוא בחיבור לעולם עם המזל נוצר, בסוד זכר ונקבה, ולכך אומר ב' פעמים. ואז, "סוס ורוכבו רמה בים", שהם זו"ן דקליפה, נשתקעו כלם בנוק' דתהומא רבא שהיא "ים נגרש", והקדושה נתעלתה בתיקונה לעד ולעולמי עולמים. [ב]:

ה' איש מלחמה וגו' (טו, ג). הז"א נקרא "איש מלחמה" שהוא לוחם עם החיצונים, ונאמר בו, "ה' כגבור יצא כאיש מלחמות" וגו'. וזהו שהשם של הויה הוא בסוד חרב כידוע, י' – ראש החרב, ו' – גוף, ה' ה' – ב' פיות. ובשביל זה הוא אומר, "ה' איש מלחמה", ולמה הוא כך, בשביל ש"הוי"ה שמו", והוי"ה הוא סוד החרב להרוג החיצונים. [א].

שמעתי את תלונות בני ישראל דבר אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני ה' אלקיכם (טז, יב-טז). הנה אחר שיצאו ישראל ממצרים, הרגישו קושי השעבוד של מצרים, כדרך העושים מלאכה שאינם מרגישים עמלם עד אחר שנחים ממלאכתם. וזה היה כל תלונות בני ישראל, לפי שהיו מוצאים עצמם חלשים מן העבודה שעבדו, ועל זה אומר, "שמעתי את תלונות בני ישראל".

דבר אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם", שהיא השפעתם בסוד החו"ג. "בין הערבים", שהוא זמן הדין, "תאכלו בשר", שה"ס הדין כידוע, "ובבקר תשבעו לחם", בסוד חסד. וזהו הטעם ג"כ

ה"ערב רב" וכל המסתתף

שבבין הערבים אומר "תאכלו" ובבקר – "תשבעו", לפי שכיון שבליילה הוא זמן שליטת הדין אין צריך לאכול אלא כדי קיומו, כדי שהקליפה לא תתנבר ממנו. שכן בז"א בליילה אין בו אלא כדי קיומו, שאין נשארם בו אלא פנימים דאי" כידוע. אבל "בבקר תשבעו לחם", שביעה ממש, כי כיון שהחסד שולט, והמזון הוא ג"כ בבחי' חסד, אין מורא מן הס"א כלל ועיקר.

ואומרו, "וידעתם כי אני ה' אלקיכם", הוא לפי שכל זה היה כדי לחזק נשמותיהם כדי לקבל את התורה. ועל זה אומר, "ויהי ערב ותעל השלו", ואמרו במדרש, צדיקים אוכלים אותו בשלוה וכו', שר"ל שאע"פ שהיה בשר, ואמרו, אין ארי נוהם מתוך קופה של תבן אלא מתוך קופה של בשר, אעפ"כ הס"א לא היתה יונקת ממנו כלל:

"ובבקר היתה שכבת הטל סביב למחנה", הוא [בין] השפע שמשתלשל מלמעלה, כמו שהוא משתלשל ממדריגה למדריגה, כך משתנה ענינו ושמו כידוע. כי מחכמה סתימאה עד מוחי הז"א נקרא טל, וממוחי ז"א עד היסוד שלו נקרא מן, וכשיורד מיסוד לנוק' נקרא לחם, ובו ניזונים התחתונים. ובמדרב, כדי שיהיו ראויים לקבל את התורה הוצרך שיאכלו מן המן, שהוא השפע בעודו בז"א עד היסוד שלו, כמ"ש. ועל זה אמרו רז"ל, לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן, לפי שהתורה היא בת"ת דז"א, והם שהיו ניזונים מן השפע מבחי' הז"א, הם היו ראויים לקבל את התורה. שטל היה לחזק נשמותיהם, ולזה היה הטל למעלה ולמטה והמן באמצע, כדי להאיר למן הזה מכל צדדיו לעשות פעולתו, וזהו, "ותעל שכבת הטל".

"והנה על פני המדבר רק מחספס דק ככפור על הארץ ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא", כאן יש לדקדק, מהו "כי לא ידעו מה הוא", ודאי כיון ששאלו – לא ידעו מה הוא. אבל הענין הוא, לפי שהם היו ניזונים מן הלחם, שהוא בזמן שהשפע הוא בנוק', לפיכך אמרו "איש אל אחיו מן הוא", לפי שלא ידעו שהוא השפע הבא

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שיט

מז"א שהוא מ"ה כידוע. ומשה השיב להם – "הוא הלחם" עצמו שאתם אוכלים, אבל בבחי' יותר עליונה, וזהו, "אשר נתן ה' לכם לאכלה", שהוא ז"א כידוע. והטעם למה השפע מז"א עד היסוד שלו נקרא מן, הוא, לפי שעד שהוא במוחין דז"א אז מתחלק לד' חלקים, בסוד כתב"ד, וזהו מ'. ואח"כ מדעת עד יסוד. . . [חסר כמה תיבות] ה' מדריוגות, וזהו נ', ועל זה נקרא מן. [ו].

שבת היום לה' (טז, כה). נוק' נקשרת בג' אבות, היא ש'בת, בסוד מנוחה, וזה כשיתגלה מזל ונקח שהוא היום הידוע, בז"א שהוא הוי" ואז ו"ק חוזר י"ק, בסוד, וקיק, "והיה יום אחד" ודאי. שני קשרים הם, ז"א במזל ונקח, ונוק' בחג"ת, וזה סוד הפסוק, "והיה יום אחד", שהוא מזל ונקח, שאז, "הוא יודע לה", א"א יתגלה לז"א, ותסתלק הנהגת הזמן – "לא יום ולא לילה". ונוק' תתקשר בחג"ת, ויאיר האור אליה, "והיה לעת ערב יהיה אור", יאיר ל"עת" שהיא מלכות. אבל מה שהיא בסוד ערב בסוד רעב – ברע, יעשה אז ערב, בכח הזיווג רבע, ולס"א – ברוח משפט וברוח בער. וזה כי בגלות היא חולה שאינו מכיר חליו מכובד החולי, אבל בהתחיל האורות להתגלות וזהו בג"ה, כי היא נחתת לרגלין, וזהו, "כי את המלך ה' צבאות ראו עיני", כי המלך – ז"א מתגלה בג"ה – ה' צבאות. ואז היא מרגשת צערה. ואומרת, "אוי לי כי נדמית", כד אתפרש קול מדיבור, בסוד, "נאלמתי דומיה החשיתי משוב", ובעבור זה נדבקת הס"א. אבל בשפתי הים לבד, בהתלבשה בקליפות, וזה בעבור עונות ישראל שגם בשפתם נדבקה הס"א, וזה, "ובתוך עם טמא שפתים אנכי יושב", ובעבור זה, "איש טמא שפתים אנכי", כי נוק' בהלחמה עם הס"א מתנהגת כזכר ונקראת איש.

ואז, "שמעתי ותרגזו בטני" – ת"ת, בסוד, "שמעו שמוע ברגז קולו", לברור ישראל מהאומות, בסוד, "בחיק יוטל את הגורל ומה' כל משפטו", כי מתעורר הז"א בכח גבורה לטהר השפתים האלה, ולכן, "לקול צללו שפתי", כי בזמן ההוא הס"א הרוגזת למטה, "ותחתית ארגז" היתה רוצה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

להידבק בפנימיות – "בא רקב בעצמי", וזה בעקבות משיחא. ונמצא שהנוק' נדחת מלמעלה ומלמטה, "ותרגז בטני וגו' ותחתי ארגז", אנרא דכלה דוחקא. אבל בעלותה לחג"ת שהם "עם" תנוח באי, אשר תתגלה בנבורות שלה שהם צ"ר, ונוק' – ה', "אשר אנוח ליום צרה לעלות לעם יגורנו", כי יעשה קשר ואגד גדול בכח היחוד, והס"א תפרד, וזה סוד, "יגורנו" ג"כ "גורו אילנא". ואז יקוק תחזור יקיק, ונוק' תתקשר בחג"ת – ש' בת, וא"א במזל ונקת יאיר לז"א ויקשר בו, ואז, שבת היום לה', בשלימות העולם. יעקב [ד]:

ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים (יו, יד). כשיצאו בני ישראל ממצרים, הקב"ה היה רוצה להעביר הס"א מן העולם, אבל הערב רב גרמו שזה התיקון לא נעשה. ואעפ"כ הקב"ה רצה על כל פנים להתחיל התיקון, וכל זמן הגלות הולך ומתתקן, עד שבסוף הכל יעביר אותה לגמרי. והתיקון הזה יעשה על ידי מלכות – "כתוב זאת" בסוד מלכות, שכללות כל האורות כדוד דו"ן, וזהו, "זכרון" – זכר ן, שהוא יסוד אבא כלול ביסוד א' שהיא נ'. וצוה למשה שיכתוב, להקים זה התיקון, כמו שכתוב בזוהר, תורה שבכתב בגין דאיהו סתימא לא קיימא אלא בכתב, וזה בכח יסוד אבא המתגלה בת"ת דז"א. "בספר" – מלכות בבחי' יסוד ששם הכתיבה. "ושים באזני", לפי שאזן [בין השורות] (עולה חן וכולל כל הג' שמות. .) כלל כל האצילות, וכל זה להרחיק זה הזכרון מן הס"א, כדי שלא (ת)תעכב התיקון, והעלה זה עד אצילות ששם אין אחיזה לס"א. אעפ"כ הס"א מתחזקת להבנות הפרצופים שלה, ובשביל זה אומר, "כי מחה אמחה", בסוד, "המה יבנו ואני אהרום". ובכח בנין הפרצופים העליונים וזיווג היסודות של הקדושה, בסוד הקמת הברית, פרצופים של הס"א, וזיווג שלה מתחלש, עד שבסוף הכל לא ישאר לה כח ואחיזה כלל – "מחה אמחה את זכר עמלק", ואז יתגלה היחוד הגמור בב"א. [ה]

ויבן משה מזבח וגו' (יז, טו-טז). יהושע החליש כחו של עמלק למטה, וזה היה מורה התגברות המלכות על קליפת עמלק למעלה. שפני יהושע כפני לבנה. ולכך משה בנה מזבח להחזיק אותו התיקון הנעשה במלכות, שמזבח הוא סוד מלכות כידוע. וקרא שמו "ה' נס", והסוד הוא, המלכות מצד עצמה, הקליפות אוחזים בה, ואם אי' מאירה עליה, ניצולת. ולכך בנה מזבח בסוד מלכות, ולהאיר אי' עליה קרא שמו "ה' נס", שהנסים נמשכים מאי':

ואומר אח"כ, "ויאמר כי יד על כס יה" וגו', אמרו רז"ל, אין השם שלם וגו'. קליפת עמלק כבר ידוע שהיא בסוד הערלה, והיא הפצה להפריד הזיווג העליון, ועליה נאמר, "ונרגן מפריד אלוף", ולכך באמת לא יש זיווג שלם עד שימחה שמו של עמלק. וכבר אמרו בזה הרבה פעמים, שהזכר בלתי הנקבה אינו נקרא שלם עד שיתחברו שניהם ביחד. וזהו מ"ש, אין השם שלם – שמו של הוי"ה ב"ה העומד בז"א אינו שלם לפי שהנוק' אינה עמו. וכן הנוק' אינה שלימה, והיא "כס" לבר, שאינה נשלמת גם היא בכל אורותיה אלא בזמן שיש זיווג שלם. וכשתמחה הקליפה הזאת יהיה זיווג שלם, ויהיה השם והכסא שלמים. וצריך לעולם מלחמה עם הקליפה הזאת, כמ"ש, "מדור דור", לפי שאם רגע אחד היתה נפסקת המלחמה הזאת היתה יכולה לקלקל כל העולמות. עד יבא זמן מחייתה לגמרי, ויתקיים מקרא שכתוב, "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".

[א].

יתרו.

בחדש השלישי לצאת בני ישראל וגו' (יט, א-ד). זהו מה שכתוב, "כי בחפזון יצאת מארץ מצרים". כשהנשמות עולות מתוך הקליפות, אי אפשר לעלות מעט מעט, שאם היו עולים בזה הדרך, הקליפות היו מרגישים ומקטרגים בדבר, ולכך צריך שברגע אחד יעלו למדרגות עליונות כדי שהם"א לא תעכב העליה. וז"ס שבאותו הזמן באו המוחין שלא כסדר כידוע, כדי שהם"א לא תקטרג. ולכך מיד כשעלו ממצרים,

לא די שעלו בזו"ן, אלא עלו במקום יותר גבוה, ביסוד א" – מקום שאין הם"א מגעת. וזהו מ"ש, "ביום הזה" – לא הוצרך כל כך ימים וכל כך עיכוב, אלא באותו היום עצמו עלו ל"מדבר סיני" שהוא יסוד אימא. ואומרו לצאת "מארץ מצרים", ואינו אומר "ממצרים", שזהו כחם של ישראל – לעלות ממדרגה תחתונה דקליפה למקום גבוה שבקדושה, ולכך יצאו מבח"י התחתונה דקליפה – מנוקבא שלהם, אל יסוד אימא:

ואומר אח"כ, "ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני", כל קלקול צריך לתקן דבר בהפכו. ברפידים פגמו בתורה, וכמאמרם ז"ל, וילחם עם ישראל ברפידים שרפו ידיהם מן התורה, ולתקן זה הוצרכו לעלות ולהתתקן עצמם במקור העליון שהוא יסוד א"י, שמשם יוצאת התורה כידוע, בסוד משה קבל תורה מסיני. וזהו מ"ש, "ויסעו מרפידים" שהוא בחינת הקלקול, ועלו למדבר סיני – תיקון נגד קלקול. ואומר אח"כ, "ויבאו מדבר סיני ויחן שם ישראל נגד ההר", נגד ההר ר"ל לצד מזרח, שכל מקום שאתה מוצא נגד, פנים למזרח. מזרח הוא בת"ת דז"א, וישראל שרשם הוא ממש בת"ת דז"א, ולכך באותו הזמן הוצרכו להתקשר בשרשם שהוא בת"ת כדי שיוכלו ג"כ לקבל התורה הבאה משם, וזהו סוד חנייתם למזרח. ובדווקא בסוד מזרח, לרמוז להם שעכשיו היו מתחילים לזרוח להם אורות התורה. "ומשה עלה אל האלהים", העלה עצמו מן הגשמיים ונתקשר ברוחניות. ואז, "ויקרא אליו ה'", סוד הקריאה הוא שהשורש מזמין לענף להתקשר בו, וכאן שרשו של משה שהוא בת"ת דז"א הזמינו להתקשר בו, כדי לקבל כח ליתן התורה לישראל, וז"ס, "ויקרא אליו ה'", שהוא שמו של הוי"ה ב"ה שהוא בת"ת דז"א.

ואומר אח"כ, "כה תאמר לבית יעקב", כשישראל היו בגלות היו בבחינת יעקב שהוא סוד קטנות, וכשיצאו עלו למדרגה גדולה, וז"ס ישראל, ובאותו הזמן נתקנו גם כן הבחינות של הקטנות. וז"ס שמזכיר בכאן "יעקב" ו"ישראל", להראות שמה שהיה בסוד יעקב שהוא סוד קטנות, נתקן בסוד ישראל שהוא הגדלות, ושניהם נתקנו כראוי. [א].

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שכג

ומשה עלה אל האלקים ויקרא אליו ה' וגו' (יט, ג-ה). כל זמן שהיו ישראל במצרים לא היה יכול להיות קשר בין הנשמות. . . [נחסר כמה תיבות] הם"א שהיה משעבדים אותם תחתיה, ונאמר בה, "יתפרדו כל פועלי און". . . כל אחד יעשה התיקון השייך לו. ומיד שיצאו ממנה

וגמרו את התיקון [נתחברו] כלם כאחד ממש, וזהו, "ויסעו מרפידים", שהוא המקום שהם"א רפה את ידיהם של ישראל, ואז, "ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר". וכשהיו מחוברים כלם כאחד, משה כללם כולם בו. ואז, "עלה אל האלקים", שהוא להיות בעלה המטרוניתא שהיא כלת משה, שכבר נתבאר שהוא התפשטות מן השכינה עצמה, שהיא עשויה להזדווג בה הנשמות, ונעשים זכרים לגבה, שלצורך זה נכללים כל ישראל במשה, והוא מזדווג עמה. וזה לא היה יכול לעשותו קודם לכן, מפני החומריות שהיה שולט על נשמותיהם. וכשראה הקב"ה את הקשר הזה בין התחתונים והעליונים, מיד – "ויקרא אליו ה' מן ההר", כדי ליתן להם מתנת התורה, כדרך הנישואין ממש. וזהו כ"ש בספר הזוהר על פסוק, "עלית למרום שבית שבי", על כלת משה. "לקחת מתנות באדם", שהוא האדם העליון. וזהו שאומר, "כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים", שהם המכות שהביא הקב"ה עליהם להכניעם.

ואומר, "ואשא אתכם על כנפי נשרים", הוא לפי שבזמן שהיו ישראל במצרים היו נקבעים בנה"י, ולזה היה מקום לס"א לשעבד אותם תחתיה. אבל בגאולה הקב"ה קבעם בחג"ת, ושם אין מקום לס"א להתאחו בהם, והעליה שלהם היתה לגבי אותם המוחין העליונים, וזהו, "ואביא אתכם אלי".

ואומר, "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי", שהם ב' דברים שצריך לעשות, א' – להגביר אורות הקדושה, וזה אינו נעשה אלא בכח התורה. והב' – היא שמירת אות ברית קדש, שאורות הקדושה

לא ילכו בתוך הס"א. ואז, "והייתם לי סגולה מכל העמים", שהוא כמ"ש, "והיה ביום ההוא יהיה ישראל שלישיה למצרים" . . . [חסר ההמשך]. [ו]:
ועתה אם שמוע תשמעו וגו' (יט, ה-ו). עבודתם של ישראל – הם מתקנים זו"ן, וכשהם מתוקנים על ידם מקבלים ההארה של כל הה' פרצופים. וזה שאמר להם, "ועתה אם שמעו תשמעו בקולי", לתיקון הז"א שהוא "קול". "ושמרתם את בריתי", לתיקון המלכות. אז בשכר זה תמשיכו ההארה של כל הה' פרצופים. וזה סדרם מלמטה למעלה, "והייתם לי סגלה", שנתקשרו במלכות הנקראת סגולה. עוד נתקשרו בז"א, וזה ג"כ רמוז ב"והייתם לי סגלה", בסוד סגולתא שהם חג"ת דז"א, דהם עיקר פרצופו.

אח"כ אומר, "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", בסוד או"א הנקראים כהנים כידוע, וכמ"ש רו"ל, שזה ה"כהנים" ר"ל כהנים ממש, שאם לא היו עושים העגל כל ישראל היו כהנים. "וגוי קדוש", זאת היא הארת הא"א, כידוע שקדוש הוא בא"א. ולכך חוזר ואומר, "אלה הדברים", שלא היה צורך – שכבר אמר, "כה תאמר לבית יעקב". אבל כוון לומר – שיאמר להם "אלה הדברים", שהם דברים גדולים – שיקבלו הארת כל הפרצופים. ולכך משה ששמע שישראל הם מוכנים לקבל אפילו הארת א"א, לכך קרא לזקנים – "ויקרא לזקני העם" להמשיך הארת א"א, שהזקנים עומדים בא"א כידוע. ובזמן מתן תורה נתגלה א"א, כמ"ש רו"ל, בסיני נגלה כזקן מלא רחמים, וזה בסוד א"א כידוע. וזה הגילוי היה בסיני דוקא, שסיני הוא יסוד אימא, וע"י אימא מתגלים הארות א"א. ואמרו, "מלא רחמים", לפי שגם בז"א יש רחמים, אבל המקום – מלא רחמים הוא בא"א, כמ"ש, "וברחמים גדולים אקבצך". [א].

כתיב אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים (ב, ב). כי אע"פ שהוא ית' הוציאם ממצרים מתחת הס"א, כדאיתא בזהר בכמה דוכתי, לא יצאו לגמרי עד מתן תורה. כי כתוב, "ועבר בים צרה", ובמתן תורה נתגלה ית"ש בכח אימא שהיא "אנכי". ה' אלקיך" שהוא זעיר ונוקביה, כדי

ה"ערב רב" וכל המסתעף

טכה

להוציא את ישראל לגמרי מתחת הס"א. "מארץ" היא נוקבא דס"א – בכח הנוקבא דקדושה, כי את זה לעומת זה וגו'. [ב].

ויעמוד העם מרחוק ומשה נגד אל הערפל אשר שם האלקים (כ, יז). בשעת מתן תורה נתעורר הס"א בכל כחה בקטרונים גדולים נגד ישראל, והוצרך, כדי להכניעם, שהקב"ה יתגלה בכבודו ובעצמו. והוצרך בתחלה שיתגלה כל כחות הגבורה החזקה, וזהו שאומר, "את הקולות ואת הלפידים" וכו', שהם כלם כחות של גבורה. וישראל שראו כל אלו היו מתיראים, מיד משה אמר להם, "אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים", הכל כדי לראות אם תעמדו בנסיון – בא בכל אלה הכחות. ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" שלא תחשבו שהשפחה היא גבירה ח"ו, אע"פ שאתם רואים שיש לה כל כך כח. ובשביל זה הניח הקב"ה מקום לס"א שתתעורר בכל כחה – להראות לישראל שהיא כאין נגדו. אע"פ"כ הוצרך משה לחזקם, וישראל, להתחזק בכחות גדולים כדי לעמוד נגדה. בתחלה הוצרכו ישראל להמשיך אורות מיסוד אבא, ולפי שאורותיו א"א לקבלם אלא מרחוק, וישראל הם נשרשים בת"ת דז"א, ע"כ, ויעמוד העם מרחק". אבל "משה" שהוא בפנימיות, "נגש" אל ת"ת מסטרא דגבורה "אל הערפל" דוקא, להשקיט הקטרונים. "אשר" שהוא עטרת היסוד דדכורא. "שם האלקים" בסוד גבורות דמוחין דגדלות – להכניע החיצונים. בכל אלו ההכנות הוצרכו להכין עצמם כדי לקבל התורה. ובכח התורה ישראל מתקיימים בגלות, ובכחה תתגלה הגאולה בב"א. [ה].

משפטים.

כי יבער איש שדה או כרם (כב, ד-ה). יסוד הוא המבער קוצים מן הכרם, כשהוא מלהט את נוק' לטהרה מן הזוהמא הנדבקת אחריה, ושולח הס"מ, מן השדה הקדוש, לנוק' דתהומא רבה שהיא שדה אחר – "ושילח את בעירה וביער בשדה אחר", אבל הוא מטיב את הכל ומתקן שדהו

וכרמו – "מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם", כי כשמבערים השדה מכלים הקוצים והעשבים הרעים.

"כי תצא אש" מן היסוד, "ומצאה קוצים" ובם מתדבק האש לכלות אותם. אבל לפעמים הגבורה המתפשטת נדבקת גם בטובים, "כי מפני הרעה נאסף הצדיק" – "ונאכל גדיש או הקמה או השדה". אבל – "שלם ישלם המבעיר את הבערה". [א].

כתיב, כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה, שלם ישלם המבעיר את הבערה (כב, ה). דע כי הסודות הם כמו האש. כמו שהאש, כל מי שרוצה להתקרב יותר מדי, הוא נשאר ניזוק מן רוב החימום, כך הסודות, כל מי שרוצה להתקרב יותר מדי הוא נשאר ניזוק מן רוב הסודות, שהם עמוקים מאד. ואחר כך אומר, "ומצאה קוצים", שהם האנשים שאינם טובים לידע הסודות. ובמעט שיודעים – הם נלכדים, והם כמו האש שפוגע בקוצים, שמעט הוא עושה להבה גדולה, כך הסודות למי שאינם ראויים הוא עושה רע גדול. ואחר כך אומר, "ונאכל גדיש או הקמה או השדה", שהם התלמוד והמשנה והחמשה חומשי תורה, מפני שאלה הדברים יכולים ללמד גם למי שאינם ראויים כל כך. והגדיש הוא התלמוד, מפני שבתלמוד יש הרבה דברים שהם תירוצים, אבל צריך לבררם, כמו שישאר הדין. כך הגדיש הם השיבולים החתוכות שצריך לבררם מן הקש, וזה הגדיש. והקמה הוא המשנה, מפני שבזכות המשנה יהיה הקיבוץ גלויות, וישראל יקומו מן הגלות, וזה הקמה שהוא לשון קימה. ושדה הוא החמשה חומשי תורה, מפני שהיא כמו השדה, ששם יש הגדיש והקמה. כך בחמשה חומשי תורה שם כלול התלמוד והמשנה וכל התורה. וזה, "ונאכל גדיש או הקמה או השדה", שרצה לומר שזה האיש יהיה לו או תלמוד או משנה או פסוק כנ"ל. אז, "שלם ישלם המבעיר את הבערה", שהוא הרב שלימד הסודות לו, שהוא הבעיר את הבערה. אבל למי שלומד הסודות לאנשים ראויים,

נאמר עליו, "מקימי מעפר דל", שהוא מקים ישראל מן הגלות, דל שהיא כנסת ישראל, שבגלות היא דלה, מקים ודאי. [1].

שלוש רגלים (כג, יד-יז). וג"כ אמרו רז"ל, שסומך מצות רגלים לעבודה זרה לומר לך שמי שמחלל המועדות כאלו עובד עבודה זרה, וג"כ בוזהר אמרו, לומר לך שמי שאינו שומר המועדות מראה שאינו מאמין בהקב"ה. אבל צריך להבין זה, מפני מה חילול י"ט הוא כאלו עובד עבודה זרה, בחול הקליפה שולטת והשכינה היא בגלות, ושפחה יורשת גברתה, ויש איזה צד מקום למינים למטעות ולומר ב' רשויות הן ח"ו, לפי שרואים שהוא זמן שליטת הס"א. ולכך הקב"ה צוה המועדים, שבאותן הימים מתגלים המאורות העליונים בבחינת אדנותו של הקב"ה, וס"ז, "ראה כל זכורך אל פני האדון ה'", והס"א אין לה אחיזה ושליטה באלו הימים. ואז נראה למפרע שלא יש כי אם אדון אחד יחיד ומיוחד. ואם הס"א היה לה שליטה בחול – היה לפי רצונו, אבל כשהוא רוצה, מגלה קדושתו בלתי שום מונע. אבל מי שמחלל המועדות ומראה שליטת חול ב"ט, הוא ממש כאלו עובד עבודה זרה, לפי שהוא רוצה להראות שיש שליטה לס"א, אפילו כשאין לה. ולכך סומכם הפסוק זה אצל זה, לומר לך כאלו עובד עבודה זרה. ואומר אח"כ, "שלוש רגלים", כבר ידוע שהג' רגלים הם בסוד נה"י. והענין הוא, עיקר אחיזת הס"א היא בסוף המדרגות, מלכות היא הספירה אחרונה שם יש להם אחיזה גדולה, והיא הולכת בגלות ג"כ. וביסוד ג"כ בסוד הערלה – אחזים בו. ובנ"ה ג"כ בסוד העקביים יש להם אחיזה. הוד – בסוד, "כל היום דוה". נצח – כבר אמרו עליו, בהדי הוצא לקי כרבא. נמצא שעיקר אחיזת הקליפות הוא בנ"ה ובמלכות. אבל כל זה בחול, אבל ב"ט, אדרבא הספירות שנפגמו בחול נתקנים ב"ט. וז"ס, "שלוש רגלים תחוג לי בשנה", שנה היא מלכות, ושלוש רגלים הם נה"י, והם הספירות שנתקלקלו בחול ונתקנים ב"ט. ולכך בכל שנה צריך לחוג ג' רגלים שהיא המלכות הנתקנת ונכללת בתיקון נה"י. ואמרו, "תחוג לי", לי דייקא בסוד, "תנו עוז לאלהים", שבאתערותא דלתתא אתער לעילא, ומעשיהם של ישראל גורמים כמה

תיקונים במאורות העליונים, ובהרבות השמחה למטה בי"ט, מתרבית גם כן למעלה ונתוספה בהארה, וזה אומרו, "תחוג לי".

ואומר אח"כ, "חג המצות תשמור", הטעם שאומר שמירה בפסח, משא"כ בשאר המועדים. לפי ששאר המועדים ניתנו לשמחת ישראל, שבועות לשמחת התורה, סוכות נאמר בו, "ושמחת בחגך". אבל פסח עיקרו הוא להכנעת הס"א, והיינו הס"א היא חמץ, והקדושה היא מצה, ולכך בפסח שהתיקון בפרט הוא להכנעת הס"א, שם הוא שהס"א מתקנאית יותר משאר המועדים ורוצה לקטרגו, ושם צריך שמירה גדולה, ולכך שמירה מזכיר הפסוק דוקא בפסח, ששם צריך שמירה הרבה.

ואומר, "שבעת ימים תאכל מצות", כי אעפ"י שאמרנו שעיקר אחיזת הס"א הוא בנה"י, יש לה איזה יניקה גם כן בכל הז' תחתונות. ולכך צריך לאכול מצה ז' ימים, כדי לנקות הפגם הנעשה בבחי' חמץ בכל הז' תחתונות. ואומר אח"כ, "חדש האביב", ר"ל אב וראשון, זה סוד מ"ש, "החדש הזה לכם ראש חדשים", שעד אותו זמן היו בגלות, וחודש ניסן הוא החודש ראשון שנתגלו המאורות העליונים לישראל. ולכך אומר אח"כ, "כי בו יצאת ממצרים" – הראיה שחודש ניסן היה ראשון לגילוי אורות – שעד אותו זמן לא יצאתם ממצרים:

ואומר אח"כ, "ולא יראו פני ריקם", עיקר ההארה היא באה מחפנים, ששאר הפרצוף הוא מלובש, וס"ז, "יאר ה' פניו". ובי"ט מתגלית הארת הפנים, כמ"ש, "יראה כל זכורך אל פני דייקא. ועד שהענפים מרוחקים מן השרש א"א לקבל ההארה הזאת של הפנים, וכדי שיוכלו לקבל ההארה הזאת, צוה הקרבן, שעל ידי הקרבן מתקרבים הענפים אל שרשיהם, ועולה התיקון כראוי. [א].

כי אם שמוע תשמע וגו' (נג, נב-נג). שלימות התיקון הוא חיבור קול ודיבור ביחד, וזה עושים ישראל על. ידי מצות. וזה אומר, "כי אם שמוע תשמע בקולך" – לתיקון הז"א, "ועשית כל אשר אדבר" – לתיקון הנוק, הרי קול ודבור מתחברים והקליפות נכנעים. וזה, "ואיבתי את אויביך",

כופל הענין, "ואיבתי את אויביך" – להכנעת הקליפות למעלה, "וצרתי את צורריך" – להכנעת האומות למטה.

ואומר אח"כ, "כי ילך מלאכי", זה המלאך הוא מט"ט, כמ"ש חז"ל. ועל ידי מט"ט נכנעים הו' אומות הנזכרים בפסוק. מט"ט הוא ביצירה, ויצירה הוא בסוד ו' קצוות דז"א, ובכח הו' קצוות האלה יהיו נכנעים הו' קליפות הנזכרים בפסוק. [א].

ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו (כה, יא). "אצילי" – אלו הם משה ואהרן, שהנשמות שלהם היו בבחינה עליונה מכל האחרות, שהיו מן האצילות, וזהו, "ואל אצילי", והם היו יכולים להסתכל בכבוד העליון יותר מן האחרים, לפיכך לא שלח ידו. "ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו", לפי שכל תענוגם של הנשמות הוא להשיג אור המאציל ית' שמו, וזהו האכילה ושתיה שלהם. וזהו מה שנאמר לעת"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. [ו].

תרומה:

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו' (כה, א-ט). סוד המשכן הוא, שעד עכשיו השכינה לא הוקבעה בקביעות בארץ, אעפ"י שנתגלתה הקדושה העליונה בזמן מתן תורה ובזמן קריעת ים סוף, הכל היה לפי שעה, ועכשיו היה צריך להיות בקביעות. ולפי שכתוב, "השמים שמים לה" – שלא היה ראוי למאורות העליונים להאיר בזה העולם השפל מרוב גשמיותו. לכך צוה הקב"ה מצות התרומה שהיו מפרישים ממזונם נדבה להקב"ה, ועל ידי דה היו גורמים ששמו של הקב"ה ישרה על זה המזון, אעפ"י שהוא גשמי, וממילא היתה ההארה נמשכת לכל העולם.

והרי מזכיר בכאן ג' תרומות, "ויקחו לי תרומה", "תקחו את תרומתי", "וזאת התרומה". והסוד הוא, לפי ששלימות התיקון הוא חיבור זה העולם השפל עם המאורות העליונים, ולא די שיאירו הפרצופים התחתונים, אלא אפילו העליונים הם צריכים להאיר בזה העולם לשלימות הדברים.

וכבר אמרו בזהר פ' נשא, שכשישראל זוכים, עינו של א"א משגיח עליהם – זכו עינא דלעילא. זהו סוד אלו הג' תרומות המוזכרים כאן. סוד התרומה הא' היא להפריש העולם מבחינת טומאה ולהעלותו בבחי' חול. והתרומה הב' היא כדי להפרישו ולהבדילו מבחי' חול לבחי' קדש, דהיינו שיהא מוכן לקבל עליו הארת הקדש. ולפי שגם בפרצופים יש הרבה מדרגות, יש קדש שהוא סוד הפרצופים התחתונים, ויש קדש קדשים שהוא סוד הפרצופים העליונים והגבוהים הרבה. ולפי ששלמות התיקון הוא שגם אלו יאירו בזה העולם, זה סוד התרומה הג' – להפריש העולם מבחי' קדש לבחי' קדש קדשים, שיהא מוכן ומזומן לקבל זאת ההארה אעפ"י שהיא גבוהה הרבה. וזה סוד שבתרומה ג' מזכיר י"ג דברים כמו שזמנו בזהר ובמדרש, ואומר, "וזאת התרומה וגו' זהב וכסף" וגו', כאן שמדבר מבחינת קדש קדשים מזכיר י"ג דברים בסוד י"ג תיקוני דיקנא דא"א, שהוא ממש קדש קדשים – הפרצוף הראשון שבאצילות, שמאלו י"ג תיקונים נמשך השפע לעולם, שהם עיקר בירורם של מ"ק כידוע. הרי העולם נתקן בכל צדדיו, בתחלה – מטמא לחול, ואח"כ מחול לקדש, ואח"כ מקדש לקדש קדשים.

ואומר אח"כ, "ועשו לי מקדש", המשכן נקרא מקדש, לפי שהיה עושה ב' פעולות זה תלוי בזה, אחת שהיה משכין השכינה בארץ, וזה סוד משכן. ומזה נמשכת קדושה רבה לישראל, וזה סוד מקדש. ואז, "ושכנתי בתוכם", אינו אומר ושכנתי בם, אלא "בתוכם" – בתוך לבם, דהיינו בפנימיותם, בסוד, "בקרבך קדוש", כידוע.

ואומר אח"כ, "ככל אשר אני מראה" וגו', המשכן הוא סוד מלכות, בבחינה הזאת ששוכנת בארץ, וכבר אמרו, שעיקר שכינה בתחתונים. והקב"ה הראה למשה זאת הבחינה בכללות. ואח"כ הראה לו הכלים, שהוא סוד המדרגות הפרטיות הצריכות להשלים זה הענין. וצוה לו "וכן תעשו" – למטה, כדוגמא של מעלה, להעלות התיקון כראוי. [א].

ועשית שלחן וגו' (נה, נג-ל). השלחן הוא סוד יסוד דנוקבא כידוע, ותיקונה הוא התחברותה עם היסוד של הזכר. ולכך היה צריך לעשות השלחן של עין, שעין הוא סוד היסוד של ז"א, והיות השלחן של עין, מורה התחברות אלו ב' היסודות ביחד. והיה "אמתים ארכו" וגו', בין הכל הם ד' אמות וחצי, זהו כנגד מצב השכינה למעלה, שהם ד' ספירות וחצי, שהיא מתחלת בחזה של זעיר, והם חצי תפארת ונה"ם. ולפי שאין המלכות נשלמת אלא – בא"י המאירה עליה, ולכך כתוב, "וצפית אותו זהב טהור", שהם סוד הארות אימא הנמשכות לשלחן שהיא המלכות.

ואח"כ אומר, "ועשית לו מסגרת", לפי שהשלחן משם היתה ההשפעה וההארה, בסוד לחם הפנים, ולכך כדי שהם"א לא תהנה הרבה משם, היה צריך לעשות המסגרת שהוא הסגר אחד, עשוי לסגור ההארות בפני החיצונים. והיה צריך לעשות "ארבע טבעות זהב" בפאות, הם"א עיקר אחיזתה היא בפאות במקום סיום ההארות. ולכך בפאות היה ארבע טבעות זהב, שהם ארבע הארות של גבורה להבריא משם החיצונים.

אח"כ אומר, "ועשית קערותיו" וגו', מן השלחן היתה באה ההשפעה, ולפי שההשפעה והחיות נמשך משם ההויה ב"ה, היו כאן ד' דברים כנגד ד' אותיות של השם. אח"כ אומר, "ונתת על השלחן" וגו', לפי שבאתערותא דלתתא אתער לעילא, ובהיות תמיד שם זה הלחם, כך היה ממשך מלמעלה השפע. [א].

תצוה.

ואתה הקרב וגו' (כת, א-ב). כאן ניתן לאהרן כהונה גדולה. הקרבן הוא לעשות הזיווג, וס"ז, "זה קרבן" – לקרב הזכר והנקבה ביחד. וזה נעשה על ידי הכהנים שהיו מקריבים הקרבנות, והעיקר בזה היה כהן גדול, ולכך נקרא גדול, שהוא היה משפיע לכל האחרים, וכולם צריכים אליו. ואהרן היה ראשון שזכה לזה, לפי שהיה אוהב שלום ורודף שלום, שהשלום הוא סוד הזיווג, וכשהיה משים שלום בין איש לאשתו כך היה גורם זיווג למעלה בזו"ן. נמצא שהכהן גדול היה עיקרי בתיקון של

הקרבנות שהוא סוד הזיווג. ולכך היו לו ח' בגדים, להורות שעל ידו נעשה הזיווג העליון בסוד יאקדונק". ומאלו ח' בגדים היו ד' של כהן הדיוט, להורות שהיה כלול בו גם כן כחו של כהן הדיוט, וגם הוא היה צריך אליו, ובשביל זה נקרא גדול.

גם נקרא גדול, לפי שהיה לו מעלה אחרת משאר הכהנים, שהיה יכול להכנס בבית קדש הקדשים. והסוד הוא, באצילות לא יש נפרדים, ומתחילים בבי"ע, והשרש שלהם הוא בהיכל קודש קדשים דבריאה, ומשם מתפשטים כל הענפים. כך למטה, כל ארץ ישראל מקביל לענפים שיש בבי"ע, ובית קודש קדשים מקביל להיכל קודש קדשים דבריאה שהוא השורש של כל הענפים המתפשטים אחר כך. וזה המקום מרוב קדושתו לא היה יכול שום אחד להכנס בו, שדה המקום הוא שרש הכל. ואעפ"כ הכהן גדול שהיה עיקרי בזה התיקון – לקרב הענפים אל השרש, לו ניתן רשות ליכנס. ואפילו הוא לא היה יכול ליכנס אלא ביום הכפורים, שבהכנסו שם, שהוא מקום גבוה במעלתו הרבה, היה בסכנה, וביום הכפורים דאין שטן ואין פגע רע היה נכנס, שהארת א"י מאירה הרבה באותו היום, וא"י מקננא דבריאה, ולכך באותו היום היה נכנס בבית קודש קדשים המקביל להיכל קודש קדשים דבריאה והיה ניצול. והיה צריך להכנס בקטורת שהוא סוד הברתת הקליפות, שכל אלו היו הכנות להצילו מפגעים רעים. ועכ"ז לפעמים היו מתים אם לא היו נזהרים בקדושה רבה להכנס במקום גבוה כזה. הרי שהכהן גדול נקרא כך על כל אלו המעלות שהיו בו, ואהרן היה ראשון, לכך ונאמר בו, "לכהנו לי".

ולפי שגם אהרן היה צריך לקבל כחו ממשה, כמ"ש בזהר חדש, לכך נאמר, "ואתה הקרב אליך" – שאהרן יתקרב אליו לקבל כח ממנו. והדברים הולכים בהדרגה, אהרן קבל ממשה, ובני אהרן קבלו מאביהם, וזהו אומרו, "ואת בניו אתו". ולפי שהנשמות הגדולות הם צריכים לכלול בהם כל נשמות ישראל – לתקן בשביל כולם, לכך כתוב, "מתוך בני

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שלג

ישראל". ולפי שבאתערותא דלתתא אתער לעילא, והיה גורם בלבשו הח' בנדים למטה, שהז"א למעלה יתלבש גם הוא בח' בנדים, שהם הארות הנמשכים מא"א לז"א לעשותו כהן גדול. ובעבוד הכהן העבודה למטה ההארה מתרביית למעלה גם כן, לכך אומר, "לכהנו לי", לי דייקא. ואח"כ מזכיר אותם בשם "אהרן" וגו', להמשיך להם כח לפעולה הזאת. וכמו שכתוב ג"כ בבצלאל "ראו קרא ה" וגו'. ואמרו, "בני אהרן", כיון שעל ידו יקבלו כהם.

ואומר אח"כ, "זעשית בנדי" וגו', שימשיך לו כח לתיקון הבגדים, ולכך – "זעשית". וסוד הבגדים הוא, שהם"א עיקר אחיזתה היא בלבושים, שבפרצוף אין לה כל כך אחיזה, ולכך היו הבגדים של הכהנים – להרחיק הם"א מן הלבושים, והם נקראים בנדי קודש שמרחיקים הקדש מן החול. ואומר אח"כ, "לכבוד ולתפארת", זה שלימות התיקון – ת"ת ומלכות מחוברים ביחד, והשכינה כשנתקנים הלבושים שלה נקראת – כבוד, בסוד, ר"י הוה קרי למאניה מכבודתיה, ולכך עכשיו בסוד הבגדים של כהן גדול השכינה נתקנת בתיקון גמור. [א].

שבעת ימים תכפר על המזבח וגו' (כט, לז). שלימות התיקון הוא שהמלכות תקבל ההארות מכל הספירות שלמעלה ממנה. מזבח הוא סוד מלכות, ובסוד זה היה צריך לכפר על המזבח ז' ימים – להמשיך עליה ו' הארות של ז' ספירות העליונות, והם הבינה וו' קצוות של ז"א. אחר כך צריך להמשיך הארת החכמה ג"כ, ובסוד זה "וקדשת אותו", שקודש הוא בחכמה כידוע. אחר כך צריך להמשיך הארת הכתר, ובסוד זה נאמר, "והיה המזבח קודש קדשים". וכשהמלכות מתוקנת, עולמות בי"ע מתקשרים בה ומתקדשים בקדושתה, וזה אמרו אח"כ, "כל הנוגע במזבח יקדש" – לרבות עולמות בי"ע הנוגעים במלכות ומתקדשים בקדושתה. שזה כח הקרבן כידוע להעלות עולמות בי"ע להתקשר באצילות. [א].

פירוש הרמח"ל על התורה – ספר ויקרא

ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעולה תמימים והקרב לפני ה' (ט, ב). ידוע הוא שיש לבוש של אלקים שממנו מתאחזות הקליפות. וכשהלבוש הזה נתקן בקדושה, זה עצמו מכניע את הס"א. ותיקון הלבוש הזה נעשה בסוד הדיקנא, בסוד עתיק יומין יתיב על כורסיא דשביבין לאכפייא להון. וכבר נתפרש שזה היה ענין העגל, שהערב רב רצו להאחזיז הס"א בלבוש הזה, שלא תוכל להתתקן בקדושה לכפות הס"א. וגם רצו שאהרן יעשהו, לפי שתיקון של אלקים הוא בימין, וכשאהרן שהוא הימין היה עושהו, בזה היה גורם ששם אלקים לא היה יכול להתתקן. ובזה היו לוקחים כח להחזיק את בנין הרע שלהם. וזהו גם כן מה שהקב"ה צוה בתחילה לאהרן שיקריב עגל בן בקר לחטאת, כדי שיתקן הלבוש הזה של אלקים בקדושה, כדי שזה עצמו יכניע את הס"א. ואומר, "קח לך" דוקא, לפי שתיקון הלבוש הזה היה מניע לו לבר, שהוא סוד הימין. וגם לפי שזה היה ניתקן בסוד הדיקנא. ונאמר בו, "זקן אהרן שיורד על פי מדותיו", ובקרבת הזה היה סוגר פי הס"א שלא תקטרג נגדו לפי שהיתה סוברת שתתחזק היא בזה, כמו שנתחזקה בראשונה. ואדרבא, הוא עצמו המכניע אותה, כמו שכתבנו שבזמן שהלבוש הזה נתקן בקדושה, הוא עצמו מכניע את הס"א. וזה שאמרו רבותינו במדרש, מלמד שאמר לו משה לאהרן אף על פי שנתרצה המקום לכפר על עוונותיך, צריך אתה ליתן לתוך פיו של שטן, שלח דורון לפניך וכו'. שהוא ממש כמו השעיר לעזאזל ביום הכפורים, שהיה סוגר פי השטן שלא יקטרג, והוא עצמו היה מכניע את הס"א, כידוע.

פירוש הרמח"ל על התורה – ספר במדבר

"את העם", כבר אמרו ז"ל, שהם הערב רב. ויש לדקדק, מהו "אל משה". משה היה רוצה להשלים באותו הזמן תיקון של העולם, ולזה לקח הערב רב, לפי שחשב שבזה יהיה תיקון האומות שיעשה לעת"ל, שנאמר בהם,

"כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה'". אבל לא עלתה בידו מפני הקלקולים שהיו באמצע. וכלב היה רוצה להעמיד גם הוא התיקון הזה, שהיה רוצה משה לעשותו. וזהו, "ויהם כלב את העם אל משה". "ויאמר עלה נעלה", שיעשו כל העליות הצריכות בלא שהם"א יעמוד נגדם. "וירשנו אותה", שירשו את ה"א, לשון "ירש את האמורי אשר בה". "כי יכול נוכל", שכבר יהיה לנו הכח הצריך להלחם נגדה. אבל זה לא הועיל להם כלום, ועמדו בסברתם כבראשונה, ונאמר, "ויבכו העם בלילה ההוא", שאמרו, קבעו בכיה לדורות, ועם כל זה נאמר, "אני ה' בעתה אחישנה" – זכו אחישנה לא זכו בעתה, שהוא הזמן שהקב"ה רוצה לגלות יחודו לעיני כל חי – "למעני למעני אעשה". [ו].

פירוש הרמח"ל על התורה – ספר דברים

האזינו השמים וגו' (לבי א). כבר ידוע כי ביום מיתתן של צדיקים יש עליה למלכות, שכשהם עולים היא עולה עמהם. ולפי שעיקר עליה היא על ידי שיר, לכך משה ביום מיתתו אמר שירה. וקרא לשמים וארץ, כאן כיון לחבר עליונים ותתונים ביחד, בסוד שמים וארץ. שזה הכח יש לו למשה לחבר החיבור הזה, שהוא עומד בסוד היחוד שמיחד שמים וארץ ביחד. עוד – קרא לשמים וארץ שהם סוד זו"ן. דור המדבר הפרידו בעונותיהם בין זו"ן, וכמ"ש בעון העגל – "כי בשש משה", ופירשוהו בין שש לשבע, שהפרידו בין זו"ן כידוע, וכאן תיקנם וחיברם. ובשמים אומר, אזנה, שמורה יותר קורבת, לפי שמשה עומד בת"ת דז"א שהוא סוד השמים, נמצא שהוא יותר קרוב שם, כיון שהוא שרשו ומקום נשמתו.

ויש כאן סוד שאמרו חז"ל, למה קרא לשמים וארץ, משל לאחד שהיה לו פקדון מונת ביד איש ואשתו, והיה אומר דברים טובים לשניהם, כדי שביד מי מהם שיהיה בידו הפקדון יהיה שמור בטוב. כך קרא לשמים וארץ, שהיה מסופק באיזה מקום שתלך הנשמה שלו, בשמים או בארץ, שנאמר, "מי יודע רוח בני האדם העולה" וגו', ולכך קרא לשניהם, כדי

שתשאר נשמתו ביופי, באיזה מקום שתהיה. וסוד הענין, משה באמת היה לו לעלות במדרגות עליונות מצד נשמתו וזכותו הגדול. אבל מצד ערב רב, ובשביל אותם הפגמים שעשו דור המדבר, היה לו לירד במדרגות תחתונות לכפר על עונם. וכמו שהיה, שנקבר בארץ מואב, שנאמר בו, "והוא מחולל מפשעינו". נמצא שזה הספק היה לו למשה – אולי נשמתו מצד עצמה תעלה לשמים, דהיינו במדרגות עליונות, וכמ"ש, "מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה", או שתרד במדרגות תחתונות בארץ, מצד הערב רב. לכך קרא לשניהם, שבכל מקום שתלך נשמתו, תהיה בטוב. אם תהיה בשמים – ששם יהיו לו כל האורות פתוחים בריוח ובגילוי. ואפילו אם תצטרך לישב בארץ – שעכ"פ אור הקדושה לא יעזבהו גם שם. וכמו שהיה, שאעפ"י שנקבר בארץ ציה, אור הקדושה לא עזבו מעולם. [א].

❁ דרוש ליל טו"ב בשבט ❁
 לרבינו המקובל האלקי הדמח"ל
 ר'בי מ'טה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

דרוש בסעודת ליל טו"ב בשבט ה' תצ"ג

רבון כל העולמים, עלת כל עלות, יהי רצון לפניך לקבל ברצון עבודה שלנו ותורה שלנו שאנו מעלים לפניך בשמך הגדול הגבור והנורא יקוק ב"ה לעולם ולעולמי עולמים, ובזאת הסעודה שאנו מסובים בה לפניך, תגלה רצון ושמחה מלפניך להאיר עלינו אור יחודך. וכמו שאנו מסובים על השולחן הזה לשמחה בשמחת תורתך, כן תהיינה נשמותינו מסובות על השלחן הטהור שהיא השכינה, להיות ניוונים מן הלחם הטהור שהם ג' הויות, שנאמר בהם, 'ברכך ה', 'יאר ה', 'ישא ה', 'שבהם, ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד". ורוח הקודש תאציל עלינו ליאור באורך

ולתקשר נשמותינו בקדושה שלך. וגופות שלנו יהיו ניזונים משמן העליון שיורד משמי קדשך, להיות נטהרים בו רמ"ח אברים ושם"ה גידים, שהוא לחם אבירים, לחם הנבלע באיברים, שאין בו חלק לס"א כלל. וכן לא תוכל ס"א לידבק בבשר שלנו, שיהיה נתקן באור קדושתך. ואורותיך הקדושים יהיו מעטירים אותם וסובבים אותנו לכל צד, כדבר שנאמר, "כי אתה תברך צדיק ה' כצינה רצון תעטרנו". והקול הזה שאנו מעלים לפניך בתורתך בלא הפסק, תחזיק כחנו לעבדך באמת, ולהעלות את שכינתך הקדושה, עליה שלא תהיה אחריה ירידה, ויתחדו כל מאורות קדושתך ביחוד שלך, עלת על כל העלות ב"ה וב"ש לעולם ולעולמי עולמים "שמע ישראל" וגו'. ולא יוכלו לנו כל משטין ומונע, בכח שמך הקדוש שדי – משדד המערכות, בו תשדד כחם של ס"מ הרשע וכל כת דיליה, ולא יוכלו לעשות לנו שום קטרוג והיזק כלל ועיקר. ואור תורתך הצפון, שנאמר בו, "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך" וגו', תתגלה עלינו בשמך הקדוש יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שבו, "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד". ותרים ראשינו על כל אויב, בג' שמות שלך – וה"ו אנ"י וה"ו שהם ר"ת וא"ו כמנין אחד, שבהם אתה מעטיר נשמותיהם של ישראל להתדבק בשכינתך. וזה כלת משה שירדה ממנו בעבור ערב רב שעשו פירוד בישראל. ובשעה שהעביר אותם מן העולם, שנאמר בהם, "כי אז אסיר מקרבך עליזי גאותך", וישארו ישראל גוי אחד בארץ, ויתיחד משה בכלה שלו, וכל ישראל יהיו מתחדשים בעטרות עליונים שלך, ואורות תורתך הקדושה יהיו שולטים בעולם ומתחדשים תמיד מצד שלך, עלת כל העלות, שבך, המחודש בכל יום תמיד מעשי בראשית. ברוך יהיה שמך לעולם ולעולמי עולמים א"ם.

❁ דרושי "ונתת הכסף" ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'שה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

דרושי "ונתת הכסף" וגו' לרמח"ל ז"ל

כלך יפה רעיתי, מצד צדיק חי עולמים, להתעטר למעלה על ראשיהם של ישראל, דכתיב, "כי רועה היא". "זמום אין בך", זה פיסול של קרבן, שפחה רעה, בה, "כל אשר בו מום לא יקרב", שהרי בשעה שצדיק שולט לא נמצא אלא קרבן תמים, וזה ישראל גוי אחד בארץ, שאין שם ערב רב. וזה, "שמע ישראל" וגו', ישראל ודאי מצד יעקב, שבו תהיה מחדש אותה להיות זרע אמת, דכתיב, "תתן אמת ליעקב". וזה -

וישק יעקב לרחל, שהיא עקרת הבית, ובנשיקה זו היה מפריד ממנה כל רע, להזדמן היא וכל שאר הנשים להוציא משם זרע אמת ודאי. ולפי שערב רב היה מזדמן להתערב אח"כ - "וישא את קולו ויבך", בכמה בכיות של הגלות להתקוף אותו הקול שלו, שבו. "והאלקים יעננו בקול". שהרי לא נתנה תורה אלא מצד יעקב, תורת אמת ודאי, בה, "כי מן השמים דברתי עמכם", [ובזה] תהיה מחדש אותה לעתיד לבא, דכתיב - כי יקח איש אשה חדשה, זה כנסת ישראל. אימתי תהיה חרשה, אלא בזמן "שלא יצא בצבא". שהרי באותו הזמן נאמר, "וגם עד זקנה ושיבה אלקים אל תעזבני", שכן כנסת ישראל נאמר בה, "אל תבוז כי זקנה אמן". . . כמה. . . הזקן, אלא בזמן שלא יצא בצבא, מיד, "אחרי בלותי היתה לי עדנה". "ולא יעבור עליו לכל דבר", בזמן אחר שנאמר בו, "ונהר יחרב ויבש", אלא, "אשר לא יכזבו מימיו", לפי שאימא עלאה שהיא מוצא מים תהיה מתדבקת בו תמיד, ולא כמו שנשאר יוסף יתום מאמו, שאז שלטה אותה הזונה לקטרג עליו, אלא, "יהי מקורך ברוך". מיד, "ושמח

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שלט

מאשת נעורידך", ולא להתעצב באותה הזונה שהיא עצבון ודאי, ובה, "זיתנהו אל בית הסוהר". אלא, "נקי יהיה לביתו", נקי מצד אי, "שנה אחת", לכלול שם י"ב שבטים, הה"ד, "ששם עלו שבטים שבטי יק עדות לישראל", שהרי לא נשלם בנינה של שכינה אלא בי"ב אלה, מיד "ושמח את אשתו אשר לקח" – במשיח:

ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, ג' אורות תהיה מאיר לנוק' בג' וזין של צדיק חי עולמים. וכלם יתקשרו כאחד בש' דמשיח, שהם שני משיחים, ומשה על גביהם. "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" במשיח בן דוד. "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" במשיח בן יוסף "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" במשה. כלם – "יהי אור", בצדיק בוזין שלו. "יהי אור", למטה – בש' שלהם.

זרקא מקף וכו'. השכינה תזדרק עטרה בכח צדיק שהוא מורה בקשת שלו, תקיעה שברים תרועה, וזה, מקף שופר הולך, שהרי שכינה נעשית עטרה מקפת צדלק, מיד צדיק הולך ודאי, דכתיב, "ישיש כגבור לרוץ אורח". ובמה הולך, אלא, "הולך וחזק מאד", הרי כאן ג', בג' קולות שלו – סגולתא, קשת שמהם ג' חצים יורדים ומאירים ג' אורות בישראל, שנאמר בהם, "וישראל עושה חיל – חי' ל', בילאו"א.

ויוצא העבד וגו', רבון כל העולמים הרי שכינתך [שם] שנאמר בה, "זפרשת כנפיך על אמתך כי גואל אתה", וזה-צדיק חי עולמים המלאך הגואל, ומט"ט עבד ששמו כשם רבו, ובכנף זה תהיה מציל אותנו מעשו וישמעאל וערב רב, וזה, "כלי כסף כלי זהב ובגדים", וכמה קישוטים ובשמים, באורות שלך תפאר אותנו, שנאמר בהם, "ומגדנות נתן לאחיה ולאמה" וי"ג בשמים שנאמר בהם נרד וכרכום תהיה מקשט אותנו. . . . וכתוב, "ואלבישך רקמה" וגו', בי"ג תיקונים שליטה יש לך, שבהם, "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא". בהם יאמר בכנסת ישראל, "ותיפי במאד מאד",

בתרין משיחין שלימות אדם, "ותצלחי למלוכה", מצד משה שנאמר בו, "ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל".

❁ ראשי פרקים של דברי תורה ❁
 לרבינו המקובל האלקי הרמח"ל
 ר'בי מ'שה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ראשי פרקים של דברי תורה לרמח"ל ז"ל

עד שיש עמלק חסר הא' מכסא, שהוא אהבה, ולבסוף הר קדשו. וכיון שגרמי ונגנן מפריד, צריך לפסוק ראשו, רישיה דעשו וכו'. וד' מיתות בד' אותיות אדנ', איבה כ"ד צירופי אדנ'. ימין הרוממה – שני רם, יסוד ומלכות שהיה דך דך, ומר נעשה רם, ה' רמה וכו'. ואצרוף כבור סיגיד אלו הקליפות, ואסירה וכו' ערב רב, כי עד שיש עמלק – מרור, חיזק אותם, ועכשיו רם, ועמלק החשיך העינים, ותכהין עיניו כו'. וכשיחזור והיו עיני וכו', ע' – שבעין, בסוד סוד ה' ליראיו, בתחלה הברית בלב ולבסוף גם (בבין), ואליהו יבשר על ההרים ששם מאירים, אשא עיני וכו' עינא וכו', כי בתחלה מים מרים, ולבסוף ויורהו העין – עין החיים חיבור הע' בץ – צדיק, כי צריך העין להשפיע שם, דמשה חיבור התרין משיחין.

ועוד צריך נסיונות להתזיר הלוחות, כי פגם הערב רב בנסיונות, ותיקון ג"כ כך, אז יחזו ויבושו, כי אז נשלם הניסיון ולא יש עוד בושת לישראל, ובראשית – ירא שבת במקום בשת, כי לא יהיה עוד יראה יחזו בראשית ברית אש, אף אש, ע' תיקונין דרשב"י לכלול האף של הנחש, ע' תיקונין דוכל הידות, ע' תיקונים אלו ה' רמה ירך י"ה אדני, כנגדו והיה אדום וכו'. חיל כנגד שני דך – שני' נוקבי', ולע"ל חיל – כדבר רם, שמש מרפה במיתוק, ומה שהיה סיתום יעשה שערים, פתחו לי וכו', ושעריך וכו', חפץ

יתגלה, וחפץ ה' וכו', גבור נמתק בחסד רמ"ח דאברהם, חלק ה' עמו, כי לא תוכל הס"א לאחוז בחלק, יעקב חיבור עקידה, יעקב חבל נחלתו אי בתחלה.

❁ ספר תקט"ו תפלות ❁
 לרבינו המקובל האלקי הדמח"ל
 ר'בי מ'טה ח'יים ל'וצאטו זיע"א

ספר תקט"ו תפילות – תפילה קי"ג

בקשה על ס"מ הרשע שיעשה ביתו קברו, שלא יספיק לקבל כח מביתו שהיא לילי"ת להתפשט משם להרע ח"ו לישראל

בקהל רפאים ינוח, בכמה נשמות רעות של ערב רב שהם נזמנים שם בקבורה רעה שהיא לילית שפחה רעה, וס"מ יהיה אסור שם שלא יוכל לצאת לקטרג על ישראל כלל, והפה של הקבר הרע הזה יהיה נסתם שנא' בו כי יסכר פי דוברי שקר

אל אחד יחיד ומיוחד קימה ה' קדמה פניו הכריעהו, קודם שיצא הס"מ מן המערה שלו שהיא לילית שפחה רעה שהכל מערין בה, והיא נמלאת כח טומאה מכל זנין בישין שהיא מופקרת לכלם, ואחר שעשתה ניאופין נותנת שוירים לבעלה ס"מ הרשע, ובה הוא מתמלא חימה לבא לקטרג על ישראל, אבל אתה תקדימהו ותכריע אותו בנוק' דתהומא רבא שלו שלא יצא משם, מיד בקהל רפאים ינוח, בכמה נשמות רעות של ערב רב

שהם נזמנים שם בקבורה רעה שהיא לילית שפחה רעה, וס"מ יהיה אמור שם שלא יוכל לצאת לקטרג על ישראל כלל, והפה של הקבר הרע הזה יהיה נסתם שנא' בו כי יסכר פי דוברי שקר כדי שלא (יכול) [יוכל] לצאת משם לעולם, כשהפה העליונה תפתח מיד אמת יצא משם להאיר לכל העולם ובו ונקראה ירושלים עיר האמת והר ה' צבאות הר הקדש, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה קנ"א

תפלה גדולה לעורר רחמים על השכינה שגיטל כחה בגלות המר וניתן לשפחה רעה. וביותר בזמן עקבתא דמשיחא שכה אין בה ללידה

יש שנה ויש שנה, יש שנה טובה שהיא השכינה הקדושה שמתפללים עליה חדש עלינו שנה טובה, ויש שנה רעה שהיא לילי' שפחה רעה בזמן שהיא שולטת, שהם שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ והם בעקבות משיחא, שבאותו הזמן חוצפא יסגי וחפץ לא נמצא, אלא חפץ מתעלם למעלה, וחצף שולט, שהיא חוצפא מלכותא בלא תגא, וזה שנות ראינו רעה, והיא לילית שפחה רעה שנא' בה כי רעה נגד פניכם, נגד ודאי, שהיא כגון עזר כנגדו, שאמרו עליו זכה עזר לא זכה כנגדו

אל אחד יחיד ומיוחד שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה, שהרי בזמן שנתת שליטה לשפחה רעה שתירש גברתה, השכינה הקדושה שבה כל שמחה ישבה כאלמנה באבילותה, שנא' איכה ישבה בדד היתה כאלמנה, ונא' בה ערבה כל שמחה, שהשכינה היא שמחה שהרי היא חמדת הימים וצדיק שמח בה שנא' בו ושמח את אשתו, ושמח מאשת נעוריו, ובזמן ששליטה ניתנה לשפחה רעה נא' ונרגן מפריד אלופי, ערב כל שמחה ודאי, וזה ערב ברע, שהרע מפריד ביניהם, באותו הזמן נא' בתולותיה נוגות והיא מר לה, והיא שהיא לילית שפחה רעה גורם מר לה שנא' בה

ה"ערב רב" וכל המסתעף

שמג

וימררו את חייהם, וכמו שהיא גורמת לה מרירות כך היא שמחה, שנא' בה אויביה שלו שחקו על משבתיה, שהרי נא' אמלאה החרבה, ובזמן שתעביר הרע הזה מיד מה שהיה ברע נעשה ערב, והיה לעת ערב יהיה אור, באותו הזמן אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי, שנא' בו ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, מיד קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה, שהרי אין עוד נרגן מפריד אלוף, מיד חתן שמח בכלה שלו, ושמח מאשת נעוריו, ורשעים בחשך ידמו, שהרי בזמן שהמלך מאיר לשכינה באור שלו שנא' בו ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, וזה אור שנברא ביום ראשון שגנו הב"ה לצדיקים לע"ל שהם צדיק וצדק מיד ואת המאור הגדול לממשלת היום והיה לעת ערב יהיה אור, מיד והיה אור הלבנה כאור החמה, שהרי בחסרון הלבנה יש ימי עוני שהיא מצה לחם עני, וכמה טרחא ומלחמה שצריכה לעשות עם הס"א, וזה מצה ריב, וכ"כ מדריגות של טומאה שעברו על השכינה שהם ימי עוני, כך כנגדם כמה מדריגות של אורות עליונים נזמנים לימי שמחתה בזמן שהכלה הזאת תכנס לחופה שמחנו כימות עניתנו ודאי, שהם ימים שנא' בהם כל ימי עני רעים, ועוד יש שנה ויש שנה, יש שנה טובה שהיא השכינה הקדושה שמתפללים עליה חדש עלינו שנה טובה, ויש שנה רעה שהיא לילי' שפחה רעה בזמן שהיא שולטת, שהם שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ והם בעקבות משיחא, שבאותו הזמן חוצפא יסגי וחפץ לא נמצא, אלא חפץ מתעלם למעלה, וחצף שולט, שהיא חוצפא מלכותא בלא תנא, וזה שנות ראינו רעה, והיא לילית שפחה רעה שנא' בה כי רעה נגד פניכם, נגד ודאי, שהיא כגון עזר כנגדו, שאמרו עליו זכה עזר לא זכה כנגדו, רבון כל העולמים הרי אילה שלך שנא' בה אילת אהבים ויעלת חן צועקת אליך בשבעים קולות שהם ע' תיבות של מזמור יענך ה' ביום צרה, שהרי יום צרה הוא שנא' בו יום צרה (ומבוכה) [ותוכחה] כי באו בנים עד משבר וכח אין ללידה, וזה בעבור הרשעים הסובבים את השושנה, והרי חבלי לידה באים תכופות זו לזו, ועכ"ז אינה יכולה לילד בעבור שאין לה כח, שנא' בה וילכו בלא כח לפני רודף, ועינינו תלויות

אליך שנא' אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי, שכן מפתח של חיה ושל תחית המתים הם בידך, אתה שנא' כך גדול אדוננו ורב כח, תן כח לאילה אחובה שלך שנא' כך נותן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה, שהרי עיניה תלויות אליך שנא' בה קווייתי ה' קותה נפשי, נפש דוד, אמור לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו, ומיד כל מר יחזור למתוק, שכן בזמן שאתה מתגלה נראים כל מעשיך שאין אתה פועל כי אם טוב שנא' כך טוב ה' לכל, זכור ה' חבת ירושלים אהבת ציון אל תשכח לנצח, תזכור אילה שלך לרחם עליה, ויאמר בה ויזכור אלהים את רחל ויפתח את רחמה, מיד ותהר ותלד בן, שכן נא' בעתה אחישנה בכמה אורות עליונים שיתגלו באותו הזמן, ותקרא את שמו יוסף זה צדיק אות אמת שמתגלה בכמה אותות ומופתים ומיד השקר מתעבר מן העולם שאין שולט עוד, אלא ואמת ה' לעולם, ה' אל תאחר שכן ישראל מקוים אליך באמת, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה קנ"ד

בקשה להציל את ישראל מחבלי משיח ע"י שיגלה להם רזי התורה בפתחה ולא בסתומ

אל אחד יחיד ומיוחד יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, להציל מחבלי משיח שהיא חיל כיולדה, שבהם כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה, בעבור השכינה שירדה למטה, וזה חירק שתחת האותיות, בו ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון הורידו לארץ ראשם, ובעבור זה ת"ח הם שפלים ונבזים וערב רב שולטים, שנא' בהם היו צריה לראש, ובמה יתקן זה אלא בחכמת התורה שנא' בה כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, בכמה סודות של התורה שבהם והמשכילים יזהירו וכו' ככוכבים וכו', וזה פתח ו', רקיע ודאי, שכן חכמה צריכה להתפשט בעולם בפתחה ולא בסתימה, מיד מה שהיה חיל נעשה חיל, וישראל עושה חיל, באותו הזמן בטרם תחיל ילדה בטרם יבא חבל לה והמליטה

זכר, ברחמים שהוא זכר ולא בדין שהיא נקבה, שתשרי הוא שמאל דוחה, אבל ניסן ימין מקרבת ובו והמליטה זכר ודאי, לקיים מה שנא' כימי צאתך מארץ מצרים, מצד ח"ם שהיא פלא, גילוי שלה בא"י שהם נ' שערים, וזה ים סוף שנבקע לפני המטה שהוא צדיק, וכן השכינה למטה נבקעת לפני הצדיק דכתיב הים ראה וינזם זה יוסף, דכתיב וינזם ויצא החוצא, ובזמן שים זה נקרע מיד כל הסודות העליונים מתגלים לישראל, שע"ז אמרו ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, וזה נפלאות נ' פלאות, וקנה, שהוא יוסף, כדי לעשות קולמוס לגלות בו כל רזי תורה, מיד שיהיה הים נבקע מלפניו נא' בטרם יבא חבל לה והמליטה זכר בתורה שהיא חסד, דכתיב מימינו אש דת למו, וזה יד ימין שהיא כותבת, בה וברחמים גדולים אקבצך, קוים של ישראל יהיה ממשך גילוי זה דכתיב יחל ישראל וכו' מיד בכח יחל, חיל יעשה חיל, הח"ד ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל, ימין שכותבת רזי תורה עושה חיל ודאי, ובהם וראיתיה לזכור ברית עולם, בכמה אותות שיהיו מתעוררים בעולם מצד צדיק חי עולמים וזה אות אמת בת"ת שמתחבר עמו "והעמידנו מלכנו לחיים" להקים אותו מעפר, שנא' מקימי מעפר דל, ומיד ישראל גוי אחד בארץ מצד צדיק, שהוא מיחד הכל בחיבור א', וזה מילה ב"ג בריתות של א"א שבו י"ג תיקוני דיקנא, וברחמים גדולים אקבצך, מיד יקימך ה' לו לעם קדוש, יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה קע"ו

ענין החושך של עשו השולט על פני תהום

אל אחד יחיד ומיוחד הרי החשכת לעמך בחשך (דיצחק) [דעשו] שבא מצד (עשו) [יצחק], והוא השולט על פני תהום, מלכות הד', אותיות המות, שכך נהפכו לתהום דכתיב בהם שקר החן והבל היופי, אבל מי שיורד בו אחריתו מרה כלענה, וזה חזיר פורש מלפיו, עד שיתגלה האור

שלו, שבו ויאמר אלהים יהי אור וכו' שהם סימני מזהרה, ששקר עומד על רגל א' אבל אמת על שתי רגלים, בהם שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד שחרית וערבית, שהם שני עדים, על פי שנים עדים יומת המת, תחום יהפוך למות, מיד בלע המות לנצח, שעד שהיה הוד לבדו לא יומת על פי עד אחד, וכשנצח מתחבר בו על במותימו תדרוך, מיד בלע המות לנצח, ומה שהיה מכשול לישראל בעגל שהוא מצד בלע ומה שנכלל בו, שעליו אמרו ערב רב אלהיך ישראל אשר העלוך, עתה יתקיים בו והוצאתי את בלעו מפיו ונשאר בלע, מיד בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, רבון כל העולמים לאורך אנו מקוים, יהי אור ויהי אור, שתוציאנו מאפלה לאורה, באמתת יחודך עננו ואל תאחר, ולא נבוש מתוחלתנו, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה קע"ז

תפלה גדולה על ישראל, בנויה על יסוד מ"ש ז"ל אחד מעיר מזכה כל העיר כו', להיות אמונתם ועבודתם של רבינו המהבר ז"ל ובני ישיבתו הק' מתקבלת לרצון לפנינו ית' ונחשבת כאלו היתה עבודת כל ישראל ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה שהרי לילית שפחה רעה וטמא שמתדבקת בו הם שפת שקר ולשון רמיה שעומדים בקטרוג על מי שרוצה להתדבק בקדושתך ביחודיך ולקשר באהבתך, אבל שמך הקדוש יהוה ב"ה יעמוד לנו להציל נפשנו מהם, ועבודתינו תהי' רצויה לפניך לגלות אמונתך לכל עמך בית ישראל, ולהסיר מחסה כזב מן העולם, שכך לילית שפחה רעה פורשת כנפי' הטמאים על בריות עולמך, ומרמה בני אדם בכמה פיתוים של שוא שנראים שהם מתקיימים בהנהגת עולמך, וזה מחסה כזב נגד אמונתך אמת שעומדת לפנים שאינה מתגלית אלא ליודעי תורתך תורת אמת, בה מה רב טובך אשר צפנת

ליריאיד וכו', ולכן ביחוד תגלה אמתך למקוים לך, שהם מתחזקים ביחודך בתוך כל חשך ואפילה שכן הוא שולט על כל חשך ואפילה, שנא' בו כי אשב בחשך ה' אור לי, ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה

אל אחד יחיד ומיוחד חטאו ישראל לפניך שנא' בהם ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו שהרי הם מעידים לפניך בכל יום ה' אלהינו ה' אחד, ואהבת את ה' אלהיך, ולפי שלא היו מתדבקים לפניך בדביקות באהבה ולפי שלא היו מקבלים אמתת יחודך כסדר סודותיך שהודעת להם, היו כמו מכזבים כך שנא' ובלשונם יכזבו לו, כל זה למה לפי שעזבו אור סודות תודתך שנא' בהם סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם, וזה ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו, שהרי אמונה שלך אינה מתגלית אלא בסידור כל מדריגותיך הקדושות בסדר שלהם, ומי שאינו יודע סדר מדריגותיך אינו מבין אמונה שלך, וכן מי שאינו מיחד שמך הקדוש בסדר מדריגות קדושתך ואומר בפיו ה' אלהינו ה' אחד ואינו מתכוין בלב ליחד יחודך בלב שלם בכל המדריגות, ואומר ואהבת את ה' אלהיך ואינו מתדבק נפשו רוחו ונשמתו באהבה לגבך לקשר בהם כל העולמות ביחוד ואהבה אחד, וזהו שנא' ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו, ולילית שפחה רעה שהיא שפת שקר מתעוררת בעולם ח"ו וכמה קטרוגים היא עושה על כל נשמות קדושיך להפרידם ממקומם קודש עליון ח"ו, רבון כל העולמים הרי אמרת אחד מעיר מזכה כל העיר שנים ממשפחה מזכים את כל המשפחה, הרי אנחנו לפניך מעידים באמונת יחודך ונדבקים באהבתך לגלות אמונה שלך בכל מדריגות קדושתך והאהבה בין כל בריותיך להתקשר בקשר אחד ותמצא מנוח אותה היונה שנא' בה ולא מצאה היונה מנוח וכו', בודאי לעת ערב יהי אור שהוא הזמן ששבה היונה אל נח לעת ערב וזה נח איש צדיק למצוא בו מנוחה, ואם בישראל נא' וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע, הרי קנאת ה' צבאות תעשה זאת שהוא צדיק חי העולמים, שבו קנאתי לציון קנאה גדולה, ויונה תשוב אל נח לתקן הוא בעדה מה שלא ידעו לתקן ישראל

למטה, מיד ותושע לו זרועו וצדקתו היא סמכתהו, ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה שהרי לילית שפחה רעה וטמא שמתדבקת (בה) [בן] הם שפת שקר ולשון רמיה שעומדים בקטרוג על מי שרוצה להתדבק בקדושתך ביחודיך ולקשר באהבתך, אבל שמך הקדוש יהוה ב"ה יעמוד לנו להציל נפשנו מהם, ועבודתינו תהי' רצויה לפניך לגלות אמונתך לכל עמך בית ישראל, ולהסיר מחסה כזב מן העולם, שכך לילית שפחה רעה פורשת כנפי' הטמאים על בריות עולמך, ומרמה בני אדם בכמה פיתוים של שוא שנראים שהם מתקיימים בהנהגת עולמך, וזה מחסה כזב נגד אמונתך אמת שעומדת לפנים שאינה מתגלית אלא ליודעי תורתך תורת אמת, בה מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו', ולכן ביחודך תגלה אמתך למקוים לך, שהם מתחזקים ביחודך בתוך כל חשך ואפילה שכן הוא שולט על כל חשך ואפילה, שנא' בו כי אשב בחשך ה' אור לי, ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה, לישועתך קייתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה ר"ב

ישראל בקומה זקופה ובקומה כפופה

רבון כל העולמים הרי ערב רב הם זרע שקר שהם מתגאים לפניך ואינם עומדים באמונתך, בהם הרבנות מקברת את בעליה, שהיא שפחה רעה שררה מצד עשו בנו הגדול, וזהו שאמר יש לי רב, אבל יעקב בנה הקטן שהוא נקטן לפניך בו מי יקום יעקב כי קטן הוא, תתן אמת ליעקב שבו קרוב ה' לכל קוראיו וכו', באמת, הקול קול יעקב ודאי, וערב רב שהם גאים בעבורם נא' רב לך אל תוסף דבר אלי, ולפיכך דכית ישראל עמך עד שנסתלקו מהם הגאים האלה שנא' בהם ואסיר מקרבך עליזי גאותך והשארתי בקרבך עם עני ודל, והשארתי דייקא, שארית ישראל שיריים, ושארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים, שארית ישראל לא יעשו עולה

**ולא ידברו כזב, שהם זרע אמת מצד יעקב, וע"כ תפלתם
נשמעת לפניך, הקול קול יעקב**

אל אחד יחיד ומיוחד הרי כחך הגדול שנא' בו גדול אדוננו ורב כח, זהו שיעור קומה רל"ו כמנין ורב כח, תיקונם של ישראל שיאמר בהם ואולך אתכם קוממיות בשיעור קומה שהוא מתוקן, וזה קומה זקופה דאדם, אבל בהמה קומתה כפופה, בה כי שחה לעפר נפשנו בזמן שנא' ואדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו, שכן ישראל הולכים שפילי ראש שאין להם כח לתקן תיקונים גדולים כראוי, שבזמן שקומתם שלימה נא' בהם ותגור אומר ויקם לך, צדיק מושל יראת אלהים, מצד השכינה שנא' בה זאת קומתך דמתה לתמר, זה אדם כלל דו"ן, תמר ודאי, אבל בגלות הרי ממשלתה זו ניטלה מהם והם רובצים תחת משאם, קומה כפופה ודאי, כשור לעול וכחמור למשאוי, וזה נ' כפופ' נ' פשוטה, נאמן כפוף נאמן פשוט, לפי שהלכו בקומה זקופה בגאווה כגון נחש טמא שמרד בקונו ונא' בו על גחונך תלך היו דוחקים רגלי השכינה שהיתה נ' פשוטה אדם דמרכבה כלל דו"ן ועשו אותה נ' כפופה, מיד נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל, וישראל מיד נכפפה קומתם דכתיב כפף נפשי, כי שחה לעפר וכו', בשעה שתקום השכינה מנפילתה תעשה נ' פשוט', וכן יקומו ישראל דכתיב קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך, בקומה שלימה שבה מקוה ישראל מושיעו בעת צרה, וזה גאות אדם תשפילנו שלפי שזקפו קומתם נכפפה, ולפי שהיא כפופה תהיה נזקפת בשם שלך שנא' בו כל הזוקף זוקף בשם, אותו שנא' בו אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן, נאמן פשוט ודאי, שנא' בו והיה ה' למלך וכו', ומלכותו בכל משלה, מיד וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ, אבל עתה נא' בו רב לך אל תוסף דבה אלי, אלא נגש והוא נענה ולא יפתח פיו, כשה לטבח יובל, כשה ודאי, נמשל כבהמות נדמו, ואינו שולט בשליטתו, אבל לע"ל ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, לפי שהם צאן בגלות בקומה כפופה, אדם בקומה זקופה, ורב כח ודאי, נותן ליעף כח ולאין אונים וכו', רבון כל העולמים הרי ערב רב הם זרע שקר שהם מתגאים לפניך ואינם עומדים

ה"ערב רב" וכל המסתעף

באמונתך, בהם הרבנות מקברת את בעליה, שהיא שפחה רעה שררה מצד עשו בנו הגדול, וזהו שאמר יש לי רב, אבל יעקב בנה הקטן שהוא נקטן לפניך בו מי יקום יעקב כי קטן הוא, תתן אמת ליעקב שבו קרוב ה' לכל קוראיו וכו' באמת, הקול קול יעקב ודאי, וערב רב שהם גאים בעבורם נא' רב לך אל תוסף דבר אלי, ולפיכך דכית ישראל עמך עד שנסתלקו מהם הגאים האלה שנא' בהם ואסיר מקרבך עליו גאותך והשארתי בקרבך עם עני ודל, והשארתי דייקא, שארית ישראל שיריים, ושארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים, שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב, שהם זרע אמת מצד יעקב, וע"כ תפלתם נשמעת לפניך, הקול קול יעקב, לא תאמר עוד רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה אלא שאל ממני ואתנה גוים נחלתך וכו', ומיד ג' אבות יעמדו לפניך בג' תפלות שנא' בהם ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה, מיד וישמע קולי, זה קול קול יעקב, וזכרתי את בריתי יעקב בו' שלו, שם יחוד, ואו כמנין אחד, שם תקוה בקו שלו, שם אמת שהיא אות אמת, תתן אמת ליעקב, ביחוד תקוה ואמת יאמר באותו שקבור בין רשעים ויתא ראשי עם צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל, באותו שנא' בו וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון, ולפי שהיה צפון ונעלם כך נתעלמה התורה מישראל, למה אלא שנעלמה ממנו הלכה, שהיא הלכה למשה מסיני כלה שלו, והוא ירד לסוף שנא' בו ותשם בסוף על שפת היאור, ונעשה שם שאר, עוד שאר הקטן, שיריים ודאי, אבל עתה יצא משם בגלוי, ויאמר בו לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל, תחת אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה ודאי, מיד ויתא ראשי עם, שאר שנעשה ראש, יחוד תקוה אמת, ויאמר לכלה שלו אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי, אמת תקוה יחוד, ה' אל תאחר, אדנ' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה רפ"ט

מתחילה הוכן שהעולם שנברא בדרגא דבי"ת
 דבראשית, ויתקן באור היחוד שעמד להתגלות
 בלוחות הראשונות בסוד אל"ף דאנכי, כיון שגרמו
 הערב רב בחטא העגל שיסתלק אור היחוד מן
 העולם, אף הלוחות שהם מסט' דבי"ת הוצרכו
 להשתבר, והושרש שב' בתי מקדש יחרבו

לפי שערב רב עשו את העגל ונסתלק יחודך מן העולם כך
 אותיות פרחו מן הלוחות שהם בסוד א' אנכי ומצד ב'
 נשתברו שנתפרשו זה מזה, וכן כשאי' מסתלקת משכינה
 מיד גלות נמצא, וכשמתחברים כא' מיד נא' בהם מי זאת
 עולה, הרי אנו ליחודך מקוים באמת, מיד שזה יתגלה אנכי
 תכנתי עמודיה סלה להתתקן הכל בתיקון שלם, ה' אל
 תאחר

אל אחד יחיד ומיוחד הרי (ד) [ב] בתים שנחרבו שבהם שלח תשלח את
 האם אי' עלאה ואי' תתאה, לפי שהעולם נברא בב' ונא' בו והארץ היתה
 תוהו ובוהו וב' היא שנים והיא בית, לפיכך ב' בתים נחרבו בשני לוחות
 שנשברו שהיו באים לקיום העולם שנברא בבי"ת, במה אלא בא' דאנכי
 שכללת אותם בג' אבות כגון זה יוי ובהם נקראת אב לישראל והם מצד
 שלך אבות, ולפי שערב רב עשו את העגל ונסתלק יחודך מן העולם כך
 אותיות פרחו מן הלוחות שהם בסוד א' אנכי ומצד ב' נשתברו שנתפרשו
 זה מזה, וכן כשא" מסתלקת משכינה מיד גלות נמצא, וכשמתחברים כא'
 מיד נא' בהם מי זאת עולה, הרי אנו ליחודך מקוים באמת, מיד שזה
 יתגלה אנכי תכנתי עמודיה סלה להתתקן הכל בתיקון שלם, ה' אל
 תאחר, לישועתך קויתי ה'.

ספר תקט"ו תפילות – תפילה ש"י

הקשת, שה"ס צדיק, כל התעוררותו הוא לעומת
 ישראל בלבד. כל זמן שעשו וישמעאל זוממין
 להתגבר על ישראל, קשת זה מתעורר וג' אבות
 מאירים בו, ומיד עשו וישמעאל נדחים מעל ישראל
 אם ג' קליפות קשות רוצים להתערב בו שהם עשו וישמעאל
 וערב רב הרי מילה ופריעה ואטיפו דדמא עומדים להפריד
 אותם, ובכל זמן שעשו וישמעאל שהם מי המבול רוצים
 להתגבר על ישראל ולהחזיר עולם לתוהו ובוהו, שהם
 שליטת הס"א, קשת זה מתעורר לפניך וג' אבות מאירים
 בה, ומיד מתפרשים אלה הרשעים מישראל, וצדיק מאיר
 להם לישראל

אל אחד יחיד ומיוחד הרי קשת ששמת לזכור ברית עולם, שהוא צדיק,
 שלא מתעורר אלא לגבי ישראל שנא' בהם ועמך כלם צדיקים, ואם ג'
 קליפות קשות רוצים להתערב בו שהם עשו וישמעאל וערב רב הרי
 מילה ופריעה ואטיפו דדמא עומדים להפריד אותם, ובכל זמן שעשו
 וישמעאל שהם מי המבול רוצים להתגבר על ישראל ולהחזיר עולם
 לתוהו ובוהו, שהם שליטת הס"א, קשת זה מתעורר לפניך וג' אבות
 מאירים בה, ומיד מתפרשים אלה הרשעים מישראל, וצדיק מאיר להם
 לישראל, רבון העולמים הרי זמן שתזכור לנו ברית אבות שנא' בו וזכרתי
 את בריתי יעקוב וכו' באות ו' שהיא אות אמת, יחוד שלך שאנו מקוים
 לגביו, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה'.